

Microfilmed from the original owned by

LANGUAGE DEPARTMENT LIBRARY
Patiala

as part of the
Microfilming of Indian Publications Project

Funded in part by the
Government of India

GELA RAM

GOBIND GITA

MULTAN, N.D

NBIL record number 35109

MICROFILMING OF INDIAN PUBLICATIONS PROJECT

Bibliographic Record Target

Gel'a R'am.

Gobind G'it'a. *Multan: Bharatiya Bhandar,*
n.d.

518 p. ; 19 cm.

NBIL record number 35109

Panjabi -- Literature - Poetry.

SOME PAGES
IN THE ORIGINAL BOOK
CONTAIN
MUTILATIONS AND OTHER
DEFECTS.

THESE ARE PART
OF THE BOOK FILMED

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਭਗਤ ਧਰਮ ਦਾਸ ਪਾਸੋਂ ਹਸਤ ਲਿਖ ਤੇ ਲੀਤੀ ਗਈ। 18516

ਅਥ ਪੋਥੀ

ਗੋਬਿੰਦ ਗੀਤਾ

ਅਰਥਾਤ

ਸ੍ਰੀ ਮਤ ਭਾਗਵਤ ਗੀਤਾ ਦੋਹੜੇ ਚੌਪਈਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਕ੍ਰਿਤ ਪੂਰੇ ਅਠਾਹਰਾਂ ਧਿਆਇ ਮਹਾਤਮ ਸਹਿਤ

ਜਿਸਨੂੰ ਬੜੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਕੇ

ਭਾਈ ਗੋਲਾ ਰਾਮ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਮਾਲਕ

ਸ੍ਰੀ ਭਾਰਤੀ ਭੰਡਾਰ ਪੁਸਤਕਾਲਯ ਮੁਲਤਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਛਪਵਾਈ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ੧੦੦੦}

{ਮੁਲ ੨॥}

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਰੀਤਾ ਗ੍ਰੰਥ ਅਠਾਰਹਿ ਧਿਆਇ ਲਿਖਤੇ ॥

ਛੰਦ ॥ ਓਅੰ ਸੋਹਿ ਗੋਬਿੰਦ ਅਕ੍ਰੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅਨਾਮੁ ਨਿਰਬੰਧ ॥
ਸਰਬ ਨਿਵਾਸੀ ਸਭ ਮਹਿ ਰਵਿਆ ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲਿ ਖੰਡ
ਬ੍ਰਹਮੰਡ ॥ ਸਰਬੇ ਏਕੇ ਪੂਰਨ ਸੁਆਮੀ ਅਚਲੁ ਅਗਾਧ ਸਭ ਵਹੀ
ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਅਰ ਜੋ ਕਛੁ ਸੁਣੀਐ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ
ਅਖੰਡ ॥ ੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਮੋ ਪਰਮੇਸਰ ਰਾਮ ਹਮਾਰੇ ॥ ਤੁਮ ਹਮ
ਹੋਇ ਕਰ ਖੇਲ ਪਸਾਰੇ ॥ ਹਮਤੁਮ ਏਕ ਅਕਾਲ ਸਰੂਪ ॥ ਅਲਖ
ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਗੋਬਿੰਦ ਕਾ ਰੂਪ ॥ ੨ ॥ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤਿ ਹੋਇ ਪਸਰਿਓ

(੩)
ਸੁਆਮੀ ॥ ਘਟ ਘਟ ਕਾ ਹੈ ਅੰਤਰਿਜਾਮੀ ॥ ਨਾਮ ਜਾਪ ਸਭ
ਰੂਪ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ਤੁਧ ਬਿਨ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰੇ ॥ ੩ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ
ਸੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰੇ ॥ ਜਿਨਿ ਏਹ ਸਗਲੇ ਖੇਲ ਪਸਾਰੇ ॥ ਬਾਲਿਕ
ਨਿਆਈ ਖੇਲ ਸਭ ਖੇਲੇ ॥ ਖੇਲ ਰਹੇ ਤਬ ਆਪਿ ਸੰਗ ਮੇਲੇ ॥ ੪ ॥
ਬੋਲਨ ਸੁਨਨ ਪੇਖਨ ਸਭ ਸੁਪਨਾ ॥ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈ ਜਾਪਨ
ਜਪਨਾ ॥ ਸੁਪਨ ਮਾਹਿ ਇਕ ਬਾਜੀ ਰਾਚੀ ॥ ਜਿਨਿ ਜਾਨੀ ਸੋ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਚੀ ॥ ੫ ॥ ਵਹੀ ਸੁਪਨਾ ਇਕ ਜੁਗ ਕਹਾਇਓ ॥
ਦੁਆਪੁਰ ਨਾਮੁ ਬੇਦ ਕਹਿ ਗਾਇਓ ॥ ਤਹਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੋਇ
ਕਉਤਕ ਕੀਨੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਦੀਨੋ ॥ ੬ ॥ ਜੋ
ਦੇਖੇ ਸੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਿਆਰਾ ॥ ਜਿਹ ਸਭ ਜਾਪ ਅਦ੍ਵੈਤ ਉਚਾਰਾ ॥
ਖੇਲ ਸੰਕੋਚਨ ਪਰ ਜਬ ਆਇਆ ॥ ਭਾਰਥ ਕਾ ਤਬ ਜੁਧ

(੪)

ਚਰਾਇਆ ॥ ੭ ॥ ਸਭ ਪਾਂਡਵ ਕੈਰਵ ਦੇਹ ਬਨਾਏ ॥ ਬੀਚ
ਸਭਨ ਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਕਰਾਵੈ ॥ ਕਰੈ ਕਰਾਵੈ
ਮਗਨ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ੮ ॥ ਸੁਪਨ ਮਾਹਿ ਜੁਧ ਜਬ ਥਾਪਿਆ ॥
ਤਬ ਦੋ ਦਲ ਕੈਰਵ ਪਾਂਡਵ ਜਾਪਿਆ ॥ ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਦਲ ਜੁਧ ਕੋ
ਚਲੇ ॥ ਸਭ ਪਾਂਡਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਾਹਿ ਜਾਇ ਰਲੇ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੁਧ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਇਕੈ ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਜਬ ਹੀ ਚਲੇ ॥ ਸੁਤ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ
ਅਰੁ ਪੰਡਕੇ ਤਿਨ ਸਿਉ ਸਭ ਧਰਤੀ ਹਲੈ ॥ ੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ਜਬਹਿ
ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ ਇਹ ਪੇਖਿਓ ਮੁਖਹੁ ਕਹੀ ਇਹ ਬਾਤ ॥ ਐਸੇ ਜੁਧ ਕੇ
ਪੇਖਣੇ ਹਉ ਭੀ ਚਲਹੈ ਤਾਤਾ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬਿਆਸ ਜੀ ਪਰਮ
ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਹਿਓ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਾਹਿ ॥ ਤੇਰੇ ਤੋ ਨੇਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਕਿਆ ਦੇਖ-
ਹਿਗਾ ਜਾਹਿ ॥ ੧੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਏਹੁ ਬਚਨ ਜਬ ਸੁਨਿਓ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ

(੫)

ਬਿਆਸ ਗੰਭੀਰ ਸੋ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਤਬ ਇਹ ਭਨਿਓ ਜੋ ਦੇਖੇ ਨਹੀ ਤਬ
ਸੁਨੇਗਾ ॥ ੧੩ ॥ ਬਿਆਸ ਦੇਵ ਜੀ ਵਾਰਾ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬਹਿ ਸੁਨੀ ਇਹ
ਬਾਤ ਰਾਜਾ ਕੀ ਤਿਸ ਬਿਆਸ ਰਿਖ ॥ ਕਹੈ ਸੁਨੇ ਤੁਮ ਸਾਤ ਸੰਜੈ
ਮੇਰਾ ਸਿਖ ਹੈ ॥ ੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਤੇਰਾ ਹੈ ਸਾਰਥੀ ਅਰੁ ਮਹਾ
ਸੁਧੀ ਹੈ ਸਿਧ ॥ ਜੋ ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਵਰਤਈ ਤੁਝੈ ਕਹੈ ਸਭ ਬਿਧ ॥
੧੫ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਸੰਜੈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਿ ਕਹੈ
ਬਿਆਸੁ ਰਿਖ ਮਾਹਿ ॥ ਤੁਮ ਜੋ ਕਹੋ ਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਜੈ ਕਹਿਹੈ
ਤਾਹਿ ॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁਧ ਹੋਇ ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਹਉ ਹਸਤਨਾ-
ਪੁਰ ਮਾਹਿ ॥ ਏਤੇ ਮਾਰਗ ਕੀ ਬਾਰਤਾ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਕਹੋਗਾ
ਤਾਹਿ ॥ ੧੭ ॥ ਰਿਖੇ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਰਿਖ ਜੀ ਨੇ ਇਉਂ
ਕਹਾ ਸੁਨਹੋ ਸੰਜੈ ਸਿਖ ॥ ਜੋਗ ਧਿਆਨ ਤੇ ਜਾਨੀਐ ਵਰਤਮਾਨ

(੬)

ਭੂਤ ਭਵਿਖ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਸਵੈ ਪਵਨ ਚੜ੍ਹਾਇ ਕੈ ਸਭ
ਜੁਧ ਦੇਖੇ ਮੀਤੁ ॥ ਦਿਸਟਿ ਦਿਬ ਤੁਝਕੋ ਦਈ ਤਿਸ ਪਰ ਕਰੋ
ਪ੍ਰਤੀਤ ॥ ੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਦੇਖੇ ਸੋ ਕਹੋ ਰਾਜਾ ਕੇ ਵਿਦਿ
ਮਾਹਿ ॥ ਦੋਨੋ ਦਲ ਕੁਰਬੇਤੁ ਮੈਂ ਦੇਖਹੁ ਜੁਧ ਕਰਾਹਿ ॥ ੨੦ ॥
ਰਾਜੇਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਾਜੇ ਐਸੇ ਭਾਖਿਓ ਸੁਨਹੋ ਸੰਜੈ ਮੀਤ ॥
ਮੇਰੇ ਸੁਤ ਅਰੁ ਪੰਡਕੇ ਤਿਨ ਅਬ ਕਿਆ ਕਛੁ ਕੀਤੁ ॥ ੨੧ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਸੰਜੈ ਆਖੇ ਰਾਜੇ ਮਾਹਿ ॥ ਕਉਤਕ ਜੁਧ ਕਹੋ ਅਬ
ਤਾਹਿ ॥ ਸੈਨਾ ਦੋਉ ਦਲ ਕੀ ਆਹਿ ॥ ਅਬ ਜੋਨੀ ਕੀ ਕਹੋ
ਪ੍ਰਗਟਾਹਿ ॥ ੨੨ ॥ ਖੂਹਨੀ ਸਾਤ ਪਾਂਡਵ ਕੀ ਗਨੀ ॥ ਯਾਰਹ
ਖੂਹਨੀ ਕੈਰਵ ਕੀ ਬਨੀ ॥ ਜਬ ਦੁਰਜੋਧਨ ਸੈਨਾ ਦੇਖੀ ॥ ਫਉਜ
ਪੰਡ ਕੀ ਨੀਕੀ ਪੇਖੀ ॥ ੨੩ ॥ ਦੇਖ ਚਲੇ ਅਚਾਰਜ ਪਾਸ ॥

(੭)

ਦੋਣਾਚਾਰਜ ਮਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ਅਚਾਰਜ ਨਿਕਟ ਜਾਇ ਇਹ
ਭਾਖਿਓ ॥ ਨਿਰਖ ਪਾਂਡ ਕਿਆ ਮੋਰਚਾ ਰਾਖਿਓ ॥ ੨੪ ॥ ਤੁਮਰਾ
ਸਿਖ ਮਹਾਂ ਬੁਧਵਾਨ ॥ ਦਿਸਟਿ ਦੁਮਨ ਸੈਨਾ ਨੀਜਾਨ ॥ ਤਿਨ ਐਸੀ
ਪੰਕਤ ਸੁਭ ਕੀਨੀ ॥ ਅਪਨੇ ਦਲ ਕੀ ਸੋਭਾ ਲੀਨੀ ॥ ੨੫ ॥ ਤਿਨ
ਸੈਨਾ ਮੈ ਭਾਰੀ ਬੀਰ ॥ ਧਨਖ ਬਿਦਿਆ ਮੈ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ॥ ਭੀਮ
ਅਰਜਨ ਅਰੁ ਬੈਰਾਠ ॥ ਜਿਨ ਸਭ ਦਲ ਕਾ ਥਟਿਓ ਥਾਟ ॥ ੨੬ ॥
ਅਉਰ ਰਾਜਾ ਕਹਾ ਲਗ ਕਹਉ ॥ ਮਹਾਂਰਥੀ ਸੈਨਾ ਸਭ ਲਹਉ ॥
ਅਰੁ ਜੋ ਸੈਨਾ ਹਮਰੀ ਮੀਤਾ ॥ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨੋ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤਾ ॥
੨੭ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਤੁਮ ਹੋ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਦੋਣਾ ਚਾਰਜ ਪਰਮ
ਦਇਆਲ ॥ ਅਉਰ ਭੀਖਮ ਅਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਚਾਰਜ ॥ ਕਰਣ ਅਸ-
ਥਾਮਾ ਹੈ ਸੁਭ ਕਾਰਜ ॥ ੨੮ ॥ ਅਰ ਸੋਮਦਤ ਤੇ ਆਦਿ ਜੇ ਦੇਖੋ ॥

(੮)

ਮੋ ਨਮਿਤ ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਆਗੇ ਪੇਖੋ ॥ ਸੋ ਸਸਤ੍ਰੁ ਬਿਦਿਆ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥
ਯਾਰਹ ਖੂਨੀ ਹਮ ਸੰਗ ਚੀਨ ॥ ੨੯ ॥ ਹਮਰਾ ਬਖਸੀ ਭੀਖਮ ਜਾਨੋ ॥
ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਂਡ ਸੰਗ ਮਾਨੋ ॥ ਇਹ ਬਿਧ ਯਾਰਹ ਖੂਹਨੀ
ਝੋਰੀ ॥ ਸਾਤ ਖੂਹਨੀ ਪਾਂਡਵ ਬਹੁ ਜੋਰੀ ॥ ੩੦ ॥ ਤਿਨਕਾ ਬਖਸੀ
ਭੀਮ ਬਲੀ ਹੈ ॥ ਤਿਨ ਸੌ ਸਗਲੀ ਧਰਨ ਹਲੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਦੁਰ-
ਜੋਧਨ ਮੁਖੇ ਬਖਾਨੋ ॥ ਹਮਰੀ ਸੈਨਾ ਇਹ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ੩੧ ॥
ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਮੋਰਚਿਓ ਮਾਹੀ ॥ ਸਸਤ੍ਰੁ ਮਾਰਗ ਸਭ ਬੰਧ
ਕਰਾਹੀ ॥ ਸਭ ਭੀਖਮ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰੋ ॥ ਭੀਖਮ ਬਰਨ ਚਿਤ
ਮੈਂ ਧਰੋ ॥ ੩੨ ॥ ਸਾਰੀ ਸੈਨਾ ਕਾ ਸਿਰਦਾਰ ॥ ਭੀਖਮ ਜੋਧਾ
ਅਪਰ ਅਪਾਰ ॥ ਭੀਖਮ ਜਬ ਰਾਜਾ ਸਿਉ ਸੁਨਿਓ ॥ ਕੇਹਰ
ਰੀਤਿ ਗਾਜ ਕਹਿ ਭਨਿਓ ॥ ੩੩ ॥ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਨੰਦ ਉਪਜਾ

(੯)

ਵਨ ॥ ਲਾਗਾ ਅਪਨਾ ਸੰਖ ਬਜਾਵਨ ॥ ਜਬ ਸੈਨਾ ਸੰਖ ਤਿਹ
ਸੁਨਿਓ ॥ ਅਪਨੇ ਸੰਖ ਸਭੀ ਮੁਖ ਭਨਿਓ ॥ ੩੪ ॥ ਭੇਰੀ ਪਨਵਾ
ਅਵਰ ਦਮਾਮੈ ॥ ਸਗਲ ਬਜੰਤ੍ਰ ਬਾਜ ਹੈਂ ਜਾ ਮੈ ॥ ਬਹੁਤ ਸਬਦ
ਭਾਰੀ ਹੋਇ ਰਹਿਆ ॥ ਅਕਾਸ ਧਰਨ ਏਕੋ ਹੋਇ ਗਇਆ ॥
ਕੈਰਵ ਕਾ ਜਬ ਮਾਰੂ ਬਾਜਾ ॥ ਅਬਸੁਨ ਪਾਂਡਵ ਕੇ ਹੈਂ ਰਾਜਾ ॥ ੩੫ ॥
ਪਾਂਡਵ ਸੈਨਾ ਵਰਨਨੰ ॥ ਚਉਪਈ ॥ ਪਾਂਡਵ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥
ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਰਥ ਉਤਮ ਆਹਿ ॥ ਸੁਏਤ ਰੰਗ ਚਾਰ ਜਿਸ ਘੋੜੇ ॥
ਸਾਜ ਸਾਜ ਸਿਉ ਬਹੁ ਬਿਧ ਜੋੜੇ ॥ ੩੬ ॥ ਸਾਰਥੀ ਠਉਰ
ਈਸ ਕਾ ਈਸਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾ ਗਿਆਨੀਸਰ ॥ ਜੋਧਾ
ਬਹੁੜ ਅਰਜਨ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਭਗਤਿ ਰੋਇੰਦ ਕੀ ਜਿਨ ਰਿਦ
ਧਾਰੀ ॥ ੩੭ ॥ ਰਿਖੀਕੇਸ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲ ॥ ਬਜਾਇਆ

(੧੦)

ਸੰਖ ਭਏ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਪਾਛੈ ਅਰਜਨ ਸੰਖ ਬਜਾਇਆ ॥ ਸਭ
ਪਾਂਡਵ ਨੇ ਐਸੇ ਗਾਇਆ ॥ ੩੮ ॥ ਤਿਨ ਸੰਖੋਂ ਜੋ ਸਬਦ ਉਚਾਰੇ ॥
ਰਿਦੇ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਤ੍ਰੋਂ ਕੇ ਜਾਰੇ ॥ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਲ ਤੇ ਜਬ
ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਅਰਜਨ ਰਿਖੀਕੇਸ ਪਹਿ ਕਹਿਆ ॥ ੩੯ ॥
ਅਜ਼ਿਲ ॥ ਅਰਜਨ ਧਨਖ ਉਠਾਇ ਸਿਰ ਉਪਰਿ ਫੇਰਕੈ ॥ ਰਿਖੀ
ਕੇਸ ਕੋ ਕਹੈ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਣ ਮੇਰਕੈ ॥ ਮੇਰੇ ਰਥ ਕਉ ਦੋਨੋ ਦਲੋਂ
ਮਧ ਲੇ ਚਲੇ ॥ ਸਭ ਕੋ ਦੇਖੇ ਮੈਂ ਜੋ ਜੋਧਾ ਹੈਂ ਭਲੇ ॥ ਜੋ ਮੇ ਸਿਉ
ਕਰਿਹੈ ਜੁਧ ਉਸ ਸੋ ਹਉ ਕਰੇ ॥ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਤ੍ਰ ਦੁਰਜੋਧਨ
ਸੋ ਮੈ ਨਾ ਟਰੇ ॥ ਇਹੀ ਬਾਤ ਸੰਜੈ ਰਾਜਾ ਪਹਿ ਕਹੀ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਗ ਅਸੋਕੀ ਗਹੀ ॥ ਦੋ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮਧਿ ਰਥ ਇਸ ਥਾਪਿਆ
॥ ਭੀਖਮ ਦੋਨਾ ਸਨਮੁਖ ਰਥ ਕੋ ਰਾਖਿਆ ॥ ਮੁਖ ਸੋ ਬਚਨ

(੧੧)

ਉਚਾਰਿਓ ਕੇਸਵ ਪਰਮ ਸਰੂਪ ॥ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਅਤਿ ਸੁਰ ਨਰ
ਹੈ ਤੁਝੇ ਸਰੂਪ ॥ ਦੋਨੋ ਦਲੋਂ ਕੇ ਮਾਹਿ ਰਥ ਤੁਮਰਾ ਧਰਾ ॥ ਜੋ
ਤੁਮ ਸੋ ਕਰਿਹੈ ਜੁਧ ਸੋ ਸਨਮੁਖ ਖਰਾ ॥ ਤਬ ਪਾਰਥ ਇਹ ਬਚਨ
ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਿ ਪੇਖਿਆ ॥ ਸਤ੍ਰੇ ਸੈਨਾ ਮਾਹਿ ਮੀਤ ਸਭ ਦੇਖਿਆ ॥
੪੦ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੋਹ ਸੰਗ ਲਪਟਾਇਓ ਅਰਜਨ
ਇਉਂ ਕਹੈ ॥ ਹੇ ਰਿਖੀਕੇਸ ਮਧ ਸੂਦਨ ਸਤ੍ਰ ਸਭ ਮਿਤ੍ਰ ਲਹੈ ॥ ੪੧ ॥
ਸੈਯਾ ॥ ਹੇ ਮਧਸੂਦਨ ਕਿਆ ਕਰੋ ਜੀ ਇਹੁ ਸਭ ਦੇਖੈ ਮੈਂ ਭਇਆ
ਹੋਰਾਨਾ ॥ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮੇ ਅਰੁ ਗੁਰ ਦੇਖੈ ਪੁਤ੍ਰ ਪੋਤ੍ਰੇ ਦੇਖ ਲੁਭਾਨਾ ॥
ਸਾਲੇ ਸੁਸਰੇ ਅਰੁ ਸਭ ਬਾਂਧਵ ਏ ਦੇਖਤ ਮੈਂ ਭਇਆ ਦਿਵਾਨਾ ॥
ਥਰਹਰ ਕਾਂਪਉ ਜਲਉ ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਇਨਕੇ ਹਤੇ ਨ ਹੋਇ ਪ੍ਰਧਾਨਾ
॥ ੪੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸਭ ਪੂਜਾ ਜੋਗਾ ॥ ਇਨਕੇ

(੧੨)

ਮਾਰੇ ਹੋਇ ਵਿਜੋਗਾ ॥ ਸਾਜਨ ਹਤੇ ਕਲਿਆਣੁ ਨ ਲਹੀਐ ॥
ਮਿਤ੍ਰੇ ਵੈਰ ਮਤ ਅਪਨੀ ਦਹੀਐ ॥ ੪੩ ॥ ਭੂਮ ਕਾ ਰਾਜ ਤੁਛ
ਹੈ ਮਾਧੋ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਰਾਜ ਕੇ ਜੈਸੇ ਸਾਧੋ ॥ ਤਉ ਭੀ ਸਾਜਨ ਕੋ
ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ॥ ਰਾਜ ਬਿਸਾਰੇ ਭੇਖ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ੪੪ ॥ ਅਰੁ ਜੀ ਰਾਜ
ਕੁਟੰਬ ਕੇ ਕਾਰਨ ਕੀਜੈ ॥ ਤਿਨਕੋ ਮਾਰ ਰਾਜ ਕਿਆ ਲੀਜੈ ॥
ਇਹ ਅਪਸਰਾਨ ਮਨ ਮਾਹਿ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ਇਹੀ ਬਿਚਾਰੇ ਮਨ
ਅਪਨਾ ਜਾਰੇ ॥ ੪੫ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਦੁਰਜੋਧਨ ਕੇ ਮਾਰੇ ॥ ਨਹੀਂ
ਕਲਿਆਣ ਮੁਝ ਸੁਨੇ ਪਿਆਰੇ ॥ ਜੇ ਦੁਰਜੋਧਨੁ ਮਹਾ ਕਬੁਧੀ ॥
ਤਿਸੁ ਕੈ ਮਾਰੇ ਹਤਿਆ ਸੁਧੀ ॥ ਵਹੁ ਜਦਪ ਰਾਜ ਲੋਭ ਅੰਧ
ਭਇਆ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਚਨ ਮੈਂ ਮਨ ਮੋਗਹਾ ॥ ੪੬ ॥ ਸਾਂਖ ਸਾਸਤ੍ਰ ॥
ਕੁਲ ਕਾ ਨਾਸੁ ਮਿਤ੍ਰ ਸੋ ਦ੍ਰੋਹੀ ॥ ਇਸ ਤੇ ਪਰੇ ਪਾਪ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ॥

(੧੩)

੪੭ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨ ਰਿਖੀਕੇਸ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਭੁਮ ਦੀਨ
ਦਇਆਲ ਅਨੰਦ ॥ ਮੈਂ ਪਾਠ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਆ ॥ ਤਿਨ ਬਚਨ
ਹਿਰਦੈ ਲੀਆ ॥ ਕੁਲ ਹਤਿਆ ਪਾਪ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ਤਿਨ ਹਤੇ ਸਭ
ਸੁਖ ਖੰਡ ॥ ਅਵਰ ਪਾਪ ਬਹੁ ਬਿਧ ਹੋਇ ॥ ਕੁਲ ਧਰਮ ਜਾਵੇ
ਖੋਇ ॥ ਜਬ ਧਰਮ ਨਾਸਤ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਅਧਰਮ ਇਸਥਿਰ
ਰਹਿਆ ॥ ਅਧਰਮ ਐਸੇ ਹੋਇ ॥ ਕੁਲ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਭ ਜੋਇ ॥
ਵਿਭਚਾਰਣੀ ਹੋ ਰਹੈ ॥ ਪਰ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸੰਗ ਗਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸੋ ਜੋ
ਸੰਤਤ ਹੋਇ ॥ ਸਭ ਵਰਨ ਸੰਕਰ ਸੋਇ ॥ ਜਬ ਵਰਨ ਸੰਕੁਰ
ਭਇਆ ॥ ਪਿੰਡ ਪਿਤ੍ਰ ਪਹੁਚਨ ਰਹਿਆ ॥ ਜਬ ਪਿੰਡ ਪਹੁਚੇ
ਨਾਹਿ ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਸੁਰਗ ਤੇ ਗਿਛਿ ਪਾਹਿ ॥ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਕੁਲ ਕਾ
ਨਾਸ ॥ ਸਭ ਪਾਪ ਤਿਸ ਪਰਗਾਸ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਜਨ ਦੇਵ ॥ ਕੁਲ

(੧੪)

ਨਾਸ ਕਾ ਸੁਨ ਭੇਵ ॥ ਜੋ ਨਾਸ ਕੁਲ ਕਾ ਕਰੈ ॥ ਸੋ ਨਰਕ ਹੀ ਮੈ
ਪਰ ॥ ਇਉ ਸੁਨਿਓ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਮਾਹਿ ॥ ਕੁਲ ਹਤਿਆ ਨਰਕੀ
ਜਾਹਿ ॥ ੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਅਰਜਨ ਐਸੇ ਕਹੈ ਦੇਖੋ ਹਮ
ਕਿਆ ਕੀਨ ॥ ਜਬ ਇਹ ਉਦਮ ਹਮ ਕੀਆ ਸਰਬ ਪਾਪ ਹਮ
ਲੀਨ ॥ ੪੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਜਨ ਹਤੇ ਨ ਸੂਰਮਤ ਸਨਮੁਖ
ਹੋਵਉ ਨਾਹਿ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਹਾਥ ਨ ਪਕੜਹੋ ਜੇ ਕੈਰਵ ਹਤਿ ਜਾਹਿ
॥ ੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ਮੁਝਕੋ ਜਬ ਓਇ ਹਤਿ ਗਏ ਤਬ ਮੇਰੀ
ਕਲਿਆਨ ॥ ਇਹੁ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮੈਂ ਨ ਕਰਉ ਛੋਡ ਰਾਜ ਅਭਿਮਾਨ
॥ ੫੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਰ ॥ ਧਿਤ੍ਰਾਸਟਰ ਕੈ ਪਾਸ ਐਸੇ ਸੰਜੈ
ਆਖ ਹੈ ॥ ਸੁਨੋ ਰਾਜਨ ਅਰਦਾਸ ਪਾਂਡਵ ਕਹੈ ਇਉਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਪੈ ॥ ੫੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪਾਂਡਵ ਬਹੁ ਦੁਖ ਸਾਥ ਰੁਦਨ ਕਰੇ ਹੈ

(੧੫)

ਨੈਨ ਸੋ ॥ ਧਨਖ ਡਾਰਿਓ ਤਿਹ ਹਾਥ ਸੰਕ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮਹਿ ਬਹਿ
ਗਇਆ ॥ ੫੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੂਰਛਤ ਹੋਇਕੈ ਗਿੜ ਪੜਾ
ਅਰਜਨ ਰਥ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਆਗੈ ਮਧਸੂਦਨ ਕਹੈ ਸੁਨਹੋ ਰਾਜਾ
ਭਾਹਿ ॥ ੫੪ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗੀਤਾ ਮੁਕਤਿ
ਰੂਪ ਕਾ ਧਿਆਇ ॥ ਅਰਜਨ ਬਿਖਿਆਦੁ ਨਾਮੁ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥
ਜੋ ਕੋ ਸੁਨਹੈ ਇਹੁ ਸੰਬਾਦ ॥ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਤਿਸ ਆਵੈ ਸੁਆਇ ॥
ਦਇਆ ਕਰੇ ਸਭ ਹੂੰ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਜਗ ਮਹਿ ਸੋਭਾ ਅਤਿ ਹੀ
ਪਾਹਿ ॥ ੫੫ ॥ ਪੂਰਨ ਭਇਆ ਪ੍ਰਿਥਮੋ ਧਿਆਇ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਿਥਮੋ ਧਿਆਇ ॥ ੧ ॥ ਆਗੈ ਇਸਕਾ
ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥

(੧੬)

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਰਾਮ ਜੀ ਸਤ ॥ ਅਥ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਲਿਖਤੇ ॥

ਏਕ ਸਮੇਂ ਕੈਲਾਸ ਪਰਬਤ ਉਪਰ ਗਉਰਜਾ ਪਾਰਬਤੀ ਮਹਾ
ਦੇਵ ਕੀ ਗੋਸਟੀ ॥ ਤਹਾ ਗਉਰਾ ਪਾਰਬਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਸੇ
ਛੁੱਟੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਤੁਮ ਅੰਤਹਕਰਣ ਵਿਖੇ ਕਿਸ
ਧਿਆਨ ਗਿਆਨ ਕਰਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋ ॥ ਜਿਸ ਕਰਿ ਤੁਮ
ਕੋ ਏਹ ਜੀਵ ਸਿਵ ਕਰਿ ਪੂਜਤੇ ਹੈਂ ॥ ਬਾਹਰ ਤੇ ਤੁਮਾਰੇ
ਏਹ ਕਰਮ ਦੇਖੀਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਮ੍ਰਿਗ ਛਾਲਾ ਓਢਤੇ ਹੋ ॥
ਅੰਗੋ ਵਿਖੈ ਮਸਾਲੇ ਕੀ ਭਸਮ ਲਗਾਵਤੇ ਹੋ ॥ ਸਰਪ ਅੰਗੋ
ਸਾਥ ਲਪੇਟੇ ਹੂਏ ਹੈਂ ॥ ਰੁੰਡੋਂ ਕੀ ਮਾਲਾ ਪਹਿਰਤੇ ਹੋ ॥ ਇਨ

(੧੭)

ਮੈਂ ਤੋ ਕੋਈ ਕਰਮ ਤੁਮਾਰਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ॥ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਆਪਨਾ
ਗਿਆਨ ਕਹੋ ॥ ਜਿਸੁ ਗਿਆਨ ਸੋ ਤੁਮ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਹੋ ॥ ਤਬ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਗਉਰਾ ਪਾਰਬਤੀ ਮੈਂ ਤੁਮ
ਕੋ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਸੋ ਮੈਂ ਮਨ ਮੋ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੋਂ ॥ ਬਾਹਰਿ ਕੋ ਕਰਮ ਮੁਝ ਕੋ ਲਾਗਤੇ ਨਹੀਂ ॥ ਸੋ
ਵਹੁ ਗੀਤਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਮੈਂ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਕਰਤਾ
ਹੋਂ ॥ ਤਿਸ ਧਿਆਨ ਕੋ ਪਰਤਾਪ ਕਰਿ ਕੈ ਮੁਝਕੋ ਕੋਈ ਕਰਮ
ਵਿਆਪਤਾ ਨਹੀ ॥ ਤਬ ਗਉਰਾ ਪਾਰਬਤੀ ਬੋਲੀ ॥ ਹੇ ਮਹਾ ਦੇਵ
ਜੀ ਸੋ ਗੀਤਾ ਗਿਆਨ ਐਸਾ ਹੈ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਤੁਮ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤੇ
ਹੋ ॥ ਤਿਸ ਗਿਆਨ ਕੋ ਕੋਈ ਸੁਨ ਕੈ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਭੀ ਭਇਆ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਹਾ ਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਪਾਰਬਤੀ ਬਹੁਤ ਜੀ

(੧੮)

ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥ ਅਬ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਕਥਾ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਤੁਮ
ਸੁਨੋ ॥ ਪਾਤਾਲ ਖੰਡ ਮੈਂ ਸੇਸ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ
ਜੀ ਪੋਢੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਜੀ ਚਹਲ ਮੰਡਤੀ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ
ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਨੇਤ੍ਰ ਮੀਚਕੈ ਆਨੰਦ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੈਂ ॥ ਤਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ
ਜੀ ਪੂਛਤੀ ਹੈ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਮ ਚਉਦਹ ਲੋਕ ਕੇ ਈਸਰ ਹੋ ਤੁਮ
ਕੋ ਬੀ ਨਿੰਦਾ ਆਵਤੀ ਹੈ ॥ ਏਹ ਨਿੰਦਾ ਅਰੁ ਆਲਸ ਤੋ ਤਿਸਕੋ
ਵਿਆਪਤੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਜੀਵ ਤਾਮਸੀ ਹੈਂ ॥ ਤੁਮ ਮਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਹੋ ॥ ਤੁਮ ਜੋ
ਨੇਤ੍ਰ ਮੀਚ ਰਹੇ ਹੋ ॥ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਆਸਚਰਜ ਲਾਗਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ
ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਸੁਣ ਲਛਮੀ ਮੁਝਕੋ ਨੀਂਦ ਅਰੁ ਆਲਸ
ਨਹੀਂ ॥ ਏਕ ਸਬਦ ਰੂਪ ਗੀਤਾ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਮੈਂ ਜੋ ਗਿਆਨ ਹੈ ॥
ਤਿਸ ਗਿਆਨ ਸੋ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੋ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਗਿਆਨ ਕੈਸਾ ਹੈ ॥

(੧੯)

ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਕੇ ਉਪਜੇ ਤੇ ਏਹ ਜੀਵ ਸਦਾ ਆਨੰਦ ਮੈਂ ਮਗਨ
ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਕਲੇਸ ਦੁਖ ਇਸ ਜੀਵ ਕੋ ਵਿਆਪਤਾ ਨਹੀਂ ॥
ਜੈਸੇ ਚੌਬੀਸ ਅਵਤਾਰ ਹੈਂ ॥ ਤਿਉਂ ਏਕ ਅਵਤਾਰ ਗੀਤਾ ਸਬਦ
ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਸੋ ਗੀਤਾ ਮੇਰੈ ਅੰਗੁ ਹੈਂ ॥ ਪਾਂਚ ਅਧਿਆਇ ਪਹਿਲੇ
ਮੇਰਾ ਮੁਖ ਹੈ ॥ ਦਸ ਅਧਿਆਇ ਮੇਰੀ ਭੁਜਾ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਅਧਿ-
ਆਇ ਮੇਰੇ ਉਦਰ ਹੈ ॥ ਦੋ ਅਧਿਆਇ ਮੇਰੇ ਚਰਣ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ
ਮੈਂ ਜੋ ਸਲੋਕ ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਮੇਰੀ ਨਵ ਨਾਰੀ ਬਹਤਰਿ ਕੋਠੇ ਹੈਂ ॥
ਤਿਨਕੇ ਅਛਰ ਮੇਰੇ ਰੋਮਾਵਲ ਹੈਂ ॥ ਐਸੀ ਜੋ ਗੀਤਾ ਸਬਦ ਰੂਪ
ਹੈ ॥ ਤਿਸਕਾ ਅਰਥ ਜਬ ਮੈਂ ਮਨ ਮੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਤਾ ਹੋ ॥ ਤਬ ਮੈਂ
ਬਹੁਤ ਆਨੰਦ ਕਉ ਪਾਵਤਾ ਹੋ ॥ ਸੁਣ ਲਛਮੀ ਤੂੰ ਜਾਨਤੀ ਹੈਂ ਜੋ ਮੈਂ
ਚਰਣ ਮੰਡਤੀ ਹੋ ॥ ਤਿਸੁ ਕਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਸੁਖ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਹੇ

(੨੦)

ਲਛਮੀ ਮੈਂ ਜੋ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਗੀਤਾ ਕੇ ਗਿਆਨ ਸੋ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ
ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਬੋਲੀ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਐਸਾ ਗੀਤਾ
ਗਿਆਨ ਸੁਣ ਕੈ ਕੋਈ ਜੀਵ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਭੀ ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਤਬ
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਵਰਣ ਕਾ ਸੂਦ੍ਰ ਥਾ ॥
ਕਰਮ ਉਸ ਕੇ ਚੰਡਾਲੋਂ ਕੇ ਥੇ ॥ ਤੇਲ ਲੋਣ ਕਾ ਵਾਪਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥
ਉਸ ਨੇ ਏਕ ਬਕਰੀ ਪਾਲੀ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਚਾਰੇ ਤੋਰਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ
ਬਨ ਮੈਂ ਗਇਆ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਦੁਖਤ ਕੇ ਪਤ੍ਰ ਤੋਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥
ਤੋਰਤੇ ਹੁਏ ਏਕ ਸਰਪ ਨੇ ਡਸਿਆ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਤਾਤਕਾਲ ਮਰਿ
ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਉਸ ਸੂਦ੍ਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਨਰਕ ਭੋਗੇ ॥ ਤਿਸ
ਪੀਛੈ ਉਸ ਕਾ ਦਾਂਦ ਕਾ ਜਨਮ ਭਇਆ ॥ ਉਸ ਦਾਂਦ ਕਉ ਮੁੰਡੇ
ਭਿਖਾਰੀ ਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥ ਉਹ ਭਿਖਕ ਉਸ ਦਾਂਦ ਕੇ ਉਪਰਿ

(੨੧)

ਚੜ੍ਹਿ ਕੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਭਿਖਿਆ ਮਾਂਗਤਾ ਫਿਰੇ ॥ ਜਬ ਸੰਧਿਆ ਹੋਵੈ ॥
ਤਬ ਘਰਿ ਆਵੈ ॥ ਕਛ ਭਿਖਿਆ ਮਾਂਗ ਲੇ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਤੋ ਉਸਕੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਅਰੁ ਲੜਕੇ ਖਾਇ ਜਾਵੈ ॥ ਉਹੁ ਦਾਂਦ ਦਰਵਾਜੇ ਪਰ ਬਾਂ-
ਧਿਆ ਰਹੈ ॥ ਉਸ ਕਉ ਨ ਘਾਸੁ ਮਿਲੈ ਨ ਦਾਣਾ ਮਿਲੇ ॥ ਭੂਖਾ
ਮਰਤਾ ਰਹੈ ॥ ਉਸ ਕਉ ਆਟੇ ਕਾ ਛਾਣ ਦੇ ਤੀਨ ਸਿਰਸਾਹੀ ਦੇਵੈ ॥
ਜਬ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੋਵੈ ਤਬ ਫੇਰਿ ਉਸ ਦਾਂਦ ਕੇ ਉਪਰਿ ਚੜ੍ਹਿ ਕੇ ਸਾਰਾ
ਦਿਨ ਮਾਂਗਤਾ ਫਿਰੇ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰੇ ॥ ਤਬ
ਏਕ ਦਿਨ ਉਹੁ ਦਾਂਦ ਬਹੁਤ ਭੂਖਾ ਹੋਇਕੈ ਗਿੜ ਪੜਾ ॥ ਮਰਨੇ
ਲਾਗਾ ਤੜਫੇ ਪੜਾ ॥ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਸੇ ਨਾਹੀ ॥ ਤਬ ਉਹਾਂ ਏਕ ਗਨਕਾ
ਵੇਸਵਾ ਆਇ ਨਿਕਸੀ ॥ ਉਸ ਵੇਸਵਾ ਨੇ ਪੁਛਾ ॥ ਜੋ ਏਹ ਕੈਸੀ ਭੀਰ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਕਹਾ ਏਕ ਦਾਂਦ ਪਰਾਮਰਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸਕੇ ਪ੍ਰਾਣ

(੨੨)

ਨਿਕਸਤੇ ਨਾਹੀ ॥ ਪੜਾ ਤੜਫਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰੁ ਦੁਖੀ ਪੜਾ ਹੋਤਾ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸ ਵੇਸਵਾ ਨੇ ਕਹਾ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਮੇਰਾ ਪੁੰਨ ਹੈ ਸੋ ਮੈਨੇ
ਇਸ ਕਉ ਦੀਆ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਿਣੇ ਕਰਿਕੇ ਤਤਕਾਲ
ਉਸ ਦਾਂਦ ਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਛੂਟ ਗਏ ॥ ਤਬ ਉਸ ਦਾਂਦ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਕਾ ਜਨਮ ਪਾਇਆ ॥ ਨਾਮੁ ਉਸ ਕਾ ਸੁਸਰਮਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ॥ ਜਬ
ਵਹੁ ਬਡਾ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਬਡਾ ਵਿਦਿਆਵਾਨ ਭਇਆ ॥ ਉਸ
ਕਉ ਅਪਣੇ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਰਹੀ ॥ ਤਿਸ ਨੇ ਮਨ ਮੈਂ
ਵਿਚਾਰ ਕੀਆ ॥ ਜੋ ਜਿਸ ਵੇਸਵਾ ਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਦਾਂਦ ਕੀ
ਜੋਨ ਤੇ ਛੁਡਾਇਆ ਹੈ ॥ ਹੋਵੈ ਤਉ ਉਸ ਵੇਸਵਾ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ
ਕਰਉਂ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚੁੰਫਲੇ ਚਲਿਆ ॥ ਚੁੰਫਲੇ ਚੁੰਫਲੇ
ਉਸ ਵੇਸਵਾ ਕਉ ਜਾਇ ਪਾਇਆ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਉਸ

(੨੩)

ਕਉ ਅਸੀਰਵਾਦ ਦੀਆ ॥ ਅਰੁ ਕਹਿਆ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ
ਸਿੰਘਾਣਤੀ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਵੇਸਵਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਨਹੀਂ
ਸਿੰਘਾਣਤੀ ॥ ਤੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੈਂ ਵੇਸਵਾ ॥ ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਸਿੰਘਾਣ ਕੈਸੀ
ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ ਓਹੀ ਦਾਂਦ ਹੈਂ ਜਿਸ ਕਉ
ਤੈਨੇ ਅਪਨਾ ਪੁੰਨ ਦੀਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਮੇਰੀ ਦੇਹ ਛੂਟੀ ਥੀ ॥ ਅਬ
ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਇਆ ਹੋਂ ॥ ਤੂੰ ਓਹ ਪੁੰਨ ਅਪਨਾ ਮੁਝਕੋ ਬਤਾਉ ॥
ਜੋ ਤੈਨੇ ਕਉਨ ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਵੇਸਵਾ ਬੋਲੀ ਮੈਂ ਤੇ ਅਪਣੀ
ਸੰਭਾਲ ਮੈਂ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਨਹੀਂ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ
ਤੂੰ ਮੁਝਕੋ ਅਪਣੇ ਘਰਿ ਲੈ ਚਲੁ ॥ ਤਬ ਵੇਸਵਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ
ਘਰਿ ਵਿਖੇ ਲੇ ਗਈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇਖੇਤਉ ਏਕ ਤੋਤਾ ਪਿੰਜਰੇ
ਮੈਂ ਏਗਿਆ ਹੂਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਜੋ ਏਹ ਤੋਤਾ

(੨੪)
 ਕਛੁ ਪੜਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਏਹ ਤੋਤੇ ਕੀ ਬੋਲੀ ਵੇਸਵਾ ਸੁਣਤੀ
 ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਤਿਸ ਸੁਣਨੇ ਕੈ ਪੁੰਨ ਦੀਏ ਤੇ ਮੈਂ ਦਾਂਦ ਕੀ ਜੋਨ ਤੇ ਛੂਟਾ
 ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ॥ ਕਿਉਂ ਰੇ ਤੋਤਾ ਤੂੰ ਕਛੁ ਪੜਤਾ
 ਹੈਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਆਗੇ ਪੜ੍ਹ ॥ ਅਰ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹੁ ॥ ਤੂੰ ਈਹਾਂ ਕਿਉਂ
 ਕਰਿ ਆਇਆ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਤੋਤਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਜਨਮਕੀ
 ਕਥਾ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
 ਹੋਂ ॥ ਗੁਰੋਂ ਕੀ ਆਗਿਆ ਨ ਮਾਨਤਾ ਥਾ ॥ ਗੁਰ ਜੋ ਕਿਸੀ ਸਿਖ
 ਕੋ ਪੜ੍ਹਾਵੈ ਤਉ ਬੀਚ ਮੈਂ ਮੈਂ ਵੋਲ ਉਠਉਂ ॥ ਅਰੇ ਮੈਂ ਤੁਝ
 ਕਉ ਪੜ੍ਹਾਵਉਂ ॥ ਗੁਰ ਕਿਆ ਜਾਨਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਗੁਰ ਮੁਝ ਕਉ
 ਸਰਾਪ ਦੀਆ ॥ ਕਹਿਆ ਰੇ ਤੂੰ ਤੋਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਮੈਂ
 ਤੋਤਾ ਭਇਆ ॥ ਸੋ ਏਕ ਬੱਧਕ ਨੇ ਮੁਝਕੋ ਪਕੜਿਆ ॥

(੨੫)
 ਸੋ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥ ਸੋ ਵਹੁ
 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਣੇ ਕਿਸੀ ਸਿਖ ਕਉ ਗੀਤਾ ਪੜ੍ਹਾਵੈ ॥ ਸੋ ਮੈਂ
 ਸੁਨਤਾ ਰਹੋਂ ॥ ਸੋ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਹਿਲਾ ਧਿਆਇ ਸੁਣਿਆ ॥ ਅਰੁ
 ਸੀਖਿਆ ॥ ਤਿਸੀ ਦਿਨ ਉਹਾਂ ਚੋਰ ਚੋਰੀ ਕਉ ਆਏ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ
 ਤਉ ਘਰ ਮੈਂ ਕਛੁ ਨਹੀਂ ॥ ਤਬ ਚੋਰੋਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਪਿੰਜਰਾ ਚੁਰਾ-
 ਇਆ ॥ ਅਰੁ ਉਸ ਚੋਰੋਂ ਕੀ ਏਹ ਵੇਸਵਾ ਮਿਤਰ ਥੀ ॥ ਇਸ
 ਵੇਸਵਾ ਕਉ ਪਿੰਜਰਾ ਆਣ ਦੀਆ ॥ ਸੋ ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਇ
 ਗੀਤਾ ਕਾ ਨਿਤ ਪੜ੍ਹੇ ॥ ਸੋ ਗਨਕਾ ਸੁਣਤੀ ਰਹੈ ॥ ਤਬ ਵੇਸਵਾ
 ਬੋਲੀ ॥ ਮੈਂ ਤੋਤੇ ਕੀ ਬੋਲੀ ਸੁਣਤੀ ਰਹੀ ਹੋਂ ॥ ਕਛੁ ਸਮਝਿਆ
 ਨਹੀਂ ॥ ਮੁਝ ਕਉ ਇਸਕੀ ਬੋਲੀ ਪਿਆਰੀ ਲਾਗਤੀ ਹੈ ॥ ਤਬ
 ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਿਆ ਰੇ ਤੋਤੇ ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਂ ॥ ਐਸਾ ਪੁੰਨ

(੨੬)

ਗੀਤਾ ਕਾ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਅਧਿਆਇ ਸੁਣੇ ਤੇ ਅਰੁ ਮੇਰੀ ਅਸ਼ੀਰ-
ਵਾਦ ਤੇ ਤੂੰ ਤੋਤੇ ਕੀ ਦੇਹ ਤੇ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੈ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਿਤੇ ਹੀ
ਤੋਤਾ ਮੁਕਤਿ ਭਇਆ ॥ ਵੇਸਵਾ ਨੇ ਵੇਸਵਾ ਕਾ ਕਰਮ ਛੋਡਿਆ ॥
ਸਾਧੋਂ ਅਰੁ ਬੈਸਨੋ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਲਾਗੀ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਆਪਣੇ ਘਰ ਕਉ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ
ਲਛਮੀ ਜੋ ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਕਉ ਅਜਾਨ ਕਰਿ ਭੀ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ॥
ਤੇ ਭੀ ਮੁਕਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੁ ਜੇ ਜਾਣ ਕਰਿ ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ਅਰੁ ਪਾਠ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਫਲ ਮੈਂ ਕਿਆ ਵਰਨਣ ਕਰੌਂ ॥ ੧ ॥ ਇਤ
ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ
ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਿਥਮੋ ਧਿਆਇ ॥ ੧ ॥
ਆਗੇ ਦੁਤੀਆ ਧਿਆਉ ਚਲਿਆ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ

(੨੭)

ਰਾਜਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਇਉਂ ਪੇਖਿਓ ॥ ਅਤਿ ਬਿਆਕੁਲ ਅਰਜਨ ਕੋ
ਦੇਖਿਓ ॥ ਤਿਸ ਕਉ ਆਖੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਸਮਾਂ
ਪਛਾਨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਐਸੀ
ਬਿਖੜੀ ਠੋੜ ॥ ਮਨ ਕੋ ਸੇ ਕਮਾਹਿ ਮਤ ਜੋਰ ॥ ਅਜ ਜੋ ਨੀਚ
ਬਾਤੈਂ ਅਬ ਤੂੰ ਕਹੈ ॥ ਤਿਸਤੇ ਸੁਰਗ ਮਾਰਗ ਨਹੀਂ ਲਹੈ ॥ ੨ ॥
ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ ਭੀ ਕੀਰਤਨ ਨਾਹਿ ॥ ਨੀਚੋਂ ਕੀ ਬਾਤੈਂ ਮਤ ਗਾਹਿ ॥
ਤਤ ਬਾਤ ਤੂੰ ਸਮਝੈ ਨਾਹੀ ॥ ਤਾਤੇ ਤੂੰ ਐਸੇ ਭੈ ਕੋ ਪਾਹੀ ॥ ੩ ॥ ਨੀਚ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਤੂੰ ਬੋਗ ਤਿਆਗ ॥ ਸਮਾ ਪਛਾਨ ਜੁਧ ਸੋ ਲਾਗ ॥ ਜਗਤ
ਤਿਆਗ ਤਬ ਪੂਰਨ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸਾ ਕਹੈ ਕਰੇ ਹੈ ਹੋਇ ॥ ਦੁਰਜੋਧਨ
ਸੋ ਮੈਂ ਮੂਲ ਨ ਲਰੌਂ ॥ ਖੇਤ ਮਾਹਿ ਰੈਰਵ ਸੋ ਟਰੌਂ ॥ ੪ ॥ ਅਰਜਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ ਐਸੇ ਸੁਨਿਓ ਕਹਿਓ ਮਧਸੂਦਨ

(੨੮)

ਮਾਹਿ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਹੇ ਸਤਨਾਸ ਅਬ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ਹੋ ਤਾਹਿ ॥ ੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਭੀਖਮ ਅਰੁ ਇਹੁ ਦੇਣਾਰਜ ॥ ਸਭੀ ਜੋਗ ਪੂਜਾ ਕੇ ਕਾਰਜ ॥
ਇਨ ਕੀ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਪੂਜਾ ਕੀਜੈ ॥ ਇਨ ਕੋ ਮਾਰ ਰਾਜ ਕਿਆ
ਲੀਜੈ ॥ ੬ ॥ ਕਉਨ ਸੂਤ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਗੁਰ ਦਾਦਾ
ਮਾਰਨ ਕਹਿ ਗਾਹਿ ॥ ਅਵਰ ਕੁਟੰਬੀ ਲੋਕਨ ਮਾਰੋ ॥ ਮਹਾਂ ਪਾਪ
ਮੈਂ ਰਿਵੈ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ੭ ॥ ਜੋ ਇਨ ਮਾਰ ਰਾਜ ਕੋ ਪਾਉਂ ॥ ਤਿਨ
ਕਾ ਰੁਧਰ ਸਰਬ ਕੋ ਖਾਉ ॥ ਅਰੁ ਇਹ ਬਾਤ ਨ ਜਾਨੋ ਮੀਤ ॥
ਹਮ ਜੀਤੇ ਕੇ ਹਮ ਕਉ ਜੀਤ ॥ ਇਹੀ ਬਾਤ ਨਿਸਚੈ ਮੈਂ ਜਾਨੀ ॥
ਮਿਤ੍ਰ ਮਿਰਤਕ ਕਲਿਆਨ ਨ ਮਾਨੀ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ
ਤੁਮ ਜੋ ਉਚਰਿਓ ਮੁਝ ਪ੍ਰਤਿ ਐਸੀ ਬਾਤ ॥ ਨੀਚ ਬੁਧਿ ਇਸ
ਸਮੈ ਮੈਂ ਤੈ ਕਿਉਂ ਲੀਨੀ ਤਾਤ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਹਉ

(੨੯)

ਨਾ ਕਛੁ ਸਮਝ ਹੋ ਸਭ ਬੁਧਿ ਦਈ ਤਿਆਗ ॥ ਸਰਨ ਤੁਮਾਰੀ
ਮੈਂ ਪਰਾ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਉ ਲਾਗ ॥ ੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸਮੋ
ਮੁਝ ਕਲਿਆਨ ਹੋਇ ਸੋਈ ਬਤਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ॥ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ
ਕੈ ਪ੍ਰਭ ਕਹੋ ਅਬ ਮੈਂ ਸਿਖ ਹੋ ਤੋਹਿ ॥ ੧੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ
ਦੁਖ ਤੇ ਮੁਝੇ ਨਿਕਾਸੋ ॥ ਸੂਕੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮੁਖ ਸਭ ਨਾਸੋ ॥ ਸੁਭ
ਬਾਤ ਮੁਝ ਦਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਜਦਪ ਰਾਜ ਤਿਲੋਕੀ ਪਾਵੈ
॥ ੧੨ ॥ ਭੂਮ ਪਾਤਾਲ ਸੁਰਗ ਕਾ ਰਾਜ ॥ ਇਨ ਕੇ ਤੁਲ
ਨਾਹੀਂ ਕੋ ਕਾਜ ॥ ਸਭੀ ਰਾਜ ਜਦਪ ਹਉਂ ਪਾਏ ॥ ਤਉ
ਭੀ ਮੇਰਾ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਜਾਏ ॥ ਤੁਮਾਰੀ ਸਰਨ ਗਹੀ ਭਗਵਾਨ ॥
ਜੋ ਸੁਖ ਜਾਨੋ ਕਰੋ ਬਖਾਨ ॥ ੧੩ ॥ ਸੰਜੈਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਜੈ
ਕਹੈ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ ਪੈ ਸੁਨੋ ਰਾਜ ਕੇ ਧਨੀ ॥ ਅਰਜਨ ਜਬ ਇਹ

(੩੦)

ਬੇਨਤੀ ਰਿਖੀਕੇਸ ਪੈ ਭਨੀ ॥ ੧੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਰਜਨ ਕੀ
ਇਹ ਬਾਤ ਸੁਣ ਬਾਸਦੇਵ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਨ ਕਰੇ ਇਨ
ਸਾਥ ਕੈਸੀ ਬਿਧਿ ਸੋ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੧੫ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬ ਇਹ
ਸੁਨੀ ਗੁਪਾਲ ਤਬ ਮੁਖ ਸੇ ਬੋਲਤ ਭਏ ॥ ਸੁਣ ਅਰਜਨ ਬੇਹਾਲ
ਸਾਂਖ ਸਾਸਤ੍ਰ ਤੁਝ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੧੬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਸੈਯਾ ॥ ਸੁਧੀ ਬਿਬੇਕੀ ਪੰਡਤ ਗਿਆਨੀ ਤਿਨਕੀ ਬਾਤ ਕਹੈ ਸੁਣ
ਲੀਜੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹੀਂ ਕਰਨੀ ਤਿਸਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਹੁ ਕਿਆ
ਕੀਜੈ ॥ ਜੋ ਜਨਮੋਂ ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਬਿਨਸੈ ਨਾਸਤ ਬਾਤ ਕਿਆ ਚਿਤ
ਧਰੀਜੈ ॥ ਦੇਹ ਬਿਨਾਸੀ ਜੀਉ ਅਬਿਨਾਸੀ ਤਿਨ ਪੁਰਖੋ ਕਉ
ਐਸੇ ਸੂਝੈ ॥ ੧੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਆਖੈ ਗੋਪਾਲ ॥
ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਪੰਡ ਕੇ ਲਾਲ ॥ ਅਉਰ ਭਾਂਤ ਮੈਂ ਤੁਝੈ ਸਮਝਾਉਂ ॥

(੩੧)

ਤੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਤਪਤਿ ਮਿਟਾਉਂ ॥ ੧੮ ॥ ਇਹੁ ਜੋ ਸਨਮੁਖਿ
ਰਾਜਾ ਠਾਂਢੇ ॥ ਤੇਰੀ ਸਕਤਿ ਨ ਆਵੈ ਬਾਂਧੇ ॥ ਇਨ ਕਾ ਨਾਸ ਨ
ਤੇਰੇ ਹਾਥ ॥ ਕਰਮ ਚਰਿਤ ਨ ਜਾਨੈ ਗਾਥ ॥ ੧੯ ॥ ਜਗ ਮੈਂ
ਆਵਾ ਗਵਨ ਬਨਾਏ ॥ ਜੋ ਆਵੈ ਸੋ ਬਿਰੁ ਨ ਰਹਾਏ ॥ ਇਹੁ
ਰਾਜਾ ਸੁਣ ਕੈਸੇ ਆਹੀ ॥ ਆਗੈ ਭੀ ਥੇ ਹੁਣ ਹੀ ਨਾਹੀ ॥ ੨੦ ॥
ਪਾਛੇ ਹੋਤੇ ਆਏ ਸਾਰੇ ॥ ਹੁਣ ਭੀ ਹੈਂ ਸੁਣ ਪਾਰਥ ਪਿਆਰੇ ॥
ਆਗੈ ਭੀ ਹੋਵੇਂਗੇ ਮੀਤ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਦੇਹ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ੨੧ ॥
ਪ੍ਰਦਗਲ ਕੀ ਅਬ ਬਾਤ ਸੁਣੋ ਤੁਮ ॥ ਬਾਲਿਕ ਤਰਨ ਝ੍ਰਿਧ ਜੋ
ਹੈਂ ਜਨ ॥ ਚਤੁ ਅਵਸਥਾ ਮਿਰਤ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਏਹ ਸਭ ਧਰਮ
ਦੇਹ ਕੇ ਮਾਨੋ ॥ ੨੨ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਇਹ ਚਿਤ ਮੈਂ ਜਾਨੈ ॥ ਮਰਨੇ
ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ਜੀਵ ਹੈ ਬਾਸਦੇਵ ਕੀ ਅੰਸ ॥ ਵਹਿ

(੩੨)

ਅਕਾਲ ਜਾਨੋ ਸਰਬੰਸ ॥ ੨੩ ॥ ਅਉਰ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਜੋ
ਗਿਆਨ ॥ ਉਤਪਤ ਭਇਆ ਤੂੰ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨ ॥ ਹੇ ਸੁਤ ਕੁੰਤੇ
ਕੈ ਤੂੰ ਅਬ ਸੁਨ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਕਹੋ ਤੁਝ ਫੁਨਿ ॥ ੨੪ ॥
ਸੀਤ ਉਸਨ ਸੁਖ ਅਰੁ ਦੁਖ ॥ ਤਹਾਂ ਤੇ ਪਾਵੈ ਸਦਾ ਮਨੁਖ ॥
ਏਕ ਪਲ ਸੁਖ ਦੂਜੈ ਪਲ ਦੁਖ ॥ ਤਿਸ ਅਨਿਤ ਤੇ ਕਿਆ ਹੈ
ਸੁਖ ॥ ੨੫ ॥ ਅਗਮ ਪਾਈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੁਖ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸਕੇ
ਗਿਆਨ ਮਤਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਸਹਿ ਰਹੋ ॥
ਭਿੰਨ ਜੀਉ ਦੇਹ ਤੇ ਲਹੋ ॥ ੨੬ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਪੁਰਖੁ ਸ੍ਰੇਸ਼ਠਿ
ਆਹਿ ॥ ਵਹੁ ਦੁਖ ਸੁਖ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਨਾਹਿ ॥ ਸਦਾ ਰਹੈ ਸਮ
ਨਿਰਮਲ ਰੀਤ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਪਾਨ ਤਿਹ
ਕੀਤ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਨ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਹੋਵੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੀ

(੩੩)

ਬਿਖਿਆ ਸਭ ਖੋਵੈ ॥ ੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਤਮ ਸਤਿ ਅਕਾਲ ਹੈ
ਤਿਸਕਾ ਨਾਹੀ ਨਾਸ ॥ ਦੇਹ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵ ਹੈ ਸੋ ਹੈਂ ਸਭੀ
ਵਿਨਾਸ ॥ ੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਹ ਦੋ ਬਾਤੈਂ ਸਮਝ ਕਰਿ ਤਤਵੇਤਾ
ਹੈ ਜੋਇ ॥ ਚਿੰਤਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰੈ ਨਾਸ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥ ੨੯ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਏਕ ਪੁਰਖ ਅੰਤਰਿ
ਸਭਿ ਦੇਹੋਂ ਕੇ ਸੋਈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕੂਟਸਤਿ ਤਿਸੁ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ਦੇਹ
ਸਭ ਅਨਿਤ ਉਪਜੈ ਬਿਨਸੈ ਹੈਂ ਸਰਬ ਕਾਲ ਆਤਮ ਅਕਾਲ
ਅਦੈਤ ਅਰੁ ਅਨੂਪ ਹੈ ॥ ਸਦਾ ਰਹੈ ਨਿਰਾਹਾਰ ਖਾਏ ਪੀਏ ਕਛੂ
ਨਾਹਿ ਅਖੰਡ ਅਰੁ ਅਚਲ ਅਪਾਰ ਅਰੁ ਨਿਧ ਹੈ ॥ ਤਾਤੇ ਏਹ ਬਾਤ
ਸਮਝ ਪਾਰਥ ਉਠ ਜੁਧ ਕਰਿ ਆਤਮ ਏਕ ਸਾਰ ਅਉਰ ਰੰਕ ਹੈ
ਨ ਭੂਪ ਹੈ ॥ ੩੦ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਕੋ ਕਹੈ ਪਾਰਥ ਏਹ ॥ ਹਭ

(੩੪)

ਕੀਆ ਅਮਕਾ ਦੇਹਿ ॥ ਅਉਰ ਕਹੈ ਦੂਜਾ ਕੋਇ ॥ ਹਤਿ ਕਰਿਓ
ਹੈ ਮੈਂ ਸੋਇ ॥ ਸੋ ਦੋਉ ਬ੍ਰਿਥੇ ਜਾਨ ॥ ਉਨ ਮਾਹਿ ਨਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ॥
ਓਹੁ ਸਮਝ ਹੀ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਅਗਿਆਨ ਹੀ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ਨਹੀਂ
ਜੀਵ ਕੋ ਅਬ ਕਹੈ ॥ ਜੀਵ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕੋ ਲਹੈ ॥ ਨ ਜਨਮਿਆ
ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਉਸ ਨਾਸ ਨਾਹੀ ਹੋਇ ॥ ਓਹੁ ਸਦਾ ਏਕ ਸਰੂਪ ॥ ਅਰੁ
ਜਨਮ ਰਹਿਤ ਅਨੂਪ ॥ ਅਉਰ ਤਤ ਪੁਰਾਤਨ ਜੋਇ ॥ ਤਿਸ ਹਤ
ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਅਰੁ ਮਰਨ ਦੇਹਿ ਕਾ ਧਰਮ ॥ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ
ਇਹ ਮਰਮ ॥ ਸੋ ਨਾ ਕਹੈ ਇਹ ਬਾਤ ॥ ਮੈਂ ਕੀਆ ਅਮਕਾ
ਘਾਤ ॥ ਯਾ ਓਹੁ ਕਰੈ ਮੁਝ ਹਤਿ ॥ ਦੇਹ ਨਾਸ ਜਾਨੈ ਸਤਿ ॥ ੩੧ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਨਹੋ ਅਰਜਨ ਸਿਖ ਪਰਬੀਨ ॥
ਸੰਜੋਗ ਦੇਹਿ ਆਤਮ ਤੂੰ ਚੀਨ ॥ ਜੈਸੇ ਬਸਤਰ ਹੋਇ ਪੁਰਾਨਾ ॥

(੩੫)

ਡਾਰਿ ਦੀਆ ਤਬ ਨਵਾਂ ਪੈਧਾਨਾ ॥ ੩੨ ॥ ਤਿਸੀ ਭਾਂਤਿ ਆਤਮ
ਦੇਹਿ ਧਾਰੇ ॥ ਅਉਰ ਦੇਹਿ ਲੇਵੈ ਸੁਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ਆਤਮ ਕੀ
ਉਸਤਤਿ ਸੁਨ ਮੀਤ ॥ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਰਾਖੋ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੩੩ ॥
ਆਯਧ ਕਰਿ ਕਾਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ॥ ਤੇਜ ਅਗਨਿ ਨਹੀਂ ਸਕੈ
ਜਲਾਇ ॥ ਡੂਬੈ ਨਾਹੀ ਜਲ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਮਾਰਤ ਤਿਸੈ ਸੁਕਾਵੈ
ਨਾਹਿ ॥ ੩੪ ॥ ਅਛੇਤ ਅਦਾਹ ਅਜਿਤ ਪਦਾਰਥ ॥ ਸਭ ਕੈ
ਅੰਤਰਿ ਜਾਨੋ ਪਾਰਥ ॥ ਥਾਂਭ ਰਹਿਆ ਸਭ ਹੂੰ ਕੋ ਆਪ ॥ ਤਿਸਤੇ
ਨਿਸਰਲ ਉਸਕਾ ਜਾਪ ॥ ੩੫ ॥ ਪੁਰਾਤਨ ਅਉਰ ਸਨਾਤਨੁ
ਕਹੀਐ ॥ ਅਬਗਤਿ ਅਦਿਸਟਿ ਅਗੋਚਰ ਲਹੀਐ ॥ ਚਿਤਵਨਾ
ਕਰਿ ਚਿਤਵਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ॥ ਐਸਾ ਅਕ੍ਰੈ ਕਹਾ ਸਮਾਇ ॥
੩੬ ॥ ਜੇਕੋ ਐਸਾ ਆਤਮਾ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋ ਚਿੰਤਾ ਕੋਉ ਨਹੀਂ ਮਾਨੈ ॥

(੩੬)

ਜੈਸਾ ਪ੍ਰਭ ਤੈਸਾ ਮੁਝ ਕਹਾ ॥ ਜਿਨਨੇ ਮਨ ਮੇਂ ਐਸਾ
ਲਹਾ ॥ ੩੭ ॥ ਕਰੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾਹੀਂ ॥ ਉਹੁ
ਜਾਨੇ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਆਹੀ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਤੁਝਹੂੰ ਸਮ-
ਝਾਉਂ ॥ ਬੋਲਨ ਹਾਰੇ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ
ਜਾਨੈ ਤੂੰ ਬੋਲਤਾ ਜਨਮੈਂ ਮਰੈ ਨਿਤ ਸੋਇ ॥ ਇਹੀ ਬਾਤ ਬੀਚਾਰ
ਕੈ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰਿ ਕੋਇ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਕੋ ਜਨਮੈਂ ਸੋ
ਮਰੈ ਆਖਿ ਪੇਖਿ ਸਭ ਜਾਹਿ ॥ ਜੋ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਬਿਨਸ ਹੈ
ਚਿੰਤਾ ਤਿਸ ਕੀ ਨਾਹਿ ॥ ੪੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਵਰ ਪਖ ਸੁਨ ਮੀਤ
ਚਿੰਤਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕਰੇ ॥ ਇਹ ਤੁਮ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ਜੈਸੇ ਤੁਮ ਸੋ
ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੪੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਹ ਸਭ ਲੋਕ ਠਾਂਢੇ ਜੋ ਦੇਖੇ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਪੇਖੇ ॥ ਜੋ ਇਹੁ ਕਉਨ ਥਾਉ ਸਿਉ

(੩੭)

ਆਏ ॥ ਜਬ ਬਿਨਸੈ ਤਬ ਕਤ ਕੋ ਜਾਏ ॥ ੪੨ ॥ ਮਧ ਦੇਖਨੇ ਮੈਂ
ਇਹ ਆਵੈ ॥ ਪੁਦਗਲ ਤਿਆਗ ਕਹਾਂ ਵੈ ਜਾਵੈ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤੁ
ਜਾਕੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪੈ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੈ ਸੋ ਖਾਪੈ ॥ ੪੩ ॥
ਜਲ ਕੇ ਮਧ ਬੁਦ ਬੁਦੇ ਜੋਇ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਸਭੀ ਏਕ ਜਲ ਹੋਇ ॥
ਤੈਸੇ ਏਹ ਸਭ ਆਤਮ ਰੂਪ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਤੇ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ॥
ਐਸੇ ਸਮਝ ਨ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ ॥ ਸਹਜ ਬਨੇ ਸੋਈ ਕਛੁ ਕਰੇ ॥ ੪੪ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਵਰ ਪਖ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋ ਸੁਨੋ ਪਾਰਥ ਪਰਧਾਨ ॥
ਇਸ ਪਖ ਚਿੰਤਾ ਨ ਕਰੋ ਜੀਉ ਅਕਾਲ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੪੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਚਾਹੈ ਮੈਂ ਨਿਰਖ ਹੋਂ ਆਤਮ ਬੋਲਨ ਹਾਰ ॥ ਸੋ
ਦੇਖੈ ਅਸਚਰਜ ਕਹੈ ਅਸਚਰਜ ਬੀਚਾਰ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸੂਵਣ ਕਰੈ ਅਸਚਰਜ ਸੋ ਅਸਚਰਜ ਕਰੈ ਅਭਿਆਸ ॥ ਏਹ

(੩੮)

ਸਭ ਹੀ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਏਕ ਆਤਮ ਸੁਤਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੪੭ ॥
ਦੇਹਰਾ ॥ ਜੋ ਅਸਚਰਜ ਕੀ ਬਾਤ ਤਿਸ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮਤ ਕਰੋ ॥
ਆਤਮ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਤ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਮਨ ਮੋ ਧਰੋ ॥ ੪੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਪਾਰਥ ਆਤਮ ਤਤ ਬੀਚਾਰ ॥ ਆਇਧ ਕਰਿ ਤਿਸ ਨਾਹਿ
ਸੰਖਾਰ ॥ ਸਭ ਦੇਹੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰ ਏਕ ॥ ਤਿਸ ਹੀ ਕੇ ਏਹ ਦੇਹਿ
ਅਨੇਕ ॥ ੪੯ ॥ ਤਿਸਕੀ ਚਿੰਤਾ ਕੋਈ ਨ ਕਰੋ ॥ ਸਹਜ ਬਨੈ
ਨਿਹਕਾਮ ਹੋਇ ਲਝੋ ॥ ਅਰੁ ਆਤਮ ਸਭ ਦੇਹ ਬਨਾਏ ॥ ਦੇਹਿ
ਬਨਾਏ ਧਰਮ ਵਰਤਾਏ ॥ ੫੦ ॥ ਖੜੀ ਦੇਹਿ ਜੁਧ ਹੈ ਧਰਮ ॥
ਤੇਰੀ ਦੇਹਿ ਕਾ ਏਹੋ ਕਰਮ ॥ ਧਰਮ ਪਹਿਚਾਨ ਸੁਕਚੋ ਮਤ
ਪਿਆਰੇ ॥ ਤੇਰੀ ਕਲਿਆਨ ਹੈ ਇਸੇ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ੫੧ ॥ ਖੜੀ
ਦੇਹਿ ਕੇ ਇਹੁ ਜੁਧ ਭਾਈ ॥ ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਹੋਵੈ ਪੰਡਰਾਈ ॥

(੩੯)

ਅਪਨੀ ਇਛਾ ਸੋ ਸਭ ਰਾਜਾ ॥ ਜਿਨ ਇਹ ਸਕਲਾ ਭਾਰਥ
ਸਾਜਾ ॥ ੫੨ ॥ ਸੁਰਗ ਦੁਆਰ ਤਿਨ ਕਾਰਨ ਖੁਲੇ ॥ ਜਬ ਜੁਝੈ
ਤਬ ਸੁਵਰਗ ਕੋ ਚਲੈ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਸੁਰਗੁਣ ਨਿਰਗੁਣ
ਏਕੋ ਰੂਪ ॥ ਦੇਹਿ ਛਾਡੈ ਤਬ ਵਹੀ ਸਰੂਪ ॥ ੫੩ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਤੂੰ ਕਾਇਰ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ਧਰਮ ਜੁਧ
ਤੇ ਆਪ ਬਚਾਵੈ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਦੇਹਿ ਧਰਮ ਤੁਧ ਜਾਵੈ ॥ ਸ੍ਰਾਂਗ
ਭੰਗ ਤੇ ਅਤਿ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ੫੪ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੈਂ ਦੇਹਿ ਧਰਮ ਤੁਧ
ਜਾਇ ॥ ਦੁਤੀਏ ਅਪਜਸੁ ਤੁਝ ਸਭ ਗਾਇ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਪਾਪ ਭਾਰ
ਤੁਝ ਹੋਵੈ ॥ ਦੇਹਿ ਅਨਿਤ ਮੈਂ ਬੁਧ ਤੂੰ ਖੋਵੈ ॥ ੫੫ ॥ ਜੋ ਕੋ ਤੇਰੀ
ਕੀਰਤਿ ਗਾਵੈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਤੁਝ ਕੋ ਕਾਇਰ ਪਾਵੈ ॥ ਜਿਸ ਕੀ
ਜਗ ਮੈਂ ਨਿੰਦਾ ਹੋਇ ॥ ਧ੍ਰਿਗ ਜੀਵਨ ਹੈ ਤਿਸ ਕਾ ਸੋਇ ॥ ੫੬ ॥

(੪੦)

ਜੋ ਜੋਧਾ ਤੁਝ ਜਾਨੈ ਸੂਰ ॥ ਸੋ ਤੁਝ ਜਾਨੈ ਕਾਇਰ ਮੂੜ ॥ ਬੁਰੇ
ਬਚਨ ਕਹੈ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਇਸ ਨਿੰਦਿਆ ਤੇ ਤੂੰ ਦੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ੫੭ ॥
ਜੋ ਤੂੰ ਜੁਧ ਬਿਖੈ ਲੜ ਮਰੈ ॥ ਰਾਜ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਕਾ ਕਰੈ ॥
ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹਿ ਬਿਨਾਸੀ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ
ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਅਬ ਜਾਨੈ ਸੋ ਅਬ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੫੮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ
ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਜੀਤੈਗਾ ਸੰਗਾਮ ॥ ਰਾਜ ਮਾਹਿ
ਕਰੈ ਆਰਾਮ ॥ ਰਾਜ ਭੂਮ ਕਾ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਭੋਗ ॥ ਜਸ ਹੋਵੈ
ਤੇਰਾ ਵਿਚਿ ਲੋਗ ॥ ੫੯ ॥ ਹੇ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤ ਜੁਧ ਕਰਿ ਮੀਤ ॥
ਐਸੀ ਭਾਂਤ ਜੁਧ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮ ਜਾਣੇ ਜੁਧ ਕਰੇ ॥
ਹਾਰ ਜੀਤ ਮੈਂ ਚਿਤ ਨ ਧਰੇ ॥ ੬੦ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਲੇਪਨ ਲਾਗੈ ਤੋਹਿ ॥
ਸਾਂਖ ਬਚਨ ਇਹ ਮਨ ਮੈਂ ਪੋਹਿ ॥ ਸਾਂਖ ਬਚਨ ਸੰਪੂਰਨ

(੪੧)

ਕਹਾ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਤੁਝ ਤੇ ਜਾਤ ਨ ਲਹਾ ॥ ਅੰਤਹਿਕਰਣ
ਜਿਸ ਹੋਇ ਮਲੀਨ ॥ ਸੋ ਇਹੁ ਸਾਂਖ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਚੀਨ ॥ ੬੧
॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਕਰਮ ਜੋਗ ਪਰਵਾਨ ॥
ਜੈਸੇ ਭਾਖੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ਕਰਮ ਕਰਤ ਅੰਤਰਿ ਸੁਧ ਹੋਵੈ ॥
ਤਬ ਵਹੁ ਭਗਤਿ ਮਾਹਿ ਚਿਤ ਪੋਵੈ ॥ ੬੨ ॥ ਭਗਤ ਕਰੈ ਤਬ
ਪ੍ਰੇਮ ਹਰਿ ਪਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਗਿਆਨ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ
ਤੇ ਜਾਨੈ ਅਪਨਾ ਰੂਪ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥ ੬੩ ॥
ਜੋ ਇਹ ਗਿਆਨ ਕੋਊ ਲੇ ਧਾਰੇ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬੀਚਾਰੇ ॥
ਅਦ੍ਵੈਤ ਮਾਹਿ ਦੂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਅਬ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪਿ ਵਹੁ
ਹੋਇ ॥ ੬੪ ॥ ਜੋ ਸੇਵੈ ਸੋਈ ਕਛੁ ਪਾਵੈ ॥ ਸੋਈ ਹੋਇ ਜਿਸ ਸੋ
ਚਿਤ ਲਾਵੈ ॥ ਆਗੈ ਭੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗਾਇਆ ॥ ਵਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ

ਮਨ ਜਿਸ ਸੋ ਲਾਇਆ ॥ ੬੫ ॥ ਮਧਸੂਦਨੀ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਮਧਸੂਦਨੀ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ॥ ਐਸੇ ਕਹਿ ਹੈ ਲੋਕ
 ਪੁਕਾਰ ॥ ਸੁਨਹੋ ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਲੋਕ ॥ ਤੀਅਸੁਤ ਅਰਜਨ
 ਕਹਿ ਹੈ ਜੋਗ ॥ ੬੬ ॥ ਜੈਸੇ ਰਿਖੀ ਕੇਸ ਜੀ ਕਹਿਓ ॥ ਤੈਸਾ
 ਅਰਥ ਮੁਝ ਮਨ ਮੈਂ ਲਹਿਓ ॥ ਤੀਅ ਹੈਂ ਤਮ ਗੁਨ ਮੂਰਖ ਅਗੂ ॥
 ਰਜਗੁਨ ਬੋਰਾ ਤਿਸ ਤਗੂ ॥ ੬੭ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਮਤ ਨੀਚ ਹੈ
 ਭਾਈ ॥ ਐਸੇ ਸਭ ਸਾਸਤ੍ਰੇਂ ਕਹਿ ਗਾਈ ॥ ਜੋ ਤਿਸਕਾ ਸੁਤ ਸੋ ਭੀ
 ਹੈ ਨੀਚ ॥ ਮਹਾ ਅਗਿਆਨੀ ਬਹਿਆ ਕੀਚ ॥ ੬੮ ॥ ਪੁਰਖ
 ਉਸਤਤਿ ਬੇਦੋਂ ਮੈਂ ਲਹੀ ॥ ਪੁਰਖ ਸੁਤ ਪੁਰਖ ਸਭ ਕਹੀ ॥ ਪੁਰਖ
 ਵਹੀ ਜੋ ਸਤ ਗੁਣ ਮਾਹੀ ॥ ਬਿਨਾ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨੈ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
 ੬੯ ॥ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਕਾ ਸੁਤ ਹੈ ਜੋ ॥ ਸਭੀ ਆਪਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋ ॥

ਪੁਰਖ ਸੁਤ ਰਾਗ ਵ੍ਰੈਖ ਤੇ ਮੁਕਤ ॥ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਮਾਹਿ ਸਮ
 ਜੁਗਤਿ ॥ ੭੦ ॥ ਤੀਅ ਸੁਤ ਰਹੇ ਮੋਹ ਮੈਂ ਮਗਨ ॥ ਨਿਤ
 ਬੀਚਾਰੈ ਸਗਨ ਅਪਸਗਨ ॥ ਜੋ ਵਰਤੇ ਭਗਵੰਤ ਰਜਾਇ ॥
 ਹੁਕਮ ਮਾਹਿ ਕਿਆ ਸਗਨ ਦਿਖਾਇ ॥ ੭੧ ॥ ਅਰਜਨ ਮੋਹ
 ਬਾਤ ਜਬ ਕਹੀ ॥ ਤੀਅ ਸੁਤ ਨਾਮ ਤਬ ਕੇਸਵ ਕਹੀ ॥ ਜਗ ਸਾਰਾ
 ਤੀਅ ਸੁਤ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਪੁਰਖ ਸੁਤ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਪਾਈ ॥ ੭੨ ॥
 ਪੁਰਖ ਕੀ ਤੀਆ ਮਾਇਆ ਜਗ ਬਨੀ ॥ ਜਗਤ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਾਇਆ
 ਸਭ ਗਨੀ ॥ ਤਾਤੇ ਸੁਤ ਸਭ ਤੀਅ ਕੇ ਦੂਏ ॥ ਮੋਹ ਲੋਭ ਮੈਂ ਪਚਿ
 ਪਚਿ ਮੂਏ ॥ ੭੩ ॥ ਪੁਰਖ ਸੁਤ ਹੈਂ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ॥ ਹਰਿਕਾ
 ਨਾਮ ਜਿਨ ਜਪਿਓ ਮੰਤ ॥ ਹਰਿ ਜੀ ਬਿਨੁ ਦੂਸਰ ਨਹੀਂ ਜਾਨੈ ॥
 ਪੁਰਖ ਤਾਤ ਸਭ ਹੀ ਹਰਿ ਮਾਨੈ ॥ ੭੪ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹੈ

(੪੪)

ਅਤੀਤ ॥ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ਵੈਰੀ ਮੀਤ ॥ ਐਸੇ ਮਧਸੂਦਨ ਜੀ
ਗਾਏ ॥ ਜਗਤ ਲੋਕ ਕੇ ਗਾਇ ਸੁਨਾਏ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰਿ ਭਗਤ
ਉਧਾਰਨ ॥ ਬੁਧ ਜੋਗ ਕਾ ਕਹੀਏ ਕਾਰਨ ॥ ੭੫ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਤੁਝਕੋ ਕਹੈ ਸਮਝ
ਰਾਖ ਮਨ ਨਾਲ ॥ ਬੁਧ ਜੋਗ ਕਉ ਸਮਝ ਕਰਿ ਕਰਮ ਫਾਸ
ਕਟਿ ਡਾਲ ॥ ੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਮੇਰੀ ਬੁਧ ਸੁਨ ਜੋ ਮੈਂ
ਭਗਤੋਂ ਸਾਥ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਭੂਲ ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਬੇਗ ਗਹੇ ਤਿਸ ਹਾਥ
॥ ੭੭ ॥ ਛੰਦੁ ॥ ਭੂਲ ਭੂਲ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ॥ ਪੀਛੈ ਕੀ ਆਗੈ
ਚਿਤ ਨ ਧਰਤਾ ॥ ਤਿਸਕੋ ਪਾਪ ਕਛੂ ਨ ਦੇਵੇ ॥ ਜਾਨੈ ਮਗਨ
ਭਇਆ ਜਸੁ ਕਰਤਾ ॥ ਭਗਤੁ ਮੇਰੇ ਕਉ ਦੁਖ ਨ ਕੋਈ ॥ ਸੁਖ
ਸਰੂਪ ਭਗਤ ਕੋ ਹੋਈ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਸੰਗ ਸਦਾ ਹਉ ਰਹਤਾ ॥ ਤਿਸ

(੪੫)

ਕੋ ਸਕਲ ਪਾਪ ਮੈਂ ਹਰਤਾ ॥ ਦੇਖਣ ਥੋਰਾ ਧਰਮ ਹਮਾਰਾ ॥ ਏਕ
ਬਾਰ ਮੁਝ ਨਾਮ ਉਚਾਰਾ ॥ ਅਥਵਾ ਏਕ ਕਰੈ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ਸੋ ਤੋ
ਭਗਤ ਅਮਰ ਨਹੀਂ ਮਰਤਾ ॥ ਏਕੋ ਪਤ੍ਰ ਪੁਹਪ ਮੁਝ ਚਾੜੈ ॥ ਅਥਵਾ
ਕੀਰਤਿ ਮੋਹਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਗਲੇ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ॥ ਅਪਨੇ ਪਦ
ਮੈ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਤਾ ॥ ੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਬੁਧ ਆਪਨੀ
ਭਾਖੀ ਤੇਰੈ ਮਾਹਿ ॥ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਜੋ ਭਗਤ ਕੀ ਬੁਧ ਕਹੈ ਅਥ
ਤਾਹਿ ॥ ੭੯ ॥ ਸੋਰਠ ॥ ਹੇ ਕੁਰ ਨੰਦਨ ਮੀਤ ਸੁਨ ਨਿਸ਼ਚਾ ਮੇਰੇ
ਭਗਤ ਕਾ ॥ ਇਹੀ ਬਾਤ ਧਰ ਚੀਤ ਮੁਝ ਵਤ੍ਰੇਕ ਨ ਪੇਖਤਾ ॥ ੮੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸ ਮੁਝ ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਾ ਨਹੀਂ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਕਹੈ ॥
ਜਿਸਹੀ ਓਰ ਕੋ ਲਾਵਹੀ ਤਿਸਹੀ ਓਰ ਲਹੈ ॥ ੮੧ ॥ ਮੰਗਲਛੰਦ
॥ ਸੁਨ ਪੰਡ ਨੰਦਨ ਗਾਥ ॥ ਨਿਰ ਨਿਹਰਿਓ ਕੀ ਬਾਤ ॥

ਅਨਿਕ ਓਰ ਭਰਮੇ ਓਹਿ ॥ ਸੁਨ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੇ ਮੋਹਿ ॥ ਸੁਨਿ
ਪੰਡਿਤੋਂ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ਤਿਨ ਸੁਰਗ ਕੀ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਬੇਦ ਬਚਨ
ਸੁੰਦਰ ਕਹੈ ॥ ਜੋ ਸੁਨਤ ਦ੍ਰਿੜ ਚਿਤ ਰਹੈ ॥ ਸੁਨਿ ਬਚਨ ਕਾਮਨਾ
ਵੰਤ ॥ ਜਿਨ ਸੁਰਗ ਕੀ ਹੀ ਚਿੰਤ ॥ ਸੁਰਗ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਭੋਗ ॥
ਤਿਨ ਮੁਕਤਿ ਨਾਹੀ ਜੋਗ ॥ ਜੋ ਕਰਮ ਕਰਤੇ ਸੋਇ ॥ ਫਲੁ
ਤਿਸੈ ਦੁਖ ਸੁਖ ਹੋਇ ॥ ਜਿਨ ਕਰਮ ਮਾਹਿ ਕਸਟ ॥ ਓਹੁ ਸੁਰਗ
ਹੀ ਕਾ ਇਸਟ ॥ ਫਲ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਭੋਗ ॥ ਬਿਰਥਾ ਜਗਤ
ਹੈ ਤਿਨ ਜੋਗ ॥ ਬੁਧ ਅੰਧ ਤਿਨ ਕੀ ਭਈ ॥ ਸੁ ਵਿਚਾਰ ਤਿਨ
ਸੋ ਰਹੀ ॥ ਜਿਨ ਨਹੀਂ ਨਿਹਚਾ ਮੀਤੁ ॥ ਸਮਾਧ ਸੋ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥
ਬਿਨ ਸਮਾਧ ਕਰਮ ਜੋ ਕਰੈ ॥ ਓਹੋ ਨਿਤ ਜਨਮੈ ਮਰੈ ॥ ਸੋ
ਸਮਾਧ ਅਰਥ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਅਚਲ ਅਪਾਰ ॥ ਜਿਨ

ਜਾਨਿਆ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਤਿਨ ਮੁਕਤਿ ਕਾ ਹੈ ਮਰਮ ॥ ਹੈ ਬੇਦ ਕੇ
ਵਹੁ ਕਰਮ ॥ ਸਭ ਤੀਨ ਗੁਨ ਕਾ ਧਰਮ ॥ ੮੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਹੇ ਪਾਰਥ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮਾ ਬੇਦ ਬਾਤ ਸੁਨ ਕਾਨ ॥ ਤੂੰ ਗੁਨ ਮਾਹਿ
ਸਭ ਬੇਦ ਹੈਂ ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੂੰ ਗੁਨ ਮਾਨ ॥ ੮੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੋਇ
ਅਤੀਤ ਤੂੰ ਬੇਦ ਤੇ ਨਿਰਦੰਦ ਮਾਹਿ ਬਿਰਾਜ ॥ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕਉ
ਤਿਆਗ ਕਰਿ ਆਤਮ ਕੈ ਸੰਗਿ ਲਾਗ ॥ ੮੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਆਤਮ ਅਜਰ ਅਰੋਗ ਹੈ ਬਿਨ ਆਤਮ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥
ਐਸੀ ਬਾਤ ਬੀਚਾਰਕੇ ਤੂੰ ਭੀ ਆਤਮ ਹੋਇ ॥ ੮੫ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬ ਤੂੰ ਐਸੀ ਭਾਂਤ ਆਤਮ ਬੁਧ ਸੋ ਜੁੜੈਗਾ ॥
ਤਦ ਤੁਝ ਹੋਵੈ ਸਾਂਤ ਤਿਸਕਾ ਫਲ ਅਥ ਬਹੁੜ ਸੁਨ
॥ ੮੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਉ ਸਾਤ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਪਰਲੇ ਮਾਹਿ ॥

(੪੮)

ਸਭ ਹੀ ਏਕ ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਹਿ ॥ ਤੈਸਾ ਮੇਰਾ ਜਾਨਨਹਾਰ ॥ ਤਿਸ
ਮੈਂ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ਵਿਕਾਰ ॥ ੮੭ ॥ ਹਉਂ ਜੋ ਸਭ ਕਾ ਕਾਰਨ
ਮੂਲ ॥ ਮੈਂ ਹੀ ਸੂਖਮ ਅਰੁ ਅਸਥੂਲ ॥ ਮੇਰੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਦੁਰ ਬੁਧ
ਭਾਗੇ ॥ ਆਤਮ ਜੋਤਿ ਤਿਸ ਘਟਿ ਮੈ ਜਾਗੈ ॥ ੮੮ ॥ ਤਤ ਵੇਦ
ਕਾ ਜੇ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋਈ ਨਿਸਚਾ ਮੁਝ ਪਰ ਮਾਨੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ
ਐਸੇ ਜਾਨ ॥ ਅਦੁਤ ਅਕਾਲ ਤੂੰ ਮੁਝੈ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੮੯ ॥ ਦ੍ਰਿੜ
ਨਿਸਚਾ ਕਰਿ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ॥ ਜੋ ਅਬ ਕਹੈਂ ਸੁਨੇ ਸੋ ਗਾਥ ॥ ਖੜੀ ਬਰਨ
ਦੇਹਿ ਤੈ ਧਾਰੇ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਮਾਹਿ ਤਿਸ ਧਰਮ ਉਚਾਰੈ ॥ ੯੦ ॥ ਇਸ
ਬਰਨ ਕਾ ਧਰਮ ਹੈ ਜੁਧ ॥ ਹਾਨ ਬ੍ਰਿਧ ਕੀ ਤਿਆਗ ਕਬੁਧ ॥
ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਏਕ ਸਮ ਜਾਨ ॥ ਰਾਗ ਦੁਖ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨ ॥
੯੧ ॥ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਕਾਲ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਸਭ ਹੀ ਦੇਹਿ

(੪੯)

ਮ੍ਰਿਤ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ਜੋਗ ਸਮ ਕਹੈ ॥ ਪੁਰਖ
ਬਿਬੇਕੀ ਐਸੇ ਲਹੈ ॥ ੯੨ ॥ ਸਭਨ ਧਰਮੋ ਮੈਂ ਉਤਮ ਧਰਮ ॥
ਜਿਨ ਪਾਇਆ ਆਤਮ ਕਾ ਮਰਮ ॥ ਹੇ ਧਨੰਜੈ ਨਿਸਚਾ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥
ਇਸੀ ਧਰਮ ਕੋ ਸਾਰਾ ਮਾਨ ॥ ੯੩ ॥ ਆਸਰਾ ਐਸੇ ਧਰਮ ਕਾ
ਲੇਹਿ ॥ ਮੇਰੀ ਸਰਨਿ ਚਿਤ ਕੇ ਦੇਹਿ ॥ ਅਰੁ ਫਲ ਕੋਈ ਬਾਛੈ
ਨਾਹਿ ॥ ਜੋ ਬਾਛੈ ਸੋ ਨੀਕ ਕਹਾਹਿ ॥ ੯੪ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਬਾਛੈ ਜਬ ਦੂਜਾ ਹੋਇ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਫਲ
ਨਹੀਂ ਦੇਇ ॥ ੯੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹੇ
ਅਰਜਨ ਸੁਨ ਮੀਤ ਬੁਧ ਕਾ ਨਿਸਚਾ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰੋ ॥ ਤੋਰਹੁ
ਭਰਮ ਕੀ ਭੀਤ ਮੁਝ ਆਤਮ ਕੈ ਸੰਗਿ ਜੁੜਹੁ ॥ ੯੬ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਲਿਆਨ ਜੋਗ ਇਸ ਨਾਮ ਸਭੀ ਬਿਬੇਕੀ ਭਾਖ ਹੈ ॥

(੫੦)

ਜਿਨ ਆਤਮ ਮੈਂ ਪਹਿਚਾਨ ਸੋ ਇਹੁ ਮਨ ਮੈਂ ਰਾਖ ਹੈਂ ॥ ੯੭ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਬੁਧ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਜੁੜ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ॥ ਚਿਤਵਨ ਕਰਮ
ਡਾਰ ਸੁਨ ਗਾਥ ॥ ਜਬ ਤੁਧ ਮਨ ਕੀ ਚਿਤਵਨ ਤਿਆਗੀ ॥
ਮੇਰੇ ਬਿਖੈ ਪ੍ਰੀਤ ਤੁਝ ਲਾਗੀ ॥ ੯੮ ॥ ਮੇਰਾ ਜੋ ਅਬਿਨਾਸੀ
ਰੂਪ ॥ ਦੇਖੇਗਾ ਤੂੰ ਸੁਨਹੋ ਭੂਪ ॥ ਜਬ ਤੇਰੀ ਬੁਧ ਮੋਹਿ ਬਿਸਾਰੇ ॥
ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਮਾਰਗ ਤਬ ਜਾਰੇ ॥ ੯੯ ॥ ਦੇਹੋ ਸੋ ਬੈਰਾਗਤੁਝ ਹੋਇ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਧ ਹੈ ਨਿਸਚੈ ਸੋਇ ॥ ਜਬ ਤੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਧ
ਲਗਾਈ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨੈਗਾ ਭਾਈ ॥ ੧੦੦ ॥ ਏਤੇ ਬਚਨ
ਕੇਸਵ ਜਬ ਕਹੈ ॥ ਸੋ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਮਨ ਮੈਂ ਲਹੈ ॥ ਸੰਕਾ ਕਰਿ
ਪ੍ਰਸਨ ਤਬ ਕਰੈ ॥ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਕੇਸਵ ਪਗ ਧਰੇ ॥ ੧੦੧ ॥
ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨ ਕਰਿ ਅਰਜਨ ਬੋਲਿਆ ਹੋ ਕੇਸਵ

(੫੧)

ਪਰਧਾਨ ॥ ਜਿਸਕੀ ਨਿਸਚਲ ਬੁਧ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਕਹਾਂ ਪਹਿਚਾਨ ॥
੧੦੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਹੁ ਸਮਾਧ ਕੈਸੇ ਕਰੇ ਅਰੁ ਜਗ ਮੈਂ ਕੈਸੇ
ਰਹੈ ॥ ਬੋਲੈ ਚਲੈ ਵਹੁ ਕਵਨ ਭਾਂਤ ਸੋਵੈ ਕਿਹ ਬਿਧ ਬਹੈ ॥
੧੦੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸਮਝਾਈਐ ਜੋ ਮੈਂ ਜਾਨੈ
ਏਹੁ ॥ ਅਮਕਾ ਨਿਸਚਲ ਬੁਧ ਹੈ ਤਿਸਕੀ ਕਰਿਹੋ ਸੇਵ ॥ ੧੦੪ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੁਰਨੰਦਨ ਜਬ ਭਾਖਿਓ ਐਸੇ ਮਾਧਵ ਮਾਹਿ ॥ ਰਿਖੀ
ਕੇਸ ਜੀ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਉਤਰ ਕਹਿ ਹੈ ਭਾਹਿ ॥ ੧੦੫ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹੋ ਪਾਰਥ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ਲਛਨ
ਨਿਸਚਲ ਬੁਧੀ ਕੇ ॥ ਨਾਸ ਜਾਨੈ ਵਹੁ ਦੇਹਿ ਅਪਨੇ ਮਾਹਿ
ਸੰਤੁਸਟ ਹੈ ॥ ੧੦੬ ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਕਾਮਨਾਂ ਕਰੈ ਕੋ ਨਾਹੀ ਆਪ
ਹੀ ਮੈਂ ਸੰਤੁਸਟ ਆਪ ਹੀ ਅਘਾਇ ਰਹਿਆ ਸੁਖ ਮੈਂ ਸੋ ਪੁਰਖ

(੫੨)

ਨਿਸਚਲ ਬੁਧੀ ਹੈ ॥ ਦੇਹ ਕੋ ਦੁਖ ਲਾਗੈ ਤਿਸਕੀ ਚਿੰਤਾ ਮੈਂ ਨ
ਜਾਗੈ ਸੁਖ ਕੋ ਨ ਬਾਛੈ ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਧੀ ਹੈ ॥ ਪਾਂਚੇ
ਕਾ ਸੰਗਿ ਤੋੜੈ ਤੀਨ ਸੋ ਮੁਖ ਮੋੜੈ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮਨ ਸੋ ਆਠ
ਪਹਰ ਲੁਝੀ ਹੈ ॥ ਭਲੀ ਬੁਰੀ ਏਕ ਜਾਨੈ ਹਰਖ ਸੋਗ ਸਮ
ਮਾਨੈ ਲਾਭ ਅਰੁ ਅਲਾਭ ਮੈਂ ਬਰਾਬਰ ਸਤ ਬੁਧੀ ਹੈ ॥ ੧੦੭ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਅਬ ਤੁਝ ਕੋ ਆਖੈ ॥ ਬੁਧ ਨਿਸਚਲ
ਕੇ ਲਛਨ ਭਾਖੈ ॥ ਜੈਸੇ ਕੂਰਮ ਜਲ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਅਪਨੀ
ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਸਾਰਤ ਆਹਿ ॥ ੧੦੮ ॥ ਜਬ ਇਸ ਕੂਰਮ ਕੇ ਮਨ
ਆਵੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਪਨੇ ਮਾਹਿ ਰਲਾਵੈ ॥ ਹਾਥ ਪਾਵ ਤਿਸ
ਨਦਰਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਏਕ ਲੋਥ ਕੂਰਮ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੧੦੯ ॥ ਇਤ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਨਿਸਚਲ ਬੁਧੀ ॥ ਐਸੇ ਕਰਤ ਵਹੁ ਗਿਆਨੀ ਸੁਧੀ ॥

(੫੩)

ਅਉਰ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਿਖਿਓ ਮਾਹੀ ॥ ਆਤਮ ਮਹਿ ਵਹੁ ਲੀਨ
ਕਰਾਹੀ ॥ ੧੧੦ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਬੁਧ ਤੂੰ ਨਿਸਚਲ ਜਾਨ ॥
ਉਸਤਤਿ ਉਸ ਕੀ ਅਬ ਸੁਨ ਕਾਨ ॥ ਸਕਲੇ ਭੋਗ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ
ਜੋ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਛਾਡਿ ਜਾਹਿ ਹੈਂ ਸੋ ॥ ੧੧੧ ॥ ਖੁਧਿਆ ਤ੍ਰਿਖਾ
ਮਿਟ ਜਾਵੈ ਤਿਸ ਕੀ ॥ ਜਗਤ ਰਸੋ ਮੈਂ ਸੁਰਤਿ ਨ ਉਸਕੀ ॥
ਸੰਸਾਰ ਦੁਧ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਹੋਇ ॥ ਨਿਸਚਲ ਬੁਧੀ ਕਹੀਏ ਸੋਇ ॥
੧੧੨ ॥ ਅਜ਼ਿਲ ॥ ਹੇ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤ ਸੁਨ ਲੇਹਿ ਜੋ ਕਛੁ ਅਬ
ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ਧਾਮ ਬਬੇਕੀ ਏਹ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਹੀ ਰਹਤ ਹੋ ॥ ਜਦਪ
ਬਬੇਕੀ ਪੁਰਖ ਮਨ ਬਸ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਗੁਣ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਕਾਟ
ਮਨ ਸੋ ਲਰਤ ਹੈ ॥ ੧੧੩ ॥ ਤਉ ਭੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਲਵਾਨ ਜੋ ਮਨ
ਸੰਗ ਏਕ ਹੈ ॥ ਪਵਨ ਧਰਮ ਅਰੁ ਲਹਰਿ ਮਨ ਕੋ ਬੇਗ ਹੈ ॥

(੫੪)

ਤਿਸ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਨ ਫਿਰਿ ਚਲਤ ਹੈ ॥ ਅਬ ਮਨ ਚਲ
ਹੈ ਮੀਤ ਸਮਾਧ ਤਬ ਹਲਤ ਹੈ ॥ ੧੧੪ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ
ਤੇ ਮੀਤ ਸਕਲ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ॥ ਮਨ ਕੋ ਨਿਤ ਨਚਾਵੈ ਜੈਸੇ ਬਾਂਦ੍ਰੀ ॥
ਸੰਜਮ ਕਰਿ ਕਰਿ ਬੈਠ ਤੂੰ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ॥ ਅਬਚਲ ਧਿਆਨ
ਲਗਾਵਹਿ ਪਾਵਹਿ ਧਨ ਕੋ ॥ ੧੧੫ ॥ ਜੈਸੇ ਜੁਗਤਿ ਮਨ
ਰਹੈ ਤੈਸੇ ਅਬ ਭਾਖ ਹੋ ॥ ਮੇਰੇ ਬਿਖੈ ਮਨ ਰਾਖ ਏਹੀ ਮੈਂ ਆਖ
ਹੋ ॥ ਜਬ ਮਨ ਤੇਰਾ ਜੁੜਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਧ ਮੈਂ ॥ ਸਗਲੀ
ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਹੀ ਸਰਬ ਉਪਾਧ ਤੇ ॥ ੧੧੬ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਸਿਰਦਾਰ
ਮਨੂਆ ਆਖੀਐ ॥ ਵਹੁ ਮਿਲਿਆ ਮੁਝ ਸੰਗ ਇੰਦ੍ਰੀਆ ਸੁਨ
ਭਾਖੀਐ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਸ ਨਰ ਕੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਸ ਭਈ ॥
ਸੋਈ ਨਿਹਚਲ ਬੁਧੀ ਏਹੁ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਹੀ ॥ ੧੧੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

(੫੫)

ਜੈਸੇ ਇਸ ਨਰ ਪੁਰਖ ਕਉ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇਹਿ ਭੁਲਾਇ ॥ ਸੋਈ ਜੁਗਤ
ਸੁਨ ਅਬ ਕਹੋ ਹੇ ਕੁਰਨੰਦਨ ਰਾਇ ॥ ੧੧੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ
ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਤੋੜੈ ॥ ਅਪਨੇ ਬਿਖਿਓ ਮਾਹਿ ਮਨ ਜੋੜੈ ॥ ਅਉਰ
ਕੁਮਾਰਗ ਮਹਿਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਮਨ ਭੂਲੇ ਕਉ ਬਹੁਤ ਨਚਾਵੈ ॥ ੧੧੯
॥ ਸੋ ਪਰਕਾਰ ਅਬ ਪਾਰਥ ਸੁਨ ॥ ਜੋ ਇਸਤ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਸੰਗੀ ਜਨ
॥ ਤਿਨਕਾ ਸੰਗਿ ਓਹੁ ਪੁਰਖੁ ਜਬ ਕਰੈ ॥ ਤਿਨਕੀ ਬਾਤ ਚਿਤ ਮੈਂ
ਧਰੈ ॥ ੧੨੦ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਕਾਇਰ ਜਗ ਕੇ ਲੋਕ ॥ ਮਾਤੇ ਰਹੈ ਵਿਚਿ
ਇੰਦ੍ਰੀ ਭੋਗ ॥ ਬਿਖੈ ਭੋਗ ਮੈਂ ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਤਿਨਕੇ ਸੰਗਿ
ਮਲੀਨ ਹੋਇ ਚੀਤ ॥ ੧੨੧ ॥ ਜਬ ਉਸ ਨਰ ਤਿਨਕਾ ਸੰਗਿ
ਕਰਾ ॥ ਤਿਨ ਉਪਦੇਸ ਰਿਦੈ ਲੇ ਧਰਾ ॥ ਰੰਗਿਓ ਜਾਤ ਮਨ
ਉਨ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਬਿਖਈ ਪੁਰਖ ਤਬ ਕਹੀਏ ਤਾਹੀ ॥ ੧੨੨ ॥

(੫੬)

ਆਠ ਪਹਰ ਬਿਖਿਆ ਸੰਗ ਬਸੈ ॥ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਤੇ ਦੂਰੋਂ ਨਸੈ ॥
ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਮੈਂ ਦਿਨ ਅਰੁ ਰਾਤ ॥ ਕਾਮਨਾ ਕੀ ਵਹੁ ਚਿਤਵੈ
ਗਾਤ ॥ ੧੨੩ ॥ ਜਬ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਨ ਹੋਇ ॥ ਕ੍ਰੋਧ ਉਪਜੈ ਹੈ
ਅਰੁ ਬਹੁ ਮੋਹੁ ॥ ਚੇਤਨਤਾ ਕਾ ਨਾਸ ਜਬ ਭਇਆ ॥ ਕਾਮੀ
ਅਹੰਕਾਰੀ ਤਬ ਰਹਿਆ ॥ ੧੨੪ ॥ ਜਬ ਉਪਜੈ ਹੈ ਮੋਹੁ ਅੰਧਾਰਾ ॥
ਚੇਤਨਤਾ ਤਬ ਦੇਵੈ ਜਾਰ ॥ ਇਤਨੇ ਅਵਗਨ ਜਬ ਇਸ ਹੋਇ ॥
ਨਾਸ ਬੁਧ ਜਾਨੋ ਤਬ ਸੋਇ ॥ ੧੨੫ ॥ ਬੁਧ ਨਾਸ ਬਿਖਿਉਂ ਮੈਂ
ਭਈ ॥ ਤਬ ਸਤ ਬਾਤ ਸਭ ਇਸ ਤੇ ਰਹੀ ॥ ਸਹਜੇ ਮਿਰਤਕ
ਹੂਆ ਮੀਤ ॥ ਯਹੀ ਪ੍ਰਮਾਦ ਮਿਰਤਕ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜੋ
ਕਲਿਆਨ ਕੋ ਚਹੈ ॥ ਕੁਸੰਗ ਤਿਆਗ ਸੰਗ ਕੋ ਗਹੈ ॥ ੧੨੬ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਬ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਪਾਰਥ ਅਬ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੋ ॥

(੫੭)

ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਵਰਤੈ ਤਾਤ ਹਰਖ ਸੋਗ ਕੇ ਜਗਤ ਮੈਂ ॥ ੧੨੭ ॥
ਕਬਿਤ ॥ ਹਰਖ ਅਰੁ ਸੋਕ ਮਾਨ ਆਇਆ ਗਇਆ ਏਕ ਜਾਨ
ਭਲੇ ਸਵਾਦ ਪਾਨ ਕੀਏ ਹਰਖ ਨ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਬੁਰੀ ਵਸਤ
ਪਾਏ ਤੇ ਸੋਕ ਕਛੂ ਨਾ ਕਰੈ ਖੁਧਿਆ ਕੀ ਅਗਨਿ ਤੇ ਆਪਿ
ਕੋ ਬਚਤ ਹੈ ॥ ਮਨ ਰਾਖੈ ਆਤਮ ਮਾਹਿ ਮੇਰਾ ਕਰੇ ਨਿਤ ਧਿਆਨ
ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਤਿਆਗੀ ਸੋ ਨਿਹਚਲ ਰਹਤ ਹੈ ॥ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ
ਤਿਸੀ ਪਰ ਸਦਾ ਰਾਖੋ ਆਪ ਸੰਗ ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਭਗਤ ਕੀ ਬਾਤ
ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੧੨੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਾ ਫਲ ਸੁਨ ॥
ਜੋ ਲਾਵੈ ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਧੁਨ ॥ ਮਨ ਬਿਕਾਰ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਜਾਹੀ ॥
ਕਿਰਪਾ ਅਰਥ ਕਹੈ ਪ੍ਰਗਟਾਹੀ ॥ ੧੨੯ ॥ ਜੇ ਕੋ ਆਪ ਗਿਆਨ
ਕੋ ਧਾਰੇ ॥ ਅਪਨੇ ਉਪਰ ਦਇਆ ਬੀਚਾਰੇ ॥ ਸੋ ਮੁਝ ਤੇ ਇਹੁ

(੫੮)

ਕਿਰਪਾ ਭਈ ॥ ਮਨ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਸਕਲ ਮਿਟਿ ਗਈ ॥ ੧੩੦॥
ਅਰੁ ਜਾਕੋ ਅਪਨੀ ਅਨਭੈ ਹੋਇ ॥ ਬਾਸ ਦੇਵ ਸਭ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥
ਤਿਸਕੋ ਕਿਰਪਾ ਕੋਈ ਨ ਕਰੈ ॥ ਨਾ ਵਹੁ ਜਨਮੈ ਨਾ ਵਹੁ ਮਰੈ ॥
੧੩੧ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਹਿ ਤਿਸ ਹੋਇ ਨਿਵਾਸ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾਲ ਸਭ
ਦੇਹਿ ਬਿਨਾਸ ॥ ਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਭਗਤ ਕੇ ਗਏ ॥ ਦੇਹਿ ਦੁਖ ਤਿਸਕੋ
ਨਾ ਰਹੈ ॥ ੧੩੨ ॥ ਦੁਖ ਬਿਨਸੈ ਅਰੁ ਸੁਖ ਠਹਿਰਾਇ ॥ ਭਇਆ
ਪੁਸੰਨ ਮੋ ਕਿਰਪਾ ਪਾਇ ॥ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਤਿਸਕੀ ਬੁਧ ਲਾਗੀ ॥
ਐਸਾ ਭਗਤਿ ਕਹੀਐ ਬਡਭਾਗੀ ॥ ੧੩੩ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨ
ਸਖੇ ਤਾਕੀ ਬਾਤ ॥ ਹੈ ਬੁਧ ਜਿਸਕੀ ਘਾਤ ॥ ਸੋ ਕਹੈ ਆਪਸ ਮਾਹਿ ॥
ਸੋ ਰਾਮ ਹੈ ਜੀ ਕਹਾ ॥ ਕਿਸਦੇਖਿਆਹੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸ ਜਾਨਤਾ ਨਾਕੋਇ ॥
ਏਕ ਗਿਆਨ ਭੀ ਹੈ ਬਾਤ ॥ ਇਹੁ ਜਗਤ ਕੇ ਸੁਖ ਸਾਤ ॥ ਜਿਸ

(੫੯)

ਕੀਆ ਏਹੁ ਬੀਚਾਰ ॥ ਤਿਸ ਆਪ ਹੀ ਕੋ ਜਾਰਾ ॥ ਤਿਸ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਹੀ
ਮੋਹ ॥ ਮੈਂ ਕਹੀ ਨਿਸਚੈ ਤੋਹ ॥ ਬਿਨ ਸਰਧਾ ਮੇਰੀ ਮੀਤ ॥
ਤਿਸ ਸਾਂਤ ਨਾਹੀ ਚੀਤ ॥ ਜੋ ਸਰਧਾ ਮੇਰੀ ਕਰੈ ॥ ਸੋ ਜੀਵਤੇ
ਹੀ ਤਰੈ ॥ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ ਰੇ ਮੀਤ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਰਾਖ ਆਪਨ
ਚੀਤ ॥ ੧੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਿਖੈ ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਗੁਨ
ਕੋ ਜਾਇ ॥ ਮਨ ਭੀ ਜਾਵੈ ਤਿਸੀ ਸੰਗਿ ਤਬ ਵਹੁ ਅਤਿ ਦੁਖ
ਪਾਇ ॥ ੧੩੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਇਹੁ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਸੁਨ
ਪਾਰਥ ਤੂੰ ਸਮਝ ਕਰਿ ॥ ਸੋ ਅਨੰਦ ਉਪਜਾਵੈ ਸਾਂਤ ਜਿਸ ਸੁਨਤੇ
ਅਬ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ॥ ੧੩੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੈਸੇ ਨਉਕਾ ਸਲਤਾ
ਮਾਹਿ ॥ ਉਰਵਾਰ ਤੇ ਚਲੈ ਪਾਰ ਕੋ ਜਾਹਿ ॥ ਅਰੁ ਮਧ
ਤੀਰ ਕੇ ਮਾਹਿ ਬਿਆਰ ॥ ਨਉ ਕਾਲ ਗਨੇ ਦੇਹ ਨ ਪਾਰ ॥

(੬੦)

੧੩੮ ॥ ਘਾਟ ਛਾਡ ਕੁਘਾਟ ਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤੇ ਤਿਉਂ ਮਨ
ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਜੋ ਮਨ ਜਾਵੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਨਾਲਿ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਤੂੰ ਇਹੁ
ਨਉਕਾ ਭਾਲਿ ॥ ੧੩੯ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਪਵਨ ਰੂਪ ਹੈਂ ਭਾਈ ॥
ਮਨ ਭੂਲਾ ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਖ ਪਾਈ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੋ ਮਹਾ
ਬਾਹੁ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਤੂੰ ਭੋਗ ਨ ਚਾਹੁ ॥ ੧੪੦ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ
ਬਿਖਿਓਂ ਸੋ ਤੁਮ ਰਾਖੋ ॥ ਜੋਗ ਜੁਗਤ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਖੋ ॥ ਮਨ ਕੋ
ਜੋਗੀ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਜੀਤ ਕਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਭਾਖੈ ॥ ੧੪੧ ॥
ਤਿਨ ਕੋ ਨਿਸਚਲ ਏਧਿ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਯਹੀ ਬਾਤ ਤੂੰ ਦ੍ਰਿੜ
ਕਰਿ ਮਾਨ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਜੋ ਬਾਤ ਬਖਾਨੇ ॥ ਸੰਸਾਰੀ ਅਰੁ
ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਜਾਨੇ ॥ ੧੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਗਤੋ ਅਰੁ ਸੰਸਾਰੀਓ
ਕਦੇ ਨ ਆਵੈ ਜੋਰ ॥ ਉਨਕਾ ਮਾਰਗੁ ਅਵਰਹੁ ਉਨਕਾ ਮਾਰਗ

(੬੧)

ਅਉਰ ॥ ੧੪੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਜੋ ਜਗ ਕੀ
ਰਾਤ ॥ ਜਾਨੇ ਭਗਤਿ ਸੁਨੋ ਰੇ ਤਾਤ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਜਗ ਕਾ ਦਿਨਸ
ਕਹਾਵੈ ॥ ਭਗਤ ਮੇਰਾ ਸੋਇ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ੧੪੪ ॥ ਅਰਥ
ਰਾਤ੍ਰ ਕਾ ਸੁਨਹੋ ਪਾਰਥ ॥ ਤਿਸ ਸਮਝੈ ਸੁਭ ਹੋਵੈ ਸੁਆਰਥ
॥ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ਮੇਰੀ ਹੀ ਮਹਿਮਾ ॥ ਕੋਮਲ ਬਚਨ ਸਭਹੂੰ
ਪਰ ਖਿਮਾ ॥ ੧੪੫ ॥ ਕੀਰਤਨ ਭਜਨ ਜੋ ਮੇਰਾ ਮੀਤ ॥ ਤਿਸ
ਸਿਉ ਜਗ ਕੋ ਨਾਹੀਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਤਿਨਕੇ ਭਾਣੇ ਇਹੁ ਸਭ ਰਾਤ ॥
ਸੋਇ ਰਹੇ ਇਹੁ ਤਿਨਕੀ ਬਾਤ ॥ ੧੪੬ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਆਗੈ ਮਹਿਮਾ
ਕਹੀ ॥ ਸੋ ਸਭ ਮੇਰੈ ਭਗਤੋਂ ਲਹੀ ॥ ਭਗਤਿ ਰਾਚੈ ਤਿਨ ਕੀਰਤਿ
ਮਾਹਿ ॥ ਸਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਨਿਸਚੈ ਤਾਹਿ ॥ ੧੪੭ ॥ ਭਗਤਿ
ਮੂਝ ਆਤਮ ਕੈ ਸੰਗਿ ਜਾਗੈ ॥ ਜਗਤ ਰਾਤ੍ਰ ਮੈਂ ਸੋਵਨ ਲਾਗੈ ॥

ਪਾਂਚ ਤੀਨ ਮੈਂ ਸਭ ਜਗ ਜਾਗੈ ॥ ਉਨਕੀ ਬਿਖਿਆ ਕੈ ਸੰਗਿ
 ਲਾਗੈ ॥ ੧੪੮ ॥ ਭਗਤਿ ਜਗਤਿ ਕਾ ਨਾਹੀ ਜੋਗ ॥ ਉਨਕੀ
 ਰਾਤ੍ਰ ਉਨਕੀ ਹੈ ਭੋਗ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਜੋ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ॥ ਸੋ ਉਸਤਤਿ
 ਸੰਤਨ ਕੀ ਜਾਨ ॥ ਤਿਸਕੇ ਲਛਨ ਅਬ ਸੁਨ ਕਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ
 ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ੧੪੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮੈਂ ਸਕਲ
 ਨਦੀ ਰਲ ਜਾਇ ॥ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਸਾਗਰ ਰਹੈ ਨਾ ਵਹੁ ਘਟੈ
 ਬਢਾਇ ॥ ੧੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈਸੇ ਜੋਗੀ ਪੁਰਖ ਭੀ ਜਿਉਂ
 ਕਾ ਤਿਉਂ ਹੀ ਰਹੈ ॥ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਬਿਕਾਰ ਤੇ ਹਰਖ ਸੋਕ
 ਨਹੀਂ ਚਹੈ ॥ ੧੫੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਆਗੈ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਸਾਂਤ
 ਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਮਨ ਕੇ ਬੇਗ ਤਿਸੁਨਾ ਫੁਰੈ ਆਤਮ ਕਾ ਸੁਖ
 ਪਾਇ ॥ ੧੫੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਚ ਦੂਤ ਤਿਸਨੇ ਤਜੇ ਚਾਹ ਰਹੈ

ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਆਪਾ ਪਰ ਤਿਸ ਮਿਟ ਗਇਆ ਅਭੈ ਸੰਤ ਬੁਧਿ
 ਹੋਇ ॥ ੧੫੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਜੋ ਇਹ ਮੈਂ ਕਹਾ ॥
 ਬ੍ਰਹਮੀ ਉਸਤਤਿ ਨਾਮੁ ਤਿਹ ਲਹਾ ॥ ਜਿਸਮੋਂ ਐਸੇ ਲਛਨ
 ਹੋਇ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਕੈ ਨ ਮਾਇਆ ਮੋਹਿ ॥ ੧੫੪ ॥ ਮਾਇਆ
 ਤੇ ਪਰੇ ਪਰਾਪਤਿ ਭਇਆ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਬਾਣੁ ਆਪਿ ਹੋਇ
 ਰਹਿਆ ॥ ਮੇਰਾ ਜੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥ ਅਨੰਦ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਮਹਾ
 ਅਨੂਪ ॥ ੧੫੫ ॥ ਤਿਸਕੇ ਮਧ ਵਹੁ ਡੂਬਤ ਭਇਆ ॥ ਮਾਇਆ
 ਕੇ ਕਰਮੋ ਤੇ ਰਹਿਆ ॥ ਐਸਾ ਪੁਰਖੁ ਕਹੂ ਜੋ ਪਾਵੈ ॥ ਤਿਸ
 ਕੇ ਆਗੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ ॥ ੧੫੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਯਹੀ ਗਿਆਨ
 ਕੀ ਰੀਤ ਅਰਜਨ ਪਿਆਰੇ ਧਾਰ ਤੂੰ ॥ ਸਾਂਖ ਜੋਗ ਧਰ ਚੀਤ
 ਆਤਮ ਕੇ ਸੰਗਿ ਏਕ ਹੋਇ ॥ ੧੫੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਾਂਖ ਜੋਗੁ

(੬੪)

ਦੁਤੀਓ ਧਿਆਇ ॥ ਸੋ ਸਭ ਭਾਖਾ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ॥ ਜੋ ਇਸਕੋ
ਸੁਨ ਕਰਿ ਚਿਤ ਧਾਰੇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰਬ ਕੇ ਮਾਹਿ ਬੀਚਾਰੇ ॥
੧੫੮ ॥ ਓ ਭੀ ਰਹੈ ਸਰਬ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਉਸ ਮੇਂ ਭੀ
ਆਹਿ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ਤੇ ਫਿਰਿ ਗਰਭ
ਜੋਨ ਨਹੀਂ ਆਵੈ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਕਹਾਵੈ ॥੧੫੯॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪ ਨਿਖਤ੍ਰ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ
ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਸਾਂਖ ਜੋਗ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ
ਦੁਤੀਆ ਧਿਆਇ ॥ ੨ ॥ ਆਗੈ ਇਸਕਾ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ
ਲਛਮੀ ਅਬ ਦੂਸਰੇ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਤੂੰ

(੬੫)

ਸੁਣ ॥ ਦਖਣ ਦੇਸ ਮੈਂ ਏਕ ਪੂਰਨਾ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ
ਦੇਵੇਸਨਾਮਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਬਡਾ ਧਨਵਾਨ ਥਾ ॥
ਸੋ ਵਹੁ ਸਾਧੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ॥ ਅਰੁ ਸਾਧੋਂ ਕਉ ਪੂਛੈ ॥ ਤੁਮ ਮੁਝ
ਕਉ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰਉ ॥ ਜੋ ਮੇਰਾ ਕਲਿਆਨ ਹੋਵੈ ॥ ਮੈਂ
ਮੁਕਤਿ ਹੋਵਉਂ ॥ ਮੁਝ ਕਉ ਐਸੇ ਹੀ ਸਾਧੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰਤੇ ਬਹੁਤ
ਬਰਸ ਬੀਤੇ ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਏਕ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸਕੀ
ਭੀ ਸੇਵਾ ਕਹੀ ॥ ਅਰੁ ਪੂਛਿਆ ਮੁਝ ਕੋ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸ ਕਰੋ ॥
ਜੋ ਮੈਂ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵਉਂ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੋਲਿਆ ॥ ਮੈਂ
ਤੁਝ ਕਉ ਦੂਸਰਾ ਅਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਸੁਨਾਵਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤਿਸ
ਕਉ ਸੁਣਿ ਕਰਿ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥
ਦੂਸਰਾ ਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਸੁਣਕੇ ਕੋਈ ਅਉਰ ਭੀ ਮੁਕਤਿ

ਹੁਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਬਹੁਤ
ਜੀਵ ਮੁਕਤਿ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁਏ ਹੈਂ ॥ ਤੁਝ ਕਉ ਏਕ ਪੁਰਾਤਨ
ਕਥਾ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਏਕ ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲਾ ਨਾਮੁ
ਉਸ ਕਾ ਮੇਨ ਵੰਤ ਥਾ ॥ ਨਿਤ ਬਕਰੀਆਂ ਚਰਾਵਤਾ ਫਿਰੇ ॥
ਬਕਰੀਆਂ ਬਨ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹੈ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਏਕ ਦਿਨ ਉਚੇ ਵਿਥੇ ਪਰ ਬੈਠ
ਰਹਿਆ ॥ ਬਕਰੀਆਂ ਵੈਠਾ ਦੇਖੈ ॥ ਅਰੁ ਭਜਨ ਭੀ ਬੈਠਾ ਕਰੇ ॥
ਸੋ ਵਹੁ ਬਕਰੀਆਂ ਕਉ ਹਾਂਕ ਲੇ ਆਇਆ ਨਗਰ ਕਉ ॥ ਸੋ
ਉਹਾਂ ਗਹਬਰ ਬਨ ਮੈਂ ਏਕ ਸਿੰਘ ਬੈਠਾ ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ
ਬਕਰੀ ਜੋ ਸਭ ਬਕਰੀਓਂ ਕੇ ਆਗੇ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਥੀ ॥ ਤਿਸੁ
ਬਕਰੀ ਕਉ ਦੇਖ ਕਰਿ ਓਹੁ ਸਿੰਘ ਭਾਗ ਗਇਆ ॥ ਤਬ
ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਹਿਆ ॥ ਜੋ ਏਹ ਕਿਆ ਅਚਰਜ ਭਇਆ ॥

ਜੋ ਬਕਰੀ ਕਉ ਦੇਖ ਕਰਿ ਸਿੰਘ ਭਾਗ ਗਇਆ ਹੈ ॥
ਏਹ ਮੁਝ ਕਉ ਬਡਾ ਅਸਚਰਜ ਲਾਗਾ ਹੈ ॥ ਮੁਝ ਕਉ ਏਹ
ਵਿਰਤੰਤ ਕਹੋ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੋਲਿਆ ॥ ਅਰੇ
ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲੇ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਇਨਕੇ ਪੂਰਬਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ
ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਇਹ ਸਿੰਘ ਪੂਰਬਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਕਸਾਈ
ਹੈ ॥ ਅਰੁ ਇਹ ਬਕਰੀ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਡਾਇਣ ਹੈ ॥ ਸੋ
ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਮੇਂ ਏਹ ਜਾਤ ਕੀ ਸੂਦ੍ਰ ਥੀ ॥ ਜਬ ਇਸਕਾ ਪੁਰਖੁ
ਮੂਆ ਤਬ ਇਹ ਡਾਇਣ ਭਈ ॥ ਜਿਸ ਪੁਰਖੁ ਕਉ ਜਿਸ
ਬਾਲਿਕ ਕਉ ਸੁੰਦਰ ਦੇਖੇ ॥ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਾਸ ਲੇਵੈ ॥ ਸੋ
ਏਕ ਦਿਨ ਬਨ ਮੈਂ ਏਕ ਬਧਕ ਗਇਆ ਥਾ ॥ ਪੰਛੀ ਪਕੜਨੇ
ਕਉ ॥ ਅਰੁ ਏਹ ਡਾਇਣ ਭੀ ਬਨ ਮੈਂ ਗਈ ਥੀ ॥ ਤਬ ਇਸ

(੬੮)

ਨੇ ਉਸ ਬਧਿਕ ਕਉ ਖਾਇਆ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਮਰਕੇ ਸਿੰਘ ਭਇਆ ॥
ਅਰੁ ਇਹ ਡਾਇਣ ਮਰਿ ਕੇ ਬਕਰੀ ਹੁਈ ॥ ਸੋ ਇਸ ਸਿੰਘ
ਕਉ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਹੈ ॥ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਡਰਿ ਕੇ ਭਾਗ
ਗਇਆ ॥ ਜੋ ਮਤ ਅਬ ਭੀ ਮੁਝ ਕਉ ਖਾਇ ਜਾਤੀ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ
ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ
ਜੀ ਐਸਾ ਕਛੁ ਕਰੋ ਜੋ ਇਸ ਸਿੰਘ ਅਰੁ ਬਕਰੀ ਕਉ ਨੀਚ
ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਡਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੋਲਿਆ
ਹਾਂ ਹਾਂ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਟੈਗੇ ॥ ਤਬ ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲੇ
ਨੇ ਉਸ ਸਿੰਘ ਕਉ ਬੁਲਾਇਆ ॥ ਅਰੇ ਸਿੰਘ ਮੈਂ ਤੁਝ
ਕਉ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਡਾਵਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤੂੰ ਡਰੀਓਂ ਨਾਹੀਂ ॥ ਤਬ
ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ

(੬੯)

ਕਾ ਕਉਨ ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੋਲਿਆ ॥ ਤੂੰ ਪਹਿਲੇ
ਜਨਮ ਕਾ ਚੰਡਾਲ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਬਕਰੀਓਂ ਵਾਲਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਐਸਾ ਕਛੁ ਕਰੋ ਜੋ ਹਮ ਤੀਨੋਂ ਇਸ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਟੈਂ ॥
ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਬੋਲਿਆ ॥ ਆਵਉ ਮੈਂ ਤੀਨੋਂ ਕਉ ਨੀਚ ਦੇਹ
ਤੇ ਛੁਡਾਵੋਂ ॥ ਤਬ ਉਹਾਂ ਏਕ ਪਰਬਤ ਕੀ ਸਿਲਾ ਥੀ ॥ ਤਿਸ ਕੇ
ਉਪਰ ਦੂਸਰਾ ਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਲਿਖਿਆ ਹੁਆ ਥਾ ॥ ਉਨ
ਤੀਨਉਂ ਨੇ ਅਖਰ ਅਰੁ ਫਾਲਾ ਉਸ ਧਿਆਇ ਕੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ॥
ਮਨ ਵਚਨ ਫਰਮ ਕਰਿਕੇ ॥ ਦੂਸਰੇ ਅਧਿਆਇ ਕੇ ਦੇਖਤੇ ਹੀ
ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਟੇ ॥ ਅਰੁ ਤੀਨ ਵਿਮਾਨ ਆਏ ॥ ਤਿਸਕੇ ਉਪਰ
ਵੈਠਕੇ ਉਹੁ ਤੀਨੋਂ ਵੈਕੁੰਠ ਗਏ ॥ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਟੇ ॥ ਦੇਵਤਿਓਂ
ਕੀ ਦੇਹ ਪਾਈ ॥ ਉਹੁ ਤੀਨੋਂ ਮੁਕਤਿ ਭਏ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ

(੨੦)

ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਜੋ ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾ
ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਥਵਾ ਸੁਣਾਵਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਕਿਆ ਪੁੰਨ
ਵਰਨਨ ਕਰੀਏ ॥ ਜੋ ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਕੇ ਅਖਰੋਂ ਕਉਂ ਦੇਖ ਕਰਿ
ਭੀ ਮੁਕਤਿ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ
ਈਸਰੁ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜੁਨ ਸੰਬਾਦੇ
ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮੁ ਦੁਤੀਓਂ ਧਿਆਇ
॥ ੨ ॥ ਆਗੇ ਤ੍ਰਿਤੀਆ ਚਲਿਆ ॥ ਅਰਜਨੋਂ ਵਾਰ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਅਰਜਨ ਭਗਵਾਨ ਬਚਨ ਸੁਨ ਬੋਲਿਆ ॥ ਮਨ ਕਾ
ਸੰਸਾ ਹਰਿ ਆਗੈ ਖੋਲਿਆ ॥ ਕਹੇ ਸੁਨੋ ਜਨਾਰਦਨ ਸੁਆਮੀ ॥
ਬੇਨਤੀ ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥੧॥ ਬ੍ਰਹਮੀ ਉਸਤਤਿ ਇਹੁਤਮ
ਭਾਖੀ ॥ ਬਹੁੜ ਤੁਮੋ ਨਿਹਚਲ ਬੁਧਿ ਆਖੀ ॥ ਬਹੁੜ ਭਇਆਨਕ

(੨੧)

ਜੁਧ ਕਿਉਂ ਆਖੇ ॥ ਮਿਸਰਤ ਬਚਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਨਾ ਭਾਖੇ ॥ ੨ ॥
ਇਨ ਬਾਤੈਂ ਕਰਿ ਮੋਹ ਉਪਜਾਵਹੁ ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਮੁਝ ਕੋ ਸਮ-
ਝਾਵਹੁ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੋ ਸਾਂਤ ਬੁਧ ਹੋਵਾਂ ॥ ਬੈਰਾਗੀ ਹੋਇ ਅਭਿ-
ਮਾਨ ਸਭ ਖੋਵਾਂ ॥ ੩ ॥ ਨਹੀਂ ਜੁਧ ਕਰਮ ਉਠ ਕਰੋਂ ॥ ਤੇਰਾ
ਬਚਨ ਮਾਨ ਹਉ ਲਝੋਂ ॥ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇਹਿ ॥ ਮੇਰੀ
ਬੇਨਤੀ ਤੂੰ ਸੁਨ ਲੇਹਿ ॥ ਅਰਜਨ ਬਚਨ ਭਗਵਾਨ ਸੁਨ ਬੋਲੇ ॥
ਬੋਲਨ ਕਿਆ ਵਹੁ ਕਰਹਿ ਕਲੋਲੇ ॥ ੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਂ ਵਾਰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਐਸੇ ਕਰੇ ਬਖਾਨ ॥ ਦੋ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਮੁਝ ਤੇ ਜਾਨ ॥ ੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜਿਨਕਾ ਹਿਰਦਾ ਸੁਧ ਹੈ ਤਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਆਖੀ ਸਾਂਖ ॥ ਗਿਆਨ
ਧਾਰੈ ਵਹੁ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਜਗ ਤੇ ਮੂੰਦੇ ਆਖ ॥੬॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰੁ ਤੇਰਾ

(੭੨)

ਰਿਦਾ ਪਰਵਿਰਤਿ ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਨ ਸਮਝੈ ਮੀਤ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ
ਅਧਕਾਰ ਤੁਝ ਸੋ ਭਾਖੋ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮੋ ਕਰਤੇ
ਭਗਤਿ ਹੋਇ ਭਗਤਿ ਕਰਤ ਹੋਇ ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਏ ਤਬ
ਗਿਆਨ ਹੋਇ ਇਹੀ ਬੇਦ ਕਾ ਨੇਮ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰੁ ਜੋ
ਕੋਈ ਕਰਮ ਛਾਡਿਆਖੈ ਮੈਂ ਨਿਹਕਰਮ ॥ ਸੰਨਿਆਸੀ ਮੈਂ ਹੋਇ
ਰਹਿਆ ਇਹੁ ਸਭ ਬਕਤਾ ਭਰਮ ॥ ੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸਾ
ਪੂਰਖੁ ਸੰਨਿਆਸੁ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਝੂਠ ਕਹੈ ਮਿਥਿਆ ਕਉ ਧਾਵੈ ॥
ਕੈਸੇ ਝੂਠਾ ਕਹੀਐ ਓਹਿ ॥ ਸੋ ਸੁਨ ਲੇਹਿ ਜੁ ਆਖੋਤੋਹਿ ॥ ੧੦ ॥
ਜਿਨ ਨੇ ਦੇਹ ਧਰੀ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਸੋ ਨਿਹਕਰਮ ਏਕ ਪਲ ਭੀ
ਨਾਹੀ ॥ ਮਾਤ ਗਰਭ ਅਰੁ ਕਾਲ ਪਰਜੰਤ ॥ ਕਰਮੋ ਮਾਹਿ ਸਦਾ
ਵਰਤੰਤ ॥ ੧੧ ॥ ਇਸਕੇ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾ ਹੀ ਦੇਹਿ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਗੁਨ

(੭੩)

ਸੰਗ ਕਰਮ ਕਰੇਹਿ ॥ ਬੋਲਨ ਚਲਨ ਸੁਨਨ ਸਭ ਕਰਮ ॥ ਲੇਵਨ
ਦੇਵਨ ਦੇਖਨ ਕਰਮ ॥ ਬੈਠਣ ਸੋਵਣ ਕਰਮ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਸੁਖੋ-
ਪਤ ਮੈਂ ਕਰਮ ਹੈ ਸਾਰੋ ॥ ੧੨ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਖਾਵਣ ਪੀਵਣ ਹਰਣ ਕਰਮ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਹੈਂ ਕਰਮ ਕੇ ਧਰਮ ॥
ਲਘੁ ਸੰਕਾ ਸਭ ਕਰਮ ਬਨਾਏ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਏਹ ਕਰਮ ਕਹਿ
ਗਾਏ ॥ ੧੩ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਵਰਤੇ ਕਰਮ ਮਾਹੀ ॥ ਜਾਨੈ ਸੋ ਜੋ
ਗਿਆਨੀ ਆਹੀ ॥ ਤਾਂਤੇ ਕਰਮ ਦੇਹ ਸੋ ਜੋਇ ॥ ਬਪ ਕੇ ਕਰਮ
ਅਸਕਤ ਮਤਿ ਹੋਇ ॥ ੧੪ ॥ ਜੈਸੇ ਕਰਮ ਤੈਸੇ ਦੇਹਿ ਵਰਤੈ ॥
ਤੂੰ ਸਾਖੀ ਹੈਂ ਇਸ ਦੇਹਿ ਜੜਤੈ ॥ ਅਬ ਆਰੋ ਤੁਝ ਅਉਰ
ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਦੇਹਿ ਜੋਗ ਕੀ ਜੁਗਤਿ ਬਤਾਉਂ ॥ ੧੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗ-
ਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਡਿਭ ਜੋਗੀ ਹੈ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ॥ ਜੈਸੇ

(੭੪)

ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਕਹੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਸਭਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੰਜਮ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ॥ ਮਨ
ਕੋ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹੀ ਪੈਠੇ ॥ ੧੬ ॥ ਚਿਤਵੈ ਬਿਖਿਆ ਹੀ ਕੋ
ਜਾਪ ॥ ਭੋਗੋ ਭੋਗ ਜੁ ਪਾਵੇ ਆਪ ॥ ਜਿਸਕੈ ਮਨ ਮੋਂ ਏਹ
ਬੀਚਾਰ ॥ ਸੋ ਝੂਠਾ ਸੁਣ ਅਰਜਨ ਯਾਰ ॥ ੧੭ ॥ ਉਸ ਕਰਤੂਤ
ਅਚਾਰ ਸਭ ਝੂਠੀ ॥ ਬੁਧਿ ਤਿਸਕੀ ਬਿਖਿਓਂ ਮੈਂ ਮੂਠੀ ॥ ਮਹਾ
ਮੂੜ ਮਤਿ ਐਸਾ ਹੋਇ ॥ ਸ੍ਰੇਸਟਿ ਗਤਿ ਅਬ ਭਾਖੋਂ ਸੋਇ ॥ ੧੮ ॥
ਸ੍ਰੇਸਟਿ ਗਤਿ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਨ ਮਨ ਰਾਖੈ ਮੇਰੈ ਮਾਹਿ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ
ਕਰਿ ਸਭ ਕਰਮ ਕਰਾਹਿ ॥ ਜੀਉ ਭਿੰਨ ਦੇਹ ਤੇ ਜਾਨੈ ॥ ਦੇਹਿ
ਬਿਨਾਸੀ ਨਿਤ ਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ੧੯ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਲੇਪ ਕਰਮ ਨਾ
ਹੋਇ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗੀ ਐਸਾ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਕਰਮ ਜੋਗ
ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਸੰਖ ਨ ਆਵੈ ਤੇਰੇ ਚੀਤ ॥ ੨੦ ॥ ਤੇਰਾ ਕਰਮ ਜੁਧ

(੭੫)

ਹ ਧਰਮ ॥ ਜੁਧ ਕਰੋ ਤੇਰਾ ਇਹੁ ਕਰਮ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਕਹੈ ਕਰਮ
ਸਭ ਛਾਡੈ ॥ ਝੂਠ ਕਹੈ ਤਿਸ ਪਤਿ ਨਹੀਂ ਬਾਢੈ ॥ ੨੧ ॥ ਕਰਮੋ
ਬਾਝ ਦੇਹਿ ਨਹੀਂ ਰਹੈ ॥ ਅਬ ਜਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹੀ ਸੋ ਕਰੈ ॥ ਸੋ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਨੋ ਰੇ ਮੀਤ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਰਾਖੋ ਅਪਨੇ ਚੀਤ ॥ ੨੨ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਮੈਂ ਜਗ ਪੁਰਖ ਹੋਂ ਮੀਤ ਜੈਸੇ ਭਾਖੋਂ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ॥ ਸਤ
ਕਰ ਮਧਰ ਚੀਤ ਕਰਿ ਕਰਿ ਅਰਪੈ ਮੁਝੀ ਕੋ ॥ ੨੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਕੈ ਕਰਮ ਕਰੈ ਜੋ ਕੋਇ ॥ ਕਰਮ ਕਰਮ
ਕੋ ਕਾਟ ਹੀ ਤਾ ਵਹੁ ਮੁਕਤਾ ਹੋਇ ॥ ੨੪ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਆਗੈ ਕਰਮੋਂ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰੁ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰ ॥
ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕਰਮ ਬਤਾਏ ॥ ਮੈਂ ਸਮਝੈ ਅਰੁ ਮਨ ਮੋਂ ਲਾਏ ॥
੨੫ ॥ ਜੇ ਕੋ ਮਾਨੇ ਗਿਆਨ ਕੀ ਬਾਤ ॥ ਕਰਮ ਨ ਕਰੈ ਸੁਨੋ ਰੇ

(੨੬)

ਤਾਤ ॥ ਜੇ ਕੋ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਸੰਕਾ ਲਿਆਵੈ ॥ ਐਸਾ ਹੋਇ ਤਬ
ਗਿਆਨ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੨੬ ॥ ਪਰਤੀਤ ਨ ਕਰੈ ਆਪ ਪਰ ਓਹਿ ॥
ਤਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਮਕਾ ਹੋਇ ॥ ਐਸੇ ਕਰਮ ਕਰੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥
ਜੋ ਉਚਰੈ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਮੁਖ ਬਾਨੀ ॥ ੨੭ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਕਰਮ ਕਰੇ
ਇਉਂ ਕਹੈ ॥ ਈਸਰ ਅਧੀਨ ਸਭ ਕਛੁ ਅਹੈ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਸੋਈ
ਕਰਾਵੈ ॥ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਆਪਿ ਲੜ ਲਾਵੈ ॥ ੨੮ ॥ ਕਰੇ
ਕਰਾਵੈ ਆਪੇ ਆਪਿ ॥ ਮਾਨਸ ਕੈ ਨਾਹੀ ਕਛੁ ਹਾਥ ॥ ਐਸੇ
ਕਹਿ ਨ ਸਕੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਦੇਹ ਜੀਵ ਕਾਹੇ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ ੨੯ ॥
ਤਾ ਵਹੁ ਐਸੇ ਮਨ ਮੋ ਕਹੈ ॥ ਈਸਰ ਅਰਥੁ ਕਰਮ ਸਭ ਅਹੈ ॥
ਕਰਮ ਕਰੇ ਈਸਰ ਕੋ ਅਰਪੇ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਫਲ ਸੇ ਨਿਸ ਦਿਨ
ਡਰਪੇ ॥ ੩੦ ॥ ਫਲ ਕਰਮੇ ਕਾ ਈਸਰ ਪਾਇ ॥ ਫਿਰੇ ਜੋਨ

(੨੭)

1891

ਨ ਆਵਉਂ ॥ ਜਬ ਤਿਨ ਕਰਮ ਈਸਰ ਕਉ ਸਉਪੈ ॥ ਸਕਲ
ਪਾਪ ਤਿਸ ਨਰ ਤੇ ਕੰਪੈ ॥ ੩੧ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਗਿਆਨ ਵਹੁ ਪਾਵੈ ॥
ਅਕਾਮ ਕਰਮ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਆਖੈ ਭੀਕਾ ਕਾਰ ॥
ਪ੍ਰਭ ਅਰਜਨ ਕੋ ਕਹੈ ਪੁਕਾਰ ॥ ੩੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਚਉਪਈ ॥ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਆਖੈ ਸੁਨਹੋ ਅਰਜਨ ॥ ਜੋ ਜੋ ਕਰਮ ਮੁਝ
ਕੋ ਫੁਨ ਚਰਚਨ ॥ ਸਕਾਮ ਕਰਮ ਸੋ ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਤਿਸਕਾ
ਫਲ ਵਹੁ ਚਾਹੇ ਨੀਤ ॥ ੩੩ ॥ ਮੁਝ ਨਮਿਤ ਕਰਮ ਜੋ ਨ ਕਰੇ ॥
ਤਿਨਕੋ ਕਰਮ ਬੰਧ ਨਹੀਂ ਪੜੈ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੋ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤ ॥
ਖਤ੍ਰੀ ਦੇਹਿ ਹੈ ਜੁਧ ਨਮਿਤ ॥ ੩੪ ॥ ਮੇਰੀ ਐਸੀ ਆਗਿਆ
ਮਾਨ ॥ ਜੁਧ ਕਰਮ ਨਿਸਚੇ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਫਲ ਤਿਸਕਾ ਨਾ ਬਾਂਛੋ
ਕੋਇ ॥ ਲੇਪ ਕਰਮ ਕਾ ਤੁਝੈ ਨ ਹੋਇ ॥ ੩੫ ॥ ਅਬ ਜੋ ਜਗ

(੨੮)

ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ॥ ਤਿਸਕੀ ਪੂਜਾ ਐਸੇ ਜਾਨ ॥ ਤਿਸ ਕੇ
ਜਗ ਪੁਰਖ ਕਰਿ ਪੂਜੈ ॥ ਕਲਿਆਨ ਜਗਤ ਕੀ ਜਗ
ਤੇ ਸੂਝੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਕਹੈ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ
ਅਬ ਸੁਨ ਤੂੰ ਆਹਿ ॥ ੩੬ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਸੁਨ ਪਾਰਥ
ਮੈਂ ਜੋ ਕਹਿਆ ॥ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਪਜਤ ਭਇਆ ॥ ਤਬ
ਪਰਜਾ ਤਿਸ ਸੋ ਭਈ ॥ ਬਾਨੀ ਬੇਦ ਸਭ ਤਿਸ ਕਹੀ ॥ ਤਬ ਜਗ
ਭੀ ਤਿਨ ਕਹੇ ॥ ਜੋ ਕਰੇ ਸੋ ਫਲ ਲਹੇ ॥ ਕਰਿ ਅਰਪੇ ਈਸ਼ੁਰ
ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਗਿਆਨ ਹੀ ਕੋ ਪਾਇ ॥ ਜਗ ਪ੍ਰਗਟ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕੀਏ ॥
ਸਭ ਦੇਵਤਿਓਂ ਮਨ ਲੀਏ ॥ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜਗ ਭੀ ਤਿਨ ਕਰੀ ॥
ਤਿਸ ਰੀਤ ਇਹ ਜਗ ਧਰੀ ॥ ਤਬ ਕਹਿਓ ਲੋਕੋ ਮਾਹਿ ॥ ਜਗ
ਕਰੋ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ਜਗ ਸਾਥ ਹਰਿ ਕੋ ਜਪੋ ॥ ਤਿਸ ਮਾਹਿ

(੨੯)

ਦੇਵਤਾ ਥਪੋ ॥ ਜੋ ਬਾਛਾ ਤੁਮਰੀ ਹੋਇ ॥ ਜਗ ਪੁਰਖ ਦੇਵੈ ਸੋਇ ॥
ਜਬ ਬ੍ਰਹਮਾ ਐਸੇ ਕਹਿਓ ॥ ਜਗ ਸੰਸਾਰ ਕਰਨੇ ਭਇਓ ॥ ਤਬ
ਲੋਕ ਸਭ ਜਸ ਕਰੈ ॥ ਅਰੁ ਪੂਜਾ ਸੁਰ ਚਿਤ ਧਰੇ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਜਬ ਸੁਰ ਭਏ ॥ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕਉ ਬਰ ਕਹੇ ॥ ਨਰ ਕਰੇ ਸੁਰ
ਕਲਿਆਨ ॥ ਸੁਰ ਨਰੋ ਦੇਵੈ ਦਾਨ ॥ ਜੋ ਦੇਵ ਬਾਛਾ ਕਰੇ ॥ ਮਾਨੁਖ
ਤਿਸ ਪਰ ਧਰੇ ॥ ਜੋ ਮਾਨਸੋਂ ਕੀ ਚਾਹਿ ॥ ਸੋ ਦੇਤ ਹੈਂ ਸੁਰ ਤਾਹਿ ॥
ਜੋ ਕਰਮਵਾਨ ਮਾਨੁਖ ॥ ਤਿਸ ਕਰਮ ਹੀ ਕੀ ਭੁਖ ॥ ਦੇਵ ਪੂਜਾ
ਬਾਝ ਜੋ ਖਾਹਿ ॥ ਸੋ ਚੋਰ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੇ ਆਹਿ ॥ ਆਦਿ
ਜੱਗ ਪੁਰਖ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ॥ ਫਿਰਿ ਚਿਤ ਭੋਜਨ ਮਾਹੀ ਧਰੈ ॥
ਭਗਵਾਨ ਭੋਗ ਲਗਾਇ ॥ ਤਬ ਬਹੁੜ ਵਹੁ ਕਛੁ ਖਾਇ ॥
ਸੋ ਪਾਪ ਤੇ ਹੋਇ ਮੁਕਤਿ ॥ ਤਿਸੁ ਭਈ ਐਸੀ ਜੁਗਤਿ ॥ ੩੭ ॥

ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਭਗਵਾਨ ਭੋਗ ਕਾ ਅਰਥ ॥
 ਕਹੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸਮਰਥ ॥ ਕਹੇ ਕਰਤ ਭੋਜਨ ਮਾਹਿ ॥ ਮੈਂ
 ਕਦੇ ਖਾਧਾ ਨਾਹਿ ॥ ਭਗਵਾਨ ਏਕ ਅਦੁਈਤ ॥ ਤਿਸੁ ਬਿਨ ਨਾਹਿ
 ਦੂਜਾ ਮੀਤ ॥ ਸਭ ਵਸਤੁ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ॥ ਏਹ ਸਕਲ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ-
 ਟਾਹਿ ॥ ਤਿਸ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ਤਬ ਕਉਨ ਖਾਵੈ ਮੀਤ ॥
 ਏਹ ਬਾਤ ਧਰ ਤੂੰ ਚੀਤ ॥ ਬਿਨ ਇਸ ਪੂਜੈ ਜੋ ਕਛੁ ਖਾਇ ॥ ਸੋ
 ਪਾਪ ਹੀ ਅਤਿ ਪਾਇ ॥ ਕਲਿਆਨ ਜਿਤ ਪਰਕਾਰ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੀ
 ਸੁਣ ਯਾਰ ॥ ਸੋ ਕਹੈ ਹਉ ਅਬ ਤਾਹਿ ॥ ਤੂੰ ਸਮਝ ਲੇਹਿ ਮਨ
 ਮਾਹਿ ॥ ੩੮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਪਤ ਸਗਲੀ
 ਪ੍ਰਾਨੀਓਂ ਅੰਨ ਭੋਜਨ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਪ੍ਰਾਨੀ ਅੰਨ ਉਤਪਤ ਕਰੇ ਓਤ
 ਪੋਤ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਨ ਉਪਜੇ ਹੈਂ ਮੇਘ ਤੇ

ਮੇਘ ਪੁਰਖ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਜਗ ਪੁਰਖ ਜਬ ਪੂਜੀਐ ਬਰਖਾ ਕਰ ਹੈ
 ਸੋਇ ॥ ੪੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਗ ਉਪਜੈ ਹੈਂ ਕਰਮ ਤੇ ਕਰਮ ਉਤਪਤ
 ਹੈਂ ਬੇਦ ॥ ਬੇਦ ਉਤਪਤ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਸਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਨਰ ਭੇਦ ॥ ੪੧ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਸਗਲੀ ਭਈ ਸੋ ਸਭ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ॥
 ਮਾਨੁਖ ਕਾ ਜੋ ਸੁਤ ਹੈ ਸੋ ਭੀ ਮਾਨੁਖ ਕਰਮ ॥ ੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰ ਕੈ ਨਿਸ ਦਿਨ ਏਹ ਜਗ ਕਰੇ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ
 ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਐਸੇ ਮਨ ਮੋਂ ਧਰੇ ॥ ੪੩ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੇ ਜਗ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪੂਜੈ ॥ ਕਲਿਆਨ ਜਗਤ
 ਕੀ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਸੂਝੈ ॥ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਕਹੀਏ ਏਹੁ ਧਰਮ ॥ ਕਰੇ ਨ
 ਚਾਹੇ ਸੋ ਸਤਿਕਰਮ ॥ ੪੪ ॥ ਪੁਰਖ ਨਮਿਤ ਜੋ ਜਗ ਨਾ ਕਰੇ ॥
 ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੋ ਪੂਜ ਨ ਮਨ ਧਰੇ ॥ ਤਿਸਕਾ ਕਰਨਾ ਦੁਖ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥

(੮੨)

ਆਤਮ ਹਤਿਆਰਾ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੪੫ ॥ ਭੋਗੋਂ ਕਾਰਨ ਬਕਰੇ ਮਾਰੇ ॥
ਬੁਧ ਅਪਨੀ ਕੋ ਆਪੇ ਜਾਰੇ ॥ ਮਾਰਨ ਜੋਗ ਕਾਮ ਨਾ ਆਹੀ ॥
ਬਕਰੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਫਲ ਚਾਹੀ ॥ ੪੬ ॥ ਸੋ ਹੈਂ ਪਾਪੀ ਮਹਾਂ
ਅਪਰਾਧੀ ॥ ਨਿਸਚੇ ਪਾਪੋਂ ਹੀ ਕੇ ਸਾਧੀ ॥ ਜਿਸ ਲਾਗੈ ਹੈ ਮੇਰੀ
ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਅਘਾਇ ਰਹਿਆ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਚੀਤ ॥ ੪੭ ॥ ਤਿਸ
ਕੋ ਕਰਨਾ ਕਛੂ ਨ ਰਹਿਆ ॥ ਗ੍ਰਿਹਨ ਤਿਆਗ ਸਮ ਉਸ ਕਉ
ਭਇਆ ॥ ਸੰਸਾਰ ਭਰਮ ਕੋ ਦੇਖੈ ਨਾਹਿ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਇਸ-
ਥਿਤ ਆਹਿ ॥ ੪੮ ॥ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਕਰੇ ਸੁ ਕਰੇ ॥ ਆਪ ਤਰੇ
ਅਵਰਾ ਲੇ ਤਰੇ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਕਰਮੋ ਕੀ ਬਾਤ ॥ ਬਹੁੜ ਬਖਾਨੇ
ਸੁਨਹੋ ਤਾਤ ॥ ੪੯ ॥ ਕਰਮੋ ਕਥਾ ਨਿਰੂਪਤੇ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਸਭ ਕਰਮ ਅਰੁ ਤਿਸਕੈ ਧਰਮ ॥ ਫਲ ਤਿਸਕੈ ਕੋ ਜਾਨੇ ਦਰਬ ॥

(੮੩)

ਫਲ ਅਰਪੇ ਮੁਝ ਈਸਰ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਤੋ ਮੁਝ ਈਸਰ ਕੋ
ਪਾਹਿ ॥ ੫੦ ॥ ਅਰੁ ਜਨਕ ਗਿਆਨੀ ਆਇ ਜੋ ਰਾਜੇ ॥
ਸੁਭ ਪਰਕਾਰ ਗਿਆਨ ਜਿਨ ਸਾਜੇ ॥ ਸੋ ਭੀ ਦੇਹਿ ਕਰਮ
ਸਭ ਕਰੈਂ ॥ ਲੋਕ ਦੇਖੈ ਤਿਨਕੇ ਮਗ ਪਰੈਂ ॥ ੫੧ ॥ ਲੋਕ ਨਮਿਤ
ਕਰਮ ਤਿਨ ਕੀਏ ॥ ਹਿਰਦੈ ਗਿਆਨ ਧਾਰ ਕੇ ਜੀਏ ॥ ਅਰੁ ਜੋ
ਕਰਮ ਨ ਕਰਤੇ ਓਹੁ ॥ ਨਿਰਖੇ ਲੋਕ ਜਬ ਉਨਕੀ ਜੋਹ ॥ ੫੨ ॥
ਅਰੁ ਵਹੁ ਆਖੈ ਆਪਸ ਮਾਹਿ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਨਿਸਚਾ
ਨਾਹਿ ॥ ਉਨ ਦੇਖੈ ਜਬ ਰਾਜਾ ਅਉਰ ॥ ਬਿਨਾ ਗਿਆਨ ਸਭ
ਦੇਵੈ ਛੋਰ ॥ ੫੩ ॥ ਗਿਆਨ ਨ ਜਾਨੈ ਕਰਮ ਸਭ ਤਿਆਗੇ ॥
ਤਮ ਗੁਣ ਮਾਹਿ ਤਬ ਸਹਜੇ ਲਾਗੇ ॥ ਅਰੁ ਸਭ ਆਖੈ ਆਪਸ
ਮਾਹਿ ॥ ਕਰਮ ਨ ਕਰੋ ਰਾਜੇ ਨ ਕਰਾਹਿ ॥ ੫੪ ॥ ਹਮ ਭੀ ਕਰਮ

(੮੪)

ਕੈਸੇ ਅਬ ਕਰੈ ॥ ਕਰਮ ਸੰਸੇ ਤੇ ਡਰ ਨਾ ਧਰੈ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ
ਸੁਸਟਿ ਜੋ ਆਹੀ ॥ ਦੇਹਿ ਕਰਮ ਮੈਂ ਨਿਤ ਰਹਾਹੀ ॥ ਅਬ ਆਗੈ)
ਤੇਰਾ ਦੁਖ ਦਹੈ ॥ ਅਪਨਾ ਅਉਤਾਰ ਨਮਿਤ ਤੁਝ ਕਹੈ ॥ ੫੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਝ ਭਾਖਹੋ ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਮੀਤ ॥ ਬੇਦ
ਕਰਮ ਸਭ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੫੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸੁਰਗ ਪਇਆਲ ਭੂ ਲੋਕ ਮੈਂ ਮੁਝ ਨਮਿਤ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਕਰਮ
ਕਰੋਂ ਤਬ ਪੁੰਨ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗੋ ਪਾਪ ਨ ਪਾਹਿ ॥ ੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜਗਤ ਲੋਕ ਮੁਝ ਜਾਣਹੈ ਈਸਰ ਪਰਮ ਅਪਾਰ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰੋਂ
ਸੋ ਸਭ ਕਰੈ ਭਾਖੈ ਕਰੇ ਅਉਤਾਰ ॥ ੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਕਛੁ
ਮੁਝ ਤੇ ਹੋਤ ਹੈ ਜਗ ਭੀ ਕਰਹੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਆਗੋ ਸਭ ਅਰੁ ਨਾ
ਕਰੋ ਅਉਰ ਕਰੈ ਨਾ ਕੋਇ ॥ ੫੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨ ਨ

(੮੫)

ਆਵੈ ਕਿਸੀ ਕਉ ਸਭੀ ਪਾਪ ਕਉ ਪਾਹਿ ॥ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਉਪਕਾਰ
ਕੋ ਮੈਂ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰਾਹਿ ॥ ੬੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਅਰਜਨ ਮੈਂ
ਕਰਮ ਨ ਕਰੇ ॥ ਬੇਦ ਬਚਨ ਮੈਂ ਚਿਤ ਨ ਧਰੇ ॥ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਖ
ਛੋਡ ਦੇ ਲੋਕ ॥ ਸਭ ਜਗ ਵਰਨ ਸੰਕਰ ਤਬ ਹੋਗ ॥ ੬੧ ॥ ਪਸ
ਜੈਸੇ ਮਾਨੁਖ ਸਭ ਹੋਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਕਰਮ ਏ ਦੋਨੋਂ ਥੋਵੈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ
ਲੋਕ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੋਇਆ ॥ ਇਨ ਨਮਿਤ ਕਰਮ ਮੈਂ ਗੋਇਆ
॥ ੬੨ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਪੁਰਖ ਜੋ ਉਤਮ ਅਹੇ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗ ਲੋਕ
ਬਹੁ ਰਹੇ ॥ ਸੋ ਲੋਕ ਦਿਖਲਾਵਨ ਕਰਮ ਸਭ ਕਰੇ ॥ ਕਰਮਨ
ਮੈਂ ਵਹੁ ਚਿਤ ਨ ਧਰੇ ॥ ੬੩ ॥ ਜੋ ਉਨਕੀ ਸੰਗਤਿ ਮੈਂ ਆਵੈ ॥
ਪ੍ਰਿਥਮੈ ਉਨ ਕਉ ਗਿਆਨ ਬਤਾਵੈ ॥ ਜੇਕਰਿ ਗਿਆਨ ਉਸ
ਰਿਦੈ ਨ ਆਵੈ ॥ ਤਿਸ ਕਉ ਕਰਮ ਉਪਦੇਸ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ੬੪ ॥

(੮੬)

ਅਪਨੀ ਬੁਧਿ ਸੋ ਤਿਨ ਤਿਪਤਿ ਨ ਕਰੈ ॥ ਕਰਮ ਬਾਤ ਸਾਰ ਲੇ
ਧਰੈ ॥ ਦੇਹਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤੇ ਕਰਮ ਸਭ ਹੋਇ ॥ ਗੁਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮਾਇਆ
ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੬੫ ॥ ਜੈਸੇ ਗੁਣ ਹੋਵੈ ਬਪ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਸੁਭਾਵ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰਾਹਿ ॥ ਹੰਕਾਰ ਮੋਹੁ ਜੋ ਮੂੜਤਾ ਆਹਿ ॥
ਸੋਈ ਕਹੈ ਮੈਂ ਕਰਮ ਕਮਾਹਿ ॥ ੬੬ ॥ ਪਾਰਥ ਗਿਆਨੀਸਰ
ਇਉਂ ਕਹੈ ॥ ਗੁਣ ਸੰਜੁਗਤਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇਹ ਅਹੈ ॥ ਗੁਣ ਹੀ
ਵਰਤੈ ਗੁਣ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਹਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਰਤਾਹਿ ॥ ੬੭ ॥
ਇਨ ਮੈਂ ਆਤਮ ਸਾਛੀ ਰੂਪ ॥ ਅਕ੍ਰੇ ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨ
ਸਰੂਪ ॥ ਆਖੈ ਕਰਮੁ ਸੁਭਾਵਕ ਹੋਵੈ ॥ ਮੂੜ ਪੁਰਖ ਸੰਸੇ
ਮਹਿ ਰੋਵੈ ॥ ੬੮ ॥ ਮਮਤਾ ਦੇਹਿ ਸਾਥ ਨ ਕਰੈ ॥ ਆਤਮ
ਮਾਹਿ ਚਿਤ ਕੋ ਧਰੈ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਉਦਾਸ ਦੇਹਿ ਤੇ ਰਹੈ ॥ ਜੀਵਨ

(੮੭)

ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਲਛਨ ਏ ਅਹੈ ॥ ੬੯ ॥ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਮਾਇਆ ਤੇ ਸਭ
ਕਛੁ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸਤੇ ਭਿੰਨ ਗਿਆਨੀ ਸੋਇ ॥ ਆਤਮ ਮਾਹਿ
ਜਬ ਮਨ ਕੋ ਲਾਵੈ ॥ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮਨ ਵਰਜ ਰਖਾਵੈ ॥ ੭੦ ॥
ਜਬ ਮਨ ਰਾਖੈ ਆਤਮ ਮਾਹਿ ॥ ਮਨ ਬਿਤ੍ਰੇਕ ਕਛੁ ਹੋਵੈ ਨਾਹਿ ॥
ਸਹਜੇ ਹੀ ਕਰਮ ਛੁਟ ਜਾਵੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਹੁ ਮੁਝੈ ਧਿਆਵੈ ॥
੭੧ ॥ ਤੈਸੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਭੀ ਜਾਨ ॥ ਮਨ ਕਾ ਚੇਤਾ ਮੁਝ ਮੈਂ
ਮਾਨ ॥ ਦੇਹਿ ਕਰਮ ਸੋ ਜੁਧ ਕਰਿ ਮੀਤ ॥ ਫਲ ਕਰਮ ਕਾ ਨ
ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੭੨ ॥ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਏਕ ਸਮ ਜਾਨ ॥ ਰਾਗ
ਦੁਖ ਬਰਾਬਰ ਮਾਨ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਧਾਰੋ ਕੋਇ ॥ ਸਕਲ
ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਰਹਤਾ ਹੋਇ ॥ ੭੩ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਜੁਧ ਸੋ ਲਾਗ ॥
ਸਰਧਾ ਫਲ ਕੀ ਬੇਗ ਤਿਆਗ ॥ ਏਹੁ ਮੇਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੋ ਮਾਨੈ ॥

(੮੮)

ਮਨਕਾ ਚੇਤਾ ਮੁਝ ਮੈਂ ਜਾਨੈ ॥ ੭੪ ॥ ਜੋ ਇਸ ਮੇਰੇ ਮਾਰਗ ਚਲੇ ॥
ਲੇਪ ਕਰਮ ਤਿਸ ਨਰ ਸੇ ਹਲੇ ॥ ਜੋ ਨਰ ਮੇਰੀ ਮਤ ਨਹੀਂ ਮਾਨੈ ॥
ਮੇਰੇ ਮਤ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਠਾਨੈ ॥ ੭੫ ॥ ਤੇ ਅਗਿਆਨੀ ਮੂੜ ਮਤ ਹੀਨ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਬੁਧ ਨਾਸ ਤੇ ਚੀਨ ॥ ਚਿਤ ਨਾਸੁ ਤਿਸ ਨਰ ਕਾ ਹੋਇ ॥
ਬੁਧ ਨਾਸ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਸੋਇ ॥ ੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਕੁਰਨੰਦਨ
ਅਵਰ ਸੁਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਗੁਨੋ ਕੀ ਦੇਹ ॥ ਜੈਸੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਤੈਸੇ
ਕਰਮ ਕਰੇਹਿ ॥ ੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਤੇ
ਦੇਹ ਕਰਮ ਸਭ ਕਰੈ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਐਸੇ ਸਮਝ ਕਰਿ ਉਸਤਤਿ
ਨਿੰਦ ਨ ਧਰੈ ॥ ੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾ ਕਹੇ ਵਹੁ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸੁਭ
ਅਸੁਭ ਤੁਧ ਕੀਓ ॥ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸਭ ਤਿਆਗ ਕੈ ਗਿਆਨ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਨ ਪੀਓ ॥ ੭੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਨ ਨਾ ਕਰਨ ਮਤ

(੮੯)

ਭਾਖ ਤੂੰ ਸਹਜ ਮਾਹਿ ਛਕ ਜਾਹਿ ॥ ਸਾਖੀ ਭੂਤ ਹੋਇਕੈ ਜੀਵਨ
ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ੮੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਜੋ ਤੁਝ
ਕਰਨਾ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਸੁਣ ਕਰਿ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰਨਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ
ਅਰਥ ਨਾ ਵਰਤੋ ਮੀਤ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਰਥ ਦੋਖ ਧਰ ਚੀਤ
॥ ੮੧ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਗੁਣ ਤੇ ਉਤਪਤ ਜਾਨ ॥ ਇਨ ਕਾ
ਤਿਆਗ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨ ॥ ਮਨ ਕਾ ਚੇਤਾ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਾਖ ॥
ਅਪਨੀ ਕਲਿਆਨ ਇਸੀ ਮੇਂ ਲਾਖ ॥ ੮੨ ॥ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ
ਗੁਣ ਸਭ ਖੋਇ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਸੁਣ ਨਿਰਮਲ ਹੋਇ ॥ ਜਬ ਏਤੀ
ਭਗਵਾਨ ਬਖਾਨੀ ॥ ਅਰਜਨ ਅਪਨੇ ਮਨ ਸਭ ਮਾਨੀ ॥ ੮੩ ॥
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੈ ਭਗਵਾਨ ਪੈ ਪਾਰਥ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਤੁਮ ਕਹੋ
ਜਥਾਰਥ ॥ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਵਰ ਮੈਂ ਕਹੌਂ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਉੱਤਰ

(੬੦)

ਤੁਮ ਸੋ ਲਹੈਂ ॥ ੮੪ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਪੀ
ਨਰ ਜੋ ਜਗਤ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ਸੋ ਭੀ ਪਾਪ ਬੁਰਾ ਕਹਿ ਗਾਹਿ
॥ ਅਰੁ ਜੋ ਪੁੰਨੀ ਵਹੁ ਭੀ ਕਹੈਂ ॥ ਪਾਪ ਬੁਰਾ ਵਹੁ ਮਨ ਮੈਂ ਗਹੈਂ ॥
੮੫ ॥ ਜਾਨੈ ਬੁਰਾ ਅਰੁ ਨਿਤ ਵਹੁ ਕਹੈਂ ॥ ਬੁਰੀ ਬਾਤ ਮੈਂ ਚਿਤ
ਕਿਉ ਧਰੈਂ ॥ ਐਸਾ ਕਵਨ ਜੋ ਪਾਪ ਕਰਾਵੈ ॥ ਸਮਝੀ ਬਾਤ
ਕਿਉਂ ਬਹੁੜ ਭੁਲਾਵੈ ॥ ਇਸੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਉਤਰ ਪਾਵਉ ॥ ਉਤਰ
ਪਾਇ ਮਨ ਸੰਕ ਮਿਟਾਵਉ ॥ ੮੬ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਬਾਸਦੇਵ ਐਸੇ ਕਹੇ ਸੁਨ ਪਾਰਥ ਪਰਧਾਨ ॥ ਉਤਪਤਿ ਕਾਮ
ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਰਜ ਗੁਣ ਤੇ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋਈ ਪਾਪ
ਕਰਾਵਹੈ ਜਾਨਨਹਾਰ ਕੈ ਮੀਤ ॥ ਦੋਨੋ ਸਤ੍ਰ ਅਤ ਬਲੀ ਹੈਂ ਜਿਨ
ਭਰਮਾਇਓ ਚੀਤ ॥ ੮੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਹਾਰ ਬਡਾ ਉਨ ਪੁਰਖ

(੬੧)

ਕਾ ਤੇਖ ਨ ਕਬਹੂੰ ਪਾਇ ॥ ਪਾਪ ਰੂਪ ਹੈ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਏਹੀ ਪਾਪ
ਕਰਾਹਿ ॥ ੮੯ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ
ਐਸੇ ਸੁਨਿਓ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਿਓ ਤਬ ਹੋਰ ॥ ਉਤਪਤ ਦੋਨੋਂ
ਸਤ੍ਰ ਕੀ ਸਭੀ ਬਤਾਵਹੁ ਮੋਰ ॥ ੯੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਸ ਤੇ
ਉਪਜੇ ਸਤ੍ਰ ਦੋਇ ਅਰੁ ਬਡੇ ਭਾਂਤ ਕਿਸ ਹੋਇ ॥ ਕਰਤੂਤ
ਇਨਕੀ ਕਉਨ ਹੈ ਅਰੁ ਆਤਮ ਇਨ ਹੈ ਕੋਇ ॥ ੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ
ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਿ ਮੁਝੈ ਸੁਨਾਵਹੁ ਦੇਵ ॥ ਇਹੁ ਜੋ
ਦੋਨੋਂ ਦੁਸ਼ਟ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕਾ ਆਖੋ ਭੇਵ ॥ ੯੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਰਜਨ
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਜਬ ਸੁਨਿਓ ਬਹੁ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ॥ ਆਖੈ ਹਰਿ ਪਰ
ਧਾਨ ਹੇ ਪਾਰਥ ਸੁਨ ਸਮਝ ਲੇਹਿ ॥ ੯੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਰਜਨ
ਏਹ ਸੂਖਮ ਤੇ ਸੂਖਮ ਸਤ੍ਰ ॥ ਦੇਹ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਕੇ ਏ ਹੈਂ ਮਿਤ੍ਰ ॥

(੬੨)

ਨਿਵਾਸ ਇਨ ਕਾ ਹੈ ਬਪ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਦੇਹੀ ਬਿਖੈ ਅਤ ਸੁਛਮ
ਆਹਿ ॥ ੯੪ ॥ ਇਹੀ ਪੁਰਖ ਕਉ ਮੋਹੁ ਉਪਜਾਵੈ ॥ ਤਿਸ
ਕੇ ਮੋਹਿ ਵੇਗ ਲੇ ਜਾਵੈ ॥ ਅਬ ਇਨ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਬਖਾਨੇ ॥
ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਹੇ ਸੋ ਮਾਨੇ ॥ ੯੫ ॥ ਭਲੇ ਖਾਏ ਸੁੰਘੇ ਅਰੁ
ਪਹਰੇ ॥ ਮਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ਹਰਖ ਆਇ ਠਹਰੇ ॥ ਹਰਖ ਤੇ ਕਾਮ ਕੀ
ਉਪਜਤ ਹੋਇ ॥ ਕਾਮ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਜੋਇ ॥ ੯੬ ॥ ਕ੍ਰੋਧ
ਕੀ ਉਤਪਤਿ ਇਸ ਬਿਧ ਹੋਇ ॥ ਕਹ ਮੁਝ ਸਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥
ਇਹੀ ਅਹੰਕਾਰ ਅਭਮਾਨ ਕਹਾਵੈ ॥ ਅਹੰਕਾਰ ਤੇ ਨਰ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥
੯੭ ॥ ਇਹ ਦੋ ਸਤ੍ਰ ਮਹਾ ਬਲਵਾਨ ॥ ਇਨ ਕੇ ਕਰਮ ਪਾਪ ਤੂੰ
ਜਾਨ ॥ ਅਬ ਇਨ ਕਾ ਫਲ ਸੁਨਹੋ ਪਾਰਥ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਮ
ਫਲ ਕਹੋ ਜਥਾਰਥ ॥ ੯੮ ॥ ਕਾਮ ਫਲ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਪਨੀ

(੬੩)

ਤੀਆ ਸੋ ਜੋ ਸੰਗ ਕਰੈ ॥ ਸੰਗ ਉਪਰਾਂਤ ਸੋਕ ਮੋ ਪਰੈ ॥
ਸੋਗ ਚਿੰਤਾ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਮਨ ਕੋ ਅੰਧ ਕਾਮ ਤੇ ਪਾਵੈ ॥
੯੯ ॥ ਜੋ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਕਰੈ ॥ ਰਾਜ ਦੁਆਰ ਮੈਂ
ਚਰਚਾ ਚਰੈ ॥ ਵੰਧਿਆ ਮਾਰਿਆ ਲੂਟਿਆ ਜਾਵੈ ॥ ਇਸ
ਲੋਕ ਮੈਂ ਅਤਿ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਪਰਲੋਕ ਬਿਖੈ ਜਮ ਸਾਸਨਾ
ਦੇਇ ॥ ਇਤਨੇ ਫਲ ਕਾਮੀ ਨਰ ਲੇਇ ॥ ੧੦੦ ॥
ਕ੍ਰੋਧ ਫਲ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਭਿਮਾਨ ਸਾਥ ਜੇ ਕਿਸੈ ਦੁਖਾਵੈ ॥
ਅਥਵਾ ਆਯਧ ਕਿਸੈ ਚਲਾਵੈ ॥ ਵਹੁ ਜਬ ਜਾਵੈ ਰਾਜ ਦੁਆਰ ॥
ਤਿਸ ਜਨ ਕੀ ਵਹੁ ਕਰੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ੧੦੧ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਤਿਸੁ
ਡੰਡ ਲਗਾਵੈ ॥ ਪਰਲੋਕ ਬਿਖੈ ਜਮ ਸਾਸਨਾ ਪਾਵੈ ॥ ਏਹ ਫਲ
ਸਭੀ ਕ੍ਰੋਧ ਕੇ ਕਹੇ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਲਹੇ ॥ ੧੦੨ ॥

(੬੪)

ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਉ ਇਹ ਨਿਤ ਹੀ ਮੋਹੈ ॥ ਪਾਪ ਰੂਪ ਅਰੁ ਨੀਚ ਏ
ਦੋਹੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਏਹ ਦੋਨੋਂ ਵੈਰੀ ॥ ਜੀਵ ਮਾਹਿ ਸਦਾ ਏਹ
ਗਹਰੀ ॥ ੧੦੩ ॥ ਇਹੀ ਕਹੈ ਏ ਆਪਸ ਮਾਹਿ ॥ ਕਬ ਇਹੁ
ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਭੁਲਿ ਜਾਹਿ ॥ ਤਬ ਹਮ ਚੋਟ ਲਗਾਵਹਿ ਇਸ
ਪਰੁ ॥ ਜਬ ਰਹਿਤ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਹੋਵੈ ਇਹੁ ਨਰੁ ॥ ੧੦੪ ॥
ਰਜ ਗੁਣ ਤੇ ਉਤਪਤਿ ਹੈ ਇਨ ਕੀ ॥ ਮੋਹ ਬਢਾਵਨ ਰੀਤ ਹੈ
ਤਿਸ ਕੀ ॥ ਦੋਉ ਪਾਦ੍ਰਵ ਮਾਨੁਖੋਂ ਮਾਹਿ ॥ ਤਿਨ ਕੇ ਸੰਗਤੇ
ਅਤਿ ਦੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ੧੦੫ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਕਾ ਗਿਆਨ ॥ ਜੋ ਇਨ ਰਹੈ ਅਸਰੁ ਤੂੰ
ਜਾਨ ॥ ਇਸ ਕਾ ਅਰਥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਭ ਕਹੀਐ ॥ ਪਰ ਕਾ
ਅਰਥ ਮਤ ਚਿਤ ਲਹੀਐ ॥ ੧੦੬ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਮੈਂ

(੬੫)

ਰਮੈ ਸੋ ਅਸੁਰ ॥ ਅਸੁਰ ਸਭ ਰਹੈ ਜਗਤ ਮੈਂ ਪਸਰ ॥
ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਸੁਰ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਵੈ ॥ ਆਤਮ ਮਾਹਿ
ਰਮਨ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੧੦੭ ॥ ਸੁਰ ਕਾ ਅਰਥ ਬੇਦੋਂ
ਇਉਂ ਕਹਾ ॥ ਸੋਈ ਨਾਮ ਰੋਬਿੰਦ ਕੋ ਲਹਾ ॥ ਦੁਰਮਤਿ
ਅਸੁਰ ਸਭ ਕੋ ਕਹਿ ਗਾਵੈ ॥ ਸੋਈ ਸੁਰ ਜੋ ਰਾਮ ਰਮਾਵੈ ॥ ੧੦੮ ॥
ਤਾਂਤੇ ਐਸੇ ਵਰਤੋ ਮੀਤ ॥ ਦੇਹ ਬਾਤ ਨ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥ ਦੇਹਿ
ਅਨਿਤ ਤਿਸ ਭੋਗ ਅਨਿਤ ॥ ਸਭ ਸਾਧੋਂ ਆਖੀ ਇਹ ਮਿਤ ॥
॥ ੧੦੯ ॥ ਜਿਉਂ ਛਾਇਆ ਮੁਝ ਜਾਨਨ ਗਿਆਨ ॥ ਸੋ ਦਿਸ-
ਟਾਂਤ ਅਬ ਕਹੋਂ ਬਖਾਨ ॥ ਦਿਸਟਾਂਤ ॥ ਧੂਮ ਕਰਿ ਜੈਸੇ ਅਗਨਿ
ਛਪ ਜਾਵੈ ॥ ਦਰਪਨ ਅਸੁਧ ਮੁਖ ਦਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ੧੧੦ ॥
ਛਾਇਆ ਗਰਭ ਜਾਲੀ ਕੋ ਮਾਹਿ ॥ ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਮੁਝ ਛਾਇਆ

(੬੬)

ਤਾਹਿ ॥ ਏਹ ਦੋ ਸਤ੍ਰ ਗਿਆਨ ਮੁਝ ਛਾਏ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਮੈਂ
ਸੂਖਮ ਗਾਢੇ ॥ ੧੧੧ ॥ ਕਾਮ ਅਭਰ ਹੈ ਰਜਤਾ ਨਾਹਿ ॥ ਪਾਪ
ਰੂਪ ਰਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਮਨ ਬੁਧ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਾਹਿ ਇਹ ਬਸੈ ॥
ਜੀਵੇਂ ਕਉ ਮੋਹੈ ਅਪਨੇ ਰਸੈ ॥ ੧੧੨ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ
ਏਹ ਪਾਰਥ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਸਭ ਤਿਆਗ ਸੁਆਰਥ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ
ਅਰੁ ਮਨ ਏਕ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਏਕੋ ਹੀ ਦੋਨੋਂ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੧੧੩ ॥
ਮਨ ਬਸ ਕੀਏ ਦੋਨੋਂ ਬਸ ਹੋਇ ॥ ਮਨ ਬਸ ਕਰੈ ਪੂਰਖ
ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਜੇ ਕੋ ਮਨ ਕੀ ਦਉੜ ਨ ਤਿਆਗੈ ॥
ਸੋ ਮਤ ਮੰਦ ਮਹਾ ਦੁਰ ਭਾਗੈ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਦੇਹ
ਜੜਕੀ ਬਾਤ ॥ ਜੜਤਾ ਤਿਸਕੀ ਸੁਨਹੋ ਤਾਤ ॥ ੧੧੪ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹਿ ਅਨਿਤ ਨਿਰਚੇਤਤਾ ਜੜ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਮੀਤ ॥ ਤਿਸ

(੬੭)

ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਚੇਤਨ ਤਿਨ ਕੀ ਰੀਤ ॥ ੧੧੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਉਤਮ ਮਨ ਤਹ ਹੋਇ ॥
ਚੇਤਨ ਮਨ ਕਰਿ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਏ ਜਾਨੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ੧੧੬ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਮਨ ਹੋਵੈ ਅਵਰ ਠਉਰ ਦੇਖੈ ਸੁਨੈ ਨ ਕੋਇ ॥
ਮਨ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈ ਤਿਹਤੇ ਬੁਧ ਸੁਭ ਹੋਇ ॥ ੧੧੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਮ ਬੁਧਿ ਇਸ ਕਾਰਨੇ ਜਾਨਨ ਹੈ ਜਿਸ ਧਰਮ ॥
ਸੁਨ ਕਰਿ ਬਾਤ ਮਨ ਮੋਂ ਰਖੇ ਫੇਰ ਕਹੇ ਤਿਸ ਮਰਮ ॥ ੧੧੮ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੁਧ ਆਖੈ ਮੈਂ ਦੇਹ ਸੁਨਾ ਅਰੁ ਦੇਖੀ ਹੈ ਇਹ ਬਾਤ ॥
ਮਨ ਕੋ ਐਸੀ ਸਕਤਿ ਨਾਹਿ ਚਿਤਵਨ ਤਿਸਕੀ ਗਾਤ ॥ ੧੧੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ ਬੁਧ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈ ਬੁਧ ਪਰੈ ਭਗਵਾਨ ॥
ਜਿਸਤੇ ਉਪਜੇ ਮਨ ਬੁਧ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਸਭੀ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਜਾਨ ॥

(੯੮)

੧੨੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਸੋ ਆਤਮਾ ਬੁਧ ਪਰੈ ਧਰ ਚੀਤ ॥
ਸੋ ਤੇ ਸਭ ਕੇ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਤਾਸੋ ਜੁੜ ਤੂੰ ਮੀਤ ॥ ੧੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜਬ ਤੈ ਆਤਮ ਜਾਨਿਆਂ ਅਪਨੇ ਹਿਰਦੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਬ ਸਮਾਧ
ਤੁਝ ਲਗੈ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ੧੨੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਦੁਖ ਦਾਇਕ ਜੋ ਕਾਮ ਹੈ ਤਿਸਕੋ ਕਾਟੋ ਮੀਤ ॥ ਐਸਾ ਗਿਆਨ
ਜੋ ਮੈਂ ਕਹਾ ਸੋ ਤੁਮ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥ ੧੨੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ
ਇਹ ਗਿਆਨ ਅਬ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਾ ॥ ਐਸੇ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨ ਜੈਸੇ
ਅਬ ਫੁਨ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੧੨੪ ॥ ਦੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਤੀਸਰਾ ਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਭਾਈ ॥ ਸੋ ਰਿਖੀ ਕੇਸ ਅਰਜਨ
ਤੂਤ ਗਾਈ ॥ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਤਿਸ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੈ ॥ ਜੋ ਧਾਰੈ ਸੋ ਆਪ
ਕੋ ਤਾਰੈ ॥ ੧੨੫ ॥ ਜੈਸੇ ਤਤ ਹੈ ਬੇਦੋਂ ਮਾਹਿ ॥ ਰਿਖੀ ਕੇਸ ਕਹਿਓ

(੯੯)

ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ਜੋ ਕੋ ਸੁਨੈ ਅਰ ਮਨ ਮੋ ਧਾਰੈ ॥ ਪਾਂਚ ਮੈਨ ਕੋ ਤਿਸ ਸੋ
ਜਾਰੈ ॥ ੧੨੬ ॥ ਆਤਮ ਜਾਨੈ ਸਭ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਵਹਿ ਭੀ ਤੋ
ਆਤਮ ਹੀ ਆਹਿ ॥ ਜਬ ਐਸੇ ਤਿਸ ਮਨ ਮੋ ਧਰੀ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ
ਤਿਸ ਨਰ ਨੇ ਕਰੀ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਫਿਰਿ ਤਿਸੈ ਨ ਹੋਈ ॥ ਅਬਿ
ਨਾਸੀ ਪਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਈ ॥ ੧੨੭ ॥ ੩ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ
ਗੀਤਾ ਸੂਪਨਿਖਤ੍ਰ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਕਰਮ ਜੋਗੋ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸਰ
ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਤੀਓ
ਧਿਆਇ ॥ ੩ ॥ ਆਗੈ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਤੀਸਰੇ ਧਿਆਇ
ਕੋ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋ ॥ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਏਕ ਸੂਦ੍ਰ ਨਾਮ ਉਸ ਕਾ ਜੜ

(੧੦੦)

ਐਸਾ ਏਕ ਮਾਨੁਖ ਥਾ ॥ ਸੋ ਉਸ ਅਨਰਥ ਕਰਕੈ ਧਨ
ਬਹੁਤ ਜੋੜਿਆ ਥਾ ॥ ਅਨਰਥ ਕਾ ਧਨ ਜੋੜਿਆ ਸੋ ਅਨਰਥ
ਹੀ ਕਰਿ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਉਸ ਕਉ ਮਹਾਂ ਚਿੰਤਾ ਭਈ ॥ ਬਡਾ
ਦੁਖ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਹਰਿ ਕਿਸੀ ਕਉ ਪੂਛੈ ॥ ਅਜੀ ਤੁਮ ਮੁਝ
ਕਉ ਧਰਤੀ ਕਾ ਸੁੰਘਨਾ ਸਿਖਾਵੋ ॥ ਜੋ ਕਹੂੰ ਧਨ ਪੂਰਿਆ ਹੋਵੈ ਤੋ
ਖੋਦ ਲੇ ਆਵਉ ॥ ਅਰੁ ਕਿਸੀ ਕਉ ਕਹੇ ਮੁਝ ਕਉ ਅੰਜਨ
ਸਿਖਾਵੋ ॥ ਜੋ ਅੰਜਨ ਅਖੀਉਂ ਮੈਂ ਦੇਇਕੇ ਕਿਸੀ ਕੀ ਬੈਲੀ ਚਾਇ
ਲੇ ਆਵਉ ॥ ਕੋਈ ਮੁਝ ਕਉ ਪਕੜੇ ਨਾਹੀਂ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ ਰੇ ਤੂੰ
ਮਾਸ ਖਾਉ ਅਧਰਮ ਕਰਿ ਤਉ ਮੈਂ ਮਾਸ ਭੀ ਖਾਉਂ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ
ਰੇ ਤੂੰ ਮਦ ਪੀਉ ॥ ਤਉ ਮੈਂ ਮਦ ਭੀ ਪੀਉਂ ॥ ਅਰੁ ਕੋਈ ਕਹੇ ਰੇ ਤੂੰ
ਚੋਰੀ ਕਰ ਤਉ ਮੈਂ ਚੋਰੀ ਭੀ ਕਰੋਂ ॥ ਐਸੇ ਧਰਮ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ

(੧੦੧)

ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਧਨ ਕਾਮਨਾ ਕਰਿ ਬਨ ਮੈਂ ਗਇਆ
॥ ਤਬ ਉਸ ਕਉ ਚੋਰੋਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ॥ ਤਬ ਮਰਕੇ ਉਹ ਪ੍ਰੇਤ ਭਇਆ
॥ ਸੋ ਏਕ ਜੰਡ ਕੇ ਮੂੰਢ ਮੈ ਰਹੈ ॥ ਮਹਾਂ ਦੁਖੀ ਰਹੇ ॥ ਹਾਇ ਹਾਇ ਪੜਾ
ਕਰੇ ॥ ਭ੍ਰਾਹਿ ਭ੍ਰਾਹਿ ਪੜਾ ਕਰੇ ॥ ਅਰੁ ਕਹੇ ਅਰੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਭੀ
ਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਕੁਲ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਵੰਸ ਮੈਂ ॥ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਨੀਚ ਦੇਹਿ ਤੇ ਛੁਡਾਵੈ
॥ ਐਸੇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਰਤੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਬੇਟਾ
ਉਸ ਪ੍ਰੇਤ ਕਾ ਬਡਾ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਉਸਨੇ ਮਾਤਾ ਕਉ ਪੁਛਿਆ
॥ ਹੇ ਮਾਤਾ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਕਉਨ ਵਾਪਾਰ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਅਰੁ
ਉਸਕਾ ਮਰਨਾ ਕਿਸ ਭਾਂਤ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਮਾਤਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ਰੇ
ਪੁਤ੍ਰ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਧਨ ਬਹੁਤ ਥਾ ॥ ਜੋ ਅਨਰਥ ਕਰਿ ਧਨ
ਆਇਆ ਥਾ ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗਇਆ ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਉਸ ਧਨ ਗਏ

(੧੦੨)

ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੋਕ ਭਇਆ ॥ ਅਰੁ ਧਨ ਕਾਮਨਾ ਕਰਿ ਗਇਆ ਥਾ ॥
ਤਹਾਂ ਉਸ ਕਉ ਬਨ ਵਿਖੇ ਚੋਰੋਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ॥ ਤਬ ਬਾਲਿਕ ਬੋਲਿਆ
॥ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕਿਸ ਦਿਸਾ ਵਿਖੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਮਰਨਾ ਭਇਆ ॥ ਰੇ
ਬਾਲਕ ਧਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਿ ਗਇਆ ਥਾ ॥ ਕਿਆ ਜਾਣੀਐ
ਕਿਸ ਦਿਸਾ ਵਿਖੇ ਮਰਨ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਬਾਲਿਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣਹੁ
ਕਉ ਪੰਡਿਤੋਂ ਕਉ ਪੁਛੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਅਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤ ਮੂਆ
ਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਭਾਂਤ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਬੋਲਿਆ ਤੂੰ ਗਇਆ ਜਾਇ ॥ ਪਿੰਡ ਭਰ ਸਿਰਾਧ ਕਰਿ ॥
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਿਵਾਇ ॥ ਤਬ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ॥
ਅਉਰ ਤੇਰੇ ਸਭ ਪਿਤਰ ਉਧਰਹਿਗੇ ॥ ਤਬ ਬਾਲਿਕ
ਬੋਲਿਆ ॥ ਮੈਂ ਗਇਆ ਪਿੰਡ ਡਾਲੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਗਇਆ ਕਉ

(੧੦੩)

ਚਲਿਆ ॥ ਪਹਿਲੇ ਪਿਰਾਗ ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ॥ ਬਨਾਰਸ
ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਆਗੈ ਚਲਿਆ ਜਾਤਾ ਥਾ ॥ ਜੋ ਏਕ ਜੰਡ ਕੇ
ਬ੍ਰਿਛ ਤਲੇ ਉਤਰਿਆ ॥ ਸੋ ਓਹੀ ਜੰਡ ਕਾ ਬ੍ਰਿਛ ਥਾ ॥ ਜਿਸਕੇ ਮੂੰਢ
ਮੈਂ ਇਸਕਾ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰੇਤ ਹੋਇਕੇ ਰਹਿਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਇਸ ਬਾਲਕ ਨੇ
ਇਸਨਾਨ ਕੀਆ ॥ ਅਉਰ ਇਸਕਾ ਨੇਮ ਥਾ ॥ ਏਕ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਧਿਆਇ ਨਿਤ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਤਉ ਉਸ ਦਿਨ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਤੀਸਰਾ ਧਿਆਇ ਇਸਨੇ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥ ਉਸੀ ਜੰਡ ਕੇ ਤਲੇ ॥
ਤਬ ਜੰਡ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛ ਤਲੇ ਉਸ ਪ੍ਰੇਤ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਹੀ
ਪ੍ਰੇਤ ਕੀ ਦੇਹ ਛੂਟੀ ॥ ਦੇਵਤਾ ਕੀ ਦੇਹ ਪਾਈ ॥ ਸੂਰਗ ਤੇ
ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੇ ਬੇਟੇ ਕੇ ਆਗੈ ਆਨ
ਖੜਾ ॥ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਹਾਂ ॥ ਮਰਕੇ

(੧੦੪)

ਪ੍ਰੇਤ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਤੈ ਨੇ ਇਸ ਗੀਤਾ ਕਾ ਤੀਸਰਾ ਧਿਆਇ ਪੜਿਆ ॥
ਸੋ ਮੈਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ਇਸ ਕੇ ਸੁਣ ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਤ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟਾ ਹੋਂ ॥
ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਭਈ ਹੈ ॥ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਤੇ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸ
ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕਉ ਜਾਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੁਣ ਬੇਟਾ ਅਬ ਤੂੰ ਗਇਆ
ਕਉ ਨ ਜਾਉ ॥ ਤੂੰ ਜਾਤਾ ਥਾ ਮੇਰੇ ਉਧਾਰਨੇ ਕਉ ॥ ਸੋ ਮੇਰਾ ਉਧਾਰ
ਗੀਤਾ ਕੇ ਤੀਸਰੇ ਧਿਆਇ ਕੇ ਸੁਨਣੇ ਕਰਿ ਭਇਆ ॥ ਤੂੰ ਧੰਨ
ਹੈਂ ਤੇਰਾ ਕਲਿਆਨ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਬਾਲਿਕ ਬੋਲਿਆ ਪਿਤਾ ਜੀ
ਮੁਝ ਕਉ ਕਛੁ ਆਗਿਆ ਕਰੋ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋਂ ॥
ਤਬ ਪਿਤਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੇਰੀ ਸਾਤ ਪੀੜੀ ਨਰਕ ਮੈਂ ਪੜੀ
ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਏਕ ਏਕ ਵਾਰੀ ਗੀਤਾ ਕਾ ਤੀਸਰਾ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਿ ॥
ਏਕ ਏਕ ਪੀੜੀ ਕਉ ਪੁੰਨ ਦੇਹਿ ॥ ਓਹੁ ਸਾਤੋਂ ਪੀੜੀ ਨਰਕ ਤੇ

(੧੦੫)

ਨਿਕਾਸ ਕਰਿ ਵੈਕੁੰਠ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰਿ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਓਹੁ
ਤੇ ਵਈਕੁੰਠ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਇਸ ਬਾਲਿਕ ਨੇ ਏਕ ਏਕ ਵਾਰੀ
ਗੀਤਾ ਕਾ ਤੀਸਰਾ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥ ਏਕ ਪਿਤਰ ਕਉ
ਪੁੰਨ ਦੀਆ ॥ ਉਸ ਪਿਤਰ ਕਉ ਨਰਕ ਤੇ ਨਿਕਾਸ ਕਰਿ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਕੀਆ ॥ ਸਭ ਪਿਤਰ ਵਿਮਾਨ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੇ ਵਈਕੁੰਠ
ਕਉ ਚਲੇ ॥ ਐਸੇ ਸਾਤ ਵਾਰ ਪੜਕੇ ਸਾਤੋਂ ਪੀੜੀ ਵਈਕੁੰਠ
ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਜੋ ਜਮ ਨਰਕ ਕੇ ਰਖਵਾਲੇ ਥੇ ॥
ਸੋ ਜਮ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ਜਾਇ ਕੂਕੇ ॥ ਕਹਣੇ ਲਾਗੇ ਹੇ ਜਮ ਰਾਜਾ
ਜੀ ਨਰਕ ਤਉ ਉਜਾੜ ਭਇਆ ॥ ਪਾਪੀ ਜੀਵ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ
ਥੇ ॥ ਤਿਨ ਕਉ ਪਾਰਖਦ ਵਿਮਾਨ ਪਰ ਬੈਠਾਇ ਕਰਿਕੇ
ਵਈਕੁੰਠ ਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਜਮ ਰਾਜਾ ਉਠ ਚਲਿਆ ॥

(੧੦੬)

ਜਹਾਂ ਪਾਤਾਲ ਖੰਡ ਹੈਂ ॥ ਸੇਸ ਕੀ ਸਿਹਜਾ ਉਪਰਿ ਨਾਰਾਇਣ
ਜੀ ਪੋਢੇ ਹੈਂ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਜੀ ਚਰਣ ਮੰਡਤੀ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਜਾਇਕੇ
ਜਮਰਾਜਾ ਅਸਟਾਂਗ ਡੰਡਉਤ ਕਰਤ ਭਇਆ ॥ ਅਰੁ
ਹਾਥ ਜੋੜ ਕਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਤ ਭਇਆ ਅਰੁ ਹਠੇ
ਲਾਗਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਈ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਜੀਵ ਜਨਮ
ਜਨਮ ਕੇ ਪੜੇ ਥੇ ॥ ਤਿਨ ਕਉ ਪਾਰਖਦ ਵਿਮਾਨੋਂ ਉਪਰਿ
ਬੈਠਾਇਕੇ ਵਈਕੁੰਠ ਲੇ ਗਏ ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਤੇ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਏ ਡੰਡ ਅਰੁ ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਆਪਣੀ ਕਿਸੀ ਅਉਰ ਕਉ ਦੇਵੇ ॥ ਜੋ
ਐਸੇ ਪਾਪੀ ਜੀਵ ਵਈਕੁੰਠ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਏ ॥ ਤਉ ਹਮ ਕਿਸ
ਕਉ ਡੰਡ ਦੇਵੇਂਗੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਜਮਰਾਜ
ਤੂੰ ਦੁਖੀ ਨ ਹੋਇ ॥ ਕਛੁ ਅਪਣੇ ਮਨ ਮੈਂ ਨ ਆਨ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਕਹੋਂ

(੧੦੭)

ਸੋ ਤੰ ਸੁਣ ॥ ਏਹ ਜੀਵ ਪਾਪੀ ਤਬ ਹੀ ਥੇ ॥ ਅਬ ਇਸ ਕਾ ਕੋਈ
ਪੁੰਨ ਉਦੇ ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਤੇ ਵਈਕੁੰਠ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ
ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਮਾਨ ॥ ਜੋ ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਪਾਠ
ਕਰੇ ॥ ਅਥਵਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੀ ਕਉ ਪੁੰਨ ਦੇਵੇ ॥ ਤਿਨ ਜੀਵਉਂ ਕਉ
ਨਰਕ ਵਿਖੇ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰੀਓ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ॥ ਹੇ ਧਰਮਰਾਇ
ਏਹ ਮੇਰੀ ਤੁਝ ਕਉ ਆਗਿਆ ਹੈ ॥ ਇਤਨਾ ਸੁਨ ਕੇ ਜਮ ਰਾਜ
ਨੇ ਡੰਡਉਤ ਕੀਆ ॥ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਕੇ ਜਮ ਲੋਕ ਕਉ
ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਜਮੋਂ ਕਉ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ॥ ਹੇ ਜਮੋਂ ਜੋ
ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰੈ ॥ ਅਰੁ ਕਿਸੀ ਕਉ ਪੁੰਨ ਦੇਇ ॥
ਅਰੁ ਗੀਤਾ ਕਉ ਸੁਣੇ ॥ ਤਿਨ ਜੀਵਉਂ ਕਉ ਭੂਲ ਕੇ ਭੀ ਨਰਕ
ਬਿਖੇ ਨਹੀਂ ਲੇ ਜਾਣਾ ॥ ਇਹੁ ਮੇਰੀ ਤੁਮ ਕਉ ਆਗਿਆ ਹੈ ॥

(੧੦੮)

ਜਿਸ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੁੰਨ ਦੀਏ ਤੇ ਭੀ ਨਰਕ ਤੇ ਨਿਕਾਸ ਕਰਿ
ਵੈਰੁੰਠ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੀਏ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ
ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਫਲ ਤੇ ਕਿਤਨਾ ਵਰਨਨ ਕਰੀਏ ॥ ਤਬ
ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਤੀਸਰੇ ਧਿਆਇ ਕਾ
ਫਲੁ ਕਹਿਆ ॥ ਸੋ ਤੈਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ੩ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮੁ ਤ੍ਰਿਤੀਓ ਧਿਆਇ ॥
੩ ॥ ਆਗੈ ਚਉਥਾ ਧਿਆਇ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਅਬਿਨਾਸੀ ਇਹ ਗਿਆਨ ਅਬ ਅਰਜਨ ਤੁਝਕੋ ਕਹਾ ॥ ਪੁਰਾ
ਪੁਰਾਤਨ ਜਾਨ ਰਾਜ ਰਿਖ ਵਰਤੈ ਤਿਸੀ ਮੋ ॥ ੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਪ੍ਰਿਥਮੇ
ਹੀ ਸੂਰਜ ਕਉ ਉਪਦੇਸ ਕਹਿਓ ਇਹੀ ਗਿਆਨ ਤਿਸਕੋ ਵਹੁ ਧਾਰ

(੧੦੯)

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਜੀਓ ਹੈ ॥ ਕਹਿਓ ਸੂਰਜ ਪੂਤ ਮਾਹਿ ਇਹੀ
ਗਿਆਨ ਅਮਲ ਰੂਪ ਮਨ ਸੁਤਤੇ ਇਖਵਾਕ ਬਹੁੜ ਤਿਨ
ਲੀਓ ਹੈ ॥ ਤਿਸਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਰਾਜ ਲੇਪ ਲਾਗੈ ਨਾਹਿ ਪਰਮ
ਤੱਤ ਇਹੁ ਗਿਆਨ ਅਰਜਨ ਤੁਝਕੋ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਬਿਤੀਤ
ਭਏ ਚਿਰੰਕਾਲ ਭਾਖਿਆ ਮੈਂ ਇਹੁ ਗਿਆਨ ਜਗਤ ਕੇ
ਉਧਾਰ ਨਮਿਤ ਬਹੁੜ ਈਹਾ ਕਹਿਓ ਹੈ ॥ ੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ
ਅਰਜਨ ਇਸ ਕਾਰਨੇ ਐਸਾ ਉੱਤਮ ਗਿਆਨ ॥ ਜੋ ਤੂੰ
ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਿਅ ਭਗਤ ਤੋ ਤੁਝ ਪੈ ਕੀਆ ਬਖਾਨ ॥ ੩ ॥ ਅਰਜਨ
ਵਾਰ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਰਜਨ ਸੁਨ ਕਰਿ ਬਾਤ ਇਉਂ ਭਾਖੈ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨ ਪੈ ॥ ਰਵਿ ਕੀ ਕਹੀ ਜੋ ਗਾਥ ਸੋ ਤੁਮ ਸੋ ਆਗੈ
ਭੁਇਆ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਤੁਮ ਅਬ ਭਏ ਬੀਸ ਦੇਵ

(੧੧੦)

ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਆਗੈ ਤੁਝ ਤੇ ਸੂਰ ਥਾ ਕੈਸੇ ਭਾਖਿਓ ਤਾਹਿ ॥
੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੇ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਬ ਗੋਬਿੰਦ ਇਉਂ ਉਚ-
ਰਿਓ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਕੁਰ ਨੰਦ ॥ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਬੀਤੇ
ਹੈਂ ਪਰਚੰਡ ॥ ੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈਂ ਜਾਨੈ ਸਭ ਜਨਮ ਕੇ ਤੂੰ
ਨਹੀਂ ਜਾਨੈ ਮੀਤ ॥ ਈਸਰ ਅਜ ਅਬਿਨਾਸ ਹੋ ਐਸੇ ਧਰ ਤੂੰ
ਚੀਤ ॥ ੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੀ ਮਾਇਆ ਕੇ ਆਸਰੇ ਤਬ ਮੈਂ
ਜਨਮ ਧਰੋਂ ॥ ਜਬ ਅਧਰਮ ਧਰਮ ਛਾਦ ਹੈ ਤਬ ਅਧਰਮ ਨਾਸ
ਕਰੋਂ ॥ ੮ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਸਾਧੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਨਮਿਤ ਦੇਹ ਧਰੋਂ ਜਗ
ਮਾਹਿ ਸਕਲ ਪਾਪ ਜਗਤ ਕੇ ਖੰਡਨ ਮੈਂ ਕਰਤ ਹੋ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤ
ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਅਉਤਾਰ ਲੀਏ ਲੋਕ ਮਾਹਿ ਜੈਸੇ ਮੇਰੇ ਦਿਬ ਕਰਮ
ਤੈਸੇ ਹੀ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ਅਜਨਮ ਅਰੁ ਅਬਰਨ ਹੋ ਅਕ੍ਰੇ ਅਕਰਾ

(੧੧੧)

ਹੋਤ ਤੋ ਕੀ ਦੇਹਿ ਤੇ ਭਿੰਨ ਮੈਂ ਰਹਤ ਹੋ ॥ ਜੈਸੇ ਜੀਵ ਕਰਮ
ਸਾਥ ਭਰਿਆ ਰਹੈ ਜਗਤ ਮਾਹਿ ਤੈਸੇ ਹਉ ਕਰਮ ਤੇ ਸਦਾ
ਹੀ ਬਰਤ ਹੋ ॥ ੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਗਤ ਲੋਕ ਹੈਂ ਕਰਮੋ ਬਸ ॥
ਕਰਮ ਗਏ ਸਭ ਮੁਝ ਤੇ ਨਸ ॥ ਮੈਂ ਅਜਨਮ ਅਕਾਲ
ਅਰੂਪ ॥ ਭੀਤਰਿ ਬਾਹਿਰ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ॥ ੧੦ ॥ ਬਿਆਪ
ਰਹਿਆ ਮੈਂ ਜਗ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਜਹਾ ਤੇ ਚਾਹੋ ਤਹਾ
ਪ੍ਰਗਟਾਹਿ ॥ ਜਨਮ ਦਿਬ ਅਪਨੇ ਮੁਝ ਕਹਿਓ ॥ ਸੋ ਤੈ ਸੁਨ
ਕਰਿ ਮਨ ਮੋ ਲਹਿਓ ॥ ੧੧ ॥ ਕਰਮ ਦਿਬ ਅਬ ਤੋਹਿ ਬਤਾਵਹੁ ॥
ਅਕ੍ਰੇ ਰੂਪ ਮੈਂ ਤੁਝੈ ਸੁਨਾਓ ॥ ਕਰਮ ਕਰਤ ਮੁਝ ਕਸਟ ਨ
ਲਾਗੈ ॥ ਲੇਖ ਕਰਮ ਕੇ ਮੁਝ ਤੇ ਭਾਗੈ ॥ ੧੨ ॥ ਜੇਕਰ ਕਿਸੀ
ਦੇਹਿ ਕੋ ਮਾਰੋ ॥ ਸੋ ਵਡਭਾਗੀ ਤਿਸ ਕੋ ਤਾਰੋ ॥ ਵਹੁ ਤੇ ਮੁਝ

(੧੧੨)

ਸਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਦਿਬ ਕਰਮ ਏ ਕਹੇ ਸੁਨਾਇ ॥ ੧੩ ॥ ਜੋ
ਇਸ ਭਾਂਤ ਜਨਮ ਕਰਮ ਮੁਝ ਮਾਨੈ ॥ ਦੇਹਿ ਛਾਡ ਮੁਝ ਪਦ
ਸੈਂ ਠਾਨੈ ॥ ਫਿਰ ਮਾਤਾ ਕੇ ਗਰਭ ਨ ਆਵੈ ॥ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਮੁਝ
ਸੰਗ ਸਮਾਵੈ ॥ ੧੪ ॥ ਐਸਾ ਫਲ ਮੁਝ ਜਾਨਨ ਜਾਨ ॥ ਭਗਤ
ਪ੍ਰੀਤ ਅਬ ਕਹਤ ਬਖਾਨ ॥ ਜਿਸਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਲਾਗੀ ॥
ਤਿਸਕੇ ਲਛਨ ਸੁਨ ਵਡਭਾਗੀ ॥ ੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਛਨ
ਤਿਸਕੇ ਇਉਂ ਸੁਨੋਂ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਤਿਸ ਮਾਹਿ ॥ ਕਰੈ ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀਂ
ਕਿਸੀ ਪਰ ਬਸੈ ਨਿਰਭੈ ਜਗ ਮਾਹਿ ॥ ੧੬ ॥ ਮਨ ਰਾਖੈ ਮੇਰੇ ਬਿਖੈ
ਅਰ ਬਾਛੈ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ॥ ਗਿਆਨ ਭਾਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤੇ ਸੋ ਮੁਝ
ਮਿਲਿਆ ਜਾਨ ॥ ੧੭ ॥ ਛੰਦ ॥ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਗਵਾਨ
ਬਖਾਨੈ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਮ ਚਿਤ ਮੈਂ ਧਾਰੋ ॥ ਏਹ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਜਨ ਜੋ

(੧੧੩)

ਕਰਤਾ ਤੈਸੇ ਮੈਂ ਤਿਸ ਜਾਪ ਉਚਾਰੋ ॥ ਤਿਸਕਾ ਭਜਨ ਪਹਿਲੇ ਹਉ
ਕਰਤਾ ਪਾਛੇ ਉਹੁ ਮੁਝ ਸਿਮਰਨ ਹਾਰੋ ॥ ਪਹਿਲੇ ਹਉ ਭਗਤੋਂ
ਕੋ ਸਿਮਰਉ ਕਰਤ ਪੀਛੈ ਵਹੁ ਸਜਨ ਹਮਾਰੋ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੋ ਕਛੁ ਜਗ ਮੈਂ ਹਉ ਕਰੋ ਸਭੀ ਮਾਨੁਖ ਮੁਝ ਦੇਖ ॥ ਤੈਸੇ ਵਰਤੈ
ਜਗਤ ਮੈਂ ਵਰਤਨ ਮੇਰੀ ਪੇਖ ॥ ੧੯ ॥ ਅਬ ਜੋ ਮੁਝ ਕੋ ਛਾਡ
ਅਵਰ ਦੇਵਤਾ ਪੂਜਤੇ ॥ ਮਨ ਤਨ ਫਲ ਹਿਤ ਕਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਆਦਿ
ਫਲ ਮਾਂਗਤੇ ॥ ੨੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸੋ ਦੇਵਤਾ ਅਲਪ ਮੈਂ
ਪੇਖੈ ॥ ਪੂਜਾਰੀ ਕਉ ਫਲ ਸਿਉ ਤੋਖੈ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਭ ਸੁਰ
ਕੋ ਪੂਜੈ ॥ ਜਿਨ ਪੂਜੈ ਤੇ ਫਲ ਕੋ ਸੁਝੈ ॥ ੨੧ ॥ ਅਬ ਆਗੈ
ਤੁਝ ਅਉਰ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਚਾਰ ਬਰਨ ਕੀ ਬਾਤ ਬਤਾਉਂ ॥ ਬ੍ਰਹਮਣ
ਖਤ੍ਰੀ ਸੂਦ੍ਰ ਬੰਸ ॥ ਇਹ ਚਾਰੋਂ ਹੈਂ ਮੇਰੀ ਅੰਸ ॥ ੨੨ ॥ ਇਨਕਾ

(੧੧੪)

ਉਪਜਨ ਮੁਝ ਤੇ ਜਾਨ ॥ ਅਧਕਾਰ ਕਰਮ ਤੇ ਨਿਆਰੇ ਮਾਨ ॥
ਚਾਰ ਬਰਨ ਏ ਮੁਝੇ ਬਨਾਏ ॥ ਕਰਮ ਤਿਨ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਉਪਜਾਏ ॥ ੨੩ ॥ ਅਥਿਨਾਸੀ ਕਰਤਾ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨ ॥ ਦਿਸ-
ਟਾਂਤ ਕਹੋਂ ਅਰ ਸੁਨ ਕਰਿ ਮਾਨ ॥ ਜੈਸੇ ਸੰਸਾਰੀ ਕਛੁ ਕਰਤਾ ॥
ਬਾਛਾ ਫਲਕੀ ਮਨ ਮੇਂ ਧਰਤਾ ॥ ੨੪ ॥ ਸਹਕਾਮ ਕਰਮ ਲੇਪ ਤਿਨ
ਲਾਗੈ ॥ ਕਰਮ ਫਲ ਤਿਨਕੇ ਤਬ ਜਾਗੈ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਮੈਂ ਕਛੁ ਕਰਮ
ਕਰੈ ਹੋ ॥ ਗਿਆਨ ਅਗਨ ਸੋ ਤਿਸੈ ਜਰੈ ਹੋ ॥ ੨੫ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ
ਮੁਝ ਲੇਪ ਨ ਲਾਗੈ ॥ ਮਮਤਾ ਮੋਹ ਸਭ ਮੁਝ ਸੋ ਭਾਗੈ ॥ ਕਿਸੀ
ਸੰਗਿ ਮੈਂ ਮੋਹ ਨ ਲਾਉ ॥ ਨਿਰ ਮਨ ਸਦਾ ਆਪ ਕੋ ਪਾਉ ॥ ੨੬ ॥
ਕੋਈ ਮਨੋਰਥ ਬਾਛੇ ਨਾਹਿ ॥ ਬਾਲਕ ਰੀਤ ਜਗ ਮੈਂ ਵਰਤਾਹਿ ॥
ਜੈਸੇ ਬਾਲਕ ਖੇਲਨ ਕਾਰਨ ॥ ਕੁੰਚਰ ਅਸ ਮਾਟੀ ਕੇ ਧਾਰਨ ॥ ੨੭ ॥

(੧੧੫)

ਧਾਰੈ ਖੇਲੈ ਤਿਨ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਵਿਸਰੈ ਜਬ ਖੇਲਨ ਕੀ ਗਾਥ ॥ ਜਬ
ਫੇਰੈ ਤਬ ਸੋਕ ਨ ਕਰੈ ॥ ਹਰਖ ਨ ਕਰੈ ਖੇਲ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ੨੮ ॥
ਜਉ ਉਪਜਾਵੈ ਤਬ ਹੀ ਖੇਲੈ ॥ ਫੋੜੈ ਤਬ ਮਾਟੀ ਸੰਗ ਮੇਲੈ ॥
ਤੈਸੇ ਮੈਂ ਬਾਲਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਸੰਸਾਰ ਬਨਾਈ ॥
੨੯ ॥ ਖੇਲੈ ਰਚਿ ਸੰਸਾਰ ਅਪਾਰ ॥ ਜਬ ਚਾਹੋ ਤਬ ਕਰੈ
ਸੰਖਾਰ ॥ ਜਬ ਚਾਹੋ ਤਬ ਮੁਝ ਲੇਪਨ ਲਾਗੈ ॥ ਮੁਝ ਕੋ ਚਾਹੈ ਤੇ
ਬਡਭਾਗੈ ॥ ੩੦ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਬਾਰ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਬਾਸਦੇਵ ਜੀ
ਕਹਿਓ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਥ ਮੁਝ ਮਨ ਮੈਂ ਲਹਿਓ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਸ
ਨੇ ਸਭ ਧਾਰਾ ॥ ਬਾਲਕ ਰੀਤ ਖੇਲ ਤਿਨ ਕਰਾ ॥ ਨਾਨਾ ਰੀਤ
ਤਿਸੁ ਦੇਹ ਬਨਾਏ ॥ ਸਭਹੂ ਮਧ ਆਪ ਵਰਤਾਏ ॥ ਸਭ ਕੈ ਮਧਿ
ਵਰਤੈ ਵਹੁ ਆਪ ॥ ਸਭ ਵਹੁ ਰਹਿਆ ਏਕ ਬਿਆਪ ॥ ੩੨ ॥

(੧੧੬)

ਚੋਪਈ ॥ ਸਭੀ ਕਹਾ ਵਹੁ ਏਕੋ ਹੀ ਹੈ ॥ ਜਗਤ ਕਹਾਂ ਸਮ ਬ੍ਰਹਮ
ਸਹੀ ਹੈਂ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਜਬ ਸੁਰ ਗੁਣ ਹੋਇ ॥ ਤਬ ਇਹੁ
ਬਾਜੀ ਰਾਚੈ ਸੋਇ ॥ ੩੩ ॥ ਇਹੀ ਬਾਤ ਨਿਸਚੈ ਮੈਂ ਜਾਨੋ ॥ ਸੁਤਹ
ਸਿਧ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਿ ਮਾਨੋ ॥ ਤਾਂ ਤੇਜੋ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਹਿ ॥ ਏਕ
ਬ੍ਰਹਮ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ੩੪ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਕਾਲ ॥ ਕਹੇ
ਸੁਨੋ ਤੁਮੁ ਹੇ ਪੰਡ ਲਾਲ ॥ ਕਰਮ ਬਾਤ ਬਹੁੜ ਤੁਝ ਕਹੈ ॥ ਭਲੇ
ਪੁਰਖ ਕਰਮੋ ਤੇ ਲਹੈ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਏਹ ਸਮਝ
ਕਰਿ ਦੇਹ ਕਰਮ ਨਿਤ ਧਾਰਾ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਇਛਾ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਤਿਨ
ਸਤ ਕਰਮ ਬੀਚਾਰ ॥ ੩੬ ॥ ਸਤ ਕਰਮ ਕੇ ਕੀਏ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਮਨ
ਹੋਇ ਮੀਤ ॥ ਅਮਲ ਰਿਦਾ ਜਬ ਹੋਇਗਾ ਆਵੈ ਗਿਆਨ ਤੁਮ ਚੀਤ
॥ ੩੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬ ਉਪਜੈ ਤੁਝ ਗਿਆਨ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਤੂੰ ਹੋਇ

(੧੧੭)

ਗਾ ॥ ਪਾਰਥ ਇਹ ਸਤ ਮਾਨ ਸਤ ਕਰਮ ਕੋ ਨਿਤ ਕਰਿ ॥ ੩੮ ॥
ਜੇ ਕੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਮ ਤਿਨ ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ਜਬ ਤੇ
ਉਪਜੈ ਗਿਆਨ ਮਿਟੇ ਕਰਮ ਤਿਹ ਰਿਦੈ ਤੇ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ
ਅਕਰਮ ਕੇ ਸਮਝ ਨੇ ਸੁਤ ਭੀ ਸਮਰਥ ਨਾਹਿ ॥ ਕਰਮ ਅਕਰਮ
ਕੀ ਬਾਰਤਾ ਭਾਖੋ ਤੇਰੇ ਮਾਹਿ ॥ ੪੦ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਕਰਮ ਤੁਝ ਕੋ
ਕਹੈ ਜਾਤੇ ਦੁਖ ਜਗ ਜਾਹਿ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬੰਧਨ ਤੇ ਮੁਕਤ ਹੋਇ ਜੋ
ਸਮਝੈ ਸੋ ਪਾਇ ॥ ੪੧ ॥ ਛੰਦ ॥ ਕਰਮ ਅਕਰਮ ਬਿਕਰਮ ਤ੍ਰੈ ਸੋ
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਆਖੋ ॥ ਜੈਸੇ ਗਿਆਨੀ ਕਹੈ ਤੈਸੇ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਭਾਖੋ ॥
ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਗਿਆ ਪਾਇ ਬਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਆਹੀ ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਮੈਂ ਜੋ ਕਰਮ ਕਮਾਹੀ ॥ ਸੋਈ ਕਰਮ ਕਹਾਵਤੇ ਏਹੀ ਧਰੋ
ਮਨ ਸਤ ॥ ਆਗੈ ਬਾਤ ਅਕਰਮ ਕੀ ਉਨਕਾ ਭਾਖੋ ਤੱਤ ॥ ੪੨ ॥

(੧੧੮)

ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਜਾਨੈ ਮੈਂ ਸਤ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਹੋਂ ਨਿਸ ਭੋਰ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ
ਤੇ ਵਹੁ ਭੂਲ ਕਰਿ ਕਰਤਾ ਹੈ ਕਛੁ ਅਉਰ ॥ ੪੩ ॥ ਵਹੁ ਅਕਰਮ
ਕਹਾਵਤੇ ਜਿਹ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਗਿਆ ਨਾਹਿ ॥ ਆਗੇ ਬਾਤ ਬਿਕਰਮ
ਕੀ ਭਾਖਿ ਸੁਨਾਉ ਤਾਹਿ ॥ ੪੪ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਅਹੰਕਾਰ ਤੇ
ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਗਿਆ ਤਿਆਗ ॥ ਬਰਨ ਕਰਮ ਤੇ ਰਹਿਤ ਹੈ
ਸੋ ਬਿਕਰਮ ਸੰਗ ਲਾਗ ॥ ੪੫ ॥ ਤੀਨੋ ਮੈਂ ਵਹੁ ਸੁਸ਼ਟ ਹੈ
ਜੋ ਸਾਸਤ੍ਰ ਆਗਿਆ ਪਾਇ ॥ ਕਰਮ ਕਰਤ ਹੈ ਦੇਹ ਸੋ
ਮੁਕਤ ਪ੍ਰੀਤ ਪਦ ਲਾਇ ॥ ੪੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਬ ਗਿਆਨੀ
ਕੀ ਬਾਤ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਇਉਂ ਚਿਤ ਧਰ ॥ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ
ਜਾਨਿਓ ਸਾਤ ਮਨ ਕੀ ਜਲਨ ਜਿਸ ਸੋ ਗਈ ॥ ੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਰਹੀ ਨ ਮਨ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਅਰੰਭ ਕਰੇ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਗਿਆਨ

(੧੧੯)

ਅਗਨ ਚਿਤਵਨ ਜਲੀ ਅਰੰਭ ਬ੍ਰਿਤ ਸਭ ਦਾਹਿ ॥ ੫੧ ॥
ਗਿਆਨੀਸਰ ਜੋ ਪੁਰਖ ਹੈ ਪੰਡਤ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸਕੇ
ਲਛਨ ਅਬ ਕਹੋਂ ਜੈਸੇ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇ ॥ ੫੨ ॥ ਮੰਗਲ
ਛੰਦ ॥ ਇਉਂ ਗਿਆਨ ਵਾਨ ਵਰਤੰਤ ॥ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ
ਕਾ ਮੰਤ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕਰਮ ਤਿਆਗ ॥ ਰਹਿਆ ਗਿਆਨ
ਸੋ ਵਹੁ ਲਾਗ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨ ਨਾਮਾ ਜੋਇ ॥
ਪੀ ਅਘਾਇ ਰਹਿਆ ਸੋਇ ॥ ਕੋ ਆਸ ਮਨ ਮੋ ਨਾਹਿ ॥
ਮੁਝ ਬਾਝ ਹੋਰ ਨ ਚਾਹ ॥ ਬਿਆ ਆਸਰਾ ਨਾ ਕਰੇ ॥ ਹਰਿ
ਆਸਰਾ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਐਸਾ ਜੋ ਵਰਤੈ ਕੋਇ ॥ ਤਿਸੁ ਲੇਪੁ ਨਾ
ਕਛੁ ਹੋਇ ॥ ਬਾਛਾ ਨ ਰਾਖੈ ਚਿਤ ॥ ਨਿਰਬਾਛਾ ਹੈ ਵਹੁ ਨਿਤ ॥
ਸੰਸਾਰ ਬਿਖਿਆ ਮਾਹਿ ॥ ਮਨ ਵਰਜਿ ਰਾਖਿਓ ਤਾਹਿ ॥ ਸੰਚਾ

(੧੨੦)

ਨ ਕਰਤਾ ਕੋਇ ॥ ਬਪ ਮਾਤ੍ਰ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸ ਰਹਿਆ ਹੈ
ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਏਤੀ ਵਹੁ ਕਿਰਤਿ ਕਰਾਹਿ ॥ ਕਛੁ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ
ਹੋਇ ॥ ਮਨ ਬ੍ਰਿਤ ਦੀਨੀ ਖੋਇ ॥ ਅਰੁ ਅਚੇਤ ਨ ਜੋ ਕਛੁ ਆਹਿ ॥
ਤਿਸ ਮਾਹਿ ਵਹੁ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਤਿਸਤੇ ਹੋਇ ॥ ਹਰਖ
ਸੋਗ ਕਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਜੋ ਭਲੀ ਵਸਤ ਆਇ ਮਿਲੈ ॥ ਤਿਸ
ਹਰਖ ਨਾਹੀਂ ਤਿਲੈ ॥ ਅਰੁ ਨੀਚ ਵਸਤੂ ਪਾਹਿ ॥ ਮਨ ਸੋਕ ਨਾ
ਉਪਜਾਇ ॥ ਐਸਾ ਨਿਰਬੰਧਨ ਰਹੈ ॥ ਬਿਆ ਭਾਉ ਮਨ ਤੇਦਹੈ ॥
ਵਹੁ ਮੁਕਤਿ ਜਾਨੈ ਸਤ ॥ ਚਿਦ ਗਿਆਨ ਕੀ ਜਿਨ ਮਤ ॥ ਵਹੁ
ਗਿਆਨ ਜਗ ਨਿਪ ਕਰੈ ॥ ਸਭ ਕਰਮ ਤਿਨ ਕੇ ਜਰੈ ॥ ਜਗ
ਕਰੈ ਪੂਜੈ ਮੋਹਿ ॥ ਏਹ ਸਮਝਤਾ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੫੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਐਸੇ ਕਰਮ ਵਹੁ ਕਰਤ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਧ ਲਗਾਇ ॥ ਉਸਤਤ ਐਸੇ

(੧੨੧)

ਪੁਰਖ ਕੀ ਅਬ ਹਉ ਕਹੈ ਸੁਣਾਇ ॥ ੫੪ ॥ ਹੋਮ ਕਰੇ ਸੋ ਭੀ ਗੋਬਿੰਦ
ਅਗਨ ਅਸਥਾਨ ਗੋਵਿੰਦ ॥ ਖੀਰਾਦਿਕ ਜੋ ਅਰਪ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਹੀ
ਗੋਵਿੰਦ ॥ ੫੫ ॥ ਰੂਪ ਜਲ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਦ੍ਰਿਸਟ ਅਦ੍ਰਿਸਟ ਸਭ
ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਧ ਏਹ ਮਰਮ ॥ ੫੬ ॥ ਐਸੇ
ਗਿਆਨੀ ਸਤ ਜੋ ਸੈ ਹੈ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿਨ ਸਮ-
ਝਿਆ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥ ੫੭ ॥ ਲਾਗੈ ਜਿਸੈ ਸਮਾਧ ਇਹ
ਪ੍ਰਤਖ ਬ੍ਰਹਮ ਸੈ ਮੀਤ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਏਹ ਧਾਰੋ ਤੁਮ
ਚੀਤ ॥ ੫੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੁਨ ਪਾਰਥ ਕੁਰਨੰਦਨਾ ਹੋਰ ਬਿਧਿ ਜੋ
ਪੂਜਤੇ ॥ ਤਿਸ ਜਾਨੈ ਆਨੰਦ ਨਿਸਚੈ ਭਾਖੈ ਮੀਤ ਰੇ ॥ ੫੯ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਹੋਰ ਜਗ ਕਰਿ ਜੈਸੇ ਪੂਜੈ ॥ ਸੋ ਜੋਗੀਸਰ ਭਗਤ ਸੋ ਸੂਝੈ ॥
ਐਸੇ ਕਰੇ ਉਪਾਸਨਾ ਮੇਰੀ ॥ ਮੁਝ ਧਿਆਨ ਸੋ ਮੁਨਿਜਨ ਹੋਰੀ ॥

(੧੨੨)

੬੦ ॥ ਏਕ ਸੰਜਮ ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਕਰਤੇ ॥ ਸੰਜਮ ਅਗਨ ਮੈਂ ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ
ਜਰਤੇ ॥ ਹੋਮੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੰਜਮ ਮਾਹਿ ॥ ਨੇਮ ਬ੍ਰਤ ਸੋ ਪੂਜ ਕਰਾਹਿ ॥
੬੧ ॥ ਏਕ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਮਹਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਧਰਮ ॥ ਹੋਮੈ ਆਤਮ
ਅਗਨਿ ਮੈਂ ਕਰਮ ॥ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਮ ਮੁਝ ਕੋ ਜਜੈ ॥ ਮੇਰੇ
ਧਿਆਨ ਮੈਂ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਚੈ ॥ ੬੨ ॥ ਏਕ ਮੁਝ ਕੋ ਦ੍ਰਬ ਜਗ
ਕਰਿ ਪੂਜੈ ॥ ਦ੍ਰਬ ਜਗ ਐਸੇ ਬਿਧਿ ਸੂਝੈ ॥ ਦੇਹ ਧਾਰੀਓਂ
ਪਰ ਦਇਆ ਨਿਤ ਕਰੈ ॥ ਬਸਤ੍ਰ ਅੰਨ ਤਿਸ ਆਗੈ ਧਰੈ ॥
੬੩ ॥ ਮਨ ਕੋ ਲੋਭ ਬਿਖਿਆ ਕਰਿ ਫੇਰੈ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਮੁਝਕੋ ਵਹੁ ਘੇਰੈ ॥ ਏਕ ਪੂਜਾ ਮੁਝ ਪਾਠ ਕਰ ਕਰਤੇ ॥
ਬੇਦ ਰੁਚਾ ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਪੜਤੇ ॥ ੬੪ ॥ ਸਹਿਸ੍ਰੀ ਰਖਿਆ ਅਉਰ
ਪੁਰਾਣੁ ॥ ਅਉਰ ਸਲੋਕੁ ਬਹੁ ਕਰੈ ਬਖਾਨੁ ॥ ਐਸੇ ਪੂਜੈ ਮੇਰੇ

(੧੨੩)

ਤਾਈ ॥ ਜੋ ਚਿਤਵੈ ਸੋਈ ਫਲ ਪਾਈ ॥ ੬੫ ॥ ਪੂਜੈ ਏਕ ਮੁਝ
ਅਉਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਸਿਉ ਕਰੈ ਪਿਆਰ ॥ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਨਾਰਾਇਣ ਆਖੈ ॥ ਮੇਰੇ ਬਿਸਨ ਪਦ ਮੁਖ ਸੋ ਭਾਖੈ ॥ ੬੬ ॥
ਗਾਵੈ ਸਦਾ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਜੋ ਚਾਹੈ ਸੋਈ ਕਛੁ ਪਾਵੈ ॥
ਏਕ ਪੂਜਾ ਮੁਝ ਗਿਆਨ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ॥ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਨਿਤ
ਬਖਾਨੈ ॥ ੬੭ ॥ ਰੋਸਣ ਕਰੇ ਸਾਧੋ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਭਾਗਵਤ ਬਚਨ
ਕੀ ਆਖੈ ਗਾਥ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਕਹੀ ਸਾਧ ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ॥ ਮਨ ਮੋ ਪੜਿ
ਪੜਿ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ੬੮ ॥ ਗਿਆਨ ਜਗ ਹੈ ਇਸ ਕਾ
ਨਾਮ ॥ ਗਿਆਨ ਕਰੇ ਪਾਵੈ ਆਰਾਮ ॥ ਏਕ ਪੂਜੈ ਮੋਹਿ ਮਨ ਕੇ
ਮਾਹਿ ॥ ਭਾਖੈ ਰਾਮੁ ਸਭੀ ਕਛੁ ਆਹਿ ॥ ੬੯ ॥ ਪੂਜਾ ਏਕ ਬ੍ਰਤੋ
ਸੋ ਕਰੈ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਪਾਪ ਬ੍ਰਿਤੋ ਤੇ ਝੜੇ ॥ ਏਕ ਪ੍ਰਾਨ ਅਪਾਨ ਮੈਂ

(੧੨੪)

ਹੋਮੈ ॥ ਦੋਨੋਂ ਜੋੜ ਪਾਪ ਮਲ ਧੋਵੈ ॥ ੭੦ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਭੁੱਖ
ਜਗ ਜਾਨ ॥ ਮੇਰੇ ਨਮਿਤਿ ਸਭ ਜਗ ਕਰਾਨ ॥ ਜਾਨੋ ਸਭ ਜਗੋਂ ਕੋ
ਆਪ ॥ ਤਿਨ ਜਗੋਂ ਕਾ ਕਹੈ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ੭੧ ॥ ਏ ਸਭ ਜਗ ਮੁਕਤਿ
ਕੇ ਦਾਤੇ ॥ ਅਕਾਮ ਜਗ ਕਰਿ ਮੁਝ ਸੋ ਮਾਤੇ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਰਤੇ
ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਜਨਮੋਂ ਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕੇ ਦਾਹੀ ॥ ੭੨ ॥ ਜਬ ਲਗ
ਜੀਵੈ ਜਗ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਜੀਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਹਿ ॥
ਮੇਰੀ ਭਗਤਿ ਨਮਿਤਿ ਵਹੁ ਜੀਵੈ ॥ ਮੁਝ ਪੂਜਾ ਕਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ
ਪੀਵੈ ॥ ਮੁਝ ਇਸਥਾਨ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ਸਭ ਆਪਾ
ਥੋਵੈ ॥ ੭੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਪੂਜਾ ਮੁਝ ਨਾ ਕਰੈ ਤਿਨ ਕੋ ਕਿਆ
ਸੁਖ ਹੋਇ ॥ ਏਤ ਲੋਕ ਦੁਖ ਪਾਇਕੈ ਆਗੈ ਚਲੈ ਪਤਿ ਥੋਇ ॥
੭੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਗ ਜੈਸੇ ਪਾਰਥ ਮੈਂ ਕਹੈ ॥

(੧੨੫)

ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਹਿਓ ਇਹ ਗਤ ਆਇ ਕਲਪ ਜਬ ਉਪਜਿਓ ॥ ੭੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨ ਸਭੁ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਸੋ ਤੁਮ ਧਾਰੋ ਮੀਤੁ ॥
ਗਿਆਨ ਜਗ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲਾ ਧਾਰੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋਇ ਚੀਤ ॥ ੭੬ ॥
ਗਿਆਨ ਜਗ ਇਸ ਆਖੀਐ ਜਾਨੈ ਸਭ ਹੀ ਰਾਮ ॥ ਜੋ ਕਛੁ
ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਵਤਾ ਸਭ ਕੇ ਮਧਿ ਬਿਸ੍ਵਾਮ ॥ ੭੭ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ
॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਰਨ ਜਗ ਇਹ ਗਿਆਨ ਹੈ ਸਭ ਪਾਛੈ ਇਸ ਹੋਇ ॥
ਸਭ ਜਗ ਗਿਆਨ ਨਮਿਤਿ ਹੈ ਗਿਆਨ ਮੁਕਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੭੮ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਿਨ ਨੇ ਧਾਰਿਆ ਗਿਆਨ ਸਕਲ ਜਗ ਤਿਨ ਤੇ ਰਹੈ ॥
ਹੇ ਅਰਜਨ ਇਉਂ ਜਾਨ ਗਿਆਨ ਜਗ ਹੈ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ॥ ੭੯ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬ ਗਿਆਨ ਉਪਜਿਓ ਮੀਤ ਸਕਲ ਕਰਮ ਤਬ ਛੁਟ
ਗਏ ॥ ਇਹੁ ਰਾਖੇਤੁਮ ਚੀਤ ਜੈਸੇ ਅਬ ਮੈਂ ਭਾਖ ਹੈ ॥ ੮੦ ॥ ਕਵਿਤਾ ॥

(੧੨੬)

ਜੈਸੇ ਖੂਏ ਖੋਦਨ ਨਮਿਤਿ ਆਇਧਿ ਪਕੜਿ ਲਏ ਤੋਇ ਆਇਓ
ਦਿਸਟਿ ਮਾਹਿ ਆਇਧਿ ਛਾਡ ਦੀਓ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਕਾਰਨ
ਅਨੇਕ ਕਰਮ ਜੀਵ ਕਰੈ ਗਿਆਨ ਜਬ ਪ੍ਰਕਾਸਿਓ ਸਭ ਕਰਮ
ਬੰਧ ਗਇਓ ਹੈ ॥ ਵਹੀ ਚਿਦਾਨੰਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਪਨੈ ਮੈਂ ਜੀਵ
ਭਇਆ ਅਪਨੇ ਬੀਚਾਰ ਤੇ ਗਿਆਨ ਖੰਡਾ ਲੀਓ ਹੈ ॥ ਸਤ ਚਿਤ
ਆਨੰਦ ਅਦ੍ਵੈਤ ਹੈ ਵਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਪਨੇ ਸੋ ਜਾਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਧ
ਪੀਓ ਹੈ ॥ ੮੧॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਨ ਮੈ ਜਾਨ ਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆਨ॥
ਤਿਨ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਆਗੈ ਉਸ ਤੇ ਜੇ ਕੋ ਲੇਵੈ ॥
ਵਹੁ ਗਿਆਨੀ ਤਿਸ ਕੋ ਵਹੁ ਦੇਵੈ ॥ ੮੨॥ ਅਬ ਜੋ ਜੁਗਤ ਕਹੈ
ਤੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਅਤਿ ਆਹਿ ॥ ਲੇਨਹਾਰ ਪੁਰਖੁ
ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਨਮਾਮ ਕਰੈ ਗਿਆਨੀ ਕੋ ਸੋਇ ॥ ੮੩॥ ਹਾਥ ਜੋੜ

(੧੨੭)

ਕਰੈ ਅਰਦਾਸਿ ॥ ਮੈਂ ਸੇਵਕੁ ਆਇਆ ਤੁਮ ਪਾਸਿ ॥ ਹੇ ਗੋਪਾਲ
ਜੀ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੮੪॥ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਕਰਿ ਮੁਝ ਗਿਆਨ ਸੁਣਾਵਹੁ ॥ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕੀ ਤਪਤਿ ਮਿਟਾ-
ਵਹੁ ॥ ਏਤੀ ਅਰਦਾਸਿ ਸੇਵਕ ਜਬ ਕਰੈ ॥ ਬੇਨਤੀ ਕਰਿ
ਤਿਸੁ ਪਾਈ ਪਰੈ ॥ ੮੫॥ ਆਗੈ ਗੁਰ ਗਿਆਨੀ ਕੀ
ਬਾਤ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬੁਧ ਸੁਣੇ ਹੇ ਤਾਤ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ਕਹੈ
ਬਹੁ ਭਲਾ ॥ ਧੰਨ ਸੇਵਕ ਤੁਧ ਕੁਲ ਸਭ ਭਲਾ ॥ ੮੬॥
ਮੁਝ ਪਰ ਤੁਮ ਬਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ॥ ਤੁਮ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਗਾਵਉ
ਹਰੀ ॥ ਅਦ੍ਵੈਤ ਮਹਿਮਾ ਮੁਝ ਭਾਖਣ ਲਾਗੈ ॥ ਕਹਤੇ ਸੁਨਤੇ ਸੋ
ਵਡਭਾਗੇ ॥ ੮੭॥ ਮੇਰੇ ਜਾਨਨ ਕਾ ਜੋ ਗਿਆਨ ॥ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ
ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨ ॥ ਮੋਹਿ ਨ ਸਕੈ ਮਾਇਆ ਤਿਸ ਨਰ ਕੋ ॥

(੧੨੮)

ਭਿੰਨ ਜਾਨੈ ਵਹੁ ਆਤਮ ਪਰ ਕੋ ॥ ੮੮ ॥ ਹੇ ਪਾਂਡਵ ਸੋ ਇਹੁ ਹੈ
ਗਿਆਨ ॥ ਸਰਬ ਮਧ ਮੁਝ ਹੀ ਕੋ ਮਾਨ ॥ ਸਰਬ ਮਾਹਿ ਜੋ
ਆਤਮ ਪੇਖੈ ॥ ਅਪਨੇ ਮਧਿ ਭੀ ਆਤਮ ਦੇਖੈ ॥ ੮੯ ॥ ਟੀਕਾ
ਕਾਰ ਵਾਰ ਸੈਯਾ ॥ ਜੀਵਨ ਮੈਂ ਜਲ ਮੈਂ ਥਲ ਮੈਂ ਸਭ ਰੂਪਨ
ਮੈਂ ਅਰੁ ਭੂਪਨ ਮਾਹੀ ॥ ਸੂਰਜ ਮੈਂ ਸਸ ਮੈਂ ਨਭ ਮੈਂ ਜਹ ਹੋਰੋ
ਚਿਤ ਲਾਇ ਤਹਾਹੀ ॥ ਪਾਵਕ ਮੈਂ ਅਰ ਪਵਨ ਹੂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ
ਤਲ ਮੈਂ ਨ ਕਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਹੀ ॥ ਬਿਆਪਕ ਹੈ ਸਭ ਹੂ
ਕੇ ਬਿਖੈ ਕਿਛੁ ਪਾਹਨ ਮੈਂ ਪਰਮੇਸਰ ਨਾਹੀ ॥ ੯੦ ॥
ਮੇਰਾ ਇਹ ਸਰੂਪ ਜਿਨਿ ਪਾਇਆ ॥ ਤਿਸਕਾ ਫਲ ਅਬ
ਆਗੇ ਗਾਇਆ ॥ ਜਿਨ ਹਉ ਬਾਸਦੇਵ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥ ਤਿਸ
ਕਾ ਰਿਦਾ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸੋ ਮਾਨਿਆ ॥ ੯੧ ॥ ਜਦਪ ਤਿਨ ਬਪ ਮੈਂ

(੧੨੯)

ਅਘ ਕੀਏ ॥ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ਪਾਪ ਹੀ ਪੀਏ ॥ ਪਾਪੋਂ ਕੀ ਮੂਰਤਿ ਹੋ
ਚਹਿਆ ॥ ਫਿਰ ਮੇਰਾ ਜਾਨਨ ਤਿਨ ਲਹਾ ॥ ੯੨ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ
ਜਾਨਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਸਕਲ ਪਾਪ ਤਿਸ ਜਾਵੈ ਛਾਡਿ ॥ ਗਿਆਨ
ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਕਤ ਵਹੁ ਭਇਓ ॥ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਰਮ ਤਿਨ
ਦਹਿਓ ॥ ੯੩ ॥ ਗਿਆਨ ਨਾਮ ਨਉਕਾ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਚੜ ਕਰਿ
ਪਾਪ ਤੀਰ ਤਰ ਜਾਹਿ ॥ ਜਲ ਗਏ ਬ੍ਰਹਮ ਅਗਨ ਮਹਿ ਕਰਮ
॥ ਸੋ ਬੀਚਾਰ ਤੇ ਨਾਸੈ ਭਰਮੁ ॥ ੯੪ ॥ ਜਿਉਂ ਕਾਸਟ ਕੋ ਅਗਨ
ਜਲਾਵੈ ॥ ਤਿਉਂ ਗਿਆਨ ਤੇ ਪਾਪ ਮਿਟਿ ਜਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਤੁਲ
ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ਆਪ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ੯੫ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਗਿਆਨ ਕੇ ਸਮ ਕਿਆ ਕਹੀਐ ॥ ਗਿਆਨ ਬਲ ਤੇ ਪਰਮੇਸਰ
ਲਹੀਐ ॥ ੯੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਵਣ ਕੀ ਗਾਥ ਪਾਰਥ ਤੁਝ

(੧੩੦)

ਕੌ ਕਹਤ ਹੈ॥ ਮਨ ਜੋੜੇ ਮੁਝ ਸਾਥ ਜੋਗੀ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮੁ ਹੈ॥ ੯੭॥
ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਮੀਤ ਕਰੈ ਹੈ ਮੇਰਾ ਸਿਮਰਨੁ ॥ ਸਿਮਰਣ ਉਪਜਿਓ
ਗਿਆਨ ਬਿਨਾਸਿਓ ਸਭੁ ਤਿਹ ਤਿਮਰਣੁ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਕੇ ਸਿਮਰਣੇ
ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ਨ ਉਪਜਈ ॥ ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਮੁਝ ਸੇਵੈ ਗਿਆਨ
ਹਿਰਦੈ ਤਬ ਬਾਸਈ ॥ ਅਬ ਜਿਸ ਕਰਿ ਗਿਆਨ ਮਨ ਆਵੈ
ਸੋਈ ਕਹੌ ਪ੍ਰਸਿਧ ॥ ਮੁਖ ਸੁਨਨੇ ਸਰਧਾ ਕਰੈ ਵਰਨੀ ਜੈਸੀ
ਬਿਧਿ ॥ ੯੮॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਨ ਚਿਤਵਨ ਤੇ ਵਰਜ ਕਰਿ ਰਾਖੈ
॥ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਰਜੈ ਬਿਖਿਓ
ਮਾਹੀ ॥ ਤਿਸ ਕੌ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਹੀ ॥ ੯੯॥ ਜਿਸ
ਨਹ ਐਸਾ ਗਿਆਨ ਮਨ ਧਾਰਾ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਸੁਨ ਪਾਰਥ
ਪਿਆਰਾ ॥ ਅਰੁ ਬਹੁ ਸੁਖ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਧਾਰੇ

(੧੩੧)

ਤੇ ਉਤਮੁ ਸੋਇ ॥ ੯੯॥ ਤ੍ਰਿਗੁਨ ਮਈ ਜੋ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ॥ ਤਿਸ
ਕੌ ਤਰਿ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਇਆ ॥ ਸਭ ਤਰੰਗ ਤਿਸ ਕੇ ਮਿਟ
ਗਏ ॥ ਤਬ ਗਿਆਨੀ ਮੁਕਤਿ ਵਹੁ ਭਏ ॥ ੧੦੦॥ ਬੋਲਨ
ਲਾਗੇ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ॥ ਸੁਨਨੇ ਹੀ ਤੇ ਸਾਂਤ ਕੋ ਪਾਨ ॥ ਜਬ ਵਹੁ
ਸੁਨੈ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਇ ॥ ਤਾਤਕਾਲ ਮੁਕਤਿ ਸੁਖ ਪਾਇ
॥ ੧੦੧॥ ਜੇ ਕੋ ਹੋਵੈ ਮੂਰਖ ਅਗ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਤਰਿ ਨਾਹੀ
ਤਗ ॥ ਚਿੰਤਾ ਹੀ ਮਹਿ ਮਗਨ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਮੇਰੇ ਬਿਖੈ ਸੰਦੇਹ
ਏਹ ਕਹੈ ॥ ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਪਰਮੇਸਰ ਕਹਾ ॥ ਕਿਸੀ ਨ ਪਾਇਆ
ਮੈਂ ਕਿਆ ਲਾਹਾ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਐਸੀ ਬੁਧ ਮਲੀਨ ॥ ਤਿਸ ਕਾ
ਫਲੁ ਇਹੁ ਹਿਰਦੈ ਚੀਨ ॥ ੧੦੨॥ ਦੋਨੋਂ ਲੋਕ ਮੈਂਤਿਹ ਸੁਖ ਨਾਹੀ
॥ ਦੁਖੀ ਰਹੈ ਅਰੁ ਬਹੁ ਪਛੁਤਾਹੀ ॥ ਸੌ ਸਰੂਪ ਅਪਨੇ ਤੇ ਭੂਲੇ ॥

(੧੩੨)

ਮ੍ਰਿਤ ਭਏ ਵਹੁ ਜਮ ਪੁਰ ਝੂਲੇ ॥ ੧੦੪ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਬਾਰ
ਚੌਪਈ ॥ ਮ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਅਬ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ॥ ਐਸੀ ਬਿਧ ਅਬ ਕਹੀ
ਬੀਚਾਰ ॥ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਅਬ ਬਪ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਸਦਾ ਅਕਾਲ ਵਹੁ ਨਿਤ
ਹੀ ਆਹਿ ॥ ਦੇਹ ਸਾਜ ਮਾਇਆ ਸੰਗ ਰਚੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਭੋਗੋਂ ਮਹਿ
ਪਚੈ ॥ ੧੦੫ ॥ ਕਹੈ ਦੇਹ ਮੈਂ ਹੋ ਬਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ॥ ਏਹੀ ਅਗਿਆਨ
ਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਧਰਮ ॥ ਆਪ ਤੇ ਭਲਾ ਦੇਹ ਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ਏਹੀ ਮ੍ਰਿਤ
ਬਿਬੇਕੀ ਜਾਨੈ ॥ ੧੦੬ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਜਿਸਕੋ ਉਪਜਿਓ ਬ੍ਰਹਮ
ਗਿਆਨ ॥ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਸਚੈ ਤੂ ਮਾਨ ॥ ੧੦੭ ॥ ਅਨੰਦ
ਸਰੂਪ ਅਪਨਾ ਉਸ ਪਾਇਆ ॥ ਏਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬੇਦੋਂ ਕਹਿ
ਗਾਇਆ ॥ ੧੦੮ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਬਾਝ ਅਉਰ ਕਛੁ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋਈ
ਮ੍ਰਿਤ ਬਿਬੇਕੀ ਮਾਨੈ ॥ ੧੦੯ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਭੁ ਕਛੁ ਗੋਬਿੰਦ ਜਾਨੈ ॥

(੧੩੩)

ਸਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਹੀ ਮਾਨੈ ॥ ੧੧੦ ॥ ਅਜਾਪ ਅਰੂਪ ਅਨਾਮ
ਅਨੂਪ ॥ ਜਬ ਚਿਤਵੈ ਤਬ ਧਰੈ ਸਰੂਪ ॥ ੧੧੧ ॥ ਰੂਪ ਧਾਰ
ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਹੋਵੈ ॥ ਰੂਪ ਤਿਆਗੈ ਤਬ ਸੁਖ ਸੋਵੈ ॥ ੧੧੨ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੇਹਰਾ ॥ ਮੁਝ ਕੋ ਜਜੈ ਗਿਆਨ ਸੋ ਜਾਨੈ
ਮਨ ਹੀ ਮਾਹਿ ॥ ਮੇਰੇ ਸਿਮਰਨ ਸੋ ਜੁੜੈ ਉਸਤਤਿ ਤਿਸ ਅਬ
ਗਾਹਿ ॥ ੧੧੩ ॥ ਜਿਸਕਾ ਮਨ ਮੁਝ ਭਜਨ ਸੋ ਜੁੜਿਆ ਦਿਨ
ਅਰ ਰਾਤਿ ॥ ਲੀਨ ਭਇਆ ਵਹੁ ਮੁਝ ਬਿਖੈ ਸੁਨਹੋ ਅਰਜਨ
ਭਾਤ ॥ ੧੧੪ ॥ ਮਨ ਤੇ ਉਠੇ ਸਕਲ ਕਰਮ ਸੋ ਮਨ ਮੁਝ ਮੈਂ
ਲੀਨ ॥ ਕਦੇ ਕਰਮ ਤਿਸ ਜਨਮ ਕੈ ਜਿਨ ਇਹ ਨਿਹਚਾ ਕੀਨ ॥
੧੧੫ ॥ ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਕਾਟੇ
ਜੋਗ ਮੁਝ ਸਭ ਕਰਮ ਗਿਆਨ ਸੰਦੇਹ ਸਭ ਏਇ ॥ ੧੧੬ ॥

(੧੩੪)

ਹੇ ਪਾਰਥ ਹੇ ਸਖੇ ਮਿਤ੍ਰ ਤੁਝ ਰਿਦੈ ਸੰਸੈ ਮਾਹਿ ॥ ਸਭ ਸੰਦੇਹ
ਤੁਝ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਅਗਿਆਨ ਹੀ ਤੇ ਆਹਿ ॥ ੧੧੭ ॥ ਗਿਆਨ
ਖੜਗ ਕੋ ਪਕੜਿ ਕੈ ਸਭ ਸੰਦੇਹ ਕਟਿ ਡਾਰ ॥ ਐਸੇ ਗਿਆਨ
ਕੀ ਅਗਨ ਸੋ ਅਘ ਬਨ ਕੋ ਤੂੰ ਜਾਰ ॥ ੧੧੮ ॥ ਲਾਭ ਅਲਾਭ
ਤਿਆਗ ਕੈ ਉਠ ਤੂੰ ਜੁਧ ਕਰ ਮੀਤ ॥ ਤੇਰੀ ਕਲਿਆਨ ਹੈ
ਇਸੀ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ੧੧੯ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਏਹ
ਬਚਨ ਭਗਵਾਨ ਪਾਰਥ ਪ੍ਰਤਿ ਜਬ ਕਹਿ ਰੇ ॥ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕਹੇ
ਬਖਾਨ ਪਾਰਥ ਹੇਸ੍ਵਰਾਇ ਸੋ ॥ ੧੨੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਤੁਰਥ
ਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਮੀਤਾ ॥ ਸੋ ਸੰਬਾਦ ਮਾਧਵ ਜੂ ਕੀਤਾ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਬਾਤ ਸਭ ਤਿਸੈ ਬਖਾਨੀ ॥ ਜਿਨਕੇ ਭਾਗ ਤਿਨਹੁ ਨੇ
ਜਾਨੀ ॥ ਜੇ ਕੋ ਸੁਨੈ ਅਰ ਮਨ ਬਸਾਵੈ ॥ ਈਹਾਂ ਸੁਖ ਆਗੈ ਜਸੁ

(੧੩੫)

ਪਾਵੈ ॥ ਆਗੈ ਪੀਛੈ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨ ਕਾ ਏਹੋ
ਮਰਮੁ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹੇ ਰਹੈ ॥ ਜੇ ਕੋ ਧਾਰੈ ਸੁਨੈ ਅਰ
ਕਹੈ ॥ ੧੨੧ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੁਪਨਿਖਤ੍ਰਸੁ ਬ੍ਰਹਮ
ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰਾਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ
ਚਤੁਰਥੇ ਧਿਆਇ ॥ ਆਗੈ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੇ ਵਾਰਾ ॥
ਹੇ ਲਛਮੀ ਅਬ ਚਉਥੇ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਿਤਾ ਹੈਂ
ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਜੋ ਜੀਵ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨਕੇ ਅੰਗੋਂ ਸੇ
ਅਥਵਾ ਚਰਨੋਂ ਕੋ ਭੀ ਜੋ ਕੋਈ ਛੁਹੇ ਸੋ ਭੀ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਟਤਾ
ਹੈ ਮੁਕਤ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਬੋਲੀ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕੋ ਚਰਨ ਛੁਹੇ ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਕਤਿ

(੧੩੬)

ਹੁਏ ਹੈਂ॥ਏਕ ਪੂਰਬਲੀ ਕਥਾ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਕਹਿਤਾ ਹੋਂ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ
॥ ਏਕ ਭਗੀਰਥੀ ਗੰਗਾ ਜੀ ਨਦੀ ਤਿਸਕੇ ਨਿਕਟਿ ਕਾਸੀ ਨਾਮ
ਨਗਰੀ ਹੈ ਤਹਾਂ ਏਕ ਜਾਤ ਕਾ ਬਾਣੀਆ ਨਾਮ ਤਿਸਕਾ ਭਰਥ
ਸੋ ਉਹਾ ਰਹਤਾ ਥਾ ਸੋ ਉਸਕਾ ਨੇਮੁ ਥਾ ਜੋ ਨਿਤ ਇਸਨਾਨ ਕਰੇ
ਅਰ ਗੀਤਾ ਕਾ ਅਧਿਆਇ ਚਉਥਾ ਪਾਠ ਕਰੇ ਸੋ ਬਡਾ ਤਪਸੀ
ਥਾ ਸੋ ਏਕ ਦਿਨ ਬਨ ਕੀ ਮੈਲ ਕਰਨੇ ਕੋ ਗਇਆ ਬਨ ਕੇ
ਸੁਖ ਦੇਖਕੇ ਤਹਾਂ ਤਿਸ ਕੋ ਧੂਪ ਲਾਗੀ ਗਰਮੀ ਕਰਿ ਵਿਆਕੁਲ
ਭਇਆ ਤਬ ਬਿਰਛ ਕੀ ਛਾਇਆ ਤਲੇ ਆਨ ਬੈਠਾ ਦੋ
ਬ੍ਰਿਛ ਸਘਨ ਥੇ ਨਜੀਕ ਨਜੀਕ ਥੇ ਤਿਨ ਕੇ ਬੀਚ ਸੋਇ ਰਹਿਆ
ਇਸਕੇ ਅੰਗ ਛੁਹਤੇ ਹੀ ਦੋਨੋਂ ਬੇਰੀ ਸੂਕ ਗਈ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਪਵਨ
ਚਲੀ ਓਹੁ ਦੋਨੋਂ ਬੇਰੀ ਅਰੜਾਇਕੈ ਧਰਤੀ ਪਰ ਗਿੜ ਪੜੀ

(੧੩੭)

ਦੋਨੋਂ ਬੇਰੀ ਕੀ ਦੇਹ ਛੂਟੀ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੇ ਘਰ ਕੰਨਿਆਂ ਦੋਨੋਂ ਭਈ
ਸੋ ਏ ਦੋਨੋਂ ਬਾਲਪਨ ਸੋ ਤਪਸਿਆ ਕਰਤੀ ਰਹੈ ਜਬ ਵਡੀਆਂ
ਭਈਆਂ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰੀ ਤੁਮਾਰਾ ਹਮ
ਕਾਜ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤਬ ਕੰਨਿਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮ
ਵਿਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਂਗੀ ਹਮਾਰੈ ਮਨ ਮੈਂ ਏਕ ਕਾਮਨਾ ਹੈ ਸੋ ਪੂਰਨ
ਹੋਵੈ ਤੇ ਹਮ ਆਪਣਾ ਜਨਮੁ ਸਫਲ ਮਾਨੈ ਸੋ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਕੰਨਿਆਂ
ਬੋਲੀਆਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹਮ ਵਿਵਾਹ ਨ ਕਰੇਂਗੀ ਦੋਨੋਂ ਕੰਨਿਆਂ
ਕੋ ਅਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਯਾਦ ਰਹੀ ਸੋ ਮਨ ਮੈਂ
ਵਿਚਾਰ ਕਰਤੀ ਰਹੈਂ ਜਿਸ ਸਾਧ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਬੇਰੀ ਕੀ ਦੇਹ ਤੇ
ਛੁਡਾਇਆ ਹੈ ਹੋਵੈ ਤੇ ਉਸ ਸਾਧ ਕਾ ਦਰਸਨੁ ਕਰੈਂ॥ ਤਬ ਏਕ
ਦਿਨ ਕੰਨਿਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਹੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜੇ ਤੁਮ ਆਗਿਆ ਦੇਵੋ ਤੇ

(੧੩੮)

ਹਮ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੈਂ ਤਬ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬੋਲੇ ਭਲੀ ਬਾਤਿ
ਹੈ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੋ ਤਬ ਓਹ ਦੋਨੋਂ ਕੰਨਿਆਂ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ
ਕੀ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕਰਿ ਚਲੀਆਂ ਸੋ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਤੀ
ਕਾਂਸੀ ਪੁਰੀ ਮੈਂ ਆਈਆਂ ਜੋ ਦੇਖੈ ਤੋ ਓਹੀ ਤਪਸੀ ਬੈਠਾ ਹੈ
ਜਿਸ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਬੇਰੀ ਕੀ ਜੋਨਿ ਤੇ ਛੁਡਾਇਆ ਹੈ ਤਬ ਕੰਨਿਆਂ
ਤਿਸ ਤਪਸੀ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਆਈਆਂ ਡੰਡਉਤ ਕਰੀ ਚਰਨੋਂ
ਲਾਗੀਆਂ ਬਹੁਤ ਬੇਨਤੀ ਕੀਨੀ ਧੰਨ ਹੋ ਤੁਮ ਜੋ ਹਮ ਕੋ
ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਆ ਹੈ ਤਬ ਤਪਸੀ ਬੋਲਿਆ ਤੁਮ ਕੌਨ ਹੋ ਮੈਂ
ਤੁਮ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ॥ ਤਬ ਕੰਨਿਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਹਮ ਤੁਮ
ਕੋ ਜਾਨਤੀ ਹੈਂ ਹਮ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਬੇਰੀ ਥੀ ਤੁਮ ਏਕ ਦਿਨ
ਬਨ ਮੈਂ ਆਏ ਥੇ ਜਬ ਧੂਪ ਲਗੀ ਤਬ ਤੁਮ ਬੇਰੀ ਕੀ ਛਾਂਹ

(੧੩੯)

ਤਲੇ ਆਇ ਵੈਠੇ ॥ ਤਬ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਗ ਹਮ ਕੋ ਲਾਗੇ ਤਿਸੀ
ਸਮੇਂ ਬੇਰੀ ਕੀ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੀ ਕੰਨਿਆਂ ਭਈ ਸੋ
ਤੁਮਾਰੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੇ ॥ ਤਬ ਤਪਸੀ ਬੋਲਿਆ ਮੁਝ ਕੋ ਤੇ ਇਸ ਬਾਤ
ਕੀ ਖਬਰ ਨਾਹੀਂ ॥ ਅਬ ਕਛੁ ਆਗਿਆ ਕਰੋ ਤੋ ਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ
ਕਰੇਂ ਤਬ ਕੰਨਿਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਹੋ ਤਪਸੀ ਜੀ ਤੁਮ ਹਮ ਕੋ ਗੀਤਾ ਕੇ
ਚਉਥੇ ਧਿਆਇ ਕਾ ਪੁੰਨ ਫੇਰਿ ਦੇਵੇ ਅਉਰ ਅੰਸੇ ਕਹੋ ਜੋ
ਤੁਮ ਇਸ ਦੇਹੀ ਕੋ ਛੋਡੋ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਵੈ ॥ ਆਵਾ ਗਵਨ ਤੇ
ਰਹਤ ਹੋਵੇ ॥ ਤਬ ਤਪਸੀ ਬੋਲਿਆ ਅਵਸਮੇਵ ਅੰਸੇ ਹੀ ਹੋਵੈ
ਗੀਤਾ ਕੇ ਚਉਥੇ ਧਿਆਇ ਕਾ ਪੁੰਨ ਮੈਂ ਨੇ ਤੁਮ ਕੋ ਦੀਆ ਤੁਮ
ਆਵਾਗਵਨ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਵੇ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਤੇ ਹੀ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ
ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੋ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ॥ ਆਵਾਗਵਨ

(੧੪੦)

ਸਿਉਂ ਰਹਤ ਭਈਆਂ ॥ ਤਬ ਤਪਸੀ ਕਹਿਆ ਮੈਂ ਨ ਜਾਨਤਾ ਥਾ
ਜੋ ਚਉਥੇ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਐਸਾ ਹੈ ਤਬ ਮਨ ਵਰਨ ਕਰਮ
ਕਰਿ ਕੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਿਉ ਪਾਠ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ
ਜੀ ਬੋਲੇ ਹੇ ਲਛਮੀ ਚਉਥੇ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਐਸਾ ਹੈ ਜੋ
ਮੈਂ ਨੇ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ ॥ ੪ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ
ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸ਼ਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ
ਮਹਾਤਮੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ
ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੇ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤ ॥ ਆਗੈ ਪੰਚਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥
ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਤੁਮ ਕਹਤ ਹੋ ਸਗਲੇ
ਕਰਮ ਤਿਆਗ ॥ ਸੰਨਿਆਸੀ ਪਦ ਧਾਰਿਕੈ ਆਤਮ ਮਹਿ ਨਿਤ
ਲਾਗਾ ॥ ੧ ॥ ਬਹੁੜ ਕਹੋ ਉਠ ਜੁਧ ਕਰ ਖੜੀ ਦੇਹ ਏਹ ਧਰਮ ॥

(੧੪੧)

ਮਿਸ੍ਰਤ ਬਾਤੈਂ ਆਖਕੈ ਮੋਹਿ ਉਪਜਾਵਹੁ ਭਰਮੁ ॥ ੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਇਕ ਬਾਤ ਮਧਸੂਦਨ ਮੁਝਕੋ ਕਹੈ ॥ ਕਲਿਆਨ
ਹੋਇ ਮੁਝ ਤਾਤ ਜਾਤੇ ਸੰਸਾ ਨ ਰਹੈ ॥ ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਧਸੂਦਨ ਏਹ
ਸੁਨਤ ਹੀ ਭਾਖੈ ਅਰਜਨ ਮਾਹਿ ॥ ਸੁਨ ਪਾਰਥ ਅਬ ਤੁਝ ਕਹੈ
ਜੈਸੇ ਨਿਸਚੈ ਆਹਿ ॥ ੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਰਮ ਫਲ ਤਿਆਗ
ਨਾਮ ਸੰਨਿਆਸ ॥ ਤਿਸ ਮੈਂ ਹੋਇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਸਤ
ਕਰਮ ਹੈ ਈਸਰ ਅਰਥ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਤਿਸ ਨਾਮ ਸਮਰਥ
॥ ੫ ॥ ਜੋਗ ਅਰਥ ਜੁੜਨੇ ਕਾ ਮੀਤ ॥ ਗਿਆਨ ਨਾਮ ਜਾਨਨ
ਧਰ ਚੀਤ ॥ ਜੇ ਕੋ ਮਿਲਤਾ ਦੂਜੈ ਮਾਹਿ ॥ ਮਿਲਨ ਬਾਤ ਤਿਸ
ਤੇ ਉਠਿ ਜਾਹਿ ॥ ੬ ॥ ਜੋਗ ਕਰਮ ਤੇ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
ਗਿਆਨ ਪਾਇ ਤਬ ਕਰਮ ਭੁਲਾਵੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਅਰੁ ਤਿਆਗ

(੧੪੨)

ਸੰਨਿਆਸ ॥ ਦੋਵੇ ਪਰਮ ਕਲਿਆਨ ਕੋ ਬਾਸ ॥ ੭ ॥ ਜਿਸਕੋ
ਸਮਝ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਆਵੈ ॥ ਵਹੁ ਨਰ ਕਰਮ ਮਾਹਿ ਚਿਤ
ਲਾਵੈ ॥ ਇਹ ਬਿਧਿ ਸਤ ਕਰਮ ਵਹੁ ਕਰੈ ॥ ਮੁਝ ਅਰਪੈ ਫਲ
ਮਨ ਨਾ ਧਰੈ ॥ ੮ ॥ ਤਿਸਕੋ ਕਰਮ ਜੋਗ ਅਤਿ ਨੀਕਾ ॥ ਕਰਤੇ
ਹੋਵੈ ਸੁਧ ਮਨ ਜੀਅ ਕਾ ॥ ਬਹੁੜ ਅਬ ਤਿਸਕੀ ਰਹਤ ਬਖਾਨੋ
॥ ਐਸੇ ਕੋ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜਾਨੋ ॥ ੯ ॥ ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਕਾ ਹਰਖ
ਨ ਸੋਗ ॥ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਸਮ ਤਿਸ ਹੋਗੁ ॥ ਕੰਚਨ ਮਾਟੀ
ਏਕ ਸਮਾਨ ॥ ਜਿਸ ਭਾਸੈ ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਜਾਨ ॥ ੧੦ ॥ ਜੋਗ ਸਾਂਖ
ਕਾ ਕਰੋ ਬੀਚਾਰ ॥ ਦੋਨੋ ਏਕ ਪਾਰਥ ਮਨ ਧਾਰ ॥ ਜਾਨਨ
ਮਿਲਨ ਏਕ ਹੀ ਭਾਈ ॥ ਵਸਤ ਏਕ ਦੋ ਨਾਮੁ ਕਹਾਈ ॥ ੧੧
॥ ਗੋਸਟ ਮੇਰੀ ਸਾਧੋਂ ਸੰਗ ਕਰੈ ॥ ਸਾਧ ਨ ਮਿਲੈ ਤ ਮਨ ਮੋਂ

(੧੪੩)

ਧਰੈ ॥ ਸਾਂਖ ਜੋਗ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ॥ ਨਿਤ ਅਨਿਤ ਬੀਚਾਰ
ਕਰਾਨ ॥ ੧੨ ॥ ਮੇਰੇ ਸਿਮਰਨ ਧਿਆਨ ਕੀ ਬਾਤ ॥ ਜੁੜੈ
ਨਿਤ ਅਰ ਇਸਥਿਤ ਆਤ ॥ ਏਹੀ ਕਰਮ ਜੋਗ ਮਨਿ ਧਰੈ ॥
ਦੋਨੋਂ ਕੋ ਸਮ ਮਨਮੋਂ ਕਰੋ ॥ ੧੩ ॥ ਸਾਂਖ ਜੋਗ ਜੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਭਾਖੈ ॥ ਪੰਡਤਿ ਤਿਸਕੋ ਬਾਲਕ ਲਾਖੈ ॥ ਪੰਡਤ ਕਹੈਂ ਦੋਊ ਸਮ
ਦੇਖੈ ॥ ਸਾਧਕ ਸਾਂਖ ਜੋਗ ਇਕ ਪੇਖੈ ॥ ੧੪ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਹਾਂ
ਸਾਂਖ ਸੋ ਪਾਵੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗੀ ਭੀ ਤਹਾਂ ਸਮਾਵੈ ॥ ਜਿਨ ਸਾਂਖ
ਜੋਗ ਏਕ ਕਰਿ ਜਾਨਿਆ ॥ ਤਿਨਕਾ ਰਿਦਾ ਆਤਮ ਸੋ ਮਾਨਿਆ
॥ ੧੫ ॥ ਛੰਦ ॥ ਮੁਝ ਸਿਮਰਨ ਅਰ ਧਿਆਨ ਸਾਥ
ਜਬ ਲਗ ਨਹੀਂ ਜੁੜੈ ॥ ਤਬ ਲਗ ਮਾਇਆ ਜਗਤ ਸੋ ਤਿਸ
ਮਨ ਨਹੀਂ ਮੁੜੈ ॥ ਮਨ ਮੁੜੈ ਕੇ ਬਾਝ ਗਿਆਨ ਸੋਭਾ ਨਹੀਂ

(੧੪੪)

ਪਾਵੈ ॥ ਕਠਨ ਹੋਇ ਤਿਹ ਤਿਆਗ ਮਨ ਬਿਖਿਆ ਸੋ ਧਾਵੈ ॥
ਮੇਰੇ ਸਿਮਰਨ ਧਿਆਨ ਸਾਥ ਜਿਸ ਕਾ ਮਨ ਜੁੜਿਆ ॥ ਜੁੜਨੇ
ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਨ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮੁੜਿਆ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮਾਇਆ
ਕੋ ਤਿਆਗ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਵਹੁ ਮਿਲੈ ॥ ਸੁਖ ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੋਇ ਜਾਇ
ਸੰਸੈ ਸਭ ਤਿਸ ਕੇ ਗਲੇ ॥ ਸਿਮਰਨ ਧਿਆਨ ਕੀ ਬਾਤ ਏਹੀ
ਕਹੀ ਮੈਂ ਸਤ ॥ ਅਬ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਮੀਤ ਜੁਗਤ ਜੋਗੀ ਕੀ ਗਤਿ
॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਤੇ ਲਛਨ ਜਿਸ ਬਿਖੈ ਸੋ ਮੁਝ ਜੋਗੀ
ਜਾਨ ॥ ਮੇਰੇ ਸਾਥ ਵਹੁ ਜੁੜ ਰਹਿਆ ਅਰੁ ਮੇਰਾ ਜਿਸ ਗਿਆਨ
॥ ੧੭ ॥ ਮੇਰੇ ਜੋਗ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਮਿਟਿ ਗਏ ਸਗਲੇ ਰੋਗ ॥
ਹਿਰਦਾ ਤਿਸਦਾ ਸੁਧ ਭਇਆ ਨਿਹਚਲ ਹੈ ਤਿਸ ਜੋਗ ॥
੧੮ ॥ ਐਸੇ ਮੈ ਹੋ ਆਤਮਾ ਭੂਤੋਂ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਮਾਹਿ ॥ ਲੇਪ ਨ

(੧੪੫)

ਲਾਗੈ ਕਰਮ ਕਾ ਮੁਝ ਬਪ ਕਰਮ ਕਰਾਹਿ ॥ ੧੯ ॥ ਤੈਸੇ
ਹੀ ਵਹੁ ਕਰੈ ਕਰਮ ਲੇਪ ਨ ਲਾਗੈ ਤਾਹਿ ॥ ਏਹੀ ਬੀਚਾਰ
ਬੀਚਾਰ ਕੈ ਮਨ ਕੈ ਸੰਸੈ ਦਾਹਿ ॥ ੨੦ ॥ ਛੰਦ ॥ ਦੇਖਨ
ਸੁਨਨ ਸਪਰਸ ਬੋਲਨ ਜੋ ਕਹੀਏ ॥ ਪਲਕ ਵੁਰਨ ਅਰ ਸੁਆਸ
ਲੇਨ ਗ੍ਰਿਹਨ ਤਿਆਗ ਜੋ ਲਹੀਏ ॥ ਮੀਚਨ ਬੋਲਨ
ਨੈਨ ਅਰ ਪਾਛੈ ਜੋ ਕਹਿਆ ॥ ਵਰਤੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਰਮ ਸੋ
ਭੀਤ ਤੋਤੇ ਲਹਿਆ ॥ ਜੋਗੀ ਐਸੇ ਕਹੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਤ ਗੁਣ ਮਿਲ
ਵਰਤੈ ॥ ਮੈਂ ਸਾਖੀ ਸਭ ਮਾਹਿ ਕਰਮ ਮਿਲ ਕਰਿ ਏਹ ਕਰਤੈ ॥
੨੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਹੁ ਬਪ ਭਿੰਨ ਜਾਨੈ ॥ ਕਰਮ
ਲੇਪ ਆਪ ਮਾਹਿ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਨਿਰਲੇਪ ਬਪ ਮਾਹਿ ਜੋ ਰਹਿਤਾ ॥
ਨਿਸਦਿਨ ਆਤਮ ਹੀ ਤੋ ਕਹਿਤਾ ॥ ੨੨ ॥ ਤਿਸਕਾ ਚੇਤਾ ਮੇਰੇ

(੧੪੬)

ਮਾਹਿ ॥ ਮੁਝ ਬਿਭੇਕ ਕੋਊ ਦੇਖੈ ਨਾਹਿ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਦੇਹ ਕੀ ਏਹ
ਗਤਿ ਜਾਨੈ ॥ ਬਸਤਰ ਰੀਤਿ ਦੇਹ ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ੨੩ ॥ ਜੈਸੇ ਬਸ-
ਤਰ ਅੰਗ ਲਗਾਏ ॥ ਭਿੰਨ ਦੇਹ ਬਸਤਰ ਤੇ ਪਾਏ ॥ ਬਸਤਰ
ਨਿਆਈਂ ਦੇਹ ਤਿਸ ਕਰੈ ॥ ਬਸਤਰ ਜੁਗਤ ਬਪ ਤਿਸ ਕਰੈ ॥
੨੪ ॥ ਬਪ ਕਰਮ ਤੁਮ ਲੇਪ ਨ ਲਾਗੈ ॥ ਕਮਲ ਦਿਸਟਾਂਤ ਕਹੈ
ਤਿਸ ਆਗੈ ॥ ਜਿਉਂ ਜਲ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਪੰਕਜ ਰਹੈ ॥ ਤਿਉਂ
ਨਿਆਰਾ ਵਹੁ ਬਪ ਮੈਂ ਲਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸ ਮਨਸਾ
ਮੁਝ ਮਿਲਨ ਕੀ ਉਸ ਕੀ ਸੁਣ ਅਬ ਬਾਤ ॥ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਰ
ਬੁਧ ਸੋ ਕਰਮ ਨਿਹਕਾਮ ਕਮਾਤ ॥ ੨੬ ॥ ਸਤਿਕਰਮ ਜੋਗੀ ਕਰੇ
ਅਰਪਣ ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ ॥ ਆਤਮ ਹੀ ਸਭ ਜਾਨਕੈ ਮਨ ਬਾਛੈ ਕਛੁ
ਨਾਹਿ ॥ ੨੭ ॥ ਅਪਨੇ ਸੁਤਹ ਸਿਧਕੋ ਸਤ ਕਰਮ ਨਿਤ ਕਰੈ ॥ ਕਰੈ

(੧੪੭)

ਸਮਰਨ ਮੁਝ ਬਿਖੈ ਫਲ ਤਿਸੁ ਚਿਤ ਨ ਧਰੈ ॥ ੨੮ ॥ ਤਿਸਕੋ ਨਿਸਚਲ
ਸਾਂਤ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਝ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਸਕਾਮ ਕਰਮ ਜੋ ਕਰਤ ਹੈ
ਕਰਮ ਬੰਧ ਤਿਸ ਹੋਇ ॥ ੨੯ ॥ ਜਿਸ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਸਕਲ ਕਰਮ
ਅਰ ਮਨ ਕੀ ਚਿਤਵਨ ਜੋਇ ॥ ਸਕਲ ਤਿਆਗੇ ਦੇਹ ਤੇ ਸੋ
ਸੰਨਿਆਸੀ ਹੋਇ ॥ ੩੦ ॥ ਸੰਨਿਆਸੀ ਸੋਈ ਜਾਨੀਐ
ਦੇਹ ਅਭਿਮਾਨ ਜਿਸ ਨਾਹਿ ॥ ਸਦਾ ਰਹੈ ਭਿੰਨ ਦੇਹ ਤੇ ਅਕ੍ਰੇ
ਕਹੀਐ ਤਾਹਿ ॥ ੩੧ ॥ ਅਪਨੀ ਸੋਭਾ ਤੁਮ ਕਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਅਕ੍ਰੇ ਰੂਪ ॥
ਜੋ ਐਸਾ ਮੁਝ ਜਾਨਤਾ ਸੋ ਭੀ ਮੁਝੈ ਸਰੂਪ ॥ ੩੨ ॥ ਮੰਗਲਛੰਦ ॥
ਅਬ ਕਛੁ ਮੇਰੀ ਸੋਭਾ ਸੁਨ ॥ ਜੋ ਕਹੈ ਅਪਨੇ ਗੁਨ ॥ ਮੁਝ ਕਛੁ
ਪਰੋਜਨ ਨਾਹਿ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕੋ ਉਪਜਾਇ ॥ ਤਿਸ ਲੇਪ ਮੁਝੈ ਨ ਕੋਇ ॥
ਅਕ੍ਰੇ ਅਚਲ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥ ਮੁਝ ਕਰਮ ਬੰਧਨ ਨਾਹਿ ॥ ਮੈਂ ਨਿਤ

(੧੪੮)

ਮੁਕਤਿ ਹੀ ਆਹਿ ॥ ਸੰਸਾਰ ਉਤਪਤਿ ਜੋਇ ॥ ਅਰ ਪ੍ਰਤਪਾਲ
ਪੁੰਨ ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਸਭ ਮਾਇਆ ਮੇਰੀ ਕਰੈ ॥ ਸੁਭਾਵ ਤੇਜ ਜਗ
ਧਰੈ ॥ ਜਿਉਂ ਕੰਨਿਆ ਹੈ ਕੁਆਰ ॥ ਗੁਡੀ ਸਾਥਿ ਤਿਸ ਹੈ
ਪਿਆਰੁ ॥ ਤਿਉਂ ਸੰਸਾਰ ਐਸਾ ਜਾਨ ॥ ਵਹੁ ਲੇਪ ਮਾਇਆ
ਮਾਨ ॥ ਹਉਂ ਨਿਰਲੇਪ ਨਿਆਰਾ ਰਹੋ ॥ ਨਿਰੰਜਨ ਰੂਪ
ਅਪਨਾ ਕਹੈ ॥ ਮੈ ਨਾ ਕਰਾਵੇ ਪਾਪ ॥ ਪੁੰਨ ਨਾ ਕਰਾਵੇ ਆਪ ॥
ਜਿਉ ਅਛਾਇਆ ਅਗਿਆਨ ॥ ਵਹੁ ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਜਾਨ ॥ ਵਹੁ
ਕਹੈ ਕਰਮ ਹਮ ਕਰੈ ॥ ਨਿਰਲੇਪ ਚਿਤ ਨਾ ਧਰੈ ॥ ਤਿਨ ਭਾਂਤ
ਮੈਂ ਭਿੰਨ ਮੀਤ ॥ ਨਿਰਲੇਪ ਮੇਰੀ ਰੀਤ ॥੩੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਨ
ਕਰਾਵਨਿ ਹਾਰ ਹੋ ਐਸਾ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨ ॥ ਇਸ ਜਾਨਨ ਪ੍ਰਸਾਦ
ਤੇ ਨਾਸੈ ਤਿਸੈ ਅਗਿਆਨ ॥੩੪॥ ਜਿਉਂ ਰਵਿ ਕੋ ਹੈ ਚਾਂਦਨਾ

(੧੪੯)

ਅਪਨੇ ਚਾਂਦਨ ਮਾਹਿ ॥ ਤੈਸੇ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਤੇ ਮੁਕਤ ਰੂਪ
ਹੀ ਆਹਿ ॥੩੫॥ ਸੁਯਾ ॥ ਬੁਧ ਨਿਸਚਾ ਗਿਆਨੀ ਕਾ ਸਦਾ ਰਹੈ
ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ ॥ ਮੇਰਾ ਹੀ ਨਾਮ ਭਜੈ ਮੇਰੀ ਭਾਖੈ ਮਹਿਮਾ ਜੀਉ ॥ ਮੇਰੇ
ਹੀ ਪਹਿਚਾਨ ਕੀ ਅਗਨਿ ਭਈ ਉਸ ਹੀ ਅਗਨਿ ਸਾਥਿ ਸਕਲ
ਪਾਪ ਘੋਰ ਧਮਾ ਜੀਉ ॥ ਮੇਰੇ ਅਥਿਨਾਸੀ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਹੁ ਹੋਇ
ਰਹਿਆ ਜਗਤ ਸਭ ਅਨਿਤ ਮਿਥਿਆ ਤਿਨ ਫੁਰਮਾਇ ਜੀਉ ॥ ਐਸੇ
ਉਸ ਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਭਈ ਜੈਸੇ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋ ਚੀਟੀ ਅਰ ਕੁੰਚਰ ਬਿਖੈ
ਨਿਰਖੈ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਜੀਉ ॥੩੬॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸੀ ਦਿਸਟਿ ਤਿਸ
ਨਰ ਕੀ ਭਈ ॥ ਜੋ ਆਗੈ ਮੈਂ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਹੀ ॥ ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮਨ ਕਾ
ਅਉਤਾਰ ॥ ਮੁਖ ਸੋ ਪੜੈ ਬੇਦ ਹੀ ਚਾਰ ॥੩੭॥ ਬ੍ਰਹਮਨ ਪਰਮ
ਵਿਦਿਆ ਮਾਹਿ ॥ ਦੋਨੋਂ ਮੈਂ ਅਹੰਕਾਰੀ ਨਾਹਿ ॥ ਨਿੰਮ ਭੁਤ

(੧੫੦)

ਐਸਾ ਕੋ ਸਾਧੂ ॥ ਐਸੇ ਬਿਰਲੇ ਬਪ ਕੋ ਲਾਧੂ ॥ ੩੮ ॥ ਕੁੰਚਰ
ਸੁਆਨ ਅਰ ਨੀਚ ਚੰਡਾਲ ॥ ਚਤੁਰਥ ਸੁਰ ਭੀ ਹੋਵੈ ਨਾਲਿ ॥
ਏਹ ਪਾਂਚੇ ਵਹੁ ਸਮਕਰਿ ਜਾਨੈ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਐਸਾ ਪੰਡਿਤ ਮਾਨੈ ॥
੩੯ ॥ ਗਿਆਨ ਚਖ ਕਰਿ ਸਮ ਵਹੁ ਦੇਖੈ ॥ ਸਭਹੁ ਨਰ ਤ੍ਰਿਅ
ਸਮ ਪੇਖੈ ॥ ਸਭ ਮੈਂ ਏਕੋ ਆਤਮ ਜਾਨੈ ॥ ਨਾਨਾ ਦੇਹ ਕੋ ਮੂਲ
ਨ ਮਾਨੈ ॥ ੪੦ ॥ ਇਸ ਸਮਤਾ ਸੋ ਜਿਸ ਮੁਝ ਦੇਖਿਆ ॥ ਸੋ
ਨਰ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਮੈਂ ਪੇਖਿਆ ॥ ਬਹੁੜ ਹਉ ਜਨਮ ਤਿਸੈ ਨਾ
ਦੇਵੈ ॥ ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਆਪ ਕਰਿ ਲੇਵਉ ॥ ਜਿਨ ਸਭ ਅੰਤਰਿ
ਗੋਬਿੰਦ ਜਾਨਿਆ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਥ ਤਿਸਕਾ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ ॥
੪੧ ॥ ਭਲੇ ਪਾਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨ ਹੋਇ ॥ ਬੁਰੇ ਪਾਏ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ
ਕੋਇ ॥ ਸੋ ਇਸਥਿਰ ਬੁਧ ਗਿਆਨੀ ਕਹੀਐ ॥ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ

(੧੫੧)

ਵੇਤਾ ਕੋ ਲਹੀਐ ॥ ੪੨ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਹਿ ਇਸਥਿਤ ਜੋ ਰਹੈ ॥
ਇੰਦ੍ਰੀ ਭੋਗ ਵਹੁ ਮੂਲ ਨ ਚਹੈ ॥ ਆਤਮ ਸੁਖ ਮੈਂ ਮਗਨ ਵਹੁ
ਭਇਆ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਸਮਾਧ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਰਹਿਆ ॥ ੪੩ ॥ ਜੋ
ਮਨ ਚਲ ਹੈ ਬਾਛਾ ਮਾਹਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜੁੜੇ ਬਾਛਾ ਮਿਟਿ ਜਾਹਿ ॥
ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਨਿਰਬਾਨ ਬ੍ਰਹਮ
ਮੈਂ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ੪੪ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਇਹ ਸੁਖ ਜਿਸ
ਪਾਇਆ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕਾ ਤਿਸ ਸੁਆਦ ਗਵਾਇਆ ॥ ਅਨਿਤ ਸੁਖ
ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋਗੀਸਰ ਤਹ ਰਮਤ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ੪੫ ॥
ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੈਂ ਭਾਈ ॥ ਛਿਨ ਸੁਖ ਹੋਇ ਬਹੁੜ ਮਿਟਿ
ਜਾਈ ॥ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਸੁਖ ਨ ਦੇਖੈ ॥ ਐਸਾ ਭਗਤੁ ਵਹੁ ਮੁਝ
ਕਉ ਪੇਖੈ ॥ ਜਿਸਕੋ ਜਨਮ ਆਗੇ ਫਿਰਿ ਨਾਹੀ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ

(੧੫੨)

ਅਬ ਤੁਝੈ ਸੁਨਾਈ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਛਨ ਮੁਕਤੇ ਪੁਰਖ ਕੇ
ਅਬ ਭਾਖੇ ਮੈਂ ਤੋਹਿ ॥ ਸੋ ਨਰ ਮੁਕਤਾ ਜਾਨੀਐ ਜਿਸ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ
ਨਹੀ ਹੋਇ ॥ ੪੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਤਿਸਕਾ ਅਬ ਦਿਸਦਾ ਤ ਹੇ ਅਰਜਨ
ਤੂੰ ਸਮਝ ਲੈ ॥ ਸਮਝੇ ਹੋਵੈ ਸਾਂਤ ਜਿਹ ਬਿਧ ਸੋ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋ ॥
੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਨ ਪਾਤ੍ਰ ਜੋ ਅਗਨ ਪਰ ਪਾਕ ਨਮਿਤ ਚੜਾਇ ॥
ਕਿਣਕਾ ਤਿਸ ਸੋ ਕਾਢ ਕਰਿ ਦੇਖੈ ਦਿਸਦ ਲਗਾਇ ॥ ੪੯ ॥ ਜੋ ਵਹੁ
ਕਿਣਕਾ ਗਲ ਗਇਆ ਤਬ ਅੰਨ ਪਕਿਓ ਮੀਤ ॥ ਤੈਸੇ ਜੇ ਨਹੀਂ ਕਾਮ
ਕ੍ਰੋਧ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੫੦ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜਿਸਕੋ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ
ਨਹੀਂ ਉਪਜੈ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਹੈ ਤਿਸੈ ਨੀਸਾਨੈ ॥ ਸੋਈ ਨਰ
ਸੁਖੀਆ ਅਰ ਮੁਕਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨੂਪ ਅਰੂਪ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਅੰਤਹ
ਕਰਣ ਮੈਂ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਹੈ ਸੁਖ ਸੇਵਾ ਕੋ ਮਨ ਮੋ ਮਾਨੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ

(੧੫੩)

ਜਾਨੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਹੋਵੇ ਜੈਸੇ ਭਾਂਤ ਮਾਨੈ ਵਹੁ ਗਿਆਨੈ ॥ ੫੧ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਮਗਨ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਮੈਂ ਭਇਆ ॥ ਸਕਲ ਅਘ ਤਿਸ
ਨਰ ਕਾ ਗਇਆ ॥ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਤਿਸਤੇ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ਜਾਨੈ
ਗੋਬਿੰਦ ਅਦ੍ਵੈ ਸੋਇ ॥ ੫੨ ॥ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮਨ ਜਿਸ ਨਰ ਜੀਤੋ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਤਿਸ ਨਰ ਪੀਤੋ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀਓਂ ਸੋ ਤਿਸ ਨਰ
ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਕਲਿਆਨ ਸਭਹੁ ਕੀ ਬਾਛੈ ਮੀਤ ॥ ੫੩ ॥ ਏਹੀ ਕਹੈ
ਸਭ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਇ ਸਭ ਸੁਖੀ ਕਹਾਵੈ ॥
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤੇ ਰਹਤ ਵਹੁ ਲਹੀਏ ॥ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਚੇਤਨ ਹੀ
ਕਹੀਏ ॥ ੫੪ ॥ ਮਨ ਚੇਤਾ ਤਿਸੁ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਾਖਿਆ ॥ ਨਿਸ
ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਸ ਹੀ ਚਾਖਿਆ ॥ ਅਉਰ ਭਾਂਤ ਇਕ ਮੁਝ ਕਉ
ਜਾਪੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਗੁਣ ਸਕਲੇ ਕਾਂਪੇ ॥ ੫੫ ॥ ਚਖ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ

(੧੫੪)

ਧਿਆਨ ਲਗਾਵੈ ॥ ਪੰਚ ਬਾਇ ਕੋ ਸੀਸ ਚੜਾਵੈ ॥ ਨਾਸਕਾ ਮਾਹਿ
ਬਾਇ ਕਉ ਰਾਖੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੀਤ ਰਾਮ ਰਸ ਚਾਖੈ ॥ ੫੬ ॥ ਬੁਧ
ਨਿਸਰਾ ਅਰ ਮਨ ਕਾ ਚੇਤਾ ॥ ਮੇਰੇ ਬਿਖੈ ਰਾਖ ਸੁਖ ਲੇਤਾ ॥ ਮੁਖ
ਸੋ ਮੋਨ ਬਾਛੈ ਹੀ ਰਹਤਾ ॥ ਨਿਰਭੈ ਨਿਰਮਲ ਏਕ ਪ੍ਰਭ ਕਹਤਾ
॥ ੫੭ ॥ ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਗਿਆਨ ਤਿਸ ਆਵੈ ॥ ਗਿਆਨ
ਨ ਪਾਇ ਅਮਰ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਸੋ ਤੋ ਸਦਾ ਮੁਕਤ ਹੈ ਭਾਈ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਸੋ ਜਿਸ ਮਨ ਲਾਈ ॥ ੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ
ਅਰਜਨ ਅਬ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਿ ਮੇਰਾ ਕਛੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ ਮੈਂ
ਸਾਜ ਕੈ ਸਭ ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪ ॥ ੫੯ ॥ ਬਹੁ ਭਾਵਨ ਮਨ
ਧਾਰ ਕੈ ਸਕਲ ਜੁਗਤ ਕੇ ਲੋਗ ॥ ਕਰੇ ਤਪਸਿਆ ਮੁਝ ਨਮਿਤ
ਤਿਸ ਕਾ ਭੋਗੈ ਭੋਗੁ ॥ ੬੦ ॥ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਜਗ ਦਾਨ ਤਿਨ ਕੋ

(੧੫੫)

ਭੋਗੈ ਮੀਤ ॥ ਬਾਂਛੋ ਭਲਾ ਹੋਇ ਸਭੀ ਕਾ ਨਿਸਚੈ ਧਰ ਤੂੰ ਚੀਤ ॥
੬੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮੇਰੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੇ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜਾਨਤਾ ॥ ਤਿਸ
ਕੇ ਮਿਟੇ ਸੰਤਾਪ ਸੰਤ ਪਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਆ ॥ ੬੨ ॥ ਟੀਕਾ
ਕਾਰ ਬਾਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੰਚ ਅਧਿਆਇ ਜੋ ਕਹਾ ਸੁਨਾਇ ॥
ਸੰਨਿਆਸ ਕਰਮ ਜੋਗ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ਜੋ ਠਾਕੁਰ ਅਰਜਨ
ਪ੍ਰਤਿ ਭਾਖਿਓ ॥ ਖਾਲਸੇ ਕਉ ਸਭ ਹੀ ਮੈਂ ਆਖਿਓ ॥ ੬੩ ॥
ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹਾਵੈ ॥ ਅਕ੍ਰੇ ਅਦ੍ਵੈਤ ਮਾਹਿ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥
ਏਹ ਜਾਨੈ ਸਭ ਘਟ ਹੈ ਰਾਮ ॥ ਰਮਤੀਤ ਅਰਥ ਰਾਮ ਕੋ
ਜਾਨ ॥ ੬੪ ॥ ਤਾਂਤੇ ਵਹੁ ਭੀ ਰਾਮ ਹੀ ਆਹੀ ॥ ਰਾਮ ਬਿਨਾ
ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨੈ ਅਰੁ ਮਨ ਮੋ ਧਾਰੈ ॥ ਰਾਮ
ਹੋਇ ਮੈਂ ਕਹੈ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ॥ ਜੇਕੋ ਭਿੰਨ ਵੇਹ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਹੈ

(੧੫੬)

ਨਿਸਚੈ ਸੋਇ ॥ ੬੫ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪ ਨਖਤ੍ਰ ਸੁ
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਸਾਂਖ
ਜੋਗੋ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮੁ ਪੰਚਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ਆਗੈ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਅਬ ਪੰਚਮੇ ਧਿਆਇ ਕਾਫਲ
ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਸੋ ਸੁਣੋ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨਾਮ ਉਨਕਾ ਪਿੰਗਲ ਥਾ ਸੋ
ਕਰਮ ਭ੍ਰਸਣੋਂ ਕੇ ਕਰੇ ॥ ਸੋ ਕੁਸੰਗਤਿ ਮੈ ਬੈਠੇ ਮਾਸ ਖਾਵੈ ਮਦਰਾ
ਪੀਵੈ ॥ ਤਬ ਉਸ ਪਿੰਗਲ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਪੰਚੋਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਗਤਿ
ਸਿਉਂ ਨਿਕਾਲ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਉਹੁ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਉਰ ਨਗਰ ਕੋ
ਗਇਆ ॥ ਅਜੀਵਕਾ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਏਕ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਲੋਕੋਂ ਕੀਆਂ
ਚੁਗਲੀਆਂ ਕਰੇ ਤਬ ਬਹੁਤ ਧਨਵੰਤ ਭਇਆ ਤਬ ਵਿਵਾਹ ਕੀਆ ॥

(੧੫੭)

ਸੋ ਉਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿਭਚਾਰਣੀ ਜੈਸਾ ਉਹ ਅਧਰਮੀ ਥਾ ਤੈਸੀ
ਉਸ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਭੀ ਉਸ ਕੋ ਮਿਲੀ ਜੋ ਕੁਛ ਉਹ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਹੈ ਸੋ
ਉਹ ਨ ਕਰੈ ॥ ਏਹ ਕਹੈ ਤੂੰ ਬਾਹਰ ਨ ਜਾਇ ॥ ਉਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਹਿਆ
ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਏਕ
ਦਿਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕੋ ਵਿਖ ਦੇਕੇ ਮਾਰਿਆ ॥ ਉਹੁ
ਮਰਿ ਕੇ ਗੀਧ ਪੰਖੀ ਹੂਆ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਪੀਛੈ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਭੀ ਮੂਈ ਤਬ ਉਸਨੇ ਸੂਵਟੀ ਕੀ ਦੇਹ ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਤੋਤੇ ਕੀ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਭਈ ਸੋ ਏਕ ਜਾਹਗਾ ਏ ਦੋਨੋਂ ਰਹੈਂ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਉਸ
ਗੀਧ ਨੇ ਪਹਿਰਾਨੀ ਏ ਸੂਵਟੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ
ਮੁਝ ਕਉ ਵਿਖ ਦੇਕੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਮਰਿਕੇ ਗੀਧ
ਭਇਆ ਹੋਂ ॥ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਦਿਨ ਪੀਛੈ ਗੀਧ ਉਸ ਸੂਵਟੀ ਕੋ ਮਾਰਨੇ

(੧੫੮)

ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਸੂਵਟੀ ਭਾਗੀ ਜਾਵੈ ਗੀਧ ਪੀਛੈ ਮਾਰਤਾ ਜਾਵੈ
ਤਬ ਐਸੇ ਹੀ ਗਿੜਤੀ ਪੜਤੀ ਏਕ ਮਸਾਲ ਮੈਂ ਆਈ ਊਹਾਂ ਏਕ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਲਿਆ ਥਾ ਸੋ ਉਸਕੀ ਖੋਪਰੀ ਮੈਂ ਮੇਘ ਕਾ ਪਾਣੀ
ਭਰ ਰਹਿਆ ਥਾ ਤਬ ਏ ਸੂਵਟੀ ਉਸੀ ਖੋਪਰੀ ਮੈਂ ਜਾਇ ਕਰ
ਗਿਰ ਪੜੀ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਪੀਛੈ ਤੇ ਗੀਧ ਆਣ ਪਹੁੰਚਾ ਲਾਗਾ
ਮਾਰਨੇ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਉਸ ਖੋਪਰੀ ਕਾ ਜਲ ਉਛਲਕੇ ਇਨ
ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਕੋ ਲਾਗਾ ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਤਤਿਕਾਲ ਇਨ ਦੋਨੋਂ
ਕੀ ਦੇਹ ਛੂਟੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ਤਿਸ
ਉਪਰਿ ਬੈਠ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੋ ਚਲੇ ॥ ਤਬ ਸੂਵਟੀ ਬੋਲੀ ਹੇ
ਗੀਧ ਐਸਾ ਹਮਾਰਾ ਕਉਨ ਪੁੰਨ ਹੈ ਜੋ ਹਮ ਵਿਮਾਨ ਪਰ
ਬੈਠਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਕੋ ਚਲੇ ॥ ਹਮ ਤੇ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪੀ ਬੇ ॥ ਤਬ

(੧੫੯)

ਗੀਧ ਬੋਲਿਆ ਮੈਂਨੇ ਭੀ ਏਹ ਚਲਿਤ੍ਰ ਜਾਣਿਆ ਨਾਹੀਂ ॥
ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਪਾਰਖਟ ਧਰਮਰਾਜਾ ਪਾਸ ਲੇ ਆਏ ॥
ਤਬ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ਤੁਮ ਕਉਨ ਹੋ ॥ ਤਬ ਗੀਧ
ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋ ॥ ਧਰਮ ਤੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟ
ਹੂਆ ਥਾ ਤਬ ਮੈਂਨੇ ਏਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿਵਾਹੀ ਥੀ ਜੋ ਕਛੁ ਮੈਂ
ਕਹੋਂ ਸੋ ਏਹ ਨ ਕਰੇ ਤਬ ਮੈਂਨੇ ਇਸਕੋ ਮਾਰਿਆ ਤਬ ਮੈਂ ਗੀਧ
ਭਇਆ ॥ ਅਰੁ ਜਬ ਏਹ ਮੂਈ ਤਬ ਸੂਵਟੀ ਭਈ ॥ ਤਬ ਮੈਂਨੇ
ਇਸਕੋ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥ ਏਹ ਓਹੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮੁਝਕੋ ਵਿਖ
ਦੇਕੇ ਮਾਰਿਆ ਥਾ ਤਬ ਇਸਕੋ ਮੈਂ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਏ
ਭਾਗੀ ਏਕ ਮਸਾਲ ਮੈਂ ਚਲੀ ਗਈ ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕੈ ਗਿਰਿ ਪੜੀ
ਤਹਾਂ ਮੈਂ ਭੀ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚਾ ॥ ਮਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ਸੋ ਉਸ ਮਸਾਲ ਮੈਂ

(੧੬੦)

ਏਕ ਕੋਪੜੀ ਪੜੀ ਥੀ ਤਿਸ ਮੈਂ ਜਲ ਭਰਿ ਰਹਿਆ ਥਾ ਸੋ
ਵਹੁ ਜਲੁ ਹਮ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਕੋ ਲਾਗਾ ਤਬ ਹੀ ਤਤਕਾਲ
ਉਹੁ ਦੇਹਿ ਛੂਟੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਵਿਮਾਨ ਪਰ ਬੈਠਕੇ ਵੈਕੁੰਠ
ਕੋ ਆਏ ਪਰ ਏ ਕਉਤਕ ਮੈਨੇ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ॥ ਤਬ ਧਰਮ-
ਰਾਇ ਬੋਲਿਆ ਰੇ ਗੀਧ ਜਿਸਕੀ ਵਹੁ ਕੋਪਰੀ ਥੀ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮਣ
ਗੰਗਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ ਰਹਤਾ ਥਾ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਬ੍ਰਹਮ
ਵਿੰਦ ਥਾ ਸੋ ਨਿਤ ਇਸਨਾਨ ਕਰਿਕੇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ
ਕਰੇ ਪਾਂਚਵਾ ਅਧਿਆਇ ਉਸਕਾ ਨੇਮ ਥਾ ਤਿਸਕੀ
ਕੋਪਰੀ ਕੇ ਜਲ ਛੁਹੇ ਤੇ ਤੁਮ ਵੈਕੁੰਠ ਆਏ ਹੋ ਨੀਚ
ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਧਰਮ ਰਾਇ ਨੇ ਕਹਿਆ ਹੋ ਪਾਰਖਦੇ
ਮੈਂਨੇ ਤੇ ਤੁਮਕੋ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕਹਿਆ ਥਾ ਜੋ ਜੀਵ ਨਾਰਾਇਣ

(੧੬੧)

ਕਾ ਨਾਮ ਲੇਵੈ ॥ ਅਰ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰੇ ਨਵਧਾ ਭਗਤਿ ਕਰੈ ॥
ਅਰ ਹਰਿ ਭਗਤੋਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਤਿਨ ਕੋ ਮੇਰੇ ਪੂਛੇ ਬਿਨਾ ਹੀ
ਵੈਕੁੰਠ ਲੇ ਜਾਵੇ ॥ ਤਬ ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ਇਨ
ਕੋ ਵੈਕੁੰਠ ਲੇ ਜਾਵੇ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ਹੇ ਲਛਮੀ
ਪਾਂਚਵੈ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਿਆ ਸੋ ਤੈਂ ਸੁਣਿਆਂ ॥ ੫ ॥ ਇਤ
ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸ਼ਰ ਸੰਬਾਦੇ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਨਾਮ
ਪੰਚਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ਆਗੈ ਛਿਹਵਾਂ ਚਲਿਆ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਤਮ ਜੁੜਨੇ ਕੇ ਨਮਿਤਿ ਸਤ ਕਰਮ ਜੋ
ਧਾਰ ॥ ਫਲ ਬਾਛੈ ਵਹੁ ਕਛੂ ਨਾਹਿ ਸੋਈ ਜੋਗੀ ਸਾਰ ॥ ੧ ॥
ਸੰਨਿਆਸੀ ਸੋਈ ਜਾਨੀਐ ਜਿਸ ਕਰਮੇ ਕਾ ਫਲੁ ਤਿਆਗੁ ॥ ਮੁਝ
ਸੋ ਜੁੜੈ ਜੋਗੀ ਭਇਆ ਫਲ ਤਿਆਗੈ ਬੈਰਾਗੁ ॥ ੨ ॥ ਜੋਗ

(੧੬੨)

ਸੰਨਿਆਸ ਮੇਰੇ ਮਤਿ ਐਸਾ ਅਉਰ ਭਾਂਤ ਨ ਕੋਇ ॥ ਅਗਨ
ਜਲਏ ਜਟਾ ਬਢਾਏ ਭਸਮ ਸੰਨਿਆਸ ਨ ਹੋਇ ॥ ੩ ॥ ਸਲੋਕ ॥
ਜੋਗੀ ਸੋ ਜਿਸ ਨਾਹੀ ਆਸਾ ਤਬ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥ ਫਲ
ਤਿਆਗੇ ਤੇ ਹੋਇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਕਹਾਵੈ ॥ ੪ ॥ ਮਨ
ਚਲਤੇ ਕੋ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ਤਾ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸੀ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜਿਹ
ਆਸਾ ਛਾਡੀ ਸੋ ਆਤਮ ਸੁਖ ਬਾਸੀ ॥ ੫ ॥ ਸਲੋਕੁ ॥ ਜੋ ਚਾਹੈ
ਮੁਝ ਮਿਲਨ ਕੋ ਸੋ ਇਹੁ ਕਰਮ ਕਰੇਇ ॥ ਜੈਸਾ ਆਗੈ ਮੈਂ
ਕਹੈ ਸੋ ਅਰਜਨ ਸੁਨ ਲੇਇ ॥ ੬ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੋ ਮੁਝ ਮਿਲਿਆ
ਚਾਹੈ ਸੋ ਐਸਾ ਕਰੇ ॥ ਗਿਆਨ ਨ ਸਾਕੈ ਧਾਰ ਕਰਮ ਸਭ
ਚਿਤ ਧਰੇ ॥ ਕਰਮ ਕਰੇ ਵਹੁ ਨਿਤ ਅਰਪੈ ਮੁਝ ਹਰੇ ॥ ਨਿਹਕਾਮ
ਕਰਮ ਕੀਏ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀਪਕ ਜਰੇ ॥ ਜੋਗ ਅਰੂੜ ਇਸ

(੧੬੩)

ਕਹੀਏ ਸੁਖ ਸੋਝੀ ਪੜੇ ॥ ਗਿਆਨ ਜਰੈ ਘਟਿ ਮਾਹਿ ਕਰਮ
ਫਿਰਿ ਨਾ ਕਰੇ ॥ ਇਛਿਆ ਜੈਸੀ ਹੋਵੈ ਵਰਤੈ ਸੋ ਨਰੇ ॥ ਸਭ ਮੈਂ
ਜਾਨੈ ਬ੍ਰਹਮ ਪਹਿਚਾਨੈ ਏਕ ਹਰੇ ॥ ੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਹੋਵੈ ਜੋਗ
ਅਰੂੜ ਲਛਨ ਤਿਸ ਕਹੈ ॥ ਚਲਤ ਨ ਬਿਖਿਓ ਮਾਹਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਿਸ
ਲਹੈ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਨ ਆਤਮ ਕੇ ਸਿਮਰਨੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ ਨ
ਕੋਇ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਉਠੈ ਨ ਝਿਤ ਕਛੁ ਜੋਗ ਅਰੂੜ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਜੋਗ ਅਰੂੜ ਬਿਖਿਓਂ ਸਿਉਂ ਮਨ ਰਾਖਤ ॥ ਓਹੁ
ਮਿਲਿਆ ਮੁਝ ਪ੍ਰਭ ਸੰਗਿ ਬਿਖੈ ਸੁਆਦ ਨ ਚਾਖਤਾ ॥ ੧੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਤੁਝ ਕਹੈ ਨਿਹਚੈ ਏਕੋ ਬਾਤ ॥ ਅਪਨਾ
ਹੀ ਆਤਮ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰੁ ਹੈ ਤਾਤ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨਹੀ
ਕਰ ਸਭ ਮੁਕਤ ਹੈ ਮਨ ਹੀ ਬੰਧ ਮਾਹਿ ॥ ਬਾਹਰਿ ਮਿਤ੍ਰੁ ਨ ਸਤ੍ਰੁ

(੧੬੪)

ਕੋ ਮਨ ਹੀ ਮੈਂ ਸਭ ਆਹਿ ॥ ੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸ ਬਿਖਿਆ ਸੋ
ਵਰਜ ਕਰਿ ਮਨ ਰਾਖਿਓ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਮਨ ਤਿਸਕਾ ਮਿਤ੍ਰ
ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ
ਬਿਖਿਓ ਮੈਂ ਮਨ ਕੇ ਦੇਵੈ ਮੀਤ ॥ ਵਹੁ ਮਨ ਤਿਸਕਾ ਸਤ੍ਰੁ ਹੈ
ਨਿਸਚੈ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ੧੪ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੋ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮਨ
ਵਰਜ ਪਰਮਾਤਮ ਸੰਗਿ ਲਾਗੈ ॥ ਸੋਈ ਸੰਤ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ਪੂਰਨ ਹੈ
ਤਿਸ ਭਾਗੈ ॥ ਇਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਮੁਝ ਕੀਨੀ ਜਿਸਤੇ ਵਹੁ ਨਰ ਜਾਗੈ ॥
ਮਨ ਬਪ ਕੇ ਸਭ ਦੁਖ ਸਗਲੇ ਤਿਹ ਬੇਗ ਤਿਆਗੇ ॥ ਸੀਤ ਉਸਨ
ਸੁਖ ਦੁਖ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮਿਟਾਗੈ ॥ ਦੁਰਾ ਭਲਾ ਆਦਰ ਅਨਾਦਰ
ਤਿਸ ਸਮ ਲਾਗੈ ॥ ਐਸਾ ਪੁਰਖੁ ਸੁਖ ਪਾਇ ਗਿਆਨ ਬਿਗਿਆਨ
ਤੇ ਆਗੇ ॥ ਨਿਰਹੰਕਾਰੀ ਨਿਰਮਮ ਸਗਲੇ ਸੰਸੇ ਤਿਹ ਦਾਗੇ ॥

(੧੬੫)

੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਣੀ ਕੰਚਨ ਏਕ ਜਿਸ ਸੋ ਅਰੂੜ ਹੈ ਜੋਗ ॥
ਸਤ੍ਰੁ ਮਿਤ੍ਰੁ ਸਮ ਜਾਨਤਾ ਤਿਸਕੋ ਹਰਖ ਨ ਸੋਗ ॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਉਦਾਸ ਰਹੈ ਨਿਤ ਜਗਤ ਸੋ ਬਾਂਧਵ ਪਖੁ ਨ ਕਰੇ ॥ ਬੁਰਾ ਨ
ਚਿਤਵੇ ਸਤ੍ਰੁ ਕਾ ਦੋਨੋਂ ਸਮ ਮਨ ਧਰੇ ॥ ੧੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਧ
ਪਾਪੀ ਸਮ ਜਾਨਤਾ ਜੋਗ ਅਰੂੜ ਸੋ ਹੋਇ ॥ ਚੇਤਾ ਮਨ ਕਾ
ਮੁਝ ਬਿਖੈ ਰਾਖੈ ਹੈ ਨਿਤ ਸੋਇ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਕੰਤ
ਠਉੜ ਮੈਂ ਬੈਠ ਕਰਿ ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਤ ਤਿਆਗ ॥ ਆਸਾ
ਕੋਈ ਨਾ ਕਰੈ ਆਤਮ ਕੈ ਸੰਗਿ ਲਾਗ ॥ ੧੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੀ ਠਉੜ ਬਨਾਇਕੈ ਆਸ ਨ ਧਾਰੈ ਸੋਇ ॥
ਚਾਰ ਅੰਗਲ ਉਚਾ ਭੂਮ ਤੇ ਉਚ ਨੀਚ ਨ ਹੋਇ ॥ ੨੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਗੋਬਰ ਸੋ ਲੇਪਨ ਕਰੈ ਉਪਰਿ ਕੁਸ਼ਾ ਵਿਛਾਇ ॥ ਮ੍ਰਿਗ ਤੁਚਾ ਤਿਹ

(੧੬੬)

ਡਾਲਕੈ ਉਸ ਪਰ ਆਸਨ ਲਾਇ ॥ ੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੀ ਠਉੜੈ
ਬੈਠ ਕਰਿ ਚਿਤਵਨ ਮਨ ਕੀ ਤਿਆਗ ॥ ਇਕਾਂਤ ਕਰੇ ਮਨ
ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਆਤਮ ਜੋਗ ਸਿਉ ਲਾਗ ॥ ੨੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇਢਾ ਬਾਂਕਾ
ਨਾ ਬਹੈ ਚਉਕੜੀ ਆਸਨ ਧਾਰ ॥ ਸਭੀ ਅੰਗ ਸੁਧੇ ਰਖੈ ਸਗਲੀ
ਚਿਤਵਨ ਜਾਰ ॥ ੨੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਗੂਨਾਸਕਾ ਆਪਣੀ ਨੇਤ੍ਰ ਪੈਖੈ
ਸੋਇ ॥ ਬਾਏਂ ਦਾਏਂ ਨ ਪੇਖਤਾ ਪਰਮ ਸੰਤ ਤਬ ਹੋਇ ॥ ੨੪ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ ਰਹੈ ਬੀਰਜ ਗਿੜਨ ਨ
ਦੇਇ ॥ ਸੰਜਮ ਕਰਿਕੈ ਇਉ ਬਹੈ ਮਨ ਚਲਤੇ ਕਉ ਲੇਇ ॥ ੨੫ ॥
ਪਉੜੀ ॥ ਐਸਾ ਜੋ ਜੋਗੀਸਰ ਮਿਲੇ ਮੁਝ ਆਤਮ ਮਾਹੀ ॥ ਮਨ
ਕਾ ਚੇਤਾ ਨਿਹਚਲ ਤਿਸਕਾ ਮੁਝ ਪਰੁ ਆਹੀ ॥ ਮਨ ਜੁੜਨੇ ਕੇ
ਸਾਥ ਸਾਂਤ ਪਦ ਵਹੁ ਪਾਹੀ ॥ ਰਹਤ ਜੋਗ ਇਹ ਰੀਤ ਪੇਦ ਭਰ

(੧੬੭)

ਅੰਨ ਨ ਖਾਹੀ ॥ ਬੋਲਨ ਚਲਨ ਬਿਉਹਾਰ ਭੀ ਜੁਗਤ ਕਰਾਹੀ ॥
ਦੇਹਿ ਬਿਵਹਾਰ ਤਿਸ ਜੁਗਤ ਜਾਗਨ ਸੇਵਨ ਜੋ ਖਾਹੀ ॥ ਜੋ
ਵਰਤੈ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਅਘ ਬਪ ਕੇ ਦਾਹੀ ॥ ਸਿਧ ਗਤਿ
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਤਾਹਿ ਸੰਸੇ ਨ ਰਹਾਹੀ ॥ ੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਜਿਸ ਪਾਪ ਨਾਸ ਤਿਹ ਹੋਇ ॥
ਮਨ ਰਾਖੈ ਆਤਮ ਮੈਂ ਬਿਖੈ ਚਾਹਿ ਨ ਬਾਛੈ ਕੋਇ ॥ ੨੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੇ ਕੋ ਐਸਾ ਹੋਤ ਹੈ ਸੋ ਜੋਗੀ ਤਿਹ ਜੁਗਤਿ ॥ ਗਿਆਨ
ਉਪਜੈ ਮੁਝ ਭਜਨ ਤੇ ਭਜਨੇ ਪਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ॥ ੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੋਗੀ ਕਉ ਇਕਾਂਤ ਠਉੜੈ ਇਤ ਬਿਧਿ ਕਹੀਐ ਮੀਤ ॥ ਤਿਸਕਾ
ਅਬ ਦਿਸਦਾਂਤ ਸੁਨ ਤੁਮ ਰਾਖੇ ਦੇ ਚੀਤ ॥ ੨੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਪਵਨ ਮੈਂ ਜਲੈ ਨਹੀਂ ਸੁਭ ਬਿਧ ॥ ਗ੍ਰਿਹ

(੧੬੮)

ਮਹਿ ਪਵਨ ਨ ਲਾਗਈ ਦੀਪਕ ਜਲੈ ਪ੍ਰਸਿਧ ॥ ੩੦ ॥ ਟੀਕਾ
ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਲੋਕ ਤਿਸ ਪਵਨ ਹੈ ਜੋਗ ਮਾਹਿ
ਜੋ ਲੀਨ ॥ ਦੇਖਨ ਸੁਨਨ ਤਿਆਗ ਕਰਿ ਇਕਾਂਤ ਠਉਰ ਤਿਨ
ਕੀਨ ॥ ੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਨੈ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤਿਸ ਮਹਿ ਬੋਲਨ
ਨਾਹਿ ॥ ਜੇਕੋ ਧਾਵੇ ਮੋਨ ਇਹ ਸੋ ਨਿਰ ਬਚਨੀ ਆਹਿ ॥ ੩੨ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮਨ ਵਰਜ ਕਰਿ
ਆਤਮ ਮੈਂ ਕੀਓ ਲੀਨ ॥ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਕੇ ਬਿਖੈ ਪਰਮਾਤਮ
ਤਿਹ ਚੀਨ ॥ ੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇਖ
ਰਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਐਸਾ ਸੁਖ ਤਿਸ ਉਦੈ ਹੋਇ ਜੈਸਾ ਕਹੈ ਅਬ
ਤਾਹਿ ॥ ੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਵਹੁ ਸੁਖ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਤੇ ਪਰੈ ਬੁਧ ਜਾਨੈ
ਏਹ ਬਾਤ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਿਸਕੋ ਵਹੁ ਭਇਆ ਸਕਲ ਬਿਖੈਤਿਹ

(੧੬੯)

ਕਾਟ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਸੁਖ ਕੇ ਲਾਭ ਤੇ ਜੋਗੀ ਤ੍ਰਿਪਤਿਓ
ਮੀਤ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਤੁਲ ਨਾ ਆਉਰ ਸੁਖ ਏਹੀ ਭਾਂਤ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੩੬ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਤਿਸ ਸੁਖ ਮਾਹਿ ਮਗਨ ਜੋ ਭਇਆ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਕਾਰਜ
ਕੋਈ ਨ ਰਹਿਆ ॥ ਜੋ ਦੁਖ ਤਿਸ ਕੇ ਬਪ ਕੋ ਦੇਇ ॥ ਸਸਤ੍ਰ ਕੇ
ਸੰਗ ਦੇਹਿ ਕਟੇਇ ॥ ੩੭ ॥ ਅਗਨਿ ਮਾਹਿ ਤਿਸਕੋ ਜੇ ਜਾਰੇ ॥
ਤਉ ਭੀ ਤਿਸ ਕੋ ਦੁਖ ਨਹੀਂ ਪਿਆਰੇ ॥ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਮੈਂ ਲੀਨ
ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਨਿਸਚਲ ਸੁਖ ਮੈਂ ਆਪ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ੩੮ ॥ ਇਸ
ਸੁਖ ਤੇ ਸਭ ਦੁਖ ਮਿਟ ਜਾਵੈ ॥ ਤਿਸ ਤੇ ਪਾਰਥ ਮੁਕਤਿ ਵਹੁ
ਪਾਵੈ ॥ ਮਾਇਆ ਤੀਰ ਤਿਸੁ ਸੁਖ ਤੇ ਤਰੈ ॥ ਮਾਇਆ ਤਿਆਗ
ਮੇਰੇ ਸੰਗਿ ਜੁੜੈ ॥ ੩੯ ॥ ਜੋਗ ਸੁਖ ਜਿਸ ਨਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ॥
ਆਤਮ ਜੁੜੈ ਆਤਮ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥ ਚਿਤਵਨ ਤਿਆਗ

(੧੭੦)

ਮਨ ਕੋ ਬਸ ਕਰੇ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੀਤਿ ਗਿਆਨ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੪੦ ॥
ਮਨ ਚਲਤੇ ਕਉ ਪਕੜਿ ਲਿਆਵੈ ॥ ਦੇਹਿ ਅਨਿਤ ਤਿਸੁ ਜਾਪ
ਜਪਾਵੈ ॥ ਮਨ ਅਰ ਸਕਲੀ ਇੰਦ੍ਰੀ ਭਾਈ ॥ ਏਕ ਬਾਰ ਪਕੜੀ
ਨਹੀਂ ਜਾਈ ॥ ੪੧ ॥ ਸਹਜਿ ਸਹਜ ਏਧ ਸੋ ਮਨ ਪਕਰੇ ॥
ਸਤ ਬੀਚਾਰ ਕਰਿ ਮਨ ਕੋ ਜਕੜੇ ॥ ਚਿਤ ਥਾ ਭੈ ਮੁਝ ਸਿਮਰਨ
ਮਾਹੀ ॥ ਚਿਤ ਝਿਤ ਕਰਿ ਵਰਜ ਰਖਾਹੀ ॥ ੪੨ ॥ ਮਨ ਕਉ ਚਲਣੇ
ਮੂਲ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਬੁਧ ਸੋ ਬੇਗ ਪਕਰਿ ਕਰਿ ਲੇਵੈ ॥ ਯਾ ਐਸੇ ਮਨ
ਕਉ ਸਮਝਾਵੈ ॥ ਜਹਾ ਜਾਇ ਤਹਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦਿਖਾਵੈ ॥ ੪੩ ॥ ਮਿਥਿਆ
ਮਾਇਆ ਤੇ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਆਤਮ ਬੁਧ ਸੋ ਮਨ ਕੋ ਗਹੈ ॥ ਇਹੁ
ਸਾਧਨ ਮਨ ਕਾ ਤਬ ਲਗ ਕਰੈ ॥ ਜਬ ਲਗ ਦ੍ਰਿੜ ਅਭਿਆਸੁ
ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੪੪ ॥ ਮਨ ਜਬ ਮਾਇਆ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਰਾਖੈ ॥ ਆਤਮ

(੧੭੧)

ਮਾਹਿ ਆਪ ਕੋ ਲਾਖੈ ॥ ਆਪ ਬੀਚਾਰ ਆਤਮ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਏਹੀ
ਮਨ ਆਤਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ੪੫ ॥ ਸਾਂਤਿ ਸੁਖ ਮੈਂ ਲੀਨ ਵਹੁ ਹੋਵੈ ॥
ਪ੍ਰਕਿਰਤ ਗੁਣ ਤਬ ਸਗਲੇ ਖੋਵੈ ॥ ਰਜਿ ਤਮਿ ਮਿਟੈ ਪਾਪ ਸਭ
ਜਾਵੈ ॥ ਵਹੁ ਜੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਕਹਾਵੈ ॥ ੪੬ ॥ ਤਬ ਮੁਝ
ਆਤਮ ਸਿਉ ਇਕ ਹੋਇ ॥ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਸੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਇ ਤਬ ਅਤਿ ਸੁਖ
ਪਾਵੈ ॥ ੪੭ ॥ ਸਭ ਕੋ ਜਾਨੈ ਅਪਨੇ ਮਾਹਿ ॥ ਆਪ ਜਾਨੈ ਸਭ
ਹੂੰ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਬ੍ਰਹਮੈ ਲੀਨ ॥ ਦੇਖੇ ਮੁਝ ਕਉ
ਐਸਾ ਚੀਨ ॥ ੪੮ ॥ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਝਿਛ ਕੋ ਦੇਖੈ ॥ ਰਉਰਾਸੀ ਲਖ
ਜੀ ਬ੍ਰਿਛੁ ਪਰ ਪੇਖੈ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਦੀਸੈ ਮੁਝ ਮੈਂ ਬਸੈ ॥ ਏਹ ਜਾਨੈ
ਮਨ ਤੇ ਦੁਖ ਨਸੈ ॥ ੪੯ ॥ ਜਿਸੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਸਭਹੁ ਮਾਹਿ ॥ ਅਬ

(੧੭੨)

ਏਹੁ ਕਹੈ ਜੈਸੇ ਸਭ ਆਹਿ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਵਿਆ-
ਪਿਆ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਸਭ ਬਿਧ ਜਾਪਿਆ ॥ ੫੦ ॥ ਜੋ
ਮੁਝ ਕੋ ਸਭ ਕੈ ਮਧਿ ਜਾਨੈ ॥ ਆਪਣੇ ਭਿੰਨ ਮੁਝ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਾਨੈ ॥
ਉਸਕੇ ਨਿਕਟਿ ਸਦਾ ਹਉ ਰਹੈ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਕਹੈ ਸੋ ਹਉ ਹੀ ਕਹੈ ॥
ਓਹ ਮੁਝ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਨਿਤ ਆਗੈ ਰਹੈ ॥ ਉਸਕੀ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਮੁਝ ਪਰ
ਨਿਤੁ ਅਹੈ ॥ ੫੧ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਜੋ ਸਭ ਹੀ ਪ੍ਰਾਣੀਓਂ ਮਾਹੀ ਮੁਝ
ਆਤਮ ਕੋ ਦੇਖਤਾ ॥ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਹੂ ਮਹਿ ਪੇਖਤਾ ॥
ਐਸਾ ਹੋਮੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜਿਸ ਰੂਪ ਨ ਦੇਖਤਾ ॥ ਮੁਝ ਕੋ ਜੋ ਪਹਿਚਾਨੈ ਕਰ
ਮਨ ਲੇਪਤਾ ॥ ਤਿਸ ਬਾਹੁੜ ਨ ਹੋਵੈ ਜਨਮ ਮੇਰੇ ਸੇ ਖਤਾ ॥ ਮੁਝ
ਮੈਂ ਵਰਤੈ ਓਇ ਮੈਂ ਤਿਸ ਵਲ ਦੇਖਤਾ ॥ ਤਿਸਕੀ ਏਹ ਨੀਸਾਨੀ
ਜੋ ਮੁਝੇ ਨ ਦੇਖਤਾ ॥ ਜੋ ਅਪਨੇ ਮੈਂ ਦੁਖ ਸੁਖ ਅਉਰ ਮੈਂ ਪੇਖਤਾ

(੧੭੩)

॥ ੫੨ ॥ ਸਲੋਕੁ ॥ ਪਰਮ ਜੋਗੀ ਤਿਸ ਨਾਮੁ ਦੁਖਾਵੈ ਕਿਸੀ ਨਾਹਿ ॥
ਸਭ ਆਪ ਹੀ ਕਉ ਦੇਖੈ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ॥ ੫੩ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਇਹ ਬਿਧ ਸੂਵਨ ਕਰਿ
ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖਿਓ ਏਹ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਬੇਗ ਉਤਰ ਮੋਹਿ
ਦੇਹਿ ॥ ੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਮ ਜੋ ਕਹੋ ਬਿਧਿ ਜੋਗ ਕੀ ਜਾਨੋ ਕਠਨ
ਅਤਿ ਏਹੁ ॥ ਤਿਨਕੀ ਜੁਗਤਿ ਅਤਿ ਕਠਨ ਹੈ ਕਰਨੈ ਮੈਂ ਦੁਖ ਦੇਹੁ
॥ ੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੰਚਲ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਭੀ ਕਉਨ ਭਾਂਤਿ ਬਿਰ
ਹੋਇ ॥ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ਮਨ ਰੂਪ ਹੈ ਪਕਰ ਨ ਸਾਕੋ ਸੋਇ ॥ ੫੬ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੁ ਮਨ ਪਵਨ ਤੇ ਸਰਸੁ ਹੈ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਪਕੜੈ ਮੀਤ ॥
ਬਿਨ ਸਾਧਨ ਜਿਸਤੇ ਰਹੈ ਸੋਈ ਬਝਾਵਹੁ ਰੀਤਿ ॥ ੫੭ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਿਖੀਕੇਸ ਸੁਣ ਉਤਰ ਕਹੈ ॥

(੧੭੪)

ਅਰਜਨ ਕੇ ਸਗਲੇ ਦੁਖ ਦਹੈ ॥ ਹੇ ਮਹਾ ਬਾਹੁ ਮਨ ਐਸੇ ਆਹੀ ॥
ਮਾਰਤ ਰੂਪ ਹੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹੀ ॥ ੫੮ ॥ ਅਤ ਕਠਨ ਮਨ ਪਕੜ
ਨ ਹੋਇ ॥ ਬਹੁ ਅਭਿਆਸ ਕਰੈ ਨਿਤ ਕੋਇ ॥ ਅਭਿਆਸੁ ਬੀਚਾਰ
ਜਬ ਮਨ ਮੈਂ ਆਇਆ ॥ ਚਿਤਵਨ ਰਹੀ ਸੁਖ ਤਿਸੁ ਪਾਇਆ ॥
੫੯ ॥ ਚਿਤਵਨ ਠਉੜ ਬੀਚਾਰ ਜਬ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਬੀਚਾਰ
ਭੀ ਸਹਜੇ ਰਹਿਆ ॥ ਉਨ ਮਨ ਅਵਸਥਾ ਸੋਈ ਹੋਇ ॥ ਚਲਤੇ
ਰਹਤ ਮਨ ਹੋਵੈ ਸੋਇ ॥ ੬੦ ॥ ਦੋਊ ਬਾਝੇ ਇਹੁ ਬਸ ਹੋਇ ॥
ਪ੍ਰਥਮ ਅਭਿਆਸ ਬੈਰਾਗ ਹੈ ਦੋਇ ॥ ਅਭਿਆਸੁ ਬੈਰਾਗੁ ਤੇ
ਨਿਸਚਲ ਰਹੈ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ੬੧ ॥ ਸੰਸਾਰ
ਬਿਤ ਮਨ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਵੈ ॥ ਜੋ ਆਵੈ ਤਿਸ ਬੇਗ ਮਿਟਾਵੈ ॥
ਜਾਨੈ ਏਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ॥ ਜਹਾ ਜਾਇ ਤਹ ਵਹੀ ਸਰੂਪ ॥

(੧੭੫)

੬੨ ॥ ਜਿਨ ਅਭਿਆਸੁ ਮਹਿ ਮਨ ਨਹੀਂ ਦੀਨਾ ॥ ਅਰੁ
ਬੈਰਾਗੁ ਜਗਤ ਤੇ ਲੀਨਾ ॥ ਤਿਨ ਕਉ ਜਗਤ ਨਿਤ ਹੀ ਭਾਸੈ ॥
ਜਗਤ ਜਾਲ ਮੈਂ ਵਹੁ ਨਰ ਫਾਸੈ ॥ ੬੩ ॥ ਬੈਰਾਗ ਜਗਤ ਸੋ
ਜਿਨ ਨਰ ਕੀਆ ॥ ਸਤ ਬੀਚਾਰ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਲੀਆ ॥ ਆਠ ਪਹਰ
ਮਨ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸੋ ਨਿਸਚੈ ਮੁਝ ਮਿਲਿਆ ਯਾਰ ॥ ਅਖੰਡ
ਸੁਖ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਲ ਮੈਂ ਬਪ ਮਲ ਧੋਵੈ ॥ ੬੪ ॥
ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਫਿਰਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਉਂ ਅਰਜਨ ਕਹੈ ॥
ਸੁਖ ਤਬ ਹੋਇ ਜਬ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਜੁੜੈ ਜੋਗ ਕੇ
ਮਾਹਿ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਾਹਿ ॥ ੬੫ ॥ ਤਿਸ ਤੇ
ਮਨ ਕੋ ਸਾਂਤ ਨ ਆਵੈ ॥ ਪਟਵੀ ਸਿਧੋਂ ਕੀ ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ॥ ਛੂਟ
ਜਾਇ ਬੀਚ ਜਿਸ ਦੇਹਿ ॥ ਛੂਟਨ ਸਮੇਂ ਅਭਿਆਸੁ ਭੁਲੇਹਿ ॥

(੧੭੬)

੬੬ ॥ ਅਉਰ ਬਾਤ ਮੈਂ ਮਨ ਤਿਸੁ ਲਾਗੈ ॥ ਕਿਆ ਗਤਿ ਤਿਸ
ਕੀ ਕਹੀਐ ਆਗੈ ॥ ਮੈਂ ਸੁਨਿਓ ਬੇਦੋਂ ਸੋ ਏਹਿ ॥ ਤਿਆਗ ਸਮੈ
ਜਿਸ ਸੋ ਮਨ ਦੇਇ ॥ ੬੭ ॥ ਤੈਸੀ ਹੀ ਦੇਹਿ ਵਹੁ ਪਾਵੈ ॥ ਐਸੀ
ਬਾਤ ਸਭ ਵੇਦ ਬਤਾਵੈ ॥ ਜਿਸ ਕਾ ਦੇਹਿ ਛੂਟਨ ਕੇ ਸਮੈਂ ॥ ਅਉਰ
ਠਉਰ ਮੈਂ ਮਨ ਤਿਸ ਗਮੈ ॥ ੬੮ ॥ ਤੁਮਰਾ ਧਿਆਨ ਬਿਸਰ ਤਬ
ਜਾਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਭਿਆਸ ਵਹੁ ਦੇਇ ਭੁਲਾਇ ॥ ਐਸਾ ਜੋਗ
ਭਰਿਸਟ ਜੇ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਗਤਿ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਹੈ ਕੋਇ ॥ ੬੯ ॥ ਤਿਸ
ਕਾ ਦਿਸਟਾਂਤ ਐਸੇ ਮੈਂ ਪਾਇਆ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਘ ਕਉ ਮਗ ਕਰਿ
ਆਇਆ ॥ ਸਭ ਕੋ ਕਹੈ ਜੋ ਬਰਖਾ ਹੋਇ ॥ ਪਰਜਾ ਕੋ ਸੁਖ ਦੇਵੈ
ਸੋਇ ॥ ੭੦ ॥ ਤਿਸੀ ਸਮੇ ਅਤਿ ਤੀਖਣ ਬਾਉ ॥ ਤਿਸੀ ਮੇਘ ਕੋ ਦੇਇ
ਚਲਾਇ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਮੇਘ ਬਰਖਾ ਤੇ ਰਹੈ ॥ ਸਭ ਕੋ ਮੇਘ ਗਇਆ

(੧੭੭)

ਤਬ ਕਹੈ ॥ ੭੧ ॥ ਜੋਗੀ ਜੁੜੈ ਤੈਸੇਤੁਮ ਮਾਹਿ ॥ ਦੇਹ ਤਿਆਗ
ਮੈਂ ਮਨ ਤਿਸ ਜਾਹਿ ॥ ਅਉਰ ਠਉਰ ਮਹਿ ਮਨ ਤਿਸੁ ਜਾਵੈ ॥ ਮੇਘ
ਕਉ ਜਿਉਂ ਪਵਨ ਚਲਾਵੈ ॥ ੭੨ ॥ ਜੋਗੀ ਜੋਗ ਤਬ ਕਛੂ ਨ
ਰਹੈ ॥ ਜਾਵੈ ਜੋਗ ਗਤ ਕੈਸੀ ਲਹੈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤਿਸ ਉਤਰ ਕਹੈ ॥
ਉਤਰ ਕਹਿ ਮੁਝ ਸੰਸਾ ਦਹੈ ॥ ੭੩ ॥ ਤੁਮਰੇ ਤੁਲ ਮੈਂ ਅਵਰ ਨ
ਜਾਨੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੈ ਅਰ ਮਾਨੈ ॥ ਤੁਮਰੀ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਸਾ
ਮਿਟ ਜਾਵੈ ॥ ਇਹੁ ਮਨ ਦੁਖੀ ਤਬ ਸੁਖ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੭੪ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਧਸੂਦਨ ਇਉਂ ਸੁਨਤ ਹੀ ਬੋਲੇ ਅਰ-
ਜਨ ਮਾਹਿ ॥ ਅਰਜਨ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨਤੂੰ ਜੋ ਆਖੈ ਅਬ ਤਾਹਿ ॥ ੭੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰਾ ਸਿਮਰਨ ਭਜਨ ਨਰ ਏਕ ਬਾਰ ਮਨ ਧਰੇ ॥ ਕਲਿ-
ਆਨ ਬੀਜ ਜਿਹ ਬੀਜਿਆ ਸੁਨ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਤਰੇ ॥ ੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ

(੧੭੮)

ਮਿਰਤ ਅਵਸਥਾ ਕੇ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਅਭਿਆਸ ਮਿਟ ਜਾਇ ॥
ਏਗਜਾਇ ਵਹੁ ਸੁਰਗੁ ਮੈਂ ਦੇਵਨ ਪਦਵੀ ਪਾਇ ॥ ੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ
ਸੁਰਗੁ ਮਾਹਿ ਦਿਬ ਭੋਗ ਹੈ ਇੰਦ੍ਰੀ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ਤਿਸ ਭੋਗੋਂ
ਕੀ ਬਾਰਤਾ ਅਬ ਤੁਝ ਕਹੁ ਸਮਝਾਇ ॥ ੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਘਨ
ਕੋ ਹੈ ਦਿਬ ਸੁਗੰਧ ਸੁਨਨੇ ਕੋ ਬਹੁ ਰਾਗ ॥ ਅਪਸਰਾ ਸੁੰਦਰ ਦਿਬ
ਹੈ ਬਹੁ ਭੂਖਨ ਤਨ ਲਾਗ ॥ ੭੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕੋ
ਪੁਰਖ ਹੈ ਪੁਰਖ ਨਹੀਂ ਕੋ ਨਾਰ ॥ ਜਬ ਇਛਾ ਤਿਨ ਹੋਤ ਹੈ ਤਬ
ਰਮਤੇ ਕਰਿ ਪਿਆਰ ॥ ੮੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਗ ਭਰਿਸਟ ਤਬ ਸੁਰਗ
ਮੈਂ ਐਸੇ ਭੋਗੇ ਭੋਗ ॥ ਬਹੁ ਭੋਗ ਤਬ ਹੋਇ ਅਰੁਚ ਗਿਝੈ ਭਰਿਸਟੀ
ਜੋਗ ॥ ੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਕੁਲ ਹੈ ਜਨਮ ਲੇਇ ਬ੍ਰਾਹਮਨ
ਖਤ੍ਰੀ ਹੋਇ ॥ ਬਹੁਤ ਦੂਬ ਜਿਸਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਖੈ ਐਸਾ ਕੁਲ ਹੈ ਸੋਇ ॥

(੧੭੯)

੮੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾ ਉਪਜੈ ਸੁਖ ਭੋਗ ਕੈ ਬਹੁੜ ਜੋਗ ਵਹੁ
ਕਰੈ ॥ ਨਿਸਚਲ ਮਨ ਵਹੁ ਹੋਇ ਕਰ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮੁਝ ਸੰਗਿ ਜੁੜੈ
੮੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੁੜਨੇ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਮੁਝਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
ਲਘ ਅਭਿਆਸ ਜਿਸ ਨਰ ਕੀਆ ਤਿਸਕੀ ਗਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥
੮੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਸਰ ਜੋਗੀ ਅਉਰ ਹੈ ਬਹੁ ਅਭਿਆਸ ਜਿਸ
ਕੀਨ ॥ ਮ੍ਰਿਤ ਅਵਸਥਾ ਦੇਹਿ ਕੀ ਮਨ ਜਗ ਮੈਂ ਭਇਓ ਲੀਨ ॥
੮੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸਕੀ ਗਤਿ ਏਹ ਹੋਤ ਹੈ ਵਹੁ ਭੀ ਸੁਰਗੋ
ਜਾਇ ॥ ਅਘਾਇ ਰਹੇ ਜਬ ਭੋਗ ਤੇ ਗਿਝੈ ਸੁਰਗ ਤੇ ਆਇ ॥ ੮੬ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਗੀਸਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਖੈ ਜਨਮ ਲੇਵੈ ਵਹੁ ਸਾਧ ॥
ਜਿਉਂ ਸੁਕਦੇਵ ਬਿਆਸ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਮੈਂ ਭਏ ਅਗਾਧ ॥ ੮੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਨਮਤ ਹੀ ਤਿਸ ਪੁਰਖ ਕੀ ਬੁਧ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥

(੧੮੦)

ਬਹੁੜ ਜੁੜੈ ਮੁਝ ਜੋਗ ਮੈਂ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ਮੈਂ ਬਾਸ ॥ ੮੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜੈਸੇ ਕਾਰਜ ਕਿਰਤ ਮੈਂ ਸੋਇ ਜਾਇ ਕੇ ਮੀਤ ॥ ਜਬ ਜਾਗੈ ਤਬ
ਫੇਰ ਵਹੁ ਕਾਰਜ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ੮੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੇ ਕਾਰਜ
ਮੈਂ ਲਗੈ ਤੈਸੇ ਜੋਗੀ ਜਾਨ ॥ ਜੋਗੀਸਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹਿ ਬਿਖੇ ਉਪ-
ਜਤ ਜੋਗ ਕਮਾਨ ॥ ੯੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਭਿਆਸ ਜੋ ਪੂਰਨ
ਜੋਗ ਕਾ ਤਿਸਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਸੋਇ ॥ ਜਤਨ ਬਿਨਾ ਅਭਿਆਸ ਵਹੁ
ਆਪੇ ਹੀ ਸਿਧ ਹੋਇ ॥ ੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਤ ਅਭਿਆਸ ਕੀ
ਜੁਗਤਿ ਸੋ ਦ੍ਰੁਹਮ ਸਬਦ ਵਹੁ ਪਾਇ ॥ ਅਰਥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦਾਂਤ
ਕਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਲਾਇ ॥ ੯੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬੀਚਾਰ ਬਿਦਾਂਤ
ਕੀ ਜੁਗਤਿ ਸਿਉ ਮੁਝ ਕਉ ਜਾਨੈ ਮੀਤ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ
ਆਤਮਾ ਤਿਸਕੇ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ੯੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਮਹਾ ਬਾਹੁ ਜੋ

(੧੮੧)

ਮੈਂ ਤੁਝੈ ਕਹਾ ॥ ਜੋਗੀ ਗਤ ਤੈ ਮਨ ਮੈਂ ਲਹਾ ॥ ਏਕ ਜਨਮ
ਵਹੁ ਸਿਧ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਵਹੁ ਜੋਗੀ ਬਹੁ ਦੇਹਿ ਹੰਢਾਵੈ ॥ ੯੪ ॥
ਕਰਮ ਜੋਗ ਸਿਉ ਜਬ ਸੁਧ ਹੋਵੈ ॥ ਸਕਲ ਪਾਪ ਮਨ ਕੇ ਤਬ
ਖੋਵੈ ॥ ਤਬ ਗਿਆਨ ਤਿਸ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਆਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਧਾਰ
ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੯੫ ॥ ਤੀਨ ਮਾਰਗ ਕਰਿ ਮੁਝ ਕੋ ਮਿਲੈ ॥
ਤੀਨੋਂ ਮਾਰਗ ਹੈ ਅਤ ਭਲੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ਦੁਤੀ ਤਪ-
ਸਿਆ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀ ਮਾਰਗ ਜੋਗ ਕਾ ਦਸਿਆ ॥ ਤਪ ਤੇ ਗਿਆਨ
ਅਧਕ ਕਹਾਵੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਅਤ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਾਵੈ ॥ ੯੬ ॥
ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਮਨ ਰੋਕਨ ਕਰਮ ਕਾ ਅਰਥ ॥
ਜੋ ਮਨ ਰੋਕਨ ਹੋਇ ਸਮਰਥ ॥ ਐਸਾ ਕਰਮ ਕਰੇ ਜੇ
ਕੋਈ ॥ ਮਨ ਚਲਤੇ ਸਾਂਤ ਕਰੈ ਹੈ ਸੋਈ ॥ ੯੭ ॥ ਮਨ ਚਲਤੇ

(੧੮੨)

ਸਾਂਤ ਜਬ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਏਕੁ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ
ਰਹਿਆ ॥ ਤਾ ਤੇ ਕਰਮ ਜੋਗ ਹੈ ਨੀਕਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਜੋਗ ਤੇ ਲਾਗੈ
ਫੀਕਾ ॥ ੯੮ ॥ ਗਿਆਨ ਅਰਥ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਗਿਆਨ ਅਰਥ
ਈਹਾ ਇਹੁ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਜਾਨੈ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਮਨ ਕੀ
ਦਉੜ ਸਾਂਤ ਨਹੀਂ ਕਰੈ ॥ ਬਿਖਿਆ ਮੈਂ ਨਿਸਦਿਨ ਮਨ ਧਰੈ ॥
੯੯ ॥ ਵਹੁ ਗਿਆਨ ਦੁਖ ਸਮੈ ਨਹ ਹੋਇ ॥ ਮਨ ਜਿਸ ਬਿਖਿਓਂ
ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥ ਤਪਸਿਆ ਤੇ ਉਤਮ ਹੈ ਗਿਆਨ ॥ ਤਪ ਕੋ ਦੋਖ
ਰੂਪ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ੧੦੦ ॥ ਤਪਨਿਰਮਮ ਜੋ ਨਰ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਤਿਸ ਕੋ
ਗਿਆਨ ਦੀਪਕ ਤਬ ਜਰੈ ॥ ਗਿਆਨ ਤੇ ਕਰਮ ਜੋਗ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
ਜੋਗ ਬੀਚਾਰ ਤੇ ਚਿਤੁ ਨ ਧਾਵੈ ॥ ੧੦੧ ॥ ਜਬ ਮਨ ਅਸਥਿਰੁ
ਹੋਵੈ ਮੀਤ ॥ ਸੋਈ ਬ੍ਰਹਮ ਰਾਖੋ ਤੁਮ ਚੀਤ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਅਰਜਨ ਕੋ

(੧੮੩)

ਭਗਵਾਨ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਹੀ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ॥ ੧੦੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਪਉੜੀ ॥ ਅਰਜਨ ਤੂ ਜੋਗੀ ਹੋਇ ਮੀਤ ਅਉਰ ਭਾਂਤ ਮੈਂ
ਤੁਝ ਕੋ ਆਖੋਂ ॥ ਸੋਸਭ ਜੋਗੀਓਂ ਤੇ ਸ੍ਰੋਸਟਿ ਤਿਸ ਕੀ ਬਾਤ ਮੈਂ ਤੁਝ
ਕੋ ਭਾਖੋਂ ॥ ਗਲਤ ਭਇਆ ਮਨ ਤਿਸ ਕਾ ਮੁਝ ਮੈਂ ਜੈਸੇ ਤੋਇ ਮੈਂ
ਮਿਸਰੀ ਲਾਖੋਂ ॥ ਜਿਸ ਕੋ ਆਪਾ ਭੂਲ ਗਇਆ ਹੈ ਅਪਨੇ ਸਿਮਰਨ
ਮੈਂ ਤਿਸ ਰਾਖੋਂ ॥ ਸਰਧਾ ਸੰਜੁਗਤ ਮੁਝ ਦੇਖੈ ਚਾਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਮੈਂ ਅਤਿ
ਪ੍ਰੀਤਮ ਲਾਖੋਂ ॥ ਮੁਝ ਬਿਤ੍ਰੇਕ ਤਿਸ ਮਨ ਨਹੀਂ ਜਾਵੈ ਤਿਸ ਕੋ
ਨਿਤ ਮੈਂ ਮਨ ਮੋਂ ਰਾਖੋਂ ॥ ਸਭ ਜੋਗੀਓਂ ਤੇ ਸ੍ਰੋਸਟਿ ਜੋਗੀ ਹੋ
ਅਰਜਨ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਭਾਖੋਂ ॥ ੧੦੩ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਛੇਵਾਂ ਧਿਆਇ ਅਰਥ ਕਹਿ ਗਾਇਆ ॥ ਜੋਗ
ਗਿਆਨ ਕਾ ਭੇਦ ਬਤਾਇਆ ॥ ਮੁਖ ਸੋ ਕਹੈ ਨਿਰਭਉ ਹੋਇ

(੧੮੪)

ਵਰਤੈ ॥ ਮਨ ਥਾਕੇ ਨਹੀਂ ਬਿਖਿਆ ਕਰਤੇ ॥ ੧੦੪ ॥ ਗਿਆਨ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇ ਵਹੁ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਜਬ ਦੁਖ ਹੋਇ ਤਬ ਗਿਆਨ
ਭੁਲਾਵੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਹੈ ਇਸਕਾ ਨਾਮ ॥ ਮਨ ਚਲਤੇ ਕਉ
ਸਾਂਤ ਕਰਾਨ ॥ ੧੦੫ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਨਿਰੂਪਨ ਅਰਥ ॥
ਚੰਪਈ ॥ ਮਨ ਧਾਵਤ ਵਰਜ ਕਰਿ ਰਾਖੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਪਨੇ
ਅੰਤਰਿ ਚਾਖੈ ॥ ਅਮੰਨ ਹੋਇ ਫੁਰੈ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਸਭ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ
ਕਰਮ ਇਉ ਆਹਿ ॥ ੧੦੬ ॥ ਦੋਨੋਂ ਮਾਰਗ ਮੁਕਤੇ ਮੀਤਾ ॥
ਦੋਨੋਂ ਸਾਧ ਮਨ ਅਪਨਾ ਜੀਤਾ ॥ ਮਨ ਜੀਤਾ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ
ਪਾਇਆ ॥ ਸਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਤਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਇਆ ॥ ੧੦੭ ॥
ਏਹੀ ਗਿਆਨ ਬਾਤ ਪ੍ਰਭ ਕਹੀ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ
ਲਹੀ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਗਿਆਨ ਏਕ ਮੀਤ ॥ ਦੋਨੋਂ ਕੀ

(੧੮੫)

ਹੈ ਏਕੋ ਰੀਤ ॥ ੧੦੮ ॥ ਜੋ ਨਰ ਸਭੀ ਏਕ ਹਰਿ ਦੇਖੈ ॥
ਆਪਸ ਕਉ ਭੀ ਹਰਿ ਹੀ ਪੇਖੈ ॥ ਜੋ ਇਹੁ ਜਾਨੈ ਮੁਕਤਾ ਸੋਇ ॥
ਤਿਸ ਕੋ ਆਵਾਗਵਨ ਨ ਹੋਇ ॥ ੧੦੯ ॥ ਆਵਾਗਵਨ
ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਭਾਈ ॥ ਮੁਕਤਿ ਬੰਧ ਸਭ ਮਨ ਤੇ ਪਾਈ ॥ ਮਨ
ਕਰਿ ਮੁਕਤਿ ਸੁ ਮੁਕਤਾ ਜਾਨੈ ॥ ਮਨ ਕਰਿ ਬੰਧ ਸੁ ਬੰਧ ਪਹਿਚਾਨੈ
॥ ੧੧੦ ॥ ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਏਕੋ ਮਨ ਹੈ ॥ ਮਨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਮਨ
ਹੀ ਬਹੁ ਤਨ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮਨ ਚਾਹੈ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥
ਅਵਾਰ ਦਿਸਾ ਐਸੇ ਕਹਿਲਾਵੈ ॥ ੧੧੧ ॥ ੬ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ
ਗੀਤਾ ਸੂਪਨਿਖਤ੍ਰੁ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਆਤਮ ਸੰਯਮ ਜੋਗੋ ਗੋਬਿੰਦ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਖਸਟਮੋ
ਧਿਆਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ

(੧੮੬)

ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਜੀ ਅਬ ਛਿਹਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਹੋ ਸੋ ਤੂੰ
ਸੁਣ ॥ ਗੋਦਾਵਰੀ ਨਗਰੀ ਕਾ ਏਕ ਰਾਜਾ ਥਾ ॥ ਨਾਮ ਉਸਕਾ
ਜਾਨ ਸੁਰਤ ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਬਡੋਈ ਧਰਮਾਤਮਾ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਕੇ
ਪੰਛੀ ਜੀਵ ਸਭ ਉਸ ਰਾਜਾ ਕੀ ਉਸਤਤ ਕਰੈ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਹੰਸ ਉਸ
ਨਗਰ ਮੈਂ ਉਡਤੇ ਆਇ ਨਿਕਸੇ ਤਿਨ ਮੈਂ ਏਕ ਹੰਸ ਉਤਾਵਲਾ ਉਡੇ ॥
ਤਬ ਪੰਛੀ ਨਗਰ ਕੇ ਬੋਲੇ ਅਰੇ ਹੰਸ ਤੂੰ ਜੋ ਐਸਾ ਉਤਾਵਲਾ ਉਡਤਾ
ਹੈ ॥ ਸੋ ਕਿਆ ਰਾਜਾ ਜਾਨ ਸੁਰਤ ਹੁਤੇ ਆਗੈ ਸੁਰਗ ਲੋਕ ਕਉ ਪਹੁੰਚਾ
ਚਾਹਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਹੰਸ ਬੋਲਿਆ ਪੰਛੀਓਂ ਕਾ ਰਾਜਾ ॥ ਰਾਜਾ
ਜਾਨ ਸੁਰਤ ਤੇ ਸੁਅਰਗ ਕਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਪਰ ਉਸਤੇ
ਏਹ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਰਖੀਸਰ ਹੈ ॥ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਰਈਕ ॥ ਨੀਸਰ ਹੈ ॥
ਸੋ ਵਈਕੁੰਠ ਕਾ ਅਧਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਸੁਅਰਗ ਲੋਕ ਤੇ ਭੀ

(੧੮੭)

ਉਚਾ ॥ ਤਬ ਇਤਨੀ ਬਾਤ ਰਾਜਾ ਜਾਨ ਸੁਰਤ ਨੇ ਸੁਨੀ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਮਨ ਮੈ ਵਿਚਾਰਿਆ ॥ ਮੇਰੇ ਤੇ ਭੀ ਉਸਕਾ ਪੁੰਨ ਅਧਿਕ
ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਜਿਸ ਕੀ ਏਹ ਹੰਸ ਉਸਤਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਹੋਵੈ ਤਉ ਉਸ
ਰਖੀਸਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਜੀਐ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਬਹਿਲਵਾਨ ਕਉ
ਬੁਲਾਇਆ ॥ ਕਹਾ ਹੋ ਬਹਿਲਵਾਨ ਮੇਰਾ ਰਥ ਲੇ ਆਉ ॥ ਜੋ
ਉਸ ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕਰੋਂ ॥ ਦੇਖੋਂ ਜੋ ਕਉਨ ਨਗਰ
ਮੈਂ ਕਉਨ ਤੀਰਥ ਮੈਂ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ ਕੇ
ਦਰਸਨ ਕਉ ਚਲਿਆ ॥ ਪ੍ਰਥਮੇ ਤਉ ਬਨਾਰਸ ਕਉ ਗਇਆ ॥
ਉਹਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ॥ ਅਰੁ ਲੋਕੋਂ ਕਉ ਪੂਛਾ ਜੋ ਕੋਈ ਈਹਾਂ
ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ ਭੀ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਈਹਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ
ਰਹਤਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਆਗੈ ਚਲਿਆ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਜਗਨ ਨਾਥ

(੧੮੮)

ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਲੋਕੋਂ ਕਉ ਪੂਛਾ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਰਈਕ
ਰਖੀਸਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਈਹਾਂ ਤੋ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਆਗੈ ਕਉ ਚਲਿਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਦਖਣ ਦੇਸ ਕਉ
ਗਇਆ ॥ ਆਗੈ ਦੁਆਰਕਾ ਗਇਆ ॥ ਦੁਆਰਕਾ ਨਾਥ ਕਾ
ਦਰਸਨ ਕੀਆ ॥ ਉਹਾਂ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੋ ਪੂਛਾ ਈਹਾਂ ਕੋਈ ਰਈਕ
ਰਖੀਸਰ ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਈਹਾਂ ਤੋ ਨਹੀਂ ਰਹਤਾ ॥
ਤਬ ਰਾਜਾ ਪਸਚਮ ਦੇਸ ਕਉ ਗਇਆ ॥ ਜੋ ਜੋ ਤੀਰਥ ਆਵੈ
ਤਹਾ ਤਹਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੈ ਅਰ ਪੁੰਨ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਉਤਰ ਦੇਸ ਕਉ
ਚਲਿਆ ਬਦ੍ਰਿ ਕਾ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈਂ ਆਏ ॥ ਤਬ ਰਥ ਚਲੇ ਨਾਹੀ ॥
ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਮਨ ਵਿਖੈ ਵੀਚਾਰਿਆ ॥ ਸਕਲ ਪ੍ਰਿਥਮੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾ
ਕਰੀ ਮੈਂ ਕਹੀਂ ਮੇਰਾ ਰਥ ਥਕਿਆ ਨਾਹੀ ॥ ਅਰ ਈਹਾਂ ਜੋ ਥਕਿਆ

(੧੮੯)

ਹੈ ਸੋ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਤੇ ਭੀ ਵਾਧਾ ਪੁੰਨ ਆਤਮਾ ਰਹਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵਤਾ
ਹੈ ਜਿਸ ਕੇ ਤੇਜ ਤੇ ਮੇਰਾ ਰਥ ਚਲਤਾ ਨਾਹੀ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਰਥ ਤੇ
ਉਤਰਿਆ ਆਗੈ ਕਉ ਚਲਿਆ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ ਤਉ ਏਕ ਪਰਬਤ ਕੀ
ਕੰਦਰਾ ਮੈਂ ਏਕ ਰਖੀਸਰ ਬੈਠਾ ਹੈ ॥ ਉਸ ਕੇ ਤੇਜ ਸੋ ਕੰਦਰਾ ਮੈਂ
ਉਜਾਲਾ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੂਰਜ ਕੀ ਕਿਰਣਾ ਉਦੈ ਭਈ
ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਜੋ ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ ਈਹਾ ਹੀ ਹੈ ॥
ਡੰਡ ਉਤ ਕਰੀ ਚਰਣ ਪਕੜਿ ਰਹਿਆ ॥ ਹਾਥ ਜੋੜ ਕੇ ਵੇਨਤੀ ਕਰੀ
ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕੀਏ ਤੇ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਸਫਲ ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਮੈਂ
ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਭਇਆ ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ
ਰਾਜਾ ਤੁਮ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਤਿ ਹੋ ਚਾਰ ਧਰਮ ਕੇ ਸਾਧਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ॥
ਬਡੇ ਪੁੰਨ ਆਤਮਾ ਹੋ ॥ ਮੈਂ ਭੀ ਨਾਮ ਤੁਮਾਰਾ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਤੁਮ

(੧੯੦)

ਰਾਜਾ ਜਾਨ ਸੁਰਤ ਹੋ॥ ਬਡੇ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੋ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕਉ ਬਡਾ
ਆਦਰ ਦੀਆ ॥ ਬੈਠਾਇਆ ਸਿਖ ਕਉ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ॥
ਤੁਮ ਕੰਦ ਮੂਲ ਲੇ ਆਵੇ॥ ਰਾਜਾ ਕਉ ਦੇਵੇ॥ ਤਬ ਸਿਖ ਲੇ
ਆਏ ਰਾਜਾ ਕਉ ਦੀਏ॥ ਤਬ ਦਈਕ ਰਖੀਸਰ ਬੋਲਿਆ॥ ਹੇ
ਰਾਜਾ ਜਾਨ ਸੁਰਤ ਕੁਛ ਆਗਿਆ ਕਰੋ ਤੁਮਾਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਰਖੀਸਰ ਜੀ ਓਹੁ ਪੁੰਨ ਧਰਮ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹੋ॥
ਜਿਸ ਸਿਉ ਤੁਮਾਰੀ ਸੰਸਾਰ ਮੇਂ ਉਸਤਤ ਹੋਇ ਰਹੀ ਹੈ॥ ਲੋਕ ਸਭ
ਤੁਮਾਰੀ ਉਸਤਤ ਕਰਤੇ ਹੈਂ॥ ਅਉਰ ਸੂਰਜ ਕੀ ਕਿਰਣੋਂ ਕੀ
ਨਿਆਈਂ ਚਾਂਦਨਾ ਹੋ ਰਹਿਆ ਹੈ॥ ਤਬ ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ
ਬੋਲਿਆ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਹਮ ਤੇ ਅਤੀਤ ਹੈਂ ਭਸਮ ਲਗਾਵਤੇ ਹੈਂ ਹਮ
ਨੇ ਤੇ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਧਰਮ ਐਸਾ ਕੀਆ ਨਹੀਂ॥ ਹਾਂ ਏਕ ਬਾਤ ਹੈ

(੧੯੧)

ਗੀਤਾ ਕਾ ਛਿਹਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈਂ॥ ਤਿਸਕਾ ਪੁੰਨ
ਹੈ॥ ਜਿਸਤੇ ਸੰਸਾਰ ਉਸਤਤ ਕਰਤਾ ਹੈ॥ ਅਉਰ ਇਸ ਪਰਬਤ
ਕੀ ਕੰਦਰਾ ਮੈਂ ਚਾਂਦਨਾ ਹੋ ਰਹਾ ਹੈ॥ ਸਭ ਪਰਤਾਪ ਗੀਤਾ ਕੇ
ਛਿਹਵੇਂ ਧਿਆਇਕੇ ਪਾਠ ਕਾ ਹੈ॥ ਏਹ ਬਾਤ ਰਾਜਾ ਸੁਣਕੇ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੁਤਰ ਬੁਲਾਇ ਲੀਆ॥ ਅਰ ਕਹਿਆ॥
ਹੇ ਪੁਤਰ ਏਹ ਰਾਜਾ ਤੂੰ ਕਰਿ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਜਾਨ ਸੁਰਤ
ਰਈਕ ਰਖੀਸਰ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਰ ਵਿਕਤ ਭਇਆ॥
ਤਿਸ ਕਉ ਡੰਡਉਤ ਕਰੀ ਅਰ ਕਹਿਆ ਮੁਝ ਕਉ
ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਸਿਖਾਵੇ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਨੇ
ਸੀਖਿਆ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ ਭਇਆ॥ ਐਸੇ
ਹੀ ਬਨ ਮੈਂ ਰਹਤੇ ਹੂਏ ਬਹੁਤ ਵਰਖ ਗੁਜਰੇ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ

(੧੬੨)

ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਕਰਿਕੇ ਦੋਨੋ ਨੇ ਦੇਹ ਛੋਡੀ ਤਬ ਏਕ ਵਿਮਾਨ ਪਾਰਖਦ
ਲੈ ਆਏ ॥ ਤਬ ਏਕ ਵਿਮਾਨ ਪਰ ਦੋਨੋ ਵੈਠਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਏ ॥
ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਛਿਹਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ
ਫਲ ਕਹਿਆ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣਿਆ ॥ ੬ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਸ੍ਰੀ ਰੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਖਸਟਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ਆਗੈ ਧਿਆਇ ਸਤਵਾਂ
ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੇਤਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕਾ ਜਿਹ
ਰਾਖਿਓ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਜੋਗੀ ਅਤਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈ ਜੋਗ ਪਾਇਓ
ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਨਰ ਮੇਰੇ ਜੋਗ ਸੋ ਜੁੜਿਆ ॥ ਮਨ
ਤਿਸਕਾ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮੁੜਿਆ ॥ ਮੇਰੇ ਆਸਰੇ ਹੋਇ ਮੁਝ ਕਹੈ ॥
ਕਿਰਪਾ ਪ੍ਰਭ ਤੇ ਏਹੁ ਜੋਗ ਲਹੈ ॥ ੨ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਕਛੂ ਨ ਹੋਵੈ

(੧੬੩)

ਸੁਆਮੀ ॥ ਹੇ ਕੇਸਵ ਜੀ ਅੰਤਰਿਜਾਮੀ ॥ ਐਸੇ ਸਮਝ ਜੋ ਜੋਗ
ਕਮਾਵੈ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸਮਝੇ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੩ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਇ
ਸੰਦੇਹਿ ਸਭ ਜਾਈ ॥ ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਮੁਝ ਦੇਖੈ ਭਾਈ ॥ ਜੈਸਾ ਮੁਝ
ਕੋ ਜੋਗੀ ਜਾਨੈ ॥ ਜਿਉਂ ਜਾਨੈ ਸੋ ਕਰੈ ਬਖਾਨੈ ॥ ੪ ॥ ਸਕਲ ਨਰੋਂ ਮੈਂ
ਬ੍ਰਿਕਤ ਕੋ ਹੋਇ ॥ ਕੋਟਿ ਬ੍ਰਿਕਤੋਂ ਮੈਂ ਸਿਧ ਹੋ ਕੋਇ ॥ ਕੋਟਿ ਸਿਧੋਂ ਮੈਂ
ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਕੋਟਨ ਸੋ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥ ਕੋ ਵਿਰਲਾ
ਮੁਝ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋ ਮਨ ਮੋ ਮਾਨੈ ॥ ਆਗੈ ਤੁਝਕੋ
ਜੁਗਤਿ ਬਤਾਵਉਂ ॥ ਦੇਹਿ ਸੰਜੋਗ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਾਵਉਂ ॥ ੬ ॥ ਛੰਦ
ਭੂਮ ਅਰੁ ਜਲ ਅਗਨਿ ਬਾਇ ਪੰਚਮ ਅਕਾਸ ਤਤ ਹੈ ਮੀਤਾ ॥
ਏ ਪਾਂਚੋਂ ਬਾਹਰਿ ਭੀ ਵਰਤੇ ਪਾਂਚੋਂ ਵਰਤੇ ਦੇਹਿ ਕੇ ਭੀਤਾ ॥ ਮਨ ਬੁਧ
ਹੰਕਾਰ ਇਹ ਤੀਨੋ ਤਿਨ ਉਪਜਨ ਮਾਇਆ ਤੇ ਕੀਤਾ ॥ ਨਾਵਾਂ

(੧੯੪)

ਜੀਵ ਤਹਿ ਮਾਹਿ ਰਲਾਇਆ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਤਿਹਤੇ ਉਪਜੀਤਾ॥੭
॥ ਛੰਦ ॥ ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੀਵ ਤਿਹਤੇ ਜਬ ਸਾਜੇ ॥ ਸਭੀ ਦੇਹਿ
ਕੇ ਸਾਜ ਬ੍ਰਹਮ ਤਿਹ ਮਾਹਿ ਬਿਰਾਜੈ ॥ ਮੇਰੀ ਉਸਤਤ ਸੁਨੋ ਜੈਸਾ
ਮੈ ਆਹੀ ॥ ਜਗ ਸਾਜੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੋ ਬਹੁੜ ਸੰਖਾਰ ਕਰਾਹੀ ॥
ਮੁਝ ਤੇ ਪਰੇ ਨ ਕੋਈ ਐਸਾ ਜਾਨ ਤੂੰ ॥ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਪਰੋਇਆ
ਜਾਨੋ ਸੰਗਮੁ ॥ ਸੂਤਸਾਥ ਜੋ ਮਣਕੇ ਪ੍ਰੇਏ ਜਾਨੀਐ ॥ ਤਿਉਂ ਸੰਸਾਰ
ਕੇ ਭੀਤਰਿ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਨੀਏ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਇਉਂ
ਜਾਨ ਤੂੰ ਸਭ ਜਗ ਤੋਇ ਅਧਾਰ ॥ ਤਿਸ ਜਲ ਕਾ ਜੀਵ ਰਸੁ ਹੈ
ਜਲ ਕੋ ਰਸੈ ਅਧਾਰੁ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਰਸੁ ਮੇਰੇ ਆਸਰੇ ਮੁਝ
ਅਧਾਰ ਸੋ ਆਹਿ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਵਰਤੋਂ ਸਰਬ ਮੈਂ ਸਭ ਕੋਤਬ ਦਿਸਟਾਹਿ
॥ ੧੦ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਤੁਝਕੋ ਕਹੂੰ ॥ ਸਭ

(੧੯੫)

ਕਛੁ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮਹਿ ਲਹੂੰ ॥ ਸੂਰਜ ਸੋਮ ਕੀ ਜਿਉਂ ਜੋਤਿ ॥ ਤਿਸਕੇ
ਆਸਰੇ ਸਭ ਲੋਕ ॥ ੧੧ ॥ ਸੋਮਰਵ ਜੋਤਿ ਕਾ ਆਧਾਰ ॥ ਜੋਤ
ਮੁਝ ਆਸਰੇ ਹੈ ਯਾਰ ॥ ਸਭ ਗਿਆਨ ਬੇਦੋਂ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਪਰ-
ਕਾਸ ਜਗਤ ਕਰਾਹਿ ॥ ੧੨ ॥ ਜਗ ਅਧਾਰ ਹੈ ਤਿਸ ਗਿਆਨ ॥
ਬੇਦੋਂ ਅਧਾਰ ਓਅੰ ਜਾਨ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਆਧਾਰ ਓਅੰਕਾਰ ॥ ਤਿਸੁ
ਓਅੰਕਾਰ ਮੁਝ ਅਧਾਰ ॥ ੧੩ ॥ ਸਭ ਜਗ ਆਸਰੇ
ਆਕਾਸ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ ਸਬਦੁ ਕਾ ਹੈ ਬਾਸ ॥ ਅਕਾਸ ਸਬਦੁ
ਅਧਾਰ ॥ ਸਬਦੁ ਆਸਰੇ ਹੈ ਮੁਝ ਯਾਰ ॥ ੧੪ ॥ ਬਲ ਅਧਾਰ
ਸਭ ਜਗ ਭਰੇ ॥ ਸੋ ਬਲ ਆਸਰਾ ਮੁਝ ਕਰੇ ॥ ਸਭ ਭੂਮ ਕਾ
ਜੀਵ ਹੈ ਗੰਧ ॥ ਭੂਮ ਆਸਰੇ ਤਿਸ ਬੰਧ ॥ ੧੫ ॥ ਗੰਧ ਅਧਾਰ
ਮੇਰਾ ਅਹੈ ॥ ਤਿਸੁ ਅਧਾਰ ਸੇ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਅਧਾਰ ਅਗਨਿ ਸੰਸਾਰ ॥

(੧੯੬)

ਤੇਜ ਅਗਨਿ ਕੋ ਅਧਾਰ ॥ ੧੯ ॥ ਤੇਜ ਅਧਾਰ ਮੇਰਾ ਹੋਇ ॥
ਮੇਰੇ ਅਧਾਰ ਹੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ਜੀਵ ਕਾ ਜੀਵ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨ ॥
ਸਰਬ ਮਾਹਿ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਨਿ ॥ ੧੭ ॥ ਤਪਸੀ ਤਪ ਕਾ ਆਧਾਰ ॥
ਮੇਰੇ ਆਧਾਰ ਤਪ ਬੀਚਾਰ ॥ ਅਰਜਨ ਐਸਾ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨ ॥
ਮੁਝ ਕੋ ਜਗਤ ਕੇ ਮਧ ਮਾਨ ॥ ੧੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਕਾ
ਬੀਜ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ਮੀਤ ਤੂੰ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਤੂੰ ਸਮਝ ਸਭ ਕਾ ਬੀਜ
ਏਕ ਆਤਮਾ ॥ ੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਨਾਤਨ ਪੁਰਾਤਨ ਮੈਂ ਹੋ ਮੀਤਾ ॥
ਜਿਨਿ ਇਹ ਸਕਲ ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ ॥ ੨੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨੇਤ੍ਰ
ਉਘਾਰੈ ਤਬ ਜਗ ਦ੍ਰਿਸਟਾਵੈ ॥ ਮੂੰਦੇ ਆਂਖ ਸਭ ਲੈ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥
੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਤਹ ਕਰਣ ਮੈਂ ਸੁਪਨ ਬਨਾਉ ॥ ਸੁਪਨ
ਤਿਆਗ ਸੁਖੋਪਤ ਮੈਂ ਜਾਉ ॥ ੨੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਹਾ ਅਰੂਪ ਨਿਰ

(੧੯੭)

ਦੰਦ ਬਿਰਾਜੋ ॥ ਸਭ ਕਾ ਸਾਛੀ ਸਭ ਕੋ ਸਾਜੋ ॥ ੨੩ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ
ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਕਲ ਅਕਾਲ ॥ ਹਰਿ ਹੈ ਬਿਰਧ
ਤਰਨ ਅਰੁ ਬਾਲ ॥ ਸਭ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਸਨ ਕਾ ਭਾਈ ॥ ਏਕੋ ਬਿਸਨ
ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਰਾਈ ॥ ੨੪ ॥ ਵਹੀ ਬਿਸਨ ਜਬ ਮਾਇਆ ਰਾਚੇ ॥
ਵਰਨ ਆਸ਼੍ਰਮ ਮੈਂ ਆਪੇ ਨਾਚੈ ॥ ਆਪ ਤੇ ਭਲਾ ਗੈਰ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥
ਜੀਵ ਦੁਖੀ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ੨੫ ॥ ਜਬ ਚਾਹੈ ਮੈਂ ਪਾਵਉ ਆਪ ॥
ਨਿਤ ਅਨਿਤ ਕਾ ਜਾਪੈ ਜਾਪ ॥ ਅਨਿਤ ਦੇਹਿ ਕੋ ਜਬ ਵਹਿ ਮਾਨੈ ॥
ਤਬ ਵਹਿ ਬਿਸਨ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ੨੬ ॥ ਵਹੀ ਬਿਸਨ ਆਪ
ਫੁਨਿ ਹੋਵੈ ॥ ਆਪ ਤੇ ਭਲਾ ਮਨ ਸੋ ਖੋਵੈ ॥ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ
ਭਲਾ ਨ ਬੁਰਾ ॥ ਸੋ ਜਾਨੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਸੋ ਜੁੜਾ ॥ ੨੭ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇਜੋ ਕਾ ਮੈਂ ਤੇਜ ਹੋ ਅਰ ਬੁਧੋਂ ਕੀ ਮੈਂ

(੧੯੮)

ਬੁਧਿ॥ ਬਲਵੰਤੋ ਮੈਂ ਬਲ ਮੈਂ ਅਰ ਸਿਧੋਂ ਕੀ ਮੈਂ ਸਿਧ ॥ ੨੮ ॥
ਦੋਹਰਾ॥ ਕਿਸੀ ਵਸਤ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਰਾਖੋ ਨਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਮੋਹ ਨ
ਰਾਖੋ ਕਿਸੀ ਸੋਐਸੇ ਭਾਖੋ ਤਾਹਿ ॥ ੨੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੇਤੇ ਧਰਮ
ਧਾਰੇ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰਿ ਮੈਂ ਹੀ ਆਹੀ ॥ ਧਰਮ
ਮਗ ਜੋ ਮਾਰਨ ਹਾਰੇ ॥ ਤਿਨਮੈਂ ਕਾਮਦੇਵ ਮੈਂ ਪਿਆਰੇ ॥ ੩੦ ॥
ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਭੀ ਮੁਝ ਤੇ ਜਾਨੋ ॥ ਅਤੀਤ ਸਭ ਤੇ ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਨੋ ॥
ਤ੍ਰਿਗੁਣ ਮਈ ਮਾਇਆ ਮੈਂ ਕੀਨੀ ॥ ਸੋ ਮਾਇਆ ਮੈਂ ਜਗ ਕਉ
ਦੀਨੀ ॥ ੩੧ ॥ ਤਿਸ ਮਾਇਆ ਨੇ ਜਗ ਕੋ ਮੋਹਿਓ ॥ ਮਾਇਆ
ਲਾਗਿ ਮੁਝ ਜਾਨਨ ਖੋਇਓ ॥ ਮੈਂ ਹੋ ਪਰਮ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪ ॥
ਸਭ ਹੀ ਮੁਝ ਸੋ ਜਾਨੋ ਭੂਪ ॥ ੩੨ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤ੍ਰਿਗੁਣੀ ਜੋ
ਮਾਇਆ ॥ ਜਿਨ ਇਹ ਸਕਲਾ ਜਗਤੁ ਭੁਲਾਇਆ ॥ ਅਤਿ

(੧੯੯)

ਦੁਤਰ ਮਾਇਆ ਹੈ ਮੇਰੀ ॥ ਤਿਸਕਾ ਤਰਨਾ ਕਠਨ ਘਨੇਰੀ ॥
੩੩ ॥ ਜੋਕੋ ਮੇਰੀ ਸਰਣੀ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਇਹੁ ਕਠਨ ਮਾਇਆ
ਤਰਿ ਜਾਵੈ ॥ ਮੂੜ ਪਾਪੀ ਮਾਨੁਖ ਜੋ ਆਹੀ ॥ ਸੋ ਇਹੁ ਮਾਇਆ
ਤਰਤੇ ਨਾਹੀ ॥ ੩੪ ॥ ਤਿਨਕਾ ਰਿਦਾ ਮਾਇਆ ਨੇ ਛਾਇਆ ॥
ਅਗਿਆਨ ਮੋਹ ਸਿਉ ਤਿਨ ਹੀ ਬਾਂਧਿਆ ॥ ਤਿਸਤੇ ਅੰਧ
ਭਏ ਹੈਂ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਤਿਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤ ਅਸ੍ਰੋਂ ਕੀ ਮਾਨੀ ॥
੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁੰਨ ਆਤਮਾ ਮੁਝਕੋ ਸਿਮਰੈ
ਮੀਤ ॥ ਗਿਆਨੀ ਜਗਿਆਸੀ ਰੋਗੀ ਅਰਥੀ ਏ ਚਾਰੋਂ ਧਰ
ਚੀਤ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨੀ ਇਸਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈਂ
ਜਿਉਂਕਾ ਤਿਉਂ ਮੁਝ ਜਾਨ ॥ ਏਕੋ ਮੁਝਕੋ ਦੇਖਤਾ ਗਿਆਨੀ ਆਪ
ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਛਾ ਵਹੁ ਕਛੁ ਨਾ ਕਰ ਮੈਂ ਤਿਸ

(੨੦੦)

ਹਿਰਦੇ ਮਾਹਿ ॥ ਗਿਆਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਅਤਿ ਪ੍ਰਿਅ
ਆਹਿ ॥ ੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਗਿਆਸੀ ਇਸ ਬਿਧਿ ਸਿੰਮ੍ਰਤਾ ਮੁਝ
ਦੇਖਨ ਧਰ ਚਿਤ ॥ ਰੋਗੀ ਅਰੋਗ ਸਰੀਰ ਕੋ ਅਰਥੀ ਅਰਥ
ਨਮਿਤ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ਇਹੁ ਤੀਨੋ ਮੁਝ ਅਤਿ ਪ੍ਰਿਅ ਮਨ ਕਰਿ
ਜਾਪ ਕਰੇਹਿ ॥ ਤੀਨੋ ਮਹਾ ਪੁੰਨਿ ਆਤਮਾ ਮੇਰੀ ਭਗਤਿ ਮਨ
ਦੇਹਿ ॥ ੪੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨੀ ਮੇਰਾ ਆਤਮਾ ਗਿਆਨੀ
ਮੇਰਾ ਰੂਪ ॥ ਪਰਮ ਈਸਰ ਮੁਝ ਜਾਨਤਾ ਵਹਿ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥
੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨੀ ਸੋ ਮੁਝ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ਬਸੋ ਪ੍ਰਤਖ ਤਿਸ
ਮਾਹਿ ॥ ਮੁਝ ਗਿਆਨੀ ਮੈਂ ਭੇਦ ਨਾਹਿ ਦੋਨੋਂ ਏਕੈ ਆਹਿ ॥
੪੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਸੁਣ ਬਾਤ ਆਗੈ ਤੁਝਕੋ ਮੈਂ ਕਹੋਂ ॥
ਤੁਝ ਸੰਦੇਹ ਮਿਟ ਜਾਤ ਜਿਸਕੇ ਸੁਨਤੇ ਬੇਗਹੀ ॥ ੪੩ ॥ ਛੰਦ ॥

(੨੦੧)

ਜੋਗ ਤੇ ਆਦਿ ਲੇਕਰਿ ਸਾਧਨ ਬਹੁਤ ਜਨਮ ਕਰਤੇ ਜਬ
ਬੀਤੇ ॥ ਤਿਹ ਕਰ ਤੇ ਅੰਤਹਿ ਸੁਧ ਹੋਵੈ ਅੰਤਹਿ ਸੁਧ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰੀ
ਜੀਤੇ ॥ ਜਬ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਮੋ ਲੈ ਹੋਈ ਮਨ ਬੁਧ ਆਤਮ ਮੈ ਲੈ
ਕੀਤੇ ॥ ਤਬ ਗਿਆਨ ਮੇਰਾ ਤਿਸ ਉਪਜਿਆ ਸਮ ਲਾਗੈ
ਉਸ ਵੈਰੀ ਮੀਤੇ ॥ ੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸ ਗਿਆਨ
ਮੇਰਾ ਉਪਜਿਆ ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਜੈਸੀ ਤਿਸ ਹੋਇ ॥ ਜਾਨੈ ਸਗਲਾ
ਬਾਸਦੇਵ ਦੁਤੀਆ ਨਾਹੀ ਕੋਇ ॥ ੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦ੍ਰਿਸਟਿ
ਬਕਤਾ ਸੁਨਤਾ ਲੇਤਾ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਹੋਇ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਜਿਨਿ
ਜਾਨਿਆ ਬਾਸਦੇਵ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਮਹਾਤਮਾ
ਪੁਰਖ ਵਿਰਲਾ ਜਗ ਮੈਂ ਜਾਨੀਐ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੈ ਦੁਰਲਭ
ਮੁਝ ਸਰੂਪ ਵਹੁ ਮਾਨੀਐ ॥ ੪੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਥ ਨਮਿਤਿ

(੨੦੨)

ਉਪਾਸਨਾ ਦੇਵੋਂ ਕੀ ਜੋ ਕਰੈ ॥ ਮੋਹੇ ਹੂਏ ਕਾਮਨਾ ਮੁਝ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ
ਨ ਕਰੈ ॥ ੪੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਕਾਮਨਾ ਨਮਿਤ ਦੇਵ ਜੋ ਮਾਨੈ ॥
ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ਵਹੁ ਮੂਲ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਉਪਾਸਨਾ ਦੇਵੋਂ ਕੀ ਮਨ
ਧਰੈ ॥ ਨਿਸਚਾ ਦ੍ਰਿੜ ਸੁਰੋਂ ਮੈਂ ਕਰੈ ॥ ੪੯ ॥ ਤਿਨਕਾ ਰਿਦਾ ਸੁਰੋਂ
ਸੋ ਲਾਉਂ ॥ ਤਿਨਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁਰ ਮਾਹਿ ਬਢਾਉਂ ॥ ਜਿਸ ਜਿਸ
ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਜੋ ਜਾਪੈ ॥ ਉਪਸਕ ਉਪਾਸਨਾ ਜਿਸ ਮਨ ਥਾਪੈ ॥
੫੦ ॥ ਪੂਜਾ ਕਰਿ ਕਰਿ ਫਲ ਕਉ ਚਾਹੀ ॥ ਤਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਤੇ
ਵਰ ਪਾਹੀ ॥ ਤਿਸ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਮੈਂ ਸਮਝਾਉਂ ॥ ਮਾਂਗਨ ਹਾਰੇ ਕਉ
ਫਲ ਦੇਵਾਉਂ ॥ ੫੧ ॥ ਜੋ ਨਰ ਦੇਵਤਾ ਤੇ ਬਰ ਪਾਵੈ ॥ ਸੋ ਬਰ
ਅੰਤਿ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਜਿਸਕੀ ਬੁਧ ਹੈ ਮਹਾਂ ਮਲੀਨ ॥ ਮੁਝਕੋ
ਤਿਆਗ ਸੁਰੋਂ ਕੋ ਲੀਨ ॥ ੫੨ ॥ ਅਰਾਧੇ ਸੁਰ ਅਰੁ ਪੂਜਾ ਕਰੈ ॥

(੨੦੩)

ਸੋ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੇ ਲੋਕੋ ਮੈਂ ਪੜੈ ॥ ਜਬ ਦੇਹਿ ਛਾਡੇ ਦੇਵ ਪੁਰ ਜਾਵੈ ॥
ਦੇਵ ਪੁਰ ਤੇ ਵਹੁ ਫਿਰਿ ਕਰਿ ਆਵੈ ॥ ੫੩ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਮੁਝਕੋ
ਅਵਿਕਤ ਨਹੀਂ ਜਾਨੈ ॥ ਵਿਯਕਤ ਜਨਮਿਆ ਮੁਝਕੋ ਮਾਨੈ ॥
ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਹੁ ਮਾਨੈ ਨਾਹੀ ॥ ਜੋ ਉਤਮ ਮੈਂ ਸਭ ਤੇ ਆਹੀ ॥
੫੪ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਉਤਮ ਅਉਰ ਨ ਕੋਈ ॥ ਅਥਿਨਾਸੀ ਮੈਂ ਆਤਮ
ਸੋਈ ॥ ਐਸਾ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੈ ਨਾਹੀ ॥ ਮੋਹੇ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ
ਮਾਹੀ ॥ ਵਹੁ ਮੂਰਖ ਮੁਝ ਨਾਹਿ ਪਛਾਨੈ ॥ ਹਉ ਅਜਨਮ ਜਨਮ
ਮੁਝ ਮਾਨੈ ॥ ੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਉਦਾ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮੈਂ ਜੋ ਕਛੁ
ਵਰਤੈ ਜੀਵ ॥ ਸਭ ਹੂ ਕੋ ਮੈਂ ਜਾਨਤਾ ਅਰੁ ਸਭ ਹੀ ਕੋ ਮੈਂ ਕੀਓ
ਪੲ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸਕੋ ਆਗੈ ਹੋਵਣਾ ਤਿਨਕੋ ਜਾਨੈ ਮੀਤ ॥ ਬੀਤੈ
ਪੀਛੈ ਲੋਕ ਜੋ ਸੋ ਸਭ ਹੀ ਮੁਝਕੋ ਚੀਤ ॥ ੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਝਕੋ

(੨੦੪)

ਨਾ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਭਗਵਾਨ ॥ ਸਭ ਦੇਹੋਂ ਕੇ ਅੰਤਰੇ ਮੈਂ
ਹੀ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਇਕਤੂ ਜਾਨਤਾ
ਜਿਉਂ ਕਾ ਤਿਉਂ ਮੁਝ ਮੀਤ ॥ ਸੰਸਾਰੀ ਮੁਝੈ ਨ ਜਾਨਤੇ ਭੋਗੋਂ ਸੋ
ਤਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ੫੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਲੀ ਵਸਤ ਕਉ ਚਾਹਤੇ ਬੁਰੀ ਵਸਤ
ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ॥ ਅਗਿਆਨ ਹੀ ਕਰਿ ਮੁਝ ਹੈ ਤਿਨਕੋ ਨਾਹੀ ਬੋਧ ॥ ੬੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁੰਦ ਭਾਵ ਕਰਿਆਖ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ਉਪਜੈ
ਬਿਨਸੈ ਜਗਤ ਮੈਂ ਹੇ ਅਰਜਨ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੬੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ
ਪਾਰਥ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ ਗਲਤ ਕੀਏ ਜਿਹ ਪਾਪ ॥ ਸੋ ਪੁੰਨ
ਆਤਮ ਜੀਵ ਹੈ ਤਿਨਾ ਪਛਾਤਾ ਆਪ ॥ ੬੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਕਰਮ
ਜੋਗੀ ਸੋ ਜਾਨ ਪਾਂਚਤੀਨ ਮੈਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਮਾਨ ਜਿਨ
ਨਿਹਚਾ ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਕਾ ॥ ੬੩ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਮੇਰੇ ਹੀ ਆਸਰੇ

(੨੦੫)

ਮੇਰੀ ਹੀ ਪੂਜਾ ਸੋ ਮੇਰੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਸਾਥ ਮੇਰੇ ਸੰਗਿ ਜੁੜੈ ਹੈਂ ॥
ਜੜਾ ਮਰਣ ਆਇ ਤੇ ਸਕਲੇ ਦੁਖ ਹੈ ਅਉਰ ਪਾਪ ਦੇਹਿ ਕੇ
ਤਿਸ ਤੇ ਸਭ ਮੁੜੇ ਹੈਂ ॥ ਗਿਆਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਜਾਨੈ ਮੁਝ ਈਸਰ
ਕੋ ਮੇਰਾ ਹੀ ਸਿਰਮਨਿ ਤਿਹ ਅੰਤਰਿ ਮਹਿ ਫੁਰੇ ਹੈ ॥ ਅਧਿਆ
ਤਮ ਵਹੁ ਸਭੀ ਤੇ ਜਾਨੈ ਹੈ ਮੁਝੀ ਕੋ ਮੇਰੇ ਪਹਿਰਾਨ ਕਰਿ ਆਨੰਦ
ਮਾਹਿ ਦੁਰੇ ਹੈਂ ॥ ੬੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਧਭੂਤਕ ਅਧਦਇਵ
ਗਿਆਨੀ ਜਾਨੈ ਮੁਝੀ ਕੋ ॥ ਤਿਸ ਜਾਨਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਿਸ ਦਿਨ
ਰਹਤੇ ਮੁਝੀ ਮੈਂ ॥ ੬੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗਨ ਕੇ ਸਮੈਂ ਮੁਝ
ਸਿਮਰਨ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ਤਿਆਗ ਕਰੈ ਜਬ ਪ੍ਰਾਨ ਕਾ ਮੁਝ ਪਦਵੀ
ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ੬੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਮੇਰੇ ਪਦ ਮੈਂ ਆਇ ਜੋ ਨਰ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਤ ਹੈਂ ॥ ਮਹਾ ਪਰਮ ਸੁਖ ਪਾਇ ਸਦਾ ਰਹੈ ਵਹੁ ਮੁਝ ਬਿਖੈ ॥

(੨੦੬)

੬੭ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਪਤਮੇ ਧਿਆਇ
ਸੰਪੂਰਨ ਇਹੁ ਭਇਆ ॥ ਹੰਸ ਜੋਗ ਨਾਮ ਤਿਸ ਕਹਿਆ ॥ ਜੋ
ਸੁਨ ਧਾਰੈ ਮਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਭੀ ਬਾਸਦੇਵ ਹੋ ਜਾਹਿ ॥ ਸੰਸਾਰ
ਭਰਮ ਤਿਸ ਦਿਸਦਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਏਕੋ ਬਾਸਦੇਵ ਸਭ ਪਾਵੈ ॥ ੬੮ ॥
੭ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੁਪਨਖਤ੍ਰੁ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ
ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ
ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਬਾਦੇ ਗਯਾਨ ਬਿਗਿਆਨ ਜੋਗੋ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਸਪਤਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਸਾਤਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋਂ
ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਏਕ ਨਗਰ ਥਾ ॥ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਪਾਟਲ ਥਾ ॥
ਉਸ ਮੈਂ ਏਕ ਬਾਣੀਆ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਸੰਕੂਕਰਨ

(੨੦੭)

ਥਾ ॥ ਸੋ ਵਪਾਰ ਕਰਨੈ ਕਉ ਅਉਰ ਨਗਰ ਕਉ ਚਲਿਆ ॥
ਅਉਰ ਵਾਪਾਰੀ ਭੀ ਚਲੇ ॥ ਸੋ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਚਲੇ ਜਾਤੇ ਥੇ ॥ ਜੋ
ਏਕ ਸਰਪ ਨੇ ਸੰਕੂਕਰਨ ਕਉ ਕਾਟਿਆ ਸੋ ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਤਤਕਾਲ
ਮਰਿ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਅਉਰ ਵਾਪਾਰੀ ਸਭ ਸਾਥ ਥੇ ॥ ਤਿਨੋਂ
ਨੇ ਦਾਗ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਵਾਪਾਰੀ ਆਗੇ ਚਲੇ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ
ਦਿਨੋਂ ਮੈਂ ਵਾਪਾਰ ਕਰਿ ਕੇ ਫੇਰਿ ਆਏ ॥ ਤਬ ਸੰਕੂਕਰਨ ਕੇ
ਬੇਟੇ ਨੇ ਇਨ ਵਾਪਾਰੀ ਕਉ ਪੂਛਾ ॥ ਜੋ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਤੁਮਾਰੇ
ਸਾਥ ਵਾਪਾਰ ਕਉ ਗਇਆ ਥਾ ਸੋ ਕਹਾਂ ਰਹਿਆ ਥਾ ॥ ਤਬ
ਵਾਪਾਰੀ ਬੋਲੇ ॥ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਉ ਸਰਪ ਨੇ ਡਸਿਆ ਹੈ ॥ ਸੋ
ਵਹੁ ਮੂਆ ਹੈ ॥ ਏਹ ਉਸ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਧਨ ਸਾਥ ਉਠਾਇਆ ਥਾ ॥
ਸੋ ਤੂੰ ਲੇਹਿ ॥ ਏਕ ਕਾਮ ਕਰਿ ਰੇ ਬਾਲਕ ਤੂੰ ਉਸਕੀ ਗਤਿ ਕਰਿ ॥

ਜੋ ਵਹੁ ਦੇਹਿ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥ ਤਬ ਬਾਲਕ ਆਪਣੇ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥
 ਉਸਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਕਉ ਪੂਛਾ ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਉ ਸਰਪ
 ਨੇ ਕਾਟਿਆ ਹੈ ਸੋ ਕੁਮਉਤ ਮੁਆ ਹੈ ॥ ਉਸਕਾ ਕਛੁ ਉਪਾਇ
 ਬਤਾਵਉ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ॥ ਜਿਸ ਸਿਉਂ ਪਿਤਾ ਮੇਰਾ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ
 ਛੂਟੇ ॥ ਮੁਕਤ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲੇ ॥ ਤੂੰ ਨਾਰਾਇਣੀ ਬਲ
 ਕਰਿ ॥ ਮਾਂਹ ਕੇ ਆਏ ਕਾ ਉਸਕਾ ਸਰੀਰ ਬਨਾਇ ॥ ਅਉਰ
 ਰਤਨ ਚੂਨੀਆ ਉਸ ਕੇ ਅੰਗੋਂ ਕਉ ਲਗਾਵਉ ॥ ਜੈਸੀ ਜੈਸੀ
 ਵਿਧ ਉਸਨੇ ਬਤਾਈ ਤੈਸੀ ਤੈਸੀ ਸਭ ਕਰੀ ॥ ਤਿਲਾਂਜਲੀ
 ਕਰੀ ਪਿੰਡ ਭਰੇ ਜੇਵਣ ਵਾਰ ਕੀਨੀ ॥ ਅਰ ਬਹੁਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
 ਜਿਵਾਏ ॥ ਸਰਾਧ ਕੀਆ ॥ ਜੋ ਜੋ ਕਛੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਨੇ ਬਤਾਇਆ
 ਸੋ ਸਭ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਜੋ ਕਛੁ ਦਰਬ ਬਚਾ ਸੋ ਚਾਰ ਪੁਤ੍ਰ ਬੇ

ਤਿਨੋਂ ਨੇ ਬਾਂਟਲੀਆ ॥ ਤਬ ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਨੇ ਕਹਾ ॥ ਜਿਸੁ ਸਰਪ ਨੇ
 ਪਿਤਾ ਕਉ ਖਾਇਆ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਸਰਪ ਕਉ ਮਾਰੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਉਸ
 ਨੇ ਵਾਪਾਰੀਓਂ ਕਉ ਪੂਛਾ ॥ ਤੁਮ ਓਹ ਠਉਰ ਬਤਾਵਹੁ ਜਹਾਂ ਸਰਪ
 ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਉ ਕਾਟਿਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਵਾਪਾਰੀ ਬੋਲੇ ਤੂੰ
 ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਆਵਹੁ ਤੁਝ ਕਉ ਓਹੀ ਠਉਰ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਤਬ
 ਉਹਾਂ ਗਇਆ ॥ ਜਉ ਦੇਖੈ ਤਉ ਏਕ ਖੁਡ ਹੈ ਤਹਾਂ ਕੁਹਾੜੇ ਸਾਥ
 ਖੋਦਣੇ ਲਾਗਾ ਭੁਇੰ ਬਹੁਤ ਖੋਦੀ ਤਬ ਏਕ ਸਰਪ ਭੀਤਰਿ ਸਿਉਂ
 ਬੋਲਿਆ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈ ਈਹਾਂ ਖੋਦਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਏਹ ਬਾਲਕ
 ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ ਸੰਕੂਕਰਨ ਕਾ ਬੇਟਾ ਹੋਂ ॥ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਕਉ ਸਰਪ
 ਨੇ ਖਾਇਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਉਸ ਕਉ ਮਾਰੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਭੀਤਰ ਸੋ ਸਰਪ
 ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਹੋਂ ॥ ਧੰਨ ਤੂੰ ਅਬ ਇਸ

(੨੧੦)

ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਮੁਝ ਕਉ ਛਡਾਵਹੁ ॥ ਤੂੰ ਸਰਪ ਕਉ ਨਾ ਮਾਰ ॥
ਮੇਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਕਰਮ ਥਾ ਸੋ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਿਆ ਹੇ
ਪਿਤਾ ਤੂੰ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹੁ ਮੈਂ ਕਉਨ ਜਤਨ ਕਰਉਂ ॥ ਜਿਸ ਤੇ
ਤੂੰ ਅਧਮ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੇਂ ਤਬ ਪਿਤਾ ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਪੁਤ੍ਰ ਫੇਰਿ ਤੂੰ
ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਜਾਇ ॥ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰ
ਤੇ ਹੈਂ ਤਿਨ ਕਉ ਜਿਵਾਇ ॥ ਜੋ ਸਤਵਾਂ ਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ
ਕਰਤੇ ਹੋਵੇਂ ਤਿਨ ਕੋ ਭੋਜਨ ਜਿਵਾਇ ॥ ਓਹ ਤੁਝ ਕਉ ਅਸੀਰ-
ਵਾਦ ਦੇਵੈਗੇ ਤਬ ਇਸ ਅਧਮ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੇਂਗਾ ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁਣਿਕੈ
ਅਪਣੇ ਘਰਿਆਇਆ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਉ ਕਹਿਆ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਸਰਪ
ਭਇਆ ਹੈ ਤਿਸਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਿਆ ਹੈ ॥ ਤੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਜਿਵਾਇ ਜੋ ਨਿਤ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਸਾਤਵਾਂ ਧਿਆਇ ਤਿਨਾਂ

(੨੧੧)

ਕਉ ਭੋਜਨ ਕਰਾਉ ॥ ਤੇ ਤੁਝ ਕਉ ਅਸੀਰ ਵਾਦ ਦੇਵੈਂਗੇ ॥ ਤਬ
ਇਸ ਨੀਚ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟਾਂਗਾ ਤਬ ਉਸਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬੋਲੀ ਅਵਸ
ਕਹੇ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਜਿਵਾਏ ਤੇ ਹਮਾਰੇ ਸਉਰੇ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਤਾ
ਹੈ ॥ ਤੋ ਬਹੁਤ ਭਲਾ ਜਿਵਾਵੇ ॥ ਤਬ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਪਾਠੀ
ਤੇ ਸਾਤਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਥੇ ਤਿਨ ਕਉ
ਜਿਵਾਇਆ ਦਖਣਾ ਦੀਆ ਹਾਥ ਜੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੇ
ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਕਮਉਤ ਮੂਆ ਹੈ ॥ ਸਰਪ ਨੇ ਡਸਾ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਅਸੀਰ-
ਵਾਦ ਦੇਵੋ ॥ ਜੋ ਪਿਤਾ ਮੇਰਾ ਨੀਚ ਜੂਨ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੇ ਨੇ
ਅਸੀਰਵਾਦ ਦੀਆ ਤਬ ਤਤਕਾਲ ਸਰਪ ਦੇਹੀ ਛੂਟੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ
ਪਾਈ ॥ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੇ ਵਈਕੁੰਠ
ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਸਾਤਵੇਂ

(੨੧੨)

ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਿਆ ॥ ਸੋ ਤੈਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ੭ ॥
ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕਿਰਤੇ ਨਾਮ ਸਤਮੇ ਧਿਆਇ
॥ ੭ ॥ ਆਰੈ ਅੱਠਵਾਂ ਧਿਆਇ ਚਲਿਆ ॥ ਅਰਜਨੇ ਵਾਰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਮੁਖ ਸੋ ਇਉਂ ਕਹੈ ਹੇ ਪੁਰਖੋਤਮ ਦੇਵ ॥ ਬ੍ਰਹਮ
ਅਖਰ ਕਾ ਅਰਥ ਕਿਆ ਤਾਕਾ ਆਖੋ ਭੇਵ ॥ ੧ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਅਧਿਆਤਮ ਅਧਿਦੈਵ ਅਧਭੂਤ ਅਧਜਗੁ ਤੁਮ ਭਾਖੋ ॥ ਆਖੋ
ਤਿਹਕਾ ਭੇਵ ਅਰਥ ਜਾਨੋ ਤਬ ਸਾਂਤ ਹੋਇ ॥ ੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਮਧਸੂਧਨ ਭਗਵਾਨ ਏਹੁ ਭੀ ਕਹੈ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੈ ॥ ਛਾਡਨ ਪ੍ਰਾਨ
ਸਮੈਂ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਤਿਆਗੈ ਦੇਹਿਕੋ ॥ ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਆਗ
ਦੇਹਿ ਕਾ ਜਬ ਕਰੈ ਤੁਮਰੈ ਪਦ ਕਉ ਜਾਇ ॥ ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਇਹ

(੨੧੩)

ਪਦਵੀ ਲਹੈ ਮੁਝ ਸਮਝਾਵਹੁ ਤਾਹਿ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ
ਪ੍ਰਸਨ ਜਬ ਆਖਿਓ ਉਤਰ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਮੈਂ
ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਂ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਮੁਝ ਮਾਨ ॥ ੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ
ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਹੀ ॥ ਯਹ ਬਿਧਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕਹੈ ਤੁਝ ਮਾਹੀ ॥ ਅਧਿਆ
ਤਮ ਨਾਮ ਜੋ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਅਰਥ ਤੂੰ ਐਸਾ ਜਾਨ ॥
੬ ॥ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਮੁਝ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਅਪਨੇ ਗਿਆਨ ਸੋ ਜਾਨੋ
ਆਪ ॥ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ ਜੋਤਿ ਮੁਝ ਅਹੈ ॥ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ ਸਭ
ਬਪ ਮੋ ਰਹੈ ॥ ੭ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਦਿ ਚੀਟੀ ਪਰਚੰਤ ॥ ਤਿਨ ਕੇ
ਮਧਿ ਮੈਂ ਹੀ ਵਰਤੰਤੁ ॥ ਸਭ ਕੋ ਉਤਪਤ ਮੈਂ ਹੀ ਕਰਤਾ ॥ ਕਰਮ
ਰਿਖ ਸਭ ਕੇ ਸਿਰਿ ਧਰਤਾ ॥ ੮ ॥ ਜੈਸਾ ਲਿਖੋਂ ਮਸਤਕ ਕੇ
ਮਾਹਿ ॥ ਤਿਸੀ ਭਾਂਤਿ ਵਹੁ ਦੇਹਿ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਅਬ ਅਧਭੂਤਕਾ

(੨੧੪)

ਅਰਥ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਭੂਤ ਅਰਥ ਬਪਕੋ ਪਾਉਂ ॥੯॥ ਤਿਨ ਤੀਨੋਂ
ਮੈਂ ਰਵਿਓ ਰਾਮ ॥ ਇਉਂ ਅਧਭੁਤ ਹੈ ਮੇਰੇ ਨਾਉਂ ॥ ਅਧਦੈਵ
ਅਰਥ ॥ ਅਧਦਈਵ ਅਖਰ ਅਰਥ ਇਹੁ ਜਾਨੋ ॥ ਦਈਵ
ਨਾਮ ਹੋਵਨ ਹਾਰ ਕੇ ਮਾਨੋ ॥ ੧੦ ॥ ਤਿਸ ਹੋਨਹਾਰ ਕਾ ਮੈਂ
ਪ੍ਰਭ ਆਪੁ ॥ ਅਧਦਈਵ ਨਾਮੁ ਹੈ ਮੁਝ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਮੈਂ ਠਾਕੁਰ
ਸਭ ਸੁਰਕਾ ਮੀਤਾ ॥ ਸੁਰੋਂ ਜਾਪ ਮੇਰਾ ਨਿਤ ਕੀਤਾ ॥ ੧੧ ॥
ਤਾਂਤੇ ਅਧਦਈਵ ਅਖਰ ਮੈਂ ਆਪ ॥ ਸਭ ਕੇ ਅੰਤਰਿ ਰਹਿਆ
ਬਿਆਪ ॥ ਅਧ ਜਗਤ ਅਰਥੁ ॥ ਅਧਿ ਜਗ ਮੈਂ ਇਹ
ਬਿਧ ਹੂਆ ॥ ਜੇਤੇ ਜਗ ਹੋਇ ਵਿਚਿ ਭੂਆ ॥ ੧੨ ॥ ਦੇਵਤਾ
ਪਿਤ੍ਰ ਨਮਿਤ ਜੋ ਕਰਤੇ ॥ ਠਾਕੁਰ ਕੋ ਅਧਕਾਰੀ ਧਰਤੇ ॥ ਸਭ
ਜਗੋਂ ਕਾ ਮੈਂ ਅਧਕਾਰੀ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਸਭ ਮੁਝ ਨਾਮੁ ਉਚਾਰੀ ॥

(੨੧੫)

੧੩ ॥ ਜਿਨ ਜਗ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਮੁਝ ਪੂਜੈ ॥ ਸਫਲਾ ਜਗ
ਸੋ ਸਭ ਕੋ ਸੂਝੈ ॥ ਸੁਰ ਪਿਤ੍ਰ ਕੋ ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਅਧ ਜਗ
ਨਾਮੁ ਐਸਾ ਮੁਝ ਸੋਇ ॥ ੧੪ ॥ ਦੇਹਿ ਭ੍ਰਾਂਤ ॥ ਦੇਹਿ ਭ੍ਰਾਂਤਾਵਰ
ਨਾਮੁ ਮੁਝ ਸੁਨੋ ॥ ਸੋ ਅਰਜਨ ਤੁਮ ਸੋ ਅਬ ਭਨੋ ॥ ਮੁਝ ਬਪ
ਸਾਰਖਾ ਦੇਹਿ ਨ ਕੋਇ ॥ ਸਭ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਬਪ ਮੁਝ ਹੋਇ ॥ ੧੫ ॥
ਜੋ ਬਲ ਮੇਰੇ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਅਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਸਮ ਅਉਰ ਨ ਲਹੈ ॥
ਦੇਹਿ ਨਾਰੀਓਂ ਬਿਖੈ ਸ੍ਰੇਸਟਿ ਆਹਿ ॥ ਦੇਹਿ ਭ੍ਰਾਂਤਾਵਰ ਮੁਝ
ਨਾਮ ਕਹਾਹਿ ॥ ਸਭ ਨਾਮੋਂ ਕਾ ਅਰਥ ਤੁਝ ਕਹਾ ॥ ਸਭੀ ਨਾਮ
ਅਪਨਾ ਮੈਂ ਲਹਾ ॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਛੋਡਨ ਕੇ ਸਮੈ ਸਿਮਰੇ
ਮੇਰੇ ਜਾਪ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਆਗ ਹੈ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਹੈ ਬਿਆਪ ॥
੧੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਨ ਮੈਂ ਸੰਸਾ ਕੋਇ ਨਾਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਝ

(੨੧੬)

ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਜੀਵਤ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲੈ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋਇ ॥੧੮॥
ਚੋਪਈ ॥ ਸਭ ਬੇਦ ਭੀ ਇਉਂ ਕਹੈ ॥ ਸੰਸਾਰ ਲੋਕ ਜੋ ਅਹੈ ॥
ਜੋ ਵਸਤ ਸਿਮਰਨ ਕਰੈ ॥ ਨਿਤ ਜੀਵ ਤਿਸਮੈ ਧਰੈ ॥ ਜਬ
ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਆਗੈ ਆਹਿ ॥ ਤਿਸ ਵਸਤ ਹੀ ਕਉ ਪਾਹਿ ॥ ਤਿਸੁ ਕਾਰਨ
ਤੁਝ ਕੋ ਕਹੈ ॥ ਅਪਨਾ ਮਿਤ੍ਰ ਤੁਝ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ਨਿਸਦਿਨ ਸਿਮਰਿ
ਮੇਰਾ ਨਾਮ ॥ ਸਿਮਰਨ ਮਾਹਿ ਕਰਿ ਬਿਸਰਾਮ ॥ ਛਿਨ ਭੰਗਰ
ਦੇਹ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਨਿਤ ਤਿਆਗ ਤਿਸਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਕਿਆ ਜਾਨੀਐ
ਕਬ ਜਾਇ ॥ ਤਿਸੁ ਅਭਿਆਸ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ਜੋ ਜਾਨਤੇ ਮੁਝ
ਨਾਮ ॥ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ਤਿਹ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ਨਾਮ ਬਾਝ ਜੋ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥
ਸੋ ਨਿਤ ਦੁਖ ਹੀ ਕਾ ਕਾਮ ॥ ਨਾਮੁ ਬਾਝ ਜੋ ਅਭਿਆਸੁ ॥ ਤਿਸ ਮੈਂ
ਸਦਾ ਦੁਖ ਕੋ ਬਾਸ ॥ ਜੈਸਾ ਅਭਿਆਸੁ ਨਿਤ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਤੈਸੀ

(੨੧੭)

ਜੂਨ ਮੈਂ ਹੀ ਪਰੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸੁਣੇ ਪਾਰਥ ਗਾਥ ॥ ਜੁਧ ਕਰੋ ਮਨ
ਕੋ ਸਾਥ ॥ ਮਨ ਚਲਤ ਪਕੜ ਲੇ ਆਇ ॥ ਬੁਧ ਸਾਥ ਮਨ
ਠਹਰਾਇ ॥ ਚੇਤਾ ਰਾਖ ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜੋਗ ਕਉ ਤੂੰ ਪਾਹਿ ॥
ਇਹੁ ਜੋਗ ਕਰਤਾ ਜੋਇ ॥ ਮੁਝ ਪਾਵਤਾ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਇਸ ਮਾਹਿ
ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ ॥ ਜੈਸੀ ਮਤਿ ਸੋ ਗਤਿ ਪਾਹਿ ॥ ੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਜਿਨ ਐਸਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਿ ਮਨ ਰਾਖਿਓ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਚਿਤ-
ਵਨ ਮਨ ਕੀ ਸਾਂਤਿ ਕਰਿ ਮੁਝ ਧਿਆਨ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ੨੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਤੇ ਪਰੈ ਮੈਂ ਦਿਬ ਪੁਰਖੁ ਕਿਸ ਕਰਿ ਮੁਝਕੋ
ਪਾਹਿ ॥ ਸਰਬ ਸੰਗੀ ਸਭ ਫਛੁ ਜਾਨਤਾ ਸਨਾਤਨ ਪੁਰਾਤਨ ਆਹਿ ॥
੨੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਹਿਲਿਓਂ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਹੋਂ ਸਭ ਕੋ ਆਗਿਆ
ਕਰੋਂ ॥ ਮੁਝ ਕੋ ਆਗਿਆ ਕੋ ਨਾ ਕਰੈ ਮੈਂ ਸੂਖਮ ਦੇਹਿ

(੨੧੮)

ਧਰੋ ॥ ੨੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਕਾ ਮੈਂ
ਐਸਾ ਮੁਝ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਚਿਤ ਕਰਿ ਚਿਤਵਿਆ ਨ ਜਾਇ ਅਚਿੰਤ
ਰੂਪ ਮੈਂ ਆਪ ॥ ੨੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰਜ ਤੇ ਜੋ ਆਇ ਲੇ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰੇ ਜਗ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸਕੀ ਜੋਤਿ ਮੈਂ ਜੋਤਿ ਮੁਝ ਸੋ
ਪ੍ਰਕਾਸ ਮੁਝ ਹੋਇ ॥ ੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਮੁਝੇ ਪਹਿਚਾਨ
ਕਰਿ ਮਨ ਸੋ ਸਿਮਰੇ ਜੋਇ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਆਗਤਾ ਮੁਝ
ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ੨੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਭਗਤ ਦੇਹ ਤਿਆਗਨ ਕੇ
ਸਮੇਂ ॥ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਮੈਂ ਮਨ ਕਰਿ ਰਮੇਂ ॥ ਜਨਮ ਤੇ ਆਇ ਦੇਹਿ
ਨਾਸ ਪਰਜੰਤ ॥ ਮੇਰੀ ਭਗਤਿ ਕੇ ਮਾਹਿ ਵਰਤੰਤ ॥ ੨੬ ॥ ਭਗਤਿ
ਜੋਗ ਕੇ ਬਲ ਕਰਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨੀ ॥
ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਸੋ ਮੁਝਕੋ ਮਿਲੇ ॥ ਐਸਾ ਭਗਤਿ ਕਲੰਕ ਸਭ

(੨੧੯)

ਚਲੇ ॥ ਅਰੁ ਜੋਗੀਸਰੁ ਭਲੇ ਪ੍ਰਕਾਰੁ ॥ ਲਿਆਵੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ
ਮਹਿ ਯਾਰ ॥ ਪ੍ਰਾਨੋ ਕਉ ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਮਹਿ ਠਾਨੈ ॥ ਦਿਬ ਪੁਰਖ ਪਰੇਤੇ
ਵਹੁ ਮਾਨੈ ॥ ੨੭ ॥ ਤਿਸੀ ਜਾਪ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਨ ਤਿਆਗੈ ॥ ਬੇਗ ਮੇਰੇ ਪਦ
ਮੈਂ ਆਇ ਲਾਗੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਸਭ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥ ਤੁਝਕੋ ਕਹੋ ਸਕਲ
ਮੈਂ ਆਪ ॥ ੨੮ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬੇਦ ਬਕਤਾ ਜਿਸ ਕਹਤੇ ॥ ਸਕਲ
ਜੀ ਤਿਸਹੀ ਮਹਿ ਰਹਤੇ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸੰਸਾਰੀ ਜੇ ਹੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ
ਤਿਆਗ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਹੈ ॥ ੩੦ ॥ ਨਮਿਤ ਪਾਵਨੇ ਤਿਸ
ਕਾ ਕਾਰਨ ॥ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਧਾਰਨ ॥ ਤਿਸੁ ਪੁਰਖ
ਕਾ ਏਹੁ ਪਰਤਾਪ ॥ ਥੋਰੇ ਮਹਿ ਕਹਿਓ ਤਿਸੁ ਜਾਪ ॥ ੩੧ ॥
ਆਗੇ ਤੁਝਕੋ ਅਉਰ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਜੋਗੀਸਰੋਂ ਕੀ ਜੁਗਤਿ ਬਤਾਉਂ ॥
ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਇਕ ਮੁਝ ਕੋ ਚੇਤੈ ॥ ਨਉਂ ਦੁਆਰ ਸੰਜਮ ਕਰਿ

(੨੨੦)

ਬੈਠੇ ॥ ੩੨ ॥ ਮਨ ਕੋ ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ ਵਹੁ ਰਾਖੈ ॥ ਪ੍ਰਾਨ ਬਾਉ
ਮਸਤਕ ਮੈ ਲਾਖੈ ॥ ਜੋਗੁ ਜੁਗਤਿ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਧਾਰੈ ॥ ਓਅੰ
ਬ੍ਰਹਮ ਇਹੁ ਜਾਪ ਉਚਾਰੈ ॥ ੩੩ ॥ ਇਸੀ ਜਾਪ ਮੈਂ ਬਪ ਕੋ
ਛੋਟੈ ॥ ਪਾਂਚ ਤੀਨ ਰੋਬਿੰਦ ਹੀ ਲੋੜੈ ॥ ਮੇਰੀ ਗਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਹੋਵੈ ॥ ਮੁਝ ਸੋਂ ਲਾਗ ਬਪ ਮਲ ਧੋਵੈ ॥ ੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਪ੍ਰਥਮੈ ਮੇਰੇ ਭਗਤਿ ਕਾ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸੁਨੋ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥ ਨਿਸਰਲ
ਚੇਤਾ ਚਿਤਕਾ ਮੁਝ ਮੈ ਰਾਖੈ ਨੀਤ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰੀ ਕਰੈ
ਉਪਾਸਨਾ ਮੇਰੇ ਨਾਮੁ ਮੁਖ ਲੇਇ ॥ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਬਿਨ
ਸਵਾਸ ਨ ਜਾਨੈ ਦੇਇ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਮੈਂ ਸੁਖ ਦੇਤ
ਹੋ ਕਸਟ ਬਿਨਾਂ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਮੇਰੇ ਸੁਖ ਸੋ ਮਗਨ ਹੋਇ ਮੇਰੇ
ਜੋਗੁ ਜੁੜ ਜਾਹਿ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਝਕੋ ਭਗਤਿ ਵਹੁ

(੨੨੧)

ਪਾਵਤੇ ਸਭ ਦੁਖ ਤਿਨਕੇ ਦਾਹਿ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਮੁਕਤਿ
ਹੋਇ ਰਹੈ ਸਦਾ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਜਨਮ
ਅਤ ਦੁਖ ਹੈ ਸੁਖ ਨਾਹੀਂ ਤਿਹ ਕੋਇ ॥ ਜਿਨ ਪੁਰਖੋਂ ਹਰਿ ਜਾਨਿਆ
ਇਹੁ ਜਾਨੈ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਪਦ ਬੈਕੁੰਠ
ਮੁਕਤਿ ਜੋ ਤਿਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪਾਇ ॥ ਐਸੀ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਲਾਭ
ਤੇ ਬਹੁੜ ਨ ਜਗ ਮੈਂ ਆਇ ॥ ੪੦ ॥ ਕਬਿਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੇ ਲੋਗ
ਲਗ ਚਰਮੀ ਜੀਉ ਜਾਤ ਹੈ ਕਰਮੋਂ ਕੋ ਭੋਗ ਕਰਿ ਤਹਾਂ ਤੇ
ਗਿੜਾਵੇ ਹੈ ॥ ਗਿੜ ਕਰਿ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਭਾਵਤੇ ਹੀ ਜੀਵ
ਕਰਮੀ ਬਹੁੜ ਜਨਮ ਪਾਵੇ ਹੈ ॥ ਕਰਮ ਅਭਮਾਨੀ ਕੀ ਐਸੀ
ਗਤਿ ਕਹੀ ਮੋਹ ਨਿਰ ਅਭਮਾਨੀ ਸੋ ਹਰਿ ਮੈਂ ਸਮਾਵੇ ਹੈ ॥
ਜਾਨੈ ਅਨਿਤ ਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਰ ਮਾਨਸ ਕਾ ਥੋੜਾ ਅਰ ਬਹੁਤ

(੨੨੨)

ਬਰਾਬਰ ਮਨ ਲਾਵੇ ਹੈ ॥ ੪੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਹ ਮੁਝ ਗਿਆਨ
ਦ੍ਰਿਸਟਿ ਸੋ ਦੇਖਿਆ ॥ ਤਿਨਕਾ ਗਿਆਨ ਐਸਾ ਮੈਂ ਪੇਖਿਆ ॥
ਐਸਾ ਮਨ ਮੋ ਕਰੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ ਜੁਗ ਵਰਤੈ
ਚਾਰ ॥ ੪੨ ॥ ਚਾਰੋ ਸਹੰਸੂ ਬਾਰ ਜਬ ਵਰਤੈ ॥ ਇਕ ਦਿਨ
ਬ੍ਰਹਮੇ ਕਾ ਮਨ ਧਰਤੈ ॥ ਜਬ ਬਹੁੜ ਚਾਰ ਸਹੰਸੂ ਬਾਰ ॥
ਵਰਤੈ ਤਬ ਰਾਤ ਤਿਹ ਯਾਰ ॥ ੪੩ ॥ ਜਿਹ ਨਰ ਗਿਆਨ
ਸੋ ਮੁਝੇ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥ ਤਿਸ ਮੁਝ ਭਗਤ ਨੇ ਐਸਾ
ਜਾਨਿਆ ॥ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕਾ ਦਿਨ ਨਰੋ ਸਮਾਨ ॥ ਲਘ ਦੀਰਘ
ਅੰਤਿ ਤਿਹ ਜਾਨ ॥ ੪੪ ॥ ਜੋ ਜੋ ਵਸਤ ਬਿਨਾਸੀ ਹੋਇ ॥ ਲਘ
ਦੀਰਘ ਏਕ ਸਮ ਸੋਇ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਗਤੀ ਕੇ ਮਧਿ ਆਇਆ ॥
ਸੋ ਅਨਿਤ ਬੇਦੋਂ ਨੇ ਗਾਇਆ ॥ ੪੫ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ

(੨੨੩)

ਗਿਆਨੀ ॥ ਬ੍ਰਹਮੇ ਨਰਕੀ ਅਉਧ ਸਮ ਜਾਨੀ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਜੋ
ਅਬਗਤ ਰੂਪ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਰੂਪ ॥ ੪੬ ॥ ਤਿਸ
ਮੇਰੇ ਅਬਗਤ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਉਤਪਤ ਦਿਨ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕੀ ਜੋਇ ॥ ਤਿਸਕੇ
ਦਿਨ ਮੈਂ ਜਗ ਸਭ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਰਾਤ ਮੈਂ ਤੈਸੇ ਸੋਇ ॥ ੪੭ ॥
ਰਾਤ੍ਰਿ ਮਾਹਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਲੈ ਕਰੋਂ ॥ ਅਪਨੇ ਅਬਗਤ ਮੈਂ ਸਭ
ਧਰੋਂ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਐਸੇ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਉਤਪਤਿ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਬ੍ਰਹਮੇ
ਦਿਨ ਮਾਨੋ ॥ ੪੮ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਦਿਨਸਮਾਹਿ ਜਗ ਹੋਇ ॥ ਰਾਤ੍ਰਿ
ਮਾਹਿ ਤੈਸੇ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮੇ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰਿ ਪਰਲੈ ਭਾਈ ॥ ਉਤਪਤ
ਪਰਲੈ ਅੰਤੁ ਕਹਿ ਗਾਈ ॥ ੪੯ ॥ ਤਾਂ ਤੇ ਜੀਓ ਹਾਥ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥
ਈਸਰ ਕੀ ਮਾਇਆ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਸੋ ਮਾਇਆ ਮੇਰੇ ਆਧੀਨ ॥
ਅਬਗਤਿ ਰੂਪ ਐਸਾ ਮੁਝ ਚੀਨ ॥ ੫੦ ॥ ਵਹੁ ਸਰੂਪ ਉਪਜਿਓ

(੨੨੪)

ਹੀ ਨਾਹਿ ॥ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਸਨਾਤਨ ਆਹਿ ॥ ਪੁਰਾਤਨ ਐਸਾ ਪੁਰਖ
ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਜਗਤ ਨਾਸ ਵਹੁ ਨਾਸ ਨ ਹੋਇ ॥ ੫੧ ॥ ਹਰਿ ਅਬਿਗਤਿ
ਅਬਨਾਸੀ ਰੂਪ ॥ ਅਖੰਡ ਅਰਲ ਅਨਾਮ ਅਰੂਪ ॥ ਜਿਨ
ਕੇ ਲਾਭ ਤੇ ਦੁਖ ਮਿਟ ਜਾਵੈ ॥ ਬਹੁੜ ਜਗਤ ਮੈਂ ਜਨਮਿ ਨ
ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਪਰਮ ਧਾਮ ਮੇਰਾ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਗੋਬਿੰਦ
ਕੋ ਮਾਨੋ ॥ ੫੨ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜੋ
ਐਸਾ ਜਾਨੈ ॥ ਆਪ ਕਉ ਜੀਵ ਬੰਧ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਜਾਨੈ ਕਰਤਾ
ਅਉਰ ਹੈ ਕੋਈ ॥ ਜਿਸਤੇ ਸਭ ਕਛੁ ਪਰਗਟੁ ਹੋਈ ॥ ੫੩ ॥
ਜੋ ਤਿਸ ਇਛਾ ਸੋਈ ਕਰੈ ॥ ਭਰੇ ਸਖਨਾਵੈ ਖਾਲੀ ਭਰੇ ॥ ਸਭ
ਕਛੁ ਵਰਤੈ ਤਿਸੈ ਰਜਾਇ ॥ ਜਿਤ ਭਾਵੈ ਤਿਤ ਜੀਵ ਕੋ ਲਾਇ ॥
੫੪ ॥ ਜੀਵ ਉਮਾਹਿ ਸਕਤ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ

(੨੨੫)

ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਤਾਂਤੇ ਆਪਾ ਬੇਗ ਤਿਆਗੋ ॥ ਤਿਸਕੇ ਹੁਕਮ ਮੈਂ
ਨਿਸਦਿਨ ਲਾਗੋ ॥ ੫੫ ॥ ਜਾਨੋ ਹਮ ਸੋ ਹੋਇ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥ ਜੋ
ਹਰਿ ਭਾਵੈ ਸੋ ਵਰਤਾਹੀ ॥ ਤਾ ਭੀ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਭਾਈ ॥
ਏਹੀ ਬਾਤ ਨਿਆਇ ਕਹਿ ਗਾਈ ॥ ੫੬ ॥ ਜੋ ਜਾਨੈ ਬੇਦਾਂਤ ਕੋ
ਜਾਪ ॥ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸਭ ਕਛੁ ਆਪ ॥ ਤਿਸਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਕੋ
ਨਾਹੀ ॥ ਏਕੋ ਰਾਖੇ ਮਨ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ੫੭ ॥ ਅਰਥ ਮੀਮਾਸਾ
ਕਾ ਜੋ ਜਾਨੋ ॥ ਕਰਮ ਬਾਤ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਮਾਨੋ ॥ ਭਲੇ ਕਰਮ ਤੇ
ਸੁਖ ਤੁਮ ਪਾਵੋ ॥ ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਤੇ ਦੁਖ ਮੈਂ ਧਾਵੋ ॥ ੫੮ ॥
ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਤੁਮ ਤੇ ਹੀ ਹੋਇ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਤੁਝਕੋ ਦੇਇ ਨ ਕੋਇ ॥
ਤਾਂਤੇ ਮੀਮਾਸਾ ਏਹੁ ਕਹੈ ॥ ਜੈਸਾ ਬੀਜੈ ਤੈਸਾ ਲਹੈ ॥ ੫੯ ॥
ਸਭ ਕਿਛੁ ਹੈ ਜੋ ਤੁਮਰੈ ਹਾਥ ॥ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਰਾਚੋ ਦੁਤੀਏ ਸਾਥ ॥

(੨੨੬)

ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਕਰਮ ਸਭ ਬੋਵਹੁ ॥ ਜੈਸਾ ਬੋਵਹੁ ਤੈਸਾ ਹੋਵਹੁ ॥
੬੦ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ॥ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਮਰਮ ॥
ਅਰੁ ਜੋ ਸਾਂਖ ਬਾਤ ਚਿਤ ਧਰੋ ॥ ਨਿਤ ਅਨਿਤ ਬਿਬੇਕ ਨਿਤ
ਕਰੋ ॥ ੬੧ ॥ ਤਾਭੀ ਜਗਤ ਨਾਹੀ ਏਕ ਸਾਹੀ ॥ ਭਰਮ ਮਾਹਿ ਜਗਤ
ਸਭ ਆਹੀ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਂਖ ਕਹਿ ਗਾਇਓ ॥ ਦਿਸਟਿ
ਮਾਹਿ ਅਨਿਤ ਬਤਾਇਓ ॥ ੬੨ ॥ ਜੋ ਬਸੇਖਕ ਕੋ ਤੁਮ
ਧਾਰੋ ॥ ਸਭ ਆਧੀਨ ਕਾਲ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਸਮੈਂ ਮਾਹਿ ਜੋ
ਕਛੁ ਤੁਮ ਦੇਖੋ ॥ ਸਾਖੀ ਸਭ ਮੈਂ ਆਪ ਕੋ ਪੇਖੋ ॥ ੬੩ ॥ ਮਰਨ
ਜੀਵਨ ਕੀ ਸੋਝੀ ਜਾਨੋ ॥ ਸੀਤ ਉਸਨ ਕੋ ਬੇਗ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ਤੁਮਰੀ
ਇਛਾ ਸਮਾ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਇਛਿਆ ਤੁਮ ਤਬ ਬੀਜ ਕਹਾਈ ॥
੬੪ ॥ ਤੁਮਰੇ ਇਛਿਆ ਸਹਜੈ ਹੋਇ ॥ ਵਹੀ ਸਮਾ ਫਿਰਿ

(੨੨੭)

ਆਵੈ ਸੋਇ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਮਾ ਤੁਮ ਇਛਿਆ ਮਾਹਿ ॥ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ
ਸਮਾ ਇਕ ਆਹਿ ॥ ੬੫ ॥ ਤੁਮ ਅਰੁ ਇਛਿਆ ਏਕੋ ਆਹੀ ॥
ਜੈਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਮਾਹਿ ਪਰਛਾਹੀ ॥ ਤਾ ਭੀ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਮੀਤ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਇਛਿ ਏਕ ਹੈ ਨੀਤ ॥ ੬੬ ॥ ਜੋ ਪਤੰਜਲ ਪਰ ਚਿਤ
ਧਰੈ ॥ ਜੋਗ ਮਾਰਗ ਕੋ ਤੂੰ ਨਿਤ ਕਰੈ ॥ ਦਸਵੈ ਚੜਾਇ ਜੋਤ
ਕੋ ਦੇਖੈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਏਕ ਆਪ ਕੋ ਪੇਖੈ ॥ ੬੭ ॥ ਮੈਸਾ ਹੈਂ ਤੂੰ ਪੂਰਨ
ਪ੍ਰਾਨੀ ॥ ਉਦਮ ਕਰਿ ਜੋਤ ਤੁਮ ਜਾਨੀ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਜੋਤ ਕੋ ਤੁਮ
ਹੋ ਮੀਤਾ ॥ ਜਿਨ ਦੇਖਨ ਕਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ॥ ੬੮ ॥ ਅਪਨਾ
ਖਿਆਲ ਸਭ ਜੋਤ ਬਨਾਏ ॥ ਤੂ ਨਹ ਦੇਖੈ ਤਬ ਦੇਇ ਨ ਦਿਖਾਏ ॥
ਸਭ ਕਾ ਦੇਖਨ ਹਾਰਾ ਤੂੰ ਆਪ ॥ ਸਰਬ ਮਾਹਿ ਤੂੰ ਰਹਿਆ
ਬਿਆਪ ॥ ੬੯ ॥ ਸਰਬ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ॥ ਏਕੋ ਤੂੰ ਜਿਸ

ਤੇ ਅਨੇਕ ॥ ਤਾਂਤੇ ਨਿਰਮਜਨੀ ਏਹ ਬਾਤ ॥ ਖਾਲਸੇ ਮਾਹਿ
ਕਹੀ ਅਬ ਗਾਥ ॥ ਖਾਲਸਾ ਵਹੀ ਜੋ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਜਗਤ
ਆਪ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ਮਾਨੈ ॥ ੭੦ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਸੋਰਠਾ ਅਬਗਤ ਸਰੂਪ ਕੀ ਬਾਤ ਹੇ ਪਾਰਥ ਤੁਝ ਕੋ ਮੈਂ ਕਹੀ ॥
ਅਬ ਤੂੰ ਸੁਨਹੋ ਤਾਤ ਜਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਸੁ ਲਾਭ ਹੋਇ ॥ ੭੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬਗਤ ਸਰੂਪ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਕਠਨ ਪਾਵੈ ਤਿਸ
ਕੋਇ ॥ ਅਖੰਡ ਭਗਤ ਮੈ ਜੋਰ ਹੈ ਤਿਸ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੭੨ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਖੰਡ ਭਗਤ ਕਾ ਅਰਥ ਏਹੁ ਜੋ ਜਾਨੈ ਸਭ ਏਕ ॥
ਆਠ ਪਹਿਰ ਇਕ ਦੇਖਤਾ ਮੁਝ ਅਬਗਤ ਪਰ ਟੇਕ ॥ ੭੩ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਆਸ ਨ ਲੇਤਾ ਮੁਝ ਬਿਨਾ ਸੁਨੈ ਨਹੀਂ ਬਿਆ
ਬਾਤ ॥ ਸੁਨੈ ਸੁਨਾਵੈ ਮੁਝ ਕਥਾ ਚਿਤਵੈ ਮੇਰੀ ਗਾਥ ॥

(੨੨੬)
੭੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰੇ ਭਜਨ ਤੇ ਬਾਹਰਾ ਸੁਆਸ ਨ
ਲੇਤਾ ਕੋਇ ॥ ਇਸ ਭਾਂਤਿ ਜੋ ਵਰਤਦਾ ਅਮਲ ਭਗਤ ਹੈ ਸੋਇ ॥
॥ ੭੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੀ ਭਗਤਿ ਅਤਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈ ਤਿਸ ਤੇ
ਪਾਵੈ ਮੋਹਿ ॥ ਮੇਰੇ ਤੇ ਸਭ ਉਪਜਿ ਹੈ ਬਹੁੜ ਲੀਨ ਮੁਝ ਹੋਹਿ
॥ ੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੁ ਮੇਰਾ ਪਰਤਾਪ ਜੋ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਾ ਬਖਾਨ ॥
ਕਹੈ ਜੁਗੀਸਰ ਕੀ ਕਥਾ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਰਗ ਜਾਨ ॥ ੭੭ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਏਕ ਜਗੀ ਦੇਹਿ ਕੋ ਤਿਆਗ ॥ ਮੁਝ ਦ੍ਰੁਮ ਸੰਗ
ਰਹਤਾ ਲਾਗ ॥ ਮੁਝ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਜੋਗੀ ॥ ਜਿਨ ਦੇਖਿਆ
ਏਕ ਹਰਿ ਸਭ ਲੋਗੀ ॥ ੭੮ ॥ ਏਕ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਕੀ ਜੋਤਿ
ਪਰਜੰਤ ॥ ਜਾਵੈ ਗਿਝੈ ਬਹੁੜਿ ਜਗ ਵਰਤੰਤ ॥ ਤਿਨ ਕੀ
ਜਗਤ ਬਿਸਥਾਰ ਕਰਿ ਸਨੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜੈਸੇ ਆਸ ਕਰੈ ॥

(੨੩੦)

੭੯ ॥ ਵਹੁ ਜੋਗੀ ਹੈ ਇਛਾ ਚਾਰੀ ॥ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਇਛਾ
ਧਾਰੀ ॥ ਜਬ ਇਛਾ ਤਿਨ ਮੁਕਤਿ ਕੀ ਹੋਇ ॥ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗ
ਮੁਝ ਮਿਲਈ ਸੋਇ ॥ ੮੦ ॥ ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ ਲੀਨ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾ ਮਾਰਗ ਦਹੈ ॥ ਛਾਡੈ ਦੇਹ ਵਹੁ ਐਸੀ ਭਾਂਤ ॥
ਬੁੰਤ ਕਹੈ ਤੁਝ ਆਵੈ ਸਾਂਤ ॥ ੮੧ ॥ ਸੁਕਲ ਪਖ ਪਿਤ੍ਰੇ ਦਿਨ
ਲਹੈ ॥ ਦੇਵਤਾ ਦਿਨਸ ਅਉਰ ਅਬ ਕਹੈ ॥ ਓਹ ਕਾਲ ਸੂਰਜ
ਉਤਰਾਇਣੁ ਆਵੈ ॥ ਸੋਈ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕਾ ਦਿਵਸ ਕਹਾਵੈ ॥
੮੨ ॥ ਜਬ ਛੈਮਾਸ ਦਖਣਾਇਣ ਜਾਵੈ ॥ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੀ ਵਹੁ
ਰਾਤ੍ਰ ਕਹਾਵੈ ॥ ਵਹੁ ਜੋਗੀ ਦੇਵਤਿਓਂ ਦਿਨ ਮਾਹੀ ॥ ਦੇਹਿ
ਤਿਆਗ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਮੈਂ ਜਾਹੀ ॥ ੮੩ ॥ ਪਰੋਜਨ ਤਿਨਕਾ
ਅਬ ਸੁਣ ਲੇਹ ॥ ਸੁਕਲ ਪਖ ਜੋ ਤਿਆਗੈ ਦੇਹਿ ॥ ਦੇਵਤਿਓਂ

(੨੩੧)

ਕੇ ਲੋਕੋ ਮਾਹੀ ॥ ਤਿਨਕੇ ਲੋਕ ਦੇਖਤੇ ਜਾਹੀ ॥ ੮੪ ॥ ਦੇਵ
ਦਿਵਸ ਮੈਂ ਵਾਕੋ ਦੇਖੈ ॥ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕਾ ਮਾਰਗ ਸਭ ਪੇਖੈ ॥ ਵਹੁ
ਮਾਰਗ ਕਉ ਦੇਖ ਤਿਆਗੈ ॥ ਅਨਿਤ ਜਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸੰਗਿ ਲਾਗੈ ॥
੮੫ ॥ ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਲੀਨ ਜਬ ਹੋਇ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਬਹੁੜ ਨ
ਆਵੈ ਸੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪਹਿਰਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਇ ਗਇਆ ॥ ਆਵਾ
ਗਵਨ ਜਗਤ ਤੇ ਰਹਿਆ ॥ ੮੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਜੋ ਬਹੁੜ
ਜਗਤ ਆਵਤਾ ਤਾਕੀ ਆਖੈ ਬਾਤ ॥ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗੈ ਕਿਸਨ ਪਖ
ਜੋ ਸੂਰ ਪਿਤ੍ਰੇ ਕੀ ਰਾਤ ॥ ੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੂਰਜ ਦਖਣਾਇਣ
ਹੋਤ ਹੈ ਜਬ ਵਹੁ ਤਿਆਗੈ ਦੇਹਿ ॥ ਸੋ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰ ਹੈ ਹੋ
ਅਰਜਨ ਸੁਣ ਲੇਹੁ ॥ ੮੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਗੀ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗ
ਕੈ ਸੋਮ ਜੋਤਿ ਮੈਂ ਜਾਇ ॥ ਤਹਾ ਦੋਹੀ ਕਾ ਮੰਦ੍ਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ

(੨੩੨)

ਪਾਇ ॥੮੯॥ਦੋਹਰਾ॥ ਤਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੋ ਭਇਆ ਬਹੁੜ ਗਿੜੈ ਜਗ
ਮਾਹਿ ॥ ਜਨਮ ਲੇਤ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ੯੦ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਦੋ ਮਾਰਗ ਜੋਗੀਓਂ ਕੇ ਮੀਤਾ ॥ ਤਿਨਕਾ ਨਾਮ ਸੁਣੋ ਦੇ
ਚੀਤਾ ॥ ਏਕ ਮਾਰਗ ਸੁਕਲ ਗਤ ਕਹੀਐ ॥ ਤਿਸਤੇ ਬ੍ਰਹਮ
ਪਦਾਰਥ ਲਹੀਐ ॥ ੯੧ ॥ ਦੁਤੀਆ ਮਾਰਗ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗਤ ਜਾਨੋ ॥
ਤਿਸਤੇ ਕਰਤਾ ਜੋਗੀ ਮਾਨੋ ॥ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਮਾਰਗ ਦੋ ਕਹੀਏ ॥
ਤਿਨਕੀ ਗਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਲਹੀਏ ॥ ੯੨ ॥ ਏਕ ਮਾਰਗ ਤੇ
ਮੁਕਤਿ ਨਰ ਪਾਵੈ ॥ ਦੁਤੀਏ ਮਾਰਗ ਤੇ ਬਹੁੜ ਜਨਮ ਆਵੈ ॥
ਹੋ ਪਾਰਥ ਦੋ ਗਤਿ ਤੁਝ ਆਖੀ ॥ ਜਿਨ ਸੋ ਸਮਝੀ ਰਿਦਮੈਂ
ਰਾਖੀ ॥ ੯੩ ॥ ਸੋ ਜੋਗੀ ਐਸੀ ਗਤਿ ਪਾਵੈ ॥ ਮਾਇਆ
ਕਰਿ ਮੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੈ ॥ ਰੈਨ ਦਿਨਸ ਮੁਝ ਜੋਗ ਕਮਾਵੈ ॥

(੨੩੩)

ਮੇਰੇ ਜੋਗ ਤੇ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੯੪ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਆਗੈ ਇਉਂ ਆਏ ॥ ਅਰਥ ਸੁਕਲ
ਕਿਸਨ ਕਾ ਭਾਖੈ ॥ ਦੋ ਪਖ ਅਰਜਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭ ਕਹੇ ॥ ਤਿਨਕਾ
ਅਰਥ ਮੈਂ ਐਸੇ ਲਹੇ ॥ ੯੫ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸੁਕਲ ਅਰਥ ਇਉਂ
ਕਹੇ ॥ ਸੁਕਲ ਨਾਮ ਚਾਂਦਨ ਕੋ ਲਹੇ ॥ ਚਾਂਦਨ ਅਰਥ ਗਿਆਨ
ਧਰ ਚੀਤ ॥ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਬਪੁ ਜੋ ਤਿਆਗੈ ਮੀਤ ॥ ੯੬ ॥
ਤਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਰ ਲੋਕ ਵਹੁ ਦੇਖੈ ॥ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖ ਅਨਿਤ
ਸਭ ਪੇਖੈ ॥ ਸੁਰਗ ਬੈਠੁਨ ਮਾਹਿ ਨਾ ਰਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਜੋਗੀ ਲਹੈ ॥ ੯੭ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ
ਮਿਲੈ ਫਿਰਿ ਜਨਮ ਨ ਆਵੈ ॥ ਜਿਉਂ ਬੂੰਦ ਭਿੰਨ ਸਾਗਰ ਤੇ
ਹੋਇ ॥ ਪਾਨੀ ਬੂੰਦ ਕਹੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ੯੮ ॥ ਨਾਮ ਬੂੰਦ ਤਿਸ

(੨੩੪)

ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ॥ ਜਬ ਲਗ ਸਾਗਰ ਮਿਲੈ ਨ ਧਾਇ ॥ ਜਬ ਵਹੁ
ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਮੈਂ ਮਿਲੈ ॥ ਵਹੀ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਹੀ ਹੋਇ ਚਲੈ ॥ ੯੯ ॥
ਬੂੰਦ ਨਾਮ ਤਬ ਕਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਵਹੀ ਬੂੰਦ ਸਾਗਰ ਹੀ ਹੋਇ ॥
ਬੂੰਦ ਪਾਣੀ ਸਾਗਰ ਏਕ ਭਾਈ ॥ ਗਿਆਨ ਨੇਤ੍ਰ ਮਹਿ ਏਕ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਈ ॥ ਆਪ ਮਾਹਿ ਐਸੇ ਲਿਵਲਾਵੇ ॥ ਬੂੰਦ ਮਾਹਿ ਸਾਗਰ
ਕੋ ਪਾਵੇ ॥ ੧੦੦ ॥ ਤਬ ਜੀਵ ਬੁਧ ਕਾ ਨਾਮ ਨ ਰਹੈ ॥ ਏਕੋ
ਬ੍ਰਹਮ ਆਪ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਮਾਹਿ ਬਪੁ ਤਿਆਗੈ ॥ ਸੋ
ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰਗੁਣ ਮੈਂ ਲਾਗੈ ॥ ੧੦੧ ॥ ਤਹਾਂ ਲਾਗ ਬਹੁੜ
ਜਨਮ ਨ ਧਾਰੈ ॥ ਬੂੰਦ ਬਿਸਾਰ ਸਾਗਰ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ
ਭਗਤ ਤਿਆਗ ਅਰ ਗਿਆਨ ॥ ਤਹਾ ਗਿਆਨ ਉਤਰਾਇਣੁ
ਜਾਨ ॥ ੧੦੨ ॥ ਗਿਆਨੀ ਨਰ ਹੈਂ ਚਾਹਨ ਕੋਇ ॥ ਜੀਵਨ

(੨੩੫)

ਮੁਕਤ ਬ੍ਰਹਮ ਵਹੁ ਹੋਇ ॥ ਸੁਕਲ ਪਖ ਉਤਮ ਇਹੁ ਹੋਇ ॥ ਦਿਨਸ
ਸੁਰੇ ਕਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਸੋਹਿ ॥ ੧੦੩ ॥ ਸੁਰ ਕਾ ਅਰਥ ਗਿਆਨੀ
ਜਾਨੈ ॥ ਆਤਮ ਮੈਂ ਸੋ ਸੁਰ ਤੁਮ ਮਾਨੈ ॥ ਕਿਸਨਪਖ ਕਾ
ਅਰਥ ਇਉਂ ਭਇਆ ॥ ਅਰਥ ਸਿਆਮ ਕਿਸਨ ਕਾ
ਲਹਿਆ ॥ ੧੦੪ ॥ ਅੰਧਕਾਰ ਜੜ ਰੂਪ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਸੋ
ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੀ ਰਾਤ੍ਰ ਕਹਾਈ ॥ ਰਾਤ੍ਰ ਕੋ ਅਰਥ ਕਰਮ ਚਿਤ ਧਰੇ ॥
ਕਰਮ ਮਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਕਰੇ ॥ ੧੦੫ ॥ ਬਪ ਜੋ ਤਿਆਗੈ
ਕਰਮ ਮਾਹੀ ॥ ਚੰਦ ਲੋਕ ਮੈਂ ਸੁਕਲ ਹੋ ਜਾਹੀ ॥ ਵਹੁ ਬੀਰਜ
ਬਰਖਾ ਸੰਗ ਗਿਝੈ ॥ ਬਹੁੜ ਆਨ ਧਰਤੀ ਪਰ ਪੜੈ ॥ ੧੦੬ ॥
ਸੋ ਬੀਰਜ ਬਹੁੜ ਅੰਨ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਤਿਸਕੋ ਕਾਟ ਕੇ ਸਭ ਜਗ
ਖਾਵੈ ॥ ਜੋ ਖਾਵੈ ਤਿਸ ਬੀਰਜ ਹੋਇ ॥ ਓਹੀ ਬੀਰਜ ਫਿਰਿ

(੨੩੬)

ਜਨਮੈ ਸੋਇ ॥ ੧੦੭ ॥ ਕਿਸਨ ਪਖ ਜੋ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗੈ ॥
ਆਵਾਗਵਨ ਮਾਹਿ ਸੋ ਲਾਗੈ ॥ ਕਰਮ ਸਿਆਮ ਰੂਪ ਹੈ ਸੋਇ ॥
ਅਗਿਆਨ ਮਾਹਿ ਕਰਮ ਸਭ ਹੋਇ ॥ ੧੦੮ ॥ ਗਿਆਨ ਬਾਤ
ਕੋ ਚਿਤ ਨ ਧਰੈ ॥ ਕਿਸਨ ਪਖ ਮੈਂ ਸਹਜੈ ਪੜੈ ॥ ਤਪਸਿਆ
ਵਰਤ ਹੋਇ ਜਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਕਰਮ ਪਖ ਦਖਣਾਇਣੁ ਆਹਿ ॥
੧੦੯ ॥ ਤਾਂਤੇ ਫਿਰ ਵਹੁ ਜਗ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ਭੂਤ ਹੋਇ ਕਰਮੋਂ
ਕਉ ਪਾਇ ॥ ਭੋਗੈ ਰਾਜ ਫਿਰ ਨਰਕੈ ਜਾਇ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਆਵੈ
ਅਰੁ ਜਾਇ ॥ ੧੧੦ ॥ ਖਾਲਸੇ ਮਾਹਿ ਐਸੇ ਅਬ ਭਾਖੈ ॥
ਅਕਾਲ ਜਾਪ ਤਿਸ ਕੋ ਨਿਤ ਆਖੈ ॥ ਤੁਮਭੀ ਸੁਕਲ ਗਿਆਨ
ਕੋ ਧਾਰੈ ॥ ਅਕਾਲ ਸਰਬ ਕੇ ਮਾਹਿ ਬੀਚਾਰੈ ॥ ੧੧੧ ॥
ਸਕ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੀ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਆਪ ਮਧ ਅਕਾਲ

(੨੩੭)

ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਜੋ ਅਕਾਲ ਹੈ ਤੁਮਰੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤੁਮ
ਨਾਹੀ ਅਕਾਲ ਹੀ ਆਹਿ ॥ ੧੧੨ ॥ ਜਬ
ਅਕਾਲ ਏਕ ਤੁਮ ਜਾਨਿਆ ॥ ਅਕਾਲ ਮਾਹਿ ਆਪ
ਕੋ ਮਾਨਿਆ ॥ ਤਬ ਤੁਮ ਮੁਕਤਿ ਸੁ ਕਲ ਮੈਂ ਹੋਵਉ ॥ ਅਗਿਆਨ
ਕਿਸਨ ਪਖ ਕੋ ਖੋਵਉ ॥ ਐਸੇ ਬਾਸਦੇਵ ਜੀ ਕਹਿਓ ॥ ਅਪਨੇ
ਮਨ ਮੈਂ ਅਰਜਨ ਲਹਿਓ ॥ ੧੧੩ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲ ਇਸ ਆਠਵੈ ਧਿਆਇ ਕਾ ਐਸੇ ਤੂੰ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥
ਜੇਕੋ ਸੁਨੈ ਅਰੁ ਪੜੈ ਹੈ ਸੋ ਅਤਿ ਫਲ ਕੋ ਪਾਇ ॥ ੧੧੪ ॥
ਕਵਿਤ ॥ ਚਾਰੋਂ ਏਦ ਪੜੈ ਤੇ ਸਰਬ ਜਗ ਕਰੇ ਤੇ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ ਨਾ
ਏਤੇ ਜੋ ਕਛੁ ਫਲ ਪਾਵਹੈ ॥ ਪੁੰਨ ਅੰਗ ਧਰੇ ਤੇ ਅਨਾਥ ਉਦਰ
ਭਰੇ ਤੇ ਰਣਮਿਤ ਪਾਏ ਜੋ ਅਪਸਰਾਰ ਮਾਵ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਤੇ ਵਸੇਖ

(੨੩੮)

ਫਲ ਜੇ ਕੋ ਏਹ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਸੁਨੈ ਪੜੇ ਅਰ ਧਾਰੇ ਸਮਝਾਵਹੈ॥
ਪਾਵੈ ਵਹੁ ਐਸਾ ਨਰ ਪਦਵੀ ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਹਿ ਲੀਨ
ਹੋਇ ਸੁਖ ਮੈਂ ਸਮਾਵ ਹੈ ॥ ੧੧੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਠਵਾਂ ਅਧਿ-
ਆਇ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤ ॥ ਭਾਖਿਆ ਕਹੀ ਤਿਸਕੀ ਹੋ ਮੀਤ॥
ਜੇ ਕੋ ਪੜੈ ਅਰ ਮਨ ਮੇਂ ਧਾਰੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਕੋ ਨਿਤ
ਵੀਚਾਰੈ ॥ ਮੁਕਤਿ ਪਾਵੈ ਹੈ ਐਸਾ ਸੋਇ ॥ ਸੋ ਭੀ ਆਪ ਬ੍ਰਹਮ
ਹੀ ਹੋਇ ॥ ੧੧੬ ॥ ੮ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪ
ਨਖਤਰ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ
ਸੰਵਾਦੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਖੋਤਮ ਜੋਗੁ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸ਼ਰ ਸੰਵਾਦੇ
ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਆਠਵੇਂ ਧਿਆਇ ॥
ਆਗੈ ਇਸ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚੁ ॥

(੨੩੯)

ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਆਠਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੂੰ
ਸੁਣ ॥ ਏਕ ਨਰਪਦਾ ਨਦੀ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਮਾਡੋ ਨਗਰ ਹੈ ॥
ਤਹਾਂ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮਣ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਨਾਮੁ ਉਸ ਕਾ ਮਾਧੋ ਸੁਸਰਮਾ ॥
ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਅਰੁ ਉਸ ਕੇ ਧਨ ਬਹੁਤ ਥਾ ॥ ਪਰ ਉਸ ਕੇ ਸੰਤਾਨ
ਨ ਹੋਵੈ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮਣ ਜਗ ਬਹੁਤ ਕਰੇ ॥ ਅਸਮੇਧ ਜਗ
ਕਰੇ ॥ ਅਉਰ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ਕੇ ਜਗ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਨੇ ਕਹਿਆ ॥
ਤੂੰ ਅਜਾ ਜਗ ਕਰਿ ॥ ਦੇਵੀ ਕੋ ਚਢਾਇ ॥ ਦੇਵੀ ਤੋਕਉ ਪੁਤ੍ਰ
ਦੇਵਗੀ ॥ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੇ ਅਜਾ ਜਗ ਕੀਆ ॥ ਏਕ
ਬਕਰਾ ਲੇ ਆਇਆ ਉਸ ਕਉ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇਆ ॥ ਮੇਵਾ
ਖਵਾਇਆ ॥ ਜਬ ਉਸ ਕਉ ਲਾਗੇ ਮਾਰਨ ਤਬ ਵਹੁ ਬਕਰਾ ਕਹ
ਕਹ ਕਰ ਹਸਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਹੈ ਬਕਰੇ ਤੂੰ

(੨੪੦)

ਕਿਉਂ ਹਸਾ ॥ ਤਬ ਬਕਰਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਮੈਂ ਜੋ ਹਸਾ ਹੋਂ ਸੋ
ਮੇਰੇ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਨ ਹੋਤੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਨੇ ਭੀ ਬਹੁਤ ਜਗ
ਕੀਏ ਥੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਿਆ ਤੂੰ ਅਜਾ ਜਗ
ਕਰ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ਤੂੰ ਅਜਾ ਜਗ ਕਰਾ ਤਬ ਮੈਂ ਨੇ
ਕਹਿਆ ਭਲੀ ਬਾਤ ॥ ਉਸ ਨਗਰ ਮੈਂ ਬਕਰੇ ਬਹੁਤ ਢੂੰਢੇ
ਪਰ ਕੋਈ ਨ ਪਾਇਆ ॥ ਤਬ ਏਕ ਬਕਰੀ ਥੀ ਉਸ ਕਾ
ਏਕ ਬਚਾ ਥਾ ॥ ਉਸ ਬਕਰੀ ਕਉ ਬਚੇ ਸਮੇਤ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥
ਜਬ ਉਸ ਕਉ ਲੇ ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਉਸ ਬਕਰੀ ਕੇ ਥਣੇ ਸਿਉਂ
ਉਸ ਬਚੇ ਕਉ ਛਡਾਇ ਕਰ ਲਾਗਾ ਜਗ ਮੈਂ ਹੋਮਣ ॥ ਤਬ ਵਹੁ
ਬਕਰੀ ਬੋਲੀ ॥ ਅਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੇ ਅਰੇ ਪਾਪੀਓ ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਬਚੇ
ਕਉ ਮਾਰਤੇ ਹੋ ॥ ਸੋ ਕਿਸੀ ਠਉਰ ਮੈਂ ਐਸੇ ਭੀ ਸੁਣਾ ਹੈ ॥

(੨੪੧)

ਜੋ ਕਿਸੀ ਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਉ ਮਾਰਕੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਾਇਆ ਹੋਵੈ
ਸੰਤਾਨ ਕੇ ਲੀਏ ਤੁਮ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਉ ਮਾਰਤੇ ਹੋ ਤੁਮਰੇ ਭੀ
ਸੰਤਾਨ ਨ ਹੋਵੇਗੀ ॥ ਤੁਮ ਨਿਰਦਈ ਹੋ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਬਕਰੀ
ਕਹਤੀ ਰਹਤੀ ਰਹੀ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਉਸਕੇ ਬਚੇ ਕਉ ਜਗ ਮੈਂ
ਹੋਮਿਆ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਬਕਰੀ ਬੋਲੀ ॥ ਅਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਏਹ ਮੇਰਾ
ਤੁਝ ਕਉ ਸਰਾਪ ਹੈ ॥ ਤੇਰਾ ਗਲਾ ਭੀ ਇਸੀ ਭਾਂਤ
ਕਟੀਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਬਕਰੀ ਤੜਫ ਕੇ ਮਰ ਗਈ ॥
ਜਬ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰੇ ॥ ਤਬ ਜਮ ਆਏ ਬਾਂਧ ਕਰਿ
ਮੁਝ ਕਉ ਧਰਮਰਾਜਾ ਪਾਸ ਲੇ ਗਏ ॥ ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਾ
ਨੇ ਆਗਿਆ ਕਰੀ ਏਹ ਪਾਪੀ ਹੈ ਇਸ ਕਉ ਨਰਕ ਮੈਂ
ਡਾਲੋ ॥ ਤਬ ਮੁਝ ਕਉ ਬਾਂਤਰ ਕਾ ਜਨਮ ਦੀਆ ॥ ਸੋ ਏਕ

(੨੪੨)

ਬਾਜੀਗਰ ਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥ ਸੋ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮਾਂਗਤਾ ਫਿਰੇ ॥
ਮੁਝ ਕਉ ਖਾਵਣ ਕਉ ਭੀ ਕਛੁ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਜਬ ਬਾਂਤਰ ਕੀ
ਦੇਹੀ ਛੋਡੀ ਤਬ ਕੁਤੇ ਕੀ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਨੇ ਏਕ ਕੀ
ਰੋਟੀ ਛਪਾਇ ਖਾਈ ॥ ਤਬ ਤਹਾਂ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਦੇਖਤਾ ਥਾ ॥
ਤਿਸ ਕਉ ਉਸਨੇ ਕਹਿ ਵੀਆ ॥ ਅਰੇ ਤੇਰੀ ਰੋਟੀ ਕੁਤਾ ਖਾਤਾ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸਨੇ ਏਕ ਡਾਂਗ ਮੇਰੀ ਕਮਰ ਮੇਂ ਮਾਰੀ ॥ ਤਬ ਮੇਰੀ
ਕਮਰ ਅਧ ਬੀਚ ਤੇ ਟੂਟ ਗਈ ॥ ਤਬ ਉਸੀ ਕਸ਼ਟ ਸਾਥ ਮੇਰਾ
ਮਰਨਾ ਭਇਆ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਮੇਰਾ ਘੋੜੇ ਕਾ ਜਨਮ ਭਇਆ
ਸੋ ਏਕ ਭਠਿਆਰੇ ਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਫਿਰਾ-
ਇਆ ਕਰੇ ॥ ਕਛੁ ਖਾਣੇ ਕਉ ਭੀ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਜਬ ਸੰਧਿਆ
ਹੋਵੈ ਤਬ ਰਸੇ ਸਿਉਂ ਛਿਕ ਕਰਿ ਬਾਂਧੇ ॥ ਸੋ ਮਥਾ ਭੀ

(੨੪੩)

ਉਠਾਇ ਨ ਸਕੈ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਉਪਰਿ ਤੀਨ ਮਾਨੁਖ
ਚੜ੍ਹ ਬੈਠੇ ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੋ ਲੜਕੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਠਉੜ ਗਪਣ
ਥੀ ਤਹਾਂ ਮੈਂ ਫਾਥਾ ॥ ਤਬ ਮੁਝ ਕਉ ਉਪਰਿ ਤੇ ਮਾਰੇ ਤਬ
ਤਿਸੀ ਦੁਖ ਮੈਂ ਮੈਂ ਮਰ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਅਨੇਕ ਜਨਮ
ਪਾਏ ॥ ਤਿਸਤੇ ਪੀਛੇ ਮੈਂ ਬਕਰੇ ਕਾ ਜਨਮ ਪਾਇਆ ॥ ਸੋ
ਮੈਂ ਜਾਣਤਾ ਹੋਂ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ਹੈ ॥
ਮੈਂ ਅਬ ਸੁਖ ਪਾਵਉਂਗਾ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਮੁਝ ਕਉ ਪਹਿਲੇ ਹੀ
ਛੁਰੀ ਹਾਥ ਮੈਂ ਲੈਕੇ ਮਾਰਨੇ ਕਉ ਤਯਾਰ ਬੈਠੇ ਹੋ ॥ ਤਬ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਅਰੇ ਬਕਰੇ ਤੁਝ ਕਉ ਜੀਉ ਪਿਆਰਾ
ਹੈ ॥ ਜਿ ਚਿੜੀ ਕਉ ਡਿਲ ਉਠਾਵਤੇ ਹੈਂ ਤਉ ਚਿੜੀ ਉਡ
ਜਾਤੀ ਹੈ ॥ ਅਬ ਏਕ ਕਥਾ ਆਪਨੇ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਕੀ ਦੇਖੀ ਕਹਤਾ ਹੋਂ

(੨੪੪)

ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਕੁਰਬੇਤ੍ਰ ਮੈਂ ਏਕ ਰਾਜਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਉ ਆਇਆ ॥
ਨਾਉਂ ਉਸਕਾ ਚੰਦ੍ਰ ਸਰਮਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ
ਪੂਛਾ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਗ੍ਰਹਣ ਮੈਂ ਕਉਨ ਵਸਤ ਦਾਨ ਕਰਉ ॥ ਤਬ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਤੁਮ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਉ ਦਾਨ
ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਲੋਹੇ ਕਾ ਪੁਰਖ ਬਣਵਾਇਆ ॥ ਨੇਤ੍ਰ
ਉਸਕੇ ਲਾਲੇਂ ਕੇ ਬਣਵਾਏ ॥ ਅਉਰ ਸਭ ਗਹਣੇ ਸੋਨੇ ਕੇ ਪਹਿ-
ਰਾਏ ॥ ਤਬ ਤਿਸ ਕਉ ਬਣਾਇਕੇ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਉ ਤਿਆਰ
ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਕਉ ਗਇਆ ॥ ਜਬ
ਇਸ਼ਨਾਨੁ ਕਰਿ ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਉਸ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਉ ਲਾਗਾ
ਦਾਨ ਕਰਨੇ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਟਹਕਾਰੇ ਮਾਰਕੇ ਹਸਿਆ ॥
ਤਬ ਉਸਕੇ ਹਸਣੇ ਸੇ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਡਰਿਆ ॥ ਏਹ ਕੋਈ ਉਪਦ੍ਰ

(੨੪੫)

ਨਜਰਿ ਆਵਤਾ ਹੈ ॥ ਜੋ ਕਦੀ ਲੋਹੇ ਕਾ ਮਾਨੁਖ ਭੀ ਹਸਤਾ
ਕਿਸੀ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸਿਤਾਬ ਪੁੰਨ ਕਰਿ ਦੀਆ ॥
ਤਬ ਉਹੁ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਦੇਖਕੇ ਫਿਰ ਹਸਾ ॥
ਅਰ ਕਹਾ ਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੂੰ ਮੁਝ ਕਉ ਲੇਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਨੇ ਕਹਾ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਹਮ ਲੇਵੈਂਗੇ ॥ ਤੁਝ ਸਾਰਖੇ ਬਹੁਤ ਮੈਂਨੇ
ਪਚਾਏ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬੋਲਿਆ ॥ ਤੂੰ ਮੁਝ ਕਉ ਉਹੁ
ਕਾਰਨ ਬਤਾਉ ਜਿਸਤੇ ਤੂੰ ਅਨੇਕ ਦਾਨ ਪਚਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਜੋ ਗੁਨ ਜੋ ਕਾਰਣ ਹਮਾਰੇ ਮੈਂ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ॥
ਤਬ ਇਤਨਾ ਕਹਿਤੇ ਹੀ ਉਹੁ ਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਧ ਬੀਚ ਤੇ ਦੋ ਟੁਕੜੇ
ਹੋ ਪੜਾ ॥ ਤਿਸਕੇ ਬੀਚ ਤੇ ਏਕ ਕਾਲਕੀ ਮੂਰਤਿ ਨਿਕਸੀ ॥
ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਆਠਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥

(੨੪੬)

ਸੋ ਉਸ ਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਸੁਣਾ ॥ ਤਬ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਤਤਕਾਲ ਰੂਪ ਉਸਕਾ
ਅਉਰ ਹੋਇ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਜਲ ਕੀ ਚੁਲੀ ਭਰਿਕੇ ਉਸ ਬ੍ਰਹਮਣ
ਨੇ ਉਸ ਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਉਪਰਿ ਡਾਲੀ ॥ ਜਲ ਕੇ ਪੜਤੇ ਹੀ ਤਤਕਾਲ
ਦੇਹ ਛੂਟੀ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਤਬ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸ
ਉਪਰਿ ਬੈਠ ਵੈਕੁੰਠ ਗਇਆ ਤਬ ਏਹ ਬਕਰਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ
ਬ੍ਰਾਹਮਣੇ ਤੁਮ ਮੈਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ॥ ਜੋ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਆਠਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥ ਜੋ ਸੁਨਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨੀਚ ਦੇਹ
ਤੇ ਛੂਟੋਂ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲੇ ॥ ਕੋਈ ਕਹੈ ਮੈਂ ਦੋ ਵੇਦ ਪੜੇ ਹੈਂ ॥
ਕਿਸੀ ਕਹਾ ਮੈਂ ਤੀਨ ਵੇਦ ਪੜੇ ਹੈਂ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ
ਪਾਠੀ ਭੀ ਉਸ ਨਗਰ ਮੇਂ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਜਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਨੇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਆਠਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪੜਾ ॥ ਤਬ ਉਸਕੇ ਸੁਣਤੇ ਹੀ

(੨੪੭)

ਬਕਰੇ ਨੇ ਦੇਹ ਛੋੜੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ॥
ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠ ਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਇਆ ਤਬ ਵਿਮਾਨ ਉਪਰਿ
ਚੜਾ ਹੁਆ ਉਪਰਿ ਤੇ ਬੋਲਾ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣੇ ਤੁਮ ਵੈਸਨਵ ਹੋ ॥
ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰੋ ॥ ਤੁਮਾਰਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਤਬ
ਓਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭ ਵੈਸਨੋ ਭਏ ॥ ਤਬ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਲਗੇ ॥
ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਆਠਵੇਂ
ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਿਆ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣਿਆ ॥ ੮ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ
ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ
ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਅਠਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ॥ ੮ ॥
ਆਗੈ ਨਾਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੋਲੇ
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਅਰਜਨ ਪਿਆਰੇ ਮੀਤ ਕੋ ॥ ਸੁਨ ਪਾਰਥ ਇਹ

(੨੪੮)

ਗਿਆਨ ਗੁਹਜ ਤੇ ਗੁਹਜ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਝਕੋ
ਕਹੋ ਇਸ ਕਾਰਨੇ ਜੋ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਮੀਤ ॥ ਮੇ ਭਾਖਣ ਨਿੰਦਾ ਨਾ ਕਰੈਂ
ਸਤਿ ਸਤਿ ਕਰਿ ਮਾਨੈ ਚੀਤ ॥ ੨ ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਜੇਤੀ ਹੈ ਵਿਦਿਆ ਸਭ
ਹੁੰਤੇ ਬਹੁਤ ਏਹ ਗੁਹਜ ਬਾਤ ਸਕਲ ਤੇ ਉਤਮ ਇਹੁ ਗਿਆਨ ਹੈ ॥
ਆਗਮ ਤੇ ਆਗਮ ਜਾਨ ਆਗਮ ਕੀ ਪਛਾਨ ਮਾਨ ਜਿਸ ਕੇ
ਉਚਰੇ ਅਰੁ ਸੁਨੇ ਤੇ ਅਗਮ ਪੁਰਖ ਮਾਨ ਹੈ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸੁਖ
ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ਜੇ ਕੋ ਮਨ ਧਾਰੇ ਸੋ ਮਹਿਮਾ ਇਸ ਗਿਆਨ ਕੀ
ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਰਧਾਨ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਧਾਰੇ ਤੇ ਬਪ ਸੋ ਨਿਆਰਾ
ਮਾਨ ਅਪਣੇ ਹੀ ਆਪ ਮੈਂ ਦੇਖੈ ਹਰਿ ਭਾਨ ਹੈ ॥ ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ
ਇਹ ਗਿਆਨ ਨ ਪਾਵਤੇ ਐਸੀ ਹੈ ਤਿਹ ਬਾਤ ॥ ਮੁਕਤਿ ਨ ਹੋਵੈ
ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਆਵਾਗਵਨ ਭ੍ਰਮਾਤ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਸੰਸਾਰ

(੨੪੯)

ਮੈਂ ਜਨਮੈਂ ਮਰੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ਬਿਨ ਸ਼ਰਧਾ ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ
ਕੀ ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ਮੀਤ ॥ ੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂ
ਅਉਰ ਸੁਨ ਤ੍ਰੈਬਿਧਿ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਅਬਗਤ ਦੁਤੀਏ
ਬੈਰਾਟ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਰੂਪ ॥ ੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਬਗਤ ਰੂਪ
ਅਪਾਰ ਸਭ ਕਛ ਪਰਗਟ ਤਿਨ ਕੀਆ ॥ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ
ਸੰਸਾਰ ਸਭ ਉਪਜਿਓ ਹੈ ਤਿਸੀ ਸੋ ॥ ੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬੈਰਾਠ
ਰੂਪ ਮੁਝ ਜਾਨ ਧਾਰ ਰਹਿਆ ਹੈ ਸਰਬ ਕੋ ॥ ਸੋ ਹੈ ਪਰਮ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਏਕ ਸਰੀਰ ਏਹ ਜਗਤ ਹੈ ॥ ੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਏਕ
ਸਰੂਪ ਏਹ ਪੇਖ ਅਪਨੇ ਰਬ ਕਾ ਸਾਰਥੀ ॥ ਪਰਤਖ ਮੁਝ
ਕੋ ਦੇਖ ਗਿਆਨ ਉਪਦੇਸੈ ਭਗਤ ਕੋ ॥ ੯ ॥ ਅੜਲ ॥
ਸਰਬ ਜਗਤ ਕਾ ਈਸਰ ਸਭ ਕਾ ਤੇਜ ਮੈਂ ॥ ਸਭ ਹੂੰ ਕੇ ਮਧ

(੨੫੦)

ਵਰਤੋ ਰਹੈ ਅਭੇਜ ਮੈਂ ॥ ਨਿਰਲੇਪ ਨਿਆਰਾ ਬਸੋ ਉਪਜਾਵੈ
ਸਰਬ ਕੋ ॥ ਜੈਸੇ ਪਵਨ ਨਿਤ ਰਹੈ ਅਕਾਸ ਕੇ ਉਦਰਮੋ ॥
ਅਕਾਸ ਨਾਹਿ ਸਪਰਸੈ ਤੈਸੇ ਜਾਨ ਮੁਝ ॥ ਇਸ ਬਿਧਿ
ਬੀਚ ਨਿਆਰਾ ਭਾਖੇ ਮੀਤ ਤੁਝ ॥ ੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਉਤਪਤਿ ਕਰੋਂ ਸਭ ਜਗਤ ਕੋ ਲੇਪ ਨ ਲਾਗੇ ਮੋਹ ॥ ਸਦਾ
ਨਿਰਲੇਪੀ ਮੈਂ ਰਹੋਂ ਉਪਜਾਵਉ ਸਭ ਕੋ ॥ ੧੧ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥
ਹੇ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤੁ ਤੁਝ ਕਹੈ ॥ ਤੁਝਕੋਂ ਅਪਨਾ ਮਿਤ੍ਰ ਲਹੈ ॥
ਕਲਪ ਅੰਤ ਕੀ ਏਹ ਬਾਤ ॥ ਮਹਾਂ ਪੁਲੈ ਜਬ ਹੋਇ ਤਾਤ ॥ ਤਬ
ਸਕਲ ਪਾਨੀ ਜੋਇ ॥ ਲੀਨ ਮਾਇਆ ਕੇ ਮਧ ਹੋਇ ॥ ਸੋ
ਮਾਇਆ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਹੇ ॥ ਅਰਥ ਮਾਇਆ ਕਾ ਇਛਿਆ ਅਹੈ ॥
ਜਬ ਬਹੁੜ ਇਛਿਆ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ॥ ਆਦਿ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਧਰੋਂ ॥

(੨੫੧)

ਸੋ ਇਛਿਆ ਮਾਇਆ ਰੂਪ ॥ ਸੰਸਾਰ ਇਛਿ ਸਰੂਪ ॥ ਸਿਰਜੋ
ਜਗਤ ਮਾਇਆ ਸਾਥ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕਾ ਮੈਂ ਨਾਥ ॥
ਸੋ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਆਪ ਬਸ ਨਾਹਿ ॥ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ਕੈ ਬਸ ਆਹਿ ॥
ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੈ ਪਰਾਨੀ ਕੋਇ ॥ ਤਿਸਕੋ ਲੇਪ ਨਾਹੀ
ਹੋਇ ॥ ਮੁਝ ਇਛਿ ਵਰਤੈ ਨੀਤ ॥ ਸਭ ਕਰਮ ਮਾਇਆ
ਕੀਤ ॥ ਅਬ ਸੁਨ ਧਨੰਜੈ ਯਾਰ ॥ ਸਿਰਜੋ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ
ਸੰਸਾਰ ॥ ਰਚਨਾ ਰਹੈ ਅਰ ਪ੍ਰਤਪਾਲੋ ॥ ਸੰਖਾਰੋ ਆਪ ਮੈਂ ਡਾਲੋ ॥
ਲਾਗੈ ਨਾਹਿ ਮੁਝ ਕਛੁ ਲੇਪ ॥ ਰਹਤਾ ਸਗਲ ਮਧ ਅਲੇਪ ॥
ਅਬ ਨਿਰਲੇਪ ਗਤਿ ਤੁਮ ਸੁਣੇ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਜੈਸੇ ਭਨੋ ॥ ਮਮ
ਮੋਹ ਨਾਹੀ ਕਰੋਂ ॥ ਉਦਾਸੀ ਰੀਤ ਅਪਨੀ ਧਰੋਂ ॥ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਜੋ
ਉਦਾਸ ॥ ਨਿਰਲੇਪ ਜਾਨੋ ਤਾਸ ॥ ਜੋ ਉਦਾਸ ਜਗ ਤੇ ਰਹੈ ॥

(੨੫੨)

ਤਿਸ ਬੰਦਨਾ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ਹੇ ਸਖੇ ਇਉਂ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ਉਦਾਸੀਨ
ਹੋ ਤੂੰ ਮੀਤ ॥ ਤਬ ਤੁਝ ਲੇਪ ਨਾ ਕੋ ਲਗੈ ॥ ਮਮ ਮੋਹ ਤੁਝ ਸੋ
ਭਗੈ ॥ ੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਮੇਰੀ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਣੋ ਜੋ ਮੈਂ ਕੈਸਾ
ਮੀਤ ॥ ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜਗਤ ਸਭ ਮਾਇਆ ਮੇਰੀ ਕੀਤ ॥
੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਪਜਨ ਠਉਰ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਮੁਝ ਸੋ ਅਵਰੁ ਨ
ਜਾਨ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਨ ਅਵਰੁ ਕੋ ਹੇ ਅਰਜਨ ਮਤਿ ਮਾਨ ॥
੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਰਾਜੋ ਤੇਰੇ ਰਥ ਬਿਖੈ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭ ਤ੍ਰਿਭਵਣਿ
ਨਾਥ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਵਤਾ ਏਕੋ ਮੈਂ ਸਭ ਸਾਥ ॥ ੧੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈਂ ਈਸਰ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਮੂਰਖ ਮੁਗਧ ਅਰ ਅਗ ॥
ਮਾਨੁਖ ਰੂਪ ਜੋ ਧਾਰਿਆ ਪੇਖਹਿ ਨਾਹਿ ਕਰਿ ਤਗ ॥ ੧੬ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਨੈ ਨਹੀਂ ਪਰਤਾਪ ਮੁਝ ਪਹਿਚਾਨੈ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਕਹੈ

(੨੫੩)

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਇਕ ਦੇਹਿ ਹੈ ਅਵਰ ਬਪ ਜਿਉ ਹੋਇ ॥ ੧੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਤਿਨਕਾ ਫਲ ਤੂੰ ਸੁਨ ਸਖੇ ਕਿਆ ਪਾਵੈ ਵਹੁ ਲੋਕ ॥ ਰਹੈ ਗਿਆਨ
ਤੇ ਹੀਨ ਵਹੁ ਬੂਝੈ ਸਾਗਰ ਸੋਕੁ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ ਭਲੇ
ਜੋ ਵਹੁ ਕਰੈ ਤਿਨਕਾ ਫਲ ਦੁਖ ਹੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਸੁਨੇ ਅਰ ਪੜੇ
ਵਹੁ ਰਿਦੈ ਨ ਆਵੈ ਸੋਇ ॥ ੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਝ ਪਹਿਚਾਨੇ ਨਾਹਿ ਸੋ
ਅਗਿਆਨੀ ਮੂੜ ॥ ਰਾਖਸ ਵੈਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤਿ ਦੇਹ ਮੋਹ ਹੈ ਸੁਨ ਕੂੜ ॥
੨੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤ ਜਿਹ ਨਰੋਂ ਕੀ ਸੋ ਹੈ ਪੁਰਖ
ਸੁਜਾਨ ॥ ਜੈਸਾ ਹੈ ਪਰਤਾਪ ਮੁਝ ਸੋ ਵਹੁ ਐਸਾ ਜਾਨ ॥ ੨੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰੇ ਪਹਿਚਾਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਮ ਕਰੇ ਜੇ ਕੋਇ ॥ ਸੋਈ ਕਰਮ
ਤਿਸੁ ਬੰਧੁ ਹੈ ਜਨਮੈਂ ਮਰਤਾ ਸੋਇ ॥ ੨੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਨ ਮੁਝ
ਕੋ ਪਹਿਚਾਨਿਆਂ ਕਰਮ ਨ ਕਰਤੇ ਕੋਇ ॥ ਅਘਾਇ ਰਹੈ ਹਰਿ

(੨੫੪)

ਦੇਖਿਕੈ ਅਵਰ ਚਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ॥ ੨੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਝ
ਈਸਰ ਕੋ ਜਾਨਕੈ ਸਿਮਰਨ ਮਨ ਮੈਂ ਧਾਰ ॥ ਇਸਥਾਵਰ
ਜੰਗਮ ਜਗਤ ਕੈ ਮੁਝਕੋ ਆਇ ਬੀਚਾਰ ॥ ੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਅਬਿਨਾਸੀ ਮੁਝ ਜਾਨਕੈ ਨਿਤ ਸਿਮਰਨ ਮੁਝ ਕਰੈ ॥ ਨਿਰੰਤਰ
ਜਪੈ ਗੁਵਿੰਦ ਕੋ ਨਿਸਚਾ ਤਿਸ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ੨੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਪੂਜਾ ਮੇਰੀ ਕਰੇ ਵਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤ ਕੈ ਸਾਥ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਮਸ-
ਕਾਰ ਕਰਿ ਗਾਵੈ ਮੇਰੀ ਗਾਥ ॥ ੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਨਿਤ ਜੁਗਤਿ ਸੌ ਦੇਵੀ ਪੁਰਖੁ ਹੈਂ ਜੋ ॥ ਦੂਜੇ ਗਿਆਨੀ ਕੀ ਕਥਾ
ਅਬ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਸੋ ॥ ੨੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਗਿਆਨੀ ਮੇਰਾ ਭਗਤ
ਗਿਆਨ ਜਗ ਕਰਿ ਪੂਜਤਾ ॥ ਗਿਆਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋਲ ਗਤ ਜੈਸਾ
ਹਉ ਤੈਸਾ ਕਹੈਂ ॥ ੨੮ ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਈਸਰ ਤੇ

(੨੫੫)

ਰਚਨਾ ਹੈ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਏਕਈਸਰ ਹੀ ਬਿਆਪਿਆ
ਜੀ ॥ ਕਾਰਜ ਕਾਰਣ ਵਹੀ ਜਗ ਹੋਮ ਸਭ ਵਹੀ ਕਰਤਾ ਤਿਸ
ਜਗ ਕਾ ਏਕੋ ਪ੍ਰਤ ਜਾਪਿਆ ਜੀ ॥ ਸਮਗ੍ਰੀ ਅਰੁ ਧਰ ਵਹੀ ਮੰਤ੍ਰ
ਜਗ ਕਰ ਵਹੀ ਹੋਮ ਹੋਮਨ ਹਾਰ ਵਹੀ ਸਭੀ ਆਪ ਥਾਪਿਆ
ਜੀ ॥ ਐਸੇ ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਜਾਨੈ ਵਹੁ ਗਿਆਨੀ ਨਰ ਤਿਸ ਕੇ
ਬੀਚਾਰ ਸੋ ਮਗਨ ਹੋ ਧ੍ਰਾਪਿਆ ਜੀ ॥ ੨੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ
ਅਰਜਨ ਐਸੇ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਪਿਤਾਮਾ ਜਗ ਕਾ ਮੁਝਕੋ ਮਾਨ ॥
ਮਾਤਾ ਧਾਤਾ ਸਭ ਕਾ ਮੈਂ ਹੋਂ ॥ ਬੰਧੂ ਪਿਤਾ ਸਭ ਜਗ ਕਾ ਕਹਿਓ ॥
੩੦ ॥ ਬੇਦੋਂ ਬਿਖੈ ਜੋ ਹੈ ਓਅੰਕਾਰ ॥ ਸੋ ਭੀ ਮੈਂ ਹੋ ਅਰਜਨ
ਯਾਰ ॥ ਭੀਨੋ ਬੇਦ ਭੀ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ॥ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤ
ਸਭ ਮੁਝ ਸੋ ਮਾਨੋ ॥ ੩੧ ॥ ਸਭ ਕਾ ਸਾਖੀ ਮੈਂ ਹੋ ਪਿਆਰੇ ॥

(੨੫੬)

ਭਜਨ ਜੋਗ ਸਭ ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੇ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਭ ਮੈਂ ਆਪ ॥
ਸਰਬ ਹੋਇ ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪ ॥ ੩੨ ॥ ਸਭ ਜਗ
ਮੁਝ ਤੇ ਉਪਜਤ ਪਾਰਥ ॥ ਸਭ ਕੀ ਪਰਲੈ ਕਰੋਂ ਜਥਾਰਥ ॥
ਬਹੁੜ ਸਭ ਲੀਨ ਆਪਮੋ ਕਰੋਂ ॥ ਕਉਤਕ ਅਪਨਾ ਆਪ ਹੋ
ਧਰੋਂ ॥ ੩੩ ॥ ਪੂਰਨ ਸਭਹੂੰ ਬਾਤੋ ਜਾਨੋ ॥ ਸਭ ਕਾ ਬੀਜ ਏਕ
ਮੁਝ ਕੋ ਮਾਨੋ ॥ ਸੂਰਜ ਹੋਇ ਤਪਾਵਉ ਤਾਪ ॥ ਬਰਖੋ ਜਲ ਮੈਂ
ਮੇਘ ਹੋਇ ਆਪ ॥ ੩੪ ॥ ਸੰਸਾਰ ਆਪ ਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰੋਂ ॥
ਸੰਖਾਰੋ ਬਹੁੜ ਆਪ ਮੈਂ ਧਰੋਂ ॥ ਸੁਰਗੁਣ ਅਮਰ ਮੁਝੀ ਤੇ
ਜਾਨ ॥ ਮ੍ਰਿਤ ਸੰਸਾਰ ਕੀ ਮੁਝ ਸੋ ਮਾਨ ॥ ੩੫ ॥ ਅਉਰ
ਸੁਣੋ ਅਬ ਅਰਜਨ ਮੀਤ ॥ ਧਰਮ ਅਰਥ ਕਾਮ ਕੀ ਰੀਤ ॥
ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਬਿਦਿਆ ਏ ਜਗੁ ਕਹਾਵੈ ॥ ਕਰਨ ਹਾਰ ਤਿਸਤੇ

(੨੫੭)

ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ੩੬ ॥ ਜੋ ਇਹੁ ਜਗ ਕਰਿ ਮੁਝਕੋ
ਪੂਜੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਬਾਤ ਤਿਸੀ ਮੈਂ ਦੂਝੈ ॥ ਸੋਮਤਿਨਾਮਾ ਇਕ
ਜਗ ਹੈ ਮੀਤਾ ॥ ਤਿਸ ਕਹਿ ਮੁਝ ਜਿਨ ਪੂਜਨ ਕੀਤਾ ॥
੩੭ ॥ ਪੂਜਾ ਕਰਿ ਫਲ ਮਾਂਗੇ ਤਿਸਕੇ ॥ ਸੁਰਗ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਹੋਵੈ ਉਸਕੇ ॥ ਸੁਰਗ ਮਾਹਿ ਜਾਇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ
ਭੋਗ ਬਹੁ ਭੋਗੈ ਸੋਇ ॥ ੩੮ ॥ ਮਿਰਜਾਦਾ ਪੁੰਨ ਹੋਵੈ
ਉਸ ਜੇਤੀ ॥ ਅਤਿ ਸੁਖ ਭੋਗੈ ਦੇਵਉਂ ਸੇਤੀ ॥ ਤਿਸਕਾ ਪੁੰਨ
ਖੀਣੁ ਜਬ ਹੋਇ ॥ ਜੂਨ ਮਾਨੁਖ ਪਾਵੈ ਫਿਰਿ ਸੋਇ ॥
੩੯ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤ੍ਰੈਬਿਧਿ ਜੋ ਕਰੇ ॥ ਤਿਨਕਾ ਫਲ ਮਨ ਮੋਂ
ਨਿਤ ਧਰੇ ॥ ਸੁਰਗ ਮੈਂ ਜਾਇ ਬਹੁੜ ਗਿਰ ਆਵੈ ॥ ਆਵਾ
ਗਵਨ ਨਿਤ ਵਹੁ ਪਾਵੈ ॥ ੪੦ ॥ ਸਕਾਮ ਕਰਮ ਤੇ ਨਿਤ ਦੁਖ

(੨੫੮)

ਲਹੈ ॥ ਨਿਤ ਹੀ ਜਨਮ ਮਰਨ ਮੈਂ ਰਹੈ ॥ ਕਾਮਨਾ ਮਈ ਦੁਖ ਹੈ
ਨਿਤ ॥ ਸੁਖ ਨਾਹੀਂ ਜਿਸੁ ਚਲਤਾ ਚਿਤ ॥ ੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਕਾਮਨਾ ਜਿਨ ਕਉ ਕਛੂ ਨਾਹਿ ਨਿਹਕਾਮ ਕਰੈ ਵਹੁ ਭਗਤਿ ॥
ਮਨ ਕਾ ਵੇਤਾ ਮੁਝ ਬਿਖੈ ਸੁਖੀ ਰਹੈ ਵਿਚਿ ਜਗਤ ॥ ੪੨ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਚਾਹ ਅਰ ਅਚਲ ਬੁਧ ਐਸਾ ਮੇਰਾ ਭਗਤਿ ਜੋ ॥
ਸੋਹੈ ਨਿਰਮਲ ਸੁਧ ਚਹੂੰ ਓਰ ਤਿਸਕੇ ਫਿਰੇ ॥ ੪੩ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਸਭ ਕਲਿਆਨ ਕੋ ਫਿਰਤਾ ਰਹੈ ਮੈਂ
ਮੀਤ ॥ ਤਿਸਕਾ ਅਬ ਦਿਸਦਾਂਤ ਏਹੁ ਸੁਨ ਕਰਿ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥
੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੈਸੇ ਗ੍ਰਿਹ ਧਨਵੰਤ ਕੇ ਪਾਹਰੂ ਚਉਕੀ ਦੇਇ ॥
ਭੈਸੈ ਹੀ ਮੈਂ ਭਗਤਿ ਕੀ ਰਖਿਆ ਨਿਤ ਕਰੇਇ ॥ ੪੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਠ ਪਹਿਰ ਤਿਸਕੇ ਫਿਰੇ ਐਸਾ ਮੁਝ ਕੋ ਜਾਨ ॥

(੨੫੯)

ਜੋ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਭਗਤ ਹੈਂ ਦੇਵਉ ਤੁਝ ਕਲਿਆਨ ॥ ੪੬ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸੇ ਦੇਖ ਤੂੰ ਆਪ ਤੁਝ ਰਖਿਆ ਕੋ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ॥
ਰਥ ਤੇਰੇ ਪਰ ਬਿਆਪ ਸੁਨੋ ਦੇਹ ਤੁਝ ਰਾਖਤਾ ॥ ੪੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇਰੇ ਦੇਹਿ ਅਰਥ ਕੀ ਰਖਿਆ ਕਰੋਂ ਨਿਤ ਮੀਤ ॥
ਮਨ ਤੁਝ ਰਖਿਆ ਇਉਂ ਕਰੋਂ ਤਿਸਕੀ ਆਖੋਂ ਰੀਤ ॥ ੪੮ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ ਦੇਵ ਉਪਾਸ ਕਹੀ ਸੁਨ ਬਾਤ ॥ ਜੋ ਦੇਵ ਉਪਾਸਕ
ਹੈਂ ਰੇ ਤਾਤ ॥ ੪੯ ॥ ਸਰਧਾ ਸੰਜੁਗਤ ਦੇਹ ਕਉ ਪੂਜੈ ॥ ਅਪਨੇ
ਫਲ ਦੇਵਉ ਤੇ ਸੁਝੈ ॥ ੫੦ ॥ ਸੋ ਦੇਵ ਪੂਜਾ ਭੀ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ॥
ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਮੁਝਕੇ ਮਾਨ ॥ ਮੁਝੇ ਛਾਡ ਦੇਵ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ਭੇ
ਚਤਰ ਨਾਹਿ ਕੂਲਕੇ ਕਰੈ ॥ ੫੧ ॥ ਕੈਸੇ ਭੂਲੇ ਵਹੁ ਪੂਜਾਰੀ ॥
ਜੋ ਜਗੋਂ ਕਾ ਮੈਂ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਭੋਗਤਾ ਸਭਸ ਜਗ ਕਾ ਮੈਂ ਹੈਂ ॥

(੨੬੦)

ਸਭ ਜਗ ਕਾ ਪ੍ਰਭੂ ਭਾਗ ਹਉਂ ਲੇ ਹੋਂ ॥ ੫੨ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਜਾ ਮੇਰੀ
ਸਭ ਹੋਇ ॥ ਮੁਝ ਪੂਜਾ ਤੇਏ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ਐਸਾ ਮੁਝੈ ਪਛਾਨੈ ਨਾਹੀ ॥
ਫਿਰ ਦੇਵਉ ਕੀ ਪੂਜ ਕਰਾਹੀ ॥ ੫੩ ॥ ਤਿਸ ਪੂਜਾ ਤੇ ਜਨਮੈਂ
ਮਰੈ ॥ ਸਕਾਮ ਕਰਮ ਤੇ ਭਰਮਤ ਫਿਰੈ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ
ਪਾਵੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ਤਿਨ ਪੂਜਾਰੀ ਕੀ ਏਹੁ ਰੀਤ ॥ ੫੪ ॥
ਅਉਰ ਪ੍ਰਗਟੁ ਤੁਝ ਬਾਤ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਦੇਵ ਪੂਜਾ ਕਾ ਲਾਭ
ਬਤਾਉਂ ॥ ਦੇਵਤਾ ਕਉ ਪੂਜੈ ਜੇ ਕੋਇ ॥ ਸੇ ਦੇਵ ਲੋਕ ਮੈਂ
ਪਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ੫੫ ॥ ਰਹੈ ਤਹਾ ਜੇਤਾ ਪੁੰਨ ਹੋਇ ॥ ਪੁੰਨ ਖੀਣ
ਗਿਝੈ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਪਿਤ੍ਰੋਂ ਕੋ ਜੋ ਪੂਜਨ ਹਾਰੁ ॥ ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਮੈਂ
ਬਸੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ੫੬ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਜੋ ਪੂਜਨ ਹਾਰੇ ॥ ਸੇ ਤਿਨਕੇ
ਲੋਕੇ ਮਾਹਿ ਸਿਧਾਰੇ ॥ ਜੈਸੀ ਮਤਿ ਤੈਸੀ ਸਭ ਗਤ ॥ ਏਹੀ

(੨੬੧)

ਬਾਤ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਸਤ ॥ ੫੭ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਜੈ ਬਿਨੁ ਮੁਕਤਿ ਨ
ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਪੂਜੈ ਸੋ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਆਗੈ ਅਰਜਨ ਕਹੋ
ਤੁਝ ਬਾਤ ॥ ਪ੍ਰਤਮਾ ਪੂਜਨ ਹਾਰੇ ਕੀ ਗਾਤ ॥ ੫੮ ॥ ਪ੍ਰਤਮਾ
ਸਾਲਗ੍ਰਾਮ ਕੀ ਹੋਇ ॥ ਅਬ ਵਾਧਾ ਤਪ ਖਾਣ ਕੀ ਜੋਇ ॥
ਮੁਝਕੋ ਨਿਸਚੈ ਉਸ ਮੈਂ ਜਾਨੈ ॥ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਤਮਾ ਕੀ ਪੂਜਾ ਮਾਨੈ ॥
੫੯ ॥ ਸਰਧਾ ਸੰਜੁਗਤ ਪੂਜੈ ਮੁਝ ਤਾਈਂ ॥ ਮੈਂ ਤਿਸ ਕਾ
ਦੀਆ ਭੋਜਨ ਖਾਈ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੇ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤ ॥ ਐਸੇ
ਸੁਨ ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਤ ॥ ੬੦ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੈ ਅਰੁ ਭੋਜਨ ਖਾਵੈ ॥
ਜੋ ਹੋਮ ਵਸਤ ਅਗਨ ਮੈਂ ਪਾਵੈ ॥ ਸਭੀ ਸਮਰਪੈ ਮੁਝਕੋ ਆਪ ॥
ਤਿਸ ਕੇ ਫਲ ਕਾ ਸੁਣ ਪਰਤਾਪ ॥ ੬੧ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ
ਭਲਾ ਅਰ ਬੁਰਾ ॥ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਬੰਧਨ ਮੈਂ ਜਗੁ ਜੁੜਾ ॥ ਤਿਨ

(੨੬੨)

ਬੰਧਨ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਹੋਵੈ ॥ ਮੁਕਤਿ ਆਸਨ ਮੈਂ ਨਿਸ ਦਿਨ ਸੋਵੈ ॥
ਜਿਸ ਗਤ ਕੋ ਸਿਨਿਆਸੀ ਜਾਹਿ ॥ ਸੋ ਜਗਤੂ ਭੀ ਅਰਜਨ
ਪਾਹਿ ॥ ੬੨ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਅਬ ਆਗੈ
ਫੁਨ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ॥ ਪ੍ਰਤਮਾ ਅਰਥ ਕਹੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ਜੇ ਕੋ ਗਿਆਨ
ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਕੋ ਮੂਲ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ੬੩ ॥
ਸੋ ਤੋ ਅਧਮ ਪੁਰਖ ਹੈ ਭੋਗੀ ॥ ਉਤਮ ਗਿਆਨੀ ਅਧਮ ਜੋਗੀ ॥
ਅਧਮ ਪੁਰਖ ਕਉ ਪ੍ਰਤਮਾ ਦੀਜੈ ॥ ਪ੍ਰਤਮਾ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੀਤਿ
ਤਿਹ ਕੀਜੈ ॥ ੬੪ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਤਮਾ ਸੰਗ ਕਰੈ ॥
ਸਹਜੇ ਕਰਮ ਜੋਗ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ ਤੇ ਗਿਆਨ ਕੋ
ਪਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਇ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਜਾਵੈ ॥ ੬੫ ॥ ਤਾਤੇ
ਪ੍ਰਤਮਾ ਕੀ ਸੁਣ ਬਾਤ ॥ ਬੇਦੋਂ ਮਾਹਿ ਕਹੀ ਇਹ ਗਾਤ ॥ ਜਬ

(੨੬੩)

ਸਤਿਜੁਗ ਕਾ ਜੁਗ ਪੂਰਨ ਭਇਆ ॥ ਤੇਤਾ ਜੁਗ ਨਾਮ ਤਬ
ਕਹਿਆ ॥ ੬੬ ॥ ਜਬ ਬੁਧ ਮਲੀਨ ਨਰੋਂ ਕੀ ਹੋਈ ॥ ਨਿਰਮਲ
ਬੁਧ ਅਪਨੀ ਤਿਹ ਛੋਈ ॥ ਸਰੂਪ ਅਪਨੇ ਤੈ ਭੂਲ ਵਹੁ ਗਏ ॥
ਪ੍ਰਭ ਖੋਜਨ ਤੇ ਨਉਨਿਧਿ ਲਹੈ ॥ ੬੭ ॥ ਜੇਕੋ ਤਿਨ ਕੋ ਗਿਆਨ
ਬਤਾਵੈ ॥ ਤਿਨਕੇ ਹਿਰਦੈ ਗਿਆਨ ਨ ਆਵੈ ॥ ਕਰਮ ਜੋਗ
ਕਰੈ ਵਹੁ ਨਾਹੀ ॥ ਕਹੈ ਅਉਧ ਅਲਪਸੀ ਆਹੀ ॥ ੬੮ ॥
ਪ੍ਰਭ ਕੋ ਫੂਫਤ ਜਬ ਵਹੁ ਫਿਰੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮੇ ਬਚਨ ਇਹੁ
ਕਰੈ ॥ ਧਾਤ ਪਖਾਣ ਕੀ ਪ੍ਰਤਮਾ ਸਾਜੋ ॥ ਤਿਨਕੇ ਧਿਆਨ ਮੈਂ
ਨਿਤ ਬਿਰਾਜੋ ॥ ੬੯ ॥ ਚਿਰੰਕਾਲ ਧਿਆਨ ਤਿਸ ਕਰਾ ॥ ਐਸਾ
ਤਬ ਤਿਨ ਮਨ ਮੋਂ ਧਰਾ ॥ ਕਹੈ ਰਿਦੈ ਮਹਿ ਐਸੀ ਬਾਤ ॥
ਪ੍ਰਤਮਾ ਕਿਆ ਪੂਜੈ ਹਮ ਸਾਤ ॥ ੭੦ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਨਾਸ ਜੋ ਪ੍ਰਤਮਾ

(੨੬੪)

ਮਾਹੀ ॥ ਸੋ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮੁਝ ਮੈਂ ਆਹੀ ॥ ਮੁਖ ਸੀਸ ਜੋ
ਪ੍ਰਤਮਾ ਅਹੈ ॥ ਸੋ ਨਿਤ ਵਹੁ ਭੀ ਮੁਝ ਬਪ ਮੈਂ ਅਹੈ ॥ ੭੧ ॥
ਜੋ ਕਛੁ ਪ੍ਰਤਮਾ ਮੈਂ ਮੁਝ ਦੇਖਾ ॥ ਵਿਸੇਖ ਪ੍ਰਤਮਾ ਤੇ ਆਪ
ਕੋ ਪੇਖਾ ॥ ਵਹੁ ਬੋਲੈ ਨਾਹੀ ਜੜ ਦ੍ਰਿਸਟਾਵੈ ॥ ਮੈਂ ਚੇਤੰਨ ਜੋ
ਸਭ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੭੨ ॥ ਜਬ ਚੇਤੰਨ ਤਿਸ ਏਕੋ ਮਾਨਿਆ ॥
ਸਾਖੀ ਜੜ ਮੈਂ ਚੇਤੰਨ ਕੋ ਜਾਨਿਆ ॥ ਕੈ ਸਭੀ ਕਛੁ ਮੁਝ ਸੋ
ਅਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਪਨ ਮੈਂ ਸਭ ਕਛੁ ਲਹੈ ॥ ੭੩ ॥ ਜਗ ਆਪ ਮੈਂ
ਸੁਪਨਾ ਕਰਿ ਜਾਨੈ ॥ ਦੇਖਨਹਾਰ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ਤਬ ਅਪਨਾ
ਸਰੂਪ ਤਿਹ ਪਾਇਆ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਇ ਕਰਿ ਭਰਮ ਗਵਾ-
ਇਆ ॥ ੭੪ ॥ ਤਿਸ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ਬਹੁੜਿ ਅਬ ਕਹੈ ॥ ਜੈਸੇ
ਸਾਂਖ ਬੇਦ ਮੈ ਲਹੈ ॥ ਲੰਜ ਦੁਖ ਜਿਉਂ ਮੁਖ ਕੋ ਹੋਇ ॥ ਤੇਢਾ ਮੁਖ

(੨੬੫)

ਹੋਵੈ ਤਬ ਸੋਇ ॥ ੭੫ ॥ ਵੈਦ ਤਿਨ ਕਉ ਇਹ ਜੁਗਤਿ ਬਤਾਵੈ ॥
ਛਿਅ ਮਾਸ ਦਰਪਨ ਦਿਖਲਾਵੈ ॥ ਦਰਪਣ ਦੇਖ ਵਹੁ ਮੁਖ ਕੋ
ਭਰੈ ॥ ਐਸੀ ਕਿਰਤ ਤਬੀ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ੭੬ ॥ ਤਬ ਮੁਖ
ਤਿਨ ਕਾ ਸੀਧਾ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸਾ ਥਾ ਪਾਵੈ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਉਂ ਮਲੀਣੁ
ਰਿਦਾ ਜਿਨਿ ਹੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਬਾਤ ਨ ਸਮਝੈ ਸੋਇ ॥ ੭੭ ॥
ਕਰਮ ਜੋਗਪਰ ਚਿਤ ਨ ਧਰੈ ॥ ਮੋਹਿ ਲੋਭ ਮੈਂ ਨਿਸਦਿਨ ਭਰੈ ॥
ਤਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰਤਮਾ ਪੂਜਨ ਕਹੀਐ ॥ ਬੇਦ ਮਾਹਿ ਇਹੁ ਬਾਤ
ਲਹੀ ਹੈ ॥ ੭੮ ॥ ਅਰਜਨ ਸੋ ਸੁਣਿ ਮੋਹਿਤ ਭਇਆ ॥
ਪ੍ਰਤਮਾ ਪੂਜਨ ਜਬਹਰਿ ਕਹਿਆ ॥ ਅਬ ਆਗੈ ਪ੍ਰਭ
ਅਵਰ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਅਪੁਨਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਰਜਨ ਪਹਿ ਗਾਵੈ ॥
੭੯ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੰਪਈ ॥ ਦੇਵ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸਾਥ ਵੈਰ

(੨੬੬)

ਭਾਵ ਮੈਂ ਨਾ ਕਰੋਂ ॥ ਸਭ ਕੋ ਏਕ ਸਮਾਨ ਐਸੇ ਮਨ ਅਪਨੇ
ਧਰੋਂ ॥ ੮੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਮੁਝ ਕਿਸੀ ਸੋ ਵੈਰ ਨ
ਕਾਹੂ ਸਾਥ ॥ ਜੋ ਮੇਰਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰੇ ਬੇਗ ਗਹੇ ਤਿਹ ਹਾਥ ॥
੮੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ ਜੇਕੋ ਮੂਰਖ ਅਗ ॥
ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਕਰਤਾ ਰਹੈ ਨਾਹੀਂ ਤਿਸਕੋ ਤਗ ॥ ੮੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਕਿਸੀ ਸਮੈਂ ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਜਪਤਾ ਸੋਇ ॥ ਮੁਖੋਂ ਕਹੇ ਹੇ
ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਜੈਸਾ ਤੈਸਾ ਤੋਹਿ ॥ ੮੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸਕੋ ਭੀ
ਤੂੰ ਜਾਨ ਹੇ ਅਰਜਨ ਪਰਧਾਨ ॥ ਜਿਸਕਾ ਨਿਸਚਾ ਮੁਝ ਬਿਖੇ
ਸੋਈ ਸਾਧ ਪਛਾਨ ॥ ੮੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸਕਾ ਅਬ ਦਿਸਟਾਂਤ
ਸੁਨ ਜੈਸਾ ਈਧਨ ਢੇਰ ॥ ਜਬ ਉਸ ਪਹੁਚੇ ਟੁਕ ਅਗਨਿ
ਜਲਤ ਨ ਲਾਗੈ ਬੇਰ ॥ ੮੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈਸੇ ਮੇਰੇ ਭਜਨ ਤੇ

(੨੬੭)

ਪਾਪ ਹੋਇ ਸਭ ਨਾਸ ॥ ਤਤਕਾਲ ਮੁਝ ਭਜਨ ਤੇ ਪਾਵੈ ਮੁਝ
ਮੈਂ ਥਾਸ ॥ ੮੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤ ਜਾਨ ਨਾਸ ਨ
ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਕਾ ॥ ਭਗਤੋਂ ਉਪਜੈ ਗਿਆਨ ਗਿਆਨ ਪਾਇ
ਮੁਝ ਕੋ ਮਿਲੈ ॥ ੮੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਪ ਜੋਨ ਜੋ ਆਹਿ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੂਦ੍ਰ ਵੈਸ ਭੀ ॥ ਵਹੁ ਭੀ ਮੁਕਤੇ ਜਾਨ ਜਬ ਮੁਝ
ਕਰੈ ਉਪਾਸਨਾ ॥ ੮੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੇ ਭੀ ਪਰਮ ਗਤ ਪਾਹਿ
ਮੇਰੇ ਪਦ ਕੋ ਆਵਤੇ ॥ ਪੁੰਨ ਜਨਮ ਜੋ ਆਹਿ ਖਤ੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਣ
ਰਾਜ ਰਿਖ ॥ ੮੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਕਿਰਤਾਰਥ ਹੋਵਣਾ
ਕਿਆ ਅਸਚਰਜ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਅਰਜਨ ਏਹ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹਿ
ਉਤਮ ਧਰ ਤੂੰ ਚੀਤ ॥ ੯੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਖ ਹੈ ਅਲਪ ਇਸ
ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਤਾਕਉ ਕਿਰਿਆ ਜਾਨ ॥ ਸਦਾ ਰਹੇ ਮੁਝ ਭਜਨ ਮੈਂ

(੨੬੮)

ਤਿਸਤੇ ਪਾਵੇ ਗਿਆਨ ॥ ੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਕਾ ਨਿਸਰਾ ਮੁਝ
ਬਿਖੈ ਏਹੀ ਭਜਨ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਮੇਰਾ ਭਗਤਿ ਤੂੰ ਹੋਇ ਕਰਿ ਪੂਜੇ
ਮੁਝ ਕਰਿ ਗਿਆਨ ॥ ੯੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਝ
ਭਗਤਿ ਕਰਿ ਮਨ ਰਾਖੇ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸਿਉਂ ਜਲ
ਮਿਲੈ ਤਿਉਂ ਤੂੰ ਮੁਝੈ ਮਿਲਾਹਿ ॥ ੯੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨਵਮੇ
ਅਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨ ਭਇਆ ॥ ਬਿਦਿਆ ਨਾਮ ਰਾਜ ਤਿਹ
ਕਹਾ ॥ ਜੇਕੋ ਸੁਨੈ ਅਰ ਮਨ ਮੋ ਧਾਰੈ ॥ ਸੋ ਭਗਵਾਨ ਕੋ ਅਤਿ
ਹੈ ਪਿਆਰੇ ॥ ੯੪ ॥ ਧਿਆਵਨ ਹਾਰ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਆਪ ॥
ਜਾਪੈ ਵਹੀ ਸਭ ਅਪਨਾ ਜਾਪ ॥ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਸਭੀ ਕਛੁ ਆਪ ॥
ਬਾਜੀਧਾਰ ਵਿਚਿ ਰਹਾ ਬਿਆਪ ॥ ੯੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਜੀ
ਬਾਜੀਗਰ ਹੈ ਏਕ ॥ ਤਿਸ ਏਕ ਸੋ ਹੋਹਿ ਅਨੇਕ ॥ ੯੬ ॥ ੯ ॥

(੨੬੯)

ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪਨਖਤ੍ਰੁ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਰਾਜ ਗੁਹਜ ਜੋਗ ਨਉਮੇ ਧਿਆਇ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਨਉਮੇ ਅਧਿਆਇ
ਕਾ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੁ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਦਖਣ ਦੇਸ ਮੈਂ ਏਕ ਸੂਦ੍ਰ
ਥਾ ॥ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਭਾਉ ਸਰਮਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਥਾ ॥
ਮਾਸ ਅਹਾਰੀ ਥਾ ਮਦ ਪੀਵਤਾ ਥਾ ॥ ਅਰ ਚੋਰੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥
ਪਰਾਈਆਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੋਗਤਾ ਥਾ ॥ ਕੂੜ ਬੋਲਤਾ ਥਾ ॥
ਐਸੀ ਐਸੀ ਰੀਤ ਕੇ ਬਹੁਤ ਪਾਪ ਬਹੁਤ ਅਧਰਮ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥
ਸੋ ਏਕ ਦਿਨ ਮਦ ਪੀ ਕੇ ਮਸਤ ਹੂਆ ਥਾ ॥ ਛਰਦ ਕਰੇ ਅਰ
ਫੇਰ ਫੇਰ ਪੀਵੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਐਸੇ ਹੀ ਮਰਿ ਗਇਆ ॥

(੨੭੦)

ਤਬ ਮਰ ਕੇ ਪ੍ਰੇਤ ਭਇਆ ॥ ਸੋ ਏਕ ਤਾੜ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੁ ਮੈਂ ਰਹੈ ॥
ਐਸੇ ਹੀ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਪਤਿ ਗ੍ਰਿਹਦਾਨ ਲੇਵੈ ॥ ਉਹੁ ਦਾਨ
ਲੇਕੈ ਅਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਉ ਆਨਿ ਦੇਵੈ ॥ ਸੋ ਉਸ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਬੜੀ ਸੁਮ ਥੀ ॥ ਕਛੁ ਉਸ ਧਨ ਮੈਂ ਖਰਚੈ ਨਾਹੀ ॥ ਤਬ
ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਕੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਛੂਟੇ ॥ ਤਬ ਏਹ ਦੋਨੋਂ ਭੀ ਪਿਸਾਰ ਭਏ ॥
ਸੋ ਏਹ ਹੀ ਉਸਤਾਰ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛੁ ਮੈਂ ਰਹੈ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ ਉਹ ਅਗਲਾ
ਪ੍ਰੇਤ ਥਾ ॥ ਤਬ ਉਹ ਪਿਸਾਰਨੀ ਬੋਲੀ ॥ ਅਰੇ ਪੁਰਖ ਪਿਸਾਰ
ਤੁਝ ਕਉ ਅਪਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਹੈ ॥ ਤਬ ਪਿਸਾਰੁ
ਬੋਲਿਆ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਹੈ ॥ ਤਬ ਪਿਸਾਰਨੀ
ਬੋਲੀ ॥ ਅਰੇ ਪਿਸਾਰ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਉਨ ਸੁਕ੍ਰਤ ਕੀਆ ਥਾ ॥
ਜਿਸ ਸਿਉ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਰਹੀ ਹੈ ਸੋ ਮੁਝ ਕੋ ਕਉ ਕਹੁ ॥

(੨੭੧)

ਵਹੁ ਕਰਮ ਅਰ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਕ੍ਰਤ ਕਉਨ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਅਰ
ਅਧਿਆਤਮ ਗਿਆਨ ਕਉਨ ਥਾ ॥ ਅਰ ਉਹ ਕਰਮ ਕਉਨ ਥੇ ॥
ਜਿਸ ਸਿਉ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਏਹ
ਤੀਨ ਬਾਤਾਂ ਅਣਜਾਣ ਤੇ ਪੂਛੀ ॥ ਸੋ ਏਹ ਤੀਨ ਬਾਤਾਂ ਅਰਜਨ
ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਪੂਛੀ ਥੀਂ ਸੋ ਗੀਤਾ ਕੇ ਆਧੇ ਸਲੋਕ ਮੈਂ ਹੈ ॥
ਸੋ ਏਹ ਤੀਨ ਬਾਤਾਂ ਪਿਸਾਰਨੀ ਨੇ ਪਿਸਾਰ ਕਉ ਅਜਾਣ ਤੇ ਪੂਛੀ ॥
ਇਤਨਾ ਇਸ ਨੇ ਕਹਿਆ ॥ ਸੋ ਸੁਣ ਕੇ ਏਕ ਤਾੜ ਕੇ ਵਿਹਛ ਤੇ
ਪ੍ਰੇਤ ਨਿਕਸਾ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰੇਤ ਬੋਲਾ ॥ ਅਰੀ ਪਿਸਾਰਨੀ ਇਹੁ
ਤੀਨੋਂ ਵਚਨਿ ਫਿਰਿ ਤੂੰ ਕਹੁ ॥ ਜੋ ਤੈਨੇ ਅਬ ਕਹੇ ਥੇ ॥ ਤਬ
ਪਿਸਾਰਨੀ ਬੋਲੀ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈਂ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਏਹ ਤੀਨੋਂ ਬਚਨ
ਕਹੈ ॥ ਮੈਂ ਤੋਂ ਅਪਨੇ ਪੁਰਖ ਕਉ ਪੂਛਤੀ ਥੀ ॥ ਵੇ ਬ੍ਰਹਮ

(੨੭੨)

ਕਰਮ ਕਉਨ ਥੇ ਜਿਸ ਸਿਉ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ
ਰਹੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਤਨਾ ਸੁਣਤੇ ਹੀ ਤਤਕਾਲ ਪ੍ਰੇਤ ਕੇ ਦੇਹ ਤੇ
ਛੂਟਿਆ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਤੀਨ ਵਾਰ ਵਰਨ ਕਹੇ ॥ ਸੋ ਅਣਜਾਣ
ਤੇ ਕਹੇ ॥ ਸੋ ਏਹ ਆਧਾ ਸਲੋਕ ਗੀਤਾ ਕਾ ਨਉਮੋ ਧਿਆਇ
ਵਿਖੈ ਹੈ ॥ ਸੋਈ ਇਸ ਪਿਸਾਰਨੀ ਪਿਸਾਰ ਕਉ ਪੂਛੀ ॥
ਤਬ ਹੀ ਤਤਕਾਲ ਤੀਨੋਂ ਕੀ ਦੇਹ ਛੂਟੀ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥
ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠ ਕੇ ਵਈਕੁੰਠ ਗਏ ॥
ਤਬ ਦੇਵਤਿਓਂ ਨੇ ਆਗੇ ਤੇ ਰੋਕੇ ॥ ਦੇਵਤਾ ਬੋਲੇ ਇਹਨੋਂ
ਨੇ ਤੀਰਥ ਇਸਨਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਅਰ ਨਾਰਾਇਣ
ਭਗਵਾਨ ਭਗਤਿ ਨਹੀਂ ਕੀਨੀ ॥ ਕੁਛ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਭੀ ਨਹੀਂ
ਕੀਆ ॥ ਏਹ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਤੇ ਵਈਕੁੰਠ ਕਉ ਚਲੇ ਹੈਂ ॥

(੨੭੩)

ਤਬ ਅਉਰ ਦੇਵਤੇ ਬੋਲੇ ॥ ਇਹ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪਰਤਾਪ ਤੇ
ਵਈਕੁੰਠ ਚਲੇ ਹੈਂ ਇਨ ਕਉ ਜਾਣੇ ਦੇਵੇ ਤਬ ਓਹ
ਤੀਨੋਂ ਵਈਕੁੰਠ ਗਏ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥
ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਨਾਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ ਤੁਮ
ਸੁਣਿਆ ॥ ੯ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ
ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਨਾਮ ਨਉਮੋ ਧਿਆਇ ॥ ੯ ॥
ਆਗੈ ਦਸਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋਂ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ ਤੁਝ ਆਖੇਂ ਇਹੁ ਰੀਤ ॥
ਜੋ ਤੂ ਮੇਰਾ ਭਗਤ ਹੈ ਸੁਨਨੇ ਕੀ ਤੁਝ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਤੁਝ ਕਲਿਆਨ ਨਮਿਤ ਕੋ ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਕਹੈ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਰੁਦ੍ਰ ਅਰ ਦੇਵਤਾ ਨ ਜਾਨੈ ਏਹੁ ਜਾਪ ॥ ੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਪਤ

ਰਿਖ ਤੇ ਆਇ ਰਿਖ ਮੁਝ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨ ਜਾਨਤੇ ॥ ਰਿਖੀਅਰ ਦੇਵ
 ਮਨੁਖ ਸਭ ਉਪਜੇ ਹੈਂ ਮੁਝੀ ਸੋ ॥ ੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਹੁ ਬਾਤ
 ਪਰਗਟ ਸਭ ਮਾਨੈ ॥ ਕਾਰਜ ਕਾਰਨ ਜਗਤ ਨਹੀਂ ਜਾਨੈ ॥ ਜੋ
 ਸੁਤ ਪਿਤ ਤੇ ਉਪਜਤ ਭਇਓ ॥ ਪਿਤ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਨਹੀਂ
 ਲਹਿਓ ॥ ੪ ॥ ਸਰਬ ਮਈ ਜੋ ਮੈਂ ਉਪਜਾਇਆ ॥ ਮੁਝ ਪ੍ਰਤਾਪ
 ਕਿਸੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ॥ ਇਤ ਕਾਰਨ ਸਭ ਦੇਵ ਰਖੀਸਰ ॥
 ਨਾ ਜਾਨਤ ਮਹਿਮਾ ਮੁਝ ਈਸਰ ॥ ੫ ॥ ਅਬ ਅਰਜਨ ਸੁਣ
 ਮੁਝ ਪਰਤਾਪ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸੁਨਤੇ ਮਿਟੇ ਸੰਤਾਪ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ
 ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਸਭ ਲੋਕੋਂ ਕਾ ਈਸਰ ਮਾਨੈ ॥ ੬ ॥ ਜਿਨ
 ਹਉ ਐਸਾ ਮਨ ਮੋ ਜਾਨਿਆ ॥ ਮੁਕਤਾ ਪਾਪ ਤੇ ਵਹੀ ਪਛਾਨਿਆ ॥
 ਭੀਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਲਛਨ ਮਾਹਿ ॥ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ਸਗਲੇ

ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਹਉਂ ਤੀਸੋਂ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਭਾਈ ॥ ਤੀਸੋਂ ਜੁਗਤਿ
 ਕਹੋ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ॥ ੭ ॥ ਛੰਦੁ ॥ ਬੁਧ ਗਿਆਨ ਮੋਹਿ
 ਅਰ ਖਿਮਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੀਤ ਨ ਬੋਲਨ ਸਤਾ ॥ ਉਪਜਨ
 ਖਪਨ ਨਿਰਭੈ ਅਰ ਭੈਤਾ ਦਇਆ ਸੰਤੋਖ ਅਰ ਸਮਤ
 ਮਤ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਅਰੁ ਦਾਨ ਤਪਸਿਆ ਜਸ ਅਪਜਸ ਅਰ ਕ੍ਰੋਧ
 ਮਮਤ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਅਰ ਰਾਗ ਦੋਖ ਅਹੰਕਾਰ ਲੋਕੁ ਮਤਸਰ
 ਅਰ ਜਤ ॥ ਤੀਸਵੀ ਨਿੰਦਿਆ ਏਹ ਸਭ ਲਛਨ ਇਸ ਮਾਹਿ
 ਸਭ ਦੇਹਿ ਵਰਤ ॥ ਮੈਂ ਨਿਆਰਾ ਤੀਸੋਂ ਤੇ ਅਰਜਨ ਮੁਝ ਪਰਤਾਪ
 ਕੀ ਐਸੀ ਗਤ ਪਤ ॥ ੮ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਅਬ ਜਾਨ ਲੇ ਤੂੰ
 ਮੀਤ ॥ ਮੁਝ ਬਾਤ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ਹਉਂ ਪੁਰਖ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ॥
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਪਜਿਓ ਮੁਝ ਤੇ ਯਾਰ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਪਜਿਓ ਜਬ ਮੀਤ ॥

(੨੭੬)

ਮਨਸਾ ਸਿਸ਼ਟਿ ਕੀ ਤਿਨ ਕੀਤ ॥ ਸਪਤ ਰਿਖ ਉਪਜਤ ਭਏ ॥
ਮਨ ਚਾਰ ਉਤਪਤ ਲਹੇ ॥ ਤਿਨੂ ਸਿਰਜਿਆ ਸੰਸਾਰ ॥ ਸਭ
ਮੁਝੀ ਸੋ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸਭ ਅੰਸ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ॥ ਸਭ ਕਾ ਬੀਜ ਮੁਝ
ਕੋ ਮਾਨ ॥ ਜਿਨ ਇਹ ਰਿਦੈ ਜਾਨੀ ਬਾਤ ॥ ਤਿਨ ਜੋਗ ਪਾਇਆ
ਤਾਤ ॥ ਇਸ ਬਿਖੈ ਸੰਸਾ ਨਾਹਿ ॥ ਉਪਜਾਵਨ ਹਾਰ ਸਭ ਮੈਂ
ਆਹਿ ॥ ਮੁਝ ਕੁੰਭਾਰ ਕੀ ਹੈ ਰੀਤ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਜ ਮਾਟੀ ਕੀਤਾ
ਭਾਜਨ ਮਾਟੀ ਹੀ ਸੋ ਧਰੈ ॥ ਮਾਟੀ ਬਾਝ ਕਛੁ ਨਾ ਕਰੈ ॥ ਮੈਂ ਤਿਸ
ਨਿਆਈਂ ਨਾਹਿ ॥ ਸਭ ਲੋਕ ਕੋ ਉਪਜਾਹਿ ॥ ਦੁਤੀਏ ਰਹਿਤ
ਸਭ ਕਿਛੁ ਕੀਆ ॥ ਮੁਝ ਇਛੁ ਤੇ ਸਭ ਭਇਆ ॥ ਜੇ ਕੋ ਐਸਾ
ਮੁਝ ਕੋ ਕਹੈ ॥ ਸੋ ਨਰ ਗਿਆਨੀ ਮੇਰੇ ਅਹੈ ॥ ਇਹ ਜਾਨ ਸਿਮਰੈ
ਮੋਹਿ ॥ ਨਿਤ ਸੰਜੁਗਤਿ ਸਰਧਾ ਹੋਇ ॥ ਮੇਰਾ ਭਜਨ ਕਰਤੇ ਮੀਤ ॥

(੨੭੭)

ਨਿਸਦਿਨ ਭਜਨ ਸੋ ਤਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਮੇਰਾ
ਭਜਨ ਵਹੁ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ॥ ਮਨ ਕਾ ਚੇਤਾ ਮੁਝ ਬਿਖੈ
ਨਿਸਚਲ ਰਾਖੇ ਤਾਤ ॥ ੧੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਗਲਤ ਭਏ ਤਿਹ ਪ੍ਰਾਨ
ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਬਾਤ ਸੋ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬਾਤ ਮੈਂ ਨਾਹਿ ਜਗਤ ਜੁਗਤਿ ਨ
ਸੋ ਰਹੀ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਪਸ ਮੈਂ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਇ ਕਰਹਿ ਕਥਾ
ਮੁਝ ਨੀਤ ॥ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਥਾ ਮੋਹਿ ਅਤਿ ਸੁਖ
ਪਾਵਹਿ ਮੀਤ ॥ ੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਿਨ ਦਿਨ ਪ੍ਰੀਤ ਤਿਨ
ਨਰੋਂ ਕੀ ਮੁਝ ਮੈਂ ਬਢਤੀ ਜਾਇ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਸੰਜੁਗਤ ਜੋ ਸਿਮਰਤੇ
ਸੋ ਅਤਿ ਨਉਨਿਧਿ ਪਾਇ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਿਰਪਾ
ਕਰੈ ਮੈਂ ਤਿਨੋਂ ਪਰ ਦੇਵੇ ਤਿਹ ਬੁਧ ਜੋਗ ॥ ਜਿਸ ਬੁਧ ਕਰਿ
ਮੁਝ ਪਾਵਤੇ ਆਵੈ ਮੇਰੇ ਲੋਕ ॥ ੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਨ

(੨੭੮)

ਪਰ ਕਿਰਪਾ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ਤਿਸ ਕਉ ਦੇਵਉ ਗਿਆਨ ॥
ਤਿਨ ਕੇ ਘਟ ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਦੀਪ ਤੂੰ ਪਰਕਾਸੀ ਜਾਨ ॥
੧੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ ਤੇ ਜੀਵ ਬੁਧ ਸਹਜੇ ਗਲਤ
ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ਵਹੁ ਹੋਤ ਹੈ ਗਿਆਨ ਦੀਪ ਕੋ ਪਾਇ ॥
੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਣ ਕਰ ਅਰਜਨ ਬਾਰਤਾ ਬੋਲੇ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ॥
ਏਕ ਬੇਨਤੀ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ਸੁਣ ਕਰਿ ਦੀਜੈ ਦਾਨ ॥ ੧੭ ॥ ਅਰਜਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੁਮ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ॥ ਜੋ ਦੇਖੋ ਸੋ
ਤੇਰਾ ਰੂਪ ॥ ਪਰਤਖ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ॥ ਸਭ ਜਗ ਕਾ ਜਿਸ
ਮੈਂ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ॥ ੧੮ ॥ ਤੁਮਰਾ ਧਾਮ ਸਭ ਹੂੰ ਤੇ ਪਰੇ ॥ ਤੁਮ ਪਾਰ
ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ ਹਰੇ ॥ ਤੀਰਥ ਸਕਲ ਗੰਗਾ ਤੇ ਆਇ ॥ ਤੁਮਰੇ
ਚਰਨੋਂ ਤੇ ਉਪਜਾਇ ॥ ੧੯ ॥ ਐਸੇ ਹੇ ਤੁਮ ਪਰਮ ਪਵਿਤ੍ਰ ॥

(੨੭੯)

ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਸਭ ਕੇ ਮਿਤ੍ਰ ॥ ਪੁਰਾਤਨ ਅਰਪ ਹਿਲਿਓ ਤੇ
ਪਹਿਲੇ ॥ ਤੁਮ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਕਲਮਲ ਟਲੇ ॥ ੨੦ ॥ ਦਿਬ ਪੁਰਖ
ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵ ॥ ਅਜਨਮ ਅਜਾਤ ਪ੍ਰਭੂ ਸਰਬੇਵ ॥
ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਰਿਖੋਂ ਤੇ ਸੁਣੀ ॥ ਬਿਆਸ ਦੇਵ ਨਾਰਦ ਜੀ
ਭਨੀ ॥ ੨੧ ॥ ਸਭ ਰਿਖ ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੈਂ ॥ ਏਤੀ
ਕਹੈਂ ਜੇਤੀ ਬੁਧ ਲਹੈਂ ॥ ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ ਬੇਅੰਤ ॥
ਵਰਨਨ ਸਾਕਹਿ ਸਿਧ ਅਰ ਸੰਤ ॥ ੨੨ ॥ ਪ੍ਰਭ ਅਪਨੀ
ਮਹਿਮਾ ਆਪੇ ਕਹੇ ॥ ਜੈਸੇ ਭਗਵਾਨ ਪੂਰਨ ਤੁਮ ਅਹੇ ॥
ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਕਾ ਪਰਤਾਪ ॥ ਦੇਵ ਦਾਨਵ ਨਹੀਂ
ਜਾਨਤ ਜਾਪ ॥ ੨੩ ॥ ਅਪਨੇ ਪਰਤਾਪ ਆਪ ਤੁਮ
ਜਾਨੋ ॥ ਉਪਜਾਵਨ ਹਾਰ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕਉ ਮਾਨੋ ॥ ਹੇ ਈਸਰ ਹੇ

(੨੮੦)

ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵ ॥ ਅਪਨੇ ਪਰਤਾਪ ਕਾ ਭਾਖੇ ਭੇਵ ॥ ੨੪ ॥
ਅਪਨੀ ਦਿਬ ਵਿਭੂਤ ਮੁਝ ਕਹੇ ॥ ਸਰਬ ਤਿਆਗ ਜਿਸ ਮੈਂ
ਨਿਤ ਰਹੇ ॥ ਹੇ ਮਹਾ ਜੋਗ ਨ ਮੁਝੇ ਬਤਾਵਹੁ ॥ ਦਿਬ ਠਉਰ
ਅਪਨਾ ਮੁਝੇ ਸੁਨਾਵਹੁ ॥ ੨੫ ॥ ਤਿਸੀ ਠਉਰ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ
ਪਾਉਂ ॥ ਸਦਾ ਸਰਬ ਦਾ ਤੁਝੈ ਧਿਆਉਂ ॥ ਏਹੁ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਜੋ
ਪਸਰਿਆ ਦੇਖੋ ॥ ਇਹੁ ਬਿਭੂਤ ਸਭ ਤੁਮਰੀ ਪੇਖੋ ॥ ੨੬ ॥
ਵਿਭੂਤ ਪਰਤਾਪ ਤੁਮ ਦੇਖਿਆ ਚਾਹਉ ॥ ਤਿਸ ਕਉ ਦੇਖ ਹਰਖ
ਉਪਜਾਵਉ ॥ ਏਹ ਬਚਨ ਮੁਖ ਕਮਲ ਤੇ ਆਖੋ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
ਮਈ ਮਹਿਮਾ ਅਬ ਭਾਖੋ ॥ ੨੭ ॥ ਤਿਸਕੋ ਸੁਨਤ ਮੁਝ ਤਿਪਤ
ਨ ਹੋਇ ॥ ਅਪਨੀ ਵਿਭੂਤ ਕਹੀਐ ਪ੍ਰਭ ਸੋਇ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ
ਐਸੀ ਅਰਦਾਸ ॥ ਕਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਕੇਸਵ ਪਾਸ ॥ ੨੮ ॥ ਤਬ

(੨੮੧)

ਕੇਸਵ ਅਰਜਨ ਕੋ ਕਹੈ ॥ ਕੁਰਬੰਸੀਓਂ ਮੈਂ ਤੂੰ ਉੱਤਮ ਅਹੈ ॥
ਅਪਨੀ ਵਿਭੂਤ ਮੈਂ ਤੁਝਕੋ ਆਖੋਂ ॥ ਦਿਬ ਪਰਧਾਨ ਬਾਤ ਮੈਂ
ਆਖੋਂ ॥ ੨੯ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰੇ ਸਭ
ਬਿਸਥਾਰ ਕਾ ਅੰਤੁ ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਹੋਇ ॥ ਦਿਬ ਪਰਧਾਨ
ਵਿਭੂਤ ਜੋ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਸੋਇ ॥ ੩੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਤਿਸਕਾ ਏਹੁ ਦਿਸਦਾਂਤ ਜਿਉਂ ਭੂਪਤ ਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ॥
ਮਾਨੁਖ ਹੋਹਿ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਤਿਨ ਮਹਿ
ਅਲਪ ਹੈ ॥ ੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਨ ਅਲਪੋਂ ਸਿਉਂ ਏਕ
ਏਕ ਲੀਜੈ ਪੁਰਖ ਪਰਧਾਨ ॥ ਨਿਪਟ ਅਲਪ ਪਰਧਾਨ
ਨਰ ਤਿਨ ਸੋ ਨਿਕਸੇ ਜਾਨ ॥ ੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ
ਮੈਂ ਅਪਨੀ ਭਾਖੋਂ ਅਲਪ ਵਿਭੂਤ ॥ ਸਰਬ ਨਿਰੰਤਰ ਮੈਂ ਵਸਾਂ

(੨੮੨)

ਜਿਉਂ ਮਣਕਿਓਂ ਮੈਂ ਸੂਤ ॥ ੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀਓਂ
ਕਾ ਆਤਮਾ ਮੁਝ ਕਉ ਜਾਨੋ ਮੀਤ ॥ ਆਦਿ ਅੰਤਿ ਸਭ
ਜਗਤ ਕੈ ਮੁਝਕੋ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥ ੩੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਵਿਭੂਤ
ਵਿਥ ਪਰਧਾਨ ਅਬ ਪਾਰਥ ਤੁਝ ਕਉ ਕਹੋ ॥ ਸੁਨਕਰਿ
ਮਨ ਮੋ ਮਾਨ ਮਹਿਮਾ ਮੁਝ ਪਰਤਾਪ ਕੀ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਬਾਹਰਿ ਸੂਰਜ ਕੇ ਵਿਖੇ ਵਿਸਨ ਭਾਨ ਜਿਹ ਨਾਸ ॥
ਵਹੁ ਪਰਕਾਸੇ ਪੁਖ ਮੈਂ ਸੋ ਤੂੰ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ॥ ੩੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਪਰਕਾਸ ਕਰਨ ਹਾਰ ਜੇਤੈ ਹੈਂ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮੈਂ ॥ ਰਵਿ ਤਿਨ
ਮੈਂ ਮੁਝੈ ਬੀਚਾਰ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ ॥ ੩੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਠਾਈਸ ਨਖਤੋਂ ਮਾਹਿ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ਤੂੰ ॥
ਉਨਚਾਸ ਪਵਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ਮਰੀਚ ਪਵਨ ਹੈ ਨਾਮ ਮੂੰ ॥ ੩੮ ॥

(੨੮੩)

ਸੋਰਠਾ ॥ ਚਾਰੋਂ ਏਦੋਂ ਮਾਹਿ ਸਿਆਮ ਏਦ ਮੈਂ ਆਪ
ਹੈਂ ॥ ਕੋਟ ਤੇਤੀਸ ਦੇਵ ਜੋ ਆਹਿ ਇੰਦ੍ਰ ਮੈਂ ਹੋਂ ਤਿਨੋਂ
ਮੈਂ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੇ ਮਾਹਿ ਮਨ ਰਾਜਾ ਹੈ
ਮੁਝ ਸਰੂਪ ॥ ਜਹ ਚੇਤਨਤਾ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਾਹਿ ਸੋ ਚੇਤਨਤਾ ਹੈ ਮੁਝ
ਰੂਪ ॥ ੪੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਯਾਰਹਿ ਰੁਦ੍ਰੋ ਮਾਹਿ ਸੰਕਰ ਮੇਰਾ ਨਾਮ
ਹੈ ॥ ਰਾਖਸ ਜੋਨ ਜੋ ਨੀਚ ਮੈਂ ਕੁਮੇਰ ਹੋਂ ਤਿਨੋਂ ਮੈਂ ॥ ੪੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਠ ਬਿਸੇ ਮੈਂ ਅਗਨ ਹੋਂ ਅਰ ਪਰਬਤੋਂ ਬਿਖੇ ਸੁਮੇਰ ॥
ਬ੍ਰਹਸਪਤ ਪ੍ਰੋਹਤੋਂ ਕੇ ਬਿਖੇ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ਢੇਰ ॥ ੪੨ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੈਨਾ ਕੇ ਨਾਇਕੋਂ ਬਿਖੇ ਸਿਆਮ ਕਾਤਕ ਮੁਝ ਜਾਨ ॥
ਸਕਲ ਸਰੋਵਰ ਕੇ ਬਿਖੇ ਸਾਗਰ ਮੁਝਕੋ ਮਾਨ ॥ ੪੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਭ੍ਰਿਗ ਰਿਖ ਹੋਂ ਮੈਂ ਰਿਖੋਂ ਮੈਂ ਅਰ ਬਾਣੀਓਂ ਮੈਂ ਓਅੰਕਾਰ ॥ ਸਭ

(੨੮੪)

ਇਸਥਾਵਰ ਕੇ ਬਿਖੇ ਹਿਮਾਂਚਲ ਮੁਝੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਅਰਾਧੇ ਜੋ ਮੁਝ ਜਗਤ ਮੈਂ ਐਸਾ ਹੋ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਸੁਆਸ
ਸੁਆਸ ਜੋ ਸਿਮਰਤੇ ਸੋਈ ਜਪ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਪਿਪਲ ਬਿਰਛੋਂ ਕੇ ਬਿਖੇ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ਮੀਤ ॥ ਗੰਧਰਬੋਂ
ਮਾਹਿ ਮੈਂ ਚਿਤਰਥ ਐਸੇ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸਿਧੋਂ ਬਿਖੇ ਮੈਂ ਕਪਲ ਹੋਂ ਨਾਰਦ ਹੋਂ ਰਿਖੋਂ ਮਾਹਿ ॥
ਰਤਨੋ ਮਾਹਿ ਤੁਰੰਗ ਜੋ ਸੋ ਵਹੁ ਅਸੂ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ੪੭ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਰਾਵਤ ਹੋਂ ਗਜੋਂ ਮਾਹਿ ਨਰ ਮੈਂ ਰਾਜ ਸਰੂਪ ॥
ਚਕ੍ਰਵਰਤ ਜੋ ਭੂਪ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ॥ ੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਆਇਯੋ ਵਿਖੈ ਮੈਂ ਵਜ੍ਰਹੋ ਕਾਮਧੇਨ ਗਊ ਮਾਹਿ ॥ ਪ੍ਰਜਾ ਕੇ
ਉਪਜਾਤ ਮੈਂ ਕਾਮ ਰੂਪ ਮੁਝ ਆਹਿ ॥ ੪੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਸਕ

(੨੮੫)

ਸਰਪੋਂ ਕੇ ਬਿਖੇ ਨਾਗੋਂ ਮਾਹਿ ਮੈਂ ਸੇਸ ॥ ਜਲੋਂ ਬਿਖੈ ਮੈਂ ਵਰਨ ਹੋਂ
ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਬਸੇਸ ॥ ੫੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਡੰਡਵਾਲਿਓਂ ਕੇ ਮਾਹਿ
ਜਮ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਮੁਝੀ ਕੋ ॥ ਸਕਲ ਦਈਤ ਜੋ ਆਹਿ ਤਿਨਕੇ
ਬੀਚ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਮੈਂ ॥ ੫੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮ੍ਰਿਗੋਂ ਮਾਹਿ ਮੈਂ
ਸਿੰਘ ਹੋਂ ਕਾਲ ਰੂਪ ਮੁਝ ਜਾਨ ॥ ਪੰਖੇਰੂ ਮਾਹਿ ਜੋ
ਗਰੜ ਹੈ ਵਹੁ ਮੂਰਤ ਮੁਝ ਮਾਨ ॥ ੫੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਸਤ੍ਰ
ਧਾਰੀਓਂ ਬਿਖੈ ਮੈਂ ਰਾਮ ਚੰਦ ਬਲਭਦ੍ਰ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ॥ ਮਛੋਂ ਮਾਹਿ
ਮੈਂ ਮਾਗਰ ਮਛ ਨਦੀਓਂ ਗੰਗਾ ਜਾਨ ॥ ੫੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ
ਅਰਜਨ ਸਭ ਸਿਸ਼ਟ ਕਾ ਕਰਤਾ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ॥ ਆਦ ਅੰਤਿ
ਅਰ ਮਧ ਮੈਂ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨ ॥ ੫੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਧਿਆ-
ਤਮ ਵਿਦਿਆ ਮਾਹਿ ॥ ਅਧਿਆਤਮ ਅਰਥ ਕਹੈ ਪ੍ਰਗਟਾਹਿ ॥

(੨੮੬)

ਚਉਰਾਸੀ ਮੈਂ ਜੋ ਕਛੁ ਵਿਆਪਿਆ ॥ ਅਧਿਆਤਮ ਠਾਕੁਰ ਨਾਮੁ
ਤਿਸੁ ਜਾਪਿਆ ॥ ੫੫ ॥ ਸਭਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਧਿਆਤਮ ਜਾਨ ॥
ਠਾਕੁਰ ਅਧਿਆਤਮ ਕੋ ਮਾਨ ॥ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਹਾਰਿਓਂ ਮਾਹਿ ॥
ਜੋ ਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਕਰਾਹਿ ॥ ੫੬ ॥ ਓਹੁ ਗੋਸਟ ਹੈ ਮੇਰਾ ਰੂਪ ॥
ਅਕਾਰ ਅਖਰ ਹੈ ਮੁਝੈ ਸਰੂਪ ॥ ਵਿਆਕਰਨੋਂ ਮਾਹਿ ਦੰਦ ਸਮਾਸ ॥
ਸਭੂ ਕਾਲ ਮੈਂ ਹੋਂ ਪਰਕਾਸ ॥ ੫੭ ॥ ਉਤਪਤ ਕਰਤਾ ਬਿਸਕਾ
ਮੈਂ ਹੋਂ ॥ ਮਿਰਤਕ ਰੂਪ ਅਪਨਾ ਮੈਂ ਲੈਹੋਂ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ ਬਿਖੈ ਸਾਤੋਂ
ਮੈਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ॥ ਕੀਰਤਿ ਲਖਮੀ ਸੁਰਸਤੀ ਮੈਤ੍ਰੀ ॥ ੫੮ ॥ ਸਿੰਮ੍ਰਤ
ਬੁਧ ਧ੍ਰਿਤ ਅਰ ਬਿਮਾ ॥ ਇਹੁ ਸਾਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪ ਕੋ ਗਨਾ ॥
ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਛੰਦੇ ਮਾਹਿ ਮੁਝ ਜਾਨ ॥ ਮੰਘਰ ਮਾਸੋਂ ਮਾਹਿ ਪਛਾਨ ॥
੫੯ ॥ ਰੁਤੋਂ ਮਾਹਿ ਬਸੰਤ ਮੁਝ ਜਾਨ ॥ ਉੱਦਮ ਬਿਖੈ ਗਿਆਨ

(੨੮੭)

ਉੱਦਮ ਮਾਨ ॥ ਕਪਟੋਂ ਬਿਖੈ ਜੂਆ ਮੈਂ ਆਪ ॥ ਤੇਜੋਂ ਬਿਖੈ
ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪ ॥ ੬੦ ॥ ਜਹਾਂ ਦੇ ਦਲ ਜੁਧ ਕੋ ਜਾਵੈਂ ॥
ਤਿਨ ਮੈਂ ਜੋ ਦਲ ਜੀਤ ਕੋ ਪਾਵੈਂ ॥ ਜੀਤਨਹਾਰ ਤੁਮ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ॥
ਬਲਵੰਤੋ ਮੈਂ ਬਲ ਮੇਰਾ ਮਾਨੋ ॥ ੬੧ ॥ ਜਾਦਵ ਬਿਖੈ ਬਾਸਦੇਵ
ਮੈਂ ਮੀਤਾ ॥ ਪਾਂਡਵ ਮਾਹਿ ਅਰਜਨ ਧਰ ਚੀਤਾ ॥ ਮੁਨੋਂ ਮਾਹਿ
ਬਿਆਸ ਮੁਝ ਰੂਪ ॥ ਕਬ ਬੁਧੀ ਸਭ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ॥ ੬੨ ॥ ਨਿਵਾਵਨ
ਹਾਰਿਓਂ ਮਾਹਿ ਮੈਂ ਡੰਡ ॥ ਧਰਮ ਗੀਤ ਮੈਂ ਹੋਂ ਪਰਚੰਡ ॥
ਗਿਆਨੀਓਂ ਮਾਹਿ ਗਿਆਨ ਮੁਝ ਜਾਨੋ ॥ ਮੋਨ ਰੂਪ ਮੇਰਾ
ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੬੩ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀਓਂ ਕਾ ਬੀਜ ਮੈਂ ਮੀਤਾ ॥ ਇਹੁ
ਦਿਬ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜੋ ਵਰਨਨ ਕੀਤਾ ॥ ਤਿਸਕਾ ਭੀ ਅੰਤ
ਕਛੁ ਨਹੀਂ ॥ ਸੋ ਅੰਸ ਮਾਤ੍ਰ ਤੁਝ ਕਹਿ ਸਮਝਾਹੀ ॥ ੬੪ ॥

(੨੮੮)

ਜਿਉਂ ਭਰੇ ਪਾਤ੍ਰ ਮੈਂ ਕਣਕਾ ਲਹੀਐ ॥ ਤੈਸੇ ਅਲਪ ਵਿਭੂਤ
ਤੁਝ ਕਹੀਏ ॥ ਅਉਰ ਸੁਨੋ ਅਬ ਮੀਤ ਸੁਜਾਨ ॥ ਜੇ ਕੋ ਉੱਤਮ
ਪੁਰਖ ਪਰਧਾਨ ॥ ੬੫ ॥ ਅਰੁ ਸੋਭਾਵੰਤ ਪਰਤਾਪ ਸੰਜੁਗਤਿ ॥
ਗਿਆਨ ਵਾਨ ਅਰੁ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ॥ ਸੋ ਸਭ ਮੇਰੀ ਅੰਸ
ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਐਸਾ ਪਰਤਾਪ ਤੁਝ ਕਹਾ ਬਖਾਨ ॥ ੬੬ ॥ ਅਲਪ
ਪਰਤਾਪ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕੋ ਕਹਾ ॥ ਏਹ ਸਭ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮੈਂ
ਲਹਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੀ ਸਾਰੀ ਬਾਤ ਨਾ ਕਹੀ ॥ ਲਘੁ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ
ਵਰਨਨ ਭਈ ॥ ੬੭ ॥ ਅਸੰਖ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਨਾਨਾ ਪਰਕਾਰ ॥
ਮੁਝ ਬਿਭੂਤ ਸੋ ਭਰੇ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਕੋ ਮੈਂ ਥਾਪਿਆ ॥
ਮੇਰੇ ਪਰਤਾਪ ਸੋ ਸਭ ਕੋ ਕਾਪਿਆ ॥ ੬੮ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾਰੋ
ਸਭ ਕਛੁ ਹੋਇ ॥ ਮੂੰਦੇ ਨੈਨ ਨ ਰਹਤਾ ਕੋਇ ॥ ॥ ਇਹਿ

(੨੮੯)

ਵਿਭੂਤ ਕਹੀ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਜੋ ਤੇਰੇ ਰਬ ਪਰ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥
੬੯ ॥ ਅਦਿ ਅੰਤਿ ਮੇਰੇ ਕਛੁ ਨਾਹੀ ॥ ਸਭ ਹੁੰਕਾ ਈਸਰ
ਮੈਂ ਆਹੀ ॥ ਤੇਰੇ ਨਿਕਟਿ ਬਿਰਾਜੇ ਆਪ ॥ ਸਰਬ ਮਧ ਮੈਂ ਰਹਿਆ
ਬਿਆਪ ॥ ੭੦ ॥ ਟੀਕਾ ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਨੇਤ੍ਰ
ਉਘਾਰਨ ਕਾ ਜੋ ਅਰਥ ॥ ਸਮਝੈ ਗਿਆਨ ਵਾਨ ਸਮ-
ਰਥ ॥ ਹੇ ਨਰ ਐਸਾ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨੇ ॥ ਅਪਨੇ ਹੀ ਮੈਂ ਸਭ ਜਗ
ਮਾਨੇ ॥ ੭੧ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਉਘਾਰੋ ਸਭ ਦ੍ਰਿਸਟਾਵੈ ॥ ਮੂੰਦੇ ਨੈਨ ਸਕਲ
ਮਿਟ ਜਾਵੈ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਕੋ ਵਿਸਨ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਸਭੀ ਵਿਸਨ
ਹੈ ਜੋ ਦ੍ਰਿਕਟਾਈ ॥ ੭੨ ॥ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨੇ ॥ ਦੇਹ
ਸਭੀ ਤੁਮ ਭਰਮ ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਆਪ ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਅਕਾਲ ਏਕ ਦੀਨੋ ਜਾਪ ॥ ੭੩ ॥ ਤਾਂਤੇ ਸਭ ਕਛੁ ਏਕ

(੨੬੦)

ਅਕਾਲ ॥ ਗੁਰ ਸਿਖ ਏਕ ਅਕਾਲ ਹੀ ਭਾਲ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ
॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਸਮ ਧਿਆਇ ਸੁਭ ਜੁਗਤਿ ਬਤਾਇਆ ॥ ਸਭੀ
ਖਾਲਸੇ ਮਾਹਿ ਸੁਨਾਇਆ ॥ ੭੪ ॥ ਤੁਮ ਹਰਿ ਹੋ ਹਰਿ
ਹੈ ਤੁਮ ਮਾਹਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਮੁਕਤਿ ਏਧ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥ ਤਾਂਤੇ ਏਕ
ਅਕਾਲ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਬਿਨ ਅਕਾਲ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਮਾਨੋ ॥ ਸੁਨਤੇ
ਪੜਤੇ ਮੁਕਤੇ ਆਹਿ ॥ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ੭੫ ॥
ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੁਪਨਖਤ੍ਰੁਸ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ
ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਵਿਭੂਤ ਜੋਗੇ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ
ਈਸਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ
॥੧੦॥ ਆਗੈ ਇਸਕਾ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਤੁਮ

(੨੬੧)

ਸੁਣੋ ॥ ਜਿਸਕੇ ਸੁਣੇ ਤੇ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਭੀ ਤਰ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ
ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਬਨਾਰਸ ਮੈਂ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਨਾਮ
ਉਸਕਾ ਧੀਰਧੀ ਥਾ ॥ ਸੋ ਬਡਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਥਾ ॥ ਭਗਵਾਨ ਕਾ
ਭਗਤ ਥਾ ॥ ਲਛਮੀਵਾਨ ਥਾ ॥ ਸੋ ਏਕ ਦਿਨ ਵਿਸੇਸਰ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਉ ਚਲਿਆ ॥ ਜਬ ਮੰਦਰ ਕੇ ਪਾਸ
ਆਇਆ ॥ ਗਰਮੀ ਕੀ ਰੁਤ ਥੀ ਸੋ ਉਸ ਕਉ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ
ਹੂਈ ॥ ਗਰਮੀ ਕੇ ਮਾਰੇ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਜੀਉ ਸਉੜਾ ਹੋਣੇ
ਲਾਗਾ ॥ ਬਹੁਤ ਵਿਆਕਲ ਭਇਆ ॥ ਮੂੰਹ ਤੇ ਝਗ ਚਲਣੇ
ਲਾਗੀ ॥ ਮੂਰਛਾ ਹੋਇ ਪੜਾ ॥ ਤਬ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਏਕ ਮਹਾਂਦੇਵ
ਜੀ ਕਾ ਗਣ ਆਇ ਨਿਕਸਾ ॥ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਭਮਰੀਟ ਥਾ ॥
ਜੋ ਓਹੁ ਦੇਖੈ ਤੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੂਰਛਾ ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਓਹੁ ਗਣ

(੨੬੨)

ਫਿਰਕੈ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀਕੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ॥ ਅਰੁ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਕਉ
ਕਹਣੇ ਲਾਗਾ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਆਇਆ ਹੈ ॥
ਸੋ ਮੂਰਛਾ ਪੜਾ ਹੈ ਬਿਸੁਧ ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਚੁਪ
ਕਰ ਰਹੇ ਕਛੁ ਨ ਬੋਲੇ ॥ ਤਬ ਏਹ ਗਣ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪਾਸ
ਫਿਰਿ ਆਇਆ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ ਤੇ ਮਰ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਏਹ ਗਣ
ਫਿਰਿ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਪਾਸ ਗਇਆ ॥ ਅਰੁ ਕਹਾ ਹੇ ਮਹਾਂਦੇਵ
ਜੀ ਉਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੇ ਮੂਆ ॥ ਤਬ ਗਣ ਬੋਲਿਆ ਅਜੀ
ਇਹ ਚਲਿਤ੍ਰ ਮੈਂ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ॥ ਜੋ ਇਸਨੇ ਕਉਨ ਬਡਾ
ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਭਲੀ ਮਉਤ ਪਾਈ ॥ ਚਾਰੇ ਜੋਗ
ਆਨ ਬਨੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਬਨਾਰਸ ਸਾਰਖਾ ਖੇਤ੍ਰ ॥ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਰ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸਨ ॥ ਅਰੁ ਸਾਧੋਂ ਕਾ

(੨੬੩)

ਮਿਲਾਪ ॥ ਅਰ ਅੰਨ ਕਾ ਛੋਡਨਾ ਤਿਸ ਤੇ ਹੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਤੁਮ
ਮੁਝ ਕਉ ਕਹੋ ॥ ਇਸ ਨੇ ਕਉਨ ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਥਾ ॥ ਜੋ ਇਸ
ਨੇ ਭਲੀ ਮਉਤ ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਤੁਝ ਕਉ
ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਪਸੰਗ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਸੋ ਤੂੰ
ਸੁਣ ॥ ਕੈਲਾਸ ਪਰਬਤ ਪਰ ਹਮ ਵੈਠੇ ਥੈ ਅਰੁ ਗਉਰਾ ਪਾਰਬਤੀ
ਭੀ ਵੈਠੀ ਥੀ ॥ ਅਰ ਗਣ ਭੀ ਬਹੁਤ ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਫੁਰਵਾਰੀ ਕੀ
ਸੋਭਾ ਦੇਖਤੇ ਥੇ ॥ ਜੋ ਏਕ ਹੰਸ ਅਕਾਸ ਮਾਰਗ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਰਸਨ
ਕਉ ਆਵਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਹੰਸ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾ ਵਾਹਨ ਥਾ ॥
ਸੋ ਏਕ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਤਲਾਵ ਥਾ ॥ ਉਸ ਮੇਂ ਕਮਲ ਕੇ ਫੂਲ
ਥੇ ॥ ਸੋ ਹੰਸ ਕਮਲ ਕੇ ਫੂਲੋਂ ਕਉ ਉਲੰਘ ਕਰਿ ਆਇਆ ॥
ਉਸ ਕਮਲ ਉਪਰਿ ਉਸਕੀ ਛਾਇਆ ਪਰੀ ॥ ਤਬ

(੨੬੪)

ਵਹੁ ਹੰਸ ਛਾਇਆ ਸਿਉਂ ਕਾਲਾ ਵਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ॥ ਅਰ
ਆਕਾਸ ਤੇ ਗਿੜ ਪੜਾ ॥ ਉਡ ਨ ਸਕੈ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ
ਮੈਂ ਏਕ ਗਣ ਮੇਰਾ ਉਸ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਆਇ ਨਿਕਸਾ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ
ਤਉ ਹੰਸ ਗਿੜ ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸ ਗਣ ਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਆਣ
ਕਹਾ ॥ ਹੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਏਕ ਹੰਸ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਆਵਤਾ
ਥਾ ॥ ਸੋ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਹੋਇਕੈ ਆਕਾਸ ਤੇ ਗਿੜ ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਸੋ
ਉਸ ਕਉ ਉਡਨੇ ਕੀ ਸਕਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ॥ ਤਬ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੇ
ਉਸ ਹੰਸ ਕਉ ਲੇ ਆਵਹੁ ॥ ਤਬ ਗਣ ਹੰਸ ਕਉ ਲੇ ਆਏ ॥ ਤਬ
ਮੈਂ ਉਸ ਹੰਸ ਕਉ ਪੂਛਾ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਤੁਮਾਰਾ ਰੰਗ ਕਾਲਾ
ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਅਰ ਆਕਾਸ ਤੇ ਗਿੜ ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਹੰਸ
ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਮੈਂ ਤੁਮਾਰੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਆਵਤਾ ਥਾ ॥

(੨੬੫)

ਇਸ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਕਮਲ ਫੂਲ ਥੇ ॥ ਤਿਨ ਕਉ ਲੰਘਕੈ ਜਬ ਮੈਂ
ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਹੀ ਮੈਂ ਸਿ ਮਾਮ ਰੰਗ ਹੋਇ ਗਇਆ ॥ ਅਰ ਆਕਾਸ
ਤੇ ਗਿੜ ਪੜਾ ॥ ਮੈਂ ਏਹ ਕਾਰਣਿ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ॥ ਏਹ ਸੁਣਿਕੈ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਚਿੰਤਾ ਲਾਗੇ ਕਰਨੇ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਆਕਾਸ ਬਾਣੀ
ਭਈ ॥ ਹੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਤੁਮ ਕਾਹੇ ਕਉ ਚਿੰਤਾ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥ ਤੁਮ
ਸੁਣੋ ॥ ਤਬ ਮਹਾਂਦੇਵ ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਅਕਾਸ ਬਾਣੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ
ਆਗੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ॥ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਦੇਖੋਂ ਤੂੰ ਕਉਣ ਹੈਂ ॥ ਤਬ
ਚਤੁਰਭੁਜ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਪਾਰਖਦ ਆਏ ॥ ਤਬ
ਪਾਰਖਦ ਬੋਲੇ ॥ ਹਮ ਕਿਆ ਕਹੈਂ ਤੁਮ ਉਸ ਕਮਲਨੀ ਹੀ ਕਉ
ਪੂਛੋ ॥ ਤਬ ਕਮਲਨੀ ਬੋਲੀ ॥ ਹੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ
ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹਤੀ ਹੋਂ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣੋ ॥ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ

(੨੬੬)

ਮੈਂ ਅਪਛਰਾਂ ਹੋਂ ॥ ਨਾਮ ਮੇਰਾ ਪਦਮਾਵਤੀ ਥਾ ॥ ਸੋ ਏਕ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਕਾ ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਅਰ
ਤਪਸਿਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਸਿੰਘਾ-
ਸਨ ਹਲਿਆ ॥ ਜੋ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਖੈ ਤੋ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਦਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ
ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਿਆ ॥ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਤੂੰ ਜਾਇ ਛਲ ॥ ਤਬ
ਮੈਂ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਾਸ ਆਈ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ ਤੋ ਇਕਾਂਤ ਬੈਠਾ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਅਚਾਨਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਗਲੇ ਲਾਗੀ ॥ ਅੰਗੋਂ
ਸੇ ਅੰਗ ਛੁਹਾਏ ਮੁਖ ਸੇ ਮੁਖ ਛੁਹਾਇਆ ॥ ਤਬ ਮੁਝ
ਕਉ ਦੇਖਕੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਸਰਾਪ ਦੀਆ ॥ ਅਰੀ ਪਾਪਨੀ
ਤੂੰ ਕਮਲਨੀ ਹੋਵੈਂਗੀ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਕਮਲਨੀ ਭਈ ਹੋਂ ॥ ਤਬ

(੨੬੭)

ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਾ ॥ ਜੈਸੇ ਪੰਜ ਅੰਗ ਮੇਰੇ ਤੈਂਨੇ ਸਪਰਸ਼
ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਪੰਚ ਅੰਗ ਤੇਰੇ ਭੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ
ਪੰਜ ਅੰਗ ਹੂਏ ਹਾਂ ॥ ਦੋ ਕਮਲ ਚਰਨ ਦੋ ਕਮਲ ਹਾਥ ਏਕ
ਕਮਲ ਮੁਖ ॥ ਸੋ ਪੰਜ ਅੰਗ ਮੇਰੇ ਹੈਂ ॥ ਚਾਰ ਆਸ ਪਾਸ ਹੋਏ ॥
ਏਕ ਮੈਂ ਬੀਚ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਇਸੁ ਤਲਾਵ ਮੈਂ ਸਾਠ ਹਜ਼ਾਰ ਭਵਰ
ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮੇਰੀ ਸੁਰੀਧ ਸਿਉਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਾਤੇ
ਕਹੀ ਨਹੀਂ ॥ ਅਰ ਮੇਰੇ ਮੈਂ ਐਸੀ ਜੁਆਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪੰਛੀ
ਮੁਝ ਕਉ ਲੰਘ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਭਸਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕਮਲਨੀ
ਬੋਲੀ ॥ ਅਰੇ ਹੰਸ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਥਾ ॥
ਤਬ ਹੰਸ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹਮ ਹੰਸ ਚਾਰ ਦ੍ਰੁਮਾ ਕੇ ਵਾਹਨ ਹੈਂ ॥
ਤਿਨ ਮੈਂ ਏਕ ਮੈਂ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਮੋਤੀ ਚੁਗਣੇ

(੨੬੬)

ਮੈਂ ਅਪਛਰਾਂ ਹੋਂ ॥ ਨਾਮ ਮੇਰਾ ਪਦਮਾਵਤੀ ਥਾ ॥ ਸੋ ਏਕ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਕਾ ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਅਰ
ਤਪਸਿਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜੇ ਇੰਦ੍ਰ ਕਾ ਸਿੰਘਾ-
ਸਨ ਹਲਿਆ ॥ ਜੋ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਖੈ ਤੋ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਹੈ ਸਦਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਨੇ
ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਿਆ ॥ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਤੂੰ ਜਾਇ ਛਲ ॥ ਤਬ
ਮੈਂ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਾਸ ਆਈ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ ਤੋ ਇਕਾਂਤ ਬੈਠਾ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਅਚਾਨਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਗਲੇ ਲਾਗੀ ॥ ਅੰਗੋਂ
ਸੇ ਅੰਗ ਛੁਹਾਏ ਮੁਖ ਸੇ ਮੁਖ ਛੁਹਾਇਆ ॥ ਤਬ ਮੁਝ
ਕਉ ਦੇਖਕੈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਸਰਾਪ ਦੀਆ ॥ ਅਰੀ ਪਾਪਨੀ
ਤੂੰ ਕਮਲਨੀ ਹੋਵੈਂਗੀ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਕਮਲਨੀ ਭਈ ਹੋਂ ॥ ਤਬ

(੨੬੭)

ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਾ ॥ ਜੈਸੇ ਪੰਜ ਅੰਗ ਮੇਰੇ ਤੈਂਨੇ ਸਪਰਸ਼
ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਪੰਚ ਅੰਗ ਤੇਰੇ ਭੀ ਹੋਵੈਂਗੇ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ
ਪੰਜ ਅੰਗ ਹੂਏ ਹਾਂ ॥ ਦੋ ਕਮਲ ਚਰਨ ਦੋ ਕਮਲ ਹਾਥ ਏਕ
ਕਮਲ ਮੁਖ ॥ ਸੋ ਪੰਜ ਅੰਗ ਮੇਰੇ ਹੈਂ ॥ ਚਾਰ ਆਸ ਪਾਸ ਹੋਏ ॥
ਏਕ ਮੈਂ ਬੀਚ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਇਸੁ ਤਲਾਵ ਮੈਂ ਸਾਠ ਹਜ਼ਾਰ ਭਵਰ
ਰਹਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਮੇਰੀ ਸੁਰੰਧ ਸਿਉਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਹਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜਾਤੇ
ਕਹੀ ਨਹੀਂ ॥ ਅਰ ਮੇਰੇ ਮੈਂ ਐਸੀ ਜੁਆਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਪੰਛੀ
ਮੁਝ ਕਉ ਲੰਘ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਭਸਮ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਕਮਲਨੀ
ਬੋਲੀ ॥ ਅਰੇ ਹੰਸ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈਂ ॥ ਈਹਾਂ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਥਾ ॥
ਤਬ ਹੰਸ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹਮ ਹੰਸ ਚਾਰ ਦ੍ਰੁਮਾਂ ਕੇ ਵਾਹਨ ਹੈਂ ॥
ਤਿਨ ਮੈਂ ਏਕ ਮੈਂ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਮੋਤੀ ਚੁਗਣੇ

(੨੬੮)

ਆਇਆ ਥਾ ॥ ਸੋ ਚੁਗਕੇ ਮਹਾਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਉ
ਆਵਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਇਸ ਮਾਰਗ ਆਇ ਨਿਕਸਾ ਹੋਂ ॥ ਜਬ ਮੈਂ
ਕਮਲਨੀ ਉਲੰਘੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਹੀ ਤਤਕਾਲ ਸੁਪੇਦ ਸੇ ਕਾਲਾ ਹੋਇ
ਗਇਆ ਹੋਂ ॥ ਅਰ ਆਕਾਸ ਤੇ ਗਿੜ ਪੜਾ ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਏਹ
ਚਲਿਤ੍ਰ ਸੁਨਕੈ ਕਮਲਨੀ ਬੋਲੀ ॥ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ
ਕੰਨਿਆ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਏਕ ਮੈਨਾ ਪਾਲੀ ॥ ਸੋ ਉਹ ਮੈਨਾ ਬਹੁਤ
ਸੁੰਦਰ ਬੋਲੇ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਉਸ ਕਉ ਪੜਾਵਤੀ ਥੀ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਮੇਰਾ
ਪੁਰਖ ਆਇਆ ਉਸਨੇ ਕਹਿਆ ਤੂ ਉਠ ਰਸੋਈ ਕਰ ਤਬ ਮੈਨਾ
ਬੋਲੀ ॥ ਫੇਰ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਕਹਾ ॥ ਤਬ ਭੀ ਨ ਬੋਲੀ ॥ ਸੋ ਮੇਰਾ
ਮਨ ਉਸ ਮੈਨਾ ਸਿਉਂ ਲਾਗਾ ਥਾ ॥ ਮੇਰਾ ਮਨ ਰਸੋਈ ਮੈਂ ਨ
ਲਾਗੈ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਮੇਰੇ ਪੁਰਖ ਨੇ ਸਰਾਪੁ ਦੀਆ ॥ ਜਾਇ

(੨੬੯)

ਤੰ ਕਮਲਨੀ ਹੋਵੈਗੀ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਕਮਲਨੀ ਭਈ ॥ ਅਰ ਉਸ
ਮੈਨਾ ਕੀ ਸੁਧ ਮੁਝ ਕਉ ਅਬ ਤਾਈਂ ਹੈ ॥ ਵਹੁ ਮੈਨਾ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਦਸਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਭੀ ਪੜੀ ਹੋਂ ॥
ਮੇਰੇ ਮੋਂ ਜੋਤ ਉਸ ਗੀਤਾ ਕੇ ਦਸਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਸੁਣਨੇ ਕੀ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਹੰਸ ਬੋਲਾ ਅਬ ਕਛੁ ਐਸਾ ਉਪਾਵ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਇਸ
ਸਿਆਮ ਵਰਨ ਤੇ ਸੁਪੇਦ ਵਰਨ ਹੋਵਹੁ ॥ ਅਰ ਤੂੰ ਕਮਲਨੀ
ਕੀ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੇਂ ॥ ਤਬ ਏਹ ਕਮਲਨੀ ਬੋਲੀ ॥ ਹਾਂ ਹਾਂ ਏਕੁ
ਉਪਾਵ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਗੀਤਾ ਕਾ ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰੇ
ਅਥਵਾ ਸੁਣੇ ਤਉ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ
ਉਸ ਤਲਾਵ ਮੈਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਆ ॥ ਅਰ ਸਾਲਗਰਾਮ
ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀ ॥ ਦਸਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ

(੩੦੦)

ਕੀਆ ॥ ਅਚਾਨਕ ਇਨੋ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਬ ਏਹ ਹੰਸੁ
ਸੁਪੈਦ ਵਰਨ ਹੋਇਆ ॥ ਅਰ ਉਹ ਕਮਲਨੀ ਦੇਵ
ਕੰਨਿਆਂ ਭਈ ॥ ਤਬ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਨੇ ਹਾਥ ਜੋੜਕੇ
ਵੇਨਤੀ ਕੀਨੀ ॥ ਅਰ ਕਹਿਆ ॥ ਧੰਨ ਤੁਮ ਹੋ ਜੋ ਹਮ ਕਉ
ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਕਿਆ ਹੈ ॥
ਤਬ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਨੇ ਕਹਿਆ ॥ ਮੈਂ ਕਮਲਨੀ ਥੀਏ ਹੰਸ ਸਿਆਮ
ਵਰਨ ਥਾ ॥ ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ ਜੋ ਗੀਤਾ ਕਾ ਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ
ਪਾਠ ਕੀਆ ਸੋ ਹਮ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ਮੈਂ ਦੇਵ ਕੰਨਿਆਂ ਭਈ ॥
ਅਰ ਏਹ ਹੰਸ ਸੁਪੈਦ ਭਇਆ ॥ ਅਬ ਤੁਮ ਅਸੀਰਵਾਦ ਦੇਵਹੁ
ਜੋ ਹਮ ਦੇਵ ਲੋਕ ਜਾਵੈਂ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣ ਅਸੀਰ ਵਾਦ ਦਈ ॥
ਤਬ ਹੰਸ ਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਗਇਆ ॥ ਅਰੁ ਕਮਲਨੀ ਦੇਵ ਲੋਕ

(੩੦੧)

ਗਈ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਜੋ ਜੀਵ
ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੁ ਗੀਤਾ ਸੁਣਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੀ
ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਜੀਵ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਹੈਂ ਤੇ ਭੀ ਸੁਨਕੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥
ਤਿਨਕੀ ਭੀ ਗਤਿ ਹੋਤੀ ਹੈ ॥ ੧੦ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਦਸਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ੧੦ ॥ ਆਗੈ ਯਾਰਵਾਂ
ਚਲਿਆ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਕਹੇ ਭਗਵਾਨ ਸੋਂ
ਹੇ ਕੇਸਵ ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਜਬ ਸੁਨਿਓ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੁਮ ਤਬ ਉਪਜਿਓ ਆਨੰਦ
੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਮਰੇ ਬਚਨ ਕੇ ਸੁਣਨ ਤੇ ਮੋਹੁ ਬਿਨਾਸਿਓ
ਮੋਹਿ ॥ ਹੇ ਕਮਲ ਲੋਚਨ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਾ ਸਭ ਮੈਂ ਸੁਨਿਓ ਸੋਇ ॥
੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਪਤ ਪਰਲੋਕੀ ਕਥਾ ਸਭੀ ਸੁਨੀ ਮੈਂ ਮੀਤ ॥

ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਰਤਾਪ ਤੁਮ ਸੋ ਮੈਂ ਰਾਖਿਓ ਚੀਤ ॥ ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਅਬ ਏਹੁ ਬੇਨਤੀ ਤੁਮ ਮੈਂ ਭਾਖੋ ਮੀਤ ॥ ਜੈਸਾ ਤੁਮ
 ਪਰਤਾਪ ਹੈ ਤਿਨ ਦੇਖਨ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸ
 ਵਿਭੂਤ ਕੋ ਦੇਖਨੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਇਛਾ ਮੋਹਿ ॥ ਕਰੋ ਬੇਨਤੀ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ
 ਮੁਝੈ ਦਿਖਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਮਾਨੋ ਬੇਨਤੀ ਦੇ
 ਦਰਸਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਸਕਤ ਭੀ ਦੇਵਹੁ ਆਪਣੀ ਦੇਖੋ ਤੁਝਕੋ
 ਜਾਨ ॥ ੬ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਜੁਗਤਿ ਵਿਭੂਤ ਵਿਖਾਵੈ
 ਸਿਖ ਕੇ ॥ ਦੇਖੋ ਪਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ਦਰਸਨ ਤੇਰਾ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ॥ ੭ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਈਸਰ ਹੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦਰਸਿ ਦਿਖਾਵੈ ਮੋਹਿ ॥ ਵਿਭੂਤ
 ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੰਜੁਗਤਿ ਜੋ ਨੈਨੀ ਦੇਖੋ ਸੋਇ ॥ ੮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
 ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਕੀ ਅਰਦਾਸਿ ਸੁਨਿ ਭਾਖੈ ਗੋਬਿੰਦ

ਦੇਵ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਤੂੰ ਦੇਖ ਲੈ ਸਭ ਵਿਭੂਤ ਕਾ ਭੇਵ ॥ ੯ ॥
 ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਵਿਭੂਤ ਸਭ ਦੇਖ ॥ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਸਹਿਸ੍ਰ
 ਪੇਖ ॥ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਬਰਨ ਹੈਂ ਮੇਰੇ ॥ ਮੇਰੇ ਬਪ ਮੈਂ ਭਾਂਨ
 ਘਨੇਰੇ ॥ ੧੦ ॥ ਕਈ ਬਿਸੁ ਮੇਰੇ ਦੇਹਿ ਮਾਹੀ ॥ ਕਈ ਰੁਦ੍ਰ
 ਤਹਾ ਵਰਤਾਹੀ ॥ ਅਸੁਨੀ ਰੁਮਾਰ ਕੋਟਿ ਹੈਂ ਭਾਈ ॥ ਦੇਖੋ ਮੁਝ
 ਮੈਂ ਹੇ ਪੰਡਰਾਈ ॥ ੧੧ ॥ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਨਾਹੀਂ ਤੁਝ ਆਗੈ ॥ ਸੋ
 ਅਬ ਦੇਖ ਮੁਝ ਬਪ ਮੈਂ ਲਾਗੈ ॥ ਅਵਰ ਅਸਚਰਜ ਨਾਨਾ ਤੂੰ ਦੇਖ ॥
 ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਮੁਝ ਮੈ ਪੇਖ ॥ ੧੨ ॥ ਸੋ ਸਭ ਮੇਰੇ ਬਪਕੇ
 ਮਾਹੀ ॥ ਅਵਰ ਦੇਖ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਚਾਹੀ ॥ ਚਰਮ ਦਿਸਟਿ ਸੋ
 ਦਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਦਿਬ ਦਿਸਟਿ ਮੈਂ ਦਰਸਨ ਪਾਵੈ ॥ ੧੩ ॥
 ਤਾਂਤੇ ਦਿਬ ਦਿਸਟਿ ਸੋ ਪੇਖੋ ॥ ਜੋਗ ਸਮਾਧਿ ਲਾਇ ਸਭ ਦੇਖੋ ॥

ਦਸਵੇਂ ਪਵਨ ਚੜਾਵਉ ਮੀਤ ॥ ਈਸਵਰਜ ਮੁਝ ਦੇਖੇ ਇਹ
 ਰੀਤ ॥ ੧੪ ॥ ਐਸੇ ਪਾਰਥ ਪੈ ਹਰਿ ਭਾਖਿਓ ॥ ਅਰਜਨ ਪਵਨ
 ਦਸਵੇ ਮੈਂ ਰਾਖਿਓ ॥ ਸਮਾਧ ਮਾਹਿ ਅਰਜਨ ਜਬ ਦੇਖਿਓ ॥
 ਤਾਤਕਾਲ ਵਿਭੂਤ ਹਰਿ ਪੇਖਿਓ ॥ ੧੫ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਸੰਜੈ ਕਹੈ ਧਿਤ੍ਰਾਸਟਰ ਪੈ ਹੇ ਰਾਜਨ ਪਰਧਾਨ ॥ ਅਰਜਨ ਲਾਇ
 ਸਮਾਧ ਕੋ ਦੇਖਿਓ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ
 ਰੂਪ ਤਿਹ ਦੇਖਿਆ ਮੁਝ ਪਹਿ ਕਹਿਓ ਨਾ ਜਾਇ ॥ ਜੋ ਅਰਜਨ
 ਨਰ ਦੇਖਿਆ ਸੋ ਸਭ ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ੧੭ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਚ ਸੋਰਠਾ ॥
 ਮੁਖ ਚਖਕਾਨ ਅਨੇਕ ਹਸਤ ਪਾਦ ਅਨੇਕ ਫੁਨ ॥ ਸਭ ਕੋ ਠਾਕੁਰ ਏਕ
 ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ ਜਿਹ ਧਰਿਆ ॥ ੧੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਦਭੁਤ ਦਰਸਨ
 ਮਹਾ ਅਨੂਪ ॥ ਦਿਬ ਭੂਖਣ ਲਾਗੈ ਤਿਹ ਰੂਪ ॥ ਅਨੇਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ

ਤਿਸ ਹਾਥੋਂ ਮਾਹਿ ॥ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਗਨ ਸ਼ਤ੍ਰ ਕੋ ਦਾਹਿ ॥ ੧੯ ॥
 ਦਿਬ ਮਾਲਾ ਤਿਹ ਕੰਠੇ ਮਾਹੀ ॥ ਦਿਬ ਬਸਤ੍ਰ ਸਭ ਬਪ ਕੋ ਆਹੀ ॥
 ਦਿਬ ਸੁਰੀਧ ਤਹਾ ਤੇ ਆਵੈ ॥ ਅਰਜਨ ਦੇਖ ਅਚਰਜ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
 ੨੦ ॥ ਜਹ ਦੇਖੇ ਤਹ ਹਰਿ ਭਗਵਾਨਾ ॥ ਅਨੰਤ ਭਾਂਤ ਵਹੁ ਏਕ
 ਸੁਜਾਨਾ ॥ ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਦੇਖੇ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਪੇਖੇ ॥
 ੨੧ ॥ ਭਗਵਾਨ ਸਮਾਧ ਮੈਂ ਇਹੁ ਦਿਖਾਇਆ ॥ ਅਰਜਨ ਦੇਖ
 ਅਸਚਰਜ ਅਤਿ ਪਾਇਆ ॥ ਸਹੰਸਰ ਰਵ ਸਸਿ ਪ੍ਰਭ ਕੋ
 ਪੇਖਿਓ ॥ ਸਭ ਤੇ ਉਤਮ ਹਰਿ ਕੋ ਦੇਖਿਓ ॥ ੨੨ ॥
 ਮਾਧਵ ਬਪ ਮੈਂ ਇਹੁ ਦਿਸਟਾਵੈ ॥ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਪਧਰਿਆ
 ਤਹਾ ਪਾਵੈ ॥ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਸੰਸਾਰ ਜਬ ਦੇਖਿਆ ॥ ਬੈਰਾਟ ਰੂਪ
 ਕੋ ਪਾਰਬੁ ਪੇਖਿਆ ॥ ੨੩ ॥ ਸੋ ਸਭ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥

ਧਨੀਜੈ ਦੋਖਿ ਬਿਸਮ ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ਅਤਿ ਬਿਸਮਾਦੁ ਅਰਜਨ ਜਬ
 ਭਇਆ ॥ ਅਪਨਾ ਸੀਸ ਪ੍ਰਭ ਚਰਨੀ ਗਹਿਆ ॥ ੨੪ ॥ ਦੰਡਉਤ
 ਕਰੀ ਅੰਗਲ ਪੁਟ ਜੋਰ ॥ ਮੁਖ ਸੋ ਬੋਲੇ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੋਰ ॥ ਅਰਜਨੋ
 ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਨਾਰਾਇਣੁ ਸੁਆਮੀ ॥ ਦਇਆਲ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰਭ
 ਅੰਤਰਿਜਾਮੀ ॥ ੨੫ ॥ ਤੁਮਰੀ ਦੇਹਿ ਮਾਹਿ ਇਹੁ ਦੇਖੋ ॥ ਸਭ
 ਸੰਬੂਹ ਜਗਤ ਕਾ ਪੇਖੋ ॥ ਨਾਭ ਕਮਲ ਤੁਮਰੀ ਪਰ ਦੇਵ ॥
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਖੋ ਕਰਤਾ ਸੇਵ ॥ ੨੬ ॥ ਤੁਮਰੀ ਦੇਹਿ ਪਰ
 ਸਭ ਕਛੁ ਦੇਖੋ ॥ ਸਪਤ ਰਿਖ ਬ੍ਰਹਮਾ ਸੁਤ ਪੇਖੋ ॥
 ਦਿਬ ਨਾਗ ਮੁਝ ਦਿਸਟੀ ਆਵੈ ॥ ਅਨੇਕਰੁਦ੍ਰ ਸਮਾਧ
 ਲਗਾਵੈ ॥ ੨੭ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਭੁਜਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਹੀ ਨੈਨ ॥ ਸਹੰਸਰ
 ਮਖ ਤੁਮ ਕਰਤੇ ਬੈਨ ॥ ਅਨੇਕ ਹੁਦ੍ਰ ਤੁਮ ਮੁਝ ਦਿਸਟਾਏ ॥

ਤੁਮਰਾ ਆਦਿ ਅੰਤੁ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ॥ ੨੮ ॥ ਬਿਸ ਰੂਪ ਤੁਮਰਾ ਮੈਂ
 ਦੇਖੋ ॥ ਅਨੇਕ ਸੀਸ ਪਰ ਮੁਕਟ ਸਭ ਪੇਖੋ ॥ ਗਦਾ ਸਭ ਹੂੰ ਕੇ
 ਕਰ ਮੈ ਪਿਆਰੇ ॥ ਅਨੇਕ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਚ ਹਾਥ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ੨੯ ॥
 ਦਸੋ ਦਿਸਾ ਤੁਮ ਰਹੈ ਵਿਆਪ ॥ ਸਭ ਦੇਖੋ ਤੁਮ ਤੇਜ ਪ੍ਰਤਾਪ ॥
 ਤੁਮਰਾ ਤੇਜ ਦੇਖਿਓ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ॥ ਮਹਾ ਪ੍ਰਲੈ ਮੁਝ
 ਦਿਸਟੀ ਆਇ ॥ ੩੦ ॥ ਦਿਬ ਅਗਨਿ ਜੂਲਤ ਭਿਹ ਮਾਹੀ ॥
 ਅਨੇਕ ਸੂਰ ਤਹਾਂ ਤਪਤਾਹੀ ॥ ਐਸੇ ਠੌਰ ਠੌਰ ਦਿਸਟਾਏ ॥
 ਦਰਸਨ ਏਹ ਦੇਖਿਓ ਨਹੀਂ ਜਾਏ ॥ ੩੧ ॥ ਅਪ੍ਰਮੇਵ ਅਦ੍ਵੈ ਤੇਜ
 ਤੁਮਾਰਾ ॥ ਤੁਮਹੀ ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ ॥ ਦੂਸਰੀ ਦਿਸਟ
 ਨਹੀਂ ਕੋ ਪੇਖੋ ॥ ਜਿਸ ਸੋ ਤੁਮਰਾ ਦਰਸ ਨ ਦੇਖੋ ॥ ੩੨ ॥ ਤੁਮ
 ਸਮਾਨ ਤੁਮ ਹੀ ਹੋ ਆਪ ॥ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤ ਤੁਮ ਰਹੇ ਬਿਆਪ ॥

(੩੦੮)

ਸੰਜੈਵਾਰ ॥ ਭਗਵਾਨ ਰੂਪ ਅਰਜਨ ਇਉਂ ਪੇਖਿਆ ॥ ਅਪਨੇ
ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੋ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ॥ ੩੩ ॥ ਹੇ ਰਾਜਨ ਸਭ ਕਹੋ ਸੁਣਾਇ ॥
ਅਬ ਅਉਰ ਕਹੋ ਸੁਣੇ ਚਿਤੁ ਲਾਇ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਗਿਆਨ ਨੈਨ ਸੋ
ਜਾਨਿਆ ॥ ਅਰਜਨ ਕੇਸੁ ਮਾਹਿ ਬਖਾਨਿਆ ॥ ੩੪ ॥ ਅਰਜਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਸੁੰਯਾ ॥ ਸਭ ਕੇ ਪਰੇ ਅਬਨਾਸੀ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਈਸਰ
ਦਿਆਲ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੁਆਮੀ ॥ ਏਕ ਰੂਪ ਤੇ ਸਭ ਕਿਛੁ ਸਿਰਜਿਓ
ਜਿਉਂ ਕੇ ਤਿਉਂ ਤੁਮ ਅੰਤਰਿਜਾਮੀ ॥ ਜੈਸੇ ਥੇ ਤੈਸੇ ਹੀ ਦੀਸੋ ਉਨ
ਨਹੀਂ ਤੁਮ ਪਾਰ ਗਰਾਮੀ ॥ ਕੋਟਿ ਬਿਸੁ ਉਪਜੀ ਹੈ ਤੁਮ ਸੋ ਤੁਮ
ਭਰਪੂਰ ਸਦਾ ਸੁਖ ਗਾਮੀ ॥ ੩੫ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਬਿਸੁ ਨਿਧਾਨ
ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਸਨਾਤਨ ਆਹੀ ॥ ਅਤਿ ਬਲਵੰਤ
ਈਸ ਕੇ ਈਸਰ ਧਰਮ ਰਖਿਆ ਤੁਮ ਨਿਤ ਕਰਾਹੀ ॥ ਨਹੀਂ

(੩੦੯)

ਦੂਸਰਾ ਤੁਮ ਸਮ ਗੋਬਿੰਦ ਐਸੇ ਆਵੈ ਮੁਝ ਮਤ ਮਾਹੀ ॥
ਤੁਮ ਏਕੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਹੋ ਪੂਰਨ ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਮੈ ਪਰ ਜਾਹੀ ॥
੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਨਾਤਨ ਪੁਰਾਤਨ ਤੁਮ ਪ੍ਰਭੂ ਆਇ
ਅੰਤ ਮਧਿ ਨਾਹਿ ॥ ਏਹੁ ਜੋ ਰਵਿ ਅਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੇਤ੍ਰ ਤੁਮਾਰੇ
ਆਹਿ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਵੇਖੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਤੁਮਾਰੇ ਮੁਖ ਕੇ
ਮਾਂਹਿ ॥ ਮਹਾਂ ਅਗਨ ਅਤ ਤੇਜ ਸੋ ਸਕਲੀ ਬਿਸ ਕੋ ਦਾਹਿ ॥
੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭੂਮ ਅਕਾਸ ਅਰ ਦਹਦਿਸਾ ਤੁਮ ਬਿਆਪੇ
ਗੋਬਿੰਦ ॥ ਅਦਭੁਤ ਭਇਆਨਕ ਰੂਪ ਦੇਖ ਮੁਝਕੋ ਉਪਜੀ
ਵਿੰਤ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਤੁਮਰਾ ਰੂਪ ਦੇਖ ਡਰ ਹੀ ਤੀਨੋਂ
ਲੋਕ ॥ ਕੋਟ ਦੇਵ ਤੁਮ ਦੇਹ ਮੈਂ ਦੀਸੈ ਕਰਤੇ ਜੋਗ ॥ ੪੦ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਦਿਬ ਪਵਨ ਅਨੇਕ ਸੰਬੁਧ ਕਰੈ ਪ੍ਰਵੇਸ ਤੁਮ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ॥

(੩੧੦)

ਅਨਿਕ ਅਕਾਸ ਅਰ ਭੂਹ ਮੁਝਕੋ ਦਿਸਣੀ ਆਵਤੇ ॥ ੪੧ ॥
ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਕਈ ਕੋਟਿ ਦੇਵ ਅਪਾਰ ॥ ਤੁਮ ਉਸਤਤ ਕਰਹਿ
ਪੁਕਾਰ ॥ ਕਈ ਦੇਵ ਜਖ ਅਰ ਸਿਧ ॥ ਕਰਤੇ ਬੇਨਤੀ ਬਹੁਬਿਧਿ ॥
ਉਸਤਤ ਕਰਹਿ ਰਿਖ ਅਰ ਦੇਵ ॥ ਕਈ ਬਰਖਾ ਬਹੁਤ ਕਰੇਵ ॥
ਰੁਦ੍ਰ ਅਨੇਕ ਦਿਸਣੀ ਆਹਿ ॥ ਕੋਟਿ ਬਿਸਨ ਤੁਮ ਬਪ ਮਾਹਿ ॥
ਕਈ ਸਾਧ ਦੇਵ ਅਰ ਜਛ ॥ ਅਸੁਨੀ ਕੁਮਾਰ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਤਛ ॥
ਬਹੁ ਪਵਨ ਤੁਮ ਤੇ ਭਏ ॥ ਕੋਟਿ ਗੰਧੂਬ ਤੁਮ ਮੋਂ ਲਹੇ ॥
ਸਭ ਦੇਖਿ ਬਿਸਮਿਓਂ ਮੋਹਿ ॥ ਅਦਭੁਤ ਰੂਪ
ਤੁਮਰਾ ਸੋਇ ॥ ਤੁਮ ਸਹੰਸੂ ਰੂਪ ਅਪਾਰੁ ॥ ਮੁਖ ਨੈਨ ਸੀਸ
ਬਿਚਾਰ ॥ ਜੋ ਨੇਤਰ ਮੁਖ ਦਿਸਣਾਹਿ ॥ ਸੋ ਸਭੀ ਤੁਮ ਬਪ
ਮਾਇ ॥ ੪੨ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਚ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਬਹੁ ਭੁਜਾ

(੩੧੧)

ਪਾਦ ਤੁਮ ਭਏ ॥ ਉਦਰ ਅਨੇਕ ਤੁਮਰੇ ਭਏ ॥ ਬਹੁ ਭਿਆਨਕ ਅਰ
ਬਿਕਰਾਲ ॥ ਅਨੇਕ ਦਾੜ ਤੁਝ ਮੁਖ ਨਾਲਿ ॥ ਇਹੁ ਰੂਪ ਤੁਮਰਾ ਦੇਖ ॥
ਤਿਲੋਕ ਡਰੇ ਬਿਸੇਖ ॥ ਹਉ ਡਰੋਂ ਪ੍ਰਭ ਅਬਿਨਾਸ ॥ ਤੁਮ
ਬਪ ਜਿਓਂ ਅਕਾਸ ॥ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਰੰਗ ਹੈ ਤੋਹਿ ॥ ਬਡੇ ਨੈਨ
ਦੇਖੋ ਮੋਹਿ ॥ ਐਸਾ ਰੂਪ ਤੁਮਰਾ ਦੇਖ ॥ ਮੈਂ ਡਰ ਗਇਆ ਪ੍ਰਭ
ਤੁਝ ਦੇਖ ॥ ਧੀਰਜ ਨਾ ਰਹਿਓਂ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਜਬ ਦਰਸ
ਤੁਮਰਾ ਪਾਹਿ ॥ ਹੇ ਬਿਸਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ ॥ ਦਰਸਨ ਦੇਖਿਆ
ਮੈਂ ਤੋਹਿ ॥ ਦੇਖੋ ਅਵਰ ਮੈਂ ਗੋਪਾਲ ॥ ਭਇਆਨਕ ਦਾੜ
ਤੁਮ ਮੁਖ ਨਾਲਿ ॥ ਸੋ ਦਾੜ ਕੈਸੀ ਆਹਿ ॥ ਸਮਕਾਲ ਕੇ
ਵਹੁ ਪਾਹਿ ॥ ਦੇਖ ਦਿਸਾ ਭੂਲੀ ਮੋਹਿ ॥ ਨਹੀਂ ਸਾਂਤ ਮਨ
ਮੈਂ ਹੋਹਿ ॥ ਹੇ ਜਗ ਪੁਰਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹੁ ਦਇਆ-

(੩੧੨)

ਲ ॥ ਅਬ ਮੈ ਅਉਰ ਦੇਖਹੁ ਬਾਤ ॥ ਤੁਮਰੇ ਮੁਖ ਬਿਖੇ ਹੈ ਤਾਤ ॥
ਦੁਰਜੋਧਾ ਜੋ ਪਰਧਾਨ ॥ ਦੇਖੋ ਇਉ ਤੀਨੋ ਪਹਿਰਾਨ ॥ ਜੋ
ਅਗਨਿ ਤੁਮ ਮੁਖ ਮਾਹਿ ॥ ਦੇਖੋ ਤਿਸ ਵਿਖੇ ਵਹੁ ਦਾਹਿ ॥
ਵਹੁ ਸਭ ਮੁਖ ਤੁਮਰੇ ਪੜੇ ॥ ਤੁਮਰੀ ਦਾੜ ਮੈਂ ਵਹੁ ਅਰੇ ॥
ਅਟਕੇ ਕਈ ਦਾੜੋਂ ਸਾਥ ॥ ਕਈ ਦੰਦ ਸੋਂ ਭਏ ਘਾਤ ॥ ਕਈ
ਅਫੁਰ ਦੈਂਤ ਤੇਰੇ ਮਾਹਿ ॥ ਅਟਕੇ ਦੇਖ ਹੋਂ ਮੈਂ ਤਾਹਿ ॥ ਜਿਵ
ਸਭ ਨਦੀ ਕੋ ਪਰਵਾਹ ॥ ਸਾਗਰ ਮਾਹਿ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਹਿ ॥ ਤੈਸੇ
ਜੋਧਾ ਕੈਰਵ ਜੋਇ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭ ਤੁਮ ਮੁਖ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸ ਮੁਖ
ਮਾਹਿ ਜੋ ਹੈ ਅਗਨ ॥ ਕੈਰਵ ਭਏ ਤਿਸ ਮੈਂ ਮਗਨ ॥ ਸਭ ਪੜੇ
ਤੁਝ ਮੁਖ ਮਾਹਿ ॥ ਫਿਰ ਵਹੁ ਦਿਸਟਿ ਆਵੈ ਨਾਹਿ ॥ ਤੁਮਰਾ
ਤੇਜ ਅਤਿ ਬਲਵਾਨ ॥ ਤਿਸੁ ਕਾ ਲੋਕ ਪੂਰਨ ਜਾਨ ॥ ਐਸਾ

(੩੧੩)

ਭਇਆਨਕ ਤੁਮਰਾ ਰੂਪ ॥ ਵਹੁ ਹੈ ਬਹੁਤ ਤੇਜ ਸਰੂਪ ॥ ਤਿਸੁ
ਤੇਜ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ਹੋ ਦੇਵ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਹਿ ਮੁਝ
ਮਾਹਿ ॥ ਤੁਧ ਰੂਪ ਅਸਚਰਜ ਆਹਿ ॥ ਐਸਾ ਚਾਹਤਾ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥
ਤੁਧ ਆਦਿ ਅੰਤੁ ਦਿਖਾਹਿ ॥ ਦੇਖ ਸਕਉ ਅਬ ਨ ਦਇਆਲ ॥
ਪ੍ਰਤਾਪਤੁਮ ਗੋਪਾਲ ॥ ੪੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ ਐਸੇ ਕਹਾ
ਤਬ ਭਗਵਾਨ ਦਇਆਲ ॥ ਮੁਖ ਸੋ ਕਹੈ ਸੁਨ ਪਾਰਥਾ ਮੈਂ ਤੁਝ
ਪਰ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ੪੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬ
ਸੁਣ ਬਡਾ ਜੋ ਰੂਪ ਐਸੇ ਸਮੈ ਮੈਂ ਧਾਰਿਆ ॥ ਸੋ ਹੈ ਕਾਲ ਸਰੂਪ
ਸਭ ਗ੍ਰਾਸਨ ਕੋ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ॥ ੪੫ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਭ ਕੋ ਗ੍ਰਾਸੈ
ਮੀਤ ਏ ਸਭ ਹੀ ਨਾ ਹੋਹਿਗੇ ॥ ਹੋ ਅਰਜਨ ਧਰ ਚੀਤ ਉਠ ਸਤ੍ਰੋਂ
ਸੋ ਜੁਧ ਕਰਿ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਤ੍ਰ ਸਭੀ ਤੁਮ ਜੀਤ ਕੈ ਰਾਜ

(੩੧੪)

ਭੂਮ ਕਾ ਲੇਹਿ ॥ ਰਾਜ ਭੋਗ ਸਭ ਭੋਗ ਤੂੰ ਪਰਜਾ ਕਉ ਸੁਖ
ਦੇਇ ॥ ੪੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਏ ਸਭ ਜੋਧਾ ਜੋ ਠਾਢੇ ਦੇਖੇ ਅਰਜਨਾ ॥
ਹਤ ਕੀਏ ਮੈਂ ਸੋਇ ਜਸ ਲੈ ਤੰ ਉਠ ਜੁਧ ਕਰਿ ॥ ੪੮ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਰਜਨ ਤੰ ਜਸੁ ਲੇਹਿ ਸਭ ਕੋ ਜਗ ਮੈਂ ਕਹੈਗਾ ॥
ਸੈਨਾ ਕੈਰਵ ਏਹ ਸਭ ਹੀ ਪਾਰਥ ਹਤ ਕੀਏ ॥ ੪੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਸੋ ਜੋਧਾ ਕੈਸੇ ਮੈਂ ਆਖੋਂ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮਹਾ ਰਥੀ ਅਬ ਭਾਖੋਂ ॥
ਦੋਲਾਰਾਜੁ ਵਿਦਿਆ ਵੰਤੁ ॥ ਦੇਵੈ ਸਭ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ੫੦ ॥
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਿਆ ਤਿਹ ਤੇ ਤੁਮ ਲੀਨ ॥ ਬਾਨ ਵਿਦਿਆ ਮਹਿ
ਅਤਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਬਾਨ ਚੋਟ ਕਰਿਕੈ ਸਭ ਮਾਰੇ ॥ ਅਰ ਸਰਾਪ
ਦੇਇ ਸਭ ਕੋ ਜਾਰੇ ॥ ੫੧ ॥ ਐਸਾ ਦੋਲਾਰਾਜ ਬਲੀ ॥ ਭੀਖਮ
ਸੋ ਧਰਤੀ ਸਭ ਹਲੀ ॥ ਪਿਤਾ ਮੈ ਕਉ ਬਰ ਪਿਤ ਕਾ ਏਹਿ ॥

(੩੧੫)

ਜਬ ਭਾਵੈ ਤਬ ਦੇਹਿ ਤਜੇਇ ॥ ੫੨ ॥ ਪਿਤਾਮਾ ਤੁਮਰਾ ਇਛਾ
ਚਾਰੀ ॥ ਅਰ ਜੈਦਰਥ ਸੂਰ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ਤਿਸਕਾ ਪਿਤਾ
ਕਰਖੇਤ੍ਰ ਮਾਹਿ ॥ ਤਪ ਕਰੈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ੫੩ ॥ ਬਾਂਛਾ ਮਨਮੋਂ
ਐਸੇ ਧਰੈ ॥ ਜੇਕੋ ਮੁਝ ਸੁਤ ਕੋ ਹਤ ਕਰੈ ॥ ਸੁਤ ਕਾ ਸੀਸ ਭੂਮ ਨ
ਗਿਝੇ ॥ ਪਿਤਾ ਜੈਦਰਥ ਏਹੁ ਬਾਂਛਾ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੫੪ ॥ ਕਰਨ
ਕੋਰਵਿ ਕਾ ਸੁਤ ਜਾਨੋ ॥ ਭਾਨ ਅਉਤਾਰ ਕਰਨ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥
ਅਉਰ ਸਭੀ ਜੋ ਜੋਧਾ ਦੇਖੇ ॥ ਅਤਿ ਬਲਵੰਤ ਸਭੀ ਕੋ ਪੇਖੇ ॥
੫੫ ॥ ਤੁਝ ਸੋ ਇਹੁ ਮਾਰੈ ਨਹੀਂ ਜਾਹਿ ॥ ਮਾਰ ਰਾਖੇ ਮੈਂ ਸਭ
ਹੀ ਆਹਿ ॥ ਮਾਰਿਓ ਕੋ ਉਠ ਹਤਿ ਕਰਿ ਯਾਰ ॥ ਮਤ ਦ੍ਰਿੜ
ਕਰਿ ਮੈ ਡਾਰੇ ਮਾਰ ॥ ਜੁਧ ਕਰ ਤੂ ਪਾਰਥ ਜਸੁ ਲੇਹੁ ॥ ਮੇਰੀ
ਬਾਤ ਮੈਂ ਮਨ ਚਿਤ ਦੇਹੁ ॥ ੫੬ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਚ ਦੋਹਰਾ ॥

(੩੧੪)

ਭੂਮ ਕਾ ਲੇਹਿ ॥ ਰਾਜ ਭੋਗ ਸਭ ਭੋਗ ਤੂੰ ਪਰਜਾ ਕਉ ਸੁਖ
ਦੇਇ ॥ ੪੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਏ ਸਭ ਜੋਧਾ ਜੋ ਠਾਢੇ ਦੇਖੇ ਅਰਜਨਾ ॥
ਹਤ ਕੀਏ ਮੈਂ ਸੋਇ ਜਸ ਲੈ ਤੰ ਉਠ ਜੁਧ ਕਰਿ ॥ ੪੮ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਰਜਨ ਤੰ ਜਸੁ ਲੇਹਿ ਸਭ ਕੋ ਜਗ ਮੈਂ ਕਹੈਗਾ ॥
ਸੈਨਾ ਕੈਰਵ ਏਹ ਸਭ ਹੀ ਪਾਰਥ ਹਤ ਕੀਏ ॥ ੪੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਸੋ ਜੋਧਾ ਕੈਸੇ ਮੈਂ ਆਖੋਂ ॥ ਸਭ ਹੀ ਮਹਾ ਰਥੀ ਅਬ ਭਾਖੋਂ ॥
ਦੋਣਾਰਾਜੁ ਵਿਦਿਆ ਵੰਤੁ ॥ ਦੇਵੈ ਸਭ ਕੋ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ॥ ੫੦ ॥
ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਵਿਦਿਆ ਤਿਹ ਤੇ ਤੁਮ ਲੀਨ ॥ ਬਾਨ ਵਿਦਿਆ ਮਹਿ
ਅਤਿ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਬਾਨ ਚੋਟ ਕਰਿਕੈ ਸਭ ਮਾਰੇ ॥ ਅਰ ਸਰਾਪ
ਦੇਇ ਸਭ ਕੋ ਜਾਰੇ ॥ ੫੧ ॥ ਐਸਾ ਦੋਣਾਰਾਜ ਬਲੀ ॥ ਭੀਖਮ
ਸੋ ਧਰਤੀ ਸਭ ਹਲੀ ॥ ਪਿਤਾ ਮੈ ਕਉ ਬਰ ਪਿਤ ਕਾ ਏਹਿ ॥

(੩੧੫)

ਜਬ ਭਾਵੈ ਤਬ ਦੇਹਿ ਤਜੇਇ ॥ ੫੨ ॥ ਪਿਤਾਮਾ ਤੁਮਰਾ ਇਛਾ
ਚਾਰੀ ॥ ਅਰ ਜੈਦਰਥ ਸੂਰ ਮਹਾ ਅਹੰਕਾਰੀ ॥ ਤਿਸਕਾ ਪਿਤਾ
ਕੁਰਖੇਤ੍ਰ ਮਾਹਿ ॥ ਤਪ ਕਰੈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ੫੩ ॥ ਬਾਂਛਾ ਮਨਮੋ
ਐਸੇ ਧਰੈ ॥ ਜੇਕੋ ਭੁਝ ਸੁਤ ਕੋ ਹਤ ਕਰੈ ॥ ਸੁਤ ਕਾ ਸੀਸ ਭੂਮ ਨ
ਗਿਛੇ ॥ ਪਿਤਾ ਜੈਦਰਥ ਏਹੁ ਬਾਂਛਾ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੫੪ ॥ ਕਰਨ
ਕੋਰਵਿ ਕਾ ਸੁਤ ਜਾਨੋ ॥ ਭਾਨ ਅਉਤਾਰ ਕਰਨ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥
ਅਉਰ ਸਭੀ ਜੋ ਜੋਧਾ ਦੇਖੇ ॥ ਅਤਿ ਬਲਵੰਤ ਸਭੀ ਕੋ ਪੇਖੇ ॥
੫੫ ॥ ਭੁਝ ਸੋ ਇਹੁ ਮਾਰੈ ਨਹੀਂ ਜਾਹਿ ॥ ਮਾਰ ਰਾਖੇ ਮੈਂ ਸਭ
ਹੀ ਆਹਿ ॥ ਮਾਰਿਓ ਕੋ ਉਠ ਹਤਿ ਕਰਿ ਯਾਰ ॥ ਮਤ ਦ੍ਰਿੜ
ਕਰਿ ਮੈ ਡਾਰੇ ਮਾਰ ॥ ਜੁਧ ਕਰ ਤੂ ਪਾਰਥ ਜਸੁ ਲੇਹੁ ॥ ਮੇਰੀ
ਬਾਤ ਮੈਂ ਮਨ ਚਿਤ ਦੇਹੁ ॥ ੫੬ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਚ ਦੋਹਰਾ ॥

(੩੯੬)

ਸੰਜੈ ਕਹੈ ਧਿਤ੍ਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋ ਹੇ ਰਾਜਾ ਪਰਧਾਨ ॥ ਅਤ ਪ੍ਰਿਅ ਸੋ
ਪਾਰਥ ਸੁਨਿਓ ਜੋ ਭਾਖਿਓ ਭਗਵਾਨ ॥ ੫੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਅਰਜਨ ਦੇ ਕਰਿ ਜੋੜ ਕਰੇ ਬੇਨਤੀ ਏਹੁ ॥ ਥਰ ਹਰ ਕਾਂਪੋ
ਹੇ ਪ੍ਰਭੁ ਨਮਸਕਾਰ ਮੁਝ ਲੇਹੁ ॥ ੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਹੁੜ
ਨਮੋ ਤੁਝ ਕਰੋ ਹੇ ਪੂਰਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਤੁਮ ਕੇ ਬਪ ਮੰ ਦੇਖਹੋ
ਸਿਧ ਸਾਧਿਕ ਪਰਧਾਨ ॥ ੫੯ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਤੁਮਰੇ ਬਪ ਕੇ ਮਾਹਿ ਜਗਤ ਸਭ ਦਿਸਟਾਵਤਾ ॥ ਤਿਸਮੋ
ਬਹੁ ਠਉਰਾਹਿ ਠਉੜ ਠਉੜ ਸਿਧ ਮੰਡਲੀ ॥ ੬੦ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਕੋਟ ਮਾਹਿਤ ਬਹੁੜ ਮੈਂ ਦੇਖੋ ॥ ਗਿਆਨ ਮੰਡਲੀ
ਕੋਟ ਹੀ ਪੇਖੋ ॥ ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਰਤ ਗਾਵੈ ॥ ਤਿਸਕੋ
ਪੜਿ ਪੜਿ ਅਤਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ੬੧ ॥ ਤੁਮਰੀ ਕੀਰਤ

(੩੯੭)

ਕੇ ਪਰਸਾਦਿ ॥ ਤਿਨ ਸੋ ਰਹਿਓ ਸੰਸਾਰ ਬਿਬਾਦ ॥ ਤਰ ਸੰਸਾਰ
ਸੋਕ ਕੋ ਤੀਰ ॥ ਚਲੈ ਬੈਕੁੰਠ ਮਾਹਿ ਵਹੁ ਧੀਰ ॥ ੬੨ ॥ ਅਉਰ
ਰੂਪ ਤੁਮ ਕੈਸਾ ਦੇਖੋ ॥ ਸਕਲ ਦਿਸਾ ਕੋ ਭਖ ਨ ਪੇਖੋ ॥ ਕੋਟ
ਸੰਬੂਹ ਸਿਧੋ ਅਵਤਾਰ ॥ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ੬੩ ॥
ਕਿਉਂ ਨ ਕਰੈ ਤੁਮ ਕਉ ਆਦੇਸੁ ॥ ਬਡਿਓਂ ਤੇ ਬਡਾ ਤੁਮ ਦੇਸ ॥
ਸੰਸਾਰ ਕਰਤਾ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਹੀਏ ॥ ਸੋ ਤੋ ਉਪਜਿਓ ਤੁਮ ਤੇ
ਲਹੀਏ ॥ ੬੪ ॥ ਹੇ ਜਗ ਨਿਵਾਸ ਸਭ ਅੰਤਰ ਬਾਸੀ ॥ ਹੇ
ਬਿਸਨ ਪ੍ਰਭੂ ਪੂਰਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ॥ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਜੀਵ ਕੋ ਕਹੀਏ ॥
ਤਿਸ ਤੇ ਪਰੇ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮ ਕੋ ਲਹੀਏ ॥ ੬੫ ॥ ਹੇ ਬਿਸ ਨਿਧਾਨ
ਤੁਮ ਪਰੇ ਤੇ ਪਰੇ ॥ ਚਾਰ ਏਦ ਤੁਮ ਉਸਤਤ ਕਰੇ ॥ ਜੋ ਕਛ
ਸਰਵਤ ਮੈਂ ਜਾਨਨ ਬਾਤ ॥ ਸੋ ਤੁਮਹੋ ਗੋਬਿੰਦ ਠਾਕੁਰੁ ਸਾਤ ॥

(੩੧੮)

ਸਾਰਾ ਤੇਜ ਏਹ ਤੁਮ ਤੇ ਭਇਓ ॥ ਬਿਸ ਰੂਪ ਤੁਮ ਹੀ ਹੋਇ ਰਹਿਓ ॥
੬੬ ॥ ਕਵਿਤ ॥ ਜਮ ਤੁਹੀ ਨਾਰ ਤੁਹੀ ਸੀਸ ਅਰੁ ਸੰਸਾਰ
ਤੁਹੀ ਪਿਤਾ ਅਰੁ ਪਿਤਾਮਾ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਤੁਮ ਹੀ ਹੋ ॥
ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੁਖ ਤੁਝ ਮੁਰਾਰ ਚਖਪਾਲ ਤੁਝ ਅਪਾਰ ਸਹੰਸ੍ਰ
ਹੀ ਸ੍ਰਵਣ ਨਾਸ ਕਾ ਸਰਬ ਮਾਹਿ ਰਮਹੋ ॥ ਦੀਸੈ ਸੋ
ਤੁਝ ਸਰੂਪ ਤੁਮ ਹੀ ਸਭ ਰੰਕ ਭੂਪ ਸਹੰਸ੍ਰ ਪਾਦ ਤੁਝ ਹੀ
ਕੋ ਠਉੜ ਠਉੜ ਗਮਿ ਹੋ ॥ ਅਦ੍ਵੈ ਤੁਮ ਕੋ ਬੀਚਾਰ ਤੁਮ
ਤੁਮ ਨਮਸਕਾਰ ਰਾਗ ਨਾਦ ਤੁਹੀ ਏਕ ਤੁਹੀ ਜੀਰ ਏਮ ਹੋ ॥
॥ ੬੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਹੰਸ੍ਰ ਮੂਰਤਿ ਤੁਮ ਦੇਖੀਏ ਤਿਨ ਸਭ ਕੋ ਜੋ
ਹਾਰ ॥ ਤਿਨ ਮੂਰਤੋਂ ਕਉ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਨਮੋ ਨਮੋ ਅਪਾਰ ॥
੬੮ ॥ ਅਜਿਲ ॥ ਤੁਮਰੇ ਸਨਮੁਖ ਅਰ ਪੀਠ ਦਾਂਹੇ ਬਾਂਹੇ ॥

(੩੧੯)

ਨਮਿਤ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਲਗ ਕਰੋ ਜੋਹਾਰ ਜਹਾਂ ਲਗ ਬੁਧ ਗਮਤ
ਹੈ ॥ ਸਰਬ ਮਈ ਭਗਵਾਨ ਨਮੋ ਨਮੋ ਤੁਝ ਬਾਸ ਦੇਵ ॥ ਨਮਾਮ
ਕਰੈ ਤੂੰ ਆਪ ਅਪਨੀ ਆਪ ਲੈਹੋ ॥ ੬੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰਬ
ਵਿਆਪੀ ਤੁਮ ਪ੍ਰਭੂ ਅਮਿਟ ਰੂਪ ਤੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਅਦ੍ਵੈਤ ਅਕਾਲ
ਸਰੂਪ ਮੈਂ ਦੂਸਰ ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ੭੦ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ
ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ॥ ਦੁਤੀਏ ਭਾਵ ਕੀ ਏਤੇ ਡਰੋ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਜਾਨਿ
ਅਵਿਦਿਆ ਕਰੀ ॥ ਸੁ ਤੁਮ ਬਖਸ਼ੋ ਹੋ ਪ੍ਰਭ ਹਰੀ ॥ ੭੧ ॥ ਐਸੇ
ਬਚਨ ਕਹੇ ਤੁਝ ਪਿਆਰੇ ॥ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਾਦਵ ਤੁਮ ਨਾਮ ਉਚਾਰੇ ॥
ਅਰ ਸਖੇ ਬਚਨ ਜੋ ਤੁਝਕੋ ਕਹਾ ॥ ਇਸ ਕਹਨੇ ਸੋ ਅਤ ਦੁਖ
ਲਹਾ ॥ ੭੨ ॥ ਤੁਮ ਅਨਾਮ ਅਰੂਪ ਅਦੁਈਤ ॥ ਪੀਛੈ ਕਹਾ ਸੋ
ਬਖਸ਼ੋ ਮੀਤ ॥ ਤੁਮ ਅਨਾਮ ਕਹਿਓ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ॥ ਅਬਾਰ

(੩੨੦)

ਇਸਾ ਮੈਂ ਬਚਨ ਨ ਕਾਇ ॥ ੭੩ ॥ ਅਰੁ ਭੋਜਨ ਜੋ ਤੁਮ ਸੰਗਿ
ਕੀਨਾ ॥ ਤੁਮਰੇ ਥਾਨ ਪਰ ਆਸਨ ਲੀਨਾ ॥ ਤੁਮ ਸਮਾਨ ਮੈਂ
ਮਾਰਗ ਚਲਿਆ ॥ ਤੁਮਰੇ ਕੰਠ ਸੋ ਸਮ ਹੋਇ ਮਿਲਿਆ ॥ ੭੪ ॥
ਸੋ ਸਭ ਅਜਾਨ ਭਾਵ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਅਦੁਤ ਅਥਿਨਾਸੀ ਬਖਸੋ ਸੋਇ ॥
ਜੈਸਾ ਕੈਸਾ ਮੈਹੋ ਤੇਰਾ ॥ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਦੁਖ ਜਾਵੈ ਮੇਰਾ ॥ ਸਕਲ
ਅਪਰਾਧ ਮੇਰੇ ਤੁਮ ਹਰੋ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਦੁਤੀਏ ਭਾਵ ਮੈਂ ਕਰੋ ॥ ੭੫ ॥
ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਆਪਕੋ ਜੋ ਹਰਿ ਸੋ ਭਿੰਨ ਜਾਨਿਆ ॥
ਬਡਾ ਅਪਰਾਧ ਏਹੀ ਪਹਿਚਾਨਿਆ ॥ ਜੋ ਜਾਨੈ ਹਰਿ ਆਪ ਕੋ
ਦੋਇ ॥ ਸੋ ਅਪਰਾਧੀ ਪਾਪੀ ਹੋਇ ॥ ੭੬ ॥ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨ ਅਵਰ
ਨਹੀਂ ਕੋ ਭਾਈ ॥ ਹਰਿ ਮੈਂ ਦੂਸਰ ਕਹਾ ਸਮਾਈ ॥ ਅਰਜਨ
ਪ੍ਰਭ ਸੋ ਭਿੰਨ ਜਬ ਜਾਨਿਆ ॥ ਏਹੀ ਅਪਰਾਧ ਅਪਨੇ ਮਨ

(੩੨੧)

ਮਾਨਿਆ ॥ ੭੭ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਅਰਜਨ
ਗੋਬਿੰਦ ਪੈ ਭਾਖੈ ॥ ਹਰਿ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਮੁਖ ਸੋ ਆਖੈ ॥ ਹੇ
ਅਪ੍ਰਮੇਵ ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥ ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੇ
ਪ੍ਰਧਾਨ ॥ ੭੮ ॥ ਸਭ ਕੇ ਕਰਤਾ ਹਰਿ ਤੁਮ ਸੁਆਮੀ ॥ ਗੁਰ ਕੇ
ਗੁਰ ਤੁਮ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਮਾਹਿ ਤੁਮ ਸਮ ਕੋ ਨਾਹੀ ॥
ਮੈਂ ਜਾਨੋ ਐਸੇ ਮਨ ਮਾਹੀ ॥ ੭੯ ॥ ਡੰਡਉਤ ਦੇਹਿ ਸਾਥ ਤੁਝ
ਕਰੋ ॥ ਅਸਟਾਂਗ ਡੰਡਉਤ ਤੁਝ ਆਗੈ ਧਰੋ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਤੂੰ ਉਸ-
ਤਤ ਕੋ ਜੋਗ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਠਾਕੁਰ ਤੂੰ ਲੋਗ ॥ ੮੦ ॥ ਮੇਰੇ ਸਭ
ਅਪਰਾਧ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ਅਪਰਾਧ ਏਹੀ ਜੋ ਦੁਤੀ ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਮੁਝ
ਪਰ ਖਿਮਾ ਕਰੋ ਪ੍ਰਭ ਸਾਂਤ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਤ ਪਰ ਕਰਣਾ ਤਾਤ ॥
੮੧ ॥ ਜੈਸੇ ਸਖਾ ਸਖੇ ਪਰ ਕਰੇ ॥ ਜਿਉ ਤ੍ਰੀਆ ਅਪਰਾਧ ਭਰਤਾ

ਬਿਸ ਮਰੇ ॥ ਤੈਸੇ ਖਿਮਾ ਤੁਮ ਮੁਝ ਪਰ ਧਾਰੋ ॥ ਨਿਵਾਰੋ ਪਾਪੁ
 ਜੋ ਦੁਤੀ ਬੀਚਾਰਿਓ ॥ ੮੨ ॥ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਇਹੁ ਰੂਪ ਕਬਹੂੰ
 ਪੇਖਿਆ ॥ ਅਬ ਜੋ ਰੂਪ ਤੁਮਾਰਾ ਦੇਖਿਆ ॥ ਡਰਿਆ ਹੋ ਦੇਵਨ
 ਕੇ ਦੇਵ ॥ ਡਰ ਕਰ ਤੁਮਰੀ ਕਰ ਹੋਂ ਸੇਵ ॥ ੮੩ ॥ ਹੇ ਜਗ
 ਨਿਵਾਸ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੁਮ ਹੋਵਹੁ ॥ ਪਿਛਲੇ ਪਾਪ ਮੇਰੇ ਸਭ ਧੋਵਹੁ ॥
 ਅਬ ਵਹੁ ਰੂਪ ਦਿਖਾਵਹੁ ਸੋਇ ॥ ਸੁੰਦਰ ਮੁਕਟ ਜਿਹ ਮਾਥੇ
 ਹੋਇ ॥ ੮੪ ॥ ਏਕ ਹਾਥ ਮੈਂ ਗਦਾ ਹੋਇ ਜਿਸਕੇ ॥ ਚਕ੍ਰ ਹੋਇ
 ਦੁਤੀਏ ਕਰਿ ਤਿਸਕੇ ॥ ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਪਾਣ ਅਸੋਕੀ ਬਾਗ ॥ ਜੋ ਅਸ
 ਮੇਰੇ ਰਥ ਸੇ ਲਾਗ ॥ ੮੫ ॥ ਚਤੁਰਥ ਹਥ ਛਟੀ ਪ੍ਰੇਰਨ ਕੀ ॥
 ਜਿਹ ਤੇ ਰਥ ਕੀ ਗਤ ਫੇਰਨ ਕੀ ॥ ਤਿਸੀ ਰੂਪ ਕੇ ਮੁਝੈ ਦਿਖਾ-
 ਵਹੁ ॥ ਹੇ ਬਿਸ ਰੂਪ ਏਹੁ ਰੂਪ ਛਪਾਵਹੁ ॥ ੮੬ ॥ ਚਤੁਰਭੁਜ

ਰੂਪ ਹੋਇ ਦਰਸਨ ਦੇਵਹੁ ॥ ਮੇਰੀ ਬਿਨੋ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਸੁਣ
 ਲੇਵਹੁ ॥ ਜਬ ਅਰਜਨ ਏਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਤਬ ਬੋਲੇ ਮੁਖ
 ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਹਰੀ ॥ ੮੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਸੰਨ
 ਹੋਇ ਦਿਖਾਇਆ ਐਸਾ ਤੁਝੈ ਸਰੂਪ ॥ ਬਿਸਮਈ ਅਰ
 ਤੇਜ ਮੈਂ ਅਨੰਤ ਅਨਾਦ ਅਜ ਰੂਪ ॥ ੮੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਤੁਝੈ ਦਿਖਾਇਆ ਏਹ ਆਗੈ ਕਿਸੀ ਨ ਦੇਖਿਆ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ
 ਸੁਨ ਲੇਹਿ ਤੁਝ ਆਗੈ ਨਹੀਂ ਪੇਖਿਆ ॥ ੮੯ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
 ਮੇਰਾ ਐਸਾ ਰੂਪ ਜੋ ਪਾਠੀ ਚਾਰੋ ਬੇਦ ਕੇ ॥ ਹੇ ਦੁਰਲੰਭ ਸਰੂਪ
 ਵਹੁ ਭੀ ਦੇਖੈ ਮੂਲ ਨਾਹਿ ॥ ੯੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜੇ ਸਭ ਜਗ
 ਕਰਾਹਿ ਤਿਨ ਕੋ ਭੀ ਦੁਰਲੰਭ ਹੈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਦੇਖੈ ਨਾਹਿ ਐਸਾ
 ਮੇਰਾ ਬਿਸ ਰੂਪ ॥ ੯੧ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੇ ਜਗ ਮੈਂ ਸਭ ਹੀ ਤਪ

ਕਰੈ ॥ ਐਸਾ ਰੂਪ ਤਿਸ ਦਿਸਟਿ ਨ ਪੜੈ ॥ ਸੁਭ ਪ੍ਰਕਾਰਜੋ ਸਭ
 ਜਗ ਸਾਧੈ ॥ ਦੇਖੈ ਨਾਹੀ ਏਹੁ ਰੂਪ ਅਗਾਧੈ ॥ ੯੨ ॥ ਕੁਰਬੀਸੀਤੋਂ
 ਮਾਹਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਤੂੰ ਪਾਰਥ ॥ ਤੁਝੈ ਦਿਖਰਾਇਆ ਰੂਪ ਜਥਾਰਥ ॥
 ਤਿਲੋਕੀ ਮਾਹਿ ਐਸਾ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਐਸਾ ਰੂਪ ਜੋ ਦੇਖੈ ਆਹਿ ॥
 ੯੩ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂ ਡਰ ਕੋ ਤਿਆਗ ॥ ਕਾਟੋ ਮੋਹੁ
 ਮੁਝ ਸਰਨੀ ਲਾਗ ॥ ਭਇਆਨਕ ਰੂਪ ਜੋ ਤੁਝ ਦਿਸਟਾਇਆ ॥
 ਉਸ ਕਉ ਦੇਖਤੈ ਅਤ ਡਰ ਪਾਇਆ ॥ ੯੪ ॥ ਅਬ ਤੂੰ
 ਤਿਆਗ ਡਰ ਅਪਨਾ ਮੀਤ ॥ ਭਇਆਨਕ ਰੂਪ ਮੁਝ
 ਅੰਤਰਿ ਕੀਤ ॥ ਓਹੀ ਸਰੂਪ ਬਹੁੜ ਤੂੰ ਦੇਖ ॥ ਜੋ ਚਾਹੇ ਸੋਈ
 ਕਛ ਪੇਖ ॥ ੯੫ ॥ ਸੰਜੈ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਜੈ ਐਸੇ ਫਿਰ
 ਕਹੈ ਰਾਜਨ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ॥ ਪਾਰਥ ਕੋ ਇਉ ਕਹਤੁ ਹੈ ਬਾਸ

ਦੇਵ ਸਰਬੋਉ ॥ ੯੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸ ਰੂਪ ਸਭ ਆਪਨਾ
 ਅੰਤਰ ਲੀਓ ਮਿਲਾਇ ॥ ਭਇਆਨਕ ਰੂਪ ਮਹਾਤਮਾ ਤਿਸ ਕੋ
 ਦੀਓ ਛਪਾਇ ॥ ੯੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਖੇ ਰੂਪ ਤਬ ਹੋਇ ਕਰਿ
 ਧਿਆਨ ਅਰਜਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਲਾਗੈ ਦਿਸਟੀ ਆਵਨੇ ਪਾਰਥ
 ਬੋਲੇ ਤਾਹਿ ॥ ੯੮ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਜੋ
 ਚਤੁਰਭੁਜ ਅਬ ਮੈਂ ਦੇਖਿਓ ਮੀਤ ॥ ਅਬ ਸਭ ਕਛੁ ਮੈਂ ਜਾਨਿਆ
 ਉਪਜੀ ਚੇਤਨ ਰੀਤ ॥ ੯੯ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਕੇ ਮਾਹਿ
 ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਮੈਂ ਆਇਆ ॥ ਨਮਸਕਾਰ ਤੁਝ ਆਹਿ ਐਸਾ ਹੈ ਸੁਖ
 ਰੂਪ ਤੂੰ ॥ ੧੦੦ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਸ ਰੂਪ
 ਅਰਜਨ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ॥ ਤਿਸਕਾ ਰੂਪ ਮੈਂ ਮਨ ਮੈਂ ਪੇਖਿਆ ॥
 ਅਉਰ ਕਿਸੀ ਕਉ ਦਿਸਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਗਿਆਨੀ ਹੋਇ ਸੋ ਤਿਸਕੋ

(੩੨੬)

ਪਾਵੈ ॥ ੧੦੧ ॥ ਐਸੇ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਪਰਧਾਨ ॥ ਕੀਓ ਸੁਖਮਨੀ
ਮਾਹਿ ਬਖਿਆਨ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਮਹੇਸੁਰ ॥
ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪ ਪਰਮੇਸੁਰ ॥ ੧੦੨ ॥ ਗਿਆਨੀ
ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਕਿਆ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਗਿਆਨੀ ਹਰਿ ਏਕ ਸਮ
ਅਹੈ ॥ ਹਰਿ ਤੇ ਭੀ ਗਿਆਨੀ ਹੈ ਉਚਾ ॥ ਜੋ ਸਭ ਛਾਡਿ ਹਰਿ
ਮਾਹਿ ਪਹੁਚਾ ॥ ੧੦੩ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਕੋ ਵਿਰਲਾ ਪਾਵੈ ॥
ਜੇ ਕੋ ਅਦ੍ਵੈਤ ਮਾਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਨੈਨ ਸੋ
ਤਿਸ ਕੋ ਦੇਖੈ ॥ ਚਰਮ ਚਖ ਸੋ ਕੋਈ ਨ ਪੇਖੈ ॥ ੧੦੪ ॥ ਖਾਲਸੇ
ਕੋ ਵਹੁ ਰੂਪ ਦਿਖਾਉਂ ॥ ਤਿਨ ਮੈਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਉਂ ॥ ਅਬ
ਦੇਖਿਓ ਗਿਆਨ ਚਛ ਮਾਹੀ ॥ ਸੰਸਾਰ ਸਕਲ ਬਿਸ ਰੂਪ
ਆਹੀ ॥ ੧੦੫ ॥ ਜੋ ਅਰਜਨ ਤਬ ਧਿਆਨ ਮੈਂ ਦੇਖਿਓ ॥ ਸੋ

(੩੨੭)

ਅਬ ਮੈਂ ਇਨ ਨੇਤ੍ਰੰ ਪੇਖਿਓ ॥ ਸੀਸ ਨੈਨ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸਟੀ ਆਹਿ ॥
ਸੋ ਸਭ ਬਾਸਦੇਵ ਬਪ ਮਾਹਿ ॥ ੧੦੬ ॥ ਸ੍ਰਵਣ ਪਾਦ ਸਹੰਸ੍ਰ
ਭਾਈ ॥ ਭਗਵਾਨ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਦੇਤ ਦਿਖਾਈ ॥ ਹਸਤ
ਨਾਮ ਕਾ ਸਹੰਸ੍ਰ ਜਾਨੈ ॥ ਸਭ ਹੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਮਾਨੈ ॥ ੧੦੭ ॥
ਅਗਨ ਪ੍ਰਿਥੀ ਅਪ ਅਰ ਵਾਉ ॥ ਦੇਹਿ ਗੋਬਿੰਦ ਮੈਂ ਸਭ
ਦ੍ਰਿਸਟਾਹਿ ॥ ਅਕਾਸ ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਅਰ ਤਰਵਾ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਦੇਹਿ
ਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰਵਾ ॥ ੧੦੮ ॥ ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਜੀਵੋਂ ਕੋ ਜੋਇ ॥
ਸਭ ਬੈਰਾਗਕੈ ਬਪ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਬੈਰਾਠ ਰੂਪ ਮੈਂ ਹੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥
ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਇਉ ਹੋਇ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਪ ॥
ਆਰਤੀ ਮਾਹਿ ਕਹਿਓ ਪਰਤਾਪ ॥ ੧੦੯ ॥ ਆਰਤੀ ਮਹਲਾ ੧ ॥
ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲ ਰਵਿਚੰਦ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ

(੩੨੮)

ਮੋਤੀ ॥ ਧੂਪ ਮਲ ਆਨਲੋ ਪਵਨ ਚਵਰੋ ਕਰੈ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ
ਵੁਲੰਤ ਜੋਤੀ ॥ ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ਭਵਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ
ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਸਹਸ ਤਵ ਨੈਨ ਨਨ ਨੈਨ
ਹੈ ਤੋਹਿ ਕਉ ਸਹਸ ਮੂਰਤਿ ਨਨਾ ਏਕ ਤੋਹੀ ॥ ਸਹਸ ਪਦ ਬਿਮਲ
ਨਨ ਏਕ ਪਦ ਗੰਧ ਬਿਨ ਸਹਸ ਤਵ ਗੰਧ ਇਵ ਚਲਤ ਮੋਹੀ ॥
ਸਭ ਮਹਿ ਜੋਤ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸਦੈ ਚਾਨਣ ਸਭ ਮਹਿ
ਚਾਨਣ ਹੋਇ ॥ ਗੁਰ ਸਾਖੀ ਜੋਤ ਪਰਗਟ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਤਿਸੁ
ਭਾਵੈ ਸੁ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ॥ ਹਰਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਮਕਰੰਦ ਲੋਭਿਤ
ਮਨੋ ਅਨਦਿਨੋ ਮੋਹਿ ਆਹੀ ਪਿਆਸਾ ॥ ਕਿਰਪਾ ਜਲ ਦੇਹਿ
ਨਾਨਕ ਸਾਰੰਗ ਕਉ ਹੋਇ ਜਾਤੇ ਤੇਰੈ ਨਾਇ ਵਾਸਾ ॥ ੧੧੦ ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਏਹੁ ਜਾਨੈ ਜੋ ਖਾਲਸਾ

(੩੨੯)

ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਸਭ ਕਛੁ ਦੇਖੈ ਸੋਇ ॥ ਸਭ ਹੂੰ ਮਾਹਿ ਬ੍ਰਹਮ
ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਆਪ ਜਗਤ ਹੋ ਇੰਦ ਇਕ ਮਾਨੈ ॥ ੧੧੧ ॥ ਕੋ
ਵਿਰਲਾ ਐਸੀ ਗਤ ਪਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਧਾਰ ਗੋਬਿੰਦ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
ਗਿਆਨ ਬੈਰਾਗ ਭਗਤ ਜੋ ਸਹਤਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਪੂਰਨ ਇਉਂ
ਕਹਤਾ ॥ ੧੧੨ ॥ ਭਗਤ ਅਰਥ ਜੋ ਭਉ ਨਹੀਂ ਰਾਖੈ ॥ ਸਭੀ ਏਕ
ਗੋਬਿੰਦ ਹਰਿ ਲਾਖੈ ॥ ਬੈਰਾਗ ਅਰਥ ਐਸਾ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਆਪਾ ਦੁਤੀ
ਤਿਆਗ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ੧੧੩ ॥ ਗਿਆਨ ਅਰਥ ਤੂੰ ਐਸਾ ਜਾਨ ॥
ਸਭ ਕਛੁ ਏਕ ਆਪ ਕੋ ਮਾਨ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ ਏਹੁ ਤ੍ਰੈ ਲਛਨ ਹੋਇ ॥
ਪੂਰਨ ਹਰਿ ਬਿਗਿਆਨੀ ਸੋਇ ॥ ੧੧੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ
ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਬਿਸਰੂਪ ਜੋ ਤੁਝ ਦੇਖਿਆ ਸਾਜਨਾ ॥
ਆਗੈ ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਖਿਆ ਏਹੁ ਰੂਪੁ ਮੁਝ ਰਾਜਨਾ ॥ ੧੧੫ ॥

(੩੩੦)

ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਨਿਤ ਚਾਹਤੇ ਦੇਖਨ ਐਸਾ ਰੂਪ ॥ ਦੇਖਨ
ਇਸ ਕਾ ਕਠਨ ਹੈ ਨ ਦੇਖੈ ਕੋ ਭੂਪ ॥ ੧੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ
ਰੂਪ ਕੀ ਚਾਹਮੋ ਤਪਸੀ ਨਿਤ ਤਪ ਕੇ ਕਰੈ ॥ ਤਿਨ ਕੋ ਦਿਸਦਿ
ਨ ਆਵਤਾ ਨਿਤ ਵਹ ਜਨਮੈ ਅਰ ਮਰੈ ॥ ੧੧੭ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਬਹੁ ਦਾਨੋ ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਦਿਸਦਿ ਨ ਆਵੈ ਧਰਮੋ ਸੋਇ ॥
ਜੈਸਾ ਤੈਂ ਇਹੁ ਦੇਖਿਆ ਮੀਤਾ ॥ ਅਬ ਇਹੁ ਬਾਤ ਨਿਸਚੈ ਧਰ ਚੀਤਾ ॥
੧੧੮ ॥ ਜੋ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਭਗਤ ਪਿਆਰਾ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਦੂਸਰ ਨਾਹਿ
ਬੀਚਾਰਾ ॥ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਮੈਂ ਤੂੰ ਨਿਤ ਰਹੈ ॥ ਕੇਵਲ ਮੇਰਾ
ਆਸਰਾ ਰਹੈ ॥ ੧੧੯ ॥ ਐਸੀ ਭਗਤ ਤੇ ਦਰਸਨ ਪਾਵੈ ॥
ਇਹੀ ਭਗਤ ਕਰਿ ਮੁਝੇ ਰੀਝਾਵੈ ॥ ਤਬ ਤੈ ਨੇਤ੍ਰੋਂ ਸੋ ਭੀ ਦੇਖਿਆ ॥
ਗਿਆਨ ਮਾਹਿ ਸਮਝ ਕਰਿ ਪੇਖਿਆ ॥ ੧੨੦ ॥ ਅਰੁ ਅਰਜਨ

(੩੩੧)

ਮੁਝਕੋ ਤੁਝ ਪਾਇਆ ॥ ਜੋ ਤੁਝ ਬ੍ਰਹਮ ਮਾਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ ॥
ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਤੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਤੁਝੇ ਸਾਰਖਾ ਅਉਰ ਨ
ਕੋਇ ॥ ੧੨੧ ॥ ਅਬ ਜੋ ਤੁਝਕੋ ਕਰਨਾ ਆਇਆ ॥ ਸੋ
ਸੁਨ ਪਾਰਥ ਹੇ ਪੰਡਰਾਇਆ ॥ ਮੇਰੀ ਪੂਜਾ ਨਿਤ ਕਰਿ ਮੀਤ ॥
ਏਕ ਅਦਵੈਤ ਰਾਖ ਤੂੰ ਚੀਤ ॥ ੧੨੨ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਬਾਝ ਕਛੁ
ਅਵਰ ਨ ਜਾਨ ॥ ਦਿਸਦਿ ਅਦਿਸਦਿ ਸਭ ਮੁਝ ਕਉ ਮਾਨ ॥
ਏਹੀ ਪੂਜਾ ਹੈ ਪਾਰਥ ਪਿਆਰੇ ॥ ਸਗਲਾ ਏਕੋ ਬ੍ਰਹਮ ਬੀਚਾਰੇ ॥
੧੨੩ ॥ ਸੰਸਾਰ ਲੋਕ ਕਾ ਸੰਗ ਨ ਕਰੇ ॥ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗ ਹਰਿ
ਮਨ ਮੋਂ ਧਰੇ ॥ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਏਕ ਮਾਹਿ
ਕਛੁ ਕਹਿਆ ਨਾ ਜਾਈ ॥ ੧੨੪ ॥ ਰਹੈ ਨਿਰਵੈਰ ਸਦਾ ਤੁਮ ਮੀਤ ॥
ਮੁਝ ਸਰੂਪ ਰਾਖੇ ਤੁਮ ਚੀਤ ॥ ਜਬ ਇਹੁ ਧਿਆਨ ਅਰਜਨ ਦ੍ਰਿੜ

(੩੩੨)

ਹੋਇ ॥ ਮੇਰੀ ਪਦਵੀ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ਏਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਭ ਭਗਤੋਂ
ਮਾਹਿ ॥ ਜੋ ਧਾਰੈ ਸੋਈ ਸੁਖ ਪਾਹਿ ॥ ੧੨੫ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ
ਚੋਪਈ ॥ ਯਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਬਿਸਕੋ ਰੂਪ ॥ ਅਰਜਨ ਦੇਖਿਆ
ਪ੍ਰਭੂ ਸਰੂਪ ॥ ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਖਾਲਸੇ ਪ੍ਰਤਿ ਆਖੋਂ ॥ ਜਥਾਰਥ ਸਭੀ ਮੈਂ
ਤਿਨਕੋ ਭਾਖੋਂ ॥ ੧੨੬ ॥ ਸਭ ਕਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਮੈਂ ਧਰਾ ॥ ਜੀਵਤੇ
ਨਾਮ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕਰਾ ॥ ਸਿੰਘ ਅਰਥ ਬੇਦੋਂ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਪਰਮ
ਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮਾਤਮ ਆਹਿ ॥ ੧੨੭ ॥ ਇੰਦ ਉਪਨਿਖਦ ਹੈ ਕੋਇ ॥
ਅਰਥ ਸਿੰਘ ਕਾ ਤਿਸ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਸਿੰਘ ਅਰਥ ਪਰਮਾਤਮ ਜਾਨੋ ॥
ਸਭ ਕੋ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਕਰਿ ਮਾਨੋ ॥ ੧੨੮ ॥ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਜਿਹ
ਨਰ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਏਹੀ ਬਚਨ ਮਨ ਧਾਰੈ ਸੋਇ ॥ ਬਚਨੋ ਤੇ ਅਕਾਲ
ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਅਕਾਲ ਪਾਇ ਅਕਾਲ ਕਹਾਵੈ ॥ ੧੨੯ ॥ ਮੇਰੀ

(੩੩੩)

ਕਿਰਪਾ ਏਹੁ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਅਨਭਵ ਬਾਤ ਸਭ ਤੁਝੈ ਸੁਨਾਈ ॥
ਆਗੈ ਧਾਰਨ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ॥ ਹਰਿ ਦੇਖੋ ਨਿਤ ਅਪਨੈ ਸਾਥ ॥
੧੩੦ ॥ ਤੁਮਕੋ ਅਉਰ ਨ ਤਾਰੈ ਕੋਇ ॥ ਜੈਸੀ ਮਤਿ ਤੈਸੀ ਗਤ
ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਚਾਹਉ ਸੋਈ ਕਛ ਕਰੋ ॥ ਤੁਮ ਅਕਾਲ ਮਨ ਮੋ
ਇਹੁ ਧਰੋ ॥ ੧੩੧ ॥ ਤੁਮਰੇ ਬਾਝ ਅਵਰੁ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਜੋ
ਦੇਖੋ ਸੋ ਗੋਬਿੰਦ ਸੋਇ ॥ ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਨਾ ਅਵਰੁ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ॥
ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਹਮ ਏਕ ਦ੍ਰਿਸਟਾਈ ॥ ੧੩੨ ॥ ੧੧ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪਨਖਤ੍ਰੁ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਬਿਸ਼ਨੂ ਰੂਪ ਦਰਸਨੰ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਇਕਾ-
ਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ ॥ ੧੧ ॥ ਆਗੈ ਇਸਕਾ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਅਬ ਯਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ
 ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸੋ ਸੁਣ ॥ ਏਕ ਨਦੀ ਥੀ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਦੁੰਗਭਦ੍ਰਾ
 ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਨਗਰ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਨਗਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ
 ਸੁਖਾਨੰਦ ਥਾ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਰਾਜਾ ਵੈਸਨੋ ਥਾ ॥ ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਥਾ ॥
 ਉਸ ਨਗਰ ਮੇਂ ਏਕ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕਾ ਮੰਦਰ ਥਾ ॥ ਤਹ ਲਛਮੀ
 ਨਾਰਾਇਣੁ ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਥੀ ॥ ਉਹਾਂ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਹਤਾ
 ਥਾ ॥ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਲਾ ਪੰਡਿਤ ਥਾ ॥ ਅਰ ਬਡਾ ਵਿਦਿਆ
 ਵਾਨ ਥਾ ॥ ਸੋ ਉਹਾਂ ਰਾਜਾ ਨਿਤ ਆਵੈ ॥ ਲਛਮੀ ਨਾਰਾਇਣ
 ਜੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥ ਅਰ ਉਹੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨਿਤ ਗੀਤਾ ਕਾ
 ਯਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਪਾਠ ਰਾਜਾ ਸੁਣਤਾ
 ਰਹੈ ॥ ਐਸੇ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰ ਗਏ ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਸੇਵਾ ਕਰਿਕੇ

ਕਥਾ ਸੁਣ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਘਰ ਕਉ ਚਲਿਆ
 ਆਵਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਅਤੀਤ ਦਿਸੰਤਰੀ ਆਏ ॥ ਤਬ
 ਉਹ ਅਤੀਤ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਤੁਮ ਹਮ ਕਉ ਕਾਈ ਜਾਗਾ
 ਦੇਵਹੁ ॥ ਜੋ ਹਮ ਵਿਸਰਾਮ ਕਰੇਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਏਕ ਬਡੀ
 ਹਵੇਲੀ ਉਨ ਅਤੀਤੋਂ ਕਉ ਦਿਵਾਈ ॥ ਤਹਾਂ ਸਭ ਅਤੀਤ ਉਤਰੇ ॥
 ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸੀਧਾ ਭੇਜਾ ਸੋ ਉਨੋਂ ਨੇ ਰਸੋਈ ਕਰੀ ॥ ਅਰ ਸਭ
 ਅਤੀਤ ਜੇਵ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਏ ॥ ਤਬ ਬਹੁਤ ਵੇਲਾ ਪੀਛੇ ਤੇ ਰਾਜਾ
 ਉਨ ਕੇ ਦਰਸਨ ਕਉ ਚਲਿਆ ॥ ਅਰੁ ਅਪਨਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ ਸਾਥ
 ਲੀਆ ॥ ਅਉਰ ਨਉਕਰ ਚਾਕਰ ਬਹੁਤ ਸਾਥ ਆਏ ॥
 ਤਬ ਰਾਜਾ ਉਸ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਆਇਆ ॥ ਸੋ ਉਨ ਅਤੀਤੋਂ ਮੈਂ
 ਏਕ ਬਡਾ ਮਹੰਤੁ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਸਿਉਂ ਰਾਜਾ ਗੋਸਟੀ ਕਰਣੇ ਲਾਗਾ ॥

(੩੩੬)

ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਬੈਠਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਏਕ ਪ੍ਰੇਤ
ਉਹਾਂ ਹਵੇਲੀ ਮੈਂ ਬੈਠਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸੀ ਪ੍ਰੇਤ ਨੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਬੇਟੇ
ਕਉ ਮਾਰਾ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਨਉਕਰੋਂ ਚਾਕਰੋਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਕਉ
ਖਬਰ ਕਰੀ ॥ ਜੋ ਰਾਜਾ ਜੀ ਤੁਮਾਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਉ ਪ੍ਰੇਤ ਨੇ ਮਾਰ
ਡਾਰਿਆ ਹੈ ॥ ਤੁਮ ਈਹਾਂ ਕਿਉਂ ਬੈਠੇ ਹੋ ॥ ਇਹ ਖਬਰ
ਸੁਣਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਮਨ ਦੁਬਿਧਾ ਮੈਂ ਭਇਆ ॥ ਤੋ ਵੇ ਰਾਜਾ
ਗੀਤਾ ਭੀ ਸੁਣਨੁ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਅਰ ਬਡਾ ਭਗਤ ਥਾ ॥
ਤਉ ਭੀ ਪੁਤ੍ਰ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਿ ਰਾਜਾ ਕਉ ਬਡਾ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ ਅਜੀ ਮਹੰਤੁ ਜੀ ਸਾਧ ਜੀ
ਤੁਮਾਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋ ਹਮ ਕਉ ਭਲਾ ਫਲਿਆ ॥ ਜੋ ਹਮਰਾ
ਏਕ ਪੁਤ੍ਰ ਥਾ ਸੋ ਪ੍ਰੇਤ ਨੇ ਮਾਰਾ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ

(੩੩੭)

ਬੋਲਾ ॥ ਰਾਜਾ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਮੂਆ ਅਰ ਕਿਸਨੇ
ਮਾਰਾ ॥ ਕਹਾਂ ਹੈ ਚਲੋ ਤੋ ਦੇਖੋ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਰਾਜਾ
ਅਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਅਰੁ ਮਹੰਤ ਸਭ ਆਏ ॥ ਜਹਾਂ ਵਹੁ ਰਾਜਾ
ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੂਆ ਪੜਾ ਥਾ ॥ ਜੋ ਦੇਖੇ ਤੋ ਰਾਜਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਮੂਆ
ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਜਿਸ ਪ੍ਰੇਤ ਨੇ ਮਾਰਾ ਥਾ ॥ ਤਿਸੁ ਪ੍ਰੇਤ ਕਉ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ॥ ਰੇ ਪ੍ਰੇਤ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਪ੍ਰੇਤ ਕੀ ਜੂਨ ਤੇ
ਛੁਡਾਵਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਗੀਤਾ ਕਾ ਯਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਮੈਂ ਪਾਠ
ਕਰਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ਤਿਸ ਤੇ ਸੁਣੇ ਤੇ ਪ੍ਰੇਤ ਕੀ ਦੇਹ ਤੇ
ਛੂਟੇਂਗਾ ॥ ਅਰ ਜਿਤਨੇ ਜੀਵ ਤੈਨੇ ਖਾਏ ਹੋਂ ਸੋ ਭੀ ਉਬਰੇਂਗੇ ॥
ਅਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕਰਿ ਦੇਖ ॥ ਜੋ ਬਾਲਕ ਜੀ ਉਠੇ ॥ ਪਰ
ਪਹਿਲਾ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਕਹੁ ॥ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਤ ਭਇਆ

(੩੩੮)

ਹੈਂ ॥ ਤਿਸ ਪੀਛੈ ਤੁਝ ਕਉ ਉਧਾਰੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰੇਤ ਬੋਲਾ ॥ ਮੈਂ
ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਂ ॥ ਹਲ ਜੋਵਣੇ ਵਾਲਾ ॥ ਸੋ ਮੈਂ
ਇਸ ਗਾਉਂ ਕੇ ਬਾਹਰ ਖੇਤੀ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਦੁਰਬਲ ਆਇਆ ॥ ਸੋ ਉਸ ਖੇਤੀ ਮੈਂ ਗਿਰ ਪੜਾ ॥ ਸੋ ਉਸ ਕੇ
ਅੰਗੋਂ ਮੈਂ ਦੁਬੜੀਆ ਬਹੁਤ ਥੀ ॥ ਸੋ ਏਕ ਹਿਲੁ ਆਈ ॥
ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਮਾਸ ਤੋੜਿ ਤੋੜਿ ਖਾਵੈ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਦੇਖੋਂ ਬੈਠਾ ॥
ਮੇਰੇ ਮਨ ਮੋਂ ਦਇਆ ਨ ਆਵੈ ॥ ਜੋ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਕੋ
ਛੁਡਾਵੋਂ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਔਰ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਇਆ ॥ ਜੋ ਦੇਖੋ
ਤੋ ਏਕ ਦੁਰਬਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰੋਗੀ ਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਮਾਸ
ਹਿਲ ਤੋੜ ਤੋੜ ਖਾਤੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਨੇ ਮੁਝ
ਕਉ ਕਹਾ ॥ ਅਰੇ ਹਲ ਜੋਵਣੇ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੰਦੂ ਪਹਿਰੀ

(੩੩੯)

ਬੈਠਾ ਹੈਂ ॥ ਕਰਮ ਤੋ ਤੇਰੇ ਚੰਡਾਲੋਂ ਕੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰੇ ਨਿਰਦਇਆ
ਤੇਰੀ ਖੇਤੀ ਕੇ ਪਾਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਾ ਮਾਸ ਹਿਲ ਤੋੜ ਤੋੜ
ਖਾਤੀ ਹੈ ॥ ਅਰ ਤੂੰ ਆਖੋਂ ਸਾਥ ਦੇਖਤਾ ਹੈਂ ॥ ਛੁਡਾਵਤਾ ਨਾਹੀਂ ॥
ਤਾਂਤੇ ਤੂੰਤਾਂ ਕੋਈ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਹੈਂ ॥ ਪਰਿ ਏਹ ਤੀਨ ਕਰਮੋ ਕਰਨੇ
ਵਾਲੇ ਨਰਕ ਕਉ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਪਹਿਲੇ ਤੋ ਏਹ ਜੋ ਕਿਸੀ ਕਉ
ਚੋਰ ਲੂਟਤਾ ਮਾਰਤਾ ਹੋਵੈ ਅਰ ਸਾਥੀ ਹੋਇ ਕਰਿ ਨਸਿ ਜਾਵੈ ॥
ਅਰ ਕਿਸੀ ਕਉ ਸ਼ੇਰ ਮਾਰਤਾ ਹੋਵੈ ਅਰ ਸਾਥੀ ਹੋਇਕੈ ਨਸਿ
ਜਾਵੈ ॥ ਅਰ ਤੀਸਰਾ ਕਿਸੀ ਕਉ ਭੂਤ ਲਾਗਾ ਹੋਵੈ ਅਰ ਏਹ
ਛੁਡਾਇ ਜਾਨਤਾ ਹੋਵੈ ॥ ਅਰੁ ਨਹੀਂ ਛੁਡਾਵਤਾ ॥ ਏਹ ਤੀਨ
ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਕਉ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਜੋ ਸਭ ਹੀ ਜੀਵ ਪਰ ਦਇਆ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ ਕਉ ਅਸਮੇਧ ਜਗ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰੇ

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੇਰਾ ਤੁਝ ਕਉ ਸਰਾਪ ਹੈ ਜਾਇ ਤੂੰ ਰਾਖਸ਼ ਹੋਵੇਂਗਾ ॥
 ਤਬ ਮੈਨੇ ਉਸਕੇ ਚਰਨ ਪਕਰੇ ॥ ਅਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ॥ ਹੇ
 ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਸਰਾਪ ਕਰਿ ਮੈਂ ਰਾਖਸ਼ ਹੋਵੇਂਗਾ ॥ ਪਰ ਮੇਰਾ
 ਉਧਾਰ ਕਿਸ ਕਰਿ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਕੋਈ
 ਗੀਤਾ ਕਾ ਯਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰੇ ਤੂੰ ਸੁਣੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਮੁਕਤ
 ਹੋਵੇ ॥ ਜਬ ਸਾਰੀ ਪੂਰਬਲੀ ਕਥਾ ਕਹੀ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ
 ਰਾਜਾ ਕਉ ਪੂਛਾ ॥ ਅਬ ਰਾਜਾ ਕਿਆ ਕੀਜੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ
 ਬੋਲਿਆ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੀ ਤੁਮ ਇਸ ਪ੍ਰੇਤ ਕਉ ਉਧਾਰੋ ॥ ਅਰ
 ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਕਉ ਜੀਵਾਵਹੁ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਗੀਤਾ ਕਾ
 ਯਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥ ਅਰ ਜਲ ਪ੍ਰੇਤ ਕਉ
 ਛਿਰਕਿਆ ॥ ਤਬ ਤਤਕਾਲ ਪ੍ਰੇਤ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟਾ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ

ਪਾਈ ॥ ਅਰ ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਖਾਏ ਥੇ ਸੋ ਭੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੂਏ ॥ ਅਰ
 ਉਹ ਰਾਜਾ ਕਾ ਬੇਟਾ ਭੀ ਜੀਵਿਆ ॥ ਸਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਚਤੁਰਭੁਜ
 ਰੂਪ ਧਾਰਾ ॥ ਸਭ ਜੀਵ ਆਨ ਖੜੇ ਭਏ ॥ ਸੁਰਗ ਤੇ ਵਿਮਾਨ
 ਆਏ ॥ ਤਬ ਪ੍ਰੇਤ ਬੋਲਿਆ ਰਾਜਾ ਅਪਨੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਉ ਮਿਲ ॥
 ਜਬ ਮਿਲਣੇ ਲਗਾ ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਰਾਜਾ ਕਿਸੀ ਕੇ
 ਕੁਲ ਵਿਖੇ ਏਕ ਵੈਸ਼ਨਵ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤਬ ਉਸ ਕੇ ਕਈ ਕੁਲਾਂ ਕਾ
 ਉਧਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਤੂੰ ਬਡਾ ਬੈਸਨੋਂ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ
 ਪੁਤ੍ਰ ਆਉ ਮਿਲ ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਿਆ ਪਿਤਾ ਕਿਸ ਕਉ
 ਕਹਤਾ ਹੈਂ ॥ ਮੈਂ ਤੋਂ ਕਈ ਬਾਰ ਤੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭਇਆ ਹੈਂ ॥ ਕਈ
 ਬਾਰ ਤੇਰਾ ਪਿਤਾ ਭਇਆ ਹੈਂ ॥ ਹੇ ਪਿਤਾ ਧੰਨੁ ਏਹੁ ਪ੍ਰੇਤ
 ਜਿਸਨੇ ਤੁਝ ਕਉ ਭਛਨ ਕੀਆ ਜੋ ਗੀਤਾ ਸ੍ਰਵਨ

(੩੪੨)

ਕਰਿਕੈ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਭਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਪੁਤਰ
ਮੇਰੇ ਘਰ ਤੂੰ ਏਕ ਪੁਤਰ ਥਾ ॥ ਮੇਰੀ ਅਬ ਕਉਨ ਗਤਿ ॥ ਮੇਰੇ
ਘਰਿ ਤੋ ਅਉਰ ਸੰਤਾਨ ਨਾਹੀਂ ॥ ਤਬ ਪੁਤ੍ਰ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ
ਕਿਸੀ ਕੇ ਕੁਲ ਮੈਂ ਏਕ ਵੈਸ਼ਨੋ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਤੋ ਉਸਕੀ ਇਕਵੀਸ
ਪੀੜੀ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਰਾਜਾ ਤੂੰ ਏਕ ਪਿਤਾ ਹੈਂ ਮੇਰਾ
ਤੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨ ਕਰਿ ॥ ਮੈਂ ਨਾਰਾਇਨ ਪਰਾਇਣ ਭਇਆ ਹੋਂ ॥
ਜਬ ਸਿਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਤੇਰੇ
ਇਕਵੀਸ ਕੁਲ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਅਬ
ਸਿਧਾਰੋ ॥ ਤਬ ਵਿਮਾਨ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੇ ਵੈਕੁੰਠ ਗਇਆ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਿਉਂ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਰਾਜ ਕਿਆ
ਕਰਨਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਕਿਉਂਕਰਿ ਉਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿ-

(੩੪੩)

ਆ ਹੇ ਰਾਜਾ ਅਬ ਤੇਰਾ ਤੋ ਕੋਈ ਪੁਤਰ ਨਾਹੀਂ ॥ ਕੋਈ ਕੰਨਿਆ
ਨਾਹੀਂ ॥ ਰਾਜਾ ਅਬ ਤੂ ਯਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪੜ ਅਰ
ਜਲ ਤੁਲਸੀ ਮੇ ਡਾਲ ॥ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਤੂੰ ਬੀ ਜਨਮ ਜਨਮ ਤ੍ਰਿਪਤ
ਹੋਵੇਂਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਪਣੇ ਘਰਿ ਆਇਆ ਅਰ
ਮਹੰਤ ਅਰ ਸਭ ਅਥਿਤ ਦਿਸਾਂਤਰ ਕਉ ਚਲੇ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ
ਯਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥
ਅਰ ਤੁਲਸੀ ਵਿਖੇ ਜਲ ਸਿੰਚਾ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣੁ ਜੀ
ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਯਾਰਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ ਤੁਮ
ਸੁਣਿਆ ॥ ੧੧ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਬਾਦੇ
ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਂਤਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ
ਇਕਾਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ ॥ ੧੧ ॥ ਆਗੈ ਬਾਰਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥

ਅਰਜਨੋ ਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਤੇ ਬਚਨ ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਿ ਅਰਜਨ
ਬੋਲੇ ਏਹਿ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਹੇ ਰਿਖੀਕੇਸ ਹੇ ਬਾਸਦੇਵ ਸਰਬੇਹਿ ॥
੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਹੁ ਜੋ ਤੁਮਰਾ ਰੂਪ ਮੈਂ ਸਰਗੁਣ ਦੇਖਿਓ ਮੀਤ ॥
ਉਪਾਸ਼ਕ ਇਕ ਇਸ ਰੂਪ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਰਾਖੈ ਨੀਤ ॥੨॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ ਜੋ ਦੂਸਰਾ ਸੋ ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਹਿ ॥ ਮਹਿਮਾ ਬਿਖੈ
ਨਹੀਂ ਆਵਤਾ ਬਚਨੀ ਕਹੀਐ ਤਾਹਿ ॥੩॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਪਾਸ਼ਕ ਕੇ ਬਿਖੈ
ਸ੍ਰੇਸ਼੍ਠ ਉਪਾਸ਼ਕ ਕਉਨ ॥ ਮੁਝ ਕਉ ਏਹੁ ਸਮਝਾਈਏ ਹੇ ਈਸਰ ਤੈ
ਭਉਨ ॥੪॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਬੇਨਤੀ ਸੁਨਤ ਹੀ ਭਾਖੈ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ॥
ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਦੈਨ ਕੋ ਧਾਰਿਓ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ॥੫॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸ ਮੇਰੇ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਕੋ ਭਗਤ ਰਾਖੈ ਮਨ
ਮਾਹਿ ॥ ਮਨ ਤਿਸਕਾ ਤਿਸ ਰੂਪ ਮੈਂ ਨਿਤ ਜੁਗਤ ਹੀ ਆਹਿ ॥

੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਸਰਧਾ ਅਰ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਨਿਤ ਉਪਾਸੈ ਮੋਹਿ ॥
ਉਪਾਸਕ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਕਾ ਉਤਮ ਸਭ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ੭ ॥ ਟੀਕਾ
ਕਾਰ ਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਏਹ ਜਗਤ ਕੋ ਸਰਗੁਣ
ਧਾਰਿਓ ਰੂਪ ॥ ਜੋ ਜਾਨੈ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸੋ ਉਪਾਸ਼ਕ ਸਰਗੁਣ
ਸਰੂਪ ॥ ੮ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਦੂਸਰ
ਰੂਪ ਮੁਝ ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਖੰਡ ॥ ਮਹਿਮਾ ਜਿਸਕੀ ਬਚਨ ਮੈਂ
ਆਵੈ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਚੰਡ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਬਗਤ ਐਸਾ ਰੂਪ ਜੋ
ਪੇਖਿਓ ਕਿਨਹੂੰ ਨਾਹਿ ॥ ਭਗਤ ਜਾਨੈ ਏਹ ਮਨ ਬਿਖੈ ਸਰਬ
ਵਿਆਪੀ ਆਹਿ ॥ ੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਿਤਵਨ ਪਦੈ ਵਹੁ ਰੂਪ
ਹੈ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਦੁਈਤ ॥ ਨਿਸਚਲ ਅਟਲ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਿਹ
ਨਿਰਗੁਣ ਜਾਨੋ ਮੀਤ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜੋ ਇਸ

(੩੪੬)

ਰੂਪ ਕੇ ਸੋ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਏਹੁ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੰਜਮ ਰਾਖਤੇ ਜਗ ਮੈਂ
ਸਮ ਵਰਤੇਹੁ ॥ ੧੨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜੋ ਨਿਰਗੁਣ ਕੇ
ਆਹੀ ॥ ਕਲਿਆਨ ਸਭੀ ਲੋਕੋ ਕੀ ਚਾਹੀ ॥ ਸਭ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ
ਕਰੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ਸਭ ਕੋ ਸੁਖੀ ਜਾਨੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ੧੩ ॥
ਐਸੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਮ ਜਿਸਕੋ ਹੋਇ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਰੂਪ
ਮਾਇਆ ਤਿਸ ਸੋਇ ॥ ਐਸੇ ਭਗਤ ਮੁਝ ਰੂਪ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਸਮਤਾ
ਸੋ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥ ੧੪ ॥ ਅਤ ਕਠਨ ਹੈ ਨਿਰਗੁਣ
ਰੂਪ ॥ ਪਰੈ ਬਚਨ ਤੇ ਬਸੈ ਸਰੂਪ ॥ ਜਿਹਬਾ ਤਿਸਕੋ ਸਕੈ ਨ
ਗਾਇ ॥ ਮਨ ਕਰਿ ਵਹੁ ਚਿਤਵਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਇ ॥ ੧੫ ॥
ਬੁਧ ਕਰਿ ਤਿਸ ਦੇਖੈ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਐਸਾ ਰੂਪ ਕਠਨ ਸੋ ਆਹਿ ॥
ਜੀਤਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਮਤਾ ਭਾਈ ॥ ਸੋ ਭੀ ਕਠਨ ਬਾਤ ਮੈਂ ਪਾਈ ॥

(੩੪੭)

੧੬ ॥ ਦਇਆ ਸਭੂ ਲੋਕੋ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਏ ਭੀ ਬਹੁਤ ਕਠਨ ਹੀ
ਆਹਿ ॥ ਨਿਰਗੁਣ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜੋ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਤਿਨਕੋ ਸਭੀ
ਕਠਨ ਹੈ ਰੀਤ ॥ ੧੭ ॥ ਭਗਤੋਂ ਕੇ ਅਬ ਸੁਖ ਨਮਿਤਾ ॥ ਸੁਰਗੁਣ
ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਮੈਂ ਸਤ ॥ ਜੋ ਇਸ ਸੁਰਗੁਣ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ॥
ਸੋਈ ਭਗਤ ਮੁਝ ਪਦਵੀ ਪਾਵੈ ॥ ੧੮ ॥ ਅਪਨੈ ਕਰਮ ਸਭ
ਮੁਝ ਮੈਂ ਅਰਪੈ ॥ ਜੋ ਕਛੁ ਕਰੈ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ਸਮਰਪੈ ॥ ਕਹੈ
ਕਰੈ ਹੈ ਸਭ ਭਗਵਾਨ ॥ ਜੋ ਵਰਤੈ ਤਿਸ ਆਗਿਆ ਜਾਨ ॥
੧੯ ॥ ਐਸੇ ਜੋਗ ਕਰਿ ਮੁਝ ਸੋ ਜੁੜੈ ॥ ਆਠ
ਪਹਰ ਮੁਝ ਸਿਮਰਨ ਕਰੈ ॥ ਮੇਰੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜੋ ਹੈਂ ਮੀਤ ॥
ਜਨਮ ਮਰਨ ਨਾਹੀਂ ਤਿਹ ਰੀਤ ॥ ੨੦ ॥ ਸੰਸਾਰ
ਭਰਮ ਤੇ ਤਿਸਕੋ ਤਾਰੋ ॥ ਤਾਤਕਾਲ ਮੈਂ ਤਿਸੈ

(੩੪੮)

ਉਧਾਰੋ ॥ ਜਿਨ ਮਨ ਕਾ ਚੇਤਾ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਾਖਿਆ ॥
ਭਗਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਸ ਨਰ ਨੇ ਰਾਖਿਆ ॥ ੨੧ ॥ ਇਸ ਉਪ੍ਰਾਂਤ
ਕਛੁ ਕਰਨਾ ਨਾਹੀਂ ॥ ਸਭ ਕਛੁ ਜਾਨੈ ਹਰਿ ਆਗਿਆ ਮਾਹੀ ॥
ਏਹੀ ਬਾਤ ਸਤ ਵਹੁ ਜਾਨੈ ॥ ਸੰਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਭ ਇਛ
ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ੨੨ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਮਨ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਾਖ ॥ ਸਭ
ਕਛੁ ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਲਾਖ ॥ ਬੁਧ ਚੇਤਾ ਜਬ ਨਿਸਰਲ ਹੋਇ ॥
ਪਰਮ ਕਲਿਆਣ ਪਾਵੈਗਾ ਸੋਇ ॥ ੨੩ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਮਨ ਤੁਝ
ਲਾਗੈ ਨਾਹੀਂ ॥ ਆਠ ਪਹਰ ਚਿਤਵਨ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਅਭਿਆਸ
ਕਰੋ ਤੁਮ ਅਪਨੀ ਬੁਧ ਸੋ ॥ ਮਨ ਕੇ ਪਕੜੋ ਬੁਧ ਕੇ ਜੁਧ
ਸੋ ॥ ੨੪ ॥ ਬੁਧ ਸੋ ਪਕੜ ਗੋਬਿੰਦ ਮੈਂ ਰਾਖੋ ॥ ਇਹੀ
ਅਭਿਆਸ ਉਤਮ ਮੈਂ ਆਖੋ ॥ ਅਰੁ ਅਭਿਆਸ ਜੋ ਕੀਆ

(੩੪੯)

ਨ ਜਾਇ ॥ ਮਨ ਚਲਤੇ ਕੋ ਸਾਂਤ ਨ ਆਇ ॥ ੨੫ ॥ ਤਬ ਮੇਰੇ
ਨਮਿਤ ਕਰਮ ਨਿਤ ਕਰੋ ॥ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਮਨ ਮੋਂ ਧਰੋ ॥
ਪ੍ਰਾਤਕਾਲ ਸੋਨੇ ਪਰਜੰਤ ॥ ਪੂਜਾ ਮਾਹਿ ਰਹੋ ਵਰਤੰਤ ॥
੨੬ ॥ ਏਹੀ ਪੂਜਾ ਜੋ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ॥ ਸਭੀ ਬਾਸਦੇਵ ਚਿਦ
ਮਾਨੋ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਝ ਲਾਗੈ ਜਬ ਮਨ ॥ ਮੇਰੇ ਮਾਰਗ
ਕਾ ਪਾਵੈ ਤੂੰ ਧਨ ॥ ੨੭ ॥ ਮੇਰੀ ਪੂਜਾ ਕਰਤਾ ਜੋਇ ॥ ਤਿਸ
ਕੋ ਮੁਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਤੂੰ ਏਹੁ ਨਾਹੀਂ ਕਰਿ ਸਾਕੈ ॥ ਇਸ
ਪੂਜਾ ਮੈਂ ਮਨ ਨਹੀਂ ਰਾਖੈ ॥ ੨੮ ॥ ਅਉਰ ਸੁਨੋ ਹੇ ਅਰਜਨ
ਯਾਰ ॥ ਦੋ ਕਰ ਜੋਰ ਕਰੋ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੋ ਹੇ ਕੇਸਵ
ਸੁਆਮੀ ॥ ਸਰਬ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ੨੯ ॥ ਤੁਮਰੀ
ਸਰਨਿ ਰਾਖੋ ਤੁਮ ਆਪ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਸਭ ਮਹਿ ਰਹੋ ਬਿਆਪ ॥

(੩੫੦)

ਏਹੁ ਕਹਿ ਕਰਿ ਮੁਝ ਪਾਂਈ ਪੜੋ ॥ ਬਾਛਾ ਕੋਈ ਨ ਮਨ ਮੋਂ
ਧਰੋ ॥ ਕਰਮੋ ਕਾ ਫਲ ਤਿਆਗੋ ਮੀਤ ॥ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਮਨ
ਰਾਖੋ ਜੀਤ ॥ ੩੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਭਗਵਾਨ ਮੈਂ ਰਾਖਣਾ
ਇਸਕਾ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ॥ ਅਭਿਆਸ ਜੋਗ ਜੋ ਨਰ ਕਰੈ
ਪਾਵੈ ਮੁਝ ਮੈਂ ਬਾਸ ॥ ੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਕਲਿਆਣ
ਅਭਿਆਸ ਜੋਗ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਨਿਤ ਦੇਇ ॥ ਭਗਤ ਮੇਰੇ ਅਭਿਆਸ
ਤੇ ਸਾਂਤ ਸੁਖ ਸਭ ਲੇਇ ॥ ੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਝ ਜਾਨਨ ਕਾ
ਗਿਆਨ ਗੀਤਾ ਭਾਗਵਤ ਮਾਹਿ ਜੋ ॥ ਸਹਜੈ ਪਰਾਪਤ ਹੋਤ ਹੈ
ਭਗਤ ਮੇਰੇ ਕੋ ਸੋ ॥ ੩੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸਾ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ
ਭਗਤ ਪਾਵੈ ਆਨੰਦ ਸੁਖ ॥ ਉਪਜੈ ਤਿਨਕੋ ਗਿਆਨ ਮੁਝ ਲੀਲਾ
ਮੈਂ ਨਿਤ ਰਹੈ ॥ ੩੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਰਮਤ ਜੋ ਲੀਲਾ ਮਾਹਿ ਤਿਸਕਾ

(੩੫੧)

ਨਾਮ ਧਿਆਨ ਹੈ ॥ ਮੇਰੀ ਪਦਵੀ ਪਾਹਿ ਲੀਨ ਰਹੈ ਮੁਝ ਧਿਆਨ
ਸੋ ॥ ੩੫ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਹੁ ਜਨਮੋ ਕੇ ਕਰਮ ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਜੋ
ਤਿਨ ਕੀਏ ॥ ਤਿਸ ਧਿਆਨ ਕੇ ਧਰਮ ਸਭੀ ਕਰਮ ਤਿਨ
ਤਿਆਗ ਜਾਹਿ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਮ ਆਗੈ ਤਿਸਤੇ ਰਹੈ
ਪਾਵੈ ਪਦਵੀ ਸਾਂਤ ॥ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਜੋ ਭਗਤ ਹੈ ਲਛਨ ਤਿਸ ਇਹ
ਭਾਂਤ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੁਰਾ ਨ ਚਿਤਵੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਮਨ ਚਿਤ
ਬਚਨੋ ਮਾਹਿ ॥ ਦੇਵੈ ਦੁਖ ਨਾ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਭ ਸੋ ਮਿਤ੍ਰ ਆਹਿ ॥
੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਇਆਲ ਰਹੈ ਵਹੁ ਸਭਨ ਪਰ ਮਮ ਹੰਕਾਰ
ਤੇ ਰਹਤ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨ ਹੋਇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹੈ ਮੁਝ
ਸਹਤ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰੰਤਰਿ ਮੁਝ ਸੋ ਜੁੜ ਰਹੈ ਮਨ
ਰਾਖੈ ਵਹੁ ਜੀਤ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਰਾ ਜਿਸ ਮੁਝ ਬਿਖੈ ਵਿਖੈ ਨ ਰਾਖੈ

(੩੫੨)

ਚੀਤ ॥ ੪੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ਐਸਾ ਜੋਕੋ ਭਗਤ ਹੈ ਮੁਝਕੋ ਪਿਆਰਾ
ਹੋਇ ॥ ਹਰਖ ਸੋਗ ਤੇ ਰਹਤ ਵਹੁ ਭਉ ਨਹੀਂ ਰਾਖੈ ਕੋਇ ॥
੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਉ ਨ ਦਿਖਾਵੈ ਕਿਸੀ ਕੋ ਸਭ ਸੋ ਰਾਖੈ
ਹਿਤ ॥ ਐਸਾ ਭਗਤ ਵਹੁ ਮੁਕਤਿ ਹੈ ਸੋਈ ਮੇਰਾ ਮਿਤ ॥ ੪੨ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਛੈ ਨਹੀਂ ਵਸਤ ਕਛੁ ਨਿਤ ਰਾਖੈ ਮੁਝ ਧਿਆਨ ॥
ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਾਖੈ ਦੇਹਿ ਜਲ ਸਿਉਂ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨ ॥ ੪੩ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹਿ ਪਵਿਤ੍ਰ ਇਸਨਾਨ ਸੋ ਮਨ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਮੁਝ ਗਿਆਨ ॥ ਨਿਤ ਰਾਖੈ ਵਹੁ ਅਮਲ ਭਗਤ
ਉਤਮ ਨਰ ਪਰਧਾਨ ॥ ੪੪ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਐਸਾ
ਭਗਤ ਮੇਰਾ ਜੋਇ ॥ ਐਸੀ ਰਹਤ ਜਾ ਮੈ ਹੋਇ ॥ ਸੁਖ
ਰੂਪ ਵਹੁ ਨਿਤ ਰਹੈ ॥ ਚੇਤਨ ਆਪ ਮਾਹੀ ਲਹੈ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ

(੩੫੩)

ਉਦਾਸ ॥ ਤਿਸ ਸਦਾ ਮੁਝ ਮੈਂ ਬਾਸ ॥ ਸਭ ਅਰਥ ਤਿਆਗੈ
ਮੀਤ ॥ ਐਸੇ ਭਗਤ ਸੋ ਮੁਝ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਕਛੁ ਹਰਖ ਸੋਕ ਨ ਕਰੈ ॥
ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਸਮ ਚਿਤ ਧਰੈ ॥ ਚਿੰਤਾ ਕਰੈ ਨਾਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਕਾਂਖਾ
ਕਿਸੀ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ॥ ਸੁਭ ਅਸੁਭ ਦੋਊ ਤਿਆਗ ॥ ਵਹੁ
ਰਹਿਆ ਮੁਝ ਸੋ ਲਾਗ ॥ ਮੁਝ ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ ਰਹੈ ॥ ਮੁਝ
ਵਹੁ ਭਗਤ ਪ੍ਰੀਤਮ ਅਹੈ ॥ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਏਕ ਸਮਾਨ ॥ ਇਹ
ਬਿਧ ਭਗਤ ਕੋ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਨਿਰਾਦਰ ਆਦਰ ਤਿਨ ਸਮ
ਹੋਇ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਉਸਨ ਸੀਤ ਨ ਕੋਇ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੇਹਿ ਕਾ
ਸਮ ਲਹੈ ॥ ਦੁਤੀਏ ਭਾਵ ਮੈਂ ਨਾ ਰਹੈ ॥ ਉਸਤਤ ਨਿੰਦਾ ਏਕ
ਸਮਾਨ ॥ ਮੋਨੀ ਹੋਇ ਬ੍ਰਹਮ ਪਛਾਨ ॥ ਸਭ ਮੈਂ ਏਕ ਜਾਨੈ
ਮੀਤ ॥ ਏਕ ਅਬਾਚ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ਇਹੁ ਮੋਨ ਉਤਮ ਹੋਇ ॥ ਜਾਨੈ

ਏਕ ਹਰਿ ਸਭ ਕੋਇ ॥ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਿਤ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਧੀਰਜ
 ਖਿਮਾ ਕੋ ਵਹੁ ਗਹੈ ॥ ਬਸਨੇ ਠਉੜ ਨਾ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਘਰ ਕਾ ਆਰੰਭ
 ਨਾਮ ਨ ਧਰੈ ॥ ਜੋ ਠਉਰ ਬਨੀ ਹੋਈ ਹੋਇ ॥ ਤਹਾ ਵਹੁ ਜਾਇ
 ਬਸਤਾ ਸੋਇ ॥ ਤਹਾ ਵਹੁ ਬੈਠ ਮੁਝ ਸੋ ਜੁੜੈ ॥ ਵਹੁ ਨਿਤ ਭਜਨ ਮੇਰਾ
 ਕਰੈ ॥ ਮਨ ਰਾਖੈ ਦ੍ਰਿੜ ਮੁਝ ਮਾਹਿ ॥ ਰਹੈ ਲੀਨ ਮੁਝ ਸੋ ਆਹਿ ॥
 ਪਿਆਰਾ ਭਗਤ ਮੇਰਾ ਸੋਇ ॥ ਏਤੇ ਲਛਨ ਜਿਸ ਮੋਂ ਹੋਇ ॥
 ਜੈਸੇ ਲਛਨ ਤੁਝਕੋ ਕਹੇ ॥ ਜੇ ਕੋ ਨਿਤ ਇਨ ਮੋਂ ਰਹੈ ॥ ਸੋ
 ਇਹ ਲਛਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਹਿ ॥ ਵਰਤੈ ਜੇ ਕੋ ਇਨਕੇ ਮਾਹਿ ॥
 ਤਿਸ ਕੋ ਰੋਗ ਦੂਖ ਨ ਹੋਇ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਖਿਆ ਤਿਨ ਸੋਇ ॥
 ਐਸਾ ਧਰਮ ਉਤਮ ਅਹੈ ॥ ਸੋ ਪਾਛੈ ਸਭੀ ਤੁਝਕੋ ਕਹੈ ॥ ਐਸਾ
 ਧਰਮ ਸੇਵੈ ਕੋਇ ॥ ਸਭ ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਮੁਝਕੋ ਹੋਇ ॥ ਨਾਮ ਭਗਤ

ਤਿਸ ਨਰ ਹੋਇ ॥ ਜੋ ਇਹੁ ਧਰਮ ਪਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ੪੫ ॥ ਟੀਕਾ
 ਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਦੁਆਦਸਮੇਂ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਹਾ ॥
 ਲਛਨ ਸੰਤ ਕਾ ਤਿਨ ਮੈਂ ਲਹਾ ॥ ਖਾਲਸਾ ਸੋ ਜੋ ਇਸ १੦
 ਵਰਤੈ ॥ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹੈ ਧਰਮ ਨਿਤ ਕਰਤੇ ॥ ੪੬ ॥ ਸੋ ਖਾਲਸਾ
 ਅਤ ਸੁਖ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਵਹੁ ਪੁਰਖੁ ਕਹਾਵੈ ॥
 ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ਵਹੁ ਸਭ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਹਰਿ ਰੂਪ
 ਪਛਾਨੈ ॥ ੪੭ ॥ ੧੨ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪ
 ਨਖਤ੍ਰ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ
 ਸੰਬਾਦੇ ਭਗਤ ਜੋਗ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਬਾਦੇ
 ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਨਾਮ ਦੁਆਦਸਮੇਂ ਧਿਆਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
 ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਤੁਝ ਕਉ ਬਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ

(੩੫੬)

ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੈਂ ਸੁ ਸੁਣ ॥ ਦਖਨ ਦੇਸ ਤੋਂ ਏਕ ਰਾਜਾ ਥਾ ॥ ਨਾਉਂ
ਉਸਕਾ ਸੁਖਾ ਨੰਦ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਨਗਰ ਮੇਂ ਏਕ ਵਿਖਈ ਲੰਪਟ
ਰਹਤਾ ਥਾ ॥ ਉਸਕੀ ਏਕ ਗਨਕਾ ਸਿਉਂ ਪ੍ਰੀਤ ਥੀ ॥ ਐਸੇ ਹੀ
ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰੇ ॥ ਤਬ ਉਸ ਨਗਰ ਮੇਂ ਏਕ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕਾ
ਮੰਦਰ ਥਾ ॥ ਤਹਾਂ ਦੋਨੋਂ ਵਿਖਈ ਗਨਕਾ ਅਰ ਪੁਰਖ ਜਾਇ ਰਹੈ ॥
ਮਾਸ ਖਾਵੈਂ ਮਧ ਪੀਵੈਂ ॥ ਵਿਖੇ ਭੋਗ ਕਰੇਂ ॥ ਜੇ ਕੋਈ ਪੂਛੇ ਤੁਮ
ਕਿਆ ਕਰਤੇ ਹੋ ॥ ਤਬ ਕੜ ਬੋਲਕੇ ਕਹੈਂ ਹਮ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ ਪੂਜਾ
ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਐਸੇ ਕੂੜ ਬੋਲੈਂ ॥ ਸੋ ਉਹਾਂ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੀ
ਸੇਵਾ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਬਹੁਤ ਉਸਤਤੀ ਪੜੀ ॥ ਤਬ
ਭਵਾਨੀ ਜੀ ਪਰਸੰਨ ਭਈ ॥ ਆਗਿਆ ਕਰੀ ਹੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਤੂੰ ਕੁਛ ਮਾਂਗ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਮੁਝ ਕਉ ਧਨ

(੩੫੭)

ਅਰ ਸੰਤਾਨ ਦੇਵੋ ॥ ਤਬ ਦੇਵੀ ਬੋਲੀ ਦੇਵੇਂਗੀ ॥ ਤੂੰ ਪਹਿਲੇ
ਮੇਰਾ ਏਕ ਕਾਮ ਕਰ ॥ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਪਾਪੀ ਵਿਖਈ ਜਿਸ
ਪਰਕਾਰ ਉਧਰੇਂ ਸੋ ਉਪਾਇ ਕਰ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਣੇ
ਗੁਰ ਪਾਸ ਗਇਆ ॥ ਗੁਰ ਸਿਉਂ ਪੂਛਾ ਭਵਾਨੀ ਮੇਰੇ ਪਰ
ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਈ ਹੈ ॥ ਮੁਝ ਕਉ ਧਨ ਸੰਤਾਨ ਕਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇ
ਕਰਿ ਵਰੁ ਦੀਆ ਹੈ ਅਰ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਾ ਹੈ ਇਨ
ਦੋਨੋਂ ਪਾਪੀਓਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੁ ॥ ਕਛੁ ਐਸਾ ਉਪਾਇ ਕਰੋ ॥
ਜਿਸ ਸਿਉਂ ਏਹ ਪਾਪੀ ਉਧਰੇਂ ॥ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਧਨ ਸੰਤਾਨ
ਦੇਵੇਂਗੀ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਪੂਛਤਾ ਹੋਂ ॥ ਕਛੁ ਐਸਾ ਉਪਾਇ
ਕਰੋ ॥ ਜੋ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰ ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ
ਤੋ ਐਸਾ ਉਪਾਇ ਜਾਨਤਾ ਨਾਹੀਂ ॥ ਤੂੰ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਕਉ ਪੂਛ ॥

(੩੫੮)

ਤਬ ਇਸਨੇ ਤਪਸਿਆ ਕਰੀ ॥ ਏਤ ਕੀਏ ਸਿਮਰਨ ਕੀਆ ॥
ਤਬ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਅਕਾਸ ਬਾਣੀ ਹੁਈ ਹੇ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਤੂੰ ਕਉਣ ਕਾਮਨਾ ਵਾਸਤੇ ਤਪਸਿਆ ਕਰਤਾ ਹੈਂ ॥ ਤਬ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਭਵਾਨੀ ਮੇਰੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਇਕੇ ਵਰੁ
ਦੀਆ ਹੈ ॥ ਅਰ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ ਦੋਨੋਂ ਪਾਪੀਓਂ
ਕਾ ਉਧਾਰ ਕਰੁ ॥ ਸੋ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਨਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੈ ॥ ਸੋ
ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਕਹੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਤੂੰ ਗੀਤਾ
ਕਾ ਬਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਿ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਪਾਪੀਓਂ ਕਉ
ਸੁਣਾਇ ॥ ਤਬ ਉਨ ਦੋਨੋਂ ਕਾ ਉਧਾਰ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਏ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਦੇਵੀ ਜੀ ਕੇ ਪਾਸ ਮੰਦਰ ਮੇਂ ਆਇਆ ॥ ਉਸਤਤ ਪੜੀ
ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਹੇ ਦੇਵੀ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਨੇ ਮੁਝ ਕਉ

(੩੫੯)

ਆਗਿਆ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਜੋ ਤੂੰ ਗੀਤਾ ਕਾ ਬਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਉਨ
ਦੋਨੋਂ ਕਉ ਸੁਣਾਇ ॥ ਤਬ ਉਹ ਮੁਕਤ ਹੋਵੈਗੇ ॥ ਤਬ ਦੇਵੀ
ਬੋਲੀ ਜੋ ਗੀਤਾ ਕਾ ਏਕ ਧਿਆਇ ਸੁਣਕੇ ਐਸੇ ਪਾਪੀ ਕਿਉਂ
ਕਰਿ ਉਧਰੇਗੇ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਦੇਵੀ ਜੀ ਨਾਰਾ-
ਇਣ ਜੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਦੇਵ ਜੀ ਬੋਲੀ ॥ ਨਾਰਾਇਣ
ਜੀ ਕੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਭਲੀ ਬਾਤ ਹੈ ਉਨ ਕਉ ਸੁਣਾਇ ॥
ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਦੋਨੋਂ ਕਉ ਬੁਲਾਇ ਲੀਆ ॥ ਅਰ ਬਾਰਵਾਂ
ਧਿਆਇ ਸੁਣਾਇਆ ॥ ਤਬ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਅਧਮ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥
ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਵਿਮਾਨ ਆਏ ਤਿਸ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕਰਿ ਵੈਕੁੰਠ
ਕਉ ਗਏ ॥ ਤਬ ਦੇਵੀ ਜੀ ਬੋਲੀ ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਕੇ
ਬਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਐਸਾ ਫਲ ਹੈ ॥ ਜੋ ਐਸੇ ਪਾਪੀ ਅਧਮ

(੩੬੦)

ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੇਂ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਵਈਕੁੰਠ ਗਏ ॥ ਤਿਸ ਤੇ
ਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਜ ਤੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਵੈਸਨਵੀ ਦੇਵੀ ਭਇਆ ॥
ਅਰੁ ਤੁਝ ਕਉ ਮੈਂਨੇ ਇਸ ਨਗਰ ਕਾ ਰਾਜ ਦੀਆ ॥ ਇਤਨਾ
ਕਹਿ ਕਰਿ ਭਵਾਨੀ ਤੋ ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨ ਹੋ ਗਈ ॥
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਪਣੇ ਘਰ ਕਉ ਆਇਆ ॥ ਸੋ ਉਸ ਨਗਰ ਕੇ
ਰਾਜਾ ਕੇ ਸੰਤਾਨ ਨ ਥੀ ਤਬ ਉਸ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ॥ ਏਹ ਰਾਜ
ਕਿਸੀ ਅਉਰ ਕਉ ਦੇਵਉਂ ॥ ਅਰ ਮੈਂ ਤਪਸਿਆ ਕਰਉਂ ॥ ਤਬ
ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਸੀ ਰਾਹਿ ਆਇ ਨਿਕਸਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ
ਨੇ ਬੁਲਾਇ ਕਰਿ ਕਹਿਆ ਏਹ ਰਾਜ ਤੂੰ ਕਰੁ ਮੈਂ ਤਪਸਿਆ
ਕਰਾਂਗਾ ॥ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਰਾਜ ਦੀਆ ਆਪ ਰਾਜਾ
ਬਨ ਮੈਂ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ

(੩੬੧)

ਬਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ ਤੈਨੇ ਸੁਣਾ ॥ ੧੨ ॥ ਇਤ
ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ
ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਦੁਆਦਸਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ੧੨ ॥
ਆਗੈ ਤੇਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਚਲਿਆ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਛਪੈ ਛੰਦ ॥
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੈ ਹੇ ਅਰਜਨ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸੇਂ ॥ ਹੇ ਕੇਸਵ ਦੀਨ
ਦਇਆਲ ਮੁਝ ਕਉ ਉਤਰ ਦੇਇ ॥ ਪਰਕਿਰਤ ਪੁਰਖ ਕੋ ਅਰਥ
ਖੇਤ੍ਰ ਖੇਤ੍ਰਗ ਸੁਨਾਵਹੁ ॥ ਗਿਆਨ ਗੇਉ ਇਹੁ ਖਸਟ ਮੁਝੇਤੁਮ ਭਾਖ
ਸੁਨਾਵਹੁ ॥ ਸਭ ਕਾ ਅਰਥ ਮੁਝ ਭਾਖੋ ਮਾਧਵ ਦੇਵ ਸਤ ॥ ਏਹੀ
ਮੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ਸੁਨਹੋ ਖਸਟ ਗਤ ॥ ੧ ॥ ਖੇਤ੍ਰ ਖੇਤ੍ਰਗ ਅਰਥ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਰ ਦੇਵੈ ਰਿਖੀਕੇਸ ਪਾਰਥ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਜੋ ਆਹਿ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਸਮਝਲੈ ਸਭ ॥ ੧ ॥ ਭਾਖੋਤਾਹਿ ॥ ੨ ॥

(੩੬੨)

ਚੋਪਈ ॥ ਇਹੁ ਜੋ ਦੀਸੈ ਮਾਨਸ ਦੇਹਿ ॥ ਤਿਸ ਕੋ ਖੇਤ੍ਰ ਮਨ ਮੈਂ ਲੇਹਿ ॥
ਜੋ ਕਛੁ ਬੇਵੈ ਖੇਤ੍ਰ ਮਾਹੀ ॥ ਸੋ ਸਭ ਖੇਤ੍ਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਹੀ ॥ ੩ ॥
ਤੈਸੇ ਕਰਮ ਜੋ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਕਰੈ ॥ ਤਿਸਕਾ ਫਲ ਸਭ ਨਦਰੀ ਪੜੈ ॥
ਇਸ ਕਾਰਣਿ ਦੇਹਿ ਖੇਤ੍ਰ ਕਹੀਏ ॥ ਬਹੁਤ ਵਸਤ ਤੇ ਠਟ ਤਿਹ
ਲਹੀਏ ॥ ੪ ॥ ਸੋ ਠਟੁ ਏਕ ਠਾਕੁਰ ਜੀ ਕਰਾ ॥ ਠਟੁ ਕੋ ਜਾਨਨ
ਮਨ ਮੋਂ ਧਰਾ ॥ ਜਾਨਨਹਾਰ ਖੇਤ੍ਰਗ ਕਹਾਵੈ ॥ ਜੋ ਦੇਹਿ ਠਟੁ ਕੋ
ਸਕਲ ਬਤਾਵੈ ॥ ੫ ॥ ਸੋ ਸਭ ਜਾਨਨਹਾਰ ਮੈਂ ਪਾਰਥ ॥ ਮੇਰੇ
ਨਾਮ ਖੇਤ੍ਰ ਗਜ ਥਾਰਥ ॥ ਸੋ ਖੇਤ੍ਰਗ ਤੁਮ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੋ ॥ ਅਬ
ਖੇਤ੍ਰ ਸਮਗ੍ਰੀ ਸਗਲ ਬਖਾਨੋ ॥ ਆਗੈ ਰਿਖੋ ਕਹੀ ਬਹੁ ਭਾਂਤ ॥
ਸੁਤ ਭੀ ਕਹਿਓ ਸਭ ਦੇਹਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਵੇਤਾ ਜੋ ਬੇਦ ਕੋ
ਜਾਨੈ ॥ ਤਿਨ ਭੀ ਠਟੁਕੇ ਅਰਥ ਬਖਾਨੈ ॥ ੭ ॥ ਤਿਨੋਂ ਬਿਖੈ ਜੋ

(੩੬੩)

ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਮੈਂ ਹੋ ॥ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਹਿ ਅਬ ਤੁਝ ਸੋਂ ਕਹਿ ਹੋਂ ॥ ਜੋ
ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਤੁਝਕੋ ਕਹੈ ॥ ਸੋ ਵਸੇਖ ਸਰਬ ਤੇ ਲਹੈ ॥ ੮ ॥
ਦਿਬ ਖੇਤ੍ਰ ਜੋ ਦੇਹਿ ਮਾਨੁਖ ॥ ਤਿਸ ਮੈਂ ਸੀਤ ਉਸਨ ਸੁਖ ਦੁਖ ॥
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸਭ ਭਾਏ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਪੰਚ ਤਤ ਕਉ ਆਖੈ ॥
੯ ॥ ਭੂਮ ਜਲ ਅਗਨ ਵਾਇ ਅਕਾਸ ॥ ਤਿਨ ਤੇ ਦੇਹਿ ਖੇਤ੍ਰ
ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਭੂਮ ਅੰਸ ਮਾਸ ਕੋ ਜਾਨੋ ॥ ਰੁਧ੍ਰ ਅੰਸ ਤੋਇ ਕਉ
ਮਾਨੋ ॥ ੧੦ ॥ ਅਗਨ ਅੰਸ ਉਦਰ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਪਵਨ ਅੰਸ
ਸੁਆਸ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ਅਕਾਸ ਅੰਸ ਪੋਲਾਰ ਸਭ ਲਹੀਏ ॥ ਦੇਹਿ
ਪੰਚ ਭੂਤ ਕੋ ਕਹੀਏ ॥ ੧੧ ॥ ਅਉਰ ਵਸਤ ਪਾਛੈ ਜਬ ਮਿਲੈ ॥
ਤਾਤੇ ਦੇਹਿ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਚਲੇ ॥ ਮਨ ਬੁਧਿ ਜਿਤ ਅਹੰਕਾਰ ਏ
ਚਾਰ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦਸ ਅਬ ਕਹੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ੧੨ ॥ ਪੰਚ ਇੰਦ੍ਰੀ

(੩੬੪)

ਗਿਆਨ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀ ਪਾਂਚ ਫੁਨ ਮਾਨੋ ॥ ਨੇਤ੍ਰ
ਸੋਤ੍ਰ ਅਰ ਜਿਹਬਾ ਨਾਸ ॥ ਪੰਚਮ ਤੁਚਾ ਗਿਆਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਰਾਸ ॥
੧੩ ॥ ਤੁਚਾ ਹਾਥ ਪਾਉ ਗੁਦਾ ਪਾਵ ॥ ਪਾਂਚੋ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜਬ
ਲਾਵ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਹਾਰ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਨੇਤ੍ਰ ਅਹਾਰ
ਦੇਖਣ ਕੋ ਮਾਨੋ ॥ ੧੪ ॥ ਜਿਹਬਾ ਅਹਾਰ ਸੁਆਦ ਧਰ ਚੀਤ ॥
ਗੰਧ ਅਹਾਰ ਨਾਸ ਕਾ ਮੀਤ ॥ ਸਬਦ ਅਹਾਰ ਸੋਤ੍ਰ ਕੋ ਭਾਈ ॥
ਤੁਚਾ ਅਹਾਰ ਸਪਰਸ਼ ਬਤਾਈ ॥ ੧੫ ॥ ਦਸ ਇੰਦ੍ਰੀ ਕੋ ਠਟੁ
ਦੇਹਿ ਮਾਹਿ ॥ ਆਗੈ ਕਹੋ ਜੋ ਤਿਸ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਭਲੀ ਵਸਤ
ਮੈਂ ਇਛਾ ਰਹੈ ॥ ਬੁਰੀ ਵਸਤ ਕੋ ਬਿਖਿਆ ਕਹੈ ॥ ੧੬ ॥
ਕਬਹੂੰ ਸੁਖ ਕਬਹੂੰ ਹੈ ਦੁਖ ॥ ਚਾਰੋਂ ਮੈਂ ਵਰਤੈ ਮਾਨੁਖ ॥ ਇਨ
ਮੈਂ ਦੇਖੋ ਚੇਤਨ ਐਸਾ ॥ ਇਨ ਚਾਰੋਂ ਮੈਂ ਸਾਖੀ ਕੈਸਾ ॥ ੧੭ ॥

(੩੬੫)

ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਕਹੈ ਹਉ ਸੁਖੀ ॥ ਦੁਖੀ ਹੋਇ ਭਾਖੈ ਹਉਂ ਦੁਖੀ ॥ ਏਹ
ਚਾਰੋਂ ਦੇਹਿ ਖੇਤ੍ਰ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਚਾਰੋ ਤਿਸ ਮੈਂ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ੧੮ ॥
ਖੇਤ੍ਰ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਥੋੜੇ ਮੈਂ ਕਹਿਆ ॥ ਦੇਹਿ ਠਟੁ ਸੰਪੂਰਨ ਭਇਆ ॥
ਆਗੈ ਚੇਤਨ ਜਾਨ ਨ ਗਿਆਨ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਕਹੌਂ
ਬਖਾਨ ॥ ਏਤੇ ਲਛਨ ਜੇ ਕੋ ਕਰੈ ॥ ਗਿਆਨ ਦੀਪ ਤਿਹ ਘਟ
ਮੈਂ ਜਰੈ ॥ ੧੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਨ ਭਾਵ ਕਉ ਦੂਰਿ ਕਰਿ ਡਿੰਭ ਨ
ਰਾਖੈ ਕੋਇ ॥ ਮਨ ਬਚਨ ਅਰ ਕਰਮ ਸੋ ਸਭ ਕੋ ਮਿਤ੍ਰ ਹੋਇ ॥
੨੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜੀਵ ਕੋ ਦੁਖ ਨ ਦੇਵੈ ਸੋਇ ॥
ਖਿਮਾਵੰਤ ਅਰੁ ਦਇਆਵਾਨ ਨਿਰਮਲ ਨਿਤ ਹੈ ਕੋਇ ॥ ੨੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ਗੁਰਦੇਵ ਕੀ ਜੋ ਦੇਵੈ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ॥
ਸੋ ਗੁਰ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਤਿਸ ਕੋ ਮਾਨ ॥ ੨੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

(੩੬੬)

ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਾਖੈ ਦੇਹਿ ਕੋ ਜਲ ਸੋ ਕਰਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ॥ ਮਨ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਨਿਤ ਕਰੈ ਸੁਨ ਸੁਨ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ॥ ੨੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਧੀਰਜ ਸੋ ਮਨ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰੈ ਜਾਵਨ ਕਹੂ ਨ ਦੇਹਿ ॥ ਨਿਤ
ਅਨਿਤ ਜੋ ਸਾਂਖ ਹੈ ਤਿਹ ਬੀਚਾਰ ਕਰੇਇ ॥ ੨੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਰਥ ਜੋ ਭੋਗ ਹੈਂ ਤਿਹ ਕਾ ਕਰੈ ਤਿਆਗ ॥ ਰਹਤ
ਹੋਇਆ ਹੰਕਾਰ ਤੇ ਗਿਆਨ ਸਾਧਨ ਮੈਂ ਲਾਗੁ ॥ ੨੫ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਹ ਸਾਧਨ ਗਿਆਨ ਨਮਿਤ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰੈ ਹੈ
ਕੋਇ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਅਰ ਜੜਾ ਸੋ ਮੁਕਤਾ ਵਹੁ ਨਰ ਹੋਇ ॥
੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਸਾਧਨ ਕਰੈ ਰਾਗ ਦੋਖ ਹੋਇ ਨਾਸ ॥
ਐਸੇ ਸਾਧਨ ਤੇ ਸਖੇ ਗਿਆਨ ਹੋਇ ਪਰਗਾਸ ॥ ੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਅਉਰ ਸਾਧਨ ਅਬ ਕਹਤ ਹੋ ਜੋ ਗ੍ਰਿਹ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ

(੩੬੭)

ਪੁਤ੍ਰ ਕੁਟੰਬ ਸਭ ਮਿਤ੍ਰ ਨ ਜਾਨੈ ਕੋਇ ॥ ੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਦਾਸ
ਰਹੈ ਨਿਤ ਜਗਤ ਸੋ ਜਾਨੈ ਐਸੀ ਰੀਤ ॥ ਪਾਂਧੀ ਜਿਵੈਂ ਸਰਾਇ
ਮੋ ਰੈਨ ਬਸੇਰਾ ਕੀਤ ॥ ੨੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਇਹ
ਬਿਧ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥ ਸਤ੍ਰ ਮਿਤ੍ਰ ਸਮ ਜਾਨਤਾ ਦੇਖੈ ਸਮ ਸਭ ਕੋਇ ॥
੩੦ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦ ॥ ਮੁਝ ਭਗਤ ਐਸਾ ਹੋਇ ॥ ਅਖੰਡ ਭਗਤ
ਧਾਰੈ ਸੋਇ ॥ ਸੀਲ ਭਗਤ ਇਉਂ ਮੁਝ ਸਾਥ ॥ ਗਾਵੈ ਨਿਤ ਮੇਰੀ
ਗਾਥ ॥ ਅਬ ਵਸੈ ਅਸੀ ਨਉਰ ॥ ਮਾਨੁਖ ਜਹਾ ਨਾਹੀਂ ਹੋਰ ॥
ਐਸੀ ਇਕਾਂਤ ਠਉੜੈ ਬਸੈ ॥ ਮੇਰੇ ਭਜਨ ਮੋਂ ਵਹੁ ਰਸੈ ॥ ਸੰਸਾਰੀ
ਪੁਰਖ ਕਾ ਸੰਗ ਨ ਕਰੈ ॥ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ਨਿਤ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਏਹ
ਸਭ ਗਿਆਨ ਕੀ ਹੈ ਬਾਤ ॥ ਜੇਕੋ ਧਾਰੈ ਮਨ ਮੋਤਾਤ ॥ ਉਪਜੈ ਤਿਸੈ
ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ॥ ਤਿਸ ਦਿਸਟਾਂਤ ਐਸਾ ਮਾਨ ॥ ਜੈਸੇ ਦੀਪ ਧਰੈ

(੩੬੮)

ਜਲਾਇ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈਂ ਚਾਂਦਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ॥ ਦੇਖੈ ਸਭੀ ਚਾਂਦਨ
ਮਾਂਹਿ ॥ ਤੈਸੇ ਗਿਆਨ ਦੀਪਕ ਆਹਿ ॥ ਗਿਆਨੋਂ ਦੇਖੈ ਹੈ ਮੁਝ
ਸੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਭਾਨ ਐਸੇ ਹੋਇ ॥ ਲਛਨ ਪਾਵਤੇ ਇਹ
ਗਿਆਨ ॥ ਪਾਰਥ ਸਭੀ ਸਾਰੀ ਮਾਨ ॥ ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਅਉਰ ਪਰ-
ਕਾਰ ॥ ਸੋ ਸਭ ਝੂਠ ਤੂ ਬੀਚਾਰ ॥ ਗੋਉ ਅਰਥ ਮੈ ਕਹੋ ॥ ਗੋਉ
ਨਾਮ ਅਪਨਾ ਲਹੋ ॥ ੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੋਉ ਨਾਮ ਅਨਾਦ ਹੈ
ਪਰੇ ਸਭ ਤੇ ਆਹਿ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਏਕ ਕਹੋ ਗੋਉ ਨਾਮ
ਮੁਝ ਤਾਹਿ ॥ ੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰੇ ਦੇਹਿ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਸਰਬ
ਵਿਆਪੀ ਜਾਨ ॥ ਸਭ ਠਉੜੋ ਮੈਂ ਹਾਥ ਪਾਵੈ ਏਕੋ ਹਰਿ ਕੇ ਮਾਨ
੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਠੌੜੋ ਮੈਂ ਚਛ ਤਿਸ ਸੀਸ ਸਭੀ ਦਿਸਦਾਹਿ ॥
ਮੁਖ ਸਕਲੇ ਜੋ ਦੇਖੀਐ ਸਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਆਹਿ ॥ ੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

(੩੬੯)

ਨਾਸਾ ਕਾਨ ਸਭ ਠੌਰ ਮੈਂ ਤਿਸ ਧਾਰੇ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਸਰਬ
ਵਿਆਪੀ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਅਦੈ ਹੈ ਇਹ ਰੀਤ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਪਰਕਾਸ਼ ਕਰੈ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰੀ ਭਿੰਨ ਰਹੈ ਵਹੁ ਆਪ ॥ ਨਿਰਮੋਹ
ਰਹੈ ਨਿਤ ਸਭੀ ਸੇ ਸਭ ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਵਿਆਪ ॥ ੩੬ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਰਗੁਨ ਹੈ ਵਹੁ ਆਤਮਾ ਗੁਣ ਭੋਗੈ ਹੈ ਸੋਇ ॥
ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਕੇ ਵਿਖੇ ਬਾਹਰ ਭੀਤਰਿ ਹੋਇ ॥
੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਾਹਰ ਭੀਤਰਿ ਰਮਿ ਰਹਿਆ
ਏਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ ॥ ਸੂਖਮ ਤੇ ਸੂਖਮ ਵਹੀ ਆਪੇ ਬੁਲ ਸਰੂਪ ॥
੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਨਨ ਤਿਸਕਾ ਕਠਨ ਹੈ ਕਹਤੇ ਹੈਂ ਸਭ ਕੋਇ ॥
ਕਿਆ ਜਾਨੀਐ ਵਹੁ ਕਹਾ ਹੈ ਆਪੇ ਕਹਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੩੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭਹੂੰ ਵਿਖੇ ਵਿਆਪਿਆ ਅਰੁ ਸਭ ਕਾ ਪ੍ਰੇਰਨ ਹਾਰ ॥

(੩੭੦)

ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਜੋ ਗੋਉ ਤਿਸੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ੪੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਐਸਾ ਜਾਨੋ ਗੋਉ ਤੁਮ ਜਬ ਗ੍ਰਾਸੈ ਸਭ ਲੋਕ ॥ ਅਪਨੇ ਮੈਂ ਸਭ
ਮੇਲਤਾ ਗ੍ਰਾਸਨ ਨਾਮ ਤਿਹ ਜੋਗ ॥ ੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਗਟ
ਕਰੈ ਸੰਸਾਰ ਵਹੁ ਪ੍ਰਣਵੇ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ॥ ਈਸਰ ਹੋ ਜਬ
ਵਿਆਪਤਾ ਵਿਸਨ ਨਾਮ ਤਿਹ ਰਾਮ ॥ ੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋਤੋ
ਮੈਂ ਸਭ ਜੋਤਿ ਤਿਸ ਤਮ ਅਗਿਆਨ ਤੇ ਦੂਰਿ ॥ ਤਮ ਅਹੰਕਾਰ
ਤੇ ਪਰੇ ਹੈ ਸਭ ਅੰਤਰਿ ਭਰਪੂਰ ॥ ੪੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੋਉ ਰੂਪ
ਮੁਝ ਨਾਮ ਹੈ ਗਿਆਨੋ ਦੇਖ ਨ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸਕੋ ਦੇਖੈ ਕੋਇ ਨਾ
ਗਿਆਨੋ ਪਾਏ ਸੋਇ ॥ ੪੪ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਦੇਖਨ ਦੁਤੀਆ ਭਾਵ ਹੈ ਦਿਸਟ ਅਦਿਸਟ ਵਹੁ ਆਪ ॥
ਐਸਾ ਗੋਉ ਵਹੁ ਆਤਮਾ ਸਭ ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਵਿਆਪ ॥

(੩੭੧)

੪੫ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਖੇਤ ਖੇਤ੍ਰਗ ਅਰ ਗੋਉ
ਗਿਆਨ ਤੁਝ ਪੈ ਭਾਖਿਓ ਮੀਤ ॥ ਜੇਕੋ ਮੇਰਾ ਭਗਤ ਹੈ ਸੋ
ਸਮਝੈ ਇਹ ਰੀਤ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸ ਪਰਤਾਪ
ਕੋ ਸਮਝ ਕਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰੀਤ ਬਢਾਇ ॥ ਮੇਰੇ ਜੋਗ ਸੋ ਜੁੜਤ ਹੈ
ਤਿਸ ਤੇ ਵਹੁ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ੪੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪੁਰਖੁ ਪ੍ਰਕਿਰਤ
ਵਿਤਾਂਤ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ॥ ਸੁਨਤੇ ਉਪਜੇ ਸਾਂਤ ਜੈਸੇ
ਅਬ ਮੈਂ ਕਹਤ ਹੋ ॥ ੪੮ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਰਕਿਰਤ ਨਾਮ
ਮਾਇਆ ਕਾ ਭਾਈ ॥ ਪੁਰਖੁ ਜੀਵ ਕੋ ਨਾਮੁ ਕਹਾਈ ॥ ਏਹ
ਦੋਨੋਂ ਅਨਾਦਿ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਜੈਸੇ ਅਨਾਦੀ ਮੁਝਕੋ ਮਾਨੋ ॥ ੪੯ ॥
ਜਬ ਕਾ ਹਉ ਹੋਂ ਤਬ ਕੇ ਏਹ ॥ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਅਨਾਦਿ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ॥
ਪਾਂਚੋ ਤਤ ਅਰ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ॥ ਮਨ ਬੁਧ ਅਹੰਕਾਰ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰੀ

(੩੭੨)

ਫੁਨ ॥ ੫੦ ॥ ਤਿਨਕੋ ਉਪਜਾਵੈ ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ॥ ਏਹੀ
ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਕਰਿ ਗਾਇਆ ॥ ਕਰਤਾ ਕਾਰਜ ਕਾਰਨ
ਤੀਨ ॥ ਸੋ ਭੀ ਏਕ ਮਾਇਆ ਤੂੰ ਚੀਨ ॥ ੫੧ ॥ ਤਿਨਕਾ
ਅਰਥ ਐਸਾ ਮੈਂ ਲਹਿਆ ॥ ਜਿਉਂ ਮਾਟੀ ਤੇ ਭਾਂਜਨ ਭਇਆ ॥
ਬਾਸਨ ਕਾ ਰਾਜ ਰੂਪ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਮਾਟੀ ਕੋ ਕਾਰਨ ਕਹਿ
ਗਾਈ ॥ ੫੨ ॥ ਬਾਸਨ ਕਰਤਾ ਜੋ ਕੁੰਭਾਰ ॥ ਸੋ ਕਰਤਾ ਮਨ
ਮਾਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥ ਤਿਉਂ ਸੰਸਾਰ ਸਭ ਕਾਰਜ ਰੂਪ ॥ ਤਿਸ
ਕਾ ਕਾਰਨ ਮਾਇਆ ਰੂਪ ॥ ੫੩ ॥ ਮਾਇਆ ਤੇ ਸੰਸਾਰ
ਜਬ ਭਇਆ ॥ ਪਦਾਰਥ ਤੀਨ ਮਾਇਆ ਤੇ ਲਹਾ ॥
ਅਬ ਪੁਰਖ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਤੁਮ ॥ ਏਹਿ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਭਇਓ ਜਮ
॥ ੫੪ ॥ ਜੀਵ ਪੁਰਖ ਬਸੇ ਬਪ ਮਾਹੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਗੁਨ ਮਾਇਆ

(੩੭੩)

ਉਪਜਾਹੀ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਸੰਗ ਗੁਨੋਂ ਕਉ ਭੋਗੈ ॥ ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰੈ ਜੀਉ
ਵਿਚ ਲੋਗੈ ॥ ੫੫ ॥ ਅਬ ਮੁਝ ਬਾਤ ਸੁਨੋ ਰੇ ਪਾਰਥ ॥ ਮਾਇਆ
ਪੁਰਖ ਜੋ ਕਹੈ ਜਥਾਰਥ ॥ ਦੋਨੋ ਮਿਲਿ ਸੰਸਾਰ ਬਨਾਵੈ ॥ ਮੁਝ
ਆਗੈ ਕਉਤਕ ਦਿਖਰਾਵੈ ॥ ੫੬ ॥ ਕਉਤਕ ਦੇਖਨਹਾਰ ਮੁਝ
ਜਾਨੈ ॥ ਬਨਾਵਨ ਹਾਰ ਸਭ ਕਾ ਮੁਝ ਮਾਨੈ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕਉਤਕ
ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਇ ॥ ਭੋਗੀ ਤਿਸਕਾ ਮੁਝ ਕੋ ਪਾਇ ॥ ੫੭ ॥
ਮਹਾਂ ਈਸਰ ਮੈਂ ਈਸਰ ਆਹਿ ॥ ਮੇਰੇ ਕਰਨਹਾਰ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥
ਏਹਿ ਜੀਵ ਤੇ ਪਰੇ ਜੋ ਕਹੀਏ ॥ ਸੋ ਪਰਮਾਤਮ ਮੁਝ ਕੋ ਲਹੀਏ
॥ ੫੮ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੋਗਤਾ ਜੀਵ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਤਿਸਕੋ ਕਾਰਨ ਤੂੰ
ਗੁਨ ਮਾਨੈ ॥ ਉਤਪਤਿ ਤਿਸ ਮਾਇਆ ਤੇ ਮਾਨੈ ॥ ਕਉਤਕ ਸਾਖੀ
ਮੁਝੈ ਪਛਾਨੈ ॥ ੫੯ ॥ ਇਸ ਜਾਨਨ ਤੇ ਇਹ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥ ਜਨਮ

(੩੭੪)

ਮਰਨ ਮੈਂ ਬਹੁਰਿ ਨ ਆਵੈ ॥ ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਇਹੁ ਜਾਨੈ ਜੋਇ ॥
ਜਾਨਨਹਾਰ ਸਰੂਪ ਮੁਝ ਹੋਇ ॥ ੬੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਭਗਤ ਮੁਝ
ਧਿਆਨ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰਤੇ ਨੀਤ ॥ ਏਕ ਸਾਂਖ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੀਚਾਰ
ਕੈ ਮੁਝਕੋ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ੬੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਕਰੈ ਹੈ ਕਰਮ
ਜੋਗ ਸੁਰਗੁਣ ਧਿਆਨ ਲਗਾਇ ॥ ਏਕ ਸੁਣੈ ਪਰਤਾਪ ਮੁਝ
ਮੇਰੇ ਹੀ ਗੁਨ ਗਾਇ ॥ ੬੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਸੁਨ ਕਰਿ ਮੁਝ
ਸੰਗ ਲਾਗਤੇ ਵਧੇ ਤਿਨੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਵਹੁ ਭੀ ਤਰੇ ਸੰਸਾਰ ਤੇ
ਮੁਝਕੋ ਧਰਤੇ ਚੀਤ ॥ ੬੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਤੇ ਭਗਤ ਸਭ
ਤਰਤ ਹੈਂ ਮੁਝ ਸੋਂ ਲਾਵੇ ਪ੍ਰੇਮ ॥ ਜੋ ਪਾਵੈ ਸੋ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਐਸਾ
ਮੇਰਾ ਨੇਮ ॥ ੬੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ
ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਜੋ ॥ ਮੈਂ ਸਭ ਮੈਂ ਸਮ ਵਰਤਦਾ ਮੁਝ ਬਿਨੁ

(੩੭੫)

ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥ ੬੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹਿ ਖੇਤ੍ਰ ਕੋ ਅਰਥ
ਹੈ ਜੀਵ ਖੇਤ੍ਰਗ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਦੋਨੋ ਕੇ ਸੰਜੋਗ ਤੇ ਸਰਬ ਪਸਾਰਾ
ਹੋਇ ॥ ੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਈਸਰ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਮ
ਸਭੂ ਹੂ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਬਿਆਪ ਰਹਿਆ ਸਭ ਕੇ ਬਿਖੇ ਸੋ
ਅਬਨਾਸੀ ਆਹਿ ॥ ੬੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹਿ ਬਿਨਾਸ ਸਰੂਪ ਹੈ
ਜੀਵ ਕਾ ਨਾਹੀਂ ਨਾਸ ॥ ਜਿਨ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਾਨਿਆ ਤਿਸਕੋ
ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੬੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨ ਨੇਤ੍ਰ
ਤੇ ਦੇਖੀਐ ਐਸਾ ਹਰਿ ਕਾ ਰੂਪ ॥ ਸਮਾਨ ਬਿਆਪਿਆ ਸਰਬ
ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰਖ ਅਨੂਪ ॥ ੬੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੀ
ਪਛਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਸਭ ਮੈਂ ਸਮ ਤੂ ਜਾਨ ॥ ਇਸਥਾਵਰ
ਜੰਗਮ ਜੀਵ ਕੋ ਮੂਲ ਦੁਖਾਵੈ ਨਾਹਿ ॥ ੭੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਖ-

(੩੭੬)

ਦਾਈ ਹੋ ਸਭਨ ਕਾ ਸਭ ਪਰ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ਜਾਨੈ ਸਭ ਮੈਂ
ਸਮ ਪ੍ਰਭੂ ਗੋਇੰਦ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ॥ ੭੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ
ਜੋ ਕੋ ਜਾਨਤਾ ਪਰਮ ਗਤ ਵਹੁ ਨਰ ਪਾਇ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਮੁਝ
ਬਿਖੈ ਮੁਝ ਸਰੂਪ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ ੭੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸਾ ਜਾਨੈ
ਜੋਇ ਸਭ ਇੰਦ੍ਰੀ ਵਰਤੈ ਬਿਖਿਓ ਮੈਂ ॥ ਸਭ ਮਾਇਆ ਤੇ ਸੋ
ਆਤਮ ਅਕ੍ਰੈ ਰੂਪ ਹੈ ॥ ੭੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਇਆ ਸੋ ਸਭ
ਵਰਤਦਾ ਆਤਮ ਸਾਖੀ ਰੂਪ ॥ ਜੈਸੇ ਦੀਪਕ ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਖੈ ਦੂਰ
ਕਰੇ ਤਮ ਰੂਪ ॥ ੭੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਾਂਦਨ ਕਰੇ ਸਭ ਗ੍ਰਿਹ ਵਿਖੇ
ਵਹੁ ਕਛ ਕਰਤਾ ਨਾਹਿ ॥ ਸਭ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਪਰਕਾਸ਼ਤਾ ਆਪ
ਨਿਰਲੇਪੀ ਆਹਿ ॥ ੭੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਪਰਮਾਤਮਾ
ਇੰਦ੍ਰੀ ਗੁਣ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਪਰਕਾਸੈ ਵਹੁ ਸਭੀ ਕੋ ਆਪ ਨਿਆਰਾ

(੩੭੭)

ਆਹਿ ॥ ੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਰਿ ਅਕਰਤਾ ਜੋ ਦੇਖਤਾ ਵਹੁ ਭੀ
ਅਕ੍ਰੈ ਹੋਇ ॥ ਜੈਸੀ ਹੋਵੈ ਮਤ ਤਿਸ ਗਤ ਪਾਵੈ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੭੭ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਸੁਣ ਤੂੰ ਤਾਤ ॥ ਏਹ ਭੂਤ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜੋ
ਦਿਸਦਾਤ ॥ ਮਲੀਨ ਬੁਧ ਤੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਜਾਨੇ ॥ ਏਕ ਮਾਹਿ
ਠਾਨਤ ਵਹੁ ਠਾਨੈ ॥ ੭੮ ॥ ਮਲੀਨ ਬੁਧ ਜਬ ਗਤ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥
ਤਬ ਐਸੇ ਤਿਸ ਕੋ ਦਿਸਦਾਇ ॥ ਜਾਨੈ ਏਕੋ ਆਤਮ ਰਾਮ ॥
ਸਰਬ ਮਾਹਿ ਤਿਸ ਕੋ ਬਿਸ੍ਵਾਮ ॥ ੭੯ ॥ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈ
ਅਜ ਸੋਇ ॥ ਦੂਸਰ ਕੋਈ ਹੂਆ ਨ ਹੋਇ ॥ ਜਬ ਐਸੀ ਬੁਧ
ਜਿਸ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇ ॥ ਤਿਨ ਜਾਨਨਹਾਰ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ਸੋਇ ॥
੮੦ ॥ ਸੋ ਤੇ ਮਿਲਿਓ ਬ੍ਰਹਮ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਾਦ
ਨਿਰਗੁਣ ਹੀ ਆਹਿ ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਅਬਨਾਸੀ ਕਹੀਏ ॥ ਸਭ

(੩੭੮)

ਸਰੀਰ ਮੈਂ ਤਿਸ ਕੋ ਲਹੀਏ ॥ ੮੧ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂ ਐਸੇ
ਜਾਨ ॥ ਸਰੀਰੋ ਮਾਹਿ ਏਕੋ ਮਾਨ ॥ ਤਹਾ ਬਸੈ ਅਰ ਕਛੁ
ਨ ਕਰੈ ॥ ਅਕਰਤਾ ਅਲੇਪ ਸੋ ਗੋਬਿੰਦ ਹਰੈ ॥ ੮੨ ॥ ਸਭ ਦੇ
ਹੋਕੇ ਅੰਤਰਿ ਮਾਹੀ ॥ ਬਸੈ ਅਲੇਪ ਲਗੈ ਤਹ ਨਾਹੀ ॥ ਤਿਸ
ਦਿਸਟਾਂਤਿ ਐਸੀ ਬਿਧ ਹੋਇ ॥ ਬਿਆਪਿਓ ਤਿਹ ਭੀਤਰਿ
ਸਭ ਕੋਇ ॥ ੮੩ ॥ ਸਭ ਹੂ ਤੇ ਨਿਆਰਾ ਵਹੁ ਕਹੀਏ ॥
ਐਸਾ ਨਿਰਲੇਪ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਲਹੀਏ ॥ ਸਭਹੂੰ ਮਧ ਵਿਆ
ਪਿਆ ਸੋਇ ॥ ਸਦਾ ਨਿਰਲੇਪ ਸਰਬ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ੮੪ ॥
ਗੋਊ ਨਾਮ ਜੋ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰੇ ॥ ਤਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਬ ਕਹੈ ਪੁਕਾਰੇ ॥
ਉਦੈ ਭਾਂਨ ਜਿਉਂ ਹੋਇ ਪ੍ਰਭਾਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸੇ
ਤਾਤ ॥ ੮੫ ॥ ਬਹੁਤ ਦੇਸ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮੈਂ ਆਹਿ ॥ ਸਭ ਕੋ

(੩੭੯)

ਸਮ ਪਰਗਾਸ ਕਰਾਹਿ ॥ ਆਰੈ ਪਾਛੈ ਪਰਗਾਸ ਨ
ਕਰੈ ॥ ਏਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਭੁ ਪਰ ਧਰੈ ॥ ੮੬ ॥ ਤਿਉਂ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਆਇ ਕੀਟੀ ਪਰਜੰਤ ॥ ਮੈਂ ਸਮਾਨ ਸਭ ਮੈਂ ਵਰਤੰਤ ॥ ਏਕ
ਬਾਰ ਸਭ ਕੋ ਪਰਕਾਸੈ ॥ ਸਮਾਨ ਸਭੁ ਕੇ ਭੀਤਰ ਯਾ ਸੈ ॥
੮੭ ॥ ਉਘਾਰੈ ਨੈਨ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਭ ਹੋਇ ॥ ਮੂੰਦੋ ਨੈਨ ਪਰਲ ਹੈ
ਸੋਇ ॥ ਜੋ ਇਸ ਧਿਆਇ ਮੈਂ ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਊ ॥ ਜੋ ਇਹ
ਗਿਆਨ ਸੋ ਮਨ ਮੈਂ ਲਾਊ ॥ ੮੮ ॥ ਅਰ ਗਿਆਨ ਨੇਤ੍ਰ ਸੋ
ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਸਮਝੈ ਧਾਰੈ ਮੁਝੈ ਪਛਾਨੈ ॥ ਤਿਸ ਕਉ ਇਹੁ
ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ਸੰਸਾਰ ਜਾਲ ਮੈਂ ਫਸੈ ਨ ਸੋਇ ॥ ੮੯ ॥
ਵਹੁ ਜਾਲ ਤੋੜ ਮੁਝ ਪਦ ਮੈਂ ਆਵੈ ॥ ਅਬਨਾਸੀ ਇਸ ਥਾਨ ਕੋ
ਪਾਵੈ ॥ ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸਤੇ ਪਰੈ ਅਉਰ

(੩੮੦)

ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ੯੦ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੈ ਦਸਮੇਂ
ਧਿਆਇ ਅਤ ਸੁਭ ਰੀਤ ॥ ਸੋ ਭਾਖਾ ਮੈਂ ਪੂਰਨ ਕੀਤ ॥ ਜੋ
ਬਾਸਦੇਵ ਕਹਿਓ ਅਰਜਨ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਖਾਲਸੇ ਕੋ
ਆਹਿ ॥ ੯੧ ॥ ਮੇਰੀ ਅਰ ਭਗਵਾਨ ਕੀ ਬਾਤ ॥
ਏਕੋ ਜਾਨੋ ਮਨ ਮੇਂ ਸਾਤ ॥ ਸਭ ਭਗਵਾਨ ਤਿਸ ਬਿਨ
ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ਤੁਮ ਹਮ ਏਕ ਅਕਾਲ ਹੀ ਆਹਿ ॥ ੯੨ ॥
ਪੜੋ ਸੁਣੋ ਅਰ ਮਨ ਮੇਂ ਧਾਰੋ ॥ ਗੀਤਾ ਅਰਥ ਤੁਮ ਰਿਦੇ
ਬੀਚਾਰੋ ॥ ਬੇਦ ਤੇ ਪਰੇ ਇਹੁ ਗੀਤਾ ਅਹੀ ॥ ਸੋ ਭਗਵਾਨ
ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹੀ ॥ ੯੩ ॥ ੧੩ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ
ਸੂਪਨਖਤ੍ਰੁ ਸੁਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ
ਸੰਵਾਦੇ ਖੇਤ੍ਰ ਖੇਤ੍ਰਗ ਗੁਨਿ ਗਨਯੋ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸਰ

(੩੮੧)

ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰਖੰਡੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਤਿਉਂਦਸਵੇਂ
ਧਿਆਇ ॥ ਆਗੈ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੇ ਵਾਰ ॥
ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਤੁਝਕੋ ਤੇਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤੇ ਹੋ
ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਦਖਣ ਦੇਸ ਮੈਂ ਏਕ ਨਗਰ ਹੈ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਹਰਿ
ਹਰਿ ਪੁਰ ॥ ਤਹਾਂ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਮੁਨਿ ਪਰਨਾ ॥
ਤਿਸਕੇ ਦੇਸ ਮੈਂ ਏਕ ਵਿਭਚਾਰਨੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਥੀ ॥ ਮਾਸ ਖਾਵੈ
ਮਦ ਪੀਵੈ ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਕਰੇ ॥ ਸੋ ਉਸਨੇ ਏਕ ਦਿਨ ਏਕ ਪੁਰਖ
ਸਿਉਂ ਵਚਨ ਕੀਆ ॥ ਅਮਕੇ ਬਨ ਮੈਂ ਹਉਂ ਆਵਉਂਗੀ ਤੂੰ
ਉਹਾਂ ਆਈਓ ॥ ਤਬ ਏਹ ਗਨਕਾ ਉਸ ਬਨ ਮੈਂ ਆਈ ਜਾਇ
ਬੈਠੀ ॥ ਉਸੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕਾ ਪੈਂਡਾ ਦੇਖੈ ॥ ਐਸੇ ਦੇਖਤੇ ਦੇਖਤੇ
ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬੀਤਾ ॥ ਓਹ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨ ਆਇਆ ॥ ਤਬ

(੩੮੨)

ਸੰਧਿਆ ਪੜੀ ॥ ਸੋ ਗਨਕਾ ਮਹਾ ਵਿਆਕੁਲ ਭਈ ॥
ਏਕਲੀ ਬਨ ਮੈਂ ਕੂਕੇ ॥ ਅਰੁ ਦਰਖਤੋਂ ਕਉ ਪੂਛੇ ॥ ਈਹਾਂ
ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਭੀ ਆਇਆ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਬਨ ਮੈਂ ਕੂਕੇ ॥ ਤਬ
ਏਕ ਸਿੰਘ ਆਇਆ ਉਸਕੇ ਪੈਰੋਂ ਕਾ ਅਵਾਜ ਸੁਣਕੇ ਇਸਨੇ
ਜਾਣਿਆ ਜੋ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਆਇਆ ਹੈ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਸਿੰਘ
ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਏ ਗਨਕਾ ਡਰੀ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ ਅਰੀ
ਗਨਕਾ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਖਾਵਉਂਗਾ ॥ ਤਬ ਗਨਕਾ ਬੋਲੀ ॥ ਤੂੰ
ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਬਾਤ ਕਹੁ ਤੂੰ ਕਉਨ ਹੈਂ ॥ ਮੈਂਨੇ ਤੇਰਾ ਕਉਨ
ਅਪਰਾਧ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ
ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਂ ਸੋ ਮੈਂ ਲੋਭੀ ਥਾ ॥ ਜੂਆ ਖੇਲਤਾ ਥਾ ॥ ਮਦ
ਪੀਵਤਾ ਥਾ ॥ ਐਸੇ ਏਕ ਦਿਨ ਧਨ ਕੀ ਆਸਾ ਕਰਿ

(੩੮੩)

ਚਲਿਆ ਜਾਤਾ ਥਾ ਸੋ ਗਿੜ ਪੜਾ ॥ ਤਬ ਤਤਕਾਲ ਪ੍ਰਾਣ ਛੂਟ
ਗਏ ਜਮ ਆਏ ਬਾਂਧ ਕੇ ਮੁਝ ਕਉ ਲੇ ਗਏ ॥ ਤਬ ਧਰਮਰਾਇ
ਨੇ ਪੂਛਾ ॥ ਏਹ ਕਉਨ ਹੈ ॥ ਤਬ ਜਮ ਬੋਲੇ ਏਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ
ਲੋਭੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਧਰਮਰਾਇ ਨੇ ਕਹਿਆ ਇਸ ਕਉ ਸਿੰਘ ਕਾ
ਜਨਮ ਦੇਵਉ ॥ ਤਬ ਮੁਝ ਕਉ ਸਿੰਘ ਕਾ ਜਨਮ ਦੀਆ ॥ ਅਰ
ਧਰਮਰਾਇ ਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ॥ ਤੂੰ ਪਾਪੀਓਂ
ਕਉ ਖਾਉ ॥ ਅਰੁ ਜੇ ਹਰਿ ਭਗਤ ਹੋਵੈ ਸਾਧ ਵੈਸਨੋ ਹੋਵੈ
ਤਿਨ ਕਉ ਨਾ ਖਾਈਓ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ ਅਰੀ ਵਿਭਚਾਰਨੀ
ਗਨਕਾ ਤੂੰ ਪਾਪਨੀ ਹੈਂ ਅਪਰਾਧਨੀ ਹੈਂ ॥ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ
ਖਾਵਉਂਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਤੇ ਹੀ ਉਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਨਕਾ
ਕਉ ਖਾਇਆ ॥ ਤਬ ਜਮ ਉਸ ਗਨਕਾ ਕਉ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਕੇ

(੩੮੪)

ਪਾਸ ਲੇ ਗਏ ॥ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਨੇ ਆਗਿਆ ਦੀਨੀ ਇਸ ਕਉ
ਚੰਡਾਲਨੀ ਕਾ ਜਨਮ ਦੇਵਉ ॥ ਤਬ ਚੰਡਾਲਨੀ ਕਾ ਜਨਮ
ਪਾਇਆ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਵਰਖ ਬੀਤੇ ॥ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਨਰਪਦਾ
ਨਦੀ ਕੀ ਓਰ ਚਲੀ ਜਾਤੀ ਥੀ ॥ ਤਹਾਂ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ
ਕਾ ਤੇਰ੍ਹਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਇਸ ਚੰਡਾਲਨੀ ਨੇ
ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਬ ਸੁਨਤੇ ਹੀ ਤਤਕਾਲ ਪ੍ਰਾਣ ਛੂਟੇ ॥ ਦੇਵ
ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਵਿਮਾਨ ਆਇਆ ਤਿਸ ਉਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਵਈਕੁੰਠ
ਚਲੀ ॥ ਤਬ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਪੂਛਾ ॥ ਤੈਂਨੇ ਕਉਨ ਪੁੰਨ
ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਜੋ ਵਈਕੁੰਠ ਚਲੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਚੰਡਾਲਨੀ ਬੋਲੀ ॥
ਤੁਮ ਨੇ ਜੋ ਕੁਛ ਪੜਿਆ ਸੋ ਮੈਂਨੇ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਸੁਨਤੇ
ਹੀ ਮੈਂ ਚੰਡਾਲ ਦੇਹ ਤੇ ਛੂਟੀ ਹੋਂ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਹੈ ॥ ਅਰ

(੩੮੫)

ਵਈਕੁੰਠ ਚਲੀ ਹੋਂ ॥ ਅਰ ਕਹਿਣੇ ਲਾਗੀ ॥ ਐਸਾ ਕਛੁ ਉਪਾਇ
ਹੈ ਜੋ ਏਹ ਸਿੰਘ ਬਨ ਮੈਂ ਹੈ ॥ ਜਿਨਿ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਮੁਝ
ਕਉ ਖਾਇਆ ਥਾ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਸਿੰਘ ਭੀ ਉਧਰੇ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਕਹਾ ॥ ਗੀਤਾ ਕੇ ਏਕ ਅਧਿਆਇ ਕੇ ਏਕ ਸਲੋਕ ਕਾ
ਪੁੰਨ ਉਸ ਸਿੰਘ ਕਉ ਦੇਤਾ ਹਉਂ ॥ ਤਬ ਦੀਆ ॥ ਦੇਵ
ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਵਿਮਾਨ ਉਪਰਿ ਬੈਠ ਕਰਿ ਵਈਕੁੰਠ ਗਇਆ ॥
ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਤੇਰਵੇਂ
ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਿਆ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣਿਆ ॥ ੧੩ ॥ ਇਤ
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿਉਦਸਵੇਂ
ਧਿਆਇ ॥ ੧੩ ॥ ਆਗੈ ਚਉਦਸਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੇ

ਵਾਰ ॥ ਅੜਿਲ ॥ ਭਾਖੈ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਐਸੀ
 ਬਾਤ ਫੁਨ ॥ ਪਰਮ ਗਿਆਨ ਅਤਿ ਉਤਮ ਅਰਜਨ ਬਹੁੜ
 ਸੁਨ ॥ ਜਿਸਕੇ ਜਾਨੈ ਬੇਗ ਮਾਇਆ ਸਮੁੰਦਰ ਤਰ ਜਾਈਐ ॥
 ਪਰਮ ਸਿਧ ਸੰਜੁਗਤ ਮੁਕਤ ਪਰਾਪਤਿ ਪਾਈਐ ॥ ੧ ॥ ਅੜਲ ॥
 ਜਿਸ ਸਮਝਿਓ ਇਹੁ ਗਿਆਨ ਤਿਨ ਸਿਮਰਨ ਕੀਆ ॥ ਧਾਰਨ
 ਹਾਰ ਕਾ ਧਰਮ ਮੁਝ ਜੈਸਾ ਭਇਆ ॥ ਜਿਉਂ ਉਤਪਤਿ ਪਰਲੈ
 ਮਾਹਿ ਨਿਆਰਾ ਮੈ ਰਹੈ ॥ ਜਿਨਿ ਧਾਰਿਆ ਏਹੁ ਗਿਆਨ ਤੈਸਾ
 ਤਿਨ ਲਹੈ ॥ ੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੂੰ ਭੀ ਐਸੇ ਸਮਝ ਕਰਿ ਮੇਰੀ ਸਰਨੀ
 ਆਇ ॥ ਮੇਰੇ ਸਿਮਰਨ ਭਜਨ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤਰ ਜਾਹਿ ॥
 ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਤਪਤਿ ਲੈ ਸੰਸਾਰ ਸੈ ਨਿਆਰਾ ਹੋਸੀ
 ਮੀਤ ॥ ਮੁਝ ਸਮਾਨ ਤੂੰ ਹੋਹਿਗਾ ਧਿਆਨ ਧਾਰ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੪ ॥

ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਿਸ ਗਿਆਨ ਕਾ ਸੋ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਆਪ ॥
 ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੈ ਮਹਦ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪ ॥ ੫ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਹਦ ਬ੍ਰਹਮ ਇਸ ਕਾਰਨੇ ਸਭ ਕੀ ਉਤਪਤ
 ਠਉਰ ॥ ਉਪਜਾਵਨ ਹਾਰਾ ਜਗਤ ਕਾ ਮੁਝ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ॥
 ੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੇ ਗਰਭ ਤੇ ਸਭੀ ਕੋ ਪਰਗਟ ਕਰਹੋ ਮੀਤ ॥
 ਮਹਦ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਨਾਮ ਮੁਝ ਇਸ ਕਾਰਨ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੭ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਹੇ ਕੁੰਤੇ ਸੁਤ ਜਾਨ ॥
 ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਉਪਜਿਆ ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਮਾਨ ॥ ੮ ॥
 ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਉਪਜੀ ਨਾਨਾ ਰੰਗ ॥ ਏਕ ਸਮ
 ਦੂਜਾ ਨਾਹਿ ਕੋ ਸਭ ਅਦ੍ਵੈਤ ਅਸੰਕ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਗੈ
 ਬੀਤੇ ਸਕਲ ਨਰ ਜੋ ਅਬ ਹੈ ਜਗ ਮਾਹਿ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਆਗੈ

(੩੮੮)

ਹੋਵਣਾ ਕਿਸ ਸਮਾਨ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕੋ ਹੀ
ਮੁਝ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਬਹੁਬਿਧਿ ਉਪਜਿਓ ਮੀਤ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਦ
ਜੋਨ ਇਸ ਕਾਰਨੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਮੈਂ ਹੋ ਪਿਤ ਸੰਸਾਰ ਕਾ ਬਡੀ ਜੂਨ ਮੁਝ ਆਹਿ ॥ ਮੁਝ ਤੇ ਪਰੇ
ਨ ਅਉਰ ਕਛੁ ਐਸੇ ਜਾਨ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਮੇਰੀ ਮਾਇਆ ਤੇ ਤੀਨ ਗੁਨ ਪਰਗਟ ਹੋਏ ਮੀਤ ॥ ਜੀਵ ਅਬਿ-
ਨਾਸ ਅਖੰਡ ਕੋ ਤਿਨਹੀ ਬੰਧਨ ਕੀਤ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੀਵ ਸਭ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਜੈਸੇ ਬਾਂਧਿਓ ਮੀਤ ॥ ਤੀਨਗੁਣੇ
ਸੋ ਬਾਂਧਿਆ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ੧੪ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੀਨੋਂ
ਗੁਣੋਂ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਉਂ ॥ ਜਿਉਂ ਜੀਉ ਫਸਿਆ ਤਿਨ ਮੈਂ ਪਾਉਂ ॥
ਪਹਿਲੇ ਸੁਣ ਸਾਂਤਕੀ ਬੀਚਾਰ ॥ ਜਿਉਂ ਬਾਂਧਿਓ ਜੀਉ ਸਾਂਤਕ

(੩੮੯)

ਯਾਰ ॥ ੧੫ ॥ ਸਾਂਤਕੀ ਮਾਨਸ ਐਸਾ ਹੋਇ ॥ ਨਿਰਮਲ
ਸੁਭਾਵ ਪਵਿਤ੍ਰੁ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਤਿਸਕੇ ਰਿਦੇ ਹੋਇ ਪਰਗਾਸ ॥ ਸਦਾ
ਸੁਖੀ ਸਾਂਤ ਮੈਂ ਬਾਸ ॥ ੧੬ ॥ ਤਿਨਕੇ ਬਪ ਕੋ ਕਸਟ ਨ ਲਾਗੈ ॥
ਗਿਆਨ ਦੀਪਕ ਤਿਸ ਘਟ ਮੈਂ ਜਾਗੈ ॥ ਹੇ ਨਿਹ ਪਾਪ ਅਰਜਨ
ਪਰਧਾਨ ॥ ਐਸੀ ਬਿਧਿ ਸਾਂਤਕ ਤੇ ਜਾਨ ॥ ੧੭ ॥ ਰਾਜਸਗੁਣ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਬ੍ਰਤੰਤ ਰਾਜਸ ਕਾ ਸੁਣੇ ॥ ਜੈਸੇ ਮੈਂ ਤੁਝ ਪੈ ਅਬ
ਭਨੋ ॥ ਰਾਜਸ ਗੁਣ ਕਾ ਇਹੀ ਸੁਭਾਉ ॥ ਦੇਹ ਕੁਟੰਬ ਸੋ ਮੋਹ
ਲਗਾਉ ॥ ੧੮ ॥ ਰਾਜਸ ਮਾਹਿ ਜੀਵ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਤਿਸਨਾ ਧਨ
ਕੀ ਅਤਿ ਬਹੁ ਪਾਵੈ ॥ ਉਪਜਾਵਨ ਦੂਬ ਕਾ ਉਦਮ ਕਰੈ ॥ ਸੋਗ
ਹਰਖ ਸਦਾ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਾਂਧਿਓ ਜੀਉ ਰਾਜਸ ॥
ਆਗੇ ਕਹਉ ਬਾਤ ਗੁਣ ਤਾਮਸ ॥ ੧੯ ॥ ਤਾਮਸ ਗੁਣ ॥

(੩੬੦)

ਚੌਪਈ ॥ ਤਮ ਗੁਣੀ ਜੀਵ ਜੁ ਜਗ ਮੈਂ ਆਹੀ ॥ ਅਗਜਾਨ
ਮਾਹਿ ਸਦਾ ਵਰਤਾਹੀ ॥ ਮੋਹਨ ਹਾਰ ਜੀਵ ਇਨਕਾ ਹੋਇ ॥
ਨੀਂਦ ਆਲਸੁ ਮੈਂ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥ ਬਾਂਧਿਓ ਜੀਵਤਮ ਗੁਣ ਏਹ
ਰੀਤ ॥ ਅਉਰ ਸੁਨੋ ਅਬ ਅਰਜਨ ਮੀਤ ॥ ੨੦ ॥ ਸਾਂਤਕ ਗੁਣ
ਬਹੁ ਸੁਖ ਉਪਜਾਵੈ ॥ ਉਪਜੈ ਕਰਮ ਰਜਗੁਣ ਜਬ ਆਵੈ ॥ ਖਿਮਾ
ਮਾਹਿ ਜੀਵ ਨਹੀਂ ਰਹੈ ॥ ਨਿਤੁ ਉਤਮ ਕੋ ਮਨ ਮੋ ਗਹੈ ॥ ੨੧ ॥
ਤਮ ਉਪਜਾਵੈ ਨਿਤ ਅਗਿਆਨ ॥ ਅਸਾਵਧਾਨਤਾ ਇਹ ਤਾ ਤੇ
ਮਾਨ ॥ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਸਭ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਜੋਇ ॥ ਮਾਨੁਖੋਂ ਮਾਹਿ
ਨਿਤ ਵਰਤੈ ਸੋਇ ॥ ੨੨ ॥ ਕਬਹੂ ਵਰਤੈ ਸਾਂਤਕ ਰਾਜਸ ॥ ਕਬਹੂ
ਅਸਾਵਧਾਨਤਾ ਤਾਮਸ ॥ ਅਬ ਤਿਹ ਵਧਿਆ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਸੁਨੋ ॥ ਤੀਨੋ ਗੁਣ ਜਿਉਂ ਵਧਤੇ ਭਨੋ ॥ ੨੩ ॥ ਜਬ ਏਤੇ

(੩੬੧)

ਲਛਨ ਹੋਹਿ ਜੀਵ ਮਾਹਿ ॥ ਸਾਂਤਕ ਤਿਹਤੇ ਵਧਿਆ ਜਾਹਿ ॥
ਦੇਹਿ ਦੁਆਰ ਮੈਂ ਹੋਇ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਗਿਆਨ
ਮਹਿ ਬਾਸ ॥ ਤਬ ਸਾਂਤਕ ਗੁਣ ਵਧਿਆ ਜਾਨੈ ॥
ਸਾਂਤਕ ਜੇ ਗਿਆਨ ਮਨ ਮਾਨੈ ॥ ੨੪ ॥ ਰਜ ਗੁਣ
ਵਧਨ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਰਜਗੁਣ ਵਧੇ ਤਬ ਲੱਛਨ ਏਹ ॥
ਦੂਬ ਉਦਮ ਉਹੁ ਨਿਤ ਕਰੇਹਿ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਾਹਿ ਸਦਾ ਵਹੁ
ਰਹੈ ॥ ਇਸ ਤੇ ਵਧਿਆ ਰਜ ਗੁਣ ਲਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਤਮ ਗੁਣ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਤਮ ਗੁਣ ਵਧੇ ਕੇ ਲੱਛਣ ਕਹੈ ॥ ਪਰਮਾਦ ਮੋਹ
ਸਭ ਤਮ ਤੈ ਲਹੈ ॥ ਦੇਹਿ ਦੁਆਰ ਤੇ ਜੋਤ ਘਟ ਜਾਇ ॥ ਤਮ
ਗੁਣ ਵਧੇ ਏਹ ਲੱਛਨ ਪਾਇ ॥ ੨੬ ॥ ਛੂਟੈ ਦੇਹਿ ਸਾਂਤਕ ਗੁਣ
ਮਾਹੀ ॥ ਵਹੁ ਨਰ ਦੇਵ ਲੋਕ ਕਉ ਜਾਹੀ ॥ ਰਜ ਗੁਣ ਵਧੇ

(੩੯੨)

ਦੇਹਿ ਛੁਟ ਜਾਵੈ ॥ ਬਹੁੜ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੨੭ ॥
ਤਮ ਗੁਣ ਵਧੇ ਜੁ ਤਿਆਗੈ ਦੇਹਿ ॥ ਜੂਨ ਪਸੂ ਤਿਰਜਕ ਕੀ
ਲੇਹਿ ॥ ਸਭ ਗੁਣ ਨਿਰਮਲ ਫਲ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮ
ਸੁਖ ਤਿਸ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ੨੮ ॥ ਰਾਜਸ ਕਾ ਫਲ ਸੁਖ ਦੁਖ ਭਾਈ ॥
ਤਾਮਸ ਫਲ ਅਗਿਆਨ ਵਧਾਈ ॥ ਸਾਂਤਕ ਮਾਹਿ ਉਪਜੈ
ਨਿਰਮਲਾਈ ॥ ਰਾਜਸ ਤੇ ਲੋਭ ਕਉ ਪਾਈ ॥ ੨੯ ॥
ਮੋਹ ਉਪਜੈ ਹੈ ਤਮ ਗੁਣ ਮਾਹੀ ॥ ਅਗਿਆਨ ਮੂਰਤਿ ਤਮ
ਗੁਣ ਕੇ ਆਹੀ ॥ ਸਾਂਤਕ ਗੁਣ ਮਹਿ ਦੇਹਿ ਜਬ ਤਿਆਗੈ ॥
ਬੈਕੁੰਠ ਮਾਹਿ ਬੇਗ ਵਹੁ ਲਾਗੈ ॥ ੩੦ ॥ ਪਰਕਿਰਤ ਰਾਜਸ
ਮੈਂ ਜਬ ਬਪ ਗਿਰੈ ॥ ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਭੂਮ ਪਰ ਧਰੈ ॥ ਤਮ ਪ੍ਰਕਿਰਤ
ਮੈਂ ਜਬ ਦੇਹਿ ਜਾਇ ॥ ਪਾਤਾਲ ਬਿਖੈ ਜਨਮ ਕੋ ਪਾਇ ॥

(੩੯੩)

੩੧ ॥ ਅਬ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਦ ਕੋ ਪਾਇ ॥ ਸੁਨ ਅਰਜਨ
ਤੂੰ ਮਨ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਤ੍ਰੈਰੁਣ ਤੇ ਮੈਂ ਪਰੇ ਜੁ ਆਹੀ ॥
ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਗੁਣ ਵਰਤਾਹੀ ॥ ੩੨ ॥ ਤਿਨਕਾ ਕਉਤਕ
ਵੇਖਨਹਾਰ ॥ ਸਭ ਤੇ ਪਰੇ ਮੁਝਕੋ ਬੀਚਾਰ ॥ ਗੁਣ ਸਰੂਪ ਭੀ
ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੈ ॥ ਗੁਣ ਅਤੀਤ ਮਿਤ ਮੁਝਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ੩੩ ॥
ਦੇਹਿ ਜੀਵ ਕੋ ਮੈਂ ਉਪਜਾਵੈ ॥ ਸਰਬ ਮਧ ਆਪ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
ਅਰੁ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪਦ ਮੈਂ ਆਵੈ ॥ ਮੁਝੈ ਪਛਾਨ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥
੩੪ ॥ ਮੇਰੇ ਜਾਨਨ ਕਾ ਜੋ ਗਿਆਨ ॥ ਜੋ ਲੇਵੈ ਅਪਨੇ ਮਨ
ਮਾਨ ॥ ਜਨਮ ਮਰਨ ਜਰਾ ਅਰੁ ਦੁਖ ॥ ਤਿਨਕੋ ਤਿਆਗ ਪਾਵੈ
ਵਹੁ ਸੁਖ ॥ ਜਿਹ ਇਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਆ ਪਾਨ ॥ ਮੇਰੇ ਪਦ ਮੈਂ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਨ ॥ ੩੫ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ

(੩੯੪)

ਕੇਸਵ ਬਚਨ ਸੁਣ ਮੁਖੋਂ ਕਹੇ ਹੋ ਦੇਵ॥ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਬ ਮੈਂ ਕਹੌ
ਤਿਸਕਾ ਉਤਰ ਦੇਹਿ॥ ੩੬॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਮਾਨੁਖ ਜੋ
ਹੋਤੇ ਬਪੁ ਵਹੁ ਮੁਕਤ॥ ਹੋਤੇ ਬਪੁ ਜੋ ਮੁਕਤ ਹੈਂ ਤਿਹ ਲਛਨ ਕਿਹ
ਜੁਗਤ॥ ੩੭॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਚ॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ
ਜਬ ਕਰ ਰਹਾ ਕੇਸਵ ਬੋਲੇ ਤਾਹਿ॥ ਹੋ ਪਾਰਥ ਏਹ ਤੀਨ ਗੁਣ ਵਰਤੈ
ਸਹਜ ਸੁਭਾਇ॥ ੩੮॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਸਮੈਂ ਮੈਂ ਤੀਨੋਂ
ਵਰਤੈ ਮੀਤ॥ ਮੋਹਾਵੈ ਨਾਹੀਂ ਮੋਹ ਸਿਉ ਪ੍ਰਾਨੀ ਅਪਨਾ ਚੀਤ॥
੩੯॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਮੋਹਿਤ ਕਾ ਅਬ ਅਤਥ ਏਹੁ ਜੋ ਗੁਣ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਇ॥ ਕਹੈ ਨਹੀਂ ਏਹੁ ਦੂਰ ਹੋਇ ਅਰੁਰ ਆਵੈ ਸੁਭ ਕੋਇ॥
੪੦॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਰਹੈ ਉਦਾਸ ਨਿਤ ਦੇਹਿ ਸੌ ਅਖੈ ਇਉਂ
ਮਨ ਮਾਹਿ॥ ਬਪੁ ਗੁਣ ਦੋਊ ਅਨਿਤ ਹੈ ਇਨ ਸੌ ਮੁਝ ਕਛੁ

(੩੯੫)

ਨਾਹਿ॥ ੪੧॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਜੋ ਗੁਣ ਆਵੈ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਤਿਨਕੋ
ਦੇਖੈ ਮੀਟ॥ ਨਿਹਚਲ ਰਾਖੈ ਆਤਮਾ ਜਾਇ ਨ ਗੁਣ ਸੰਗ ਚੀਤ
॥ ੪੨॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਐਸੇ ਕਹੈ ਮਨ ਆਪਨੇ ਮੁਝ ਗੁਣ ਸਿਉਂ
ਕਛੁ ਨਾਹਿ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵ ਮੈਂ ਤੀਨੋਂ ਗੁਣ ਵਰਤਾਹਿ
॥ ੪੩॥ ਫੋਰਠਾ॥ ਜੋ ਐਸੇ ਦੇਹ ਸਾਥ ਰਹੈ ਅਤੀਤ ਗੁਣੇ ਤੀਨ
ਸੋ॥ ਤਿਸਕੀ ਅਬ ਸੁਨ ਗਾਥ ਕੈਸੇ ਵਰਤੈ ਜਗਤ ਮੈਂ॥ ੪੪॥
ਦੋਹਰਾ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੇ ਸਮ ਜਾਨਤਾ ਮਿਤ੍ਰ ਸਤ੍ਰ ਸਮਾਨ॥ ਆਦਰ
ਨਿਰਾਦਰ ਏਕ ਜਿਸ ਉਸਤਤ ਨਿੰਦ ਸਮਾਨ॥ ੪੫॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਅਪ੍ਰੀਤਮ ਏਕ ਜਿਹ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਸਮਾਨ॥ ਉਠੈ ਨ ਅਰਥ ਜਿਹ
ਰਿਦੈ ਮੋ ਗੁਣ ਅਤੀਤ ਵਹੁ ਜਾਨ॥ ੪੬॥ ਦੋਹਰਾ॥ ਅਤੀਤ ਗੁਣੇ
ਅਰ ਦੇਹ ਤੇ ਤਿਸਕੇ ਲਛਨ ਏਹ॥ ਹੋ ਅਰਜਨ ਤੁਝਕੋ ਕਹੇ

(੩੯੬)

ਸਮਝੋ ਤੁਮ ਸਰਬੇਹ ॥ ੪੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਨ
ਦੇਹ ਜੋ ਸੋ ਨਰ ਮੁਕਤਾ ਹੋਇ ॥ ਮਾਰਗ ਤਿਸ ਦੇਤਨ ਹੈ ਸੀਲਵੰਤ
ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੀਲਵੰਤ ਭਗਤ ਹੈ ਦੂਜਾ ਦੇਖੈ
ਨਾਹਿ ॥ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਨਿਤ ਕਰੈ ਦਾਸ ਭਾਵ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ੪੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਾਸ ਭਾਵ ਵਹੁ ਹੋਇਕੈ ਏਕੋ ਸੇਵੈ ਸੋਇ ॥ ਐਸਾ
ਭਗਤਿ ਅਤਿ ਨਿਰਮਲਾ ਗੁਣ ਅਤੀਤ ਵਹੁ ਹੋਇ ॥ ੫੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਸ ਰੂਪੀ ਸੰਸਾਰ ਜੋ ਤਿਸਕਾ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭ ਆਪ ॥ ਸਬਦ
ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਬੇਦ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਂ ਰਹਾ ਵਿਆਪ ॥ ੫੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸੋ ਤੋ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਹੈ ਹੋਤੇ ਬਪ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਮੁਕਤ ਦਰਸ ਜੋ
ਚਾਹਤਾ ਦੇਖੈ ਤਿਸਕੋ ਜਾਇ ॥ ੫੨ ॥ ਐਸੇ ਮੇਰੇ ਭਗਤ ਕੋ ਜੋ
ਦੇਖੈ ਹਿਤ ਲਾਇ ॥ ਮੂਰਤਿਵੰਤੁ ਜੋ ਮੁਕਤ ਹੈ ਤਿਸਕਾ ਦਰਸਨ

(੩੯੭)

ਪਾਇ ॥ ੫੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਤੂੰ ਜਾਨ ਜੋ ਮੈਂ ਕੈਸਾ
ਅਰਜਨਾ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੁਝ ਮਾਨ ਮੁਝ ਤੇ ਪਰੈ ਨ
ਅਉਰ ਕੋ ॥ ੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਤ ਿਓਂ ਕਾ ਨਾਮ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ
ਸਮਝੋ ਹਿਰਦੈ ਮਾਹਿ ॥ ਸਬਦ ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠ ਤੈ ਚਉਥਾ ਮੇਦਨ
ਆਹਿ ॥ ੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਬਦ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਬੇਦ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ
ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ਸਭ ਹੀ ਪਰਗਟ ਤਾਹਿ ਮੈਂ ਨਾਸਵੰਤ ਅਬਿਨਾਸ ॥
੫੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਕਤ ਨਾਮ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਤਿਸਕਾ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭ
ਮੀਤ ॥ ਬੈਕੁੰਠ ਨਾਮ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਕਾ ਤਿਸਕਾ ਪ੍ਰਭ ਧਰ ਚੀਤ ॥
੫੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਕਾਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ਰੂਪ ਮੁਝ ਪੁਰਾਤਨ ਮੇਰੇ
ਨਾਉ ॥ ਪਹਿਲਿਓਂ ਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾ ਹੋਂ ਐਸਾ ਧਰਮ ਮੁਝ ਮਾਨ ॥
੫੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਨਿਆਰਾ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤੇ ਅਨੰਤ ਸੁਖ ਮੇਰੇ

(੩੯੮)

ਧਾਮ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਏਕ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ॥ ੫੯ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਜਨ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ਤੂੰ ॥
ਮੈਂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਰੂਪ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਏਕ ਮੈਂ ॥ ੬੦ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ
ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਚਤੁਰ ਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ ਅਤ ਸੋਭਾਵਾਨ ॥
ਅਰਜਨ ਮਾਹਿ ਕਹਿਓ ਭਗਵਾਨ ॥ ਇਸ ਧਿਆਇ ਕੀ ਰਹਤ ਜੋ
ਧਾਰੈ ॥ ਸੋ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਰੂਪ ਹਮਾਰੈ ॥ ੬੧ ॥ ਖਾਲਸੇ ਮਾਹਿਕੀਓ
ਉਪਦੇਸ ॥ ਜੋ ਅਰਜਨ ਕੋ ਕਹਿਓ ਨਰੇਸ ॥ ਏਕ ਅਕਾਲ ਸਭੀ
ਕਛੁ ਜਾਨੋ ॥ ਸੰਸਾਰ ਆਪ ਗੋਬਿੰਦ ਏਕ ਮਾਨੋ ॥ ੬੨ ॥ ਬਰਨ
ਆਸਮ ਤੁਮ ਸਕਲ ਤਿਆਗੋ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਮੈਂ ਨਿਸਦਿਨ
ਲਾਗੋ ॥ ਜਾਨੋ ਸਭ ਕਛੁ ਏਕ ਅਕਾਲ ॥ ਜੋ ਦੇਖੈ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਲਾਲ
॥ ੬੩ ॥ ੧੪ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪਨਖਤ੍ਰਸੁ ਬ੍ਰਹਮ

(੩੯੯)

ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਗੁਨਤ੍ਰੈ ਬਿਭਾਗੋ
ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਨਾਮ ਚਉਧਵੇਂ
ਧਿਆਇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਚਉਦਸਵੇ
ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਪਛਮ ਦੇਸ ਤਹਾਂ
ਏਕ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨਗਰ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਸੂਰਸਤੀ ਤੀਰਥ ਹੈ ਤਹਾਂਕੇ
ਪੰਡਿਤ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਵੰਤ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਸੂਰਜ
ਵਰਮਾ ॥ ਅਰ ਏਕ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘਲਦੀਪਕਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਸੂਰਜ
ਵਰਮਾ ਕਾ ਮਿਤ੍ਰ ਥਾ ॥ ਆਪਸ ਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਨੇਹ ਥਾ ॥ ਤਬ
ਸਿੰਘਲਦੀਪ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਉ ਮੋਤੀ ਲਾਲ
ਚੂਨੀ ਜਵਾਹਰ ਦਰਿਆਈ ਘੋੜੇ ਬਹੁਤ ਭੇਜੇ ॥ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ
ਮੰਤ੍ਰੀ ਕਉ ਪੂਛਾ ਜੋ ਹਮ ਕਿਆ ਭੇਜੇਂ ॥ ਤਬ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇ ਕਹਾ

(੪੦੦)

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਜੋ ਉਹਾਂ ਨ ਹੋਵੈ ਸੋ ਭੇਜੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ
ਅਉਰ ਤੋ ਉਨ ਕੇ ਸਭ ਕਛੁ ਹੈ ਏਕ ਕੁਤੇ ਨਾਹੀ ਤਿਸ ਤੇ
ਕੁਤੇ ਭੇਜੋ ॥ ਜੋ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲੇ ॥ ਤਬ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੇ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਦੋ ਕੁਤੇ ਭੇਜੇ ਤਿਨਕੋ ਸੁਇਨੇ ਕੀ ਜੰਜੀਰੀ ਮਖਮਲ
ਦਰਿਆਈ ਕੀ ਗਈ ॥ ਤਬ ਡੋਲੀ ਉਪਰਿ ਬੈਠਾਇਕੇ
ਭੇਜੇ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘਲਦੀਪ ਕਾ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਇਆ ॥
ਅਰ ਕਹਣੇ ਲਾਗਾ ਅਉਰ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਸਭ ਕੁਛ ਥਾ ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਰੀ
ਕੁਤੇ ਨ ਥੇ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਮਿਤ੍ਰ ਨੇ ਭੇਜੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਕਿਤਨੇਕ
ਦਿਨ ਪੀਛੈ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਨ ਗਇਆ ॥ ਤਬ
ਸਿੰਘਲਦੀਪ ਕੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਅਉਰ ਰਾਜਾ ਸਿਉਂ ਸ਼ਰਤ ਬਾਂਧੀ ॥
ਜਿਸਕਾ ਕੁਤਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰੇ ਸੋ ਸ਼ਰਤ ਜੀਤੇ ॥ ਤਬ ਉਨ ਰਾਜਾ

(੪੦੧)

ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਕੁਤੇ ਛੋੜੇ ॥ ਏਕ ਸਹੀਅੜ ਥਾ ਤਿਸ ਉਪਰਿ
ਛੋੜੇ ਸੋ ਵਹੁ ਭਾਗ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਕੁਤੇ ਪੀਛੈ ਦਉੜੇ ਜਾਵੇਂ ॥
ਜਬ ਸਹੀਅਰ ਦੂਰ ਨਿਕਸ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਅਉਰ ਰਾਜਾ ਕੇ
ਕੁਤੇ ਪੀਛੈ ਹਟ ਰਹੇ ॥ ਇਸ ਸਿੰਘਲਦੀਪ ਕੇ ਰਾਜੇ ਕਾ ਕੁਤਾ
ਸਸੇ ਕੇ ਪੀਛੈ ਦਉੜਾ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਇਸ ਕੁਤੇ ਸਸੇ ਕਉ
ਪਕੜਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ ਕੀਆ ਕੁਤਿਓਂ ਨੇ ਸ਼ੋਰ
ਸੁਣਾ ॥ ਦੁਚਿਤਾ ਭਇਆ ਤਬ ਸਸਾ ਛੂਟਕੇ ਫਿਰਿ ਭਾਗਾ ॥ ਦਾਂਤ
ਜੋ ਲਾਗੈ ਕੁਤੇ ਕੇ ਸਸੇ ਕਉ ਸੋ ਠਉਰ ਠਉਰ ਤੇ ਲੋਹੁ ਚੁਇਤਾ
ਜਾਵੈ ॥ ਪੀਛੈ ਕੁਤਾ ਦਉਰਿਆ ਜਾਵੈ ॥ ਤਬ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬਨ
ਮੈਂ ਤਪਸਿਆ ਕਰਤਾ ਥਾ ਤਹਾਂ ਟੋਆ ਜਲ ਸਿਉਂ ਭਰ ਰਹਿਆ
ਥਾ ॥ ਉਸ ਟੋਏ ਮੈਂ ਸਸਾ ਜਾਇ ਗਿੜਾ ॥ ਪੀਛੈ ਕੁਤਾ ਜੋ

(੪੦੨)

ਦਉੜਤਾ ਆਵਤਾ ਥਾ ਸੋ ਭੀ ਗਿੜਾ ॥ ਤਬ ਗਿੜਤੇ ਹੀ ਤਤ-
ਕਾਲ ਦੋਨੋਂ ਕੀ ਦੇਹ ਛੂਟੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਵਿਮਾਨ ਪਰ
ਬੈਠਕੇ ਵਈਕੁੰਠ ਚਲੇ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਪੀਛੇ ਤੇ ਰਾਜਾ
ਆਇਆ ॥ ਜਉ ਦੇਖੈ ਤਉ ਕੁਤਾ ਅਰੁ ਸਸਾ ਦੋਨੋਂ ਮੂਏ ਪੜੇ
ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਨ ਕਉ ਪੂਛਾ ਤੁਮ ਕਉਣ ਹੋ ॥ ਤਬ ਉਹ
ਬੋਲੇ ॥ ਮੈਂ ਸਸਾ ਹੋਂ ਇਹੁ ਕੁਤਾ ਹੈ ਰਾਜਾ ਤੇਰਾ ਕਲਿਆਣ ਹੋਇ ॥
ਤੈਂ ਨੇ ਹਮਾਰਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ ਹੈ ਤੂੰ ਧੰਨ ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ
ਤੁਮ ਕਿਸ ਪੁੰਨ ਤੇ ਉਧਰੇ ਹੋ ਸੋ ਕਹੋ ॥ ਤਬ ਦੇਵ ਰੂਪ ਧਰੇ ਬੋਲੇ
ਹਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਨਤੇ ਪਰ ਇਸ ਜਲ ਕੇ ਛੁਹੇ ਤੇ ਹੀ ਉਧਰੇ ਹੈਂ ॥
ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਵਹਿ ਤੇ ਵਈਕੁੰਠ ਗਏ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਪੂਛਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਛੁ ਕਉਤਕ ਤੁਮ ਨੇ ਭੀ

(੪੦੩)

ਦੇਖਾ ॥ ਜੋ ਦੁਇ ਜੀਵ ਇਸ ਜਲ ਕੇ ਛੁਹਣੇ ਸੋ ਛੂਟੈ ॥ ਦੇਵ
ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਬਿਬਾਨ ਉਪਰਿ ਬੈਠ ਵੈਕੁੰਠ ਗਏ ਇਹੁ ਜਲ ਕੈਸਾ
ਹੈ ਸੋ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹੋ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਮੇਰਾ ਗੁਰ
ਹੈ ਨਾਮ ਤਿਸਕਾ ਮੇਧਾਵੀ ਹੈ ਸੋ ਮੇਰਾ ਗੁਰ ਈਹਾਂ ਚਰਣ ਧੋਤਾ
ਹੈ ਅਰ ਮੈਂ ਭੀ ਚਰਣ ਧੋਤਾ ਹੋਂ ॥ ਮੂੰਹੁ ਹਾਥ ਧੋਤਾ ਹੋਂ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਹੋਇਕੇ ਤਬ ਗੀਤਾ ਕਾ ਚਉਦਸਵਾਂ ਧਿਆਇ ਮੇਰਾ ਗੁਰ ਮੁਝ
ਕਉ ਪੜਾਵਤਾ ਹੈ ॥ ਸੋ ਏਹੋ ਜਲਿ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਹਾ
ਪੂਰਨ ਪੁੰਨੋਂ ਸਿਉਂ ਸਾਧ ਵੈਸਨੋਂ ਕਾ ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਪਾਈਤਾ ਹੇ
ਇਨੋਂ ਨੇ ਕਉਨ ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਥਾ ਸੋ ਮੁਝ ਕਉ ਕਹੋ ॥ ਤਬ ਉਸ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਉਨਕੇ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਕਥਾ ਕਹੀ ॥
ਇਹ ਸਸਾ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ॥ ਧਰਮ ਤੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟ

(੪੦੪)

ਹੁਆ ਥਾ ਅਰੁ ਇਹੁ ਕੁਤਾ ਇਸਕੀ ਪੂਰਬਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸਤੀ
ਥੀ ॥ ਏਕ ਦਿਨ ਇਸਤੀ ਸਾਥ ਲੜਾ ॥ ਤਿਸ ਇਸਤੀ ਨੇ
ਵਿਖ ਦੇਕੇ ਬ੍ਰਹਮਣ ਕਉ ਮਾਰਾ ॥ ਤਬ ਪੀਛੇ ਤੇ ਏਭੀ ਮੂਈ ਤਬ
ਇਨ ਦੋਨੋ ਕਉ ਜਮ ਲੋਕ ਲੇ ਗਏ ਧਰਮਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ ॥ ਤਬ
ਧਰਮਰਾਇ ਨੇ ਕਹਾ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਸਸੈ ਕਾ ਜਨਮ ਦੇਵਉ ॥
ਅਰ ਇਸਕੀ ਇਸਤੀ ਕਉ ਕੁਤੇ ਕਾ ਜਨਮ ਦੇਵੈ ॥ ਤਬ ਸਸਾ ਅਰੁ
ਕੁਤਾ ਬੋਲੇ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਹਮਾਰਾ ਉਧਾਰ ਕਬ ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਧਰਮ
ਰਾਇ ਬੋਲਾ ਏਕ ਬਨ ਮੈਂ ਗੀਤਾ ਪਾਠੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ਤਿਸਕਾ
ਚਰਨੋਦਕ ਤੁਮਾਰੇ ਅੰਗੋਂ ਕਉ ਲਾਗੇਗਾ ਤਬ ਉਸ ਦੇਹਿ ਤੇ ਛੂਟੋਗੇ ॥
ਸੋ ਧਰਮਰਾਜਾ ਕੇ ਕਹੇ ਤੇ ਏਹ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੂਏ ॥ ਤਬ ਉਨਕੋ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਦੰਡਵਤ ਕੀਆ ॥ ਅਪਣੇ ਘਰ ਆਇਆ ਏਕ

(੪੦੫)

ਬ੍ਰਹਮਣ ਬੁਲਾਇਆ ਉਸਕੋ ਕਹਾ ਤੁਮ ਗੀਤਾ ਕੇ ਚਉਦਸਵੇਂ
ਧਿਆਇ ਕਾ ਪਾਠ ਨਿਤ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰੋ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ
ਜੀ ਬੋਲੇ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਚਉਦਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ
ਕਹਾ ਸੋ ਤੈਨੇ ਸੁਣਾ ॥ ੧੪ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ
ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਚਉਦਵੇਂ
ਧਿਆਇ ॥ ੧੪ ॥ ਆਗੈ ਪੰਧੂਵਾ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਸਮਝ ਲੇਹੁ ਏਹੁ ਜਗ
ਤਰਵਰ ਰੂਪ ॥ ਉਪਰ ਮੂਲ ਸਾਖਾ ਨੀਚੇ ਐਸੇ ਜਿਸੈ ਸਰੂਪ ॥ ੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਸੂਥ ਅਰ ਅਬਨਾਸੀ ਇਸ ਕੇ ਭਾਖੈ ਜਨ ਪਰਧਾਨ ॥
ਅਬ ਇਸਕਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਭ ਤੁਝ ਪੈ ਕਹੈਂ ਬਖਾਨ ॥ ੨ ॥

(੪੦੬)

ਚੌਪਈ ॥ ਏਹ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਜੀਵ ਜੋ ਆਹੀ ॥ ਜਬ ਆਵੈ
ਗਰਭ ਮਾਤਾ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਇਸ ਕਾ ਮੂਲ ਸਿਰਿ ਹੋਵੈ ਤਬ
ਨੀਰਾ ॥ ਚਰਨ ਸਾਖਾ ਇਸ ਹੋਵੈ ਉਰਾ ॥ ੩ ॥ ਜਬ ਵਹੁ ਜੀਵ
ਜਨਮ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਬ੍ਰਿਛ ਉਲਟੇ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਸੋ ਸਿਰਿ
ਮੂਲ ਸੋ ਉਪਰਿ ਹੋਇ ॥ ਸਾਖਾ ਜੋ ਚਰਨ ਨੀਚੈ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੪ ॥
ਉਰਧ ਮੂਲ ਤਬ ਇਸ ਕਾ ਨਾਮ ॥ ਅਸੂਥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਐਸੇ
ਜਾਨ ॥ ਹੈ ਇਹੁ ਦੇਹਿ ਬਿਨਾਸ ਸਰੂਪ ॥ ਅਸੂਥ ਨਾਮ ਤਬ
ਐਸੇ ਭੂਪ ॥ ੫ ॥ ਜੀਵ ਈਸਰ ਨਿਤ ਜੋ ਆਹਿ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ
ਨਾਮ ਐਸੇ ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਜੋ ਪਤ੍ਰ ਹੋਇ ॥
ਚਾਰੋਂ ਬੇਦ ਪਾਤ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੬ ॥ ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਸਭ
ਬੇਦ ਬਤਾਵੈ ॥ ਜੁਗਤ ਅਜੁਗਤ ਸਭ ਬਾਤ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਬ੍ਰਿਛ

(੪੦੭)

ਕੋ ਜਿਨਹਿ ਪਛਾਨਾ ॥ ਸੋ ਪੰਡਿਤ ਬੇਦ ਪਾਠੀ ਜਾਨਾ ॥ ੭ ॥
ਮੰਸਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਇ ॥ ਉਪਰ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਮਗ
ਪਾਇ ॥ ਨੀਚੇ ਸੇਸ ਕੇ ਲੋਕ ਪਰਜੰਤ ॥ ਏਹੁ ਬ੍ਰਿਛ ਪਸਰਿਆ
ਐਸੇ ਭਾਂਤ ॥ ੮ ॥ ਤ੍ਰੈਰੁਣ ਇਸ ਤਰਵਰ ਕੇ ਡਾਲ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ
ਵਿਖੇ ਬਹੁਤ ਤਿਹ ਨਾਲ ॥ ਸਪਰਸ਼ ਸਬਦ ਰੂਪ ਰਸ ਗੰਧ ॥
ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਅਪਨੇ ਬਿਖਿਓਂ ਬੰਧ ॥ ੯ ॥ ਬਾਂਧੇ ਜੇਵੜੇ ਬ੍ਰਿਛੋਂ ਕੇ
ਲੋਗ ॥ ਝਖੜ ਤੇ ਤਰਵਰ ਗਿੜਨ ਨ ਹੋਗ ॥ ਕੁਟੰਬ ਲੋਕ ਜੋ
ਇਨ ਕੇ ਕੰਧੇ ॥ ਇਹ ਜੇਵੜੇ ਤਰਵਰ ਕੇ ਬੰਧੇ ॥ ੧੦ ॥ ਇਸ
ਬ੍ਰਿਛ ਕਾ ਪਵਨ ਏਹੁ ਜਾਨੋ ॥ ਮੁਝ ਮਹਿਮਾ ਸੰਤ ਸੰਗ ਪਛਾਨੋ ॥
ਜਬ ਸਤਸੰਗ ਮੈਂ ਮਹਿਮਾ ਕਰੈ ॥ ਇਸ ਪਵਨ ਸੋ ਬ੍ਰਿਛ ਗਿੜ
ਪੜੈ ॥ ੧੧ ॥ ॥ ਐਸਾ ਰੂਪ ਤਰਵਰ ਜੋ ਕਹਾ ॥ ਕਿਨਹੂੰ ਇਸ

(੪੦੮)

ਕਾ ਭੇਦ ਨ ਲਹਾ ॥ ਜਾਨੈ ਨਾਹੀਂ ਮੈਂ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਰੂਪ ॥ ਕਹੈ ਮੈਂ
ਦੇਹਿ ਮਾਨੁਖ ਸਰੂਪ ॥ ੧੨ ॥ ਕਹੈ ਅਮਕਾ ਹੈ ਮੇਰਾ ਨਾਉ ॥
ਅਮਕੀ ਜਾਤਿ ਅਪਨੀ ਕਹਿ ਗਾਇ ॥ ਸਮਝੈ ਨਾਹੀਂ ਕੋ ਇਹ
ਬਾਤ ॥ ਸੰਸਾਰ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਇਓ ਤਾਤ ॥ ੧੩ ॥ ਅਰੁ ਬਹੁੜ
ਕਹਾ ਜਾਇਗਾ ਏਹੁ ॥ ਅਬ ਠਾਢਾ ਕਿਸ ਪਰ ਜਗ
ਭ੍ਰੇਹੁ ॥ ਐਸਾ ਅਸੂਥ ਨਾਮਾ ਸੰਸਾਰ ॥ ਤਿਸਕਾ ਮੂਲ ਤੂ ਮੁਝੈ
ਬੀਚਾਰ ॥ ੧੪ ॥ ਬ੍ਰਿਛ ਉਪਰਿ ਜੀਵ ਪੰਛੀ ਬਸੈ ॥ ਮਾਇਆ
ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਪਟ ਮੈਂ ਰਸੈ ॥ ਭ੍ਰਮਤ ਫਿਰੈ ਵਹੁ ਮਾਇਆ ਮਾਹਿ ॥
ਐਸਾ ਜੀਵ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਆਹਿ ॥ ੧੫ ॥ ਹਉਂ ਜੋ ਬ੍ਰਿਛ ਰੂਪ ਹੋ
ਆਪ ॥ ਅਬ ਕਛੁ ਸੁਨ ਮੇਰੇ ਪਰਤਾਪ ॥ ਮੇਰੇ ਮੂਲ ਅਨੰਦ
ਸਰੂਪ ॥ ਦਿਬ ਸੁਖ ਅਰ ਪਰਮ ਅਨੂਪ ॥ ੧੬ ॥ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰਕਾਰ

(੪੦੯)

ਜੋ ਕਈ ਅਵਤਾਰ ॥ ਅਦਭੁਤ ਕਰਮ ਤਿਹ ਮਾਹਿ ਬੀਚਾਰ ॥ ਜੋ
ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਪਤਰ ਜਾਨੈ ॥ ਮਹਿਮਾ ਮੁਝ ਸਾਖਾ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥
੧੭ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬੇਦਾਂਤ ਭਾਗਵਤ ਗੀਤਾ ॥ ਸੋ ਇਸ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ ਫਲ ਹੈਂ
ਮੀਤਾ ॥ ਜੋ ਨਰ ਜਗ ਮੈਂ ਬਪ ਕੋ ਧਾਰੈ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਸੋ ਤਿਆਗ
ਬੀਚਾਰੈ ॥ ੧੮ ॥ ਮੁਝ ਅਨੰਤ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਨਿਰਭਉ
ਅਨੰਦ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਜਿਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਬ੍ਰਿਛ ਤਿਆਗੈ ॥
ਭਗਵਾਨ ਬ੍ਰਿਛ ਕੀ ਸਰਨੀ ਲਾਗੈ ॥ ੧੯ ॥ ਸੋ ਪਰਕਾਰ ਸੁਨੋ ਰੇ
ਮੀਤ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਕਰੈ ਤਿਆਗ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਤਿਆਗ ਭਇਓ
ਕੁਠਾਰ ॥ ਤਿਸਕੋ ਕਾਟੈ ਬ੍ਰਿਛ ਸੰਸਾਰ ॥ ੨੦ ॥ ਤਿਸਤੇ ਬਹੁੜ ਜਨਮ
ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ ਕਹਿ ਮੁਝਕੋ ਗਾਵੈ ॥ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਾ ਹੋਇ
ਮੇਰੇ ਸਾਥ ॥ ਵਹੀ ਨਿਸਚਾ ਤਿਸ ਨਰ ਕੋ ਹਾਥ ॥ ੨੧ ॥ ਤਿਆਗ

(੪੧੦)

ਕੁਠਾਰ ਤਿਸ ਹਾਥ ਸੋ ਪਕੜੈ ॥ ਬ੍ਰਿਛ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਕਾਟੈ ਲਕੜੈ ॥
ਕੁਟੰਬ ਤਿਆਗ ਜੋ ਮੁਝ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ॥ ਅਤੀਤ ਜਗਤ ਸੋ ਵਹੀ
ਕਹਾਵੈ ॥ ੨੨ ॥ ਜਬ ਅਤੀਤ ਵਹੁ ਜਗ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਐਸੇ ਮਾਰਗ
ਜਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ਜਿਸਤੇ ਬਹੁੜ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ॥ ਐਸੇ ਬਚਨ
ਕਹਿ ਮੁਝ ਕੋ ਗਾਵੈ ॥ ੨੩ ॥ ਕਹੈ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਦੇਵਨ ਕੇ ਦੇਵ ॥
ਤੁਮਰੀ ਸਰਨਿ ਹੋ ਤੂੰ ਰਖਿ ਲੇਵ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਜੋ ਮੈਂ
ਭਗਵਾਨ ॥ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਮੁਝ ਅੰਤਰਿ ਜਾਨ ॥ ੨੪ ॥ ਮੁਝ
ਅੰਤਰ ਤੇ ਸਭ ਕਿਛ ਨਿਕਸੈ ॥ ਸਦਾ ਪੂਰਨ ਹਉ ਨਿਤ ਹੀ
ਬਿਗਸੈ ॥ ਨਿਹਚਲ ਅਬਿਨਾਸੀ ਸਭ ਤੇ ਪਰੈ ॥ ਐਸੇ ਪੁਰਖੇਤਮ
ਮੈਂ ਪ੍ਰਭ ਹਰੈ ॥ ੨੫ ॥ ਮੇਰੇ ਪਰੇ ਅਉਰ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਮੁਝ
ਸਮਾਨਿ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਜੋ ਮੈਂ ਹੋਂ ਆਪ ॥

(੪੧੧)

ਸਰਵ ਮਧ ਮੈਂ ਰਹਿਆ ਬਿਆਪ ॥ ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਰਨੀ
ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਨਰ ਏਗ ਮੁਕਤ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ੨੬ ॥ ਐਸੀ ਸਰਨਿ
ਕਹੀ ਤੁਝ ਮੀਤ ॥ ਰਹਤ ਬਾਤ ਅਬ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥ ਜੋ ਆਦਿ
ਪੁਰਖ ਕੀ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤ ਵਹੁ ਰਹਤ ਕਮਾਵੈ ॥
੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੂਰ ਕਰੈ ਵਹੁ ਮਾਨ ਭਾਵ ਬਿਆ ਸੰਗ ਮੋਹ ਨ
ਲਾਇ ॥ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਜੋ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਿਸ ਮੋ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥
੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚੇਤਾ ਮਨ ਕਾ ਰਾਖਨਾ ਨਿਸਚਲ ਰੋਬਿੰਦ
ਸਾਬ ॥ ਧਿਆਨ ਭਜਨ ਮੈਂ ਨਿਤ ਜੋ ਬੇਗ ਗਹੈ ਤਿਹ ਹਾਥ ॥
੨੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਕਰੇ ਨ ਕਾਮਨਾ ਬਾਛੈ ਕਛੂ ਨ ਮੀਤ ॥
ਜੋ ਵਰਤੈ ਇਸ ਰਹਤ ਮੈਂ ਸੋ ਨਰ ਨਿਰਮਲ ਰੀਤ ॥ ੩੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਜੋ ਮੈਂ ਤਿਸ ਸੰਗਿ ਇਉਂ

(੪੧੨)

ਕਰੋ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਮੂਲ ਜੋ ਜਗਤ ਹੈ ਤਿਸਤੇ ਤਿਸ ਨਿਸਤਰੋ ॥
੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਉਸਨ ਸੀਤ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਰਾਖੋ ਤਿਸ ਕੋ ਮੀਤ ॥
ਅਪਨੇ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਮੈ ਲੇ ਜਾਵੇ ਸੁਭ ਰੀਤ ॥ ੩੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਮੁਝ ਅਨੰਦ ਸਰੂਪ ਜੋ ਸੋ ਅਥਿਨਾਸੀ ਜਾਨ ॥ ਆਇ ਪੁਰਖੁ ਮੁਝ
ਰੂਪ ਰਵ ਸਸ ਕੀ ਤਹਾਂ ਗਮ ਨਹੀਂ ॥ ੩੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਹਾ ਹੈ
ਹਰਿ ਕੋ ਧਾਮ ਰਵ ਸਸਤਹਾਂ ਨ ਪਹੁੰਚਤੇ ॥ ਜੋ ਪਾਵੈ ਵਹੁ ਧਾਮ ਬਹੁੜ
ਸੰਸਾਰਨ ਆਵਤਾ ॥ ੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਮ ਧਾਮ ਜੋ ਮੈਂ ਕਹਿਓ
ਐਸਾ ਜਾਨੋ ਸੋਇ ॥ ਸਰਨਿ ਜੋ ਆਵੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤਿਨ ਕੋ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਅਬ ਅਉਰ
ਸੁਨ ਜੀਉ ਜੋ ਦੇਹੋ ਮਾਹਿ ॥ ਸੋ ਤੇ ਮੇਰੀ ਅੰਸ ਹੈ ਪੁਰਾਤਨ ਹੀ ਤੇ
ਆਹਿ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਬ ਕਾ ਮੈਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਬ ਕਾ ਹੈ

(੪੧੩)

ਇਹੁ ਜੀਉ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇਹ ਪਰੀਤ ਸੋ ਜੀਉ ਪਸਾਰਾ ਕੀਉ ॥
੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਾਂਚ ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਰੁ ਏਕ ਮਨ ਏ ਛੈ ਮਿਲ ਕਰਿ
ਮੀਤ ॥ ਸਤਵੇਂ ਜੀਉ ਕੇ ਸੰਗਤੇ ਭੋਗ ਭੋਗੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ੩੮ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਓਹੀ ਕੇ ਭੋਗ ਜੀਵ ਕੋ ਨਿਤ ਭਰਮਾਵਤੇ ॥
ਭੋਗਨ ਹੀ ਵਹੁ ਰੋਗ ਠਉਰ ਠਉਰ ਫੇਰੈ ਜੀਵ ਕੋ ॥ ੩੯ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਹ ਬਪੁ ਜੀਵ ਤਿਆਗਤਾ ਤਿਸਕਾ ਸੁਣ ਦ੍ਰਿਸਟਾਂਤ ॥
ਚਰਨ ਉਲਾਂਘ ਜੋ ਨਰੋਂ ਕੀ ਐਸੀ ਹੈ ਤਿਹ ਭਾਂਤ ॥ ੪੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਹਿਲਾ ਚਰਨ ਆਗੈ ਰਖੈ ਫਿਰਿ ਦੂਜਾ ਰਾਖੈ ਸੋਇ ॥
ਤਿਉਂ ਜੀਉ ਦੇਹਿ ਤਿਆਗ ਕਰਿ ਅਉਰ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ੪੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਉਂ ਵਿਲੰਭਿ ਦੁਲਾਘ ਮੈਂ ਤਿਸਤੇ ਭੀ ਅਤ ਲਾਘ ॥
ਏਹ ਜੀਉ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਕੈ ਲਾਗੈ ਅਵਰ ਬਪ ਮਗ ॥

੪੨ ॥ ਰੇਖਤਾ ਅਥਾ ਅੜਲ ॥ ਜੈਸੀ ਬਾਸਨਾ ਜੀਵ ਅਪਨੇ ਬਪ
 ਮੈਂ ਰਾਖਤਾ ॥ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਹੁ ਫਲ ਅਉਰ ਦੇਹ ਮੈਂ ਰਾਖਤਾ ॥
 ਰੰਧ ਦੁਰੰਧ ਸਪਰਸ਼ ਜਿਉਂ ਮਾਰਤ ਕਰਤ ਹੈ ॥ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈਂ
 ਬਾਸ ਤੈਸੇ ਹੀ ਵਹੁ ਧਰਤ ਹੈ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਵਹੁ ਜੀਵ ਬਾਸਨਾ ਕੇ
 ਸੰਗ ॥ ਜੀਵ ਇੰਦ੍ਰੀ ਅਧਾਰ ਭੋਗੈ ਬਾਸ ਰੰਗ ॥ ਚਖ ਸੋਤ੍ਰ ਸਪ-
 ਰਸ਼ ਤੁਚਾ ਰਸਨਾ ਜੋ ਆਹੀ ॥ ਛਠਵੈਂ ਮਨ ਸੋ ਮਿਲ ਜੀਵ
 ਬਿਖਿਆ ਭੋਗ ਤਾਹੀ ॥ ਭੋਜਨ ਖਾਨ ਤੇ ਆਦਿ ਅਵਰ
 ਕਾਰਜ ਜੀਵ ਕਰਤਾ ॥ ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੀਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ਮਿਲਿਆ
 ਕਾਰਜ ਧਰਤਾ ॥ ਮੂਰਖੋਂ ਕਉ ਇਹ ਕਉਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨ ਆਵਤਾ ॥
 ਗਿਆਨ ਨੇਤ੍ਰ ਸੋ ਕਉਤਕ ਗਿਆਨੀ ਪਾਵਤਾ ॥ ੪੩ ॥ ਚੌਪਈ ॥
 ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਕੈਸਾ ਹੋਇ ॥ ਨਿਸ ਦਿਨ ਜੁੜੈ ਮੁਝ ਸੰਗ

ਸੋਇ ॥ ਸੋ ਅਪਨੇ ਆਤਮ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਦੇਖੈ ਸਕਲ ਕਉਤਕ
 ਤਾਹਿ ॥ ਸੋ ਨਿਰਮਲ ਮਤ ਦੇਖੈ ਕੋਇ ॥ ਅਗਿਆਨੀ ਪੇਖੈ
 ਨਾਹੀ ਸੋਇ ॥ ਗਿਆਨੀ ਮੇਰੀ ਮਹਿਮਾ ਦੇਖ ॥ ਮੁਝੈ ਸਲਾਹਤਾ
 ਸਭ ਪੇਖ ॥ ਕਹਤਾ ਧਨ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ॥ ਜਿਸ ਸੋ ਪਾਵਤੇ ਸਭ
 ਹਰਖ ॥ ਰਚਨਾ ਰਚੀ ਜਿਹ ਇਹੁ ਆਪ ॥ ਸਭ ਕੇ ਮਧ ਰਹਿਆ
 ਬਿਆਪ ॥ ਐਸੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਵਹੁ ਹੋਇ ॥ ਸਿਮਰਨ ਕਰੈ ਮੇਰਾ
 ਸੋਇ ॥ ਜੋ ਮਹਿਮਾ ਦੇਖ ਸਿਮਰੈ ਮੇਰੇ ॥ ਸੋ ਮਹਿਮਾ ਅਬ ਕਹੈ
 ਮੈਂ ਤੋਹਿ ॥ ਜਿਉਂ ਅੰਬਕਰ ਲਗਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਵਹੁ ਹਸਤਾਮਲ
 ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥ ਤੈਸੇ ਹਸਤਾਮਲ ਤੁਝਕੋ ਕਹੈ ॥ ਅਪਨਾ ਕਉਤਕ
 ਸਭ ਜਗ ਲਹੈ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਸੁਨੋ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਕਹੈ
 ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥ ਰਵ ਮੈਂ ਤੇਜ ਜੇਤਾ ਆਹਿ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਮਾਹਿ

(੪੧੬)

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਾਹਿ ॥ ਸੋ ਰਵ ਮੈਂ ਜੋਤ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ॥ ਕਉਤਕ
ਸਕਲ ਮੇਰਾ ਮਾਨ ॥ ਜੋ ਸਸ ਅਗਨ ਮੇਂ ਪਰਕਾਸ਼ ॥ ਸੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਮੇਰਾ ਤਾਸ ॥ ਜੋ ਜਨ ਪਰਾਸ ਕੋਟ ਜੋ ਭੂਮ ॥ ਜਿਸ ਮੇਂ ਨਗਰ
ਸਾਗਰ ਧੂਮ ॥ ਪਰਬਤ ਨਦੀ ਬਹੁ ਜਿਸ ਮਾਹਿ ॥ ਜੰਗਲ ਗਣਤ
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਆਹਿ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਬਲ ਉਠਾਏ ਓਇ ॥ ਅਰਜਨ ਦੇਖ
ਕਉਤਕ ਸੋਇ ॥ ੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਾਨੁਖੋਂ ਕੇ ਜੋ ਅੰਨ ਹੈਂ ਅਰ
ਤਰਵਰ ਅਪ ਹੈ ਜੋਇ ॥ ਸਭੂ ਮਾਹਿ ਜੋ ਮਧਰਤਾ ਸੋ ਸਭ ਸਸਤੇ
ਸੋਇ ॥ ੪੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਸਸ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਸਭ ਕੇ ਦੇਵੇ ਸੁਆਦ ॥
ਮੇਰੀ ਲੀਲਾ ਦੇਖ ਤੂੰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭ ਪਰਮ ਅਨਾਦ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀਓਂ ਕੇ ਉਦਰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਬਿਆਪਿਆ ਹੋਂ ਯਾਰ ॥ ਪ੍ਰਾਨ
ਅਪਾਨ ਜੋ ਵਾਉ ਹੈ ਸੋ ਸਭ ਮੁਝੈ ਬੀਚਾਰ ॥ ੪੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਗਨ

(੪੧੭)

ਵਾਉ ਸਨਬੰਧ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨੀ ਜੋ ਅੰਨ ਖਾਹਿ ॥ ਭੋਜਨ ਹੈ ਵਹੁ ਚਾਰ
ਭਾਂਤ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਭਾਖੋ ਤਾਹਿ ॥ ੪੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਗਨ ਮੰਗ ਜੋ
ਹੋਤ ਹੈ ਸੋ ਅੰਨ ਪਕ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਚਣਾ ਚਾਵਲ ਤੇ ਆਦ ਲੇ ਏ
ਭੋਜਨ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ੪੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅੰਬ ਹਿੰਦਵਾਣਾ ਅਵਰ
ਫਲ ਸਭ ਲੇਹਜ ਤੂੰ ਜਾਨ ॥ ਸਰਬਤ ਦੂਧ ਅਪ ਆਦਿ ਤੇ ਸੋ
ਚੋਹਜ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੫੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੋ ਅਰਜਨ ਅਬ ਅਉਰ
ਸੁਨ ਅਦਭੁਤ ਅਚਰਜ ਬਾਤ ॥ ਰਿਦੈ ਸਭੂ ਕੇ ਬੈਠ ਕਰਿ ਮੈਸੇ
ਕਰਿਹੋ ਤਾਤ ॥ ੫੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਵੇ ਗਿਆਨ ਤਿਸ ਰਿਦੇ ਮੈਂ
ਕਰਮ ਕਰਾਵੈ ਸੁਧ ॥ ਕਰਮੋਂ ਕੇ ਪਰਸਾਦ ਤੇ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਵਹੁ
ਬੁਧ ॥ ੫੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੈਂ ਹੀ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਬੈਠ ਕਰਿ ਕਰਮ
ਕਰਾਵੈ ਮੰਦ ॥ ਅਗਿਆਨ ਮਾਹਿ ਵਹੁ ਦੁਖ ਸੋ ਮੂਰਖ ਮਤ ਅੰਧ ॥

(੪੧੮)

੫੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਨਨ ਜੋਗ ਜੋ ਬੇਦ ਮੈਂ ਸੋ ਸਭ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨ ॥
ਬੇਦ ਹਾਰੀ ਕਹਿ ਨੇਤ ਨੇਤ ਮੁਝ ਮਹਿਮਾ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੫੪ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਕਰਨ ਹਾਰ ਜੋ ਬੇਦ ਕਾ ਜਾਨਨ ਹਾਰ ਹੋ ਆਪ ॥ ਅੰਤ
ਕਰੋ ਜਬ ਬੇਦ ਕਾ ਨੇਤ ਨੇਤ ਜਪ ਜਾਪ ॥ ੫੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਝ ਅਉਰ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬਿਖੈ ਦੋ ਪੁਰਖ ਬਤਾਉਂ ॥
ਏਕ ਅਬਿਨਾਸੀ ਦੁਤੀ ਬਿਨਾਸ ॥ ਦੇਹਿ ਜੀਵ ਨਾਮ ਹੈ ਤਾਸ ॥
੫੬ ॥ ਜੀਵ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾਮ ਕਹਾਵੈ ॥ ਦੇਹਿ ਬਿਨਾਸੀ ਸਭ ਕੋ
ਗਾਵੈ ॥ ਇਨਤੇ ਅਉਰ ਉਤਮ ਪਰਧਾਨ ॥ ਤੀਸਰਾ ਤੂੰ ਪਰਮਾਤਮ
ਜਾਨ ॥ ੫੭ ॥ ਤਿਸ ਪਰਮਾਤਮ ਇਹ ਪਰਤਾਪ ॥ ਤਿਲੋਕੀ
ਮਾਂਹਿ ਏਕ ਵਹੁ ਆਪ ॥ ਤਿਲੋਕੀ ਹੋਇ ਜਬ ਨੈਨ ਉਘਾਰੈ ॥
ਸਵੀ ਥਾਂਭ ਸਭ ਕੋ ਤੋਖਾਰੈ ॥ ੫੮ ॥ ਐਸਾ ਈਸਰ ਪਰਮਾਤਮ

(੪੧੯)

ਜੋਇ ॥ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪੁਰਖ ਏਕ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਬਿਨਾਸ ਪੁਰਖ
ਜੋ ਦੀਸੈ ਦੇਹਿ ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਸੋ ਤਿਸ ਨਾਹੀਂ
ਨੇਹਿ ॥ ੫੯ ॥ ਦੇਹਿ ਸੰਗ ਤਿਸ ਕਾਰਜ ਨਾਹੀਂ ॥ ਅਤੀਤ ਦੇਹਿ
ਤੇ ਆਤਮ ਆਹੀ ॥ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜੀਵ ਦੂਸਰਾ ਜੋਇ ॥ ਉਤਮ
ਤਿਹ ਤੇ ਆਤਮ ਹੋਇ ॥ ੬੦ ॥ ਲੋਕੋਂ ਮਧ ਅਰ ਬੇਦੋਂ ਮਾਹੀ ॥
ਪੁਰਖੋਤਮ ਨਾਮ ਤਿਸ ਆਤਮ ਆਹੀ ॥ ਸੋ ਮੁਝ ਸਿਮਰਨ ਐਸਾ
ਕਰੋ ॥ ਮੇਰਾ ਭਜਨ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮਨ ਧਰੋ ॥ ੬੧ ॥ ਜੋ ਗਿਆਨੀ
ਭਗਤ ਐਸਾ ਕੋ ਹੋਇ ॥ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪੁਰਖ ਮੁਝਕੋ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥
ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੂੰ ਐਸੇ ਜਾਨ ॥ ਪੁਰਖੋਤਮ ਪੁਰਖ ਤੂੰ ਮੁਝੇ ਪਹਿਚਾਨ
॥ ੬੨ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਨਿਹਪਾਪ ਸੁਜਾਨ ॥ ਗੁਹਜ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੁਝ
ਕੀਆ ਬਖਾਨ ॥ ਐਸਾ ਗਿਆਨ ਰਾਖੇ ਤੁਮ ਚੀਤ ॥ ਇਸਨਾਨ ਕਰੋ

(੪੨੦)

ਇਸ ਮੈਂ ਤੁਮ ਨੀਤ ॥ ੬੩ ॥ ਇਸਨਾਨ ਅਰਥ ਸੁਨ ਤੂੰ ਯਾਰ ॥
ਸੁਨਨ ਪੜਨ ਧਾਰਨ ਬੀਚਾਰ ॥ ਐਸਾ ਇਸਨਾਨ ਕਰੈ ਜੇ ਕੋਇ ॥
ਅਰਜਨ ਵਹੀ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਇ ॥ ੬੪ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਪੂਰਨ ਭਇਆ ਪੰਚ ਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ ॥ ਪੁਰਖੋਤਮ
ਜੋਗ ਨਾਮ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਜੋ ਉਤਮ ਇਸ ਮਾਹੀ ਗਿਆਨ ॥
ਪੜੇ ਸੁਨੇ ਧਾਰੇ ਅਰਮਾਨ ॥ ੬੫ ॥ ਸੋ ਨਰ ਆਪ
ਬਿਸਨ ਹੀ ਹੋਇ ॥ ਬਿਸਨ ਬਿਨਾ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥
ਹੇ ਖਾਲਸਾ ਹਮ ਤੁਮ ਸਭ ਬਿਸਨ ॥ ਜੋ ਦੇਖੇ ਸੋ ਏਕੋ ਕ੍ਰਿਸਨ ॥
ਸਭੀ ਅਕਾਲ ਏਕ ਤੁਮ ਜਾਨੇ ॥ ਅਕਾਲ ਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਸਭ ਮਾਨੇ ॥
੬੬ ॥ ੧੫ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪਨਖਤ੍ਰੁ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ
ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਪਦਮ

(੪੨੧)

ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ
ਪੰਚ ਦਸਮੇ ਧਿਆਇ ॥ ੧੫ ॥ ਆਗੈ ਇਸਕਾ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥
ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੇ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਅਬ ਤੁਮ ਸਿਉ ਪੰਥਵੇ
ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਏਕ ਗਉੜ ਦੋਸ
ਹੈ ਤਹਾਂ ਕਾ ਰਾਜਾ ਥਾ ਨਾਮ ਉਸਕਾ ਨਰਸਿੰਘ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਮੰਤ੍ਰੀ
ਕਾ ਨਾਮ ਸਰਭ ਥਾ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਕਹੈ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪਰਧਾਨ ਬਹੁਤ
ਭਲਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਇਸ ਸਰਭ ਮੰਤ੍ਰੀ ਕੇ ਮਨ ਮੈਂ ਕਪਟ ਥਾ ॥
ਮਨ ਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਜੋ ਇਸ ਰਾਜਾ ਕਉ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਮਾਰਉਂ ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਗੁਜਰੇ ਜੋ ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਸੋਇਆ
ਪੜਾ ਥਾ ਅਰ ਸਭ ਲੋਕ ਮਹਲ ਕੇ ਭੀ ਸੋਏ ਏ ॥ ਸੋ ਇਸ
ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇ ਸਭ ਮਾਰੇ ॥ ਰਾਜਾ ਕਉ ਭੀ ਮਾਰਾ ਰਾਜਾ ਕਾ ਪੁਤ੍ਰ ਭੀ

(੪੨੨)

ਮਾਰਾ ॥ ਰਾਜਾ ਕੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਰੀ ਸੋਵਤਿਓਂ ਕਉ ਮਾਰਾ ॥
ਤਬ ਰਾਜ ਆਪ ਲਾਗਾ ਕਰਨੇ ॥ ਤਬ ਕਿਤਨੇਕੁ ਵਰਖ
ਗੁਜਰੇ ॥ ਇਸ ਸਰਭ ਮੰਤ੍ਰੀ ਨੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਛੋਡੇ ॥ ਖੋਟੀ ਮਉਤ
ਸੋ ਮੂਆ ॥ ਤਬ ਜਮ ਉਨ ਕਉ ਬਾਂਧ ਕਰਿ ਮਾਰਤੇ ਲੇ ਗਏ ॥
ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਾ ਨੇ ਪੂਛਾ ਕਿਆ ਹੈ ਤਬ ਯਮ ਬੋਲੇ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਧਰਮਰਾਜਾ ਨੇ ਆਗਿਆ ਦਈ ॥ ਇਸ ਕਉ ਬਡੇ ਘੋੜ
ਨਰਕ ਮੈਂ ਡਾਲੇ ॥ ਐਸੇ ਸਭ ਨਰਕ ਭੁਗਾਏ ॥ ਤਬ ਆਗਿਆ
ਦਈ ਇਸ ਕਉ ਘੋੜੇ ਕਾ ਜਨਮ ਦੇਵੇ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘਲ ਦੇਸ
ਮੈਂ ਘੋੜੇ ਕਾ ਜਨਮ ਦੀਆ ॥ ਸੋ ਇਸ ਘੋੜੇ ਕੀ ਦੇਹੀ ਬੜੀ
ਅਰ ਬਡੇ ਮੋਲ ਕਾ ਥਾ ਤਬ ਏਕ ਵਣਜਾਰਾ ਘੋੜਿਓਂ ਕਾ
ਵਾਪਾਰੀ ਉਸ ਨਗਰ ਮੈਂ ਆਇਆ ਉਸ ਨੇ ਘੋੜੇ ਕਉ ਮੋਲ

(੪੨੩)

ਲੀਆ ਅਉਰ ਘੋੜਿਓਂ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ਸੋ ਉਹੁ ਵਾਪਾਰੀ ਅਪਨੇ ਦੇਸ
ਕਉ ਆਇਆ ਘੋੜੇ ਲੇ ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ
ਰਾਜਾ ਕਉ ਕਹਾ ਏਕ ਵਾਪਾਰੀ ਭਲੇ ਘੋੜੇ ਲੇ ਆਇਆ ਹੈ ॥
ਤੁਮ ਕਉ ਚਾਹੀਐ ਤਉ ਲੇਵਉ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਸ ਵਾਪਾਰੀ
ਕਉ ਬੁਲਾਇਆ ॥ ਘੋੜੇ ਉਸ ਕੇ ਭਲੇ ਭਲੇ ਮੋਲ ਲੀਏ ॥ ਤਬ
ਇਸ ਸਿੰਘਲ ਦੇਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਕਉ ਭੀ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ
ਨੇ ਆਗਿਆ ਕਰੀ ॥ ਇਨ ਘੋੜਿਓਂ ਕਉ ਫੇਰੇ ॥ ਤਬ ਅਉਰ
ਸਭ ਘੋੜੇ ਫੇਰੇ ॥ ਜਬ ਇਸ ਸਿੰਘਲ ਦੇਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਕਉ ਲਾਗੇ
ਫੇਰਨੇ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘਲ ਦੇਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਨੇ ਰਾਜਾ ਕੀ ਓਰ ਦੇਖਾ ॥
ਅਰ ਸਿਰ ਹਲਾਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਿਆ ਇਨ ਮੇਰੀ
ਓਰ ਦੇਖਕੇ ਸਿਰ ਹਲਾਇਆ ਹੈ ॥ ਸੋ ਕਾਰਨ ਕਉਣ ਹੈ ॥ ਤਬ

(੪੨੪)

ਰਾਜਾ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੁਲਾਏ ਜੋ ਘੋੜੇ ਕੀ ਪ੍ਰੀਛਾ ਜਾਨਣੇ ਵਾਲੇ
ਥੇ ਤਿਨ ਕਉ ਪੂਛਾ ॥ ਏਹ ਘੋੜਾ ਹਮ ਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ਹੈ ਜਬ
ਇਸ ਕਉ ਫਿਰਾਇਆ ਤਬ ਇਸਨੇ ਮੇਰੀ ਓਰ ਦੇਖਕੈ ਸਿਰ
ਹਲਾਇਆ ॥ ਸੋ ਕਉਣ ਕਾਰਨ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲੇ ॥
ਤੁਮਾਰੇ ਆਗੈ ਮਸਤਕਿ ਨਿਵਾਇਆ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਕਹੇ ਤੁਮਾਰਾ
ਸਰੂਪ ਦੇਖਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ ॥ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹਤੇ ਹੋ ਸੋ
ਨਹੀਂ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਹੈ ਅਬ ਤੋ ਹਮਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ਹੈ ॥ ਜਬ
ਬਹੁਤ ਦਿਨ ਬੀਤੇ ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲਨੇ ਚਲਾ ॥
ਤਬ ਉਸੀ ਸਿੰਘਲ ਦੇਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਚੜਿਆ ॥ ਸੋ ਘੋੜਾ
ਬਹੁਤ ਉਤਾਵਲਾ ਚਲਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਉ ਰਾਜਾ ਹਾਥ ਹੀ ਸਾਥ
ਪਕੜ ਲੇਵੇ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਇਆ ॥ ਇਤਨੇ

(੪੨੫)

ਮੈਂ ਦੋਪਹਿਰ ਦਿਨ ਚੜਾ ਰਾਜਾ ਕਉ ਤ੍ਰਿਖਾ ਲਾਗੀ ॥ ਰਾਜਾ
ਦੇਖੇ ਤੋ ਬਨ ਮੈਂ ਏਕ ਕੁਟੀ ਹੈ ਅਤੀਤ ਕੀ ਤਹਾਂ ਤਲਾਵ ਹੈ ॥
ਤਬ ਰਾਜਾ ਉਹਾਂ ਗਇਆ ਘੋੜਾ ਏਕ ਬਿਰਖ ਸਿਉਂ ਬਾਂਧਾ ॥
ਰਾਜਾ ਕੁਟੀ ਕੇ ਅੰਦਰਿ ਗਇਆ ॥ ਦੇਖੈ ਤੋ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਤਪਸਿਆ ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਅਪਨੇ ਬਾਲਿਕ ਕਉ ਗੀਤਾ ਕਾ
ਪੰਧੂਵਾਂ ਧਿਆਇ ਪੜਾਵਤਾ ਥਾ ॥ ਤਿਨ १ ਏਕ ਬਾਲਕ
ਚੰਚਲ ਥਾ ॥ ਸੋ ਖੇਲਤਾ ਫਿਰਤਾ ਥਾ ਤਿਸ ਕਉ ਏਕ ਬ੍ਰਿਛ ਕੇ
ਪਤ੍ਰ ਪਰ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਧੂਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਆਧਾ ਸਲੋਕ ਲਿਖ
ਦੀਆ ॥ ਅਰ ਕਹਾ ਹੋ ਬਾਲਕ ਤੂ ਖੇਲਤਾ ਫਿਰ ਅਰ ਇਸ ਕਉ
ਕੰਠ ਕਰਤਾ ਫਿਰਿ ॥ ਸੋ ਘੋੜਾ ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਸੀ ਬਿਰਖ ਸਿਉਂ
ਬਾਂਧਿਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਉਹ ਪਤ੍ਰ ਦੂਟੇ ਘੋੜੇ ਕੇ ਉਪਰਿ ਪੜਾ

(੪੨੬)

ਉਸ ਸਲੋਕ ਕੇ ਅਖਰ ਘੋੜੇ ਕੇ ਅੰਗ ਸਿਉਂ ਲਾਗੈ ॥ ਘੋੜੇ ਨੇ
ਓਹ ਅਖਰ ਨੇਤ੍ਰ ਸਿਉਂ ਦੇਖਤੇ ਹੀ ਤਬ ਤਤਕਾਲ ਘੋੜੇ ਕੀ ਦੇਹ
ਛੂਟੀ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਬਿਬਾਨ ਆਇਆ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੈ
ਵਈਕੁੰਠ ਚਲਾ ਆਕਾਸ ਮੈਂ ਜਾਇ ਖੜਾ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ
ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਪਾਣੀ ਪੀਕੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਜਉ ਦੇਖੇ ਤਉ ਘੋੜਾ
ਮੂਆ ਪੜਾ ਹੈ ॥ ਦੇਖਕੇ ਸੋਕ ਕੀਆ ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਮੂਆ
ਕਿਸਨੇ ਮਾਰਿਆ ॥ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਅਕਾਸ ਤੇ ਬੋਲਾ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ
ਤੇਰਾ ਘੋੜਾ ਮੈਂ ਹੋਂ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ਹੈ ਅਬ ਮੈਂ ਵਈਕੁੰਠ ਜਾਤਾ
ਹੋਂ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਕਉਨ ਪੁੰਨ ਤੇ ਵਈਕੁੰਠ ਚਲਾ ॥ ਤਬ
ਘੋੜਾ ਬੋਲਿਆ ਹੇ ਰਾਜਾ ਇਸ ਬਾਹਮਣ ਸਿਉਂ ਪੂਛੋ ॥
ਜਿਸ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਭਇਆ ਹੋਂ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹਾ ਏਹੀ

(੪੨੭)

ਕਹੈਗਾ ॥ ਤਬ ਵਿਮਾਨ ਉਪਰਿ ਬੋਲਾ ॥ ਇਸ ਬਿਰਛ ਕੇ ਪਾਤ
ਟੂਟ ਕੇ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਪਰੇ ਉਸ ਮੈਂ ਕਛੁ ਲਿਖਾ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਕੇ
ਅਛਰ ਮੇਰੇ ਅੰਗ ਸਿਉਂ ਲਾਗੇ ਤਿਸ ਤੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੂਆ ਹੋਂ ॥
ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਾ ਹਾਂ ਹਾਂ ਰਾਜਾ ਜੀ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪੰਧਵੇਂ
ਧਿਆਇ ਕਾ ਆਧਾ ਸਲੋਕ ਬਾਲਕ ਕਉ ਲਿਖ ਦੀਆ ਥਾ ॥
ਤਿਸ ਕੇ ਸਪਰਸ਼ ਹੂਏ ਤੇ ਇਹੁ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੂਆ ਹੈ ਤਬ ਰਾਜਾ
ਬੋਲਾ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਕਉਨ ਹੈ ॥ ਮੇਰਾ ਅਰ ਇਸ
ਕਾ ਸਨਬੰਧ ਕਿਉਂ ਕਰਿ ਹੂਆ ਅਰ ਜਬ ਮੈਂ ਨੇ ਇਸ ਕਉ
ਮੋਲ ਲੀਆ ਤਬ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਦੇਖਕੇ ਇਸ ਸਿਰ ਹਲਾਇਆ
ਸੋ ਮੈਂ ਨੇ ਇਹ ਚਲਿਤ੍ਰ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਤੁਮ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੇ ਰਾਜਾ ਹੋ ॥ ਏਹੁ

(੪੨੮)

ਤੁਮਾਰਾ ਪਰਧਾਨ ਥਾ ਤੁਮ ਕਉ ਮਾਰ ਕੇ ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਕੀਆ
ਥਾ ॥ ਅਰੁ ਏਹ ਜਬ ਮੂਆ ਤਬ ਧਰਮਰਾਇ ਨੇ ਇਸ ਕਉ
ਨਰਕ ਭੁਗਾਏ ॥ ਤਬ ਇਸ ਕਉ ਸਿੰਘਲ ਦੇਸ ਕੇ ਘੋੜੇ ਕਾ
ਜਨਮ ਦੀਆ ਸੋ ਤੁਮਨੇ ਮੋਲ ਲੀਆ ॥ ਅਰ ਇਸਨੇ ਜੋ
ਸਿਰ ਹਲਾਇਆ ਸੋ ਤੁਮ ਸਿਉਂ ਕਹਾ ਹੇ ਰਾਜਾ ਮੁਝ ਕਉ
ਸਿੰਘਲਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਵਈਕੁੰਠ ਗਇਆ ॥ ਰਾਜਾ
ਕੇ ਅਉਰ ਲੋਕ ਭੀ ਆਨ ਪਹੁੰਚੇ ਘੋੜੇ ਲੇ ਆਏ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਉ ਡੰਡਉਤ ਕਰੀ ॥ ਘੋੜੇ ਉਪਰਿ ਬੈਠ
ਕਰਿ ਰਾਜਾ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰ ਕਉ ਦੀਆ ॥
ਆਪ ਰਾਜਾ ਬਨ ਮੈਂ ਤਪਸਿਆ ਕਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਰਾਜਾ ਪੰਦ੍ਰਵੇਂ
ਧਿਆਇ ਕਾ ਪਾਠ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥

(੪੨੯)

ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਪੰਦ੍ਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ ਤੈਨੇ ਸੁਣਾ
॥ ੧੫ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ
ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਵਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਪੰਚ ਦਸਮੇ
ਧਿਆਇ ॥ ੧੫ ॥ ਆਗੈ ਸੋਲਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੇਸੁ ਮੁਖ ਸੋ ਇਉਂ ਕਹੈ ਸੁਨ ਅਰਜਨ ਇਹ
ਬਾਤ ॥ ਮਾਨਸ ਦੇਹ ਕੇ ਮਧ ਮੈਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਰਤਾਤ ॥ ੧ ॥
ਸੋਰਠਾ ॥ ਦੇਵਤਾ ਦੈਤ ਸੁਭਾਵ ਜੋ ਮਾਨਸ ਦੇਹਿ ਮੈਂ ਵਰਤਦਾ ॥
ਸੋ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ਪ੍ਰਥਮੈ ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ ਸੁਨ ॥ ੨ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਸੁਰ ਸੁਭਾਵ ॥ ਭਉ ਨਹੀਂ ਰਾਖੈ ਅੰਤਰਿ ਕੋਇ ॥
ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁਧ ਜਿਹ ਹੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਜੋਗ ਮਹਿ ਨਿਸਦਿਨ
ਰਹੈ ॥ ਦਾਨ ਕਰਨ ਸੁਭਾਵ ਜਿਸ ਅਹੈ ॥ ੩ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ

(੪੩੦)

ਜੀਤਨ ਮੈਂ ਪਰਧਾਨ ॥ ਜਗ ਕਰਨ ਮੈਂ ਪਰਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ਬੇਦ
ਪਾਠ ਤਪਸਿਆ ਕਰੈ ॥ ਕੋਮਲ ਸੁਭਾਵ ਸਦਾ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੪ ॥
ਕੋਈ ਜੀਵ ਦੁਖਾਵੈ ਨਾਹੀ ॥ ਸਦਾ ਰਹੈ ਸਤ ਬੋਲਨ ਮਾਹੀ ॥
ਕ੍ਰੋਧ ਨਿੰਦਾ ਵਹੁ ਮੂਲ ਨ ਕਰੈ ॥ ਤਿਆਗ ਇੰਦ੍ਰੀ ਭੋਗ ਮਨ
ਧਰੈ ॥ ੫ ॥ ਸਾਂਤ ਰੂਪ ਸਭੁ ਪਰ ਦਇਆਲ ॥ ਸਭ ਕਾ ਸੁਖ
ਦਾਇਕ ਕਿਰਪਾਲ ॥ ਪਾਪ ਨ ਕਰੈ ਲੋਭ ਤੇ ਰਹਤ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ
ਖਿਮਾ ਅਰ ਧੀਰਜ ਸਹਤ ॥ ੬ ॥ ਪੂਜਾ ਮਾਨਤਾ ਵਹੁ ਨਾਹਿ
ਕਰਾਵੈ ॥ ਸਮ ਸੁਭਾਵ ਏ ਦੇਵ ਕਹਾਵੈ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ ਏਹੁ ਸੁਭਾਵ
ਸੁਭ ਹੋਇ ॥ ਵਹੁ ਮਾਨਸ ਦੇਵ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੭ ॥ ਅਸੁਰ ਸੁਭਾਵ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਅਬ ਫੁਨ ਦਈਤ ਸੁਭਾਵ ਸੁਨਾਉਂ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਖੰਡ
ਤਿਹ ਭੀਤਰਿ ਪਾਉਂ ॥ ਅਰਥ ਪਾਖੰਡ ਕੋ ਐਸੇ ਜੋਇ ॥ ਅੰਤਰਿ

(੪੩੧)

ਕਪਟ ਬਾਹਰ ਸੁਧ ਹੋਇ ॥ ੮ ॥ ਸਭ ਤੇ ਵਡਾ ਆਪ ਕੋ ਜਾਨੈ ॥
ਐਸਾ ਗਰਬ ਆਪ ਮੈਂ ਮਾਨੈ ॥ ਮੁਝ ਸਮਾਨ ਦੂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥
ਐਸੇ ਕਹਿ ਅਭਿਮਾਨੀ ਹੋਇ ॥ ੯ ॥ ਸਦਾ ਬਚਨ ਕਠੋਰ ਜੋ ਕਹੈ ॥
ਸੋ ਸਭ ਸੁਭਾਵ ਅਸੁਰ ਕੇ ਅਹੇ ॥ ਤਿਨ ਸਭ ਕੋ ਹੈ ਮੂਲ ਅਗਿ-
ਆਨ ॥ ਸੁਭਾਵ ਸਭੀ ਅਗਿਆਨ ਤੇ ਜਾਨ ॥ ੧੦ ॥ ਜਿਸ ਮੈਂ ਵਰਤੈ
ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ ॥ ਮੁਕਤ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਵਹੁ ਨਰ ਪਾਇ ॥ ਦੁਸ਼ਟ
ਸੁਭਾਵ ਜਿਸ ਨਰ ਮੈਂ ਆਹੀ ॥ ਸਦਾ ਰਹੈ ਵਹੁ ਨਿੰਦਿਆ
ਮਾਹੀ ॥ ੧੧ ॥ ਏਤੇ ਬਚਨ ਜਬ ਕੇਸਵ ਕਹੇ ॥ ਅਰਜਨ ਸੁਨਤ
ਵਿਚਾਰਤ ਭਏ ॥ ਦ੍ਰੈਤ ਸੁਭਾਵ ਮਤ ਮੁਝ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਇਸ ਬੀਚਾਰ
ਮੈਂ ਸੁਕਚਿਓਂ ਸੋਇ ॥ ੧੨ ॥ ਅਰਜਨ ਕੋ ਜਬ ਸੁਕਚਿਆ ਲਹਿਓ ॥
ਤਬ ਕੇਸੁ ਅਰਜਨ ਕਉ ਕਹਿਓ ॥ ਹੇ ਪਾਂਡਵ ਤੁਮ ਸੋਚ ਮਤ

(੪੩੨)

ਕਰੋ ॥ ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ ਸਭ ਆਪ ਮੈਂ ਧਰੋ ॥ ੧੩ ॥ ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ
ਸਭੀ ਹੈ ਜੋਇ ॥ ਸਾਥ ਲੈ ਜਨਮਿਆ ਹੈਂ ਤੂੰ ਸੋਇ ॥ ਸੁਰ ਅਸੁਰ
ਸੁਭਾਵ ਜੇ ਆਹਿ ॥ ਮਾਨੁਏਂ ਮਾਹਿ ਸਭੀ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ੧੪ ॥ ਸੋ
ਸਭ ਤੁਝਕੋ ਕਹੇ ਸੁਨਾਇ ॥ ਅਸੁਰ ਸੁਭਾਵ ਕਹੇ ਪ੍ਰਗਟਾਇ ॥
ਅਬ ਫਿਰਿ ਅਸੁਰ ਸੁਭਾਵ ਤੁਮ ਸੁਨੋ ॥ ਜੈਸੇ ਅਰਜਨ ਤੁਮ ਪੈ
ਭਨੋ ॥ ੧੫ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਬਸੈ ਗਿ੍ਰਸਤ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਗਿ੍ਰਸਤ ਜੁਗਤ
ਵਹੁ ਜਾਨਤ ਨਾਹੀ ॥ ਤਿਆਗ ਗਿ੍ਰਸਤ ਅਤੀਤ ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਅਤੀਤ
ਰਹਤ ਨਹੀਂ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥ ੧੬ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰਭਾਈ ਕੋ ਮੂਲ ਨਾ
ਜਾਨੈ ॥ ਮੁਝ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਕੋ ਨਹੀਂ ਮਾਨੈ ॥ ਆਪਸ ਮੈਂ ਮਿਲਿ
ਐਸੇ ਭਾਖੇ ॥ ਅਸਤਹਰਿ ਕਹਾਂ ਜੋ ਹਮ ਲਾਖੈ ॥ ੧੭ ॥ ਤਿਸਕੋ ਕਿਸੀ
ਦੇਖਿਓ ਨਹੀਂ ਭਾਈ ॥ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰ ਆਪੇ ਉਪਜਾਈ ॥ ਇਸਤ੍ਰੀ

(੪੩੩)

ਪੁਰਖ ਸੰਜੋਗ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਉਤਪਤ ਸਕਲ ਜਗਤ ਕੀ ਜੋਇ ॥
੧੮ ॥ ਕੀਆ ਨਹੀਂ ਕਿਸੀ ਸੰਸਾਰ ॥ ਆਪੇ ਭਇਆ
ਸੰਸਾਰ ਅਪਾਰ ॥ ਤਾਂਤੇ ਡਰ ਰਾਖੇ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਪਹਿਰਨ ਖਾਵਨ
ਤੇ ਸੁਖ ਹੋਇ ॥ ੧੯ ॥ ਐਸੀ ਦੁਸ਼ਟ ਬੁਧ ਤਿਨ ਮਾਹਿ ॥ ਮਲੀਨ
ਨੀਚ ਬੁਧ ਹੈ ਤਾਹਿ ॥ ਖਾਵੈ ਭਲਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਵਡਾ
ਲਾਭ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸੁਖ ਗਾਵੈ ॥ ੨੦ ॥ ਐਸੇ ਕਰਮ ਕਰੈ ਵਹੁ ਮੂੜ ॥
ਪਾਵੈ ਦੁਖ ਜੋ ਵਰਤੈ ਕੂੜ ॥ ਕਸ਼ਟ ਨਮਿਤ ਦੂਜੈ ਕੀ ਕਰੈ ॥
ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰੇਤੋਂ ਕੀ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੨੧ ॥ ਐਸੇ ਕਹੇ ਅਪਨੇ ਮਨ
ਮਾਹਿ ॥ ਜੋ ਤੀਆ ਹੋਇ ਤੇ ਭੋਗੇ ਤਾਹਿ ॥ ਵਡਾ ਲਾਭ ਸੰਸਾਰ ਕੇ
ਮਾਹਿ ॥ ਕਾਮ ਬਿਨਾਂ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹਿ ॥ ੨੨ ॥ ਸੋ ਕਾਮ ਐਸੇ
ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਪੂਰਨ ਤਾਹਿ ਕਹੈ ਮਮ ਰੀਤ ॥ ਮਨ ਅਭਿਮਾਨ

ਸਿਉ ਉਨਮਤ ਰਹੈ ॥ ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਕੋ ਮਨ ਗਹੈ ॥ ੨੩ ॥
 ਅਤ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਬਿਰਤ ਵਹੁ ਰਾਖੈ ॥ ਚਿੰਤਾ ਮਾਹਿ ਚਿਤ ਨਿਤ
 ਲਾਖੈ ॥ ਮਗਨ ਸਦਾ ਚਿੰਤਾ ਮੈਂ ਰਹੈ ॥ ਆਪਸ ਮੈਂ ਮਿਲਿ ਕਰਿ
 ਇਉਂ ਕਹੈ ॥ ੨੪ ॥ ਕਾਮ ਲਾਭ ਸਮ ਅਉਰ ਨ ਕੋਇ ॥
 ਆਸਾ ਫਾਸ ਮੈਂ ਨਿਤ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਮਗਨ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੈਂ ਰਹੈ ॥
 ਇੰਦ੍ਰੀ ਭੋਗ ਸਦਾ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਐਸੇ ਕਹੈ ਵਹੁ ਮਿਲਿ
 ਕਰਿ ਨੀਤ ॥ ਆਜ ਇਹੁ ਲਾਭ ਮੈਂ ਪਾਇਓ ਮੀਤ ॥ ਪ੍ਰਾਤਕਾਲ
 ਪਾਵਹੁਗਾ ਏਹੁ ॥ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਉਰ ਕਛੁ ਲੇਹੁ ॥ ੨੬ ॥
 ਅਮਕੋ ਕਉ ਮੈਂ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਲਗਾਇਆ ॥ ਅਮਕੋ ਕਉ ਕਰਿ ਜੁਧ
 ਭਗਾਇਆ ॥ ਹਉ ਈਸਰ ਅਰ ਸਿਧ ਬਲਵਾਨ ॥ ਸਤ ਪੀੜੀ
 ਮੇਰੀ ਪਰਧਾਨ ॥ ੨੭ ॥ ਜਾਤ ਮੈਂ ਆਪ ਸਮਾਨ ਨ ਲਹੈ ॥ ਸਭਹੂੰ

ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਮੈਂ ਅਹੈ ॥ ਅਉਰ ਸਭੀ ਹੈਂ ਮੇਰੇ ਦਾਸ ॥ ਮਨ ਮੈਂ
 ਅਨਿਕ ਚਿਤਵਨਾ ਕੋ ਬਾਸ ॥ ੨੮ ॥ ਮੋਹੇ ਇਤ ਅਗਿਆਨ
 ਤੇ ਓਇ ॥ ਮੋਹ ਜਾਲ ਮੈਂ ਬਾਂਧੇ ਸੋਇ ॥ ਕਾਮ ਭੋਗ ਮਾਹਿ
 ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ਰਹਹਿ ਅਪਵਿਤ੍ਰ ਨਰਕ ਮੈਂ ਲੀਨ ॥ ੨੯ ॥ ਅਬ
 ਭੀ ਨਰਕ ਮਾਹਿ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਆਰੈ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਲਹੈ ॥
 ਅਬ ਸੁਨ ਜਗ ਵਹੁ ਕੈਸੇ ਕਰੈ ॥ ਭਲਾ ਕਹਾਵਨ ਨਮਿਤ
 ਮਨ ਧਰੈ ॥ ੩੦ ॥ ਸਾਸਤ੍ਰ ਕੀ ਬਿਧਿ ਜਾਨਤ ਨਾਹੀ ॥ ਅਹੰਕਾਰ
 ਗਰਭ ਮੈਂ ਵਿਆਕੁਲ ਆਹੀ ॥ ਐਸੇ ਜੋ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕ ॥
 ਬੂਝੇ ਰਹੈਂ ਸਮੁੰਦ੍ਰੇ ਸੋਕ ॥ ੩੧ ॥ ਬਹੁਤ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਤਿਹ
 ਮਾਹਿ ॥ ਆਤਮ ਰਾਮ ਕੋ ਜਾਨਤ ਨਾਹਿ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬ
 ਵਿਆਪੀ ਅਹੈ ॥ ਤਿਸਕੀ ਨਿੰਦਾ ਵਹੁ ਨਿਤ ਕਹੈ ॥ ੩੨ ॥

(੪੩੬)

ਸਭ ਦੇਹੋ ਕਉ ਵਹੁ ਦੁਖ ਦੇਵੈ ॥ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਨ ਕਬਹੂੰ ਲੇਵੈ ॥
ਮਾਨੁਖ ਨੀਰ ਅਸੁਰ ਜੋ ਆਹਿ ॥ ਆਵਾ ਗਵਨ ਮੈਂ ਨਿਤ
ਕੋ ਪਾਹਿ ॥ ੩੩ ॥ ਚਉਰਾਸੀ ਲਖ ਜੋਨ ਮੈਂ ਪੜੈ ॥ ਜਨਮ
ਜਨਮ ਦੁਖੀਏ ਵਹੁ ਫਿਰੈਂ ॥ ਐਸੇ ਸੁਭਾਵ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਮਾਹੀ ॥
ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਦਈਤ ਕਹਾਹੀ ॥ ੩੪ ॥ ਮੁਝ ਆਤਮ ਕੋ ਵਹੁ ਨਹੀਂ
ਪਾਵਹਿ ॥ ਬਾਰੰਬਾਰ ਜਨਮ ਮਹਿ ਆਵਹਿ ॥ ਤੀਨ ਦੁਆਰ
ਦੇਹਿ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਜੋ ਆਹਿ ॥ ੩੫ ॥ ਸੋ ਤੀਨੋਂ
ਦੁਆਰ ਨਰਕ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਇਨ ਕਾ ਤਿਆਗ ਪਾਰਥ ਧਰ ਚੀਤ ॥
ਮੁਕਤਾ ਜੋ ਤੀਨੋਂ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਪਰਮਗਤ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੩੬ ॥
ਤੂੰ ਭੀ ਇਨ ਕੋ ਬੇਗ ਤਿਆਗ ॥ ਆਤਮ ਤਤ ਮੈਂ ਨਿਸਦਿਨ
ਲਾਗ ॥ ਮੈਂ ਇਹੁ ਬੁਧ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜੋ ਕਹਾ ॥ ਜਿਸ ਇਹ ਬੀਚਾਰ

(੪੩੭)

ਮਨ ਮੋਂ ਨਹੀਂ ਲਹਾ ॥ ੩੭ ॥ ਅਪਨੀ ਬੁਧ ਮੈਂ ਵਰਤੈ ਜੋਇ ॥
ਤਪਸਿਆ ਦਾਨ ਕਰੈ ਨਿਤ ਸੋਇ ॥ ਤਿਨ ਕਾ ਫਲ ਵਹੁ ਦੁਖ
ਬਹੁ ਪਾਵੈ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਮਾਹਿ ਨਿਤ ਆਵੈ ॥ ੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਏਹੁ ਸਾਸਤ੍ਰ ਜੋ ਮੈਂ ਕਹਾ ਸਮਝੈ ਗਿਆਨੀ ਮੀਤ ॥ ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ
ਕੇ ਕਰਮ ਸਭ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਤਿ
ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਵਹੁ ਨਿਤ ਜਿਸ ਹੈ ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ ॥ ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ ਮੈਂ
ਬਹੁਤ ਸੁਖ ਹੇ ਅਰਜਨ ਚਿਤ ਲਾਵ ॥ ੪੦ ॥ ਟੀਕਾਕਾਤ ਵਾਰ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਬਿਭਾਗ ਜੋਗ ਜੋ ਖਸਟ ਦਸਮੋਂ ਧਿਆਇ ॥ ਤਿਸਕੀ
ਭਾਖਿਆ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ॥ ਦੋਉ ਸੁਭਾਵ ਪ੍ਰਤਖ ਜਿਸ ਮਾਹੀ ॥
ਦੇਵ ਸੁਭਾਵ ਖਾਲਸੇ ਮੈਂ ਆਹੀ ॥ ੪੧ ॥ ਰਹਤ ਖਾਲਸੇ ਕੀ ਦੇਵ
ਸੁਭਾਵ ॥ ਖਾਲਸਾ ਸੋਈ ਜੋ ਮਨ ਮੈਂ ਲਾਵ ॥ ਏਕ ਅਕਾਲ ਜਾਨੈ

ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ਅਸੁਰ ਭਾਵ ਰਾਖੈ ਨਹੀਂ ਚੀਤ ॥ ੪੨ ॥ ਦੇਵ
 ਸੁਭਾਵ ਮੈਂ ਨਿਤ ਵਹੁ ਰਹੈ ॥ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭ ਲਹੈ ॥
 ਜਗਤ ਲੋਕ ਕਉ ਮੂਲ ਨ ਦੇਖੈ ॥ ਖਾਲਸਾ ਏਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਪੇਖੈ ॥
 ੪੩ ॥ ਜੇਤੇ ਨਾਮ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਸੋ ਸਭ ਬਾਸਦੇਵ ਕੋ
 ਆਹੀ ॥ ਦਿਸਦਿ ਅਦਿਸਦ ਬਾਰਤਾ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਏਕ
 ਗੋਬਿੰਦ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ੪੪ ॥ ਸਤ ਅਸਤ ਜਹਾ ਲਉ ਦੀਸੈ ॥
 ਸਭੀ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਸੋ ਈਸੈ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮਾਹਿ ਜੋ ਬੋਲੈ ਵਰਤੈ ॥
 ਸਭ ਮੈਂ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਰਤੇ ॥ ੪੫ ॥ ਧਰਨ ਅਕਾਸ
 ਦਿਸਾ ਜੋ ਭਾਈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਹੈ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਈ ॥ ਪਸੂ ਪੰਖੀ
 ਅਰ ਤ੍ਰਿਣ ਬਨ ਲੋਕ ॥ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਸਭੀ ਕਛੁ ਹੋਗ ॥ ਦੇਖਨ
 ਸੁਨਨ ਅਰ ਸਭ ਜੋ ਅਹੈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਹੀ ਲਹੈ ॥

੪੬ ॥ ੧੬ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੂਪ ਨਖਤ੍ਰ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ
 ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਦੇਵ
 ਆਸੁਰੀ ਸੰਪਦਾ ਵਰਨਨੇ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਬਾਦੇ
 ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਖਸਟ ਦਸਮੇਂ ਧਿਆਇ ॥ ਸ੍ਰੀ
 ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਅਬ ਸੋਲਵੇਂ ਧਿਆਇ
 ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਏਕ ਸੰਰਠਿ ਦੇਸ ਤਿਸ
 ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਖੜਗਬਾਹ ਥਾ ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਬਡਾ ਧਰਮਾਤਮਾ
 ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਠਉਰ ਠਉਰ ਜਗੋਂ ਕੇ ਥੰਡ ਦੇਖਏ ॥
 ਅਰ ਰਾਜਾ ਹਰਿ ਭਗਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣੇਂ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੈ ॥ ਤਿਸਕੀ
 ਪਰਜਾ ਭੀ ਧਰਮਾਤਮਾ ਰਹੈ ਸਭਕੀ ਆਪਸ ਮੇਂ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਸੋ
 ਰਾਜਾ ਕੇ ਹਾਥੀ ਬਹੁਤ ਘੋੜੇ ਬਹੁਤ ਦੂਬ ਬਹੁਤ ॥ ਸੋ ਉਨ

(੪੪੦)

ਹਾਥੀਓਂ ਮੈਂ ਏਕ ਹਾਥੀ ਖੋਟਾ ਥਾ ਰਾਜਾ ਕੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਉਪਦ੍ਰੁ
ਬਹੁਤ ਕਰੇ ॥ ਕਿਸੀ ਮਹਾਵਤ ਕਉ ਉਪਰਿ ਚੜਨ ਨ ਦੇਵੇ ਜੋ
ਮਹਾਵਤ ਚੜ੍ਹੇ ਤਿਸ ਕਉ ਸਿਰ ਪਕੜ ਕਰਿ ਪਟਕਾਵੈ ॥
ਪੈਰਉਂ ਮੈਂ ਜੰਜੀਰ ਬੰਧਾਣੇ ਨ ਦੇਵੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਦੇਸ ਦੇਸ ਮੈਂ
ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ॥ ਕੋਈ ਐਸਾ ਮਹਾਵਤ ਹੋਵੈ ਜੋ ਇਸ ਹਾਥੀ
ਕਉ ਵਸ ਕਰੈ ॥ ਸੋ ਕੋਈ ਉਸਕੇ ਨਜੀਕ ਨ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਹਾਥੀ
ਨਗਰ ਕੇ ਮੰਦਰ ਢਾਹੇ ॥ ਜਿਸ ਗਲੀ ਮੈਂ ਜਾਵੈ ਸੋ ਗਲੀ
ਢਾਹੇ ॥ ਜੋ ਕੋਈ ਮਾਨੁਖ ਆਗੈ ਆਵੈ ਤਿਸ ਕਉ ਪਕੜ ਚੀਰ
ਡਾਰੇ ॥ ਦਾਤੋਂ ਸਿਉਂ ਉਖਾੜ ਕੇ ਪਟਕਾਇ ਦੇਵੇ ॥ ਅਰ ਅਉਰ
ਬਨਕੇ ਪੰਛੀਓਂ ਕਉ ਮਾਰੇ ॥ ਜਿਨ ਕਉ ਪਾਵੈ ਤਿਨ ਕਉ
ਮਾਰੈ ॥ ਫੇਰ ਨਗਰ ਮੈਂ ਆਵੈ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਨਗਰ ਮੈਂ

(੪੪੧)

ਬਹੁਤ ਉਪਦ੍ਰੁ ਕਰੈ ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਕਉ ਬਡੀ ਚਿੰਤਾ ਭਈ ॥
ਪਰਜਾ ਕਉ ਦੁਖੀ ਦੇਖਕੇ ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਪਰ
ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰੇ ਜੋ ਕਿਆ ਕੀਜੇ ਜਿਸ ਸਿਉਂ ਹਾਥੀ ਵਸ ਹੋਵੈ ॥
ਤਬ ਏਕ ਦਿਨ ਹਾਥੀ ਨਗਰ ਮੈਂ ਚਲਾ ਆਵਤਾ ਥਾ ॥ ਸੋ ਏਕ
ਬ੍ਰਹਮਣ ਭੀ ਉਸ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਆਇ ਨਿਕਸਾ ॥ ਤਬ ਲੋਕ ਬੋਲੇ
ਹੋ ਬ੍ਰਹਮਣ ਇਸ ਮਾਰਗ ਨ ਜਾਇ ॥ ਮਸਤ ਹਾਥੀ ਆਵਤਾ ਹੈ
ਤੁਝ ਕਉ ਮਾਰੇਗਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਮੇਰੇ ਮੈਂ ਭਜਨ
ਕਾ ਐਸਾ ਬਲ ਹੈ ਜੋ ਹਾਥੀ ਕੀ ਕਿਆ ਸਕਤ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ
ਮਾਰ ਸਕੇ ॥ ਤਬ ਲੋਕ ਬੋਲੇ ਉਹ ਬਡਾ ਦੁਸ਼ਟ ਹਾਥੀ ਹੈ ਭਜਨ
ਕਾ ਬਲ ਜਾਣੈਗਾ ਨਾਹੀਂ ॥ ਅਧ ਬੀਚ ਸਿਉਂ ਪਕੜ ਕਰਿ
ਚੀਰ ਡਾਲੈਗਾ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੇ ਕਹਾ ਹਾਥੀ ਤਿਨ ਕਉ

(੪੪੨)

ਮਾਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸਿਉਂ ਵਿਮੁਖ ਹੈ ॥ ਮੈਂ ਤੋਂ ਹਰਿ ਭਗਤ
ਹੈ ॥ ਤਬ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਓਹੁ ਹਾਥੀ ਆਨ ਪਹੁੰਚਾ ॥ ਏਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਜਹਾਂ ਥਾ ਤਹਾਂ ਹੀ ਖੜਾ ਰਹਾ ਜਬ ਹਾਥੀ ਨਿਕਟਿ ਆਇਆ ॥
ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਦੇਖਾ ॥ ਅਰ ਉਸ ਹਾਥੀ ਸੂਝ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਕੀ ਓਰ ਚਲਾਈ ॥ ਤਬ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਜਾਨਾ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ
ਚਰਨ ਪਕੜ ਕੇ ਫਿਰਾਇ ਮਾਰੇਗਾ ॥ ਤਬ ਹਾਥੀ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਕੇ ਚਰਣ ਛੁਹ ਕੇ ਮਾਥੇ ਚਢਾਏ ॥ ਅਰੁ ਖੜਾ ਹੋ ਰਹਾ ॥
ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਰੇ ਗਜਇੰਦ੍ਰ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ
ਸਿੰਘਾਣਤਾ ਹੋਂ ॥ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਤੂੰ ਪਾਪੀ ਹੈਂ ਤਿਸਤੇ ਅਬ
ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਉ ਉਧਾਰੋਂਗਾ ॥ ਇਸ ਹਾਥੀ ਕੀ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਡਾਉਂਗਾ
ਤੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨ ਕਰੁ ॥ ਤਬ ਹਾਥੀ ਘੜੀ ਘੜੀ ਚਰਨ ਛੁਹਿ ਮਸਤਕ

(੪੪੩)

ਚਢਾਵੈ ॥ ਤਬ ਨਗਰ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਨੇ ਰਾਜਾ ਸਿਉਂ ਜਾ ਕਹਾ ॥
ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਹਾਥੀ ਕੇ ਪਕੜਨੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਜਤਨ ਕਰਤੇ ਥੇ
ਸੋ ਹਾਥੀ ਏਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਆਗੈ ਹਾਥ ਜੋੜ ਖੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ
ਸੁਨਕੇ ਰਾਜਾ ਆਇਆ ਦੇਖੇ ਤੇ ਸਤ ਹੈ ॥ ਹਾਥੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ
ਆਗੈ ਖੜਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਹਾ ਹੇ ਗਜਇੰਦ੍ਰ ਆਗੈ
ਆਉ ॥ ਤਬ ਹਾਥੀ ਆਗੈ ਆਇਆ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਆ ॥ ਸੋ
ਏਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਪਾਠੀ ਥਾ ॥ ਤਬ ਇਸਨੇ ਕਰਮੰਡਲ
ਸਿਉਂ ਜਲ ਲੀਆ ਅਰ ਮੁਖ ਸਿਉਂ ਕਹਾ ॥ ਗੀਤਾ ਕੇ ਸੋਲਵੇਂ
ਧਿਆਇ ਕੇ ਪਾਠ ਕੀਏ ਕਾ ਪੁੰਨ ਹਾਥੀ ਕਉ ਦੀਆ ਮੇਰੇ ਪੁੰਨ
ਦੇਣੇ ਕਰਿ ਏਹ ਨੀਚ ਦੇਹਤੇ ਛੂਟੇਗਾ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਜਲ ਉਸਰੇ
ਮਾਥੇ ਉਪਰਿ ਛਿਟਕਾ ॥ ਤਿਸੀ ਸਮੇਂ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਬਿਬਾਨ

(੪੪੪)

ਆਏ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਵੈਠਕੇ ਰਾਜਾ ਕੇ ਆਗੇ ਆਨ ਖੜਾ ਭਇਆ ॥
ਅਰੁ ਬੋਲਿਆ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਗਰ ਮੈਂ ਇਸੀ ਵਾਸਤੇ ਰਹਤਾ
ਥਾ ਤੂੰ ਪੁੰਨਿਆਤਮਾ ਹੈਂ ॥ ਮੈਂ ਮਨ ਮੇਂ ਵਿਚਾਰਤਾ ਥਾ ॥ ਕੋਈ ਜੀਵ
ਐਸਾ ਹੋਵੈ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਇਸ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਡਾਵੈ ॥ ਸੋ ਇਸ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਸੋਲਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਪੁੰਨ ਦੇਕੇ ਪਾਪੋਂ ਤੇ
ਛੁਡਾਇਆ ਮੁਕਤ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਆ ॥ ਤਾਂ ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਏ
ਤੇ ਵਈਕੁੰਠ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ॥
ਛੰਡਉਤ ਕਰੀ ਚਰਨੋ ਲਾਗਾ ॥ ਪੂਛਨ ਲਗਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ
ਤੁਮ ਨੇ ਕਉਣ ਮੰਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਾ ਕਉਣ ਜਤਨ ਕੀਆ ਜਿਸ ਤੇ ਏਹ
ਹਾਥੀ ਖੜਾ ਰਹਾ ਅਰੁ ਮੁਕਤ ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ
ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਜਾਪ ਕਰਤਾ ਹੋਂ ਤਿਸਕੇ ਪੁੰਨ ਬਲ ਕਰਕੇ ਏਹ ਗਜ

(੪੪੫)

ਇੰਦ੍ਰ ਮੁਕਤ ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਅਰੁ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ਏਹ
ਗਜਿੰਦ੍ਰ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ॥ ਗੁਰੂ ਨੇ ਇਸ ਕਉ
ਵਿਦਿਆ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਾਈ ॥ ਤਬ ਏਕ ਸਮੇਂ ਗੁਰ ਤੀਰਥੋਂ ਕੇ
ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨੇ ਕਉ ਚਲੇ ਇਹ ਸਿਖ ਉਸ ਹੀ ਨਗਰ ਮੈਂ
ਰਹਾ ॥ ਸੋ ਇਸ ਸਿਖ ਕੀ ਪ੍ਰਭਤਾ ਬਹੁਤ ਭਈ ॥ ਭਲੇ ਭਲੇ
ਮਾਨੁਖ ਇਸ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਉ ਆਵੈ ॥ ਤਬ ਬਾਰਹ ਬਰਸ
ਤੋੜੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਿ ਗੁਰ ਘਰਿ ਆਇਆ ॥ ਜਉ ਦੇਖੇ
ਤਉ ਸਿਖ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਰੁ ਭਲੇ ਭਲੇ ਮਾਨੁਖ ਬੈਠੇ ਹੈਂ ॥ ਤਬ
ਇਸ ਸਿਖ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਮੇਰਾ ਗੁਰ ਆਇਆ ਹੈ ॥ ਤਬ
ਮਨ ਮੈਂ ਵਿਚਾਰਨੇ ਲਾਗਾ ਜੋ ਮੈਂ ਇਨ ਕਉ ਆਦਰ
ਕਰਉਂਗਾ ਚਰਨ ਗਹਿ ਰਹੂੰਗਾ ਤਉ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਭਤਾ ਘਟੇਗੀ ॥

(੪੪੬)

ਤਬ ਇਸਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦ ਲੀਏ ਚੁਪ ਕਰਿ ਰਹਾ ॥ ਤਬ ਗੁਰ ਨੇ
ਜਾਨਿਆ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਦੇਖਕੈ ਨੇਤ੍ਰ ਮੂੰਦ ਰਹਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਗੁਰ
ਬੋਲਿਆ ਰੇ ਮਹਾ ਅੰਧੇ ਤੈਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਦੇਖਕੈ ਸਿਰ ਨ ਨਿਵਾ-
ਇਆ ਡੰਡਵਤ ਨ ਕਰੀ ਤੈਨੇ ਅਪਨੀ ਪ੍ਰਭਤਾ ਕਾ ਅਭਿਮਾਨ
ਕੀਆ ਅਉਰ ਤੁਝ ਕਉ ਕਿਆ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਵਉਂ ॥ ਜਾਹਿ ਤੂ ਹਾਥੀ
ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਇਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ ਤੁਮਰੇ ਬਚਨ ਤੋ ਨਿਹਫਲ
ਜਾਣੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਮੇਰਾ ਉਧਾਰ ਕਿਉਂਕਰਿ
ਹੋਵੈਗਾ ॥ ਤਬ ਗੁਰ ਨੇ ਕਹਾ ਗੀਤਾ ਕੇ ਸੋਲਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕੇ
ਪਾਠ ਕਾ ਪੁੰਨ ਕੋਈ ਤੁਝ ਕੋ ਦੇਵੈਗਾ ਤਬ ਤੂੰ ਹਾਥੀ ਕੀ ਦੇਹਿ
ਤੇ ਛੂਟੇਗਾ ਸੋ ਓਹੁ ਹਾਥੀ ਅਬ ਉਧਰਾ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਬੋਲਿਆ
ਅਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਮੁਝ ਕਉ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਸਿਖਾਵਹੁ ॥

(੪੪੭)

ਤਬ ਉਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਰਾਜਾ ਕਉ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰਨੇ ਸਿਖਾ-
ਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜੇ ਨੇ ਅਪਣਾ ਰਾਜ ਪੁਤ੍ਰ ਕਉ ਦੀਆ ਆਪ
ਤਪਸਿਆ ਕਰਨੇ ਲਾਗਾ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਲਛਮੀ ਸੋਲਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ
ਸੁਣਾ ॥ ੧੬ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ
ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਵਾਦੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਖਸਟ ਦਸਮੇ
ਧਿਆਇ ॥ ੧੬ ॥ ਆਰੰਭ ਸਤਾਰਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥ ਅਰਜਨੇ
ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਪੈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤ ਅਬ
ਏਹ ॥ ਹੇ ਮਾਧਵ ਹੇ ਅਚਲ ਰੂਪ ਹੇ ਠਾਕੁਰ ਸਰਬੋਹ ॥ ੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬਿਧ ਜੋ ਤੁਮ ਕਹੀ ਸੋ ਬਿਧ ਕੈਸੇ ਹੋਇ ॥ ਮੈਂ

ਸਮਝੀ ਹੈ ਏਕ ਬਿਧ ਅਬ ਭਾਖੋਂ ਵਹੁ ਸੋਇ ॥ ੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਤੁਮ ਜੋ ਈਸਰ ਜਗਤ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਅਕਾਲ ਸਰੂਪ ॥ ਸੁਖ ਦਾਤਾ ਹੋ
 ਸਰਬ ਕੇ ਤੁਮ ਹੀ ਦੰਕ ਅਰ ਭੂਪ ॥ ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੇ ਜੋ
 ਤੁਮ ਜਾਨਕੈ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ਲੋਕ ॥ ਸਿਮਰਨ ਤੁਮਰਾ ਨਿਤ ਕਰੈ
 ਇਹ ਬਿਧ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜੋਗ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਹਿਚਾਨੈ ਜੋ ਨਾਹਿ
 ਤੁਮ ਸੋ ਬਿਧ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਤਿਆਗ ॥ ਵਹੁ ਮੂਰਖ ਹਰਿ ਛਾਡ ਕੈ
 ਬਿਖਿਓਂ ਕੇ ਸੰਗ ਲਾਗ ॥ ੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬਿਧ ਜਿਨ
 ਤਿਆਗ ਕੈ ਅਉਰ ਪੂਜਾ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਵਹੁ ਨਰ ਵਰਤੈ ਕਵਨ ਗੁਨ
 ਤਿਨ ਕੀ ਭਾਖੋ ਰੀਤ ॥ ੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਂਤਕ ਰਾਜਸ ਮਾਹਿ ਵਹੁ
 ਯਾਤਾਮਸ ਤਿਸੈ ਸੁਭਾਵ ॥ ਹੇ ਮਧਸੂਦਨ ਪਾਰਦ੍ਰੁਹਮ ਸੋ ਸਭ
 ਮੁਝੈ ਸੁਨਾਵ ॥ ੭ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ

(੪੪੯)

ਕੋ ਕੇਸੁ ਕਹੈਂ ਹੇ ਪਾਰਥ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ਸਰਧਾ ਪੂਜਾ ਜੋ ਕਰੈ
ਤਿਸਹੀ ਤੀਨ ਸੁਭਾਇ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੇਹ ਧਾਰੀ ਮਾਨੁਖ ਜੋ
ਵਰਤੈ ਤੀਨੋ ਮਾਹਿ ॥ ਸਾਂਤਕ ਰਾਜਸ ਤਾਮਸੀ ਏਹੁ ਤੀਨੋ ਗੁਨ
ਮਾਹਿ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸ ਗੁਨ ਮੈਂ ਮਾਨੁਖ ਹੋਇ ਸੋ ਸਰਧਾ
ਤਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਏਹ ਸਭ ਨਰ ਤੂੰ ਦੇਖਤਾ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਇਸਟ
ਤਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ੧੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਇਸਟ ਪੂਜਾ ਜਿਸ ਨਾਹਿ ਕੋ
ਸੋ ਮਾਨੁਖ ਪਸੁ ਜਾਨ ॥ ਸੁਭਾਵ ਜੋ ਤੀਨੋ ਗੁਣੇ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ
ਕਹੈਂ ਬਖਾਨ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਂਤਕ ਗੁਨ ਜਿਹ ਨਹੈ ਮੈਂ
ਦੇਵ ਪੂਜ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਰਾਖਸ ਜਖ ਜੋ ਪੂਜਤੇ ਸੋ ਰਾਜਸ ਗੁਨ
ਹੋਇ ॥ ੧੨ ॥ ਪੂਜਨ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤ ਕਾ ਸੋ ਹੈ ਤਾਮਸ ਮਾਹਿ ॥ ਤੀਨ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਤਪ ਕਰੈ ਅਬ ਫੁਨ ਭਾਖੇ ਤਾਹਿ ॥ ੧੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

ਜੋ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮੈਂ ਕਹੀ ਨਾਹਿ ਜਿਹ ਦੇਖੈ ਡਰ ਆਇ ॥ ਇਸ
 ਤਪ ਕੋ ਜੋ ਨਰ ਕਰੈ ਸੋ ਤਾਮਸ ਚਿਤ ਲਾਇ ॥ ੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਕਰੈਂ ਤਪਸਿਆ ਡਿੰਭ ਸੋ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵੈ ਓਇ ॥ ਅਹੰਕਾਰ
 ਮਾਹਿ ਵਹੁ ਲੀਨ ਹੈਂ ਫਲ ਬਾਂਛਾ ਤਿਸ ਹੋਇ ॥ ੧੫ ॥
 ਦੋਹਰਾ ॥ ਦੁਖ ਦੇਵੈ ਵਹੁ ਦੇਹਿ ਕੋ ਐਸੇ ਮੂਰਖ ਅਗ ॥
 ਬਿਆਪਿਆ ਜੋ ਮੈਂ ਰੋਮ ਰੋਮ ਨਾ ਦੇਖੈ ਕਰਤਗ ॥ ੧੬ ॥ ਦੋਹਰਾ
 ॥ ਦੁਖ ਦੇਵੈ ਵਹੁ ਨਰ ਮੁਝੈ ਅਸੁਰ ਭਾਵ ਜਿਹ ਹੋਇ ॥ ਤਾਮਸ
 ਤਪ ਜੋ ਨਰ ਕਰੈ ਸੋ ਦੈਤ ਸੁਭਾਵ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੧੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
 ਸਭ ਕੋ ਪਿਆਰਾ ਅਹਾਰ ਜੋ ਸੋ ਹੈ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਜਗਤਪਸਿਆ
 ਦਾਨ ਫੁਨ ਤ੍ਰੈ ਬਿਧ ਮਨ ਮਹਿ ਧਾਰ ॥ ੧੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨ
 ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਹਾਰ ਜੋ ਆਹਿ ॥ ਜੀਵ ਵਰਤੈ ਹੈ ਤੀਨੋਂ ਮਾਹਿ ॥

ਤਪਸਿਆ ਜਗ ਜੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਿਨਕਾ ਕਹੈ
 ਬੀਚਾਰ ॥ ੧੯ ॥ ਸਾਂਤਕੀ ਅਹਾਰ ਪ੍ਰਥਮ ਇਉਂ ਕਹੈ ॥ ਜਿਸ
 ਅਹਾਰ ਤੇ ਅਤਿ ਸੁਖ ਲਹੈ ॥ ਸਾਂਤਕੀ ਅਹਾਰ ਜੋ ਨਰ ਖਾਇ ॥
 ਆਰਬਲਾ ਬਲ ਸੋ ਪੁਰਖ ਵਧਾਇ ॥ ੨੦ ॥ ਤਿਸ ਖਾਏ ਪਰਸੰਨ
 ਨਰ ਹੋਇ ॥ ਦੇਹ ਮਾਹਿ ਦੁਖ ਰਹੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ਇਹੁ ਭੋਜਨ ਜੋ
 ਖਾਵੈ ਭਾਈ ॥ ਪ੍ਰੀਤ ਵਧੇ ਅਰ ਬਹੁ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥ ੨੧ ॥ ਸਾਂਤਕੀ
 ਭੋਜਨ ਐਸਾ ਹੋਇ ॥ ਰਸ ਭਰਿਆ ਅਰ ਚਿਕਨਾ ਸੋਇ ॥
 ਜਿਸ ਖਾਏ ਤੇ ਮਨ ਠਹਰਾਇ ॥ ਸਾਂਤਕੀ ਅਹਾਰ ਵਹੀ ਚਿਤ
 ਲਾਇ ॥ ੨੨ ॥ ਅਥ ਰਾਜਸੀ ਅਹਾਰ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
 ਰਾਜਸੀ ਅਹਾਰ ਸੁਣੋ ਅਬ ਮੀਤ ॥ ਕਉੜਾ ਖਾਣਾ ਰਾਖੋ ਚੀਤ ॥
 ਤਿਰਖਾ ਬਹੁੜ ਸਲੋਨਾ ਹੋਇ ॥ ਖਾਏ ਤੇ ਦੁਖ ਪਾਏ ਸੋਇ ॥

(੪੫੨)

੨੩ ॥ ਚਿੰਤਾ ਤਰ ਨਰ ਤਿਸਤੇ ਰਹੈ ॥ ਦੇਹ ਬਿਖੈ ਰੋਗ ਨਿਤ
ਲਹੈ ॥ ਐਸਾ ਅਹਾਰ ਰਾਜਸੀ ਕਹੀਏ ॥ ਜਿਸ ਖਾਏ ਤੇ ਦੁਖ ਸੁਖ
ਲਹੀਏ ॥ ੨੪ ॥ ਅਥ ਤਾਮਸੀ ਅਹਾਰ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਤਾਮਸ ਅਹਾਰ ਕੋ ਐਸਾ ਜਾਨੋ ॥ ਬਾਸੀ ਝੂਠਾ ਫੀਕਾ ਮਾਨੋ ॥
ਤਾਮਸੀ ਨਰ ਏਹ ਭੋਜਨ ਭਾਵੈ ॥ ਅਗਿਆਨ ਦੁਖ ਦੇਹਿ ਮਾਹਿ
ਵਧਾਵੈ ॥ ਜਗ ਪ੍ਰਕਾਰ ਐਸੇ ਅਥ ਕਹੈ ॥ ਤੀਨ ਭਾਂਤ ਕਾ ਜਗ
ਮੈਂ ਲਹੈ ॥ ੨੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲ ਬਾਛੈ ਰਿਦ ਕਛੂ ਨਾਹਿ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਬਿਧਿ ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਮਨ ਮੈਂ ਕਹੈਂ ਇਹੁ ਜਗ ਮੁਝੈ ਕਰਨਾ
ਜੋਗ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਾਵਧਾਨ ਮਨ ਹੋਇ ਕਰਿ
ਕਰਮੋ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਇ ॥ ਸਾਂਤਕ ਜਗ ਇਸ ਭਾਂਤ ਹੈ ਕਰੈ ਜੇਕੋ
ਮਨ ਲਾਇ ॥ ੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਿਖਾਵਨ ਲੋਕ ਨਮਿਤ ਜੋ ਫਲ

(੪੫੩)

ਜਗ ਮਨ ਮੋਂ ਧਰੈ ॥ ਰਾਜਸ ਜਗ ਵਹੁ ਆਖੀਐ ਜੋ ਨਰ ਐਸਾ
ਕਰੈ ॥ ੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਆਤਮਵੇਤਾ ਵਹੁ ਨਹੀਂ ਅਰ ਵਿਧ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇ ॥ ਐਸਾ ਜਗ ਜੋ ਨਰ ਕਰੈ ਤਾਮਸ ਜਾਨੋ
ਸੋਇ ॥ ੨੯ ॥ ਮੰਗਲ ਛੰਦੁ ॥ ਤਪਸਿਆ ਸੁਨੋ ਅਥ ਤ੍ਰੈ ਭਾਂਤ ॥ ਜੋ
ਕਰੈ ਤਿਸ ਆਵੈ ਸਾਂਤ ॥ ਮਨ ਬਚਨ ਦੇਹ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਇਹੁ ਤੀਨ
ਭਾਂਤ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਦੇਹਿ ਤਪਸਿਆ ਤੂੰ ਮਾਨ ॥ ਸੁਚ ਇਸ਼ਨਾਨ
ਦਾਤਨ ਜਾਨ ॥ ਜੋ ਹਰਿ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਅਹੈ ॥ ਤਿਸ ਕੀ ਪੂਜਾ
ਕੋ ਵਹੁ ਚਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਨ ਗੁਰੂ ਜੋ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਤਿਸਕੀ ਪੂਜਾ ਮਹਿ
ਤਿਹ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਜਗ ਸਭ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨਾਮ ਤਿਸ
ਕਾ ਹੋਇ ॥ ਦਿਖਾਵੈ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਘਟ ਮਾਹਿ ॥ ਤਿਸਕਾ ਨਾਮ ਗੁਰ
ਪ੍ਰਭ ਆਹਿ ॥ ਜਿਸਕੀ ਬੁਧ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਤਿਸਕੋ ਪੂਜਤਾ

(੪੫੪)

ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਅਰ ਜੋ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਇ ਤਿਸ ਮੀਤ ॥ ਪਰਾਈ ਤੀਅ
ਨ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਾਹਿ ਸਪਰਸ਼ ਨ ਕਰੈ ॥ ਅਪਨੇ
ਗ੍ਰਿਹ ਬਿਖੈ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਤਿਆਗ ਜਗ ਤੇ ਲੇਇ ॥
ਦੇਹਿ ਤੇ ਸੁਕ੍ਰ ਗਿਰਨ ਨਾ ਦੇਇ ॥ ਇਸਥਾਵਰ ਜੰਗਮ ਦੀਸੈ
ਜੋਇ ॥ ਤਿਨਤੇ ਨਾ ਦੁਖਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਫ੍ਰਹਮਚਰਜ ਕੀ ਇਹੁ
ਬਾਤ ॥ ਪੀਛੈ ਕਹੀ ਜੋ ਮੈਂ ਤਾਤ ॥ ਤਪਸਿਆ ਦੇਹਿ ਕੀ ਇਉਂ
ਹੋਇ ॥ ਅਬ ਤਪ ਬਚਨ ਕਾ ਸੁਨ ਸੋਇ ॥ ਐਸਾ ਬਚਨ ਮੁਖ ਸੋ
ਕਹੈ ॥ ਸੁਨਨੇ ਹਾਰਨ ਦੁਖ ਲਹੈ ॥ ਅਰ ਸਤ ਤਿਹ ਮੈਂ ਹੋਇ ॥ ਅਰ
ਬਹੁ ਮੀਤ ਸੋ ਹੈ ਜੋਇ ॥ ਸੁਖਦਾਇਕ ਸੀਲ ਬੋਲੈ ਮੀਤ ॥ ਮੇਰੀ
ਮਹਿਮਾਂ ਗਾਵੈ ਨੀਤ ॥ ਗਾਵੈ ਪੜੈ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ॥ ਤਪ ਬਚਨ ਕਾ ਏਹੁ ਹੈ
ਤਾਤ ॥ ਮਨ ਕਾ ਤਪ ਅਬ ਸੁਨ ਯਾਰ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਕਰੈ ਫ੍ਰਹਮ ਵੀਰਾਰ ॥

(੪੫੫)

ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰੈ ਮੁਝਕੋ ਮੀਤ ॥ ਮੁਝ ਸੋ ਰਾਖਤਾ ਨਿਤ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ਮਨ ਕੋ
ਮੋਨ ਰਾਖੈ ਨਿਤ ॥ ਚਾਹੈ ਨਾਹਿ ਤਿਸ ਕਛੁ ਚਿਤ ॥ ਮਨ ਰਾਖੈ ਮੇਰੇ
ਮਾਹਿ ॥ ਜਾਨੈ ਏਕ ਹਰਿ ਸਭ ਮਾਹਿ ॥ ਨਿਕਲੇ ਸੁਆਸ ਜਿਸਕਾ
ਜੋਇ ॥ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਜਾਪੈ ਸੋਇ ॥ ਅਹੰ ਕੋ ਸਾਸ ਵਰਤੇ ਕਹੈ ॥
ਹੰਸਾ ਜਾਪ ਐਸਾ ਲਹੈ ॥ ਬਪ ਮਨ ਬਚਨ ਕੀ ਇਹੁ ਰੀਤ ॥
ਸੋ ਸਭੀ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ਤਪਸਿਆ ਹੈ ਜੋ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਸੋ
ਤਿਸਕਾ ਕਹੈ ਅਬ ਬੀਚਾਰ ॥ ੩੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਪ ਕਰੈ ਫਲ
ਨਾ ਚਹੈ ਸੋ ਸਾਂਤਕ ਤਪ ਜਾਨ ॥ ਸਦਾ ਤਿਆਗੀ ਜਗਤ ਸੋ ਮਨ
ਮੈਂ ਰਾਮ ਪਛਾਨ ॥ ੩੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੀ ਪੂਜਾ ਕੇ ਨਮਿਤ
ਕਰਤਾ ਤਪ ਪਾਖੰਡ ॥ ਭਲ ਕਹਾਵੈ ਜਗਤ ਸੋ ਸੋ ਰਾਜਸ ਪਰਚੰਡ ॥
੩੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਤਪ ਰਾਜਸ ਥਿਰੁ ਨਹੀਂ ਦੁਖ ਹੈ ਤਿਸਕਾ

(੪੫੬)

ਮੂਲ ॥ ਐਸਾ ਤਪ ਜੋ ਡਿੰਡ ਕਾ ਮਤ ਕਰ ਹੋ ਕੋ ਭੂਲ ॥ ੩੩ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੂਰਖ ਮਤ ਸੁਨ ਤਪ ਕਹੈ ਦੇਹਿ ਕੇ ਬਹੁ ਦੁਖ ਦੇਹਿ ॥
ਕਰਤੇ ਹੀ ਜਿਸ ਦੁਖ ਹੈ ਫਲ ਤਿਸਕਾ ਦੁਖ ਲੇਹਿ ॥ ੩੪ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੁਰਾਈ ਕਿਸੀ ਨਮਿਤ ਕੋ ਐਸਾ ਜੋ ਤਪ ਹੋਇ ॥ ਜਿਸਤੇ
ਬਹੁ ਕੋ ਹੋਇ ਦੁਖ ਤਾਮਸ ਜਾਨੋ ਸੋਇ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਦਾਸ ਸੁਣ ਜੈਸੇ ਆਖੋ ਤੋਹਿ ॥ ਕਹੈ ਮੁਝ ਕਰਨਾ ਜੋਗ
ਹੈ ਜਿਉਂ ਸਾਸਤ੍ਰ ਬਿਧ ਹੋਇ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸ ਬ੍ਰਹਮਣਕੋ ਦਾਨ
ਦੇਇ ਲੇਵੈ ਨਾਹੀ ਜਿਸ ਫੇਰਿ ॥ ਉਪਕਾਰ ਜਗਤ ਨਾ ਹੋਇ ਤਿਸ ਸਭ
ਸਾਧੋਂ ਕਾ ਮੇਰ ॥ ੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਲੀ ਪਵਿਤ੍ਰ ਠਉਰ ਮੈਂ ਐਸਾ ਕੀਜੈ
ਦਾਨ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਰ ਨਿਰਾਹਾਰ ਹੋਇ ਦੀਜੈ ਸਾਧ ਪਹਿਚਾਨ ॥
੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਸਲੀ ਕਰਮੀ ਬੁਧਵਾਨ ਐਸਾ ਬ੍ਰਹਮਣ

(੪੫੭)

ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਜਾਨ ਜੋ ਰਿਦੇ ਮੈਂ ਤਿਸਦੀ ਜੈ ਇਹ ਸੋਇ ॥
੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ ਜੋ ਦੀਜੀਐ ਸੋ ਸਾਂਤਕ ਹੈ ਦਾਨ ॥
ਤਿਸਤੇ ਨਰ ਅਤ ਸੁਖ ਲਹੈ ਆਤਮ ਹੋਇ ਪਰਾਨ ॥ ੪੦ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਸਾਰ ਮਾਇਆ ਉਪਕਾਰ ਕਛੁ ਜਿਸ ਬ੍ਰਹਮਣ ਮੈਂ
ਹੋਇ ॥ ਤਿਸਕੋ ਦੇਵੈ ਦਾਨ ਵਹੁ ਫਲੁ ਤਿਸ ਚਾਹੈ ਜੋਇ ॥ ੪੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੋ ਫਲ ਪਾਵੈ ਰਾਮ ਤੇ ਅਰ ਪੀਛੈ ਹੋਇ ਕਲਿਆਨ ॥
ਐਸੀ ਬਿਧ ਕਾ ਦਾਨ ਜੋ ਸੋ ਤੂੰ ਰਾਜਸ ਜਾਨ ॥ ੪੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਠਉਰ ਸਮਾ ਅਪਵਿਤਰ ਹੋਇ ਅਪਾਤਰ ਦੀਜੈ ਦਾਨ ॥ ਐਸਾ ਦਾਨ
ਅਗਿਆਨ ਹੈ ਸੋ ਤੂੰ ਤਾਮਸ ਜਾਨ ॥ ੪੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਦਾਨ ਕਰਤ
ਨਰ ਇਉ ਕਹੈ ਮੁਝ ਤੇ ਕਛੁ ਨਾ ਹੋਇ ॥ ਦੇਵੈ ਲੇਵੈ ਏਕ ਹਰਿ ਤਿਸ
ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕੋਇ ॥ ੪੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਹੰਭਾਵ ਕੋ ਦੂਰ ਕਰਿ

(੪੫੮)

ਐਸਾ ਕਰਤਾ ਦਾਨ॥ ਸੋ ਦਾਨ ਅਤ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸਤੇ ਉਪਜੈ ਗਿਆਨ
੪੫ ॥ ਸਭ ਮੈਂ ਰਵਿਆ ਏਕ ਹਰਿ ਤਿਸ ਬਿਨ ਅਵਰ ਨ ਕੋਇ ॥
ਤਾਂਤੇ ਸਭੀ ਪਵਿਤਰ ਹੈ ਦੂਸਰ ਹੋਆ ਨ ਹੋਇ ॥ ੪੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸਮਾਨ ਵਰਤੈ ਤਿਸ ਇਛ ਮੈਂ ਸਭ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੁਖ ॥
ਤਿਸਕੀ ਇਛਾ ਜੋ ਵਰਤਦਾ ਤਿਸ ਮੈਂ ਨਾਹੀ ਦੁਖ ॥
॥ ੪੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਾਨੈ ਸਗਲਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਖਾਨ ਪੀਨ ਕਛੁ
ਨਾਹਿ ॥ ਜੇਕੋ ਐਸਾ ਜਾਨਤਾ ਸੋ ਨਿਰਾਹਾਰ ਕਹਾਹਿ ॥ ੪੮ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਹਰਿ ਸੰਸਾਰ ਏਕ ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਸ ਮੈਂ ਦੇਨ ਨ ਲੇਇ ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਏਕੋ ਪਸਰਿਆ ਆਪ ਆਪ ਕੋ ਦੇਇ ॥ ੪੯ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਈਸਰ ਅਬਨਾਸੀ ਕੀ ਬਾਤ ॥
ਅਬ ਤੁਝ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਸੁਨ ਤਾਤ ॥ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਓਅੰ ਜਬ

(੪੫੯)

ਕਹਿਆ ॥ ਤਿਸ ਇਛਾ ਤੇ ਸਭ ਕਛੁ ਭਇਆ ॥ ੫੦ ॥
ਉਪਜਾਵਨ ਨਮਿਤ ਜਗਤ ਕੇ ਭਾਈ ॥ ਬ੍ਰਹਮਾ ਭਇਓ ਜਿਨ
ਸਭ ਉਪਜਾਈ ॥ ਸੰਖਾਰ ਨਮਿਤ ਸੰਸਾਰ ਕੇ ਜਾਨੈ ॥ ਮਹਾ ਰੁਦ੍ਰ
ਪਰਗਟੁ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ੫੧ ॥ ਤਿਨ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਏਹ ਸਭ ਉਪ-
ਜਾਏ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬੰਦ ਅਰ ਕਰਮ ਬਤਾਏ ॥ ਜਗ ਅਰ ਜਗ ਬਿਧ
ਸਭ ਭਿਨ ਕਰੀ ॥ ਉਪਜਾਏ ਦਾਨ ਤਪਸਿਆ ਹਰੀ ॥ ੫੨ ॥ ਬ੍ਰਹਮਵੇਤਾ
ਜੋ ਪੰਡਤ ਆਹੀ ॥ ਐਸਾ ਜਾਨ ਵਰਤੇ ਸਭ ਮਾਹੀ ॥ ਬੰਦ ਪਾਠੀ ਐਸੇ
ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਜੋ ਹੂਆ ਸੋ ਹਰਿ ਤੇ ਮਾਨੈ ॥ ੫੩ ॥ ਜਿਨ ਕੋ ਮੁਕਤ
ਚਾਹਿ ਹੋ ਮੀਤ ॥ ਅਜ ਤਨ ਮੁਕਤਿ ਨ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ਕਹੈ ਬੰਧ ਹੈਂ
ਹਮ ਜਗ ਮਾਹੀ ॥ ਮੁਕਤ ਆਸ ਵਹੁ ਨਿਤ ਕਰਾਹੀ ॥ ੫੪ ॥
ਕਰਣਿ ਤਪਸਿਆ ਅਰੁ ਜਗ ਦਾਨ ॥ ਐਸੇ ਕਰਨਿ ਤਿਨ

(੪੬੦)

ਕੋ ਪਰਵਾਨ ॥ ਵਹੁ ਬਿਏਕੀ ਪੁਰਖ ਕਹਾ ਹੀ ॥ ਕਿਰਿਆ
ਕਰਿ ਤਿਸ ਫਲ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀ ॥ ੫੫ ॥ ਸਤਿ ਕਰਮ ਵਹੁ ਨਿਤ
ਕਰੈ ਫਲ ਤਿਆਗ ਮੁਕਤਿ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਕਰਮੋ ਤੇ ਜਬ ਮਨ
ਸੁਧ ਹੋਇ ॥ ਉਪਜੈ ਸਹਜੈ ਗਿਆਨ ਗਤ ਸੋਇ ॥ ੫੬ ॥
ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਮ ਸਤ ਕਰੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਬਾਛਾ ਫਲ ਨਾ ਧਰੈ ॥
ਦੁਤੀਏ ਮੁਝਕੇ ਨਿਤ ਸਤ ਜਾਨੈ ॥ ਸਤ ਜਾਨ ਇਹ ਮੁਖੇਂ ਬਖਾਨੈ ॥
੫੭ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਕਰੈ ਰਾਮ ਸਭ ਜਾਨੈ ॥ ਭਗਤ ਅਪਨੇ ਕੋ ਨਿਤ
ਪਛਾਨੈ ॥ ਭਗਤ ਅਪਨੇ ਕਾ ਦੀਆ ਲੇਇ ॥ ਐਸਾ ਜਾਨ ਮਨ
ਮੁਝ ਮੈਂ ਦੇਇ ॥ ੫੮ ॥ ਸਰਧਾ ਸੰਜੁਗਤ ਮੁਝ ਸਿਮਰਨ ਕਰੈ ॥
ਅਸਤੋਤ੍ਰ ਪਾਠ ਨਿਤ ਮੇਰੈ ਪੜੈ ॥ ਸੋ ਕਰਮ ਪੂਰਨ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥
ਏਹ ਕਰਮੋ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਮਾਨੋ ॥ ੫੯ ॥ ਦਾਨ ਤਪਸਿਆ ਅਰੁ ਜਗ

(੪੬੧)

ਜੋਇ ॥ ਤਿਸ ਕਰਨੇ ਕੀ ਇਹ ਬਿਧ ਹੋਇ ॥ ਐਸੇ ਤਿਆਗ
ਅਵਰ ਬਿਧ ਕਰੈ ॥ ਅਰੁ ਫਲ ਤਿਸ ਕਾ ਮਨ ਮੋ ਧਰੈ ॥ ੬੦ ॥ ਜੋ
ਹੋਮੈਂ ਬੈਸੰਤਰ ਮਾਹਿ ॥ ਅਰ ਬਾਹਮਨ ਮਾਹਿ ਜੋ ਦਾਨ ਕਰਾਹਿ ॥
ਤਪਸਿਆ ਕਿਰਿਆ ਜੋ ਧਾਰੈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਅਰਜਨ
ਪਿਆਰੈ ॥ ੬੧ ॥ ਤਿਸਕਾ ਫਲੁ ਵਹੁ ਐਸੇ ਪਾਵੈ ॥ ਦੇਹਿ
ਛਾਡਿ ਪ੍ਰੇਤ ਹੋ ਜਾਵੈ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਜੋਨ ਮੈਂ ਸਭ ਫਲ ਭੋਗੈ ॥ ਐਸੀ
ਕਿਰਿਆ ਦੁਖ ਅਰ ਰੋਗੈ ॥ ੬੨ ॥ ਦੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਦੀਕਾਕਾਰ ਅਬ ਐਸੇ ਕਹੈ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਅਰਥ ਇਉਂ ਮਨ ਮੋਂ ਲਹੈ ॥
ਜਿਨ ਜਗ ਦੇਹਿ ਮਾਨਸ ਕੀ ਪਾਈ ॥ ਅਪਨੇ ਸਰੂਪ ਸੋ ਪ੍ਰੀਤਿ
ਨ ਲਾਈ ॥ ੬੩ ॥ ਅਪਨੇ ਆਪ ਕੋ ਮੂਲ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਆਪਕੋ
ਵਰਨ ਆਸ੍ਰਮ ਵਹੁ ਮਾਨੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਵੈਤ ਕੋ ਜਾਣੈ ਨਾਹਿ ॥

(੪੬੨)

ਸਦਾ ਪ੍ਰੇਤ ਦੇਹਿ ਸੋ ਆਹਿ ॥ ੬੪ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਸੋਈ ਮਾਨਸ ਕਹਾਵੈ ॥
ਦੇਹਿ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰੇਤ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥ ਜਿਨ ਜਾਨਿਆ ਹੈ ਅਪਨਾ ਆਪ ॥
ਤਿਨਤੇ ਰਹੈ ਦੁਖ ਸੰਤਾਪ ॥ ੬੫ ॥ ਜਗ ਮੈਂ ਸੁਫਲਾ ਤਿਨਕਾ
ਆਵਨ ॥ ਦੇਹਿ ਮਾਹਿ ਜੋ ਹਰਿਕਾ ਪਾਵਨ ॥ ਪਛਾਨ ਆਪ ਦੇਹਿ
ਤੇ ਭਿੰਨ ਰਹੈ ॥ ਏਕ ਅਦ੍ਵੈਤ ਸਦਾ ਵਹੁ ਕਹੈ ॥ ੬੬ ॥ ਤਿਨ ਕੋ
ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਪ੍ਰਭ ਅਵਿਤਾਰ ਤਿਨਕੋ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥
ਖਾਲਸਾ ਤੁਮ ਭੀ ਐਸੇ ਕਰੋ ॥ ਆਪ ਪਹਿਚਾਨ ਹਰਿ ਮੈਂ ਚਿਤ
ਧਰੋ ॥ ੬੭ ॥ ਪ੍ਰੇਤ ਨ ਹੋਵਹੁ ਸਮਝਹੁ ਗਾਥ ॥ ਪਵਿਤ੍ਰ ਪ੍ਰੇਤ ਦੋਨੋਂ
ਤੁਮ ਹਾਥ ॥ ਸੋਊ ਹੋਵਹੁ ਜਿਸ ਸਿਉ ਮਨ ਲਾਵਹੁ ॥ ਜੈਸੀ ਮਤ
ਤੈਸੀ ਗਤਿ ਪਾਵਹੁ ॥ ੬੮ ॥ ਗੁਰ ਉਪਕਾਰ ਏਹੀ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥
ਗੁਰਬਚਨੋ ਕੋ ਕਿਰਪਾ ਮਾਨੋ ॥ ਆਗੈ ਧਾਰਨ ਤੁਮਰੇ ਹਾਥ ॥ ਕਹੀ

(੪੬੩)

ਅਮਰ ਗੁਰ ਤੁਮਕੋ ਗਾਥ ॥ ੬੯ ॥ ਅਪਨੇ ਖਾਏ ਤੇ ਸਭੀ
ਅਘਾਵੈ ॥ ਬਿਨ ਖਾਏ ਤੇ ਕੋਣ ਤੇ ਖਾਵੈ ॥ ਅਵਰ ਸਭੀ ਤੁਮ ਆਸ
ਤਿਆਗੋ ॥ ਅਪਨੇ ਆਪ ਮੈਂ ਨਿਸਦਿਨ ਲਾਗੋ ॥ ੭੦ ॥ ਤਰਨ
ਤਾਰਨ ਸਭ ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ ॥ ਅਵਰ ਨ ਤਾਰੈ ਤੁਮਕੋ ਕੋਇ ॥ ਤੁਮ
ਸਭ ਵਾਸਦੇਵ ਹੋ ਭਾਈ ॥ ਜਸਾ ਧਾਰੋ ਤਿਉ ਹੋਇ ਜਾਈ ॥ ੭੧ ॥
ਸਪਤ ਦਸਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਪੂਰਨ ਇਹ ਭਇਆ ॥ ਸਰਧਾ ਵਿਭਾਗ
ਨਾ ਤਿਸੁ ਲਹਾ ॥ ਅਤਿ ਉਤਮ ਹੈ ਇਸ ਮੋਂ ਬਾਤ ॥ ਜੇਕੋ ਸਮਝੈ
ਮਨ ਮੋਂ ਸਾਤ ॥ ੭੨ ॥ ਸਮਝ ਬਾਤ ਫਿਰ ਧਾਰੈ ਜੋਇ ॥ ਤਿਸ
ਕੋ ਆਵਾਗਵਨ ਨ ਕੋਇ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਭਰਮ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਏਕ
ਬ੍ਰਹਮ ਮੈਂ ਅਵਰ ਨ ਕਾਈ ॥ ੭੩ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ
ਸੂਪ ਨਖਤ੍ਰ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ

(੪੬੪)

ਸੰਬਾਦੇ ਸਰਧਾ ਵਿਭਾਗ ਜੋਗ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ
ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਸਪਤ ਦਸਵੇਂ
ਧਿਆਇ ॥ ੭੪ ॥ ਆਗੇ ਇਸਕਾ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਭਗਵਾਨੇ ਵਾਰ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਬ ਸਤਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ
ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ਏਕ ਮੰਡਲੀਕ ਦੇਸ ਤਹਾਂ
ਕੇ ਰਾਜਾ ਕਾ ਨਾਮ ਦੁਸਾਸਨ ਥਾ ॥ ਏਕ ਰਾਜਾ ਅਉਰ ਦੇਸ
ਕਾ ਇਨ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਹਾਥੀ ਲੜਾਏ ॥ ਅਪਨੀ ਅਪਨੀ ਸ਼ਰਤ
ਬਾਂਧੀ ॥ ਜਿਸਕਾ ਹਾਥੀ ਜੀਤੇ ਸੋ ਇਤਨਾ ਧਨ ਲੇਵੈ ॥
ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਹਾਥੀ ਲੜਾਏ ॥ ਜਬ ਦੋਨੋਂ ਲੜੇ ॥ ਤਬ
ਅਉਰ ਦੇਸ ਕਾ ਰਾਜਾ ਦੁਸਾਸਨ ਥਾ ॥ ਤਿਸ ਕਾ ਹਾਥੀ ਹਾਰਾ ॥
ਤਬ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਜੀਤੀ ॥ ਜਬ ਵਹ ਰਾਜਾ ਅਪਨੇ

(੪੬੫)

ਨਗਰਿ ਕਉ ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਦੁਸਾਸਨ ਕਉ ਸੋਚ
ਭਇਆ ॥ ਏਕ ਤੇ ਮੇਰਾ ਹਾਥੀ ਮੂਆ ॥ ਦੂਸਰਾ ਮੈਂਨੇ ਸ਼ਰਤ
ਹਾਰੀ ॥ ਤੀਸਰਾ ਸੰਸਾਰ ਮੈਂ ਨਿੰਦਾ ਭਈ ॥ ਸਭ ਕੋਈ ਕਹੈਗਾ
ਰਾਜਾ ਕਾ ਹਾਥੀ ਮੂਆ ॥ ਅਰੁ ਸ਼ਰਤ ਭੀ ਹਾਰੀ ॥ ਐਸੇ ਸ਼ੋਕ
ਕਰਤੇ ਕਰਤੇ ਕਿਤਨੇਕੁ ਦਿਨ ਪੀਛੈ ਸੋ ਇਸੀ ਸ਼ੋਕ ਸਿਉ ਮਰ
ਗਇਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਕਉ ਜਮ ਬਾਂਧਕਰਿ ਲੇ ਗਏ ॥ ਤਬ
ਧਰਮਰਾਇ ਨੇ ਕਹਾ ਏਹ ਹਾਥੀ ਕੇ ਮੋਹ ਕਰਿ ਮੂਆ ਹੈ ॥
ਇਸ ਕਉ ਹਾਥੀ ਕੀ ਜੋਨਿ ਦੇਵਉ ॥ ਤਬ ਏਹ ਰਾਜਾ ਦੁਸਾਸਨ
ਮਰਿਕੇ ਹਾਥੀ ਭਇਆ ॥ ਸਿੰਘਲਦੀਪ १ ॥ ਸੋ ਉਹਾਂ ਕੇ ਰਾਜਾ
ਕੇ ਹਾਥੀਓਂ ਮੈਂ ਏਹ ਭੀ ਹਾਥੀ ਭਇਆ ॥ ਸੋ ਇਸ ਹਾਥੀ
ਕਉ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧ ਰਹੀ ॥ ਮਨ १ ਕਹੈ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ

(੪੬੬)

ਜਨਮ ਕਾ ਰਾਜਾ ਹੋਂ ॥ ਏਕ ਹਾਥੀ ਸਿਉਂ ਮੋਹ ਕੀਆ ਥਾ ॥
ਤਿਸਤੇ ਮਰਕੇ ਹਾਥੀ ਭਇਆ ਹੋਂ ॥ ਐਸੇ ਹੀ ਪਛੁਤਾਵੈ ॥ ਦਾਣਾ
ਨਾ ਖਾਵੈ ॥ ਪਾਣੀ ਨ ਪੀਵੈ ॥ ਰੁਦਨ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਏਤੇ ਮੈਂ ਏਕ
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਿਸੰਤਰੀ ਆਇਆ ॥ ਤਿਸ ਨੇ ਸਿੰਘਲਦੀਪ ਕੇ
ਰਾਜਾ ਕਉ ਵਿਦਿਆ ਕਰ ਸਲੋਕੋਂ ਕਰ ਕਥਾ ਕਰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ
ਕੀਆ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੀ ਕਛ ਮਾਂਗੋ ॥ ਜੋ
ਮਾਂਗੋ ਸੋ ਲੇਵਉ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਅਉਰ ਤੋ ਮੇਰੇ
ਸਭ ਕਛੁ ਹੈ ॥ ਏਕ ਹਾਥੀ ਦੇਵਉ ॥ ਤਬ ਸਿੰਘਲਦੀਪ ਕੇ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਦੁਸਾਸਨ ਰਾਜਾ ਜੋ ਮਰ ਕੇ ਹਾਥੀ ਭਇਆ ਥਾ ॥ ਸੋ
ਹਾਥੀ ਦੀਆ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਪਣੇ ਘਰਿ ਲੇ ਆਇਆ ॥
ਹਾਥੀ ਦੁਆਰੈ ਬੰਧਿਆ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਾਣੀ ਲੇ ਆਇਆ ਏਹ

(੪੬੭)

ਪਾਣੀ ਪੀਵੈ ਨਾਹੀਂ ॥ ਦਾਣਾ ਆਗੇ ਧਰਾ ਦਾਣਾ ਖਾਵੈ ਨਾਹੀ ॥
ਰੁਦਨ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਮਹਾਂ ਉਦਾਸੀ ਕਰੇ ॥ ਅਰ ਮਨ ਮੈਂ ਸੋਕ
ਕਰੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਹੋਇ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਇਸ ਦੇਹ ਤੇ ਛੁਡਾਵੈ ॥ ਤਬ
ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਹਾਵਤ ਬੁਲਾਇਆ ॥ ਉਸ ਸਿਉ ਪੁਛਾ ॥ ਜੋ ਦੇਖੋ
ਤੋ ਇਸ ਹਾਥੀ ਕਉ ਕਉਨ ਦੁਖ ਹੈ ਜਿਸ ਰੋਗ ਸਿਉ ਇਹ ਦਾਣਾ
ਨਹੀਂ ਖਾਤਾ ॥ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਤਾ ॥ ਤਬ ਉਸ ਮਹਾਵਤ ਨੇ
ਦੇਖਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜੀ ਇਸ ਕਉ ਤੋਂ ਦੁਖ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਅਛਾ ਭਲਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਰਾਜਾ ਕੇ ਪਾਸ
ਗਇਆ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਮ ਨੇ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਹਾਥੀ ਦੀਆ ਹੈ
ਸੋ ਦਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਤਾ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਤਾ ॥ ਅਰ ਖੜਾ ਰੁਦਨ
ਕਰਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਚਲੋ ਤੋ ਦੇਖੋ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ

(੪੬੮)

ਚਲਿਆ ॥ ਹਾਥੀਓਂ ਕੇ ਤਬੀਬ ਮਹਾਵਤ ਸੰਗ ਲੀਏ ॥
ਤਬ ਰਾਜਾ ਉਹਾਂ ਆਇਆ ਜਹਾਂ ਹਾਥੀ ਬਾਂਧਾ ਥਾ ॥ ਰਾਜਾ ਨੇ
ਉਨ ਤਬੀਬੋਂ ਕਉ ਕਹਾ ॥ ਤੁਮ ਦੇਖੋ ਤੋ ਇਸ ਕਉ ਕਉਨ ਦੁਖ
ਹੈ ਤਬ ਉਨ ਮਹਾਵਤੋਂ ਨੇ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਾ ॥ ਮਹਾਰਾਜਾ ਇਸ ਕਉ
ਦੁਖ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ॥ ਏਕ ਬਾਤ ਹੈ ਇਸ ਕਉ ਕੋਈ ਮਨ ਕਾ ਦੁਖ ਹੈ ॥
ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਹੇ ਹਾਥੀ ਮੁਖ ਸਿਉਂ ਬੋਲਾ ॥ ਤੁਝ ਕਉ ਕਉਨ ਦੁਖ
ਹੈ ਤਬ ਉਹ ਹਾਥੀ ਮਾਨੁਖ ਭਾਖਾ ਬੋਲਿਆ ਕਹਾ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਤੂੰ
ਬਡਾ ਧਰਮਾਤਮਾ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਏਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭੀ ਭਲਾ ਪੰਡਤ ਹੈ ॥
ਹਰਿ ਭਗਤ ਹੈ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਤੁਮ ਜੋ ਮੁਝ ਕਉ ਪੂਛਾ ॥ ਕਛੁ
ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਪੀਵਤਾ ਨਾਹੀ ॥ ਸੋ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਘਰਿ ਤੋ
ਪਰਮੇਸਰ ਕਾ ਦੀਆ ਸਭ ਕਛੁ ਹੈ ॥ ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਰਾਪਤ ਜੋ

(੪੬੯)

ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਰਿ ਖਾਵੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ ॥ ਰਾਜਾ
ਜੀ ਏਹ ਅਪਨਾ ਹਾਥੀ ਫੇਰ ਲੇਵਉ ॥ ਨ ਕਛੁ ਖਾਤਾ ਹੈ ਨ
ਪੀਵਤਾ ਹੈ ॥ ਤਬ ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਦਾਨ ਕੀਆ ਕੈਸੇ ਫੇਰ ਲੇਵਉਂ
ਭਾਵੈਂ ਮਰੇ ਭਾਵੇ ਜੀਵੇ ॥ ਤਬ ਹਾਥੀ ਬੋਲਿਆ ਰਾਜਾ ਜੀ
ਤੁਮ ਕਲਪੋ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਛੁ ਮੈਂ ਕਹੋਂ ਸੋ ਤੁਮ ਕਰੋ ॥ ਇਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਕੇ ਘਰ ਮੈਂ ਗੀਤਾ ਕੀ ਪੋਥੀ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੋਲਿਆ
ਹਾਂ ਹਾਂ ਹੈ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੋਥੀ ਲੇ ਆਇਆ ॥ ਤਬ ਹਾਥੀ
ਨੇ ਕਹਾ ॥ ਤੁਮ ਗੀਤਾ ਕਾ ਸਤਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪੜ੍ਹੋ ॥ ਮੈਂ ਸੁਣੋਂ
ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਵੋਂ ॥ ਤਬ ਉਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਗੀਤਾ ਕਾ ਸਤਾਰਵਾਂ
ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕੀਆ ॥ ਜਬ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਣਿਆ ॥ ਤਬ ਹੀ
ਤਤਕਾਲ ਹਾਥੀ ਕੀ ਦੇਹ ਛੁਟੀ ॥ ਦੇਵ ਦੇਹੀ ਪਾਈ ॥ ਵਿਮਾਨ

(੪੭੦)

ਆਇਆ ਤਿਸ ਉਪਰਿ ਬੈਠਕੇ ਆਗੇ ਆਨ ਖੜਾ ॥ ਉਸ ਰਾਜਾ
ਕਉ ਕਹਣੇ ਲਾਗਾ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਧੰਨ ਤੂੰ ਅਰ ਧੰਨੁ ਏਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ
ਜਿਨੇ ਨੇ ਮੁਝ ਕਉ ਤਾਰਿਆ ॥ ਅਬ ਮੈਂ ਵੈਕੁੰਠ ਜਾਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਨੇ ਕਹਾ ਤੁਮ ਵੈਕੁੰਠ ਜਾਤੇ ਹੋ ॥ ਪਰ ਅਪਨਾ ਪਹਿਲਾ ਜਨਮ
ਕਹੁ ਮੁਝ ਕਉ ॥ ਤੁਮ ਕਉਨ ਥੇ ॥ ਹਾਥੀ ਕੀ ਦੇਹਿ ਕਿਉਂਕਰਿ
ਪਾਈ ॥ ਤਬ ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਪਹਿਲੇ ਜਨਮ ਕਾ ਮੈਂ ਰਾਜਾ ਹੋਂ ॥
ਨਾਮੁ ਮੇਰਾ ਦੁਸਾਸਨ ਥਾ ॥ ਸੋ ਮੈਂ ਏਕ ਰਾਜਾ ਸਿਉਂ ਹਾਥੀ
ਲੜਾਇਆ ਥਾ ॥ ਤਬ ਮੇਰਾ ਹਾਥੀ ਹਾਰਿਆ ॥ ਕਿਤਨੇਕ
ਦਿਨ ਪੀਛੇ ਉਹ ਹਾਥੀ ਮਰ ਗਇਆ ॥ ਉਸਕੇ ਮਰਨੇ ਕਰ
ਮੁਝੇ ਬਡਾ ਸੋਕ ਭਇਆ ॥ ਤਿਸ ਪੀਛੇ ਮੇਰੇ ਭੀ ਪ੍ਰਾਨ ਛੂਟੇ ॥
ਤਬ ਜਮ ਮੁਝ ਕਉ ਲੇ ਗਏ ॥ ਧਰਮਰਾਇ ਕਹਾ ਇਸ ਹਾਥੀ

(੪੭੧)

ਕੇ ਮੋਹ ਤੇ ਪ੍ਰਾਨ ਛੋਡੇ ਹੈਂ ਇਸਕੇ ਹਾਥੀ ਕਾ ਜਨਮ ਦੇਵੋ ॥ ਤਬ
ਮੁਝ ਕਉ ਹਾਥੀ ਕਾ ਜਨਮ ਦੀਆ ॥ ਸੋ ਅਬ ਮੈਂ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ
ਭਇਆ ਹੋਂ ॥ ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਤੋਂ ਵੈਕੁੰਠ ਗਇਆ ॥
ਰਾਜਾ ਅਪਨੇ ਨਗਰ ਕਉ ਆਇਆ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਪਣੇ
ਕਾਰਜ ਲਗਾ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ
ਸਤਾਰਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ ਤੁਮ ਸੁਣਿਆ ॥ ੧੭ ॥
ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸੁਰ ਸੰਵਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ ਸ੍ਰੀ
ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਸਪਤ ਦਸਮੇ
ਧਿਆਇ ॥ ੧੭ ॥ ਆਗੈ ਅਠਾਰਵਾਂ ਚਲਿਆ ॥ ਅਰਜਨੇ ਵਾਰਾ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਮੁਖ ਤੇ ਇਉਂ ਕਹੇ ਹੇ ਕੇਸਵ ਭਗਵਾਨ ॥
ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਕੰਸ ਨਿਸ਼ੂਦਨੋ ਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

(੪੭੨)

ਸੰਸਾਰ ਬੈਰਾਗ ਤਿਆਗਿ ਜੋ ਸਭੀ ਬਤਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ॥ ਤੁਮਰੀ
ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਮੈਂ ਜਾਨੋ ਸੋਇ ॥ ੨ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੇ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਹੇ ਪਾਰਬ ਸੁਨ ਲੇਹੁ ॥ ਭਿੰਨ
ਭਿੰਨ ਸਭ ਤੁਝਕੋ ਕਹੇ ਸਮਝੇ ਮਨ ਚਿਤ ਦੇਇ ॥ ੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸੰਸਾਰ ਕਰਮ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਜੋ ਸਰਨੀ ਆਵੈ ਮੋਹਿ ॥ ਮੇਰੀ
ਸੇਵਾ ਨਿਤ ਕਰੇ ਬਾਛਾ ਧਰੈ ਨ ਕੋਇ ॥ ੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਰਬ
ਬਿਆਪੀ ਜਾਨਕੈ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਹੇ ਸਮਾਇ ॥ ਇਉਂ ਵਰਤੈ ਜੋ
ਜਗਤ ਮੈਂ ਸੋਈ ਤਿਆਗਿ ਕਹਾਇ ॥ ੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਕ ਬੁਧੀ
ਜਨ ਇਉਂ ਕਹੈ ਸਗਲੇ ਕਰਮ ਤਿਆਗਿ ॥ ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਸਭ
ਤਿਆਗਿ ਕਰਿ ਆਤਮ ਕੈ ਸੰਗ ਲਾਗਿ ॥ ੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਭਲੇ
ਹੈਂ ਬੇੜੀ ਸੂਰਨ ਕੀ ਬੁਰੇ ਲੋਹ ਕੀ ਜਾਨ ॥ ਦੋਨੋਂ ਬੰਧਨ

(੪੭੩)

ਰੂਪ ਹੈ ਤਿਆਗਿ ਦੋਉ ਪਰਵਾਨ ॥ ੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਉਰ
ਬਿਬੇਕੀ ਇਉਂ ਕਹੈ ਜਗ ਦਾਨ ਤਪਸਿਆ ਜੋਇ ॥ ਤਿਆਗ ਨ
ਤਿਨਕਾ ਕੀਜੀਐ ਅਉਰ ਤਿਆਗਿ ਜਬ ਹੋਇ ॥ ੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਮੈਂ ਅਬ ਇਹ ਬਿਧਿ ਭਾਖਹੋਂ ਹੇ ਅਰਜਨ ਪਰਧਾਨ ॥ ਤਿਆਗਿ
ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਅਪਨੇ ਮਨ ਮੈਂ ਮਾਨ ॥ ੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਗ
ਤਪਸਿਆ ਦਾਨ ਏਹੁ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗੈ ਮੂਲ ॥ ਬਿਬੇਕੀ ਇਨਕੋ
ਨਿਤ ਕਰੈ ਜੋ ਤਿਆਗੈ ਸੋ ਭੂਲ ॥ ੧੦ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਗ੍ਰਿਹ ਗ੍ਰਹ ਭੋਜਨ ਜੋ ਪਕੈ ਇਹੁ ਜਾਨੋ ਸਭ ਕੋਇ ॥
ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ਆਪਿ ਕਰੈ ਜਗ ਸੋਇ ॥ ੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਸੰਜਮ ਦੁਤੀਏ ਭਾਵ ਤੇ ਨਿਸਦਿਨ ਕਰਤਾ ਜੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਨ
ਅਵਰ ਨ ਪੇਖਤਾ ਇਹੀ ਤਪਸਿਆ ਹੋਇ ॥ ੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥

(੪੭੪)

ਦੇਹ ਭਾਵ ਤਿਆਗਿ ਕਰਿ ਧਾਰੈ ਨਿਤ ਜੋ ਗਿਆਨ ॥ ਸੀਸ
ਅਰਪੈ ਭਗਵਾਨ ਪੈ ਉਤਮ ਹੈ ਇਹੁ ਦਾਨ ॥ ੧੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਤਪਸਿਆ ਜਗ ਅਰ ਦਾਨ ਐਸੇ ਕਹਿਓ ਭਗਵਾਨ ਜੀ ॥ ਅਰਜਨ
ਰਿਦ ਨਹੀਂ ਮਾਨ ਤਬ ਮਾਧਵ ਜੀ ਕਹੈ ਅਉਰ ॥ ੧੪ ॥ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ
ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਰਜਨ ਅਵਰ ਸੁਣ ਸਾਧੋਂ ਕਾ ਤਿਆਗ ॥
ਸਤਿ ਗੁਨ ਮਾਹਿ ਰਹੈ ਵਹੁ ਲਾਗ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਤਿਹ ਮਨ
ਨਹੀਂ ਆਵੈ ॥ ਅਰੁ ਮੇਰੀ ਮਹਿਮਾ ਨਿਤ ਵਹੁ ਗਾਵੈ ॥ ੧੫ ॥
ਸੋ ਸਭ ਸਤ ਕਰਮ ਕਉ ਕਰੈ ॥ ਮੁਝ ਅਰਪੈ ਫਲ ਮਨ ਨਹੀਂ
ਧਰੈ ॥ ਉਤਮ ਤਿਆਗ ਪਾਰਥ ਇਹੁ ਹੋਇ ॥ ਗਿਆਨ ਪਾਵੈ
ਤਿਸ ਤਿਆਗਿ ਤੇ ਸੋਇ ॥ ਸਾਂਤਕੀ ਤਿਆਗਿ ਐਸੇ ਬਿਧਿ ਅਹੈ ॥
ਕਰਮ ਫਲ ਤਿਆਗ ਮੁਕਤਿ ਕੋ ਲਹੈ ॥ ੧੬ ॥ ਰਾਜਸੀ ਤਿਆਗਿ

(੪੭੫)

ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਬ ਸੁਣ ਰਾਜਸੀ ਤਿਆਗਿ ਬਤਾਵੈ ॥ ਦੇਹਿ
ਅਭਿਮਾਨੀ ਤਿਸਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਦੇਹਿ ਕੇ ਦੁਖ ਤੇ ਨਿਤ ਵਹੁ ਡਰੈ ॥
ਇਸਨਾਨ ਆਦ ਕਰਮ ਨਾ ਕਰੈ ॥ ੧੭ ॥ ਰਾਜਸੀ ਤਿਆਗਿ ਐਸਾ
ਹੀ ਹੋਇ ॥ ਬਪ ਕੈ ਸੁਖ ਮੈਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੋਇ ॥ ਅਗਿਆਨ ਅਹੰਕਾਰ
ਸੋ ਕਰਮ ਤਿਆਗੈ ॥ ਤਮ ਤਿਆਗ ਮੈਂ ਵਹੁ ਨਰ ਲਾਰੈ ॥ ੧੮ ॥
ਇਸਨਾਨ ਆਦ ਲੇ ਕਰਮ ਸਭ ਕਰੈ ॥ ਫਲ ਤਿਸਕਾ ਮਨ ਮੈਂ
ਨਹੀਂ ਧਰੈ ॥ ਐਸਾ ਪੁਰਖ ਬਏਕੀ ਜੋਇ ॥ ਬਾਛੈ ਨਿਤ ਮੁਕਤ
ਕੀ ਸੋਇ ॥ ੧੯ ॥ ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਦੀ ਨਿੰਦ ਨ ਕਰੇ ॥ ਸਤ
ਕਰਮ ਨਿਤ ਮਨਮੋ ਧਰੇ ॥ ਫਲ ਤਿਨਕਾ ਬਾਛੈ ਕਛੁ ਨਾਹਿ ॥
ਕਰਮ ਕਰਿ ਅਰਪੈ ਈਸਰ ਮਾਹਿ ॥ ੨੦ ॥ ਨਿਹਕਾਮ ਕਰਮ
ਤੇ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਗਿਆਨ ਕੋ ਪਾਇ ਸੁਖ ਸਹਿਜ ਸਮਾਵੈ ॥

(੪੭੬)

ਅਰ ਜੋ ਕਹੈ ਮੈਂ ਕਰਮ ਤਿਆਗੈ ॥ ਸੋ ਮੂਰਖ ਮਤ ਝੂਠ
ਕਉ ਲਾਗੈ ॥ ੨੧ ॥ ਵਰਤੈ ਨਹੀਂ ਦੇਹਿ ਬਿਨ ਕਰਮ ॥ ਦੇਹਿ
ਚਲੈ ਕਰਮ ਕੇ ਧਰਮ ॥ ਇਕ ਪਲ ਦੇਹਿ ਬਿਨ ਕਰਮ ਰਹੈ ॥
ਕਰਮ ਬਿਨਾ ਦੇਹੀ ਜੜ ਅਹੈ ॥ ੨੨ ॥ ਕਰਮ ਤਿਆਗੈ
ਕੋਈ ਨਾਹਿ ॥ ਝੂਠ ਤਿਆਗਿ ਕਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਂਤੇ ਜਬ
ਲਗ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਇ ॥ ਨਿਹਕਾਮ ਕਰਮ ਕਰੈ ਨਿਤ ਸੋਇ ॥
੨੩ ॥ ਕਰਮ ਕੇ ਫਲਤੀਨ ਪਰਕਾਰ ॥ ਦੁਖਦਾਇਕ ਸੁਖਦਾਇਕ
ਯਾਰ ॥ ਸੁਖ ਦੁਖ ਹੋਇ ਦੋਨੋ ਜਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਪਰਕਾਰ ਤੀਸਰੇ
ਸੋਈ ਆਹਿ ॥ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗਿ ਜੋ ਮੁਝ ਸਰਨੀਆਵੈ ॥ ਸੋਤੀਨ
ਪਰਕਾਰ ਵਹੁ ਨਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੈ ॥ ੨੪ ॥ ਅਥ ਸਾਂਖ ਬਚਨ ਬਰਨਨੰ ॥
ਚੋਪਈ ॥ ਅਥ ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸਾਂਖ ਭਗਤਿ ਫੁਨਿ ਕਹੈ

(੪੭੭)

ਪੁਕਾਰ ॥ ਦੇਹਿ ਧਾਰੀ ਮਾਨਸ ਜੋ ਆਹਿ ॥ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਜੋ ਕਰਮ
ਕਮਾਹਿ ॥ ੨੫ ॥ ਕਰਤਾ ਤਿਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਮਨ ਅਹੈ ॥ ਬ੍ਰਹਮ
ਅਕਰਤਾ ਨਿਸਦਿਨ ਰਹੈ ॥ ਪਰਮਾਤਮ ਅਲੇਪ ਨਿਤ ਦੇਖੈ ॥
ਸਭੀ ਕਰਮ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤੇ ਪੇਖੈ ॥ ੨੬ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇਹਿ ਅਨਿਤ ਜੋ
ਆਹੀ ॥ ਅਨਿਤ ਕੇ ਕਰਮ ਅਨਿਤ ਕਹਾਹੀ ॥ ਅਰੁ ਆਤਮ ਤਤ
ਪੂਰਨ ਅਹੈ ॥ ਸੋ ਅਕ੍ਰੈ ਨਿਰਲੇਪ ਨਿਤ ਰਹੈ ॥ ੨੭ ॥ ਦੇਹਿ ਝੂਠ
ਤਿਸ ਕਰਮ ਸਭ ਕੂੜ ॥ ਆਤਮ ਸਤ ਦੇਹਿ ਪਗ ਧੂੜ ॥ ਜਿਨ
ਕੀ ਬੁਧ ਨੇ ਏਹ ਗਤ ਜਾਨੀ ॥ ਸੋ ਹੈ ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਮਾਨੀ ॥
੨੮ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਅਲੇਪ ਅਕ੍ਰੈ ਤਿਹ ਜਾਨਾ ॥ ਅਦ੍ਵੈ ਸੋ ਤਿਸਕਾ ਮਨ
ਮਾਨਾ ॥ ਬੁਧ ਅਹੰਕਾਰ ਤਿਸ ਨਰ ਕਾ ਗਇਆ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ
ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਭਇਆ ॥ ੨੯ ॥ ਜੋ ਵਹੁ ਪੁਰਖ ਤਿਲੋਕੀ

(੪੭੮)

ਮਾਰੈ ॥ ਤਿਸਕੋ ਬੇਦ ਅਲੇਪ ਉਰਾਰੇ ॥ ਤਿਸਨੇ ਮਾਰਿਆ ਕੋਈ
ਨਾਹਿ ॥ ਅਕ੍ਰੇ ਅਲੇਪ ਸੋਈ ਨਰ ਆਹਿ ॥ ੩੦ ॥ ਇਹ ਮਤ
ਸਾਂਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕਾ ਭਾਈ ॥ ਜਿਨ ਧਾਰਿਆ ਤਿਨ ਹੀ ਗਤਿ
ਪਾਈ ॥ ਅਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾ ਗਿਆਨ ਧਰ ਚੀਤ ॥ ਤੀਨ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਸ ਫਲ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ੩੧ ॥ ਗਿਆਨ ਬਰਨਨੰ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਜਾਨ ਕੈ ਸਭ ਲੋਕੋ
ਕਉ ਸੁਖ ਦੇਹਿ ॥ ਬੁਰਾ ਨਾ ਬਾਛੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਗਿਆਨ ਸਾਂਤਕ
ਹੈ ਏਹ ॥ ੩੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਸਭੁ ਪ੍ਰਾਨੀਓ ਮਾਹਿ ਭੇਦ ਬੁਧ ਜੋ
ਕੀਜੀਐ ॥ ਰਾਜਸ ਗਿਆਨ ਵਹੁ ਆਹਿ ਸਾਧ ਚੋਰ ॥ ਦੋਨੋਂ ਮਨ
ਧਰੈ ॥ ੩੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਭ ਪ੍ਰਾਨੀਓ ਸੋ ਵੈਰ ॥ ਭਾਵ ਬਚਨ
ਕਠੋਰ ਜਿਹ ਮਾਹਿ ॥ ਬਚਨੋ ਛਿਸੈ ਸਭੀ ਕੋ ਤਮ ਗਿਆਨ ਹੈ

(੪੭੯)

ਤਾਹਿ ॥ ੩੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲ ਬਾਂਛੈ ਨਹੀਂ ਕਰਮ ਕਾ ਹਰਖ
ਸੋਗ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਨਿਹਕਾਮ ਕਰੈ ਨਿਰ ਮਮ ਰਹੈ ਸਾਂਤਕ
ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥ ੩੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲ ਬਾਂਛਾ ਹੋਇ ਰਿਦੈ ਮੈਂ
ਪਾਵੈ ਕਸ਼ਟ ਜੋ ਦੇਹਿ ॥ ਐਸੇ ਕਰਮ ਜੋ ਨਰ ਕਰੇ ਰਾਜਸ ਕਰਮ
ਹੈ ਏਹ ॥ ੩੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲੋਕੋਂ ਕਉ ਦੁਖ ਦੇਵਤਾ ਮਾਇਆ ਗਰਬ
ਮੈਂ ਜੋਇ ॥ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੈ ਬਲ ਲੋਕ ਮੈਂ ਤਬ ਗੁਣ ਕਰਮ ਹੈ ਸੋਇ ॥
੩੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈ ਮੁਝ ਨਾਹਿ ਕਛੁ ਸਭ ਈਸਰ ਕਾ ਹੋਇ ॥
ਜਗ ਸਿਰਾਧ ਜੋ ਇਉਂ ਕਹੈ ਫਲ ਬਾਂਛੈ ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥
੩੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਤਿਸ ਜਗ ਕੇ ਕਰਣ ਮੈਂ ਹਰਖ ਸੋਗ ਨਹੀਂ
ਪਾਇ ॥ ਅਧਰਮ ਰਹਤ ਜੋ ਨਰਕ ਕਰੈ ਸੋ ਸਾਂਤਕ ਮਨ ਲਾਇ ॥
੩੯ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਫਲ ਬਾਂਛੈ ਕਰਤੂਤ ਕਾ ਹਰਖ ਸੋਗ ਮਨ ਧਾਰ ॥

(੪੮੦)

ਦਰਬ ਖਰਚ ਤੇ ਦੁਖ ਲਹੇ ਫਲ ਤਿਸ ਹਰਖ ਬੀਚਾਰ ॥
॥ ੪੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਘਾਤ ਕਰੈ ਜੀਵ ਜਗ ਵਿਖੈ ਐਸਾ ਕਰਹੈ
ਜੋਇ ॥ ਸੋ ਵਹੁ ਜਗ ਹੈ ਰਾਜਸੀ ਫਲ ਤਿਸ ਦੁਖ ਸੁਖ ਹੋਇ
॥ ੪੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ਨਾਹਿ ਵਹੁ ਅਰਬਿਧ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ
ਨਹੀਂ ਕੋਇ ॥ ਲੋਕ ਡੰਡ ਤੇ ਜਗ ਕਰੈ ਸੋ ਜਗ ਤਾਮਸ ਹੋਇ
॥ ੪੨ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬੁਧ ਅਬ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਝਕੋ
ਕਹੈ ॥ ਪ੍ਰਥਮ ਸਾਂਤਕੀ ਬੀਚਾਰ ਜੈਸੇ ਭਾਖੈ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ॥ ੪੩ ॥
ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਸ ਨਰ ਕੀ ਐਸੀ ਬੁਧ ਹੋਇ ॥ ਅਥਵਾ ਗ੍ਰਿਹਸਤ
ਮਾਹਿ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹੈ ਅਰ ਸੁਖੀ ਸਰੂਪ ॥ ਸਮਕਰਿ
ਜਾਨੈ ਰੰਕ ਅਰ ਭੂਪ ॥ ੪੪ ॥ ਅਥਵਾ ਬਿਰਕਤ ਹੋਇ ਵਹੁ
ਮੀਤ ॥ ਬਿਰਕਤ ਜੁਗਤ ਰਾਖੈ ਵਹੁ ਨੀਤ ॥ ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਕਾਰਜ

(੪੮੧)

ਸਭ ਜਾਨੈ ॥ ਇਹੁ ਬੀਚਾਰ ਨਿਤ ਮਨ ਿ ਮਾਨੈ ॥ ੪੫ ॥ ਐਸੇ
ਕਰੇ ਇਸ ਮੇ ਭਉ ਨਾਹੀ ॥ ਮੁਕਤ ਬੰਧ ਦੋਨੋਂ ਸਮਝਾਹੀ ॥ ਇਹੁ
ਬਾਤਿ ਜਿਸਕੀ ਬੁਧ ਜਾਨੈ ॥ ਸੋ ਬੁਧ ਸਾਂਤਕੀ ਬੇਦ ਬਖਾਨੈ ॥ ੪੬ ॥
ਅਬ ਰਾਜਸੀ ਬੁਧ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਸਤੇ ਧਰਮ ਕੋ ਮੂਲ ਨ
ਜਾਨੈ ॥ ਅਧਰਮ ਕੋ ਧਰਮ ਮਨ ਮਾਹਿ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਭਲੇ ਕਾਰਜ ਕੋ
ਅਤਮੰਦ ਦੇਖੈ ॥ ਐਸੀ ਬਾਤ ਉਲਟੀ ਜੋ ਪੇਖੈ ॥ ਸੋ ਬੁਧ ਰਾਜਸ ਕੀ
ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਐਸੀ ਬੁਧ ਸੋ ਮਾਨੋ ॥ ੪੭ ॥ ਅਬ ਤਾਮਸ
ਬੁਧ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਾਪ ਕਰੇ ਨਿਸਚੈ ਧਰਮ ਹੀ ਜਾਨੈ ॥
ਅਗਿਆਨ ਅਹੰਕਾਰ ਬਿਨ ਅਵਰੁ ਨ ਮਾਨੈ ॥ ਸੋ ਬੁਧ ਤਾਮਸੀ
ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਨਰਕ ਜੂਨ ਕੀ ਸੇ ਹੈ ਰੀਤ ॥ ੪੮ ॥ ਅਬ ਸਾਂਤਕੀ
ਦ੍ਰਿੜਤਾ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਤੁਮ ਜਾਨੋ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ

(੪੮੨)

ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਸਾਂਤਕੀ ਮਾਨੋ ॥ ਮਨ ਬੁਧ ਪ੍ਰਾਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਭ ਜੋਇ ॥
ਹਰਿ ਸਿਉ ਜੁੜੈ ਸਭੀ ਵਹੁ ਸੋਇ ॥ ੪੯ ॥ ਬਿਕਾਰ ਮਾਹਿ ਮਨ
ਮੂਲ ਨ ਜਾਵੈ ॥ ਅਨਿਕ ਭਗਤ ਵਹੁ ਨਿਤ ਕਮਾਵੈ ॥ ਦੇਹੋ ਮੈਂ
ਜੋ ਆਤਮ ਮਾਹੀ ॥ ਐਸੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਸਾਂਤਕ ਆਹੀ ॥ ੫੦ ॥ ਅਥ
ਰਾਜਸੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਵਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜਿਸ ਕਰਿ ਕੁਲ ਕੇ ਧਰਮ
ਸਤ ਮਾਨੈ ॥ ਉਪਜਾਵਨ ਦੂਬ ਕਾ ਉਦਮ ਜਾਨੈ ॥ ਖਾਵਨ
ਪਹਿਰਨਿ ਇੰਦ੍ਰੀ ਭੋਗ ॥ ਦਾਨ ਪੁੰਨ ਮੈਂ ਨਿਤ ਰਹੋਗ ॥ ੫੧ ॥
ਪਹਿਲੈ ਫਲ ਮਾਂਗੈ ਪਾਛੈ ਕਰੈ ॥ ਦੁਖ ਸੁਖ ਮੈਂ ਵਹੁ ਨਿਸਦਿਨ
ਪੜੈ ॥ ਸੋ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਰਾਜਸੀ ਭਾਈ ॥ ਤਿਸਤੇ ਆਵਾਗਵਨ
ਭ੍ਰਮਾਈ ॥ ੫੨ ॥ ਅਥ ਤਾਮਸੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੌਪਈ ॥
ਜੋ ਜਾਗੈ ਤਾ ਚਿੰਤਾ ਲਹੈ ॥ ਨਹੀਂ ਬਿਸੁਰਤਿ ਹੋਇ ਸੋ ਰਹੈ ॥

(੪੮੩)

ਲੋਕੋਂ ਸਾਥ ਕਰੈ ਬਕਬਾਦ ॥ ਦੁਰਬੁਧੀ ਬੋਲੈ ਨਿਤ ਵਾਦ ॥
੫੩ ॥ ਇਹ ਜੋ ਆਖੇ ਤੀਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ਅਥ ਨਰ ਕਹੈ ਇਨ
ਤੀਨ ਗਾਵਾਰ ॥ ਸੋ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਤਾਮਸੀ ਜਾਨੋ ॥ ਨਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ
ਤਿਨ ਕੋ ਮਾਨੋ ॥ ੫੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਕੀਰਤਨ ਪੂਜਾ ਅਰ ਕਥਾ
ਇਨ ਮੈਂ ਜਿਸ ਅਭਿਆਸ ॥ ਤਿਸਕੇ ਅਘ ਸਭ ਨਾਸ ਹੋਹਿ
ਪਰੈ ਨ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥ ੫੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸਗਲ ਦੁਖ
ਤਿਸਕੇ ਮਿਟੇ ਸੰਸਾਰ ਰਹਿਓ ਨ ਕੋਇ ॥ ਮੁਝ ਅਬਿਨਾਸੀ ਕੇ
ਬਿਖੈ ਪਰਾਪਤ ਹਆ ਸੋਇ ॥ ੫੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੀਨੋ ਰੂਨੋ
ਅਤੀਤ ਵਹੁ ਸਭ ਮੈਂ ਜਾਨ ਏਕ ॥ ਏਕੋ ਹੀ ਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ
ਦੀਸੈ ਜੋਉ ਅਨੇਕ ॥ ੫੭ ॥ ਸਾਂਤਕੀ ਸੁਖ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਪਹਿਲੇ
ਕਸਟ ਜਿਸ ਕਰਤੇ ਪਾਇ ॥ ਵਹੁ ਦੁਖ ਬਿਖ ਸਮਾਨ ਦਿਖਰਾਇ ॥

(੪੮੪)

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮ ਪੀਛੈ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ॥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਿਵ ਮਾਹਿ
ਸਮਾਵੈ ॥ ਐਸਾ ਸੁਖ ਸਾਂਤਕੀ ਹੋਇ ॥ ਜਿਸਕੇ ਅਹੈ ਮੁਕਤ ਹੈ ਸੋਇ ॥
੫੮ ॥ ਰਾਜਸੀ ਸੁਖ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੁਲ ਸੁਖ ਕਾ ਮਨ
ਤੇ ਜੋ ਭੋਗਤਾ ॥ ਤਿਹ ਫਲ ਸੰਤਤ ਦੁਖ ਦਾਤੇ ਸੋਕ ਸਮੁੰਦਰ ਕੇ ॥ ੫੯
ਸੋਰਠਾ ॥ ਸੰਤਤ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਮੋਹ ਅਗਿਆਨ ਉਪਜਾਵਤੇ ॥ ਸੋ ਸੁਖ
ਦੁਖ ਸਰੂਪ ਅਰਜਨ ਏਹ ਸੁਖ ਰਾਜਸੀ ॥ ੬੦ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥
ਆਤਮ ਮੋਹਿਆ ਜਾਇ ਪਰਮਾਦ ਆਲਸ ਅਰ ਨੀਦ ਮੈਂ ॥
ਮਹਾਂ ਮੋਹ ਉਪਜਾਇ ਸੋ ਸੁਖ ਤਾਮਸ ਭਾਖੀਏ ॥ ੬੧ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਖਤ੍ਰੀ ਸੂਦ ਬੈਸ ਏਹ ਚਾਰੋਂ ਜੋ ਬਰਨ ॥ ਭਿੰਨ
ਭਿੰਨ ਆਪ ਸੁਭਾਵ ਤੇ ਕਰਮ ਸੁਭਾਵਕ ਕਰਨ ॥ ੬੨ ॥
ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਸੁਭਾਵ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਜੀਤਨ ਰਹਤ ਪਵਿਤ੍ਰ

(੪੮੫)

ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸਚਾ ਅਰੁ ਖਿਮਾ ਗਿਆਨ ॥ ਤਪਸਿਆ ਸਾਧਨ ਕੋਮਲ
ਬਰਨ ਸਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੇਖਨ ਬਿਗਿਆਨ ॥ ਈਸਰ ਬਿਖੇਸਤ ਬੁਧ
ਜਿਨ ਕੀ ਸੋ ਨਰ ਬਰਨ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਜਾਨ ॥ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਦੋਉ
ਇਕ ਜਾਨੈ ਬ੍ਰਹਮ ਅਦ੍ਵੈਤ ਕੀ ਹੋਇ ਪੈਚਾਨ ॥ ੬੩ ॥ ਖਤ੍ਰੀ ਸੁਭਾਵ
ਬਰਨਨੰ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਸੂਰਮਾ ਜੁਧਤੇ ਭਾਗੇ ਨਹੀਂ ਤੇਜ ਰੂਪ ਵਹੁ
ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ ॥ ਧੀਰਜਵੰਤ ਦਾਨ ਮੈਂ ਦਾਤਾ ਈਸਰ ਬਿਖੈ ਨਿਤ
ਅਰਪੈ ਪ੍ਰਾਨ ॥ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ ਸੁਖ ਸਭ ਦੇਵੈ ਖਤ੍ਰੀ ਬਰਨ ਕੋ
ਐਸਾ ਜਾਨ ॥ ਆਤਮ ਧਰਮ ਮੈਂ ਨਿਤ ਦ੍ਰਿੜ ਰਹਤਾ ਐਸਾ
ਪੁਰਖ ਜਾਨੋ ਪਰਧਾਨ ॥ ੬੪ ॥ ਵੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਸੁਭਾਵ ॥ ਕਵਿਤ ॥
ਰਾਖੈ ਗਊਆ ਬੀਜੈ ਏਤ੍ਰੀ ਬਨਜ ਬਾਪਾਰ ਮੈਂ ਚੰਚਲ ਹੋਇ ॥
ਇਹੁ ਸੁਭਾਵ ਜਿਸ ਨਰ ਮੈਂ ਬਰਤੈ ਬੈਸ ਬਰਨ ਜਾਨੋ ਤੁਮ ਸੋਇ ॥

(੪੮੬)

ਤੀਨ ਬਰਨ ਕੀ ਦਹਲ ਜੋ ਕਰਤਾ ਤਿਨਕੀ ਆਗਿਆ ਮੈਂ ਨਿਤ
ਸੋਇ ॥ ਇਹੁ ਸੁਭਾਵ ਹੋਵੈ ਜਿਹ ਮਾਹੀ ਸੂਦ੍ਰ ਕਹੈ ਤਿਸੈ ਸਭ ਕੋਇ ॥
੬੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਾਨੀ ਅਪਨੇ ਬਰਨ ਕੈ ਧਰਮੇ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜ
ਹੋਇ ॥ ਤਿਸ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕੇ ਸੁਭਾਵ ਮੈਂ ਪਾਵਹਿ ਗਿਆਨ ਨਰ
ਸੋਇ ॥ ੬੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੇ ਸੁਭਾਵਕ ਕਰਮ ਮੈਂ ਸਭ ਕੋ
ਫਲ ਹੀ ਪਾਇ ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈਂ ਸੇਵੈ ਹਰਿ ਪੁਰ
ਜਾਇ ॥ ੬੭ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਐਸਾ ਪਰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋ ਨਾਨਾ ਭਾਂਤ
ਜਿਨ ਜਗ ਕੀਆ ॥ ਉਪਜਾਵੈ ਸਭ ਕੋਇ ਅਰ ਪ੍ਰਤਪਾਲੈ ਸਰਬ
ਕੋ ॥ ੬੮ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਬਹੁੜ ਸੰਘਾਰੈ ਆਹਿ ਤਿਸਕੀ ਆਗਿਆ
ਇਉਂ ਭਈ ॥ ਜੋ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਕਰਾਹਿ ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਝ
ਹੋਇਗਾ ॥ ੬੯ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਜਬ ਲਗ ਹੋਇ

(੪੮੭)

ਨ ਗਿਆਨ ਤਬ ਲਗ ਵਰਨ ਮੈਂ ਵਰਤੀਏ ॥ ਉਦੈ ਗਿਆਨ ਕੋ
ਭਾਂਨ ਕਰਮ ਧਰਮ ਸਭ ਤਿਆਗੀਏ ॥ ੭੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਪਨੇ
ਬਰਨ ਕੇ ਧਰਮ ਮੈਂ ਗਿਆਨ ਪਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਜਬ ਗਿਆਨ
ਸੂਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੭੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬਿਨਾਂ
ਗਿਆਨ ਕੇ ਉਦੈ ਤੇ ਸਭ ਕੋ ਭ੍ਰਮ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਇਉਂ ਨਿਸਚਾ
ਕੋ ਨ ਕਰੈ ਭ੍ਰਮਤੇ ਫਿਰਤੇ ਨੀਤ ॥ ੭੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਹ ਜੋ
ਬਰਨ ਹੈਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਿਨ ਕੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਧਰਮ ॥ ਅਪਨੇ
ਕਲਿਆਨ ਨਮਿਤ ਕੋ ਕਰਨ ਬਰਨ ਕੇ ਕਰਮ ॥ ੭੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਕਲਿਆਨ ਕੇ ਦਾਤੇ ਧਰਮ ਹੈ ਅਪਨੇ ਬਰਨ ਕੇ ਮੀਤ ॥ ਦੂਸਰੇ ਬਰਨ
ਕੀ ਬਾਤ ਜੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਨ ਰਾਖੈ ਚੀਤ ॥ ੭੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਪਰਾਇਆ ਧਰਮ
ਜੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ਭੈ ਦਾਤਾ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਧਰਮ ਮੈਂ ਸਭ

(੪੮੮)

ਹੁ ਕੀ ਗਤਿ ਹੋਇ ॥ ੭੫ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਸੁਨ ਮੀਤ
ਸਭ ਜਗ ਵਰਤੈ ਗੁਣੇ ਮੈਂ ॥ ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਿਹ ਰੀਤਿ ਲਛਨ
ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤੁਝ ਕਹੇ ॥ ੭੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਜਿਸਕੇ ਮੇਰੇ ਭਜਨ
ਤੇ ਤੀਨੋਂ ਗੁਣ ਗਤਿ ਜਾਇ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਵਹੁ ਅਮਲ ਨਰ ਸਾਂਤ
ਪਰਾਪਤ ਪਾਇ ॥ ੭੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਚਉਥਾ ਪਦ ਹੈ ਸਹਜਿ
ਪਦ ਤੁਰੀਆ ਕਹੀਏ ਸੋਇ ॥ ਚਾਰੋਂ ਬਰਨ ਜੋ ਜਗਤ
ਮੈਂ ਤਿਸੈ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ ੭੮ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤਿਸਕੇ ਕਰਮ
ਤਿਆਗਤੇ ਪਾਪ ਨ ਹੋਵੈ ਕੋਇ ॥ ਕਛੁ ਅਰੰਭ ਜੋ ਵਹੁ ਕਰੈ ਤਿਸ
ਤੇ ਦੁਖ ਸਭ ਹੋਇ ॥ ੭੯ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਜੈਸੇ ਧੂਏਂ ਤੇ ਰਹਤ
ਅਗਨਿ ਨਿਰਮਲ ਪਰਜਲਤ ਹੋਇ ਧੂਏਂ ਕੀ ਲਕੜੀ ਤਿਨ
ਮੈਂ ਲਿਆ ਮੇਲੀਏ ॥ ਕਾਲੇ ਕੇ ਸੰਗ ਤੇ ਵਿਗੜੇ ਹੈ ਅਗਨ

(੪੮੯)

ਵਹੁ ਜੋਤਿ ਤੇ ਰਹਤ ਹੋਇ ਮੰਦੇ ਕੇ ਕੇਲੀਏ ॥ ਤੈਸੇ ਜੋ ਤੁਰੀਆ
ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਓ ਕੋਈ ਨਰ ਸਾਂਤ ਸੁਖ ਤਿਆਗ ਅਰੰਭ ਬਿਖੈ
ਕੇਲੀਏ ॥ ਚਉਥੇ ਪਦ ਵਾਲੇ ਕਉ ਸਭ ਅਰੰਭ ਦੁਖ ਹੈ ਤਿਸਕੇ
ਬਿਨ ਸਾਂਤ ਪਦ ਕਾਰਜ ਸਭ ਚੇਲੀਏ ॥ ੮੦ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਤੁਰੀਆ
ਪਦ ਜਿਸਕੇ ਭਇਓ ਤਿਸਕੇ ਲਛਨ ਏਹ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਤੁਝ
ਅਬ ਕਹੈ ਸੋ ਮਨ ਮੋਂ ਧਰ ਲੇਹ ॥ ੮੧ ॥ ਸਵੈਯਾ ॥ ਕਿਸੀ ਸਾਥ
ਮੋਹ ਨਾਹੀਂ ਉਦਾਸ ਰਹੈ ਦੇਹਿ ਮਾਹੀ ਆਸਾ ਕੋ ਤਿਆਗਿ ਕਰਿ
ਅਪਨਾ ਮਨ ਜੀਤ ਹੈ ॥ ਕਰਮੋ ਸੰਨਿਆਸ ਰਹੈ ਆਤਮ ਮੈਂ
ਬਾਸ ਲਹੈ ਬਾਛਾ ਕੋ ਨਾ ਕਰੈ ਨਿਸਚਲ ਤਿਹ ਚੀਤ ਹੈ ॥ ਨਿਰਮਲ
ਚਿਤ ਭਇਓ ਸੋਇ ਧੀਰਜ ਅਰੁ ਖਿਮਾ ਹੋਇ ਸੁਨੈ ਨਾਹੀ ਕੋਈ
ਬਾਤ ਗਿਆਨ ਮਾਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਹੈ ॥ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਿਹ ਸੋਇ ਗਈ

ਇਕਾਂਤ ਠਉਰ ਕੋ ਗਈ ਆਤਮ ਕੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਤੂਟੀ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤ
 ਹੈ ॥ ੮੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਪਾਛੈ ਜੋ ਲਛਨ ਸਭ ਕਹੈ ॥ ਏ ਲਛਨ
 ਸਭ ਸਾਧੋ ਅਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਸਾਥ ਮੋਹ ਨਾ ਕਰੈ ॥ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮੈਂ
 ਮਨ ਕੋ ਧਰੈ ॥ ੮੩ ॥ ਜਗਤੇ ਜੀਤੇ ਤੀਨੋ ਬਾਤ ॥ ਜੋ ਅਬ ਭਾਖੇ
 ਤੁਝ ਕੋ ਤਾਤ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਸੰਸਾਰੀ ਨਰ ਕਾ
 ਸੰਗਿ ਨ ਕਰੈ ॥ ੮੪ ॥ ਤਿਨ ਸੇ ਮੁਖ ਤੇ ਬਾਤ ਨ ਕਰੈ ॥ ਚਿੰਤਾ ਸੰਸਾ
 ਰਿਦੈ ਨ ਧਰੈ ॥ ਦੇਹਿ ਬਚਨ ਮਨ ਕੀ ਇਹ ਬਾਤ ॥ ਤੀਨੋ ਗੁਨ ਜੀਤੈ
 ਇਹ ਭਾਂਤ ॥ ੮੫ ॥ ਮੁਝ ਧਿਆਨ ਸੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ॥ ਮਮਤਾ ਰਹਤ
 ਸਾਂਤਕੋ ਗਹੈ ॥ ਬੈਰਾਗ ਰਹੈ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਬਲ ਅਹੰਕਾਰ
 ਗਰਬ ਤਿਸ ਨਾਹੀਂ ੮੬ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰ ਲੋਭ ਤਿਆਗੈ ॥
 ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਮੁਕਤ ਮੈਂ ਲਾਗੈ ॥ ਸੁਧ ਮੁਕਤ ਭਇਆ ਹੈ ਮੀਤ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੀ ਰੀਤਿ ॥ ੮੭ ॥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਆਤਮ
 ਮਾਹੀ ॥ ਕਿਸੀ ਵਸਤ ਕੀ ਚਿਤਵਨੀ ਨਾਹੀਂ ॥ ਅਨਦੋਤੀ ਬਸਤ
 ਕੀ ਚਾਹ ਨ ਕਰੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਤਾ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ੮੮ ॥ ਜਿਸ
 ਮੇਂ ਐਸੇ ਲਛਨ ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਕਹੀਏ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਚਉਥੇ
 ਪਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਹੁ ਆਪ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੮੯ ॥
 ਅਬ ਭਗਤ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਅਬ ਆਗੈ
 ਜਾਨੈ ॥ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਸਭ ਮਾਹਿ ਪਹਿਚਾਨੈ ॥ ਐਸਾ ਮੁਝ
 ਪਰਤਾਪ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਸੋਈ ਭਗਤ ਜਾਨੈ ਸੁਭ ਰੀਤ ॥ ੯੦ ॥ ਮੇਰੇ
 ਜਾਨਨ ਕੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਂਤ ॥ ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ
 ਵਹੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਆ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੋ ਜਲ ਮਿਲ ਗਇਆ ॥
 ਚਉਥੇ ਪਦ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਮੁਝ ਗੋਬਿੰਦ ਸੋ ਮਿਲਤਾ ਸੋਇ

(੪੬੦)

ਇਕਾਂਤ ਠਉਰ ਕੋ ਗਈ ਆਤਮ ਕੇ ਮਿਲੇ ਤੇ ਭੂਟੀ ਭ੍ਰਮ ਭੀਤ
ਹੈ ॥ ੮੨ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਪਾਛੈ ਜੋ ਲਛਨ ਸਭ ਕਹੈ ॥ ਏ ਲਛਨ
ਸਭ ਸਾਧੋ ਅਹੈ ॥ ਕਿਸੀ ਸਾਥ ਮੋਹ ਨਾ ਕਰੈ ॥ ਪਰਮ ਸੁਖ ਮੈਂ
ਮਨ ਕੋ ਧਰੈ ॥ ੮੩ ॥ ਜਗਤੇ ਜੀਤੇ ਤੀਨੋ ਬਾਤ ॥ ਜੋ ਅਬ ਭਾਖੇ
ਤੁਝ ਕੋ ਤਾਤ ॥ ਪ੍ਰਥਮੈਂ ਐਸੀ ਬਾਤ ਮਨ ਧਰੈ ॥ ਸੰਸਾਰੀ ਨਰ ਕਾ
ਸੰਗਿ ਨ ਕਰੈ ॥ ੮੪ ॥ ਤਿਨ ਸੋ ਮੁਖ ਤੇ ਬਾਤ ਨ ਕਰੈ ॥ ਚਿੰਤਾ ਸੰਸਾ
ਰਿਦੈ ਨ ਧਰੈ ॥ ਦੇਹਿ ਬਰਨ ਮਨ ਕੀ ਇਹ ਬਾਤ ॥ ਤੀਨੋ ਗੁਨ ਜੀਤੈ
ਇਹ ਭਾਂਤ ॥ ੮੫ ॥ ਮੁਝ ਧਿਆਨ ਸੋ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ॥ ਮਮਤਾ ਰਹਤ
ਸਾਂਤਕੋ ਗਹੈ ॥ ਬੈਰਾਗ ਰਹੈ ਜਗਤ ਕੇ ਮਾਹੀ ॥ ਬਲ ਅਹੰਕਾਰ
ਗਰਬ ਤਿਸ ਨਾਹੀਂ ੮੬ ॥ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰ ਲੋਭ ਤਿਆਗੈ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਮੁਕਤ ਮੈਂ ਲਾਗੈ ॥ ਸੁਧ ਮੁਕਤ ਭਇਆ ਹੈ ਮੀਤ ॥

(੪੬੧)

ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸਕੀ ਰੀਤਿ ॥ ੮੭ ॥ ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਆਤਮ
ਮਾਹੀ ॥ ਕਿਸੀ ਵਸਤ ਕੀ ਚਿਤਵਨੀ ਨਾਹੀਂ ॥ ਅਨਦੋਤੀ ਬਸਤ
ਕੀ ਚਾਹ ਨ ਕਰੈ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਤਾ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ੮੮ ॥ ਜਿਸ
ਮੋ ਐਸੇ ਲਛਨ ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਕਹੀਏ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਚਉਥੇ
ਪਦ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਵਹੁ ਆਪ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੮੯ ॥
ਅਬ ਭਗਤ ਬਰਨਨੰ ॥ ਚੋਪਈ ॥ ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਅਬ ਆਗੈ
ਜਾਨੋ ॥ ਵਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਭੂਤ ਸਭ ਮਾਹਿ ਪਹਿਚਾਨੋ ॥ ਐਸਾ ਮੁਝ
ਪਰਤਾਪ ਹੈ ਮੀਤ ॥ ਸੋਈ ਭਗਤ ਜਾਨੈ ਸੁਭ ਰੀਤ ॥ ੯੦ ॥ ਮੇਰੇ
ਜਾਨਨ ਕੇ ਉਪ੍ਰਾਂਤ ॥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਂਤ ॥ ਮੇਰੇ ਮਾਹਿ
ਵਹੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਇਆ ॥ ਜੈਸੇ ਜਲ ਸੋ ਜਲ ਮਿਲ ਗਇਆ ॥
ਚਉਥੇ ਪਦ ਵਾਲਾ ਜੋ ਹੋਇ ॥ ਮੁਝ ਗੋਬਿੰਦ ਸੋ ਮਿਲਤਾ ਸੋਇ

(੪੬੨)

॥ ੯੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਐਸਾ ਮੇਰਾ ਅਵਰ ਭਗਤ ਰਹੈ ਜਗਤ ਕੇ
ਮਾਹਿ ॥ ਮੁਝਕੋ ਨਿਸਦਿਨ ਸਿਮਰਤਾ ਕਾਰਜ ਕਿਰਤ ਕਰਾਹਿ
॥ ੯੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮੇਰੇ ਭਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤੇ ਸੋ ਭੀ ਮੁਝ ਮੈਂ
ਆਇ ॥ ਮੇਰੇ ਉਤਮ ਪਦ ਵਿਖੇ ਵਹੁ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਾਇ ॥ ੯੩ ॥
ਦੋਹਰਾ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਹੈ ਅਬ ਇਉਂ ਕਰਿ ਤੂ ਮੀਤ ॥
ਸੰਸਾਰ ਚਿਤਵਨ ਤਿਆਗਕੈ ਨਿਸਚਲ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ੯੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਹਰਿ ਬਿਨ ਜੋ ਮਨ ਚਿਤਵਤਾ ਪਕੜੇ ਬੁਧ ਸੋ ਯਾਰ ॥ ਬੁਧ ਸੋ
ਮਨ ਪਕੜਾਇ ਕਹੈ ਨਿਤ ਅਨਿਤ ਬੀਚਾਰ ॥ ੯੫ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਮਨ
ਕਾਚੇਤਾ ਮੁਝ ਬਿਖੈ ਨਿਸਚਲ ਜੋ ਨਰ ਲਾਇ ॥ ਦੁਖ ਸਮੁੰਦ
ਸੰਸਾਰ ਜੋ ਤਿਸਕੋ ਬੇਗ ਭਰ ਜਾਇ ॥ ੯੬ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਜੋ ਮੁਝ
ਆਗਿਆ ਤੂ ਮਾਨੈ ਨਾਹਿ ॥ ਮਮ ਹੰਕਾਰ ਕੇ ਰਿਦੈ ਬਢਾਇ ॥

(੪੬੩)

ਅਪਨਾ ਬਿਨਾਸ ਅਹੰਕਾਰ ਮੈਂ ਜਾਨੈ ॥ ਅਪਨਾ ਦੁਖਦਾਈ ਆਪ
ਕੋ ਮਾਨੈ ॥ ੯੭ ॥ ਜੋ ਤੂੰ ਕਹੈਂ ਮੈਂ ਜੁਧ ਨ ਕਰਤਾ ॥ ਏਹ ਬਾਤ
ਝੂਠ ਮਨ ਧਰਤਾ ॥ ਖੜੀ ਦੇਹਿ ਤੇਰੀ ਹੈ ਭਾਈ ॥ ਸੋ ਸੁਭਾਵ ਤੁਝ
ਜੁਧ ਕਰਾਹੀ ॥ ੯੮ ॥ ਕਰਾਏ ਵਹੁ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤ ਤੁਝ ਜੁਧ ॥ ਏਹੀ ਬਾਤ
ਜਾਨੈ ਤੁਮ ਸੁਧ ॥ ਜੈਸੇ ਸੁਭਾਵ ਹੋਹਿ ਦੇਹਿ ਮਾਹੀ ॥ ਤਿਸੀ ਭਾਵ
ਸੋ ਨਿਤ ਵਰਤਾਹੀ ॥ ੯੯ ॥ ਤਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨੈ ॥
ਜਦਪ ਮੋਹਿਆ ਤੁਝੇ ਪਛਾਨੈ ॥ ਮੋਹ ਸੋ ਕਹੈਂ ਜੁਧ ਨ ਕਰੋ ॥ ਕੈਰਵ
ਘਾਤ ਨ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੋ ॥ ੧੦੦ ॥ ਸੁਭਾਵ ਖੜੀ ਤੁਝ ਬਪ ਮਾਹੀ ॥ ਵਹੀ
ਸੁਭਾਵ ਤੁਝ ਜੁਧ ਕਰਾਹੀ ॥ ਹੇ ਪਾਰਥ ਅਬ ਅਉਰ ਸੁਨ ਬਾਤ
॥ ਏਕ ਈਸਰ ਸਭ ਘਟ ਮੈਂ ਤਾਤ ॥ ੧੦੧ ॥ ਈਸਰ ਬਸੈ ਰਿਦੇ ਕੇ
ਮਾਹੀ ॥ ਮਾਇਆ ਜੰਤ ਪਰ ਦੇਹਿ ਫਿਰਾਹੀ ॥ ਹੇ ਅਰਜਨ

(੪੯੪)

ਜੋ ਇਹ ਬਿਧਿ ਈਸਰ ॥ ਤਿਸਕੋ ਜਾਨੈ ਸਰਬ ਮੁਨੀਸਰ ॥੧੦੨॥
ਤੂੰ ਭੀ ਤਿਸਕੀ ਸਰਨੀ ਜਾਇ ॥ ਤਿਸ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਪਰਮਪਦ
ਪਾਇ ॥ ਮੇਰਾ ਸਾਂਤ ਪਦ ਉਤਮ ਆਹੀ ॥ ਮੇਰੇ ਸਰਨਿ ਸਦਾ
ਸੁਖ ਪਾਹੀ ॥ ੧੦੩ ॥ ਮੁਝ ਭਾਖਿਆ ਜੋ ਸਾਰ ਗਿਆਨ ॥ ਸੋ
ਗਿਆਨ ਬਿਗਿਆਨ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ਗੁਹਜ ਤੇ ਗੁਹਜ ਗਿਆਨ ਹੈ
ਭਾਈ ॥ ਸਭ ਮਾਰਗ ਕੀ ਜੁਗਤਿ ਬਤਾਈ ॥ ੧੦੪ ॥ ਪਦ ਕਰਿ
ਸੋਊ ਮਾਰਗ ਨਹੀਂ ਰਾਖਿਆ ॥ ਸਰਬ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਤੁਝਕੋ
ਭਾਖਿਆ ॥ ਜਿਸ ਮਾਰਗ ਮੈਂ ਰੁਚ ਤੁਝ ਹੋਇ ॥ ਵਹੁ ਮਾਰਗ
ਧਾਰੇ ਤੁਮ ਸੋਇ ॥ ੧੦੫ ॥ ਇਸ ਤੇ ਗੁਹਜ ਅਉਰ ਇਕ
ਗਿਆਨ ॥ ਸੋ ਅਰਜਨ ਅਬ ਕਹੈ ਬਖਾਨ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਤੁਝ
ਕੋ ਭਾਖੈ ॥ ਆਪਣਾ ਮਿਤ੍ਰ ਭਗਤ ਤੁਝ ਲਾਖੈ ॥ ੧੦੬ ॥ ਤੇਰੀ

(੪੯੫)

ਮਤਿ ਦਿੜ ਹੈ ਮੁਝ ਮਾਹੀ ॥ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਹੈ ਤੁਝ ਤਾਈ ॥
ਤੇਰੇ ਕਲਿਆਨ ਨਮਿਤ ਅਬ ਕਹੈ ॥ ਤੁਝਕੋ ਸਖਾ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤਮ
ਲਹੈ ॥ ੧੦੭ ॥ ਮਨ ਚੇਤਾ ਤੂੰ ਮੁਝ ਮੈਂ ਰਾਖ ॥ ਮੇਰੀ ਭਗਤ ਕਾ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਾਖ ॥ ਮੇਰੀ ਪੂਜਾ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੈ ॥ ਕਰ ਸੈ ਨਮਸਕਾਰ
ਮੁਝ ਕਰੈ ॥ ੧੦੮ ॥ ਮੇਰਾ ਬਚਨ ਭਗਤੋਂ ਪੈ ਅਹੈ ॥ ਜੋ ਮਾਨੈ
ਮੁਝ ਪਿਆਰਾ ਅਹੈ ॥ ਅਬ ਇਕ ਅਖਰ ਕਹੈ ਤੂੰ ਮਾਨ ॥ ਮੂਲ
ਗਿਆਨ ਕਾ ਵਹੀ ਪਛਾਨ ॥ ੧੦੯ ॥ ਸਰਬ ਧਰਮ ਕਉ
ਤਿਆਗਉ ਮੀਤ ॥ ਕੇਵਲ ਏਕ ਮੁਝ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ਸਰਬ ਤਿਆਗ
ਮੁਝ ਸਰਨੀ ਜਾਇ ॥ ਮੁਝ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਤੂੰ ਭਗਤ ਮੁਕਤ ਫਲ
ਪਾਇ ॥ ੧੧੦ ॥ ਸਭੁ ਬਾਤ ਤੇ ਪਾਵੈ ਮੁਕਤਿ ॥ ਜੋ ਮੁਝ ਮਿਲੈ
ਤੰ ਐਸੀ ਜੁਗਤਿ ॥ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਸੁਖ ਪਾਵੈ ਮੀਤਾ ॥ ਪੂਰਨ

(੪੯੬)

ਭਇਆ ਸੁਖ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਗੀਤਾ ॥ ੧੧੧ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਰਿਖੀਕੇਸ਼
ਐਸੇ ਕਹੈ ਸੁਨ ਹੋ ਅਰਜਨ ਮੀਤ ॥ ਗੀਤਾ ਅਬ ਪੂਰਨ ਭਈ
ਅਵਰ ਸੁਨੋ ਦੇ ਚੀਤ ॥ ੧੧੨ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਏਹ ਜੋ ਗਿਆਨ
ਮੈਂ ਤੁਝ ਕਹਾ ਸੋ ਅਤਿ ਉਤਮ ਆਹਿ ॥ ਦੇ ਮੁਖ ਜੋ ਮੁਝ ਭਗਤ
ਤੇ ਕਹੋ ਨ ਤਿਨਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ੧੧੩ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਅਰ ਜੋ ਤਪਸੀ
ਹੋਇ ਭਗਤ ਨਹੀਂ ਮੁਝ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ॥ ਤਿਸੈ ਨ ਕਹੀਐ ਸੋਇ
ਐਸਾ ਗਿਆਨ ਜੋ ਗੁਹਜ ਹੈ ॥ ੧੧੪ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੁਨਨੇ ਕੀ
ਜਿਸ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨਾਹਿ ਤਾਹਿ ਨ ਆਖੋ ਮੀਤ ॥ ਇਤਨਿਓਂ ਕੋ ਨਹੀਂ
ਆਖਣਾ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ੧੧੫ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਐਸਾ
ਗੁਹਜ ਜੋ ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ॥ ਭਗਤ ਮਾਹਿ ਜੋ ਕਰੈ ਬਖਾਨ ॥
ਤਿਨ ਹੀ ਪਰਮ ਭਗਤ ਮੁਝ ਕੀਨੀ ॥ ਜਿਨ ਐਸੀ ਬਾਤ ਰਿਦੈ

(੪੯੭)

ਮੈਂ ਚੀਨੀ ॥ ੧੧੬ ॥ ਭਗਤੋਂ ਕੋ ਜੋ ਗਿਆਨ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ਸੋ
ਮਾਨੁਖ ਮੁਝਕੋ ਅਤਿ ਭਾਵੈ ॥ ਤਿਸ ਸਮਾਨ ਮੁਝ ਅਵਰ ਨ
ਕੋਈ ॥ ਮੁਝਕੋ ਭਗਤ ਪਿਆਰਾ ਸੋਈ ॥ ੧੧੭ ॥ ਪੀਛੈ ਆਗੈ
ਅਬ ਜੋ ਮੀਤ ॥ ਤਿਸ ਸਮਾਨ ਨ ਰਾਖੇ ਚੀਤ ॥ ਜੋ ਮੇਰੇ ਭਗਤ
ਮਾਹਿ ਇਹਿ ਭਾਖੈ ॥ ਸੋ ਅਤਿ ਪਿਆਰਾ ਮੁਝਕੋ ਲਾਖੈ ॥ ੧੧੮ ॥
ਅਰੁ ਜੋ ਇਸਕਾ ਅਰਥ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਪਾਠ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਸਦਾ
ਬਖਾਨੈ ॥ ਗੀਤਾ ਜਗ ਅਤ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਜੋਇ ॥ ਇਸ ਕਰਿ ਮੁਝ
ਕਉ ਪੂਜੈ ਸੋਇ ॥ ੧੧੯ ॥ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਜਬ ਲਗ ਵਹੁ ਕਰਤਾ ॥
ਤਿਸਕੈ ਨਿਕਟਿ ਮੈਂ ਤਬ ਲਗ ਫਿਰਤਾ ॥ ਇਸੀ ਭਾਂਤ ਨਿਕਟਿ
ਤਿਸ ਫਿਰੋ ॥ ਬੁਲਾਇਆ ਤਿਸਕਾ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੋ ॥ ੧੨੦ ॥
ਜੈਸੇ ਕਿਸੀ ਬੁਲਾਵੈ ਕੋਇ ॥ ਤਿਸਕੇ ਨਿਕਟਿ ਵਹੁ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇ ॥

ਤੈਸੇ ਪੜ ਵਹੁ ਮੁਝੈ ਟੁਲਾਵੈ ॥ ਅਪਨੇ ਨਿਕਟਿ ਵਹੁ ਮੁਝਕੋ
 ਪਾਵੈ ॥ ੧੨੧ ॥ ਮੇਰੀ ਬਾਤ ਇਹ ਨਿਸਚੈ ਜਾਨ ॥ ਜੋ ਸਰਧਾ ਤੇ
 ਸੁਣ ਕਰਿ ਮਾਨ ॥ ਅਰ ਸਤਿ ਸਤਿ ਮਨ ਅਪਨੇ ਧਰੈ ॥ ਮੇਰੇ
 ਬਚਨ ਕੀ ਨਿੰਦ ਨ ਕਰੈ ॥ ੧੨੨ ॥ ਜੇਕੋ ਵਰਤੈ ਇਤ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥
 ਤਿਸ ਨਰ ਕੋ ਤੂੰ ਮੁਕਤ ਬੀਚਾਰ ॥ ਸੰਸਾਰ ਬੰਧਨ ਸਭ ਕਾਟੈ ਵਹੁ
 ਜਨ ॥ ਪਾਵੈ ਮੇਰੇ ਭਜਨ ਕਾ ਧਨ ॥ ਸੋ ਮੇਰੇ ਪਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ
 ਹੋਇ ॥ ਆਵਾਗਵਨ ਨ ਪਾਵੈ ਸੋਇ ॥ ੧੨੩ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗੀਤਾ
 ਕਾ ਉਪਦੇਸ ਜੋ ਤੁਝਕੋ ਭਾਖਿਓ ਮੀਤ ॥ ਇਕਾਗਰ ਮਨ ਸੋ
 ਸ੍ਰਵਨ ਕਰਿ ਰਾਖਿਓ ਹੈ ਤਿਹ ਚੀਤ ॥ ੧੨੪ ॥ ਸੋਰਠਾ ॥ ਹੇ
 ਅਰਜਨ ਇਹੁ ਗਿਆਨ ਜੋ ਤੁਝ ਸੁਨਿਆ ਹੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰਿ ॥
 ਭਇਓ ਨਸ਼ਟ ਮੋਹੁ ਅਗਿਆਨ ਨਿਸਚੈ ਕਾਰਕੈ ਮੁਝ ਕਹਿਓ ॥

੧੨੫ ॥ ਅਰਜਨੋ ਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਅਰਜਨ ਕਹੈ ਭਗਵਾਨ
 ਪੈ ਹੇ ਅਚੁਤ ਅਬਨਾਸ ॥ ਤੁਮਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮੋਹਿ ਭਇਓ
 ਮੁਝ ਨਾਸ ॥ ੧੨੬ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਗਿਆਨ ਭੀ ਆਇਓ ਮਨ ਵਿਖੇ
 ਬੁਧ ਪ੍ਰਕਾਸੀ ਹੋਹਿ ॥ ਹੇ ਪ੍ਰਭ ਤੁਮਰੇ ਬਚਨ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਹਿਓ ਨ
 ਕੋਇ ॥ ੧੨੭ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਲਾਭ ਅਲਾਭ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਜੁਧ
 ਕਰੋ ਅਬ ਮੀਤ ॥ ਪਰਮ ਹਰਖ ਸੋ ਬਚਨ ਤੁਮ ਰਾਖਿਓ ਹੈ ਮੈਂ
 ਚੀਤ ॥ ੧੨੮ ॥ ਸੰਜੈਵਾਰ ॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਸੰਜੈ ਕਹੈ ਧਿਤ੍ਰਾਸਟਰ ਪੈ
 ਹੇ ਰਾਜਨ ਸੁਭ ਮੰਤ ॥ ਅਰਜਨ ਪੁਰਖ ਸਰੂਪ ਕੋ ਇਉਂ ਭਾਖਿਓ
 ਭਗਵੰਤ ॥ ੧੨੯ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਬਾਸਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥
 ਕਰਣਾ ਮੈਂ ਗੋਇੰਦ ਦਇਆਲ ॥ ਅਰਜਨ ਨਰ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜੋਇ ॥
 ਦੋਨੋ ਸੰਬਾਦ ਭਾਖਿਓ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ੧੩੦ ॥ ਅਦਭੁਤ ਗੋਸਟ ਮਹਾ

(੫੦੦)

ਅਨੂਪ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸੁਨੇ ਮਨ ਹਰਖਿਓ ਭੂਪ ॥ ਹਰਖ ਰੋਮ ਰੋਮ
ਮੁਝ ਪਾਇਓ ॥ ਮਹਾ ਅਨੰਦ ਮੁਝ ਰਿਦ ਮੈਂ ਆਇਓ ॥ ੧੩੧ ॥
ਬਿਆਸ ਦੇਵ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ ਮੈਂ ਸੁਨਿਓ ਹੈ ਏਹੁ ਸੰਬਾਦ ॥ ਐਸੀ
ਗੋਸਟ ਸੁਨੀ ਹੈ ਮੋਹਿ ॥ ਗੁਹਜ ਤੇ ਗੁਹਜ ਗਿਆਨ ਹੈ ਸੋਇ ॥
੧੩੨ ॥ ਜੋ ਬਾਸਦੇਵ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਹਿਓ ॥ ਤਿਸਕੇ ਸੁਨ ਮੈਂ
ਅਤਿ ਸੁਖ ਲਹਿਓ ॥ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਬੀਚਾਰੋ ਏਹੁ ॥ ਮੁਝ
ਰੋਮ ਰੋਮ ਹਰਖ ਕੋ ਲੇਹਿ ॥ ੧੩੩ ॥ ਜੋ ਬਿਸ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ
ਦਿਖਾਇਓ ॥ ਅਰਜਨ ਤਿਸਕਾ ਦਰਸਨ ਪਾਇਓ ॥ ਬਿਸਮ
ਭਇਓ ਮੈਂ ਤਿਸਕੇ ਦੇਖ ॥ ਇਹੀ ਬਾਤ ਮੈਂ ਜਾਨੀ ਵਿਸੇਖ ॥ ੧੩੪ ॥
ਜਿਸਕੀ ਓੜ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ॥ ਅਰਜਨ ਤਿਸਕੇ ਸੰਗਿ ਪਛਾਨ ॥
ਭਗਤ ਭਗਵੰਤ ਜਿਸਕੇ ਵਲ ਭਏ ॥ ਸ੍ਰੀ ਲਖਮੀ ਤਿਸੀ ਓਰ ਪਏ ॥

(੫੦੧)

੧੩੫ ॥ ਤਿਨ ਧਰਮੀ ਕੀ ਹੋਵੈ ਜੀਤ ॥ ਜਿਨ ਕੀ ਪੁਨ ਧਰਮ
ਮੈਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ॥ ਤੇਰੇ ਸੁਤ ਅਧਰਮੀ ਜੋਇ ॥ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਹਾਰੈਂਗੇ
ਸੋਇ ॥ ੧੩੬ ॥ ਦੁਰਜਨ ਜੋਧਨ ਹਾਰੇਗਾ ਰਾਜਾ ॥ ਪੰਡਵ ਜੀਤੇਂਗੇ
ਸੁਭ ਕਾਜਾ ॥ ਇਹੀ ਨਿਸਚੈ ਮੇਰੇ ਮਨ ਆਈ ॥ ਜੋ ਤੁਝਕੇ ਮੈਂ
ਕਹਿਓ ਸੁਨਾਈ ॥ ੧੩੭ ॥ ਟੀਕਾਕਾਰ ਵਾਰ ॥ ਚੌਪਈ ॥ ਅਸਟ
ਦਸਵੇਂ ਧਿਆਇ ਗਿਆਨ ਜਿਹ ਰੀਤ ॥ ਭਾਖਿਆ ਤਿਨਕੀ
ਕੀਤੀ ਮੀਤ ॥ ਅਦਭੁਤ ਬਾਤ ਇਸ ਧਿਆਇ ਮੈਂ ਅਹੈ ॥ ਜੇ ਕੋ
ਮਨ ਮੋ ਐਸੇ ਲਹੈ ॥ ੧੩੮ ॥ ਸੋ ਨਰ ਪਰਮਗਤਿ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥
ਪਰਮਗਤਿ ਪਾਇ ਸੁਖ ਸਹਜ ਸਮਾਵੈ ॥ ਤਿਸ ਉਪਰਾਂਤ ਸੁਖ ਅਵਰ
ਨ ਕੋਇ ॥ ਜਿਸ ਨਰ ਪਾਇਓ ਜਾਨੈ ਸੋਇ ॥ ੧੩੯ ॥ ਗੀਤਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਖਾਲਸੇ ਮਾਹਿ ॥ ਜੋ ਖਾਲਸਾ ਇਸ ਮੈਂ ਵਰਤਾਇ ॥ ਤਿਆਗੇ ਸਰਬ

(੫੦੨)

ਧਰਮ ਕੋ ਭਾਈ ॥ ਏਕ ਅਕਾਲ ਕੀ ਜਬ ਸਰਨਾਈ ॥੧੪੦॥ ਸਭ
ਕਛੁ ਜਾਨੈ ਏਕ ਅਕਾਲ ॥ ਐਸਾ ਜਾਨਕੈ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ॥ ਜਿਨਿ
ਪ੍ਰਭ ਸਹਿਸਕ੍ਰਿਤ ਮੈਂ ਭਾਖਿਓ ॥ ਬਹੁੜਿ ਤਿਸੀ ਭਾਖਿਆ ਮੈਂ
ਆਖਿਓ ॥੧੪੧॥ ਬਿਨ ਗੋਬਿੰਦ ਦੂਜਾ ਕੋ ਨਾਹੀਂ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ
ਹਰਿ ਹੀ ਆਈ ॥ ਹਰਿ ਜਾਨਨ ਕੀ ਦੋਨੋਂ ਬਾਤ ॥ ਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਸੁਨੇ
ਕਰਿ ਸਾਤ ॥੧੪੨॥ ਯਾ ਅਪਨੀ ਜੋ ਅਨਭੈ ਹੋਇ ॥ ਜਾਨੈ ਏਕ
ਗੋਬਿੰਦ ਹੈ ਸੋਇ ॥ ਇਉਂ ਗੋਬਿੰਦ ਆਪ ਕੋ ਪਾਵੈ ॥ ਆਪ ਪਾਇ
ਆਪ ਮਾਹਿ ਸਮਾਵੈ ॥੧੪੩॥ ਪਾਵਨ ਖੇਵਨ ਸੁਪਨੇ ਮਾਹੀ ॥
ਜਾਗਨ ਮਾਹਿ ਏਕ ਹੀ ਆਹੀ ॥ ਸੁਪਨ ਮਾਹਿ ਅਪਨਾ ਕਛੁ
ਭਇਆ ॥ ਸੁਪਨ ਮਾਹਿ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਭ ਲਹਿਆ ॥੧੪੪॥
ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਸਭੀ ਕਛੁ ਦੇਖੈ ॥ ਸੁਪਨ ਮਾਹਿ ਬਾਜੀ ਸਭ ਪੇਖੈ ॥

(੫੦੩)

ਖਾਲਸੇ ਕੇ ਸੁਪਨ ਮਾਹਿ ਇਹੁ ਆਖੈ ॥ ਕਹਨ ਸੁਨਨ ਸੁਪਨੇ ਮੈਂ
ਲਾਖੈ ॥੧੪੫॥ ਜਾਗਨ ਮੈਂ ਨਿਰਬਚਨੀ ਭਾਈ ॥ ਵਹਦਤ
ਕਸਰਤ ਤਹਾ ਨ ਕਾਈ ॥ ਤਬ ਵਹੁ ਏਕ ਆਪ ਹੀ ਰਹੈ ॥ ਏਕ
ਕਹਨ ਭੀ ਮਨ ਨਹੀਂ ਚਹੈ ॥੧੪੬॥ ਏਕ ਤੇ ਅਨੇਕ ਹੋਇ
ਜਾਵੈ ॥ ਬਾਜੀ ਸਾਜ ਫਿਰਿ ਖੇਲ ਰਚਾਵੈ ॥ ਅਥਾਰਦਸਾ ਮੋਨ ਹੈ
ਭਾਈ ॥ ਸਭ ਕਛੁ ਆਪ ਆਪ ਦਿਸਦਾਈ ॥੧੪੭॥ ਦੋਹਰਾ ॥
ਗੀਤਾ ਸਰੂਪ ਕੀ ਭਾਖਿਆ ਅਨੰਦ ਗੜ ਮੈਂ ਕੀਨ ॥ ਖਾਲਸੇ
ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੋ ਕਹੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਰਬੀਨ ॥੧੪੮॥ ਦੋਹਰਾ ॥ ਬੇਦ
ਪੂਰਾਨ ਕਤਾਬ ਸਭ ਭਾਖਾ ਦੇਖੀ ਮੋਹਿ ॥ ਸਭ ਮਹਿ ਏਹ ਕਛੁ
ਦੇਖਿਆ ਏਕੋ ਗੋਬਿੰਦ ਸੋਇ ॥੧੪੯॥ ਚੌਪਈ ॥ ਸਹਿਸਕ੍ਰਿਤ
ਭਾਖਾ ਅਰ ਅਰਬੀ ॥ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਕੀ ਬੋਲੀ ਸਰਬੀ ॥

(੫੦੪)

ਅਸਤ ਜੋ ਦਿਸਣੀ ਆਵੈ ॥ ਸੋ ਸਭੀ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਕਹਾਵੈ ॥
੧੫੦ ॥ ਦਿਸਣਿ ਅਦਿਸਣਿ ਜੇਤਾ ਕਛੁ ਆਹਿ ॥ ਸੋ ਸਭ ਏਕ
ਗੋਬਿੰਦ ਵਰਤਾਹਿ ॥ ਪੰਥ ਮਹਿ ਜਬ ਜਗਤ ਮੈਂ ਜੋਇ ॥ ਸੋ ਸਭ
ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਹੀ ਹੋਇ ॥ ੧੫੧ ॥ ਵੈਰ ਪ੍ਰੀਤ ਜਿਤਨੀ ਹੈ
ਭਾਈ ॥ ਸੋ ਸਭੀ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਕਹਾਈ ॥ ਜੇਤੇ ਨਾਮ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟਿ
ਮੈਂ ਲਹੈ ॥ ਸੋ ਸਭ ਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਕਹੇ ॥ ੧੫੨ ॥
ਸੰਸਾਰ ਰੂਪ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਜਾਨੇ ॥ ਸੁਰਗੁਨ ਤੇ ਨਿਰਗੁਨ
ਪਹਿਚਾਨੇ ॥ ਸਭੀ ਨਾਮ ਅਨਾਮ ਕੇ ਮਾਨੇ ॥ ਗੋਬਿੰਦ
ਬਿਨਾਂ ਕਛੁ ਅਵਰ ਨ ਜਾਨੇ ॥ ੧੫੩ ॥ ਜਬ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਰਗੁਨ
ਮੈਂ ਆਵੈ ॥ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸਕਲ ਛਪਾਵੈ ॥ ਜਬ ਸੁਰਗੁਨ ਕੋ
ਜਾਣੈ ॥ ਏਨ ਸਕ ਜਗ ਹੈ ਤਿਸੀ ਸਰੂਪ ॥ ੧੫੪ ॥ ਸੁਰ

(੫੦੫)

ਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਕਹੀਏ ਜੋਇ ॥ ਦੋ ਜਾਮੇ ਗੋਬਿੰਦ ਕੇ ਹੋਇ ॥
ਪਹਿਚੇ ਨਿਰਗੁਨ ਕਾ ਜਬ ਜਾਮਾ ॥ ਪਾਵੈ ਆਪ ਮਾਹਿ ਬਿਸ਼ਾਮਾ
॥ ੧੫੫ ॥ ਸੁਰਗੁਨ ਜਾਮਾ ਜਬ ਵਹੁ ਪਹਿਚੈ ॥ ਸਭ ਸੰਸਾਰ
ਆਪ ਹੋਇ ਠਹਿਰੈ ॥ ਕਿਆ ਕਹੈਂ ਕਛੁ ਕਹਿਆ ਨ ਜਾਇ ॥
ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਸਭ ਰਹਿਆ ਸਮਾਇ ॥ ੧੫੬ ॥ ਏਕ ਕਹਾ ਭੀ
ਅਉਰ ਨ ਭਾਖੈ ॥ ਆਪ ਕੋ ਅਪਨੇ ਮਾਹਿ ਨਿਤ ਰਾਖੈ ॥ ਫਿਰ
ਨਿਰਬਾਰ ਦਸਾ ਕੋ ਕਹੈਂ ॥ ਅਪਨੇ ਸੁਖ ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਰਹੈਂ
॥ ੧੫੭ ॥ ਅਠਾਰਹ ਧਿਆਇ ਸੰਪੂਰਨ ਭਏ ॥ ਸੁਣੈ ਪੜੇ ਤੇ
ਸਭ ਪਾਤਕ ਗਏ ॥ ਜੇ ਕੋ ਧਾਰੈ ਮਨ ਕੇ ਮਾਹਿ ॥ ਤਾਤਕਾਲ ਵਹੁ
ਸਭ ਫਲ ਪਾਇ ॥ ਪੂਰਨ ਭਇਆ ਅਠਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ॥ ੧੮
॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਸੁਪਨਖਤ੍ਰੁ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਜੋਗ

(੫੦੬)

ਸਾਸਤ੍ਰੇ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਰਜਨ ਸੰਬਾਦੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ
ਅਸ਼ਟ ਦਸਮੇ ਧਿਆਇ ਸਮਾਪਤੰ ਸੰਪੂਰਣੰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ॥ ਸਦਾ ਭੁਲ ਚੁਕ ਬਖਸਿੰਦ ॥
ਲੇਖਕ ਪਾਠਕ ਸੁਣਤਕੋ ਕਲਿਆਣ ॥ ੧ ॥

(੫੦੭)

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਆਗੈ ਮਹਾਤਮ ਚਲਿਆ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਸ੍ਰੀ
ਲਛਮੀ ਅਬ ਅਠਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ਤੁਮ ਸੁਣੈ
॥ ਜੈਸੇ ਨਦੀਓਂ ਮੈਂ ਗੰਗਾ ਜੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਖੇਤ੍ਰ ਮਹਿ
ਹਰਦੁਆਰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਭ ਭੀਰਥੋਂ ਮੈਂ ਪੁਹਕਰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ
ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਪਰਬਤੋਂ ਮੈਂ ਕੈਲਾਸ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਰਖੀ-
ਸਰੋਂ ਮੈਂ ਨਾਰਦ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਿ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਮੁਨੀਸਰੋਂ ਮੈਂ ਵਿਆਸ
ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ॥ ਜੈਸੇ ਸਰਬ ਪਸੂ ਮੈਂ ਗਊ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ॥ ਤੈਸੇ ਸਰਬ ਧਿਆਓ

(੫੦੮)

ਮੈਂ ਅਠਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਹੈ ॥ ਸੋ ਅਠਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ
ਫਲ ਮੈਂ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਤੁਮ ਸੁਣੋ ॥ ਸੁਮੇਰ ਪਰਬਤ ਕੇ ਉਪਰਿ ਦੇਵ
ਲੋਕ ਹੈ ॥ ਤਹਾਂ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਕੁਬੇਰ ਵਰਣ ਜਖ ਅਰ ਸਭ ਦੇਵਤਾ
ਹੈਂ ॥ ਸੋ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਬੈਠਾ ਥਾ ॥ ਅਉਰ ਸਭ ਦੇਵਤਾ
ਬੈਠੇ ਥੇ ॥ ਉਰਵਸੀ ਗਾਵਤੀ ਥੀ ॥ ਅਉਰ ਦੇਵਅੰਗਨਾ
ਨਿਰਤਿ ਕਰਤੀ ਥੀ ॥ ਸੋ ਰਾਜਾ ਬਡੇ ਸੁਖ ਬਿਲਾਸ ਬਿਖੇ ਬੈਠਾ
ਥਾ ॥ ਆਨੰਦ ਮੈਂ ਮਗਨ ਥਾ ॥ ਜੋ ਇਤਨੇ ਮੈਂ ਚਾਰ
ਪਾਰਖਦ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਕੇ ਬਿਬਾਨ ਉਪਰਿ ਬੈਠਾਇ ਕੇ
ਏਕੁ ਚਤੁਰਭੁਜ ਸਰੂਪ ਕੋ ਲੇ ਆਏ ॥ ਅਰੁ ਸਭ ਦੇਵਤਾ
ਦੇਖਤੇ ਥੇ ॥ ਅਰੁ ਕਹਣੇ ਲਾਗੇ ਏ ਪਾਰਖਦ ਕਿਸ ਕੋ ਲੀਏ ਆਵਤੇ
ਹੈਂ ॥ ਤਬ ਪਾਰਖਦੋਂ ਕਹਾ ਹੇ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਤੁਮ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਸੋ ਉਠਿ

(੫੦੯)

ਖਰੋ ॥ ਇਸ ਚਤੁਰਭੁਜ ਸਰੂਪ ਕੋ ਬੈਠਾਵੇ ॥ ਇਹਿ ਥਾਤ ਸੁਨਿ
ਕਰਿ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਤੇਜ ਨ ਸਹਿ ਸਕਾ ॥ ਉਠਿ ਖੜਾ ਹੁਆ ਉਸ
ਚਤੁਰਭੁਜ ਕੋ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਉਪਰਿ ਬੈਠਾਇਆ ॥ ਤਬ ਇੰਦ੍ਰ
ਕਹਿਆ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਜੀ ਏਹ ਕਵਨ ਹੈ ॥ ਇਸਨੇ ਕਉਨ ਪੁੰਨ
ਕੀਏ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਕਾ ਅਧਕਾਰੀ ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਮੇਰੇ
ਜਾਣ ਤੇ ਤੋ ਕੋਈ ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਅਰੁ
ਕਾਂਸ਼ੀ ਪੁਰੀ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਅਰ ਵਿਸਵੇਸਰ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਕਾ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਕੋਈ ਜਗ ਹੋਮ ਨਹੀਂ
ਕੀਆ ॥ ਕੋਈ ਠਾਕੁਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ॥ ਕੋਈ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਕਾ ਮੰਦਰ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰਿਆ ॥ ਅਰੁ ਧਰਤੀ ਕਾ ਪੁੰਨ
ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਗਊਆਂ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆਂ ਬ੍ਰਹਮਣ ਸਾਧ

(੫੧੦)

ਅਤੀਤ ਨਹੀਂ ਜਿਵਾਏ ॥ ਕੋਈ ਖੂਹ ਤਲਾਵ ਨਹੀਂ ਖਟਾਇਆ ॥
ਏਤੇ ਪੁੰਨੋਂ ਮੈਂ ਤੇ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਏਹ ਜੋ
ਇੰਦ੍ਰਲੋਕ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਇਆ ਹੈ ਸੋ ਕਿਸ ਪੁੰਨ ਤੇ
ਭਇਆ ॥ ਹੇ ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਜੀ ਤੁਮਹੀ ਕਹੋ ॥ ਤਬ ਬ੍ਰਹਮਪਤ ਕਹਿਆ
ਇਸਨੇ ਤੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੈਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣ
ਸਕਤਾ ॥ ਤੁਮ ਏਹ ਬਾਤ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਸੋ ਪੂਛ ॥ ਤਬ
ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਵਤਿਓਂ ਕੋ ਲੈਕੇ ਬੈਕੁੰਠ ਨਾਥ ਪਾਸ ਗਏ ॥ ਜਾਇ
ਅਸਟਾਗ ਭੰਡਉਤ ਕੀਆ ॥ ਅਰ ਪਰਦਛਣਾ ਕੀਆ ਬੇਨਤੀ
ਕਰੀ ॥ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਚਾਰਿ ਪਾਰਖਦ ਤੁਮਾਰੇ ਏਕ ਚਤੁਰ
ਭੁਜ ਸਰੂਪ ਕੋ ਲੇ ਆਏ ਹੈਂ ॥ ਅਰ ਮੁਝਕੋ ਕਹਾ ਤੂੰ ਉਠ ਖੜਾ
ਹੋ ਸਿੰਘਾਸਣ ਪਰ ਇਸਕੋ ਬੈਠਾਵੇ ॥ ਤਬ ਹਮਨੇ ਉਸਕਾ ਤੇਜ

(੫੧੧)

ਨ ਝਲ ਸਕਾ ਉਠ ਖੜਾ ਹੁਆ ॥ ਅਬ ਮੁਝਕੋ ਏਹ ਬੜਾ ਅਸ-
ਚਰਜ ਹੈ ॥ ਜੋ ਇਸਨੇ ਐਸਾ ਭਾਰੀ ਪੁੰਨ ਕਉਨ ਕੀਆ ਹੈ ਜੋ
ਇੰਦ੍ਰਾਸਣ ਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਇਆ ਹੈ ॥ ਕੋਈ ਅਸਮੇਧ ਜਗ
ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਕੋਈ ਬਡਾ ਘੋਰ ਤਪ ਭਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆ ॥ ਤਬ
ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਇਸਨੇ ਬਡਾ ਉਤਮ
ਗੁਹਜ ਤੇ ਗੁਹਜ ਪੁੰਨ ਕੀਆ ਹੈ ॥ ਇਸਕਾ ਨੇਮ ਥਾ ਜੋ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ
ਇਸਨਾਨ ਕਰਿਕੇ ਗੀਤਾ ਕਾ ਅਠਾਰਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਪਾਠ ਕਰਤਾ
ਥਾ ॥ ਪਰ ਇਸਕੋ ਮਨ ਮੇਂ ਭੋਗੋਂ ਕੀ ਕਾਮਨਾ ਰਹਿ ਗਈ ਥੀ ਜਬ
ਇਸਨੇ ਏਹ ਛੋਡੀ ਤਬ ਮੈਨੇ ਪਾਰਖਦੋਂ ਆਗਿਆ ਕਰੀ ॥ ਜੋ ਤੁਮ
ਇਸਕੋ ਇੰਦਰ ਲੋਕ ਭੁਗਾਵੋ ॥ ਜਬ ਇਸਕਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇ
ਤਬ ਇਸਕੋ ਵਈਕੁੰਠ ਲੇ ਜਾਵੇ ॥ ਹੇ ਰਾਜਾ ਤੂੰ ਜਾਇ ਅਪਨਾ

(੫੧੨)

ਰਾਜ ਕਰਿ ॥ ਏਹ ਤੇਰਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਰਾਹਤਾ ॥ ਅਰ ਇਸਕੋ
ਸਭ ਸਮਗ੍ਰੀ ਭੋਗੋਂ ਕੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਿ ਦੇਹਿ ॥ ਏਹੁ ਸੁਖ ਵਿਲਾਸ
ਭੋਗੈ ॥ ਜਬ ਇਸਕੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਵੈਗੀ ॥ ਤਬ ਮੈਂ ਉਸਕੋ
ਮੁਕਾਤ ਕਰੋਂਗਾ ॥ ਤਬ ਏਹ ਬਚਨ ਸੁਣ ਕਰਿ ਇੰਦ੍ਰ ਰਾਜੇ ਛੰਡ-
ਉਤ ਕੀਆ ॥ ਅਰੁ ਆਗਿਆ ਮਾਨ ਕੈ ਇੰਦ੍ਰ ਪੂਰੀ ਮੈਂ ਆਇਆ ॥
ਭੋਗੋਂ ਕੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਉਸ ਚਤੁਰਭੁਜ ਰੂਪ ਕਉ ਏਕਠੀ ਕਰ
ਦੀਨੀ ॥ ਅਰ ਕਹਾ ਅਜੀ ਏਹ ਸੁਖ ਭੋਗੈ ॥ ਤਬ ਨਾਰਾਇਣ ਜੀ
ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਅਠਾਰਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਕਾ ਫਲ ਕਹਾ ਸੋ
ਤੁਮ ਸੁਣਿਆ ॥ ਅਰ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਾਧ ਵੈਸ਼ਨਵ ਹੈ ਜੋ ਨਿਤ
ਗੀਤਾ ਕੇ ਅਠਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ਕਾ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨਕਾ
ਅਬ ਤੁਮ ਸਿਉ ਕਹਤਾ ਹੋਂ ॥ ਸੋ ਤੂੰ ਸੁਣ ॥ ੧੮ ॥ ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ

(੫੧੩)

ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣੇ ਸਤੀ ਈਸ਼ਰ ਸੰਬਾਦੇ ਉਤਰ ਖੰਡੇ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਤੇ ਨਾਮ ਅਠਾਰਵੇਂ ਧਿਆਇ ॥ ੧੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨੋ ਵਾਰ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਰਾਇਣ ਜੀ ਬੋਲੇ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਰ ਸਾਧ
ਬੈਸਨਵ ਪਰਮੇਸਰ ਕੇ ਹੈਂ ਸੋ ਗੀਤਾ ਕਾ ਅਠਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ
ਨਿਤ ਪਾਠ ਕਰਤੇ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨਕੋ ਹਜਾਰ ਅਸਮੇਧ ਜਗ ਕੀਏ ਕਾ
ਪੁੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਰ ਕੋਟ ਕਪਲਾ ਗਊ ਕੀਏ ਕਾ ਪੁੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥
ਅਨੇਕ ਚੰਦ੍ਰਾਇਣ ਬ੍ਰਤ ਕੀਏ ਕਾ ਪੁੰਨ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਅਨੇਕ ਬਡੇ
ਪੁੰਨੋਂ ਕੇ ਫਲ ਹੋਤੇ ਹੈਂ ॥ ਜੋ ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਗੀਤਾ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥
ਅਥਵਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੰਜੁਗਤਿ ਸੁਣੇ ਸੋ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ॥ ਇਨ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਠਉਰੋਂ ਬੈਠਕੇ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥ ਗੀਤਾ ਜੀ ਕੇ ਤੀਰ ਪਰ

(੫੧੪)

ਪਾਠ ਕਰੈ ॥ ਕੈ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਕੈ ਪਾਸ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥ ਕੈ ਪਿਪਲ
ਕੈ ਬਿਰਛ ਪਾਸਿ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥ ਜਹਾਂ ਜਹਾਂ ਉਤਮ ਠਉਰ ਹੋਵੈ
ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥ ਤੇ ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਅਘੋਰ ਪਾਪੋਂ ਦੁਖੋਂ ਤੇ
ਕਲੇਸ਼ੋਂ ਤੇ ਅਪਦਾ ਤੇ ਛੂਟੇ ॥ ਜੇ ਚਾਰ ਸਾਧਨ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥ ਤੇ
ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਪਾਪ ਵਿਆਪੇ ਨਾਹੀਂ ॥ ਪ੍ਰਥਮੇ ਤੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ
ਇਸ਼ਨਾਨ ॥ ਦੂਸਰਾ ਗਾਇਤ੍ਰੀ ਜਾਪ ॥ ਤੀਸਰਾ ਸਾਧਾਂ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ॥
ਚਉਥਾ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕਾ ਨਾਮ ॥ ਏ ਸਾਧਨ ਨਿਤ ਕੀਆ ਕਰੇ ॥
ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਪ ਇਸਕੋ ਲਾਗੇ ਨਾਹੀਂ ॥ ਅਰ ਗੀਤਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ
ਕੋ ਇਨੋ ਪੁਰਖੋਂ ਵਿਖੈ ਤੇ ਅਵਸ ਹੀ ਪਵੇ ॥ ਪ੍ਰਥਮੇ ਤੇ ਇਕਾ-
ਦਸ਼ੀ ਮੋ ਪੜੇ ॥ ਦੂਸਰਾ ਅਮਾਵਸ ਮੋ ਪੜੇ ॥ ਤੀਸਰਾ ਪੂਰਨਮਾਸੀ
ਮੋ ਪੜੇ ॥ ਤੇ ਹਜਾਰ ਗਊ ਦਾਨ ਕੀਏ ਕਾ ਫਲ ਇਸਕੋ ਹੋਤਾ

(੫੧੫)

ਹੈ ॥ ਅਰ ਜੋ ਪਿਤਰ ਪਖ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ॥ ਤੇ ਜਿਤਨੇ ਪਿਤਰ ਅਧੋਗਤਿ
ਗਏ ਹੋਵੈ ਸੋ ਮੁਕਤਿ ਹੋਵੈ ॥ ਵਈਕੁੰਠ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਜੋ
ਗੀਤਾ ਜੀ ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਠ ਕਰੇ ਤੇ ਆਵਾਗਵਨ ਜਗਤ
ਮੋ ਕਟਾਚਿਤ ਨ ਪਾਵੈ ॥ ਕੋਈ ਏਕ ਧਿਆਇ ਪਾਠ
ਕਰੇ ॥ ਅਰੁ ਕੋਈ ਏਕ ਸਲੋਕ ਪਾਠ ਕਰੇ ॥ ਤੇ ਭੁਗਤ
ਮੁਕਤਿ ਦੋਨੋਂ ਕਉ ਪਾਵੈ ॥ ਅਰੁ ਗੀਤਾ ਜੀ ਕਾ ਸਲੋਕ ਪਢਕੇ
ਸ੍ਰੋਤਾ ਕੋ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਅਥਵਾ ਗਾਇ-ਕੇ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਤੇ ਏਕ ਗਊ
ਦਾਨ ਕੀਏ ਕਾ ਫਲ ਹੋਤਾ ਹੈ ॥ ਇਸ ਜੀਵ ਕੇ ਉਧਾਰਥੇ ਕੋ
ਏਹੁ ਛਿਅ ਜਤਨ ਹੈ ॥ ਪਹਿਲੇ ਗੰਗਾ ਜੀ ਕਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ॥
ਦੂਸਰਾ ਗੀਤਾ ਜੀ ਕਾ ਪਾਠ ॥ ਤੀਸਰਾ ਕਪਲਾ ਗਊ ਕੀ ਸੇਵਾ ॥
ਚਉਥਾ ਤੁਲਸੀ ਵਿਖੇ ਜਲ ਸਿੰਚਣਾ ॥ ਪੰਜਵਾਂ ਗਿਆਨੀ ਸਾਧੋਂ

(੫੧੬)

ਕੀ ਸੇਵਾ ॥ ਛਿਹਵਾਂ ਇਕਾਦਸੀ ਬਤ ॥ ਏਹ ਛਿਹ ਉਪਾਵ ਜੀਵ
ਕੇ ਉਧਾਰਬੇ ਕੇ ਜਤਨ ਹੈਂ ॥ ਅਰੁ ਜੋ ਕੋਈ ਇਨੋਂ ਸਾਧਨੋ ਕਉ
ਕਰੇ ਤੇ ਅਵਸ ਮੁਕਤਿ ਜੁਗਤਿ ਪਾਵੈ ਹੈ ॥ ਹੇ ਲਛਮੀ ਅਰਜਨ
ਕਉ ਗੀਤਾ ਕਾ ਅਠਾਰਵਾਂ ਧਿਆਇ ਸੁਨਾਇਕੈ ਹੈਂ ਗਿਆਨ
ਉਪਦੇਸਾ ਹੈ ॥ ਅਰਜਨ ਸੁਨ ਕਰਿ ਕਿਰਤਾਰਥ ਭਇਆ ਹੈ ॥
ਅਰ ਤੁਮ ਕਉ ਮੈਂ ਇਹ ਛਪੀ ਬਾਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਿਕੇ ਕਹੀ ਹੈ ॥
ਇਸੀ ਕਾਰਨ ਜੋ ਅਨੇਕ ਜੀਵ ਪਾਪੀ ਹੋਵਨਗੇ ॥ ਓ ਭੀ ਸੁਨ
ਕਰਿ ਕਿਰਤਾਰਥ ਹੋਵੈ ॥ ਇਹ ਗੀਤਾ ਗਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ
ਕੇ ਮੁਖ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾ ਪਰਵਾਹ ਹੋਇ ਚਲਾ ਹੈ ਇਨ ਜੀਵਉਂ ਕੇ
ਸਿੰਚਣੇ ਕਉ ॥ ਜੋ ਜੀਵ ਸੁਣਕੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਹੋਵੈ ॥ ਵੈਕੁੰਠ
ਪਾਪਤ ਹੋਵੈ ॥ ਇਸ ਗੀਤਾ ਕੇ ਪਛੇ ਤੇ ਇਤਨਾ ਪੁੰਨ ਹੋਤਾ

(੫੧੭)

ਹੈ ॥ ਜੋ ਚਾਰ ਵੇਦ ਪਛੇ ਕਾ ਪੁੰਨ ਹੋਵੈ ॥ ਜੈਸੇ ਮੇਰੀ ਨਾਭ ਕਮਲ
ਤੇ ਚਾਰ ਵੇਦ ਉਪਜੇ ॥ ਸੋ ਤੇ ਏਹ ਚਾਰ ਵੇਦ ਹੈਂ ॥ ਤਿਨ ਮੈਂ ਸੁਗੰਧ
ਚਾਹੀਏ ॥ ਸੋ ਇਨ ਚਾਰ ਵੇਦਾਂ ਮੇਂ ਸੁਗੰਧ ਕੀ ਠਉਰ ਗੀਤਾ
ਸੁਗੰਧ ਹੈ ॥ ਸਲੋਕੁ ॥ ਸਰਵ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਮਈ ਗੀਤਾ ॥ ਸਰਵ ਦੇਵ
ਮਇਓਂ ਹਰਹ ॥ ਸਰਵ ਤੀਰਥ ਮਈ ਗੀਗਾ ॥ ਸਰਵ ਧਰਮੋਂ
ਦਇਆ ਪਰਹ ॥ ਤਿਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਏਹ ਗੀਤਾ ਮੈਂਨੇ ਪਰਗਟ
ਕਰੀ ਹੈ ॥ ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਛੇ ਤੇ ਉਤਮ ਹੈ ॥ ਜੋ ਮੇਰੀ
ਦੇਹ ਹੈ ॥ ਅਰ ਖਤ੍ਰੀ ਵੈਸ ਸੂਦ੍ਰ ਵੈਸਨਵ ਹੋਇਕੈ ਕੋਈ ਪਾਠ ਕਰੇ
ਤਾਂ ਅਵਸ ਮੁਕਤ ਹੋਵੈ ॥ ਉਧਰੈ ਵੈਕੁੰਠ ਪਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਇਹ ਗੀਤਾ
ਸਮਸਤ ਜੀਵੋਂ ਕੇ ਕਲਿਆਣ ਕਰਣੇ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੀ ਹੈ ॥
ਇਸ ਗੀਤਾ ਕਾ ਮਹਾਤਮ ਤੁਮ ਸਿਉ ਕਹਾ ॥ ਜੋ ਗੀਤਾ ਪਾਠ

(੫੧੮)

ਕਰੇ ਭਾਵੇ ਸੁਣੇ ਤਾ ਅਵਸ ਕਰਿ ਇਨ ਜੀਵੋਂ ਕਾ ਕਲਿਆਨ ਹੋਤਾ
ਹੈ ॥ ਇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੀਤਾ ਮਹਾਤਮੇ ਸਮਾਪਤੰ ॥ ਲੇਖਕ ਪਾਠਕ ਕਾ ਕਲਿ
ਆਣ ਸਰਬ ਸੰਤਾਂ ਕਉ ਗੋਧਾ ਰਾਮ ਕੀ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ਓਅੰ ਸਿਰੀ-
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਕਉ ਨਮਸਕਾਰ ॥ ਸੰਮਤ ੧੮੦੧ ਮਘਰ
੨੯ ਥਿਤ ਪੋਹ ਦੀ ੫ ਸੁਕ੍ਰਵਾਰ ਭੁਲ ਚੁਕ ਬਖਸ਼ਣੀ ਸਿਰੀ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਰਪਣੰ ॥ ਧਰਮਸਾਲ ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਲਾਲ
ਕੀ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਪੋਥੀ ॥ ਓਅੰ ਨਮਹ ॥

॥ ਸਮਾਪਤੰ ॥

END OF TITLE